

**Θ΄ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄
ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ 2020**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. Εισαγωγή	7
Προγραμματισμός του Έργου της Επιτροπής	19
Θεσμική Αναβάθμιση της Επιτροπής Περιβάλλοντος	23
Επιστημονική και Διοικητική Στήριξη	26
Διεθνής Εκπροσώπηση και Εξωστρέφεια της Επιτροπής Περιβάλλοντος	27
Αντικείμενο Εργασιών της Επιτροπής	31
Συνεδριάσεις της Επιτροπής, Φορείς και Φυσικά Πρόσωπα που Κλήθηκαν σε Ακρόαση.....	35
 II. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	51
A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	53
i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ.....	53
Σύνοδος Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Δράση και το Κλίμα.....	53
Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη	
Ανάπτυξη	61
Η 25 ^η Διάσκεψη των Κρατών – Μελών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων	
Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή.....	69
Προετοιμασία για την 26 ^η Διάσκεψη των Κρατών – Μελών της Σύμβασης -	
Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή.....	75
ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ	83
Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για το Κλίμα και την Προστασία του Περιβάλλοντος και η	
Εφαρμογή της στην Ελλάδα.....	83
Εξέταση των προτάσεων κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του	
Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, στο πλαίσιο της	
Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.....	87
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ	93
Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα.....	93
Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής για την Έκθεση Κατάστασης	
Περιβάλλοντος της Ελλάδος από το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου	
Ανάπτυξης.....	99
 B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	107
i. Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή.....	107
ii. Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία - Πρόταση Κανονισμού για τις Γνωστοποιήσεις	
σχετικά με τις αειφόρες επενδύσεις και τους κινδύνους βιωσιμότητας και για την	
τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341	115

iii.Εθνικό πλαίσιο πολιτικής και νομοθεσίας για τις πράσινες και υπεύθυνες επενδύσεις	121
iv. Συμβολή του χρηματοπιστωτικού και τραπεζικού συστήματος στην περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.....	129
v. Συμβολή της Κεφαλαιαγοράς και του Χρηματιστηρίου Αθηνών στην περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.....	135
vi.Συμβολή του ασφαλιστικού τομέα στην περιβαλλοντική προστασία και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής	141
vii.Πράσινα και Κλιματικά Ομόλογα.....	147

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ..... 153

A.Πρόληψη και Αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών – «Σχέδιο Ιόλαος».....	153
B.Επεξεργασία και εξέταση του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη: «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις»	153
Οι πυρκαγιές στον Αμαζόνιο	163

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ 167

i. Η ανάγκη ενσωμάτωσης της διάστασης της υγείας στην περιβαλλοντική πολιτική - Οι διεθνείς πολιτικές για τη Δημόσια Υγεία και το Περιβάλλον.....	167
ii. Ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον - Πρωτοβουλία «Hera».....	171
iii.Εθνική διάσταση της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος	175
iv.Ειδικότερο ζήτημα: COVID-19 και Περιβάλλον: Διεθνής διάσταση και εθνική αντιμετώπιση	181

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....187

i. Η Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα	187
ii.Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»	193
iii. Περιβαλλοντική εκπαίδευση των αγροτών	201

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 205

i. Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	205

ii. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και Περιβάλλον	211
iii. Οι νέοι και το περιβάλλον	217
 Z. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ.....	223
Ενημέρωση για το Έργο του Πράσινου Ταμείου	223
 H. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	231
i. Ρύπανση της ευρύτερης περιοχής των Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών Ν. Ηλείας από βιομηχανική εγκατάσταση.....	231
ii. Περίθαλψη και φροντίδα άγριων ζώων και πτηνών	239
iii. Διαχείριση των αποβλήτων και προϊόντων κομμωτηρίων	243
 III. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	247
IV. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	249

ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Εισαγωγή

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων (εφεξής: «Επιτροπή Περιβάλλοντος») προσπάθησε να αναδείξει και να φέρει προς συζήτηση μια σειρά κρίσιμων περιβαλλοντικών ζητημάτων σε σύμπλευση με το διεθνές γίνεσθαι, αλλά και ειδικότερα περιβαλλοντικών θεμάτων ιδιαίτερα σημαντικών για τη χώρα μας.

Ανάμεσα στις σημαντικές διεργασίες που συντελούνταν σε διεθνές επίπεδο και συνέπεσαν χρονικά με την έναρξη της Α΄ Τακτικής Συνόδου της ΙΗ΄ Περιόδου ήταν η Σύνοδος Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Δράση για το Κλίμα και το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη με έμφαση στους Παγκόσμιους Στόχους Βιωσιμότητας (Sustainable Development Goals – SDGs), τα οποία εξετάστηκαν, κατά προτεραιότητα, από την Επιτροπή Περιβάλλοντος. Η 25η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων – Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή και η προετοιμασία για την 26η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων – Μερών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή ήταν θέματα που συζητήθηκαν στην Επιτροπή. Σε αυτά τα διεθνή φόρα, η χώρα μας συμμετέχει στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, διότι μέσω της σημαντικής παρουσίας και εκπροσώπησης, η χώρα μας αποκτά αναγνωρισιμότητα σε σχέση με το περιβαλλοντικό της προφίλ, τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει, αλλά και την ενεργή επιστημονική της κοινότητα, καθώς πλειάδα επιστημόνων ασχολείται πάνω σε αυτό τον τομέα. Ενδεικτική είναι η 25η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων – Μερών, στην οποία η Ελλάδα μετείχε με την πλέον πολυπληθή και διευρυμένη συμμετοχή από κάθε άλλη Διάσκεψη για τη Κλιματική Αλλαγή, με Επικεφαλής της Εθνικής Αντιπροσωπείας τον Πρωθυπουργό. Η χώρα μας, ως Κράτος – Μέλος της Ε.Ε., διαδραματίζει από τους πρωτεύοντες και κυρίαρχους ρόλους στην «μάχη» κατά της κλιματικής αλλαγής και στην αύξηση της κλιματικής φιλοδοξίας. Προς τούτο, υποστηρίζει ενεργά τις προσπάθειες της Ε.Ε. να είναι ηγέτιδα στην πρωτοπορία για την κλιματική φιλοδοξία.

Αυτή η σημαντική δράση της χώρας μας, θα πρέπει να συνεχιστεί και η συμμετοχή μας στις επόμενες Συνόδους για την Κλιματική Αλλαγή να είναι με ακόμη πιο διευρυμένη αντιπροσωπεία, ανάλογα με τα υπό συζήτηση θέματα, για να προωθούμε αποτελεσματικά και τα ειδικότερα ζητήματα που μας απασχολούν, όπως η πρόληψη και η αντιμετώπιση των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, η βιώσιμη και οικολογική αγροτική παραγωγή, η επιστήμη, η τεχνολογία και καινοτομία, αλλά και η δημόσια υγεία και περιβάλλον.

Η Ελλάδα προτείνεται να φιλοξενήσει, εφόσον τα οικονομικά δεδομένα το επιτρέπουν, μια από τις επόμενες Διασκέψεις των Συμβαλλομένων – Μερών για τη δημιουργία νέων πράσινων συμμαχιών, αλλά και την ανάδειξη ειδικότερων θεμάτων, καθώς ως είθισται η χώρα φιλοξενίας προωθεί, μεταξύ άλλων, και την δική της ατζέντα. Η προτεινόμενη Διάσκεψη θα συνοδευτεί με τη διοργάνωση πλείστων παράπλευρων εκδηλώσεων με πολλαπλάσια οφέλη για τη χώρα μας. Στο πλαίσιο αυτό, έχει σχεδιαστεί, εντός του 2021, η διενέργεια Διεθνούς Συνεδρίου Υψηλού Επιπέδου στην Αθήνα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από τις κλιματικές αλλαγές. Η πραγματοποίηση αυτού του διεθνούς συνεδρίου πρέπει να υλοποιηθεί κατά προτεραιότητα, μιας και θα θέσει την χώρα μας στο παγκόσμιο χάρτη και θα προσελκύσει τα «φώτα» της δημοσιότητας διεθνώς, προβάλλοντας τόσο την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που διαθέτουμε όσο και το know – how, το υψηλού επιπέδου κατηρτισμένο προσωπικό.

Η Ευρώπη, παρά τις διεθνείς προκλήσεις και τους εσωτερικούς κλυδωνισμούς που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια, είναι σταθερά προσδεμένη στο άρμα της απανθρακοποίησης. Υπάρχει σώμα νέας νομοθεσίας για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον, το οποίο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην περιβαλλοντική και ενεργειακή νομοθεσία, με την Ε.Ε. να ασκεί ηγεσία και να εξακολουθεί να πρωτοπορεί στην κλιματική φιλοδοξία. Η Νέα Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και ο Κλιματικός Νόμος συνιστούν σημαντικά εργαλεία νομοθεσίας και πολιτικής, ενώ παρέχουν κατευθύνσεις και για τις υπεύθυνες επενδύσεις. Η Νέα Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία καθορίζει επενδυτικές και χρηματοοικονομικές γραμμές, καθώς και πολιτικές, και δείχνει την αποφασιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να βγει νικήτρια από την κλιματική αλλαγή με πιο «ανθεκτική» και βιώσιμη οικονομία. Φαίνεται δε ότι έχει αρθεί δια παντός το δίλημμα μεταξύ ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ανάπτυξης με την προστασία του περιβάλλοντος και τη δράση για την κλιματική αλλαγή, καθώς η Ένωση πιστεύει ακράδαντα και επιδεικνύει έμπρακτα ότι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα στηρίξει παράλληλα την οικονομία. Η Ελλάδα είναι αρωγός και μέτοχος στη Νέα Πράσινη Συμφωνία και ως εκ τούτου πρέπει όλα τα Υπουργεία οριζόντια να ενημερωθούν και να προετοιμαστούν κατάλληλα για να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και να απορροφήσουν το μεγάλο ποσοστό των χρηματοδοτήσεων που κατευθύνεται στις πράσινες επενδύσεις. Αυτά τα χρηματοδοτικά εργαλεία σε συνδυασμό με το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης δημιουργούν ένα «αποθεματικό» επενδύσεων με την προϋπόθεση να υπάρχει και αντίστοιχη επεξεργασία σε εθνικό επίπεδο.

Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης είχαμε την ευκαιρία να συζητηθεί στην Επιτροπή στο πλαίσιο της προετοιμασίας του ενιαίου σχεδίου δίκαιης μετάβασης (Master Plan) και να διατυπώσουμε άποψη, προτού υιοθετηθεί ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης. Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού που διατέθηκαν αρχικά ανέρχονταν σε 7,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Σε συνέχεια της πανδημίας της COVID-19, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τροποποίησε την πρότασή της αυξάνοντας σημαντικά τη χρηματοδότηση, κατά 32,5 δισεκατομμύρια ευρώ, για το Ταμείο Ανάκαμψης. Ωστόσο, το νέο σχέδιο προϋπολογισμού περιέκοψε τους πόρους του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης κατά 20 δισεκατομμύρια ευρώ. Συνεπακόλουθα, όπως διαμορφώθηκε το διαθέσιμο χρηματικό ποσό, μετά και από τη μείωση, λόγω του Ταμείου Ανάκαμψη και της COVID-19, αντιστοίχως έχει περιοριστεί και η δυνατότητα να διαδραματίσει 100% το ρόλο του, όπως να δημιουργήσει επαρκείς και ποιοτικές θέσεις εργασίας στις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης. Χρειάζεται, συνεπώς, η εισροή και άλλων νομοθετικών και χρηματοδοτικών εργαλείων που θα βοηθήσουν ουσιαστικά αυτές τις περιοχές. Σε κάθε περίπτωση αναμένουμε να συζητηθεί το Master Plan στη Βουλή στην επόμενη Σύνοδο.

Ακόμη δε εξετάσαμε σημαντικές πολιτικές εθνικής εμβέλειας για το περιβάλλον και την ενέργεια και ζητήματα περιβαλλοντικής και αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας, όπως το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), το οποίο θα λειτουργήσει ως οδικός χάρτης της Μακροπρόθεσμης Στρατηγικής για το 2050. Βασικό σημείο της συζήτησης ήταν η εγγενής αντιφατικότητα που απαντάται μεταξύ της συνέχισης των εξορύξεων στη χώρα και κυρίως της διερεύνησης των νέων εξορύξεων στο Ιόνιο και της πολιτικής της απανθρακοποίησης. Εκφράστηκε δε από Μέλη της Επιτροπής επιφύλαξη σχετικά με την τοποθέτηση του φυσικού αερίου σε ρόλο μεταβατικού καυσίμου και το ποσοστό της συμβολής του στο ΕΣΕΚ, όπως και η σκοπιμότητα των επενδύσεων σε υποδομές γι' αυτό, καθώς απώτερος στόχος είναι η μετάβαση στην απανθρακοποίηση και το φυσικό αέριο συνιστά και αυτό ορυκτό καύσιμο. Ειδική μνεία πραγματοποιήθηκε και στην ανάγκη αύξησης των επενδύσεων στη γεωθερμία, το υδρογόνο, τα οποία είναι ανερχόμενα, και τις νέες τεχνολογίες. Ακροθιγώς, συζητήθηκε η ηλεκτροκίνηση, εντός του πλαισίου του ΕΣΕΚ, μιας σημαντικής πολιτικής που αναπτύσσει η χώρα μας, αλλά τα οικονομικά κίνητρα πρέπει να είναι πλέον διευρυμένα, καθώς επί του παρόντος απευθύνονται σε περιορισμένες ομάδες ενδιαφερομένων.

Μέσα από τη συζήτηση εντοπίστηκε το έλλειμα περαιτέρω μελετών και γνώσεων επί της επίδρασης των ατμοσφαιρικών ρύπων στην υγεία. Σημαντική κρίθηκε η αποτίμηση των επιδράσεων αυτών σε πανελλαδικό επίπεδο, όπως και η εμβάθυνση της συνεργασίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και του Υπουργείου Υγείας για τις διαστάσεις των περιβαλλοντικών παραγόντων και τις επιπτώσεις τους στη δημόσια υγεία όσο και τους τρόπους αντιμετώπισης και καλύτερης νομοθέτησης. Αναγνωρίστηκε δε η σημασία των Εκθέσεων που συντάσσει το ΕΚΠΑΑ, οι οποίες και πρέπει να αναδειχθούν σε σημείο αναφοράς για έγκυρη και ολοκληρωμένη πληροφόρηση για την κατάσταση του περιβάλλοντος στη χώρα μας. Ένα ειδικότερο ζήτημα που ανέκυψε και επηρεάζει σημαντικά την κατάσταση του περιβάλλοντος είναι η παρατηρούμενη σημαντική μείωση των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, η οποία

οφείλεται στην υποστελέχωση των υπηρεσιών της διοίκησης σε όλα τα επίπεδα. Η διενέργεια επιθεωρήσεων είναι απαραίτητο στοιχείο για την διασφάλιση της ποιότητας και της προστασίας του περιβάλλοντος και προς τούτο εισηγούμαστε να δοθεί προτεραιότητα στις επιθεωρήσεις, αλλά και να ενισχυθεί σημαντικά το Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και εν γένει οι μηχανισμοί επιβολής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Η εκ νέου θεώρηση των μηχανισμών και των σωμάτων αυτών προτείνεται να συζητηθεί σε επόμενη Σύνοδο της Επιτροπής.

Σημαντικό μέρος των εργασιών της Επιτροπής Περιβάλλοντος αφιερώθηκε στις «βιώσιμες» και «υπεύθυνες» επενδύσεις και τα κύρια χρηματοοικονομικά εργαλεία, που δύνανται να καταστήσουν την χώρα μας «ηγέτιδα» στις πράσινες επενδύσεις, προσφέροντας πρόσφορο έδαφος για βιώσιμη ανάπτυξη και ταυτόχρονα διασφαλίζοντας την περιβαλλοντική προστασία και την μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Κορωνίδα της προσπάθειάς αυτής ήταν η διοργάνωση διεθνούς σεμιναρίου (workshop) για τις περιβαλλοντικές, κλιματικές και υπεύθυνες επενδύσεις, η οποία στόχευσε στην προώθηση των απαιτούμενων αλλαγών του χρηματοοικονομικού τομέα και της σχετικής νομοθεσίας, έτσι ώστε να μπορέσει η χώρα μας με νέα εργαλεία, τόσο χρηματοοικονομικά όσο και νομοθετικά, να προωθήσει περαιτέρω επενδύσεις στην ενέργεια και το περιβάλλον. Οι νομοθετικές πρωτοβουλίες της Κυβέρνησης κινούνται προς αυτή τη κατεύθυνση προσφέροντας κίνητρα για περιβαλλοντικές επενδύσεις. Προτείνουμε, ωστόσο, προς αυτόν τον σκοπό να υιοθετηθούν, επιπλέον, οι Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί και τα Διεθνή κείμενα στο εσωτερικό δίκαιο, προτού αυτό καταστεί υποχρεωτικό, και να προωθηθούν περαιτέρω, αλλά και να εμπλακεί τόσο ο δημόσιος όσο και ο ιδιωτικός τομέας σε αυτές τις πρωτοβουλίες, προκειμένου η χώρα να αποκτήσει και διεθνώς το περιβαλλοντικό πρόσημο. Προτείνουμε δε να γίνει διευρυμένο διεθνές συνέδριο για τις πράσινες και υπεύθυνες επενδύσεις εντός του 2021.

Ξεχωριστή ενότητα αποτέλεσε η θεματική για την πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, καθώς η χώρα μας παρουσιάζει υψηλή ευαλωτότητα και είναι αναγκαία η εξέταση και η λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων, ώστε να μειωθεί η περίπτωση εκδήλωσης, αλλά και να περιοριστεί η ένταση των φαινομένων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάστηκε το Σχέδιο «Ιόλαος», αλλά και το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με τίτλο: «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις». Η Επιτροπή Περιβάλλοντος είχε την ευκαιρία να συμμετάσχει καθ' όλη την επεξεργασία του εν λόγω Νομοσχεδίου και να διατυπώσει άποψη επί των περιβαλλοντικών θεμάτων. Κύριο ζήτημα που αναδείχθηκε είναι πως από τα τέσσερα επίπεδα της διαχείρισης, ήτοι την πρόληψη, την ετοιμότητα, την αντιμετώπιση και την βραχεία αποκατάσταση, η περιβαλλοντική διάσταση χρήζει ενδυνάμωσης στο στάδιο της πρόληψης και της αποκατάστασης. Επί του πρώτου σταδίου, έχει διαπιστωθεί προς υπέρχει ελλιπής περιβαλλοντική διαχείριση με στόχο την πρόληψη, αλλά και απάθεια έναντι της περιβαλλοντικής και πολεοδομικής ανομίας στους οικισμούς, τα ρέματα και την δασική περιοχή, παρά το γεγονός πως η μάχη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής έχει στο επίκεντρό της την πρόληψη. Ως μέτρα για την μείωση της εμφάνισης, αλλά και της έντασης των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών προτείνονται η υλοποίηση των κατάλληλων χωροταξικών και πολεοδομικών παρεμβάσεων, όπως μέσω της διάνοιξης δασικών ζωνών και των αναπλάσεων, αλλά και η προετοιμασία του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο της ορθής εφαρμογής όλων των πολιτικών πρόληψης. Σε σχέση δε με την αποκατάσταση της επόμενης και όχι μόνο ημέρας, αυτή θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τις ανάγκες του φυσικού περιβάλλοντος, λαμβάνοντας υπόψιν τη βιοποικιλότητα και αποδίδοντας τη δέουσα σημασία τόσο στις άμεσες όσο και στις μακροπρόθεσμες ανάγκες της φύσης και κυρίως της πανίδας και της χλωρίδας. Η μέριμνα για πλήρη αποκατάσταση θα πρέπει να αναχθεί σε κομβικό σημείο, καθώς μέχρι στιγμής δεν έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση. Οι ελλείψεις στο στάδιο της πλήρους αποκατάστασης και η έμφαση μόνο στην βραχεία αποκατάσταση οδήγησαν στη δημιουργία ευάλωτων οικοσυστημάτων, όπως στις πυρκαγιές του 2007 στην Ηλεία, όπου δεν υπήρχε αντίστοιχη μέριμνα για το φυσικό περιβάλλον όσο για το αστικό, με αποτέλεσμα έως και σήμερα το δασικό περιβάλλον να μην έχει αναπλαστεί. Επιπλέον, προς ενίσχυση της περιβαλλοντικής διάστασης τόσο στο στάδιο της πρόληψης όσο και της αποκατάστασης, θα πρέπει να συσταθεί εντός του Υπουργείου Περιβάλλοντος εξειδικευμένο τμήμα, επιφορτισμένο με την προετοιμασία αυτών των σταδίων, και ομοίως να δημιουργηθεί τμήμα και στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Εν συνεχεία, αυτά τα δύο focal points πρέπει να συντονίζονται ως joint unit στο πρότυπο του Γραφείου Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (UNEP/ OCHA) του ΟΗΕ.

Σημαίνουν ζήτημα επικαιρότητας, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, που απασχόλησε την Επιτροπή ήταν οι πυρκαγιές στο τροπικό δάσος του Αμαζονίου. Ζήτημα που εξετάστηκε σε δύο ειδικές συνεδριάσεις, οι οποίες έλαβαν χώρα τον Σεπτέμβρη και τον Οκτώβρη, περίοδο κατά την οποία οι τροπικές πυρκαγιές είχαν ενταθεί σημαντικά και είχαν άμεση επίπτωση στο κλίμα παγκοσμίως, τη βιοποικιλότητα και την απελευθέρωση ανησυχητικής ποσότητας διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Στην συνεδρίαση κλήθηκαν σε ακρόαση οι Πρέσβεις των χωρών πέριξ του Αμαζονίου, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και φορείς της κοινωνίας των πολιτών για την ολιστική προσέγγιση του ζητήματος. Από τη συζήτηση αναδείχθηκε πως η υιοθέτηση ενός πιο βιώσιμου μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης, η περαιτέρω προώθηση της «μεσογειακής διατροφής», αλλά και η ανταλλαγή τεχνογνωσίας ως προς τη χρήση νέων τεχνολογιών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό μέρος της λύσης στο μείζον ζήτημα της αποψίλωσης των δασών και πρέπει να υποστηριχθούν έτη περαιτέρω. Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της εξωστρέφειάς της, έθεσε το ζήτημα του Αμαζονίου στην ατζέντα της συζήτησης για τη κλιματική αλλαγή στην 25η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων - Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Μερών για την Κλιματική Αλλαγή και αιτήθηκε την άμεση ανάληψη όλων των δυνατών πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της αποψίλωσης, αλλά και την προστασία της βιοποικιλότητας.

Άμεσα προσαρμόστηκε η θεματολογία της Επιτροπής Περιβάλλοντος υπό το φως της COVID-19, εξετάζοντας εις βάθος την αλληλεξάρτηση της δημόσιας υγείας με το αστικό και φυσικό περιβάλλον και την ατμοσφαιρική ρύπανση, ζητήματα που κέντρισαν το ενδιαφέρον και ανέδειξαν την ανάγκη περαιτέρω επιστημονικής διερεύνησης της διασύνδεσης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης με την δημόσια υγεία, αλλά και προσθήκης αυτής της θεματικής υψηλά στην ατζέντα των διαπραγματεύσεων της 26ης Διάσκεψης των Κρατών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC COP26). Η τελευταία αυτή εισήγηση της Επιτροπής διαμορφώθηκε, μάλιστα, πριν την παγκόσμια υγειονομική κρίση. Η πανδημία αποτέλεσε, απλώς, το έναυσμα και την αιτιολογική βάση περαιτέρω διερεύνησης της θεματικής δημόσια υγεία και περιβάλλον. Εξετάστηκε δε ειδικότερα και η διεθνής πρωτοβουλία «HERA» (Ατζέντα για το Περιβάλλον για την Υγεία για την Ευρώπη) που προσβλέπει στη διαμόρφωση μακροπρόθεσμων συστάσεων σχετικά με τη διεξαγωγή έρευνας για τους δεσμούς μεταξύ της έναρξης και της σοβαρότητας των πανδημιών και των κλιματικών αλλαγών και σημειώθηκε η ανάγκη περαιτέρω συντονισμού στον τομέα της πρόληψης στα θέματα υγείας. Η πρόληψη για την υγεία πρέπει να γίνει σε συνδυασμό με την κατάλληλη περιβαλλοντική διαχείριση και τη λήψη σημαντικών αποφάσεων για τη κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα σε μια σειρά ζητημάτων που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τη διαχείριση των λυμάτων και των αστικών αποβλήτων, τα επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τη χρήση φυτοφάρμακων, τα χημικά συστατικά στη διατροφή μας και τη χρήση καλλυντικών.

Οι παράμετροι αυτοί πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψιν και να εξετάζονται κατά το σχεδιασμό της πολιτικής για τη πρόληψη της δημόσιας υγείας. Προς αυτό τον σκοπό προτείνεται να συσταθεί Εθνική Επιτροπή για τη Δημόσια Υγεία και το Περιβάλλον, η οποία θα εντάξει σε ειδική ενότητα τις περιβαλλοντικές διαστάσεις της COVID-19. Επιπλέον, μέσα από τη σειρά των συνεδριάσεων, διαπιστώθηκε πως η προώθηση της τηλεργασίας και η αποφυγή των άσκοπων μετακινήσεων συνέβαλαν στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, αλλά το ουσιαστικότερο από τα διδάγματα που αποκομίσαμε από την COVID-19, είναι η ανάγκη διασφάλισης ενός υγιούς περιβάλλοντος εντός του οποίου γεννιούνται, αναπτύσσονται και διαβιών υγιείς άνθρωποι, έτσι ώστε ο ανθρώπινος οργανισμός να είναι πιο ανθεκτικός και η υγεία του θωρακισμένη τόσο για την COVID-19 όσο και στην επέλαση οποιασδήποτε άλλης νόσου. Μια μεγάλη πρόκληση που ανέκυψε, επιπλέον, στο πλαίσιο της συζήτησης, ήταν αυτή του επανασχεδιασμού του αστικού περιβάλλοντος, ώστε να αποφεύγονται καταστάσεις συνωστισμού και συνακόλουθα διευρυμένες «εστίες μόλυνσης». Το ειδικότερο αυτό θέμα εξετάστηκε ακροθιγώς στο πλαίσιο των «έξυπνων» πόλεων (smart cities) και από το πρώτο αυτό δείγμα συζήτησης συνάγεται το πρωτόλειο συμπέρασμα πως κατά τον σχεδιασμό των «έξυπνων» πόλεων δεν πρέπει να εμπεριέχεται μόνο η κλιματική διάσταση, αλλά και αυτή της δημόσιας υγείας, η οποία αναδείχθηκε μόλις φέτος. Οι «έξυπνες» πόλεις προτείνεται να αποτελέσουν αντικείμενο συνεδρίασης σε επόμενη Σύνοδο για μια πιο ολοκληρωμένη μελέτη.

Ακροθιγώς εξετάστηκε η προστασία της βιοποικιλότητας και είχαμε την ευκαιρία να διερευνήσουμε το θέμα αυτό σε σχέση με την αγροτική παραγωγή, καθώς η προστασία της βιοποικιλότητας και η αγροτική παραγωγή αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Μόλις μια εβδομάδα μετά την νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και τη Στρατηγική από το «Αγρόκτημα στο πιάτο» που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αυτές τέθηκαν προς συζήτηση στην Επιτροπή Περιβάλλοντος με τη συμμετοχή του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Κωνσταντίνου Σκρέκα, και του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Αγροτικών Πόρων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Κωνσταντίνου Μπαγινέτα. Ωστόσο, λόγω της πανδημίας, δεν κατέστη εφικτή η διεξοδική μελέτη της προστασίας της βιοποικιλότητας και των διαφόρων πτυχών της, καθώς και των διαθέσιμων οικονομικών εργαλείων και πολιτικών για την αποτελεσματική διαφύλαξη και ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας. Εξ αυτού προτείνουμε να αποτελέσει θεματικό κύκλο σε επόμενη Σύνοδο της Επιτροπής, ιδίως καθώς βαίνουμε στην κρίσιμη δεκαετία 2020 – 2030 για τη βιοποικιλότητα και ο διαρκώς αυξανόμενος ρυθμός απώλειάς της επιφέρει σοβαρές επιπτώσεις σε περιβαλλοντικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, αλλά και στον τομέα της υγείας, επηρεάζοντας την ποιότητα της ζωής των ατόμων. Επί του παρόντος, έχει αναδειχθεί πως η αγροτική παραγωγή θα πρέπει να διέλθει ενός πραγματικού μετασχηματισμού, ώστε να λαμβάνονται υπόψιν κατά τις γεωργικές πρακτικές οι αρχές της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Θα ήταν, δε πολύ σημαντική η χώρα μας να είναι με έντονο περιβαλλοντικό πρόσημο στα αγροτικά της προϊόντα. Να καλύπτεται με ζώνες οικολογικής και βιώσιμης γεωργίας τόσο για την υγεία των καταναλωτών σε συνδυασμό τα προγράμματα απονιτροποίησης και απορρύπανσης όσο και για το εξαγωγικό πρόσημο, καθώς στηριζόμαστε

στην ποιότητα και όχι την ποσότητα των εξαγωγίμων προϊόντων. Όσο δε αφορά στη προστασία της βιοποικιλότητας, αυτής καθ' αυτής, απαντάται σε δυο επίπεδα αφενός εντός των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 και αφετέρου εκτός αυτών. Η πολιτική της προστασίας της βιοποικιλότητας πρέπει να διατρέχει και τις δυο αυτές κατηγορίες. Όμως, αυτή τη στιγμή, παρότι η Ελλάδα αποτελεί ένα από τα πλέον πλούσια σε βιοποικιλότητα κράτη, δεν ακολουθούνται ουσιαστικές πολιτικές για τη διαφύλαξή της. Σε πολλά οικοσυστήματα συναντώνται σημαντικά προβλήματα με την ποιότητα είναι καλή, αλλά να απαιτείται περαιτέρω αναβάθμιση του στάτους. Έχει ήδη πραγματοποιηθεί διοικητική αναδιάρθρωση με την ίδρυση του ΟΦΥΠΕΚΑ. Μένει, όμως, να υιοθετηθούν ουσιαστικές και αποτελεσματικές πολιτικές στους τρεις άξονες της απορρύπανσης, της διαφύλαξης και της αποκατάστασης της βιοποικιλότητας στο πλαίσιο των κατευθυντηρίων γραμμών του ΟΗΕ.

Η διατήρηση και η αποκατάσταση, σε ευρεία κλίμακα, του φυσικού περιβάλλοντος, των αποξηραμένων λιμνών και των ρυπασμένων και υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων και υγροτόπων, είναι ένα από τα σπουδαιότερα έργα που πρέπει να γίνουν. Σε στάδιο επεξεργασίας βρίσκεται το Εθνικό Σχέδιο Αναδασώσεων, το οποίο έχουμε αιτηθεί να παρουσιαστεί και να συζητηθεί στην Επιτροπή. Έμφαση προτείνεται να δοθεί και στη δημιουργία, αλλά και ενεργοποίηση, τόσο των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών μηχανισμών χρηματοδότησης για τη βιοποικιλότητα. Οι κατάλληλες πολιτικές από την πλευρά της Κυβέρνησης που πρέπει να υιοθετηθούν θα συνθέσουν ένα πολιτικό πλαίσιο ενθάρρυνσης για περαιτέρω ανάληψη επιχειρηματικών δράσεων και πρωτοβουλιών στον τομέα της προστασίας, της αποκατάστασης και της βιώσιμης διαχείρισης των οικοσυστημάτων. Θα ήτο καλό, δε ο ιδιωτικός τομέας να ενσωματώσει ως εξειδικευμένη διάσταση αυτή της βιοποικιλότητας κατά τη χάραξη της πολιτικής του. Προτείνεται η διοργάνωση σεμιναρίου για τη στήριξη του τρίπτυχου της βιοποικιλότητας μέσω της ανάπτυξης των βέλτιστων εργαλείων διαχείρισης από τον ιδιωτικό τομέα, αλλά και για την ανάπτυξη συμμαχιών για τη χρηματοδότηση της βιοποικιλότητας.

Ακόμη, μέσα από τις εργασίες της, η Επιτροπή ανέδειξε τη σημασία της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης από την προσχολική ηλικία ως τη δια βίου εκπαίδευση και φιλοξένησε «φωνές» νέων και συγκεκριμένα την κα Μαρία Παπαθεοδώρου, Ιδρύτρια του Fridays for Future Greece, οργανισμού που ίδρυσε η Greta Thunberg, και την κα Φανή Τσαρούχα, Πρέσβειρα Νεολαίας της Ελλάδος για το Κλίμα και Συντονίστρια Προγράμματος Δενδροφύτευσης Youth4Forest. Η Επιτροπή έδωσε κατ' αυτό τον τρόπο «χώρο» στους νέους, οι οποίοι αποτελούν «ενεργούς φορείς» περιβαλλοντικής γνώσης, καθώς πέρα από τις σχετικές γνώσεις που διαθέτουν, συνιστούν και τη γενιά που θα βιώσει ακόμα εντονότερα τα περιβαλλοντικά προβλήματα, αν αυτά δεν επιλυθούν άμεσα. Αναδείχθηκε πως απαιτείται αναβάθμιση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, δεδομένου πως η νεότερη γενιά, που είναι σήμερα από πέντε έως και εικοσιτεσσάρων ετών και καλύπτει και τις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης, έχει γεννηθεί στην εποχή της πληροφόρησης και λαμβάνει συνδυαστική γνώση από το διαδίκτυο.

Λόγω αυτού έχει υψηλό βαθμό συνειδητοποίησης, βαθιά αγάπη για τη φύση και τα ζώα και ειλικρινές ενδιαφέρον να μάθει περαιτέρω για τις πολιτικές περιβαλλοντικής διαχείρισης, ενώ αναπτύσσει και επιχειρηματικές δράσεις. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση θα πρέπει να καταλαμβάνει σημαίνουσα θέση στο βασικό πρόγραμμα σπουδών, καθώς παρέχει γνώσεις, οι οποίες είναι πλέον αναγκαίες τόσο για την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία όσο και την επαγγελματική ανέλιξη. Στο πλαίσιο αυτό, αντικείμενο συζήτησης αποτέλεσε και η αναγκαιότητα αντίστοιχης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης της εκπαιδευτικής κοινότητας, προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στο έργο της. Μέσα δε από τη συζήτηση με τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Yale, κ. Daniel Esty και τη συγκριτική μελέτη μεταξύ των ελληνικών και διεθνών πανεπιστημίων, διαπιστώθηκε πως οι περιβαλλοντικές σπουδές και τα μαθήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης πρέπει να ενσωματωθούν οριζόντια σε όλα τα πτυχία και όχι μόνο στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα, δε για τα εξειδικευμένα πτυχία, τα Πανεπιστήμιά μας, διακρίνονται στη περιβαλλοντική καινοτομία, όπως το Εθνικό Μετσόβιο Πανεπιστήμιο, και θα πρέπει να υποστηριχθούν περαιτέρω, αλλά και να προωθηθούν διεθνείς και ευρωπαϊκές συνεργασίες.

Ακρόαση πραγματοποιήσε δε η Επιτροπή επί του έργου του Πράσινου Ταμείου και διαπιστώθηκε πως είναι χρήσιμο να δίνεται μεγαλύτερο ποσοστό, ει δυνατόν της τάξης του 100%, σε ανταποδοτικά περιβαλλοντικά και κλιματικά έργα, ενώ για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του οργανισμού πρέπει να ενισχυθεί με καταρτισμένο ανθρωπινό δυναμικό.

Σε σχέση με τις Αναφορές Πολιτών, η Επιτροπή Περιβάλλοντος παρουσίασε και συζήτησε εγκαίρως και αποτελεσματικά τις αναφορές τους, δίνοντας, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το βήμα στα συλλογικά όργανα, μέσα από τα οποία εκπροσωπούνταν, να εκθέσουν το περιβαλλοντικό θέμα ενώπιον της Επιτροπής, ενώ για την πολύπλευρη και επιστημονική υποστήριξη του υπό εξέταση θέματος, η Επιτροπή πάντοτε απηύθυνε πρόσκληση προς τους σχετικούς επιστημονικούς φορείς και περιβαλλοντικές οργανώσεις. Επιπλέον, προσκεκλημένοι των ειδικών συνεδριάσεων για τις Αναφορές Πολιτών ήταν και όλοι οι αρμόδιοι και εμπλεκόμενοι φορείς, ώστε να λάβουν γνώση και να μπορούν να επιληφθούν του προβλήματος, προσφέροντας λύσεις στα προβλήματα που ταλανίζουν τους πολίτες. Η πρακτική αυτή έχει ακολουθηθεί και κατά το παρελθόν από την Επιτροπή Περιβάλλοντος και έχει κριθεί ιδιαίτερος επιτυχημένη, ενώ το ενδιαφέρον των πολιτών για το έργο της Επιτροπής διαχρονικά παραμένει αυξημένο. Οι αναφορές πολιτών εξετάστηκαν ως μελέτες περίπτωσης. Διαδικασία, η οποία απεδείχθη πιο ενδιαφέρουσα για τα Μέλη της Επιτροπής, εν συγκρίσει με τη θεωρητική προσέγγιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων, τα οποία, κατά πλειοψηφία, διακρίνονται για την συνθετότητα και πολυπλοκότητά τους, καθώς είναι άκρως διεπιστημονικά και πολυδιάστατα. Η προσέγγιση αυτή έριξε φως σε μια άλλη οπτική γωνία, αυτή της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και της εφαρμογής του Δικαίου Περιβάλλοντος.

Η εξέταση της ειδικότερης περίπτωσης της περίθαλψης και φροντίδας των άγριων ζώων και πτηνών ανέδειξε την ανάγκη αναδιαμόρφωσης του συστήματος και του νομοθετικού πλαισίου, ενώ προκρίθηκε η υιοθέτηση δημόσιου συστήματος υγείας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας περίθαλψης για τα άγρια ζώα και πτηνά. Η συζήτηση για τα απόβλητα και προϊόντα κομμωτηρίων αποτέλεσε χαρακτηριστική περίπτωση που έδειξε ότι τα συστήματα ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων πρέπει να αναλαμβάνουν περισσότερες ροές από ό,τι σήμερα. Από τις αναφορές αυτές, είχαμε την ευκαιρία να δούμε πως εφαρμόζεται στην πράξη το Δίκαιο Περιβάλλοντος, αλλά και να διαπιστώσουμε τις εγγενείς αδυναμίες του συστήματος. Σε ένα μεγάλο βαθμό οι πολιτικές δεν εφαρμόζονται στη πράξη, διότι το σύστημα περιβαλλοντικού δικαίου αφήνει σημαντικά περιθώρια χαλαρότητας και πολλές φορές οι μηχανισμοί εφαρμογής και συμμόρφωσης αδυνατούν να φέρουν εις πέρας το έργο τους. Υπάρχει, δε σημαντική έλλειψη συντονισμού μεταξύ των συναρμόδιων φορέων, λόγω του κατακερματισμού της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και της εφαρμογής αυτής. Συχνά, δεν επιβάλλονται πρόστιμα, αλλά ακόμη και όταν επιβάλλονται, αυτά δεν καταβάλλονται και ως εκ τούτου δεν επέρχεται συμμόρφωση και νομιμότητα και ούτε επιτυγχάνεται ο απώτερος στόχος της περιβαλλοντικής προστασίας, όπως διαπιστώθηκε στην περίπτωση μελέτης της ρύπανσης της ευρύτερης περιοχής των Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών. Εξ' αυτού, ο περαιτέρω συντονισμός των φορέων που έχουν διαφορετική οπτική γωνία είναι απαραίτητος για την αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος, του κλίματος και της δημόσιας υγείας, όπως και η εκ νέου θεώρηση των σωμάτων επιβολή του περιβαλλοντικού δικαίου.

Επιπλέον, οι πρωτοφανείς συνθήκες που δημιουργήθηκαν, λόγω της πανδημίας, διαμόρφωσαν αντίστοιχα και τον τρόπο λειτουργίας της Επιτροπής Περιβάλλοντος και οδήγησαν στην αναστολή των συνεδριάσεων των Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων στο πλαίσιο των μέτρων της Βουλής των Ελλήνων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού Sars-Cov2. Η συνθήκη αυτή ανάδειξε, όμως, και την απουσία σχετικής πρόβλεψης στον Κανονισμό της Βουλής για τη πραγματοποίηση τηλεδιασκέψεων, όταν οι συνθήκες καθιστούν την σύγκληση συνεδριάσεων δια ζώσης μη δυνατή επιλογή. Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, ανταποκρινόμενη στον ρόλο με τον οποίο έχει επιφορτιστεί, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης του περιβάλλοντος στη χώρα, πραγματοποίησε άτυπη διαδικτυακή συνάντηση, στην διάρκεια της καραντίνας, δίνοντας την ευκαιρία στα Μέλη της να ανταλλάξουν απόψεις για τις περιβαλλοντικές διαστάσεις της COVID19, την αλληλεξάρτηση της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος, την σύνδεση με την ατμοσφαιρική ρύπανση, αλλά και την ορθή και ασφαλή διάθεση, διαχείριση και ανακύκλωση των οικιακών και νοσοκομειακών αποβλήτων και φαρμάκων στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας από την εξάπλωση του κορονοϊού.

Η πρωτοβουλία αυτή προσέλκυσε το ενδιαφέρον όλων των Μελών και κρίθηκε ιδιαίτερα θετικά. Συμπεριλήφθηκε δε στις καλές πρακτικές που ακολούθησαν και άλλα Κράτη – Μέλη και προβλήθηκε από το περιοδικό INTER PARES - Parliaments in Union.¹ Προς τούτο, προτείνεται η εισαγωγή σχετικής πρόβλεψης, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στις Επιτροπές, σε εξαιρετικές συνθήκες, να συγκλείνονται εξ' ολοκλήρου μέσω τηλεδιάσκεψης με πλήρη τεχνολογική υποστήριξη από το αρμόδιο τμήμα της Βουλής.

Η Επιτροπή επεδίωξε να ενσωματώσει στις συνεδριάσεις της τόσο εκπροσώπους του Δημοσίου, όσο και της επιστημονικής κοινότητας, ενώ έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην εκπροσώπηση της κοινωνίας των πολιτών. Μέσω της ευρείας εκπροσώπησης, οι συνεδριάσεις της Επιτροπής προσπάθησαν να προσεγγίσουν ολιστικά το κάθε ζήτημα και να παρέχουν σφαιρική εικόνα στα Μέλη της των ποικίλων πτυχών του εκάστοτε προβληματισμού. Πέρα, όμως, από την ολιστική εξέταση των ζητημάτων, η πρακτική αυτή ανέδειξε το έλλειμμα συντονισμού που απαντάται μεταξύ των τμημάτων της Διοίκησης και των Υπουργείων. Η σύγκληση όλων των συναρμόδιων φορέων στην Επιτροπή Περιβάλλοντος δημιούργησε πρόσφορο έδαφος άρσης των εμποδίων στην ενδο-διοικητική επικοινωνία και οδήγησε σε περαιτέρω συντονισμό των φορέων με θετικά αποτελέσματα και εξεύρεση λύσεων σε σύνθετα περιβαλλοντικά προβλήματα, επιτυγχάνοντας τον απώτερο στόχο της επίτευξης των περιβαλλοντικών στόχων και της ανάληψης νεότερων νομοθετικών πρωτοβουλιών.

Θα πρέπει να σημειώσουμε πως στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρευρέθηκαν ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, κ. Κωνσταντίνος Αν. Τασούλας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κωστής Χατζηδάκης, η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, κα Στυλιανή Μενδώνη, ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Γεράσιμος Θωμάς, ο Υφυπουργός Οικονομικών, κ. Θεόδωρος Σκυλακάκης, ο Υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας, κ. Νικόλαος Χαρδαλιάς, ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Κωνσταντίνος Σκρέκας, ο Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Βασίλειος Διγαλάκης, ο Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων, κ. Κωνσταντίνος Αραβώσης, η Γενική Γραμματέας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών, κα Αλεξάνδρα Σδούκου, ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Αγροτικών Πόρων, κ. Κωνσταντίνος Μπαγινέτας, η Γενική Γραμματέας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής, κα Αναστασία Γκίκα, η Ευρωβουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, κα Μαρία Σπυράκη, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου, κ. Ευστάθιος Σταθόπουλος και Ιωάννης Ευμολπίδης αντιστοίχως, ο Πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (Ε.Ο.Α.Ν.), κ. Νικόλαος Χιωτάκης, ο Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΛΓΟ Δήμητρα, κ. Παναγιώτης Χατζηνικολάου, ο Περιφερειάρχης Αττικής, κ. Γεώργιος Πατούλης και ο Δήμαρχος Αθηναίων, κ. Κώστας Μπακογιάννης.

¹ Το άρθρο του Inter – Pares για την ανταπόκριση της Επιτροπής Περιβάλλοντος στην COVID-19 με τη πραγματοποίηση διαδικτυακών συναντήσεων είναι διαθέσιμο στο: <https://www.inter-pares.eu/news/responding-covid-19-hellenic-parliament-holds-virtual-meetings>

Στις σημαίνουσες προσωπικότητες σε διεθνές επίπεδο που μας τίμησαν με την παρουσία τους συγκαταλέγονται ο Επικεφαλής της Εταιρικής Υποβολής Αναφορών της Γενικής Διεύθυνσης για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, τις Χρηματοπιστωτικές Εταιρίες και την Ένωση Κεφαλαιαγορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Alain Deckers, ο Υπεύθυνος Πολιτικής για τις Διεθνείς και Διοργανικές Σχέσεις της Γενικής Διεύθυνσης για την Κλιματική Αλλαγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Δημήτρης Ζευγώλης, ο Διευθυντής του Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών της Οικονομικής Επιτροπής Ασίας – Ειρηνικού, Δρ. Στέφανος Φωτίου και ο Καθηγητής Περιβαλλοντικού Δικαίου και Πολιτικής του Πανεπιστημίου Yale, κ. Daniel C. Esty.

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί τη συμπύκνωση των θεματικών συζητήσεων, των προβληματισμών που τέθηκαν προς διερεύνηση, καθώς και των συμπερασμάτων και των προτάσεων πολιτικής που αναδείχθηκαν κατά της συνεδριάσεις της Επιτροπής Περιβάλλοντος. Ελπίζουμε οι προτάσεις που αποτυπώνονται σε αυτή την Έκθεση να αποτελέσουν «καρπύ» γνώσης και έναυσμα για τη χάραξη της περιβαλλοντικής πολιτικής, αλλά και της ανάληψης νομοθετικών πρωτοβουλιών.

Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος

Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας Ν. Ηλείας

Προγραμματισμός του Έργου της Επιτροπής

Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, σε συνέχεια της έγγραφης διαδικασίας που είχε ξεκινήσει τον Αύγουστο με πρωτοβουλία της Προέδρου, ετέθησαν από όλους τους Βουλευτές οι προτάσεις τους για συμπερίληψη στο προγραμματισμό των εργασιών της Επιτροπής. Περιεκτικά, διατυπώθηκαν οι ακόλουθες προτάσεις: η κλιματική αλλαγή και η προσαρμογή σε αυτήν, οι Παγκόσμιοι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, η προετοιμασία και η συμμετοχή της χώρας στις διεθνείς περιβαλλοντικές συνόδους και στα διεθνή γεγονότα μείζονος κλίμακας, η προστασία της βιοποικιλότητας της χώρας μας, η βιώσιμη γεωργία, η ορθή χρήση φυτοφαρμάκων και η αξιοποίηση των ενδημικών φυτών, τα θέματα των προστατευόμενων περιοχών και περιοχών Natura 2000, η εξέταση των βασικών στρατηγικών και πολιτικών κειμένων της χώρας για το κλίμα και τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, η δίκαιη μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή και η πρόοδος της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση, τα θέματα χωροταξίας και πολεοδομίας, η πρόληψη φυσικών καταστροφών και τα ζητήματα δασικής πολιτικής και δασικών χαρτών, τα μεγάλα παγκόσμια ζητήματα επικαιρότητας, όπως οι πυρκαγιές του τροπικού δάσους του Αμαζονίου, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η ακρόαση βασικών οργάνων της διοίκησης για το περιβάλλον, τα ελεγκτικά σώματα, η διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων και των λυμάτων ελαιοτριβείων, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η ατμοσφαιρική ρύπανση και τα μητροπολιτικά πάρκα, η περιβαλλοντική εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι ομάδες νέων, η προστασία των μνημείων, οι εξορύξεις και οι ρυπαίνουσες βιομηχανικές δραστηριότητες. Αξίζει να σημειωθεί πως πολλοί Βουλευτές έθιξαν τη σημασία ουσιαστικής παρέμβασης της Επιτροπής στα υπό συζήτηση θέματα που εξετάζονται απ' αυτήν και αναβάθμισης του ρόλου της στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, άσκησης πολιτικής πίεσης και παραινέσεων, αλλά και της οριζόντιας ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών δεδομένων και εισηγήσεων σε κάθε πολιτική που υιοθετείται. Πρότειναν, δε την περαιτέρω διασύνδεση της Επιτροπής Περιβάλλοντος με τις αντίστοιχες Επιτροπές των άλλων Κοινοβουλίων, αλλά και τις περιφερειακές Επιτροπές Περιβάλλοντος, ούτως ώστε να υπάρχει σαφής εκτίμηση και γνώση και των επιμέρους ζητημάτων που αντιμετωπίζει κάθε περιοχή.

Τα θέματα που έθεσαν τα Μέλη ήταν ποικίλα και ενδιαφέροντα, πιστοποιώντας ότι το περιβάλλον είναι ένα θέμα που αγγίζει βαθιά τον κόσμο και πόσο μάλλον το πολιτικό προσωπικό της χώρας, ενώ άπτεται του συνόλου της ανθρωπογενούς δραστηριότητας. Κατά τη διαδικασία κατάρτισης της θεματολογίας της Επιτροπής Περιβάλλοντος ελήφθησαν υπόψιν πρωτίστως οι προαναφερθείσες προτάσεις του Προεδρείου και των Μελών, οι οποίες επιλέχθηκαν και ιεραρχήθηκαν βάσει σπουδαιότητας, ενώ έτυχαν επεξεργασίας, έτσι ώστε να οργανωθούν σε θεματικές ενότητες, και δευτερευόντως θέματα επικαιρότητας.

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος ακολούθησε ένα πρόγραμμα συνεδριάσεων, οι οποίες θα ολοκληρώσουν τη συζήτηση των σημαντικότερων περιβαλλοντικών θεμάτων με συνέχεια στις θεματικές ενότητες, έτσι ώστε η Επιτροπή να μπορέσει συστηματικά να εξετάσει τα θέματα, να εξάγει εγκαίρως τα πορίσματά της και να τα επικοινωνήσει και στην Κυβέρνηση. Η σειρά εξέτασης των θεμάτων πραγματοποιήθηκε με προοπτική τετραετίας, όπως είναι η, κατά το Σύνταγμα, προβλεπόμενη διάρκεια της θητείας της Βουλής, ενώ δόθηκε προτεραιότητα σε θέματα, τα οποία είτε δεν είχαν εξεταστεί επαρκώς σε προηγούμενες θητείες είτε δεν είχαν αποτελέσει καν αντικείμενο μελέτης.

Στην παρούσα Σύνοδο καλύφθηκε σημαντικό μέρος των προτάσεων των Μελών της Επιτροπής, ενώ διοργανώθηκε διεθνές σεμινάριο (workshop) υψηλού επιπέδου για τις βιώσιμες και «υπεύθυνες» επενδύσεις. Εντούτοις, λόγω της πανδημίας και του συνεπακόλουθου περιορισμένου χρόνου από την περί δύο μηνών αναστολή των συνεδριάσεων των Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών, ο προγραμματισμός αναμορφώθηκε και θεματικοί κύκλοι δεν αποτέλεσαν, τελικώς, αντικείμενο επεξεργασίας της παρούσας Συνόδου. Επιπροσθέτως, λόγω της πανδημίας, ορισμένα ζητήματα, όπως η δημόσια υγεία και το περιβάλλον, τέθηκαν σε υψηλότερη σπουδαιότητα και εξετάστηκαν ενδελεχώς. Διαπιστώθηκε, επιπλέον, πως οι δύο προβλεπόμενες και αμειβόμενες συνεδριάσεις τον μήνα, δεν επαρκούν για την συζήτηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και απαιτείται περισσότερος χρόνος και αύξηση των προβλεπόμενων συνεδριάσεων, καθώς το αντικείμενο είναι αρκετά διευρυμένο.

Δεν κατέστη εφικτό, δε να συζητηθούν εγκαίρως ορισμένες θεματικές, παρότι εμπεριέχονταν στον αρχικό προγραμματισμό, όπως το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, το Εθνικό Σχέδιο Αναδασώσεων και η ακρόαση του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) και της Επιτροπής «Φύση 2000» για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, καθώς βρίσκονταν σε διαδικασία επεξεργασίας μέχρι και το τέλος της Συνόδου. Προτείνεται να εξεταστούν κατά την επόμενη Σύνοδο.

Υπήρχε, όμως, και σειρά ζητημάτων που είχε προγραμματιστεί, αλλά δεν εξετάστηκε, λόγω του ότι παρουσιάστηκε μέσα από νομοθετικές πρωτοβουλίες. Σε ορισμένες, δε περιπτώσεις τα Υπουργεία δεν ανταποκρίνονταν εγκαίρως στα αιτήματα της Επιτροπής Περιβάλλοντος, δεδομένου ότι γνώριζαν πως υποχρεούνταν να ενημερώσουν μόνο την Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου βάσει του Κανονισμού της Βουλής με την περίπτωση της ηλεκτροκίνησης να συνιστά χαρακτηριστικό παράδειγμα. Μολονότι η Επιτροπή Περιβάλλοντος είχε επανηλλειμένως απευθύνει πρόσκληση για την εξέταση του θέματος αυτού, αυτό δεν επετεύχθη. Η πρωτοβουλία για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης που ανελήφθη από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας παρουσιάστηκε στη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου και ψηφίστηκε εν συνεχεία από την Ολομέλεια.

Με βάση τα παραπάνω οι εργασίες της Επιτροπής αναπτύχθηκαν στους κάτωθι θεματικούς κύκλους:

Θεματικός κύκλος 1:

Πολιτική και Δίκαιο για την Κλιματική Αλλαγή

Διεθνή Περιβαλλοντικά Θέματα

- Σύνοδος Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Δράση για το Κλίμα
- Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Η 25^η Διάσκεψη των Κρατών - Μελών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή
- Προετοιμασία για την 26^η Διάσκεψη των Κρατών – Μελών της Σύμβασης - Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή

Ευρωπαϊκή Πολιτική και Δίκαιο για το Κλίμα

- Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για το Κλίμα και την Προστασία του Περιβάλλοντος και η εφαρμογή της στην Ελλάδα
- Εξέταση των προτάσεων κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Εθνική διάσταση για την ενέργεια και το κλίμα

- Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
- Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής για την Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος της Ελλάδας του 2019 από το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης

Θεματικός Κύκλος 2:

Βιώσιμες και Υπεύθυνες Επενδύσεις

- Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή
- Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία – Πρόταση Κανονισμού για τις Γνωστοποιήσεις σχετικά με τις αειφόρες επενδύσεις και τους κινδύνους βιωσιμότητας και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341
- Εθνικό πλαίσιο πολιτικής και νομοθεσίας για τις πράσινες και υπεύθυνες επενδύσεις

- Συμβολή του τραπεζικού τομέα στην περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
- Συμβολή της Κεφαλαιαγοράς και του Χρηματιστηρίου Αθηνών στην περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
- Συμβολή του ασφαλιστικού τομέα στην περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
- Πράσινες και υπεύθυνες επενδύσεις
- Επενδυτικά Ταμεία και Πράσινα Ομόλογα

Θεματικός Κύκλος 3:

Πρόληψη και αντιμετώπιση Φυσικών και Ανθρωπογενών Καταστροφών

- Πρόληψη και Αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών – «Σχέδιο Ιόλαος»
- Επεξεργασία και εξέταση του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη: «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις»
- Οι πυρκαγιές στο τροπικό δάσος του Αμαζονίου

Θεματικός Κύκλος 4:

Δημόσια Υγεία και Περιβάλλον

- Η ανάγκη ενσωμάτωσης της διάστασης της υγείας στην περιβαλλοντική πολιτική - Οι διεθνείς πολιτικές για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον
- Ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον - Πρωτοβουλία «Hera»
- Εθνική διάσταση της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος
- COVID-19 και περιβάλλον: Διεθνής διάσταση και εθνική αντιμετώπιση

Θεματικός Κύκλος 5:

Προστασία της Βιοποικιλότητας και Αγροτική Παραγωγή

- Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα
- Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση των αγροτών

Θεματικός Κύκλος 6:

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

- Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
- Οι νέοι και το περιβάλλον

Θεματικός Κύκλος 7:

Ακροάσεις

Ενημέρωση για το έργο του Πράσινου Ταμείου

Θεματικός Κύκλος 8:

Αναφορές πολιτών

- Ρύπανση της ευρύτερης περιοχής των Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών Ν. Ηλείας από βιομηχανική εγκατάσταση
- Περίθαλψη και φροντίδα άγριων ζώων και πτηνών
- Διαχείριση των αποβλήτων και των προϊόντων κομμωτηρίων

Θεσμική Αναβάθμιση της Επιτροπής Περιβάλλοντος

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της διερεύνησης της αναβάθμισης της Επιτροπής, ζήτησε από το Τμήμα Μελετών, Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας της Βουλής των Ελλήνων την σύνταξη συγκριτικής μελέτης αναφορικά με την δομή, τις αρμοδιότητες και τα περιβαλλοντικά θέματα που έχουν εξεταστεί προσφάτως από τις αντίστοιχες Επιτροπές Περιβάλλοντος σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Από τη συγκριτική μελέτη αναδείχθηκε πως η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής και η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων, σε σχέση με τις αντίστοιχες επιτροπές σε τριάντα Κοινοβούλια του Ευρωπαϊκού Κέντρου Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD) βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση ως προς δύο σημεία.² Αφενός, ως προς τον αριθμό των μελών της, καθώς οι περισσότερες Επιτροπές Περιβάλλοντος απαρτίζονται από λιγότερα μέλη εν συγκρίσει με τα 31 που έχει η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων – με εξαίρεση την Ιταλία και την Ισπανία που έχουν περισσότερα μέλη - και αφετέρου, λόγω της ύπαρξης της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων, δεδομένου πως σε άλλα κοινοβούλια δεν υπάρχει ξεχωριστή Υποεπιτροπή για το θέμα. Λοιπά στοιχεία για την συγκριτική μελέτη εμπεριέχονται στο Παράρτημα 2 της παρούσας Έκθεσης.

Το αντικείμενο της Επιτροπής Περιβάλλοντος, όπως ορίζεται από τον Κανονισμό της Βουλής, είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο και καλύπτει πληθώρα θεμάτων και δίνει την δυνατότητα να συζητούνται θέματα πέρα από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και δεν περιοριζόμαστε, αλλά μπορούν να εξεταστούν ζητήματα που αποτελούν πτυχή άλλων Υπουργείων.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη έλλειψη και αδυναμία της Επιτροπής έγκειται στο γεγονός πως δεν είναι και νομοπαρασκευαστική, ενώ σχεδόν όλες οι Επιτροπές Περιβάλλοντος στα υπόλοιπα Κοινοβούλια είναι και νομοπαρασκευαστικές. Οι περισσότερες, δε είναι επιφορτισμένες με **διπτό ρόλο, τόσο τον νομοπαρασκευαστικό όσο και τον ελεγκτικό**, ενώ κάποιες έχουν και αρμοδιότητα προετοιμασίας των θέσεων της χώρας επί νέων πολιτικών και νομοθεσίας της ΕΕ, πριν η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθετήσει τις προτάσεις της. Η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων πρέπει να αποκτήσει αυτές τις ιδιότητες. Επίσης, επί του εύρους του αντικειμένου, πολλές επιτροπές ελέγχουν και θέματα αγροτικής παραγωγής και αλιείας, καθώς η γεωργική παραγωγή θεωρείται η «άλλη όψη» του νομίσματος σε σχέση με την περιβαλλοντική προστασία. Σε κάποιες επιτροπές εξετάζουν και το θέμα των μεταφορών υπό την οπτική του περιβάλλοντος στο πλαίσιο των βιώσιμων μεταφορών.

²Στο ερωτηματολόγιο που απεστάλη μέσω του Τμήματος Κοινοβουλευτικών Ερευνών και Μελετών για την Βουλή των Ελλήνων προς τα σαράντα τέσσερα Κοινοβούλια του Ευρωπαϊκού Κέντρου Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης ελήφθησαν απαντήσεις από τριάντα Κοινοβούλια. Το Ηνωμένο Βασίλειο, την Σλοβενία, την Δανία, τις Κάτω Χώρες, την Εσθονία, την Τουρκία, την Λετονία, την Λιθουανία, τη Φιλανδία, την Πολωνία, την Νορβηγία, την Κροατία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Ιταλία, τη Πορτογαλία, την Σουηδία, την Ουγγαρία, την Ισπανία, την Γαλλία, την Σλοβακία, το Λουξεμβούργο, την Σερβία, την Γερμανία και το Βέλγιο. Το ερωτηματολόγιο αφορούσε τη δομή των Επιτροπών Περιβάλλοντος, τις αρμοδιότητες και τα θέματα που εξετάστηκαν προσφάτως.

Λαμβάνοντας, συνεπώς, υπόψιν το αντικείμενο εργασιών και αρμοδιοτήτων των τριάντα Κοινοβουλίων του Ευρωπαϊκού Κέντρου Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD), αλλά και τη διαχρονική άποψη των Μελών της Επιτροπής για την ανάγκη διαδραμάτισης ουσιαστικού ρόλου της Επιτροπής στην παραγωγή Περιβαλλοντικής Πολιτικής και Δικαίου, όπως αυτή έχει αποτυπωθεί σε πορίσματα προηγούμενων Εκθέσεων της, η θεσμική αναβάθμιση της Επιτροπής κρίνεται επιβεβλημένη.

Σε εθνικό επίπεδο, παρατηρείται σημαντική συνάφεια μεταξύ της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασία Περιβάλλοντος και της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου, η οποία επεξεργάζεται και εξετάζει ή ψηφίζει νομοσχέδια και προτάσεις νόμων αρμοδιότητας, μεταξύ άλλων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ως εκ τούτου, όλα τα θέματα τα οποία αφορούν στην επεξεργασία νομοθετημάτων σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος υποβάλλονται στην Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, ενώ η Επιτροπή Περιβάλλοντος μόνο παρεμπιπτόντως μπορεί να συμμετάσχει στη διαδικασία, διατηρώντας και πάλι έναν αμιγώς συμβουλευτικό ρόλο, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής.³ Στην πράξη, όμως, έχει διαπιστωθεί ότι η δυνατότητα αυτή είναι πολύ περιορισμένη, λόγω του πυκνού νομοθετικού έργου, της δυσχέρειας συντονισμού των δύο Επιτροπών και της απουσίας επαρκούς χρόνου κατάλληλης προετοιμασίας και συζήτησης επί των υπό επεξεργασία νομοσχεδίων. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η αδυναμία έγκαιρης ενημέρωσης της Επιτροπής Περιβάλλοντος για θέματα της αρμοδιότητάς της, παραδειγματικά τα Νομοσχέδια του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης και τον εκσυγχρονισμό της περιβαλλοντικής νομοθεσίας δεν έτυχαν επεξεργασίας από την Επιτροπή Περιβάλλοντος παρά το γεγονός ότι ήταν στο πυρήνα των αρμοδιοτήτων της και είχαν αποσταλεί σχετικά αιτήματα. Από τις παρατηρήσεις αυτές συνάγεται η **ανάγκη θεσμοθέτησης της επικοινωνίας των δύο Επιτροπών**.

Προς τούτο, προτείνεται, ακόμη, η μη συζήτηση από την Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου των νομοθετημάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος που διαθέτει η Διαρκής και η **σύσταση νέας Διαρκούς Επιτροπής Περιβάλλοντος, νομοπαρασκευαστικής και ελεγκτικής**, με τη θεματική που ήδη έχουμε και την προσθήκη θεμάτων βιωσιμότητας, αγροτικής παραγωγής και αλιείας κ.α., σύμφωνα με τις σύγχρονες επιταγές για ουσιαστική συμμετοχή των εθνικών Κοινοβουλίων στους Ευρωπαϊκούς και διεθνείς θεσμούς. Για την πραγματοποίηση των προτάσεων αυτών είναι απαραίτητη η τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής.

³ Άρθρο 43 ^Α του Κανονισμού της Βουλής «Κάθε ειδική μόνιμη επιτροπή μπορεί, κατά την επεξεργασία νομοσχεδίου ή πρότασης νόμου από την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή και μέχρι τη δεύτερη ανάγνωση των άρθρων, να διατυπώνει γνώμη για θέμα ιδιαίτερης σημασίας του οικείου νομοσχεδίου ή προτάσεως, το οποίο εμπίπτει στην αρμοδιότητά της».

Ωστόσο, με την τροποποίηση αυτή, η Επιτροπή θα πρέπει να διατηρήσει τη δομή που ήδη διαθέτει και τη δυνατότητά της να εξετάζει ειδικά θέματα, όπως ήδη προβλέπεται, με δική της πρωτοβουλία, αλλά και να αναλάβει το έργο της επεξεργασίας των νομοσχεδίων με περιβαλλοντικό και ενεργειακό ενδιαφέρον. Η Επιτροπή, εν ολίγοις, θα πρέπει να είναι νομοπαρασκευαστική και ελεγκτική και να έχει την επιστασία για όλα τα ζητήματα περιβάλλοντος, κλιματικής ενέργειας, αλλά και ενέργειας.

Επί του παρόντος, άνευ αλλαγής του Κανονισμού, θα πρέπει να υπάρξει **ταύτιση των Μελών των δύο Επιτροπών**, δηλαδή όταν ορίζονται τα Μέλη της Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου, αυτά πρέπει να είναι και παράλληλα και Μέλη της Επιτροπής Περιβάλλοντος, έτσι ώστε να μετάσχουν σε όλη την νομοπαρασκευαστική διαδικασία επ' αυτών των θεμάτων. Προτείνεται να εξεταστεί δε **η ανάπτυξη μηχανισμού παρακολούθησης των θεμάτων επί των οποίων η Επιτροπή έχει ήδη αποφανθεί** και υπάρχει σχετικό πόρισμα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το γεγονός ότι έχουν συσταθεί σε παραπάνω του ενός κοινοβουλίων και υποεπιτροπές στη θεματική δημόσια υγεία και περιβάλλον. Λόγω της σπουδαιότητας της θεματικής αυτής προτείνεται να εξεταστεί το ενδεχόμενο **σύστασης μιας ad hoc διακομματικής Υποεπιτροπής για την Δημόσια Υγεία και το Περιβάλλον**, περιορισμένου χρονικού διαστήματος και δέκα συνεδριάσεων στο πρότυπο που ακολουθείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ιδίως και υπό το «φως» της COVID-19. Ομοίως, σημαντική είναι και η **σύγκληση μιας υψηλού επιπέδου συνάντησης των Ευρωπαϊκών Κοινοβουλίων** για την περαιτέρω εμβάθυνση της διασύνδεσης της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, στο πρότυπο του διεθνούς σεμιναρίου (workshop) που διοργανώθηκε από την Επιτροπή Περιβάλλοντος για τις βιώσιμες και «υπεύθυνες» επενδύσεις.

Για την υλοποίηση των παραπάνω προτάσεων, απαιτείται τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής.

Επιστημονική και Διοικητική Στήριξη

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος συνεργάστηκε επιτυχώς και αρμονικά με τη Διεύθυνση των Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών της Βουλής που παρείχε διοικητική υποστήριξη, καθώς και με το Τμήμα Μελετών, Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας της Βουλής των Ελλήνων, που συνέταξε συγκριτική μελέτη αναφορικά με την δομή, τις αρμοδιότητες και τα περιβαλλοντικά θέματα που έχουν εξεταστεί προσφάτως από τις Επιτροπές Περιβάλλοντος σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα ήταν, ωστόσο, καλό, η πρόβλεψη για επιστημονικό συνεργάτη αποκλειστικά για την υποστήριξη του έργου της Επιτροπής, λόγω της διεπιστημονικότητας και της αυξημένης συνθετότητας των περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Διεθνής Εκπροσώπηση και Εξωστρέφεια της Επιτροπής Περιβάλλοντος

Τα Μέλη της Επιτροπής εκπροσώπησαν την Επιτροπή και τη Βουλή σε σειρά διεθνών και ευρωπαϊκών συναντήσεων, ενώ η εξωστρέφεια της Επιτροπής αποτέλεσε ζητούμενο για τα Μέλη της και τέθηκε με έμφαση ως προτεραιότητα.

Συγκεκριμένα, η Πρόεδρος της Επιτροπής εκπροσώπησε την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος και παρευρέθηκε στην **Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή** που πραγματοποιήθηκε στο Ελσίνκι, στις 6 και 7 Οκτωβρίου του 2019, με τη συμμετοχή των Προέδρων των Επιτροπών Περιβάλλοντος των Εθνικών Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη Φιλανδία πραγματοποιήθηκε η πρώτη ενημέρωση για τα θέματα των υπεύθυνων επενδύσεων σε περιβαλλοντικά και ενεργειακά ζητήματα, αλλά και για τα κριτήρια με τα οποία θα γίνονται οι επενδύσεις ενόψει του νέου Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ευρωπαίοι επενδυτές και εκπρόσωποι παγκόσμιων χρηματοδοτικών φορέων τροφοδότησαν τη συζήτηση σχετικά με τις επιλογές μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, αλλά και τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ενίσχυση και εφαρμογή των απαιτούμενων συστημικών αλλαγών, ως βάσης για μια νέα εποχή βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και οικονομικής προόδου στην Ευρώπη. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον επείγοντα χαρακτήρα της κλιματικής πρόκλησης και πιθανολογήθηκε ότι είναι ανέφικτος ο στόχος να διατηρηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας αρκετά κάτω από τους 2 βαθμούς Κελσίου.

Στη Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη, η Πρόεδρος της Επιτροπής πραγματοποίησε δύο παρεμβάσεις, όπου ενημέρωσε πως η Ελλάδα προχωρά στο σχεδιασμό πολιτικής για το κλίμα σε σχέση με την ηλεκτροκίνηση και την αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα, ενώ αναφέρθηκε, ακόμη, στην εμβληματική πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων με επίκεντρο την ενέργεια, το περιβάλλον και τις βιώσιμες υποδομές. Κατέθεσε δε στο πλαίσιο της εξωστρέφειας της Επιτροπής, κείμενο σχετικά με την ανάγκη ανάληψης δράσης για την αποψίλωση του δάσους του Αμαζονίου, το οποίο έτυχε της στήριξης των αντιπροσωπειών των εθνικών Κοινοβουλίων στη Διάσκεψη.

Η Πρόεδρος και η Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος συμμετείχαν, ακόμη, στην **25^η Διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή** (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) COP – 25 στη Μαδρίτη της Ισπανίας, 2 με 13 Δεκεμβρίου του 2019⁴.

⁴ <https://unfccc.int/cop25>

Η Συνδιάσκεψη δεν σημείωσε την αναμενόμενη πρόοδο για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, καθώς η λήψη αποφάσεων επί του άρθρου 6 αναφορικά με τα θέματα των αγορών άνθρακα, του μόνου άρθρου που είχε μείνει ανοιχτό στο Βιβλίο Κανόνων της Συμφωνίας των Παρισίων, παραπλέμφθηκε για την επόμενη Σύνοδο. Ωστόσο, η αντιπροσωπεία είχε την ευκαιρία να συνδιαλλαχθεί και να ανταλλάξει απόψεις για την αλλαγή του χρηματοδοτικού συστήματος προς υποστήριξη και χρηματοδότηση δράσεων καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, αλλά και να μεταφέρει τη φωνή του Ελληνικού λαού για τα ζητήματα που δημιουργεί στη καθημερινότητα μας η αλλαγή του κλίματος. Η Επιτροπή ασκώντας τη λεγόμενη περιβαλλοντική κοινοβουλευτική διπλωματία έθεσε επισήμως το ζήτημα προστασίας του τροπικού δάσους του Αμαζονίου στη Διακοινοβουλευτική Ένωση (IPU). Στη Συνδιάσκεψη αναγνωρίστηκε, για πρώτη φορά εντόνως, ο ρόλος των γυναικών στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και δόθηκε έμφαση στην αγροτική παραγωγή και προστασία της βιοποικιλότητας. Επιπλέον, η αντιπροσωπεία βρήκε ενδιαφέροντα τα παρεμπόπτοντα της Συνδιάσκεψης γεγονότα, όπως η ιδιαίτερα συγκινητική και συγκινησιακά φορτισμένη στιγμή που οι αντιπροσωπείες μέσω του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, κ. Αντόνιο Γκουτέρες, μπόρεσαν να επικοινωνήσουν με τον Ιταλό αστροναύτη, κ. Λούκα Παρμιτάνο, από τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό, ο οποίος μετέφερε τη δική του οπτική της ομορφιάς της γης, αλλά και της ευαλωτότητας του πλανήτη, αν συνεχίσουμε έτσι.

Σημειώνεται πως η καλυπτόμενη οικονομικά από τη Βουλή συμμετοχή του Ελληνικού Κοινοβουλίου περιορίστηκε μόνο στις τέσσερις από τις δώδεκα ημέρες της Συνδιάσκεψης, γεγονός το οποίο περιορίζει σημαντικά την ουσιώδη συμμετοχή μας και την άσκηση της περιβαλλοντικής κοινοβουλευτικής διπλωματίας. Η δυνατότητα, εφόσον υπάρχει, για παρακολούθηση των διεθνών Συνδιασκέψεων είναι ουσιαστική και αυξάνει τις δυνατότητες συνδιαμόρφωσης των τελικών κειμένων και ενίοτε διακηρύξεων. Η συμμετοχή της Προέδρου στο σύνολο των εργασιών συνέβαλλε στην δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου επαφών (network) για την εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοβουλίων, την προαγωγή του συντονισμού και της ανταλλαγής πληροφοριών και καλών πρακτικών, δυνητικά επωφελούς για τη χώρα μας, πραγματοποιώντας σειρά διμερών συναντήσεων, όπως με τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος του Περού. Η μεγαλύτερη αλληλεπίδραση και συνέργεια μεταξύ των Κοινοβουλίων, τόσο διεθνών όσο και Ευρωπαϊκών, είναι κάτι που προτείνεται να ενδυναμωθεί και να θεσμοθετηθεί.

Ενδεικτικό, είναι το σεμινάριο (workshop) για τις «πράσινες» και «υπεύθυνες» επενδύσεις που διοργανώθηκε από την Επιτροπή Περιβάλλοντος, μόλις ένα μήνα μετά, με ευρεία συμμετοχή διεθνών και ευρωπαϊκών φορέων, καθώς και θεσμικών επενδυτών.

Ακόμη, η Πρόεδρος της Επιτροπής, στο πλαίσιο της εξωστρέφειας της Επιτροπής, συμμετείχε στην **Εβδομάδα Φυσικού Κεφαλαίου** (Natural Capital Week) με έμφαση στη βιοποικιλότητα που έλαβε χώρα στις 5 με 9 Νοεμβρίου 2019 στη Μαδρίτη της Ισπανίας. Σκοπός της συνάντησης ήταν αφενός η ανάπτυξη καλύτερων εργαλείων διαχείρισης για να αξιοποιηθούν από τον ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να μετριαστούν οι επιπτώσεις του τομέα αυτού στο φυσικό μας κεφάλαιο (φυσικοί πόροι και οικοσυστήματα) και αφετέρου η ανάληψη δράσεων του ιδιωτικού τομέα για τη φύση. Συζητήθηκαν δε σημαντικές πρωτοβουλίες, όπως το Σχέδιο Δράσης για τη φύση και τους ανθρώπους (Action Agenda for Nature and People), αλλά και τα επόμενα βήματα για το Παγκόσμιο Στρατηγικό Σχέδιο για τη Βιοποικιλότητα μετά το 2020 (the Post-2020 Global Biodiversity Framework). Η Πρόεδρος πραγματοποίησε διμερή συνάντηση με τον Πρόεδρο της Παγκόσμιας Εταιρικής Συνεργασίας για τις Επιχειρήσεις και τη Βιοποικιλότητα (Global Partnership for Business and Biodiversity), κ. George Jaksch, και συμφώνησαν να διερευνήσουν την πιθανότητα δημιουργίας μιας Εθνικής Συνεργασίας για τις Επιχειρήσεις και τη Βιοποικιλότητα στην Ελλάδα που να συμμετάσχει εν συνεχεία στη Παγκόσμια Συνεργασία.

Τον Ιανουάριο του 2019, η Πρόεδρος μετείχε, επιπλέον, στο **Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός** της Ελβετίας και πραγματοποίησε σειρά σπουδαίων και βαρύνουσας σημασίας συναντήσεων για τη χώρα μας και τη προσέλκυση «πράσινων» επενδύσεων.

Συνάντηση υψηλού επιπέδου με τον **Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής** (DG Environment), κ. **Daniel Calleja Crespo**, πραγματοποίησε η Πρόεδρος στα Γραφεία της Επιτροπής. Συζητήθηκαν τα ζητήματα προτεραιότητας που βρίσκονται υψηλά στην ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιβαλλοντική προστασία, με σκοπό την πληρέστερη ενημέρωση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, αλλά και η ατζέντα της Επιτροπής Περιβάλλοντος και οι θεματικοί της κύκλους. Ο κ. Calleja αναφέρθηκε εκτεταμένα στη Νέα Πράσινη Συμφωνία (New Green Deal), τις βιώσιμες επενδύσεις και τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία για την πράσινη οικονομία, τους στόχους και τους χρηματοδοτικούς πόρους που έχει, ενώ έδωσε έμφαση στην κλιματική διάσταση, τη μετάβαση της οικονομίας στο στόχο μηδενικού άνθρακος έως το 2050. Εξήρε δε τις προσπάθειες της Ελληνικής Κυβέρνησης για την έγκαιρη απολιγνιτοποίηση και τον περιορισμό των πλαστικών μιας χρήσης, ενώ αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην αναθεώρηση της Διεθνούς και Ευρωπαϊκής πολιτικής για την βιοποικιλότητα.

Στις 29 Δεκεμβρίου 2019, η Πρόεδρος συναντήθηκε με **τον Πρόεδρο της Νορβηγίας, κ. Frode Overland**, και την Αναπληρώτρια Αρχηγό Αποστολής, κα Elisabeth Lothe, όπου το ζήτημα της συνεργασίας των δύο κρατών στους τομείς της περιβαλλοντικής πολιτικής και των χρηματοδοτήσεων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κυριάρχησε στη συζήτηση.

Γεύμα εργασίας πραγματοποίησε, ακόμη, η Πρόεδρος της Επιτροπής με τον **Υφυπουργό Περιβάλλοντος της Σλοβακίας, κ. Norbert Kurrila**, για τη διακρατική συνεργασία για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη συμμετοχή του καθηγητή κ. Μιχάλη Σκούλλου, Προέδρου του Μεσογειακού Γραφείου Πληροφόρησης για το Περιβάλλον, τον Πολιτισμό και την Αειφόρο Ανάπτυξη (MIO-ECSDE), της Διευθύντριας Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και του Διευθυντή Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος της Σλοβακίας, κα Barbora Batorova και κ. Lukas Kuchta αντιστοίχως, της Πρέσβευς της Σλοβακίας στην Ελλάδα, κα Iveta Hricova.

Σημαντικά φόρουμ, ωστόσο, είτε αναβλήθηκαν, λόγω της COVID-19, είτε πραγματοποιήθηκαν με τηλεδιάσκεψη, όπως η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ και το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για την Κλιματική Αλλαγή.

Σε πνεύμα εξωστρέφειας, η Επιτροπή επεδίωξε να επικοινωνήσει τις θέσεις, τους προβληματισμούς της και τις προτάσεις της με τους πολίτες, όπως μέσω ραδιοφωνικών συνεντεύξεων, αλλά και δημοσίευσης σχετικών άρθρων και δελτίων τύπων στον έντυπο και τον ηλεκτρονικό τύπο. Ακόμα, συμμετείχαν σε τηλεοπτικές εκπομπές τόσο του Καναλιού της Βουλής, όσο και της δημόσιας και ιδιωτικής τηλεόρασης, με σκοπό να συζητήσουν θέματα που είχαμε προηγουμένως επεξεργαστεί στην Επιτροπή. Περαιτέρω, τόσο το Προεδρείο όσο και τα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν σε σειρά ομιλιών, εκδηλώσεων, απονομών βραβείων σε φορείς και πολίτες που υπερασπίζονται τα θέματα του περιβάλλοντος. Επιπλέον, πραγματοποίησαν συναντήσεις με επιστημονικούς φορείς, περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο., αλλά και συλλόγους πολιτών. Παρότι η δια ζώσης επαφή με τα περιβαλλοντικά προβλήματα αποτέλεσε ζητούμενο για τα Μέλη της, αυτό δεν κατέστη δυνατό, λόγω της πανδημίας, αλλά και της αδυναμίας εύρεσης κατάλληλης ημερομηνίας διεξαγωγής των αυτοψιών. Ευελπιστούμε, όμως, κατά την επόμενη Σύνοδο να πραγματοποιηθούν οι προγραμματισθείσες αυτοψίες.

Αντικείμενο Εργασιών της Επιτροπής

Κατά την Α΄ Τακτική Σύνοδο της ΙΗ΄ Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος συνεστήθη, με την υπ' αριθμ. 12997/7440, από 2 Αυγούστου 2019, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, κ. Κωνσταντίνου Αν. Τασούλα.

Η Επιτροπή συγκροτήθηκε από τριάντα ένα (31) μέλη και συγκεκριμένα από τους Βουλευτές κ.κ.: Αμυρά Γεώργιο, Αυγερινοπούλου Διονυσία–Θεοδώρα, Καλογιάννη Σταύρο, Κωτσό Γεώργιο, Λιούτα Αθανάσιο, Μελά Ιωάννη, Μπαραλιάκο Ξενοφώντα, Πιπιλή Φωτεινή, Πνευματικό Σπυρίδωνα, Ρουσόπουλο Θεόδωρο, Ταγαρά Νικόλαο, Τζηκαλάγια Ζήση, Τσιλιγγίρη Σπυρίδωνα, Χατζηδάκη Διονύσιο, Χιονίδη Σάββα, Χρυσομάλλη Μιλτιάδη, Αποστόλου Ευάγγελο, Αυλωνίτη Αλέξανδρο–Χρήστο, Βέττα Καλλιόπη, Γκαρά Αναστασία, Ζεϊμπέκ Χουσεΐν, Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά), Κόκκαλη Βασίλειο, Σκουρλέτη Παναγιώτη (Πάνο), Χαρίτου Δημήτριο (Τάκη), Αρβανιτίδη Γεώργιο, Κωνσταντόπουλο Δημήτριο, Μανωλάκου Διαμάντω, Κανέλλη Λιάνα, Μπούμπα Κωνσταντίνο και Αρσένη Κρίτωνα–Ηλία.

Οι Βουλευτές κ.κ.: Ξενοφών Μπαραλιάκος, Νικόλαος Ταγαράς, Αναστασία Γκαρά, Σπυρίδων Τσιλιγγίρης, Αλέξανδρος-Χρήστος Αυλωνίτης και Παναγιώτης Σκουρλέτης που περιλαμβάνονταν στην αρχική σύνθεση της Επιτροπής αντικαταστάθηκαν από τους Βουλευτές κ.κ.: Χαράλαμπο Παπαδημητρίου, Διονύσιο Ακτύπη, Σωκράτη Φάμελλο, Γεώργιο Κοτρωνιά Αλέξανδρο Μεικόπουλο, και Θεοπίστη (Πέτη) Πέρκα, αντιστοίχως, με τις υπ' αριθμ. 13163/7563 από 5 Αυγούστου 2019, 13360/7659 από 6 Αυγούστου 2019, 13298/7631 από 6 Αυγούστου 2019, 15884/9144 από 27 Σεπτεμβρίου 2019 και 10532/7182 από 17 Σεπτεμβρίου 2020 αποφάσεις του Προέδρου της Βουλής.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη στις 7 Αυγούστου 2019, η Βουλευτής, Δρ. Διονυσία-Θεοδώρα Αυγερινοπούλου. Το αξίωμα του Α΄ Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε η Βουλευτής, κυρία Χαρούλα (Χαρά) Καφαντάρη και του Β΄ Αντιπροέδρου ο κ. Γεώργιος Αρβανιτίδης. Για το αξίωμα του Γραμματέως δεν υπεβλήθη πρόταση υποψηφιότητας.

Ως αντικείμενο εργασιών της Επιτροπής ορίζεται η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της κατάστασης του περιβάλλοντος στη χώρα και των συνεπειών των διαφόρων δράσεων απ' αυτού. Η Επιτροπή συμβάλλει συμβουλευτικά στη λήψη αποφάσεων και στη χάραξη της εθνικής στρατηγικής για την προστασία του περιβάλλοντος.

Συγκεκριμένα, στόχοι της Επιτροπής, είναι η προστασία του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος από ανθρωπογενείς δράσεις και φυσικές καταστροφές, η βελτίωση και η ανάπλαση του αστικού περιβάλλοντος, η αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, η διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας της ελληνικής φύσης και των οικοσυστημάτων, η ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων, η προστασία και η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η διαχείριση των ορυκτών πόρων, όπως επίσης και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και η ενθάρρυνση πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης στους τομείς της γεωργίας, του τουρισμού, της βιομηχανίας, των μεταφορών, της βιοτεχνολογίας και της ενέργειας.

Επιπλέον, στην αρμοδιότητα της Επιτροπής ανήκει η έκφραση γνώμης επί της Ετήσιας Εθνικής Έκθεσης για την κατάσταση του περιβάλλοντος και επί των λοιπών εκθέσεων που κατατίθενται στη Βουλή, επί της εθνικής στρατηγικής για τη μείωση εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, επί της εθνικής στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη, επί της εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και διεθνών συμβάσεων κ.λπ..

Για την επίτευξη του σκοπού της, η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος μπορεί να συνδέεται, επί θεματικής βάσης, με ανάλογες δραστηριότητες των κοινοβουλίων άλλων χωρών, διεθνών οργανισμών, κρατικών ή μη κυβερνητικών οργανώσεων, ιδρυμάτων, ερευνητικών κέντρων κ.α., καθώς, επίσης, να ενθαρρύνει τη διεθνή συνεργασία και έρευνα, ιδίως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η Επιτροπή, πραγματοποίησε είκοσι επτά (27) συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 63 ωρών κατά τις οποίες κλήθηκαν σε ακρόαση, Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων, εκπρόσωποι της περιφερειακής και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπηρεσιακοί παράγοντες, πανεπιστημιακοί, εκπρόσωποι φορέων, μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, κινήματα πολιτών, καθώς και ειδικοί επιστήμονες.

Συνεδριάσεις της Επιτροπής, Φορείς και Φυσικά Πρόσωπα που Κλήθηκαν σε Ακρόαση

1. Συνεδρίαση της 7ης Αυγούστου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εκλογή Προεδρείου.

2. Συνεδρίαση της 28ης Αυγούστου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός των εργασιών της Επιτροπής

3. Συνεδρίαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και το Υπουργείο Εξωτερικών, σχετικά με τη Σύνοδο Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Δράση για το Κλίμα και το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (HLPF under the 74th Session of the General Assembly – SDG Summit).

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

ο Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθηγητής Κωνσταντίνος Αραβώσης και

η κυρία Αικατερίνη Λούπα, Πρέσβης - Διευθύντρια στην Δ5 Διεύθυνση Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Εξωτερικών.

4. Συνεδρίαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ακρόαση φορέων για τις πυρκαγιές που πλήττουν τον Αμαζόνιο.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν :

ο Πρέσβης της Αργεντινής στην Ελλάδα, κ. Juan Jose Arcuri,

ο Πρέσβης της Βραζιλίας στην Ελλάδα, Cesario Melantonio Neto,

ο Πρέσβης του Μεξικού στην Ελλάδα και Πρόεδρος της GRULAC (Group of Latin America and the Caribbean), κ. Daniel Hernandez Joseph,

ο Επίτιμος Πρόξενος της Κολομβίας στην Ελλάδα, κ. Μιχαήλ Σκούφαλος,

ο κ. Οδυσσέας Γωγούσος, Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

ο κ. Κωνσταντίνος Λιαρίκος, Επικεφαλής Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων της WWF Ελλάς,

η κυρία Θεοδότα Νάντσου, Επικεφαλής Περιβαλλοντικής Πολιτικής της WWF Ελλάς και

ο κ. Παναγιώτης Γρηγορίου, Υπεύθυνος Εκστρατείας για θέματα Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής της Greenpeace Ελλάς.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι κ.κ.:

Carolina Petryszyn, Chief of Chancery της Πρεσβείας της Αργεντινής στην Ελλάδα και

Κωνσταντίνος Γριμάνης, Υπεύθυνος Εκστρατείας για τη Κλιματική Δικαιοσύνη της Greenpeace Ελλάς.

5. Συνεδρίαση της 2ας Οκτωβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής για τη Σύνοδο Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Δράση για το Κλίμα και τις πυρκαγιές στο τροπικό δάσος του Αμαζονίου.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, κυρία Στυλιανή (Λίνα) Μενδώνη,

ο Πρέσβης της Νορβηγίας στην Ελλάδα, κ. Frode Overland Andersen,

ο Αναπληρωτής Επικεφαλής της Πρεσβείας του Μεξικού στην Ελλάδα, κ. Juan Jose Camruzano,

η Επίτιμος Πρόξενος του Εκουαδόρ στην Ελλάδα, κυρία Suzana Vasquez Alvear,

ο Επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, κ. Γεώργιος Μαρκοπουλιώτης,

Στη συνεδρίαση παρέστησαν:

Η κυρία Κωνσταντίνα Westberg–Ελευθεριάδη, (ειδικευόμενη) από την Πρεσβεία της Νορβηγίας

ο Αναπληρωτής Επικεφαλής της Πρεσβείας του Περού στην Ελλάδα, κ. Edgar Alvarado,

ο κ. Λάμπρος Κοντογεώργος, Βοηθός Επικοινωνίας του Επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα και

ο κ. Ιάσων Πιπίνης, Ειδικός Συνεργάτης του Πρωθυπουργού για θέματα Λατινικής Αμερικής.

6. Συνεδρίαση της 4ης Οκτωβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Η ευρωπαϊκή πολιτική για το Κλίμα και την προστασία του περιβάλλοντος και η εφαρμογή της στην Ελλάδα.*

Τα μέλη των συναρμόδιων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών ενημέρωσαν:

ο Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθηγητής Κωνσταντίνος Αραβώσης και

ο Περιφερειάρχης Αττικής, κ. Γεώργιος Πατούλης.

7. Συνεδρίαση της 17ης Οκτωβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής για τη Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για τη Κλιματική Αλλαγή (Ελσίνκι, 6-7 Οκτωβρίου 2019) και τη συμβολή του Χρηματοπιστωτικού Τομέα στη Περιβαλλοντική Προστασία και αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής (εισαγωγή στις πράσινες χρηματοδοτήσεις).

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

η κυρία Χαρούλα Απαλαγάκη, Γενική Γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

η κυρία Θεοδώρα Αντωννάκη, Επιστημονική Γραμματέας της Επιτροπής Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής (ΕΜΕΚΑ),

η κυρία Γεωργία-Στέλλα Κουκουλέτσου Νομικός Σύμβουλος της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος,

η κυρία Μαρία Φαράντου, Νομικός Σύμβουλος της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος και

ο κ. Μιχάλης Αργυρός, Πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων (ΣΟΕ) στο Υπουργείο Οικονομικών.

Συνεδρίαση της 27ης Νοεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Η συμβολή της Κεφαλαιαγοράς και του Χρηματιστηρίου Αθηνών στη περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών για την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κοινωνικών κριτηρίων και κριτηρίων καλής διακυβέρνησης.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κυρίες:

Νατάσσα Στάμου, Β΄ Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (Ν.Π.Δ.Δ.),

Κωνσταντίνα Πασσαλάρη, Γενική Διευθύντρια της KKS Advisors και

Παναγιώτα Μπιζούμη, Σύμβουλος Βιώσιμης Χρηματοδότησης στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

8. Συνεδρίαση της 28ης Νοεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

α) Η συμβολή του ασφαλιστικού τομέα στην περιβαλλοντική προστασία και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

η κυρία Μαργαρίτα Αντωνάκη, Γενική Διευθύντρια της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος,

ο κ. Ιωάννης Καντώρος, Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου Interamerican και

ο κ. Χαράλαμπος Αναστασιάδης, Διευθυντής Προϊόντων, Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας της AXA Ασφαλιστικής.

β) Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής για τις θέσεις και τις δεσμεύσεις της Ελλάδας για την 25η Διάσκεψη των Κρατών της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC COP25).

Την Επιτροπή ενημέρωσε ο κ. Κυριάκος Ψύχας, Διευθυντής της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

9. Συνεδρίαση της 13ης Δεκεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Γεράσιμο Θωμά, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής, με θέμα το «Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα». **

Συνεδρίαση της 16ης Δεκεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Πρόληψη και Αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, κ. Νικόλαος Χαρδαλιάς,

ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, κ. Φοίβος Θεοδώρου,

ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Α6 του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ), Ταξίαρχος Αναστάσιος Πάτσας και

ο Διοικητής Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αθηνών, Αρχιπύραρχος κ. Χρήστος Λάμπρης.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν:

Ο κ. Δημήτριος Αλεξανδρής, Προϊστάμενος Τμήματος Σχεδιασμού Πρόληψης και Αντιμετώπισης Φυσικών Καταστροφών στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και

η κυρία Ελένη Μπόμπου, Σύμβουλος Επικοινωνίας και Στρατηγικού Σχεδιασμού του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

10. Συνεδρίαση της 28ης Ιανουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις».***

(σ/ν Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη)

11. Συνεδρίαση της 29ης Ιανουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις».* **

(σ/ν Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη)

12. Συνεδρίαση της 30ης Ιανουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις».* **

(σ/ν Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη)

13. Συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Τοποθετήσεις διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών εκπροσώπων στη θεματική: Περιβαλλοντικές, Κλιματικές και Υπεύθυνες Επενδύσεις.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κωστής Χατζηδάκης,

η κυρία Μαρία Σπυράκη, Ευρωβουλευτής της Ν.Δ.,

ο κ. Χρήστος Μεγάλου, Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς,

ο κ. Seaan Kidney, Εκτελεστικός Διευθυντής Climate Bonds Initiative και

η κυρία Eleni Choidas, Υπεύθυνη Δημόσιας Πολιτικής της ShareAction.

14. Συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Τοποθετήσεις διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών εκπροσώπων στη θεματική: Προς ένα βιώσιμο και περιβαλλοντικά υπεύθυνο χρηματοπιστωτικό και τραπεζικό σύστημα.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

ο Υφυπουργός Οικονομικών, κ. Θεόδωρος Σκυλακάκης,

ο κ. Αντώνιος Μπαρτζώκας, Αναπληρωτής Διευθυντής στο Δ.Σ. της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης,

ο κ. Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου, Διευθυντής Συμβουλίου του ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη,

η κυρία Ελένη Κανέλλη, Επικεφαλής Συμβουλευτικής, Accountancy Europe,

ο κ. Philippe Zaouati, Εκτελεστικός Διευθυντής της Mirona,

η κυρία Τατιάνα Δερμάτη, Υπεύθυνη του Γραφείου Αθηνών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων,

ο κ. Παναγιώτης Τουρναβίτης, Διευθύνων Σύμβουλος της Συνεταιριστικής Τράπεζας Καρδίτσας Συν.Π.Ε.,

ο κ. Alain Deckers, Επικεφαλής της Εταιρικής Υποβολής Αναφορών της Γενικής Διεύθυνσης για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες και την Ένωση Κεφαλαιαγορών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

η κυρία Θεοδώρα Αντωνάκη, Επιστημονική Γραμματέας της Επιτροπής Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής (ΕΜΕΚΑ),

η κυρία Μαργαρίτα Αντωνάκη, Γενική Διευθύντρια της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος,

η κυρία Νατάσσα Στάμου, Β΄ Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (Ν.Π.Δ.Δ.),

η κυρία Κωνσταντίνα Πασαλάρη, Γενική Διευθύντρια της KKS ADVISORS,

η κυρία Παναγιώτα Μπιζούμη, Σύμβουλος Βιώσιμης Χρηματοδότησης στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών,

η κυρία Αθανασία Φάγκρα, Μέλος της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Εθνικής Ελληνικής Επιτροπής του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου και

η κυρία Αγγελική Μπούρα, Μέλος της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Εθνικής Ελληνικής Επιτροπής του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου.

15. Συνεδρίαση της 12ης Φεβρουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ρύπανση της ευρύτερης περιοχής των Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών Ν. Ηλείας από βιομηχανική εγκατάσταση - καταγγελίες πολιτών.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

ο Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθηγητής Κωνσταντίνος Αραβώσης,

η κυρία Δέσποινα Παπανικολάου, Προϊσταμένη του Τμήματος Ζωικών Υποπροϊόντων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

ο Αντιπεριφερειάρχης Ενέργειας, Περιβάλλοντος, Φυσικών Πόρων και Χωροταξίας, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, κ. Λάμπρος Δημητρογιάννης,

ο Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Ανάπτυξης, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, κ. Θεόδωρος Βασιλόπουλος,

ο Δήμαρχος Ανδραβίδας-Κυλλήνης, Ιωάννης Λέντζας,

ο Επιθεωρητής Περιβάλλοντος του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΔΕΜ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Εμμανουήλ Γλύτσης

ο Επιθεωρητής Περιβάλλοντος του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΔΕΜ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κυρία Μαρία Νικηφοράκη,

ο Καθηγητής Υγιεινής, Διευθυντής του Εργαστηρίου Υγιεινής του Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών, κ. Μιχαήλ Λεοτσινίδης,

ο κ. Ιωάννης Σαγιάς, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη για την Ποιότητα Ζωής,

ο κ. Γεώργιος Κατσαμπέρης, Δικηγόρος,

ο κ. Αθανάσιος Χαραλαμπίδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών και

ο κ. Ανδρέας Αλεξανδρόπουλος, εκπρόσωπος της εταιρείας Fargeco Hellas.

Vincenzo Chirico, ιδιοκτήτης της εταιρείας Fargeco Hellas.

Στη συνεδρίαση παρέστη και η κυρία Αγγελική Μποσδογιάννη, Ειδική Επιστήμονας του Συνηγόρου του Πολίτη

16. Συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής για τα συμπεράσματα της 25ης Διάσκεψης των Κρατών της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC COP25) και έναρξη προετοιμασίας της 26ης Διάσκεψης των Κρατών της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

ο κ. Δημήτρης Ζευγώλης, Υπεύθυνος Πολιτικής Διεθνών και Διοργανικών Σχέσεων της Γενικής Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

η κυρία Φοίβη Κουντούρη, καθηγήτρια στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιστημονικής Ένωσης Οικονομολόγων του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων, μέλος της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής για την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

η Δρ. Πολυξένη Νικολοπούλου- Σταμάτη, Ομότιμη Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ΕΚΠΑ και

η κυρία Kate Smith, Πρέσβειρα της Μεγάλης Βρετανίας στην Ελλάδα.

Στη συνεδρίαση παρέστη η κυρία Μαρία Ζωρωτιάδου από τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των φύλων του Υπουργείου Προστασίας

17. Συνεδρίαση της 4ης Μαρτίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση για το έργο του Πράσινου Ταμείου.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ.: Ευστάθιος Σταθόπουλος και Ιωάννης Ευμολπίδης, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου, αντιστοίχως.

Στη συνεδρίαση παρέστη η κυρία Βασιλική Καραγεώργου, Επίκουρη Καθηγήτρια, νομική σύμβουλος του Πράσινου Ταμείου.

.

18. Συνεδρίαση της 11ης Μαρτίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής για την Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος της Ελλάδας (2019) από το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑ).

Την Επιτροπή ενημέρωσαν:

ο κ. Πέτρος Βαρελίδης, Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης,

η κυρία Κλέα Κατσουγιάννη, Καθηγήτρια Βιοστατιστικής και Επιδημιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ και

η κυρία Βασιλική Καραούλη, Γενική Διευθύντρια Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Υγείας.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν:

Η κυρία Αικατερίνη Κορυζή, Ειδική Επιστήμονας, μέλος της ομάδας έργου για τη συγγραφή της Έκθεσης Κατάστασης Περιβάλλοντος της Ελλάδας και

Ο κ. Ηλίας Ιορδανίδης, υπάλληλος στη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Υγιεινής Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Υγείας.

19. Συνεδρίαση της 28ης Μαΐου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προστασία βιοποικιλότητας και αγροτική παραγωγή: Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και Στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο».

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Κωνσταντίνος Σκρέκας,

ο κ. Δημήτριος Λιανός, Σύμβουλος Κατάρτισης Στρατηγικού Σχεδίου 2017-2027,

*ο κ. Κωνσταντίνος Μπαγινέτας, Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής κ Διαχείρισης
Αγροτικών Πόρων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.*

20. Συνεδρίαση της 28ης Μαΐου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Περιβαλλοντικές διαστάσεις του ιού COVID-19.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

ο Δήμαρχος Αθηναίων, κ. Κώστας Μπακογιάννης,

*και ο Δρ. Στέφανος Φωτίου, Διευθυντής Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης του Οργανισμού
Ηνωμένων Εθνών, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ασίας – Ειρηνικού.*

Στη συνεδρίαση παρέστησαν:

*ο κ. Βασίλειος-Φοίβος Αζιώτης, Αντιδήμαρχος Αστικών Υποδομών και Σχεδίου Πόλεως
του Δήμου Αθηναίων και*

*ο κ. Πολυχρόνης Ακριτίδης, συντονιστής του έργου του «Μεγάλου Περιπάτου της
Αθήνας»*

21. Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

**Ολοκλήρωση της ενότητας «Δημόσια Υγεία και Περιβάλλον». Ειδικότερο θέμα
«Περιβαλλοντικές διαστάσεις του COVID-19».**

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

*ο καθηγητής Δημοσθένης Σαρηγιάννης, Διευθυντής του Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής
Μηχανικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Διευθυντής της
Ερευνητικής Ομάδας HERACLES για το Εκθεσίωμα και την Ανθρώπινη Υγεία του
Κέντρου Διεπιστημονικής Έρευνας και Καινοτομίας του (ΚΕΔΕΚ) του Α.Π.Θ. και*

ο Δρ. Στέφανος Φωτίου, Διευθυντής Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης, Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ασίας-Ειρηνικού.

η κυρία Πολυξένη Νικολοπούλου-Σταμάτη, Ομότιμη Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ)

22. Συνεδρίαση της 30ης Ιουνίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενότητα «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση». Ειδικότερο θέμα: Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και Περιβάλλον.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

ο Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Βασίλειος Διγαλάκης, και

ο κ. Daniel C.Esty, Καθηγητής Περιβαλλοντικού Δικαίου και Πολιτικής του Πανεπιστημίου Yale (Yale University).

Στη συνεδρίαση παρέστησαν:

ο κ. Αντώνιος Παπαδάκης, Διευθυντής του γραφείου του Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και

ο κ. Παναγιώτης Χατζηνικολάου, Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

23. Συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Αναφορές πολιτών:

α) Περίθαλψη και φροντίδα άγριων ζώων και πτηνών

β) Διαχείριση των αποβλήτων και των προϊόντων κομμωτηρίων

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

ο κ. Σωκράτης Περδικάρης, Προϊστάμενος του Τμήματος Παθολογίας Πτηνών, Ζωϊκών Υδροβίων Οργανισμών, Μελισσών και Λοιπών Ζώων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

ο κ. Νικόλαος Μπόκαρης, Τμηματάρχης του Τμήματος Διαχείρισης Άγριας Ζωής και Θήρας της Διεύθυνσης Διαχείρισης Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

η κυρία Μαρία Γανωτή, Πρόεδρος του Συλλόγου Προστασίας και Περίθαλψης Αγρίας Ζωής ANIMA και Μέλος του Δ.Σ. του Ερευνητικού Κέντρου Διάσωσης και Περίθαλψης Κητοδών Αρίων,

ο κ. Νικήτας Βογιατζής, Υπεύθυνος Προγράμματος της Εταιρίας για τη Μελέτη και την Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας Mom και

η κυρία Σοφία Προύσαλη, κτηνίατρος, Αντιπρόεδρος του Σωματείου με την επωνυμία «Δράση για την Αγρία Ζωή - Σωματείο για τη Μελέτη, Περίθαλψη και Επανένταξη της Αγρίας Ζωής και τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας».

η κυρία Μαρία Σωτηροπούλου, Πρόεδρος της κλαδικής Ομοσπονδίας Καταστηματαρχών-Κουρέων-Κομμωτών Ελλάδας (Κ.Ο.Κ.Κ.Ε.)

ο κ. Νικόλαος Χιωτάκης, Πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.)

Στη συνεδρίαση παρέστη ο κ. Ιωάννης Διονυσόπουλος, Ταμείας της κλαδικής Ομοσπονδίας Καταστηματαρχών-Κουρέων-Κομμωτών Ελλάδας (Κ.Ο.Κ.Κ.Ε.)

24. Συνεδρίαση της 15ης Ιουλίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εξέταση των προτάσεων κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Τα μέλη των συναρμόδιων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών ενημέρωσαν:

ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αρμόδιος για θέματα Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, κ. Γεράσιμος Θωμάς και

ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης των περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης, κ. Κωνσταντίνος Μουσουρούλης.*

25. Συνεδρίαση της 29ης Ιουλίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

α) Θεματική ενότητα περιβάλλον και υγεία. Συμπληρωματική ενημέρωση για τη συγκέντρωση COVID -19 στα αστικά λύματα.

β) Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Οι νέοι και το περιβάλλον.

γ) Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος και ορισμός εισηγητών κατά θέματα.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν:

η κυρία Αναστασία Γκίκα, Γενική Γραμματέας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων,

ο καθηγητής Νικόλαος Παπαϊωάννου, Πρύτανης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.),

ο κ. Παναγιώτης Χατζηνικολάου, Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ (ΕΛΓΟ) – ΔΗΜΗΤΡΑ,

η κυρία Κωνσταντίνα Κοτταρίδη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πειραιώς και Διευθύντρια Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και Εργαστηρίου Βιοοικονομίας, Κυκλικής Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Πειραιώς,

η κυρία Θεοδώρα Πολυζωίδου, υπεύθυνη Συντονισμού Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στην Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης,

η κυρία Μαρία Παπαθεοδώρου, Ιδρύτρια του Fridays For Future Greece,

Αθανάσιος Κατσίμπελης, Πρόεδρος της Επιστημονικής και Ανθρωπιστικής Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Ελλήνων Δασκάλων (Greek Teacher),

η κυρία Φανή Τσαρούχα, Πρέσβειρα Νεολαίας για την Κλιματική Αλλαγή της Ελλάδας,

ο κ. Ιωάννης Βλάχος, Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.ΕΚ.Π.Ε.) και

η κυρία Ιωάννα Παπαϊωάννου, Γραμματέας της Πανελλήνιας Ένωσης Εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.ΕΚ.Π.Ε)..

26. Συνεδρίαση της 6ης Οκτωβρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον» (σ/ν Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας) (1^η Συνεδρίαση)*

27. Συνεδρίαση της 7ης Οκτωβρίου 2020 (μεσημέρι)

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον» (σ/ν Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας) (2^η Συνεδρίαση)*

28. Συνεδρίαση της 7ης Οκτωβρίου 2020 (απόγευμα)

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον» (σ/ν Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας) (3^η Συνεδρίαση) *

29. Συνεδρίαση της 8ης Οκτωβρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον» (σ/ν Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας) (4^η Συνεδρίαση) *

30. Συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση και έγκριση των εισηγήσεων (1 έως 15) που θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση της Επιτροπής.

31. Συνεδρίαση της 15ης Οκτωβρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση και έγκριση των εισηγήσεων (16 έως 31) που θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση της Επιτροπής.

*Κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Διαρκή Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

**Κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου

***Κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης.

II. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Σύνοδος Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Δράση και το Κλίμα

**Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου
και Χαρούλα (Χαρά) Καφαντάρη**

I. Εισαγωγή

Η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος συνεδρίασε δύο φορές, στις 5 Σεπτεμβρίου 2019 και στις 2 Οκτωβρίου 2019, αφιερώνοντας τις συνεδριάσεις στη Σύνοδο Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη Δράση για το Κλίμα, τόσο κατά το στάδιο της προετοιμασίας όσο και της ολοκλήρωσης της Συνόδου. Επιλέχθηκε η προσέγγιση αυτή, προκειμένου να υπάρξει ολοκληρωμένος διάλογος και συζήτηση επί των προτάσεων και της εμβληματικής πρωτοβουλίας της Ελληνικής Κυβέρνησης, σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Πολιτιστική Κληρονομιά, των εθνικών δεσμεύσεων για την τήρηση της Συμφωνίας των Παρισίων, της πορείας της χώρας προς την απολιγνιτοποίηση και τις «πράσινες» και «υπεύθυνες» επενδύσεις, αλλά και των αποτελεσμάτων της προώθησης της πρότασης της ελληνικής Κυβέρνησης και της στήριξης που έτυχε κατά τη διάρκεια της Διάσκεψης για το Κλίμα στη Νέα Υόρκη.

Η δράση για το κλίμα κατέχει εξέχουσα θέση στις πολιτικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ως μέρος της πρότασης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, που αποσκοπεί στο να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος παγκοσμίως. Βασική προτεραιότητα της νέας επιτροπής, είναι ο τριπλός στόχος που αποσκοπεί:

- i. στην ενίσχυση του μακροπρόθεσμου στόχου να κατοχυρωθεί η κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 σε δεσμευτική νομοθεσία
- ii. σε πιο φιλόδοξους στόχους για το κλίμα σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο επίπεδο, μαζί με τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης
- iii. στην ενίσχυση της διεθνούς δράσης, ώστε να ενθαρρυνθούν οι τρίτες χώρες να επιδείξουν μεγαλύτερη φιλοδοξία στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Για την Ελλάδα, το Περιβάλλον – φυσικό και πολιτιστικό – και η προστασία του αποτελεί όχι μόνο υποχρέωση απέναντι στις επόμενες γενιές, αλλά και ευκαιρία για να αναδειχθεί το μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας. Ειδικότερα, στόχος της χώρας μας είναι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και ο μετριασμός των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2020, στο πλαίσιο της παγκόσμιας προσπάθειας, ούτως ώστε η αύξηση της θερμοκρασίας να περιοριστεί στους 1,5°C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Η Ελλάδα στηρίζει επίσης την πρόταση συνασπισμού κρατών για μια δίκαιη μετάβαση, με στόχο την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και την προσέλκυση υποστήριξης περισσότερων κρατών σε συγκεκριμένα ζητήματα. Το πρόγραμμα δίκαιης μετάβασης αφορά στην απανθρακοποίηση μέσω ενός μετασχηματισμού που δε θα επιφέρει σημαντική, δυσμενή, κοινωνική και οικονομική κατάσταση και αποκλεισμούς. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η Ελληνική Κυβέρνηση έχει ψηφίσει με νόμο τη δημιουργία Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, χρησιμοποιώντας ποσό από τα δικαιώματα εμπορίας των αερίων του θερμοκηπίου.

II. Ιστορικό

Στις 23 Σεπτεμβρίου του 2019 στη Νέα Υόρκη, πραγματοποιήθηκε η Σύνοδος Κορυφής για τη Δράση για το Κλίμα, φιλοδοξώντας σε μια παγκόσμια κινητοποίηση, για την επίτευξη των στόχων της συμφωνίας των Παρισίων και την ενίσχυση δράσεων κατά της κλιματικής αλλαγής.

Στόχος ο περιορισμός της αύξησης της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας σε επίπεδα κάτω των 2 βαθμών Κελσίου ή του 1,5 βαθμών Κελσίου, σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Παράλληλα με τη Σύνοδο Κορυφής στην Νέα Υόρκη, έγινε και η κλιματική εβδομάδα, και το πολιτικό φόρουμ υψηλού επιπέδου για την ανάπτυξη και για τους στόχους βιωσιμότητας.

Οι 7 από τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ (SDGs) αναφέρονται στο Περιβάλλον (ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων, βιώσιμη ενέργεια, βιώσιμες πόλεις, βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης, θαλάσσιο περιβάλλον, χερσαία βιοποικιλότητα) καθώς και οι 70 από τους 169 υποστόχους.

Οι SDGs δεν είναι πολιτικά δεσμευτικές υποχρεώσεις, αλλά μια άλλη οπτική από τη σύλληψη ως την υλοποίηση των πολιτικών για καλύτερη συνοχή, στόχοι που έχουν σχέση με το περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία, τους τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης.

Οι διαδικασίες στη χώρα για τη Διεθνή Διάσκεψη ξεκίνησαν στο Διεπιστημονικό Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Ζάππειο στις 21 και 22 Ιουνίου 2019, με τη συμμετοχή εκπροσώπων από 43 χώρες, κατά το οποίο υιοθετήθηκαν τα συμπεράσματα που αποτέλεσαν και τη βάση της πρότασης που προώθησε η Ελλάδα στα Ηνωμένα Έθνη στη Σύνοδο Κορυφής για την Κλιματική Αλλαγή. Οι προτάσεις αυτές εμπεριείχαν λύσεις για την αποτελεσματικότερη ενίσχυση της προστασίας των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά.

Η ελληνική πρωτοβουλία, ασχολείται με τον Πολιτισμό, τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στον Πολιτισμό και κυρίως στην Πολιτιστική Κληρονομιά που είναι ένα μη ανανεώσιμο αγαθό. Εξειδικεύτηκε και κατατέθηκε επίσημα στις 14 Αυγούστου 2019, με στήριξη της UNESCO και του Παγκόσμιου Οργανισμού Μετεωρολογίας.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Στη Ν. Υόρκη, η πρόταση της χώρας ήταν «Η Αντιμετώπιση των Επιπτώσεων της Αλλαγής του Κλίματος στην Κληρονομιά – Μία Παγκόσμια Πρόκληση» που καλεί σε τοπική δράση. Πολιτιστική κληρονομιά είναι τα υλικά κατάλοιπα, μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι, αλλά και η άυλη κληρονομιά. Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει την Πολιτιστική Κληρονομιά (ακραία καιρικά φαινόμενα, μεταβολές της θερμοκρασίας, βροχοπτώσεις με άμεση επίπτωση στις συνθήκες του εδάφους, στα υπόγεια ύδατα, στη στάθμη της θάλασσας, απερίμωση, καταιγίδες, πλημμύρες, πυρκαγιές, διάβρωση, κλπ.). Υπονομεύει δε, την ακεραιότητα των κινητών και ακίνητων μνημείων, ενώ επηρεάζει ακόμα και τις συλλογές που είναι μέσα στα μουσεία.

Τα μνημεία μπορούν να διατρέξουν κίνδυνο εάν δεν αντιμετωπιστούν οι συνθήκες στις οποίες φιλοξενούνται. Εξ' αυτού, οι προτάσεις της ελληνικής Κυβέρνησης κατευθύνθηκαν προς την ανάγκη δημιουργίας κατάλληλων μηχανισμών, οι οποίοι θα επιτρέπουν σε κάθε χώρα να προστατεύει τα μνημεία της μέσω ειδικών δεικτών, να αξιοποιεί τις μελέτες που έχουν γίνει διεθνώς, αλλά και να συνεργάζεται με φορείς για την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων παρακολούθησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα μνημεία. Προτάθηκε δε και η συγκρότηση ενός συλλογικού οργάνου, επιφορτισμένου με τον έλεγχο της εφαρμογής των δεσμεύσεων, ενώ δόθηκε έμφαση στους τομείς της πρόληψης και της παρακολούθησης, ως εργαλείων προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς από την κλιματική αλλαγή.

Στο επόμενο διάστημα, με στήριξη και άλλων χωρών που υιοθέτησαν το κείμενο της Διακήρυξης, προβλέπεται να διοργανωθεί ειδική Διάσκεψη στην Αθήνα.

III. Προβληματισμοί

Στη συνέχεια της συνεδρίασης, εκφράστηκαν προβληματισμοί σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων και αναφέρθηκαν ουσιώδη ζητήματα τα οποία χρήζουν αντιμετώπισης. Πιο συγκεκριμένα, τονίστηκε το πρόβλημα της ενεργειακής φτώχειας, το οποίο αποτελεί μείζονα κοινωνική πρόκληση με άμεσο αντίκτυπο στην υγεία και για το οποίο απαιτείται η πραγματοποίηση στοχευμένων επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση, η αναθεώρηση της ενιαίας αγοράς με στόχο την εξασφάλιση χαμηλών τιμών ενέργειας στα νοικοκυριά, καθώς και η πρόβλεψη χρονικά προσδιορισμένων στόχων για την εξάλειψη της ενεργειακής φτώχειας. Ένα δεύτερο ζήτημα αφορά στην εξόρυξη των υδρογονανθράκων. Ο ευρωπαϊκός στόχος θέτει την καθαρή πράσινη ενέργεια, η οποία δεν συνάδει με τη δέσμευση των ενεργειακών αποθεμάτων των υδρογονανθράκων για τις επόμενες τρεις δεκαετίες, δηλαδή δέσμευση των ορυκτών καυσίμων.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ένα άλλο ζήτημα το οποίο συζητήθηκε είναι εκείνο του περιορισμού των δωρεάν εκπομπών, ο οποίος αυξάνει την τιμή των εκπομπών. Επιφυλάξεις εκφράστηκαν και στο ζήτημα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας που δημιουργούν κέρδος για τις επιχειρήσεις της πράσινης οικονομίας αλλά, παρόλα αυτά, συγκρούονται με τα συμφέροντα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στα ορυκτά καύσιμα. Επίσης, αναφέρθηκε πως για την ανάπτυξη και τη διείσδυση των ΑΠΕ απαιτούνται και οι σχετικές επενδύσεις και αδειοδοτήσεις. Τονίστηκε επίσης το ζήτημα των επιπτώσεων που προκύπτουν από τα αιολικά πάρκα, όσον αφορά τη βιοποικιλότητα, τη δασική προστασία και τη διαχείριση του υδροφόρου ορίζοντα.

Περαιτέρω, αναφέρθηκε ο στόχος της προστασίας του περιβάλλοντος, όπου χρειάζεται ισορροπημένη παρέμβαση και ανάδειξη του περιβάλλοντος, μέσα από έναν διαφορετικό δρόμο ανάπτυξης. Αναφέρθηκε πως η Ελλάδα οφείλει να εφαρμόζει τους ευρωπαϊκούς στόχους και κυρίως τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, και συνεπώς οφείλει να αναπτύξει τα αντίστοιχα σχέδια και μια πολιτική δράσης σχετικά με την απολιγνιτοποίηση, τη θέσπιση συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων, την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας, την ενημέρωση και την εκπαίδευση σχετικά με την ανακύκλωση και τη διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και την αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ).

IV. Προτάσεις

Πλούσιες ήταν οι προτάσεις των μελών της Επιτροπής προς επίτευξη των μέτρων και των δράσεων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Πιο συγκεκριμένα, προτάθηκε η σύγκληση μιας ειδικότερης συνεδρίασης αμιγώς για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης στην Επιτροπή Περιβάλλοντος, αλλά και η προτεραιοποίηση της εκπόνησης του πρώτου τετραετούς εθνικού σχεδίου εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Μεταξύ των προτάσεων ήταν η δημιουργία μόνιμης έδρας στην Ελλάδα με αρμοδιότητα επί του συντονισμού για τις κλιματικές επιπτώσεις στα πολιτιστικά στοιχεία.

Επίσης, προτάθηκε οι κυβερνήσεις να μεριμνήσουν για την εκπαίδευση σε όλα τα στάδια, σε όλες τις βαθμίδες, ώστε αφενός να υπάρχει η πρόληψη αφετέρου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της άυλης αλλά και της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Χρήσιμο μέτρο που προτάθηκε είναι και η αυστηροποίηση των ποινών στις βιομηχανίες που δεν εφαρμόζουν τους περιβαλλοντικούς κανονισμούς, καθώς και οι ενεργειακές πολιτικές να ενσωματωθούν στο παραγωγικό μοντέλο.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Στη συνέχεια, προτάθηκε να υποστηριχθούν οι περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης με την ίδρυση του Ελληνικού Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, να ξεκινήσει η εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας, καθώς και να ολοκληρωθούν τα έργα των βιολογικών καθαρισμών και της επαναχρησιμοποίησης του νερού. Επίσης, στο κομμάτι των αφαλατώσεων σε συνεργασία και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προτάθηκε να βρεθούν κοινωνικές χρηματοδοτήσεις, οι οποίες υπάρχουν και πρέπει να αξιοποιηθούν ώστε να βελτιστοποιήσουμε το θέμα της διαχείρισης του νερού και των υγρών αποβλήτων.

Προτάθηκε επίσης, η κατάργηση σε όλους τους αρχαιολογικούς χώρους των πλαστικών μιας χρήσης, η επίτευξη περιβαλλοντικών ελέγχων, η δημιουργία εξειδικευμένης επιτροπής συντηρητών μνημείων, για να κάνει μια αποτίμηση εάν τα μνημεία έχουν καταστραφεί και κατά πόσο κινδυνεύουν, καθώς και η μέριμνα να υπάρχει επάρκεια σε ανθρώπους εξειδικευμένους στη συντήρηση μνημείων. Επίσης, προτάθηκε η εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για το κάθε μνημείο, μια αναλυτική μελέτη, σχετικά με το τι θα έπρεπε να γίνει για την προστασία και των επισκεπτών και των μνημείων, αλλά και των μουσείων.

Προτάθηκε επίσης, η συγκρότηση πολυεπιστημονικής Επιτροπής υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, επιφορτισμένη με την σύνταξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στα μνημεία. Η εν λόγω Επιτροπή θα πρέπει να απαρτίζεται από ειδικούς επιστήμονες και στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Ακόμη, προτάθηκε η δημιουργία μιας ομάδας υψηλού επιπέδου αποτελούμενη από ειδικούς επιστήμονες και εκπροσώπους των διεθνών οργανισμών, καθώς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο την εξέταση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά και την εισήγηση προτάσεων μέτρων προσαρμογής.

Η Επιτροπή εισηγήθηκε δε, τη δημιουργία «θερινού σχολείου» τόσο για τα στελέχη της διοίκησης όσο και της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να υπάρξει εκπαίδευση και επιμόρφωση στα μέτρα για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Διατυπώθηκε ακόμη, μετ' επιτάσεως, η ανάγκη υλοποίησης του Φόρουμ για τη προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Αθήνα στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο και η υπογραφή σχετικής Συνθήκης ή Διακήρυξης.

Εντός αυτού του πλαισίου, ετέθη από την Πρόεδρο της Επιτροπής η διενέργεια επίσκεψης και στην Αρχαία Ολυμπία που αποτελεί τον τόπο ενός εκ των δύο σπουδαιότερων μνημείων παγκόσμιας εμβέλειας που βρίσκεται υπό την αιγίδα της UNESCO, του Επικουρίου Απόλλωνος. Πέρα, ωστόσο, από τον ευρύτερο κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο, η Αρχαία Ολυμπία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς περιβάλλεται από δάσος και η κλιματική αλλαγή μπορεί να δημιουργήσει υψηλής έντασης πυρκαγιές.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ως εκ τούτου, η επιλογή και αυτού του προορισμού θα αναδείξει το επόμενο βήμα που πρέπει να συντελεστεί στο στάδιο της πρόληψης και της διαδικασίας προφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς πρέπει να ξεφύγουμε από τα στενά όρια του αρχαιολογικού χώρου, αυτού καθαυτού, και να μελετήσουμε και να μεριμνήσουμε για το ευρύτερο περιβάλλον.

V. Συμπεράσματα

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής γίνονται αισθητές παντού, είναι τεράστιες και δραματικές. Αυτό διαπιστώνεται και από την Διακυβερνητική Επιτροπή του Ο.Η.Ε. για την Κλιματική Αλλαγή. Από πλευράς Ηνωμένων Εθνών, ζητείται η αύξηση της κλιματικής φιλοδοξίας των χωρών, μέσω αναβάθμισης των εθνικών συνεισφορών, τα γνωστά National Determined Contributions της Συμφωνίας των Παρισίων. Αυτό περιλαμβάνει σε κεντρικό κοινοτικό επίπεδο όλα τα κράτη-μέλη .

Η Ε.Ε. ηγείται παγκοσμίως, των προσπάθειών για τον μετριασμό των επιπτώσεων και για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Πλέον, ενδιαφέρει η εφαρμογή της συμφωνίας των Παρισίων, όχι με αόριστες υποσχέσεις, δεσμεύσεις κ.τ.λ., αλλά με πολύ συγκεκριμένες δράσεις.

Η Ελλάδα ακολουθεί την κεντρική ευρωπαϊκή πολιτική σε ό,τι αφορά τα ζητήματα κλιματικής φιλοδοξίας, για ενιαία, ολιστική προστασία του περιβάλλοντος, του πολιτιστικού και του φυσικού. Θα συμβάλει από κοινού με τα υπόλοιπα μέλη της Ε.Ε., στις προσπάθειες αύξησης της παγκόσμιας πολιτικής φιλοδοξίας και η πολιτική της θα εντάσσεται στις πολιτικές της Ε.Ε. με συνεχείς προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων μείωσης αερίων του θερμοκηπίου και υποστήριξη του σχεδίου διακήρυξης για τη δίκαιη μετάβαση. Η χώρα πρέπει να προετοιμαστεί με προτάσεις, αλλά κυρίως με την υλοποίηση των σχεδίων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, με τήρηση κοινοτικών και εθνικών νομοθετικών απαιτήσεων. Με διάλογο και στενή συνεργασία με όλους τους παραγωγικούς φορείς, για ένα βιώσιμο σχέδιο που θα προωθεί τους στόχους SDGs. Υπάρχουν διαθέσιμες οικονομικά προσιτές λύσεις, που θα μας επιτρέψουν τη μετάβαση σε πιο βιώσιμες περιβαλλοντικά φιλικές και ανθεκτικές οικονομίες.

Όσον αφορά στην Πολιτιστική Κληρονομιά, πρέπει να αντιμετωπισθούν όλα τα ακραία φαινόμενα λόγω της κλιματικής αλλαγής, ώστε να προστατεύσουμε αποτελεσματικά τα μνημεία, τους αρχαιολογικούς χώρους και τους ιστορικούς τόπους. Στο πλαίσιο αυτό, είναι εμβληματική πρωτοβουλία της χώρας μας η κατάθεση της πρότασης για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Πολιτιστική κληρονομιά μας στη Διάσκεψη του ΟΗΕ και είχε αποτυπωθεί θετικά στη Μαδρίτη.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Η πρόταση αυτή αναδεικνύει το ρόλο της Ελλάδος παγκόσμια, καθώς διαθέτουμε κάποια από τα σημαντικότερα πολιτιστικά μνημεία, και πρέπει να στηριχθεί από όλους τους φορείς, ενώ εμπεριέχεται και η διάσταση των φυσικών καταστροφών. Οι επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά είναι εμφανείς, ανησυχούν τους επιστήμονες, και αφορούν τόσο μνημεία και τόπους, όσο και επισκέπτες και εργαζόμενους. Χρειάζονται άμεσα, μέτρα, όπως η πρόληψη και η παρακολούθηση, η αξιοποίηση της τεχνολογίας πχ. ψηφιοποίηση των κινητών ευρημάτων και η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων, με τη στήριξη των διεθνών οργανισμών, που είναι κατεξοχήν αρμόδιοι για το θέμα των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά, με μηχανισμούς, ειδικούς δείκτες, μελέτες, καινοτόμες μεθόδους παρακολούθησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα μνημεία κ.λπ. Σημασία έχει δε και η τοπική συμμετοχή και δράση της κοινωνίας. Η κοινωνία καλείται να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και γι' αυτό έχει πολύ μεγάλη σημασία οι σχετικές για το περιβάλλον πολιτικές να διαμορφώνονται από κάτω προς τα πάνω.

Βασικό είναι και το θέμα της εκπαίδευσης σε όλα τα στάδια, σε όλες τις βαθμίδες, ώστε αφενός να υπάρχει η πρόληψη, αφετέρου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της άυλης αλλά και της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τέλος, σημειώνεται πως εντός του 2020, είχε σχεδιαστεί η διενέργεια Διεθνούς Συνεδρίου Υψηλού Επιπέδου στη χώρα μας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από τις κλιματικές αλλαγές. Ελήφθη, ωστόσο, η απόφαση να μετατεθεί εντός του 2021, λόγω της σπουδαιότητας που διαθέτει, ώστε να αποδοθεί η όσο το δυνατόν περισσότερη προβολή και αξία στο εν λόγω συνέδριο με συμμετοχή στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο, όταν πλέον οι υγειονομικές συνθήκες το επιτρέπουν. Η διενέργεια αυτού του διεθνούς συνεδρίου είναι μια από τις προτάσεις που υποστήριξε θερμά το σύνολο των μελών της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος και πρέπει να υλοποιηθεί κατά προτεραιότητα, λόγω της υψηλής ουσίας του αντικειμένου. Το Συνέδριο θα θέσει τη χώρα μας στον παγκόσμιο χάρτη και θα προσελκύσει τα «φώτα» της δημοσιότητας διεθνώς, προβάλλοντας τόσο την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που διαθέτουμε όσο και το know – how, το υψηλό επίπεδο κατηρτισμένο προσωπικό, όπως αρχαιολόγους, αρχιτέκτονες, τεχνίτες μαρμάρων και άλλων υλικών.

**Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη
Ανάπτυξη**

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

Ι. Εισαγωγή

Η κλιματική αλλαγή είναι ένας πολλαπλασιαστικής απειλής που συνεπάγεται σοβαρές συνέπειες. Οι επιπτώσεις της γίνονται ολοένα και πιο αισθητές παγκοσμίως και διαταράσσει τις εθνικές οικονομίες, ασκώντας πίεση στους διαθέσιμους δημοσιονομικούς πόρους, ενώ υπολογίζεται πως στο μέλλον το κόστος θα είναι ακόμη υψηλότερο. Ωστόσο, υπάρχουν διαθέσιμες οικονομικά προσιτές λύσεις που θα μας επιτρέψουν να μεταβούμε σε πιο βιώσιμες, περιβαλλοντικά φιλικές και ανθεκτικές οικονομίες.

Στο πνεύμα αυτό, στις 23 Σεπτεμβρίου 2019, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, κ. Αντόνιο Γκουντέρες, συγκάλεσε τη Σύνοδο Κορυφής για τη Δράση για το Κλίμα για την αύξηση της κλιματικής φιλοδοξίας και την ενίσχυση των δράσεων κατά της κλιματικής αλλαγής. Παράλληλα με τη Σύνοδο Κορυφής, πραγματοποιήθηκε σειρά σημαντικών γεγονότων, όπως το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και η Σύνοδος Κορυφής της Νεολαίας, τα οποία συνέθεσαν και συνεπικούρησαν μια ολιστική προσπάθεια επίτευξης των στόχων της Συμφωνίας των Παρισίων.

Η σπουδαιότητα των διεθνών αυτών γεγονότων αποτυπώθηκε και στον προγραμματισμό των εργασιών της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, καθώς συνεκλήθησαν δύο συνεδριάσεις τόσο για την προετοιμασία των εθνικών θέσεων ενόψει της Συνόδου Κορυφής για τη δράση για το Κλίμα και του Πολιτικού Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σε επίπεδο Πρωθυπουργών όσο και για την αποτίμηση αυτών μετά το πέρας τους.

Στη διάρκεια της συνεδρίασης της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, με θέμα το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (High Level Political Forum under the 74th Session of the General Assembly – “SDG Summit”), αναλύθηκε η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και οι επιδιώξεις της, οι στόχοι του SDG Summit, του σπουδαιότερου μέχρι στιγμής Φόρουμ, με το οποίο ολοκληρώνεται ο πρώτος τετραετής κύκλος παρακολούθησης της εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, η συμμετοχή της Ελλάδας στο σχολιασμό της τελικής Πολιτικής Διακήρυξης, οι στόχοι της χώρας μας όσον αφορά στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, καθώς και τα συμπεράσματα.

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ΙΙ. Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η «Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη - Μετασχηματίζοντας τον κόσμο μας»⁵ που υιοθετήθηκε το 2015 από τις Χώρες - Μέλη του ΟΗΕ, περιλαμβάνει ένα σχέδιο δράσης με 17 στόχους και 169 ειδικότερους στόχους οι οποίοι σχετίζονται με τον άνθρωπο, τον πλανήτη, την ευημερία, την ειρήνη και τη συνεργασία. Οι κυβερνήσεις έχουν αναλάβει την ευθύνη να ηγηθούν αυτής της προσπάθειας με τον καθορισμό εθνικών σχεδίων εφαρμογής, την ανάληψη δράσεων για τη δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος και την ενημέρωση προς τους πολίτες τους, ως προς τη σημασία αυτής της ατζέντας.

Το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη⁶ συνεδριάζει κάθε χρόνο στις αρχές Ιουλίου με εκπροσώπους κυβερνήσεων του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, ούτως ώστε να αξιολογηθεί η πρόοδος, να τεθούν υπό εξέταση τα εμπόδια και να υπάρξει ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών για την υλοποίηση των στόχων. Κάθε τέσσερα χρόνια, το Πολιτικό Φόρουμ συνεδριάζει υπό την αιγίδα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών σε επίπεδο αρχηγών κρατών και εκπροσώπων Κυβερνήσεων, όπως και έγινε το 2019 με θέμα: «Επιτάχυνση της εφαρμογής της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη».

Αποδόθηκε ιδιαίτερη σπουδαιότητα στο Φόρουμ αυτό, καθώς είναι **το πρώτο SDG Summit** μετά την υιοθέτηση της Ατζέντας «2030» και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ το 2015 και εξ' αυτού αποτέλεσε ειδικότερο αντικείμενο συζήτησης της Επιτροπής. Αυτή η Σύνοδος είναι ορόσημο για τη διαδικασία επίτευξης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, δεδομένου ότι με αυτή ολοκληρώνεται ο πρώτος τετραετής κύκλος παρακολούθησης της εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, τα οποία, παρακολουθεί η Ελλάδα και προσπαθεί με ένα σχέδιο να πετύχει όσο το δυνατόν υψηλότερους στόχους.

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης τίθενται οικουμενικά και θα πρέπει να τους υλοποιήσουν τόσο οι αναπτυγμένες όσο και οι αναπτυσσόμενες χώρες μέχρι το 2030. Βέβαια, οι στόχοι αυτοί δεν είναι μόνο περιβαλλοντικοί, είναι και κοινωνικοί και οικονομικοί, στόχοι που έχουν σχέση με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

⁵ Το κείμενο της Ατζέντας 2030 είναι διαθέσιμο στο: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

⁶ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι διαθέσιμες στο: <https://sustainabledevelopment.un.org/hlpf>

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Στην Ελλάδα, το **Γραφείο Συντονισμού, Θεσμικών, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων** της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης συνιστά την αρμόδια κεντρική κυβερνητική δομή για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ σε εθνικό επίπεδο, ενώ από θεματικής απόψεως, **το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αποτελεί το πλέον εμπλεκόμενο Υπουργείο στην υλοποίηση των SDGs, καθώς οι 7 από τους 17 στόχους έχουν σχέση με το περιβάλλον.**

Στους επτά άμεσα σχετιζόμενους με το περιβάλλον στόχους περιλαμβάνονται ο στόχος για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων (SDG 6), για τη βιώσιμη ενέργεια (SDG 7), για τις βιώσιμες πόλεις (SDG 11), για τα βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης (SDG 12), για τη δράση για το κλίμα (SDG 13), για το θαλάσσιο περιβάλλον (SDG 14), για τη χερσαία βιοποικιλότητα (SDG 15) ενώ από τους 169 υποστόχους, οι 70 αφορούν το περιβάλλον. Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για την Ελλάδα και ένα συγκροτημένο σχέδιο θα βοηθήσει και θα συμβάλει στην οικονομική αλλά κυρίως, στη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

III. Στόχοι του SDG Summit

Στόχος του Πολιτικού Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η περαιτέρω κινητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων μερών, από τις Κυβερνήσεις έως και τους ίδιους τους πολίτες, και τη δέσμευσή τους για την υλοποίηση πρακτικών δράσεων και την ανάληψη φιλόδοξων πρωτοβουλιών για την επιτάχυνση και την έγκαιρη επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Η Σύνοδος για τους Στόχους Βιώσιμης ανάπτυξης το Σεπτέμβριο του 2019 περιέλαβε, εκτός των γενικών τοποθετήσεων των χωρών στην Ολομέλεια, και έξι θεματικούς διαλόγους, όπου επετεύχθη ουσιαστική ανταλλαγή εμπειριών, απόψεων και καλών πρακτικών, αλλά και διατυπώθηκαν ουσιαστικές και επί της ουσίας προτάσεις.

Απώτερος σκοπός της Συνόδου ήταν να υιοθετηθεί, κατά το κλείσιμο των εργασιών, Πολιτική Διακήρυξη, το κείμενο της οποίας θα προέκυπτε, αφενός από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις στη Νέα Υόρκη, αλλά με σημεία αναφοράς τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, τους επιμέρους δείκτες στους οποίους υπολείπεται η εφαρμογή και την ανάληψη πολιτικής δέσμευσης για την επίσπευση των δράσεων σε δέκα σημαντικούς τομείς, όπως και επετεύχθη.

Στους σημαντικούς τομείς εντάσσονται η περαιτέρω προστασία και ενσωμάτωση των πιο αδύναμων κοινωνικών ομάδων, η ενδυνάμωση της εφαρμογής των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο, η ενίσχυση αποτελεσματικών, αξιόπιστων και διαφανών θεσμών και διαδικασιών, η ενίσχυση πολυεταίρικών συνεργασιών, η ανάπτυξη στατιστικών ικανοτήτων από τις χώρες και η περαιτέρω προώθηση της ψηφιακής μετάδοσης.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

IV. Συμμετοχή της Ελλάδας στο σχολιασμό της τελικής πολιτικής διακήρυξης

Η Ελλάδα με την εποπτεία του Υπουργείου Εξωτερικών, συμμετείχε στο σχολιασμό του κειμένου σε όλα τα στάδια διαμόρφωσής του, δίνοντας έμφαση στην ανάδειξη της ανάγκης για συμμετοχικές και διαφανείς διαδικασίες, όσον αφορά στην παρακολούθηση και την υλοποίηση των SDGs, προκειμένου να πετύχουμε μια βιώσιμη, δίκαιη μετάβαση και εξασφάλιση της συνοχής των πολιτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Παράλληλα, υπήρξαν χώρες όπως η Ουγγαρία που εξέφρασαν προβληματισμό για τη συμπερίληψη λεκτικού περί διεθνούς μετανάστευσης ή επίσης, υπήρξαν αντιρρήσεις από τις ΗΠΑ για αναφορές περί κλιματικής αλλαγής και πολυμερούς εμπορίου. Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι ενώ τα θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης θα πρέπει να ενώνουν τις χώρες, συχνά υπάρχουν αντιθέσεις.

V. Υιοθέτηση της Πολιτικής Διακήρυξης

Κορυφαίο αποτέλεσμα του Πολιτικού Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου του Ο.Η.Ε. για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη ήταν η υιοθέτηση της Πολιτικής Διακήρυξης 70/299 με τίτλο «Επίσπευση για μια δεκαετία δράσης και επίτευξης της βιώσιμης ανάπτυξης» (Gearing up for a decade of action and delivery for sustainable development)⁷. Η συνοπτική Πολιτική Διακήρυξη ήταν απόρροια των συμπληρωματικών λειτουργιών και των δύο Συνόδων του Φόρουμ τόσο υπό την αιγίδα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ όσο και του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (ECOSOC) που διενεργήθηκαν το ίδιο έτος.

Οι παγκόσμιοι ηγέτες διατύπωσαν την ανάγκη η επόμενη δεκαετία να είναι δεκαετία δράσης για την επίτευξη των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης έως το 2030 και ανακοίνωσαν τις ενέργειες που αναλαμβάνουν για την προώθηση της Ατζέντας 2030. Η Γενική Συνέλευση ενέκρινε την Πολιτική Διακήρυξη στις 15 Οκτωβρίου 2019 και έκτοτε περισσότερες από 100 δράσεις επίσπευσης της πορείας υλοποίησης των στόχων έχουν ανακοινωθεί.

⁷ <https://undocs.org/en/A/RES/74/4>

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

VI. Εθνικοί στόχοι και προτάσεις

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, συζητήθηκαν ειδικότερα και οι εθνικοί στόχοι σχετικά με την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Πρώτον, η υλοποίηση του εθνικού σχεδίου εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, το οποίο θα συνδέεται με τις νέες αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας. Δεύτερον, ο ουσιαστικός διάλογος με την κοινωνία των πολιτών και η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών. Τρίτον, η υλοποίηση της δέσμευσης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για συχνές και τακτικές συναντήσεις με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Τέταρτον, ο διάλογος και η στενή συνεργασία με όλους τους παραγωγικούς φορείς, ώστε να υπάρξει ένα βιώσιμο σχέδιο προώθησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Πέμπτο, το σχέδιο προώθησης της εθνικής πολιτικής σχετικά με την κλιματική αλλαγή, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία. Έκτον, η επίτευξη πολιτικών σχετικά με την κλιματική αλλαγή, ώστε να μετασχηματιστεί η ελληνική οικονομία σε ένα μοντέλο που θα δίνει έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος, και παράλληλα θα δημιουργεί ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στις ελληνικές επιχειρήσεις και την ελληνική οικονομία.

Συνεπώς, στόχος της Ελληνικής Κυβέρνησης οριζόντια από όλα τα Υπουργεία είναι η κυκλική οικονομία και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τα οποία θα δημιουργήσουν ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης. Με τον όρο «κυκλική οικονομία», στόχος είναι ο μετασχηματισμός προς μια πράσινη οικονομία με ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για τις ελληνικές επιχειρήσεις, καθώς η κυκλική οικονομία δεν είναι μόνο ένα μοντέλο περιβαλλοντικό, αλλά στοχεύει και στη διαφορετική λειτουργία των επιχειρήσεων. Επίσης, οι περαιτέρω στόχοι που προκύπτουν από την κυκλική οικονομία αφορούν στη διαχείριση αποβλήτων, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση ως μια ευρύτερη πολιτική διαχείριση πόρων μέσα από όλους τους παραγωγικούς φορείς. Ένας επιπλέον στόχος είναι η υλοποίηση της Οδηγίας, ο οποίος τίθεται ως προτεραιότητα. Η χώρα μας δε έχει θέσει σε προτεραιότητα την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/904 για τα πλαστικά μιας χρήσης⁸ και έχει δεσμευτεί να την υλοποιήσει ένα χρόνο νωρίτερα από την έναρξη εφαρμογής από τα άλλα κράτη. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία στοχεύει στην κοινωνικά και οικολογικά δίκαιη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλού άνθρακα έως το 2030, όπου σκοπός της προσπάθειας είναι η διαμόρφωση στρατηγικής για μια ισχυρή βιώσιμη ανάπτυξη, μέσα από τον κοινωνικό διάλογο, την προσέλκυση επενδυτών, την προώθηση της καινοτομίας και την καλλιέργεια σύγχρονων ικανοτήτων, ώστε να δημιουργηθεί προοπτική για όλους στο νέο παραγωγικό μοντέλο.

⁸ EU, Directive 2019/904 of the European Parliament and the Council on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment, June 2019 διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj>

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Επίσης, αναφέρθηκε ότι η μετάβαση στην οικονομία χαμηλού άνθρακα και δη η δίκαιη μετάβαση θα συνδυαστεί με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και την προστασία των καταναλωτών, εγκαθιδρύοντας ένα πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας, αξιοποιώντας με τον βέλτιστο τρόπο εθνικούς και ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και υιοθετώντας τους κατάλληλους μηχανισμούς αγοράς σύμφωνα και με την Ενωσιακή Νομοθεσία. Παράλληλα, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δίνει έμφαση στην αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι σοβαρές τρέχουσες περιβαλλοντικές προκλήσεις όπως αυτή της κλιματικής αλλαγής. Στόχος για το 2030 είναι η διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας κατά 32.5%.

VII. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, από τη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος και την ενημέρωση σχετικά με το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, επεξηγήθηκαν οι βασικοί στόχοι του SDG Summit, ενώ αναδείχθηκε η σπουδαιότητα αυτού του Φόρουμ στην επίτευξη τόσο των οικουμενικών στόχων, όσο και των ειδικότερων στόχων που έχει θέσει η Ελλάδα.

Στο πλαίσιο της συνεδρίασης η συζήτηση εστίασε στο γεγονός ότι στόχοι της Ελληνικής Κυβέρνησης είναι η υιοθέτηση και η υλοποίηση των εθνικών σχεδίων, η υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, το οποίο και συνιστά απόλυτη προτεραιότητα, η κυκλική οικονομία, καθώς και η αξιοποίηση των ΑΠΕ, ως στόχων για να αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή. Το SDG Summit προσέφερε πρόσφορο πεδίο ενθάρρυνσης της δράσης των Κυβερνήσεων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Ως εργαλείο παρότρυνσης δημιουργήθηκε μια ειδική ηλεκτρονική φόρμα, στην οποία τα Κράτη μπορούν να καταχωρίσουν τις δεσμεύσεις και τις δράσεις τους για την υποστήριξη και την επιτάχυνση της υλοποίησης της Ατζέντας 2030 και ήδη έχουν ανακοινωθεί περισσότερες από 100 δράσεις, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών δεσμεύσεων από ορισμένες χώρες, όπως τη Φινλανδία, το Μεξικό, η Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Προτείνεται η αξιοποίηση του εργαλείου αυτού και η συμμετοχή της χώρας μας στην ηλεκτρονική διαδικασία, υποβάλλοντας και προβαίνοντας είτε σε μια νέα δράση που να στηρίζεται στις υπάρχουσες προσπάθειες επίτευξης ενός ή περισσότερων από τους 17 στόχους είτε στην αντιμετώπιση της αλληλοσυνδεόμενης φύσης της Ατζέντας 2030 ως μέσου επίτευξης της επίτευξης.

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Κατέστη δε σαφές πως η συνεργασία όλων των φορέων της διοίκησης και όλων των οργάνων και σωμάτων, όπως είναι και η Βουλή των Ελλήνων, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη και ενίοτε αναγκαία για την στήριξη της προσπάθειας των SDGs. Στο πνεύμα αυτό, η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος προτείνεται να παρακολουθεί την υλοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων από την Κοινοβουλευτική πλευρά. Για μια ακόμη πιο ολιστική εποπτεία επί των στόχων, εισηγούμαστε τη συγκρότηση **Ειδικής Κοινοβουλευτικής Συντονιστικής Επιτροπής Παρακολούθησης των Παγκοσμίων Στόχων Βιωσιμότητας** αποτελούμενης από τα Προεδρεία των συναρμόδιων Επιτροπών, όπως της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και βεβαίως της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, για τον απολογισμό του κυβερνητικού έργου και της προόδου. Η συγκρότηση της εισηγούμενης Ειδικής Επιτροπής σε συνδυασμό με το **Γραφείο Συντονισμού, Θεσμικών, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων** της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, το οποίο αποτελεί την αρμόδια κεντρική κυβερνητική δομή για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ σε εθνικό επίπεδο, θα συνθέσει μια ολοκληρωμένη εποπτεία επί των στόχων, μιας και θα αποτυπώνονται οι δύο άξονες της διακυβέρνησης, η κυβερνητική και η κοινοβουλευτική πτυχή, στο πλαίσιο της καλής διακυβέρνησης και της χρηστής διοίκησης.

Η 25^η Διάσκεψη των Κρατών – Μελών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Η 25^η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων – Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC COP25) δεν θα μπορούσε παρά να αποτελέσει αντικείμενο διακριτών συνεδριάσεων της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, τόσο λόγω της συμμετοχής της Εθνικής Αντιπροσωπείας όσο και της σπουδαιότητας των ζητημάτων που διακυβεύονται. Στις συνεδριάσεις πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη αναφορά στα μείζονα θέματα που τέθηκαν υπό επεξεργασία στη Διάσκεψη, οι θέσεις, αλλά και οι δεσμεύσεις της Ελλάδας, σχετικά με τους στόχους της Συνθήκης των Παρισίων, ενώ συζητήθηκαν λεπτομερώς και τα αποτελέσματα της Διάσκεψης στη Μαδρίτη.

Αν και αρχικώς η COP 25 είχε προγραμματιστεί να διεξαχθεί στο Σαντιάγκο της Χιλής, λόγω των δυσμενών τοπικών συνθηκών, αποφασίστηκε να λάβει χώρα στη Μαδρίτη από 2 έως 13 Δεκεμβρίου 2019 με προεδρεύουσα χώρα να παραμένει η Χιλή. Η Ελλάδα συμμετείχε στο υψηλότερο επίπεδο και στην πλέον διευρυμένη σύνθεση από κάθε άλλη Συνδιάσκεψη για το Κλίμα, καθώς Επικεφαλής της Εθνικής Αντιπροσωπείας υπήρξε ο Πρωθυπουργός, κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, ενώ τον συνόδευσε σημαντικός αριθμός υπουργών, βουλευτών και αξιότιμων μελών αντιπροσωπειών, πρέσβων και επιστημονικού προσωπικού.

II. Ποια ήταν τα «ανοιχτά» ζητήματα της COP 25 και ποιες οι προσδοκίες;

Κύριο ζήτημα που απασχόλησε την 25^η Διάσκεψη ήταν οι δύο ειδικές Εκθέσεις που εξέδωσε η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (Intergovernmental Panel on Climate Change – «IPCC») το 2019, σχετικά με τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στους ωκεανούς και στην κρυόσφαιρα⁹ και την επίδραση της κλιματικής αλλαγής στο γήινο οικοσύστημα.¹⁰ Οι Εκθέσεις παρέχουν περαιτέρω επιστημονικά στοιχεία και «κρούουν» εκ νέου τον κώδωνα του κινδύνου για άμεση ανάληψη δράσης.

⁹ IPCC, Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate, 2019 διαθέσιμο στο: <https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/summary-for-policy-makers/>

¹⁰ IPCC, Climate Change and Land, 2019 διαθέσιμο στο: <https://www.ipcc.ch/srccl/chapter/summary-for-policy-makers/>

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Κρίσιμα ζητήματα προς συζήτηση και διεκπεραίωση στην Διάσκεψη ήταν τα εξής:

1. Οι κανόνες των διεθνών αγορών του άνθρακα και η θέσπιση ενός μηχανισμού μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (άρθρο 6 παρ.2, 3 και 4 της Συνθήκης των Παρισίων).
2. Το θέμα του διεθνή μηχανισμού της Βαρσοβίας (WARSAW INTERNATIONAL MECHANISM), ο οποίος ασχολείται με τις απώλειες και τις καταστροφές (Loss and Damages), ειδικά σε αναπτυσσόμενες χώρες (άρθρο 8 παρ.3 της Συνθήκης των Παρισίων).
3. Το θέμα της οικονομικής υποστήριξης των αναπτυσσόμενων χωρών προς τις αναπτυσσόμενες (άρθρο 9 παρ.3 και άρθρο 2 παρ.1γ της Συνθήκης των Παρισίων).

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης τονίστηκε το γεγονός ότι και η Ελλάδα θα πρέπει να συνεισφέρει οικονομικά, καθώς έχει κυρώσει τη Συνθήκη των Παρισίων με τον ν. 4426/2016.

4. Και το πώς ακριβώς θα γίνει η παγκόσμια επαναθεώρηση της Συμφωνίας, η οποία θα γίνει από το 2020 έως το 2023.

III. Οι θέσεις της Ελλάδας και ζητήματα ειδικότερου ενδιαφέροντος

Οι θέσεις της Ελλάδος, ως Κράτος – Μέλος της Ε.Ε., είναι οι θέσεις της Ε.Ε., καθώς στις συνεχείς κλιματικές διαπραγματεύσεις που πραγματοποιούνται για δύο εβδομάδες στις COPs εκφράζεται ενιαία και πιο ισχυρή η «φωνή» της Ε.Ε., η οποία έχει διαμορφωθεί και αποφασιστεί σε συντονιστικές συναντήσεις (coordination meetings). Ωστόσο, υπάρχουν και ζητήματα ειδικότερου ενδιαφέροντος, καθώς η χώρα μας είναι ευάλωτη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Οι επιπτώσεις αυτές είναι εμφανείς, επί παραδείγματι, στην αγροτική παραγωγή με τη μείωση στην απόδοση και την ποικιλότητα των καλλιεργειών, αλλά και τις σημαντικές καταστροφές που σημειώνονται τα τελευταία χρόνια στις καλλιέργειες, λόγω των υψηλών παρατεταμένων θερμοκρασιών και της αύξησης στη συχνότητα, αλλά και στην ένταση των ακραίων καιρικών φαινομένων. Πέρα από την αγροτική παραγωγή, ζήτημα εγείρεται και από την αύξηση του κινδύνου διάβρωσης των εδαφών και των ακτών, λόγω των συχνών εναλλαγών ανάμεσα στις περιόδους ξηρασίας και στις περιόδους έντονων βροχοπτώσεων. Οι επιπτώσεις αυτές σημειώνονται και στις παραθαλάσσιες περιοχές, ακόμη και αν το ποσοστό ανόδου της στάθμης της θάλασσας είναι μικρό και προς τούτο απαιτείται προσαρμογή της τουριστικής δραστηριότητας στα παράλια. Παράλληλα, οι επιπτώσεις βαραίνουν και τους τομείς της δημόσιας υγείας, της διαβίωσης των ειδών, της σίτισης και του πόσιμου νερού κ.α.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Τα Συμβαλλόμενα – Μέρη στη Σύμβαση - Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC) συμμετέχουν μέσα στο πλαίσιο των κοινών αλλά διαφοροποιημένων ευθυνών, το οποίο σημαίνει ότι δεν υποχρεούνται όλες οι χώρες να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με τον ίδιο τρόπο. Η χώρα μας, καθώς ανήκει στο πλαίσιο της Ε.Ε. έχει άλλον ένα καταμερισμό εντός αυτής, ο οποίος είναι ιδιαίτερα επωφελής. Αυτό σημαίνει πως τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει δικαίωμα εκπομπής πρόσθετων ρύπων, δεδομένου ότι εκπέμπει μικρότερη ποσότητα ρύπων από εκείνη που της αναλογεί, βάσει της Διεθνούς Συμφωνίας για την Κλιματική Αλλαγή.

Η COP25 ήταν χρονιά απολογισμού των Εθνικά Καθορισμένων Συνεισφορών (NDCs) και στο πλαίσιο της πολύπλευρης αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση της χώρας μας από την Ολομέλεια. Πιο συγκεκριμένα, δόθηκε η δυνατότητα σε 197 Χώρες της Συνθήκης για τις Κλιματικές Αλλαγές (UNFCCC) να θέσουν ερωτήσεις στις οποίες κλήθηκε η χώρα να απαντήσει. Προηγήθηκε η παρουσίαση της Ελληνικής Κυβέρνησης στην οποία αναφέρθηκαν τα επιτεύγματα σε θέματα μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, αλλά και προσαρμογής, τη στροφή προς ένα μοντέλο κυκλικής οικονομίας, την επιτάχυνση της διείσδυσης των ΑΠΕ, την προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και τη βιοποικιλότητα ως παράγοντα κλειδί για το συνδυασμό της προστασίας της φύσης με βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες. Η Ελλάδα πρωτοστάτησε, επιπλέον, στην εκδήλωση (side event) για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομία των Ηνωμένων Εθνών και ενημέρωσε για την πρωτοβουλία που έχει αναλάβει για τη διοργάνωση Διεθνούς Διάσκεψης Υψηλού Επιπέδου στην Αθήνα με θέμα τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά. Σχετικά με τους στόχους προσαρμογής, αξίζει να αναφερθεί πως το κρίσιμο είναι να διαχειριστεί η Ελλάδα τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, «δηλαδή να αποφύγει αυτές που δεν μπορεί να διαχειριστεί και να διαχειριστεί εκείνες που δεν μπορεί να αποφύγει».

IV. Αποτίμηση της 25ης Διάσκεψης στη Μαδρίτη (COP 25)

Η COP 25 στη Μαδρίτη ήταν η μεγαλύτερη σε διάρκεια Διάσκεψη κατά σχεδόν δύο μέρες. Ωστόσο, χαρακτηρίστηκε **ανεπιτυχής**, διότι πολλές από τις προσδοκίες που αφορούσαν στην επίτευξη συμφωνίας επί του άρθρου 6 της Συμφωνίας των Παρισίων σχετικά με τις αγορές άνθρακα και το κλείσιμο του Βιβλίου Κανόνων (RuleBook), δεν ευοδώθηκαν και μερικά από τα πιο ακανθώδη ζητήματα παρατέμφθηκαν προς συζήτηση στην επόμενη Διάσκεψη. Δεν σημειώθηκε δε καμία πρόοδος σχετικά με το σύστημα διαφάνειας.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Παρόλα αυτά, δημιουργήθηκαν συγκεκριμένες αρχές, οι οποίες παρουσιάζονται ήδη στα κείμενα μετά της Συνόδου και αφορούν στην ακεραιότητα και την αύξηση της φιλοδοξίας των διεθνών αγορών άνθρακα. Σημαντικά αποτελέσματα σημειώθηκαν και σε επιμέρους ζητήματα. Από αυτά διακρίνεται η αναγνώριση του ρόλου των γυναικών στη «μάχη» κατά της κλιματικής αλλαγής, αλλά και η ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών για να ηγηθούν αυτής της παγκόσμιας προσπάθειας, όπως αποτυπώθηκαν στο σχέδιο δράσης για το φύλο («Gender Action Plan»)¹¹. Η αγροτική παραγωγή και ο εντοπισμός των κενών στις πολιτικές μετριασμού και προσαρμογής της αγροτικής παραγωγής,¹² το πρόγραμμα εργασίας για τα μέτρα αντίδρασης, καθώς επίσης και το γεγονός ότι θα υπάρξει Διάλογος για τους Ωκεανούς και την Κλιματική Αλλαγή («Ocean and Climate Change Dialogue»)¹³ ήταν μεταξύ των θετικών αποτελεσμάτων της COP 25. Επιπλέον, θετικό αντίκτυπο στη Διάσκεψη στη Μαδρίτη είχε το γεγονός ότι η κοινωνία των πολιτών και οι επιχειρηματίες συγκεντρώθηκαν και ανακοίνωσαν φιλόδοξους στόχους για το μέλλον. Σημαντική δε ήταν και η Δράση για το Κλίμα 100+ (Climate Action 100+) στην οποία 370 επενδυτές, που έχουν διαχειρίζονται περί τα 35 τρισεκατομμύρια δολάρια, δεσμεύτηκαν για μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2050.¹⁴ Συμφωνήθηκε, ακόμη, ότι οι βιομηχανικές αναπτυγμένες χώρες θα πληρώσουν 100 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως μέχρι το 2020, ώστε να μπορέσουν να βοηθήσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες να καλύψουν τις δυσκολίες που αφορούν στην κλιματική αλλαγή.

Η χώρα μας βρίσκεται ανάμεσα στις 121 χώρες που έχουν αποφασίσει να ευθυγραμμιστούν με το Ηνωμένο Βασίλειο και έχουν αναλάβει τη δέσμευση να καταρτίσουν πρόγραμμα μηδενικών εκπομπών αερίων στο πλαίσιο της Συμμαχίας Κλιματικής Φιλοδοξίας. Ο μόνος τρόπος επίτευξης του περιορισμού της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας στον 1,5 βαθμό Κελσίου σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα, είναι η συνεργασία. Με αυτό το όραμα η Προεδρία της Συνόδου COP26 ορίζει 4 άξονες. Καθένας από τους άξονες αυτούς, απαιτεί τη συνεργασία κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και κοινωνίας των πολιτών, ώστε να επιταχύνουμε την αλλαγή στην παγκόσμια οικονομία. Η Ελλάδα και το Ηνωμένων Βασίλειο, ήδη εργάζονται για να υπάρξει πρόοδος.

¹¹ Το Σχέδιο Δράσης για το Φύλο («Gender Action Plan») το οποίο υιοθετήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2019, είναι διαθέσιμο εδώ: <https://unfccc.int/topics/gender/workstreams/the-gender-action-plan>

¹² Η εκδήλωση της COP25 με τίτλο «Agriculture and Land Use Sectors in Latin American and Caribbean NDCs: Identifying Gaps in Mitigation and Adaptation Policies, and Promoting Participative Solutions» είναι διαθέσιμη εδώ: <https://sdg.iisd.org/news/cop-25-event-promotes-integrating-agriculture-into-naps/>

¹³ Πρόταση για κατάθεση σχεδίου σχετικά με το διάλογο για τους Ωκεανούς και την Κλιματική Αλλαγή («Oceans and Climate Dialogue») είναι διαθέσιμο εδώ: <https://unfccc.int/event/ocean-and-climate-change-dialogue-to-consider-how-to-strengthen-adaptation-and-mitigation-action>

¹⁴ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στους ακόλουθους συνδέσμους: <http://www.climateaction100.org/> και <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2019/12/key-outcomes-of-cop25.html>

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

V. Συμπεράσματα

Από τις δύο συνεδριάσεις της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος και την ενημέρωση σχετικά με τις θέσεις και τις δεσμεύσεις της Ελλάδας στην 25η Διάσκεψη των Κρατών - Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή αναγνωρίζεται η αδήριτη ανάγκη αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, καθώς και η υλοποίηση και η παρακολούθηση των εθνικών σχεδίων δράσης σχετικά με την πρόληψη, την αντιμετώπιση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, με βάση όσα τίθενται στη Συνθήκη των Παρισίων.

Διαπιστώθηκε δε πως στην COP25 δεν σημειώθηκε πρόοδος σχετικά με το σύστημα διαφάνειας, αλλά ούτε και τους κανόνες για τις διεθνείς αγορές άνθρακα. Εντούτοις, θεσπίστηκαν οι αρχές της ακεραιότητας και της φιλοδοξίας στις διεθνείς αγορές άνθρακα, με κύριο ζήτημα της επόμενης Διάσκεψης στο Ηνωμένο Βασίλειο το 2021 την εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των Κρατών-Μερών, των επιχειρήσεων και των πολιτών. Η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής θα παρευρεθεί και θα συμμετάσχει στην 26^η Διάσκεψη των Κρατών – Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

**Προετοιμασία για την 26^η Διάσκεψη των Κρατών – Μελών της Σύμβασης -
Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή**

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος συνεδρίασε με θέμα την έναρξη προετοιμασίας της 26ης Διάσκεψης των Κρατών της Σύμβασης-Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC COP26) με καλεσμένους εκπροσώπους του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο είναι η χώρα διοργάνωσης της COP26 για το 2021. Στόχος της συνεδρίασης της Επιτροπής ήταν η έγκαιρη ενημέρωση των Μελών μας, αλλά και η ουσιαστική συμβολή μας στη διαμόρφωση της ατζέντας που θα συζητηθεί στην COP26, καθώς η κλιματική αλλαγή συνιστά ένα από τα πιο φλέγοντα θέματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος με την COP26 να συνιστά σημείο καμπής, ανάλογα με τις αποφάσεις που θα ληφθούν, για την πορεία του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής στο μέλλον. Αποτελεί μια κρίσιμη διάσκεψη, καθώς θα κρίνει σε μεγάλο βαθμό, το αν πράγματι θα επιτύχουμε την επίτευξη των παγκόσμιων στόχων που έχουμε θέσει για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και, μεταξύ αυτών, τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050 που, αν και διαφαίνεται εξαιρετικά δύσκολος, πρέπει να επιτευχθεί μέσα από τη λήψη συλλογικών μέτρων και την ευλαβική σχεδόν τήρησή τους. Απαιτεί δε τη δέσμευση μεγάλων κονδυλίων για έργα και υποδομές προς αυτόν το σκοπό.

II. Προετοιμασία της COP26 και προτεραιότητες του Ηνωμένου Βασιλείου

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα φιλοξενήσει το 2021 την 26^η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών για το Κλίμα, η οποία, αν και είχε προγραμματιστεί να πραγματοποιηθεί το 2020, λόγω των υγειονομικών συνθηκών, μετατέθηκε ένα χρόνο αργότερα. Η COP 26 προσβλέπει στην επίτευξη συναίνεσης για ένα πιο φιλόδοξο σχέδιο δράσης, αλλά και την ανάληψη μακροπρόθεσμων δεσμεύσεων, ικανών να διασφαλίσουν την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης των Παρισίων, κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, το «κλείσιμο» του Κεφαλαίου 6 της Συμφωνίας των Παρισίων, για την λειτουργία μιας παγκόσμιας αγοράς εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου.

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Το Ηνωμένο Βασίλειο φιλοδοξεί να πρωτοπορήσει με φιλόδοξες πολιτικές για το κλίμα τόσο στο εσωτερικό, μιας και είναι η πρώτη ισχυρή οικονομία που έθεσε και νομοθετικά το στόχο για μηδενικές εκπομπές αερίων ως το 2050, όσο και διεθνώς, καθώς έχει δεσμευτεί να διπλασιάσει την συμμετοχή στη διεθνή χρηματοδότηση για το κλίμα, φτάνοντας τα 11,6 δισ. τα επόμενα πέντε έτη. Πράγματι, στο Ηνωμένο Βασίλειο έχει αναπτυχθεί, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, η έννοια της υπεύθυνης και περιβαλλοντικής χρηματοδότησης. Σημαντικές δε νομοθετικές πρωτοβουλίες, χρηματοδοτικά εργαλεία, εταιρίες και ΜΚΟ που σχετίζονται με αυτού του είδους των χρηματοδοτήσεων έχουν αφετηρία τους το Λονδίνο.

Είναι αξιοσημείωτο πως στο Ηνωμένο Βασίλειο πάνω από τη μισή παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια προέρχεται από πηγές χαμηλού άνθρακα, ενώ η χώρα διαθέτει μια από τις μεγαλύτερες υπεράκτιες εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας στον κόσμο. Ως χώρα φιλοξενίας της COP 26, το Ηνωμένο Βασίλειο δίνει προτεραιότητα στην ενεργειακή μετάβαση και καλεί περισσότερες χώρες να θέσουν πιο φιλόδοξους στόχους για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για το 2025 και το 2030.

III. Στόχοι - Άξονες της Συνόδου για το Κλίμα (COP26)

Άμα της ολοκλήρωσης της COP25 στη Μαδρίτη, 121 χώρες, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, αποφάσισαν να ευθυγραμμιστούν με την διοργανώτρια χώρα της COP26, το Ηνωμένο Βασίλειο, και έχουν ήδη δεσμευτεί να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν προγράμματα μηδενικών εκπομπών αερίων στο πλαίσιο της συμμαχίας για την κλιματική φιλοδοξία. Μία από τις σημαντικότερες προϋποθέσεις για να επιτευχθεί ο μετριασμός της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας στον 1,5 βαθμό Κελσίου σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή είναι η συνεργασία. Με αυτό το όραμα η **Προεδρία της Συνόδου COP26, ορίζει 4 άξονες**. Καθένας από τους άξονες αυτούς απαιτεί τη συνεργασία των Κυβερνήσεων, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να επέλθει ο μετασχηματισμός της παγκόσμιας οικονομίας. Η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο ήδη συνεργάζονται προς τον σκοπό αυτόν.

Πρώτος άξονας: Καθαρή Ανάπτυξη

Για να αποφευχθούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, απαιτείται, μεταξύ άλλων, η μείωση των παγκόσμιων εκπομπών κατά την επόμενη δεκαετία. Ήδη διανύουμε ένα κρίσιμο σημείο στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Η ηλιακή και η αιολική ενέργεια είναι πλέον οικονομικότερες μορφές εν συγκρίσει με την παραγόμενη ενέργεια από τον άνθρακα ή το φυσικό αέριο.

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Οι δυνάμεις της αγοράς κατευθύνουν ολοένα και περισσότερο την μετάβαση προς την «καθαρή» ανάπτυξη, σε συνδυασμό και με τις δυνατότητες που «ανοίγονται» από τις νέες καινοτόμες τεχνολογίες. Η μετάβαση δε προς την «καθαρή» ενέργεια θα πρέπει να κινηθεί τέσσερις φορές γρηγορότερα από τον τρέχοντα ρυθμό. Καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη αυτού θα διαδραματίσουν η καινοτομία, αλλά και η εμβάθυνση της συνεργασίας στον τομέα της μεταφοράς τεχνογνωσίας και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

Δεύτερος άξονας: Χρηματοδότηση

Δεύτερος άξονας είναι η χρηματοδότηση και το πώς αυτή επιτυγχάνεται. Η μετάβαση σε μια βιώσιμη παγκόσμια οικονομία μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου θα πρέπει να βασιστεί στο μετασχηματισμό των χρηματοοικονομικών ροών παγκοσμίως, έτσι ώστε να χρηματοδοτούνται μόνο ενέργειες και έργα που συνεισφέρουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Οι κλιματικοί στόχοι δεν δύνανται να επιτευχθούν μόνο με δημόσια χρηματοδότηση, αλλά απαιτείται και η ενεργοποίηση του ιδιωτικού τομέα, προκειμένου να υπάρξει ευθυγράμμιση των χρηματοοικονομικών ροών με τη Συνθήκη των Παρισιών. Προς τούτο, τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια και τα κριτήρια καλής διακυβέρνησης (ESG) πρέπει να τεθούν ως παράγοντες αξιολόγησης του ρίσκου μιας επένδυσης. Η δημιουργία δε επενδυτικών χαρτοφυλακίων περιβαλλοντικού, κλιματικού και ενεργειακού χαρακτήρα, όπως επενδύσεις σε έργα υποδομής, και νέων χρηματοπιστωτικών εργαλείων θα διευκολύνουν τις ροές χρηματοδότησης. Το Λονδίνο, επί παραδείγματι, συνιστά παγκόσμιο κέντρο για την πράσινη χρηματοδότηση, αλλά και για τα συστήματα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Περισσότερα από 119 ομόλογα πράσινης οικονομίας είναι εισηγμένα στο χρηματιστήριο του Λονδίνου και αντλούν πάνω από 26 δισ. δολάρια σε 7 διαφορετικά νομίσματα.

Τρίτος άξονας: Λύσεις που βασίζονται στη φύση

Η ανθρωπότητα βρίσκεται αντιμέτωπη με μια διπλή απειλή, την κλιματική αλλαγή και την απώλεια της βιοποικιλότητας. Ωστόσο, ως προς την δεύτερη απειλή κατευθύνεται σημαντικά μικρότερο ποσοστό της διατιθέμενης χρηματοδότησης για το κλίμα, παρά την πολυσήμαντη σπουδαιότητα της βιοποικιλότητας για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, την ποιότητα της ζωής των ατόμων, τη δημόσια υγεία, την επισιτιστική ασφάλεια και εν γένει την ευημερία των ανθρώπων.

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Χαρακτηριστικό είναι ότι μόλις το 3% της χρηματοδότησης αφορά σε δράσεις για τη προστασία των δασών. Ως εκ τούτου, τίθεται σε προτεραιότητα στην COP 26 η αύξηση της χρηματοδότησης των προγραμμάτων διαφύλαξης και ανάσχεσης της απώλειας της βιοποικιλότητας, καθώς και αποκατάστασης των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, αλλά και η περαιτέρω αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών εργαλείων προς τον σκοπό αυτό. Σημειωτέον ότι προτείνουμε ο εν λόγω άξονας να αποτελέσει ένα από τα βασικά ζητήματα μελέτης και από την Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος κατά την επόμενη Σύνοδο.

Τέταρτος άξονας: Προσαρμογή και ανθεκτικότητα

Σημαίνον ζήτημα συνιστά δε τόσο η προσαρμογή των κρατών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (adaptation), όσο και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας (resilience) των κοινωνιών, αλλά και των οικονομιών. Για την καλύτερη προετοιμασία σε αυτά τα δύο επίπεδα, απαιτούνται σημαντικές αλλαγές στις επενδύσεις και την ασφάλιση, καθώς και ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε θέματα προσαρμογής και ανθεκτικότητας με μέριμνα ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Θα χρειαστεί δε ενισχυμένη χρηματοδότηση και πρόσθετα χρηματοοικονομικά εργαλεία, προκειμένου να επιτευχθεί και να ξεπεραστεί ο στόχος των 100 δισ. δολαρίων που έχει τεθεί ετησίως για την κλιματική χρηματοδότηση. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα κινητοποίησης που απαιτείται σχετικά με θέματα προσαρμογής και ανθεκτικότητας είναι η πρωτοβουλία της Ελλάδας, όσον αφορά τη διοργάνωση διεθνούς Συνόδου εντός του 2021, σχετικά με την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς από την κλιματική αλλαγή.

Κλιματική Αλλαγή και Υγεία

Επιπροσθέτως αυτών των αξόνων, από την Ελληνική πλευρά αναδείχθηκε η ανάγκη ενσωμάτωσης στις διεθνείς συζητήσεις της ανάδειξης και της περαιτέρω μελέτης της διασύνδεσης της κλιματικής αλλαγής με την υγεία. Στην εισήγηση της Καθηγήτριας της Ιατρικής Σχολής Αθηνών, κυρίας Νικολοπούλου-Σταμάτη, η οποία τίμησε την Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος με τη συνεχή επιστημονική της συνδρομή σε κάθε συνεδρίαση επί θεμάτων υγείας και περιβάλλοντος, αναδείχθηκε το κλίμα ως παράγοντας που επηρεάζει ζητήματα δημόσιας υγείας. Όπως έχει αναδειχθεί και σε άλλη θεματική της Επιτροπής μας, η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας, αλλά και η αύξηση των ημερών με υψηλή θερμοκρασία μπορεί να δημιουργήσουν θερμική δυσφορία και να επηρεάσουν ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού, κυρίως άτομα της τρίτης ηλικίας, νεογνά, μωρά και παιδιά, καθώς και πληθυσμό που πάσχει από αναπνευστικά και άλλα χρόνια προβλήματα υγείας, άτομα με χαμηλό εισόδημα και άτομα με περιορισμένη πρόσβαση στο σύστημα υγείας κ.α..

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

i. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Περαιτέρω, η διαφορά στις κλιματικές συνθήκες και η συνεπακόλουθη διασάλευση της βιοποικιλότητας ενδέχεται να ενισχύσουν την παρουσία οργανισμών, όπως ιών, εντόμων κ.α., οι οποίοι άμεσα να εντείνουν την εμφάνιση υφιστάμενων ασθενειών, ή ενδεχομένως να συμβάλλουν και στην εμφάνιση καινοφανών ασθενειών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επιμήκυνση της περιόδου δράσης του κουνουπιού «τίγρης», ως συνεπακόλουθο της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας, το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξάπλωση του ιού του Δυτικού Νείλου. Η δε επέκταση του θερμού και υγρού κλίματος ενδέχεται να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες για την περαιτέρω εξάπλωση ιών, αλλά και γνωστών ασθενών, όπως η μαλάρια, η διάρροια κ.α..¹⁵

Σε μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος διαβάζουμε ότι: « ... με δεδομένο ότι η κλιματική αλλαγή επιδρά σε πολλές συνιστώσες της ανθρώπινης υγείας, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία έχουν ανακύψει ως ένα μείζον ζήτημα που αφορά όχι μόνο θεωρητικά την ιατρική και την περιβαλλοντολογική επιστήμη, αλλά που έχει ως επί το πλείστον πρακτική σημασία, φανερώνοντας την ανάγκη για χάραξη σχετικών κοινωνικοοικονομικών πολιτικών.

...Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει τον ανθρώπινο οργανισμό με άμεσο και έμμεσο τρόπο. Η άμεση έκθεση πραγματοποιείται μέσα από τις μεταβαλλόμενες καιρικές συνθήκες, όπως η θερμοκρασία, οι βροχοπτώσεις, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας και τα συχνότερα ακραία καιρικά φαινόμενα. Η έμμεση έκθεση οφείλεται στη χαμηλότερη ποιότητα του νερού, του αέρα και του φαγητού, καθώς και στις μεταβολές του οικοσυστήματος, της γεωργίας, της βιομηχανίας, των οικισμών και της οικονομίας. Κατά συνέπεια, η κλιματική αλλαγή αυξάνει παγκοσμίως τις ήδη υπάρχουσες ασθένειες αλλά δημιουργεί και νέες, ενώ μπορεί να οδηγήσει και σε πρόωρο θάνατο.

Οι επιπτώσεις που έχει η κλιματική αλλαγή στην υγεία μπορούν χοντρικά να ενταχθούν στις εξής τρεις κατηγορίες (WHO, 2003): α) Επιπτώσεις που είναι άμεσες και συνήθως προκαλούνται από ακραία καιρικά φαινόμενα (π.χ. θάνατοι από καύσωνες). β) Έμμεσες επιπτώσεις που προκαλούνται ως συνέπεια περιβαλλοντικών αλλαγών και οικολογικών διαταραχών που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή (π.χ. αυξανόμενη απειλή από ασθένειες που μεταφέρονται από τα κουνούπια ή τα τρωκτικά). γ) Οι διάφορες επιπτώσεις που προκαλούνται σε πληθυσμούς που πλήττονται από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και από οικονομικά προβλήματα λόγω της κλιματικής αλλαγής (π.χ. διατροφικά ή ψυχολογικά προβλήματα).

¹⁵ Βλ. π.χ. Ετήσια έκθεση του Διεθνούς Οργανισμού Υγείας για το 2002.

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Το κεντρικό συμπέρασμα των μελετών που έχουν εκπονηθεί σχετικά με την επίδραση της κλιματικής αλλαγής στην ανθρώπινη υγεία είναι πως η κλιματική αλλαγή μπορεί να προκαλέσει, μεταξύ άλλων (WHO, 2003): α) αυξημένη θνησιμότητα λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας, αλλά και συγχρόνως μειωμένη θνησιμότητα στις λιγότερες θερμές χώρες για τον ίδιο λόγο, β) μεγαλύτερη συχνότητα επιδημιών μεταδοτικών ασθενειών λόγω πλημμυρών και ακραίων καιρικών φαινομένων, γ) υπολογίσιμες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία λόγω της μετακίνησης πληθυσμών εξαιτίας της αύξησης της στάθμης των θαλασσών και της αυξημένης συχνότητας ακραίων καιρικών φαινομένων.

Οι υγειονομικές αρχές στις Ηνωμένες Πολιτείες διακρίνουν επισήμως 11 κατηγορίες επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην υγεία (CDC, 2009): α) Άσθμα, αναπνευστικές αλλεργίες και ασθένειες από τον ατμοσφαιρικό αέρα β) Νεοπλάσματα γ) Καρδιοαναπνευστικά προβλήματα και εμφράγματα δ) Τροφιμογενείς ασθένειες και λοιμώξεις ε) Νοσηρότητα και θνησιμότητα από τη ζέστη στ) Επιπλοκές στην ανθρώπινη ανάπτυξη ζ) Ψυχική υγεία και διαταραχές άγχους η) Νευρολογικές διαταραχές θ) Ασθένειες που προκαλούνται από φορείς ι) Ασθένειες που προκαλούνται από το νερό ια) Νοσηρότητα και θνησιμότητα από τον καιρό (ακραία καιρικά φαινόμενα). Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, οι κλιματικές αλλαγές και η υπερθέρμανση του πλανήτη, αναμένεται να επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία. Οι επιπτώσεις αυτές θα προέλθουν από τις αυξανόμενες καταιγίδες, πλημμύρες, κύματα ξηρασίας και φωτιές που θα επηρεάσουν τα αποθέματα νερού, τη παραγωγή υγιεινών τροφών, και τη γενικότερη διαχείριση των συστημάτων υγείας. Η αύξηση της θερμοκρασίας θα συμβάλλει στην αύξηση της νοσηρότητας και της θνησιμότητας που σχετίζονται με τη διατροφή και την ποιότητα του νερού και του αέρα. Η μεγαλύτερη συχνότητα των καυσώνων αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση της θνησιμότητας από θερμοπληξίες και θερμικό στρες. Η εμπειρία από τον καύσωνα του 2003 που κτύπησε πολλές χώρες της Δυτικής Ευρώπης ανέδειξε τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία. Δώδεκα χώρες της Δυτικής Ευρώπης με αναπτυγμένα συστήματα υγείας ανέφεραν περισσότερους από 70.000 θανάτους λόγω του καύσωνα του καλοκαιριού του 2003. Τα επιδημιολογικά δεδομένα έδειξαν ότι οι ηλικιωμένοι αποτελούν τη σημαντικότερη ομάδα υψηλού κινδύνου, επειδή η γήρανση εξασθενίζει την ικανότητα ρύθμισης της θερμοκρασίας του σώματος.

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Οι πλέον ευάλωτες ομάδες λόγω της κλιματικής αλλαγής θα είναι: α) οι ηλικιωμένοι, β) τα παιδιά, γ) τα άτομα με χρόνια προβλήματα υγείας που βρίσκονται σε συνεχή ιατρική παρακολούθηση, δ) οι φτωχοί με προβληματική διατροφή και υποσιτισμό που κατοικούν σε περιοχές χαμηλού εισοδήματος με δύσκολη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας ε) οι κάτοικοι νησιώτικων και ορεινών περιοχών που παρατηρείται λειψυδρία και εξεύρεση υγιεινής τροφής και στ) μετανάστες που βρίσκονται σε κοινωνικό αποκλεισμό από την αγορά εργασίας τις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες.»¹⁶

Χρειάζεται, συνεπώς, περαιτέρω μελέτη του σχετικού ζητήματος και εξ αυτού η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής ζήτησε από την α.ε. Πρέσβη της Μεγάλης Βρετανίας να μεταφέρει στην οργανωτική επιτροπή της COP 26 την πρότασή μας να διοργανωθεί κατά της διάρκειας αυτής σχετική στρογγυλή τράπεζα. Στη δε χώρα μας έχουμε ήδη προτείνει την **ίδρυση Εθνικής Επιτροπής Περιβάλλοντος και Υγείας**, ενώ η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος προτείνεται να συνεχίσει τη συζήτηση της εν λόγω θεματικής και σε επόμενη σύνοδο, αν αυτό ψηφιστεί από τα μέλη της.

IV. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, από τη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος και την έναρξη της προετοιμασίας της 26ης Διάσκεψης των Κρατών - Μερών της Σύμβασης-Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή, επεξηγήθηκαν οι βασικοί στόχοι της Συνθήκης των Παρισίων, καθώς και οι άξονες στους οποίους βασίζεται η Σύνοδος στο Ηνωμένο Βασίλειο, ήτοι στόχοι για την καθαρή ανάπτυξη, την χρηματοδότηση, την εύρεση λύσεων βασισμένων στη φύση και την προστασία της βιοποικιλότητας, καθώς και στήριξη των κοινοτήτων σχετικά με την προσαρμογή και την ανθεκτικότητα.

Η πρόθεση της 26ης Διάσκεψης είναι η οργάνωση μιας Συνόδου, στην οποία οι χώρες που θα κληθούν, να συμφωνήσουν για βασικά ζητήματα, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της Συνθήκης των Παρισίων, όπως το διεθνές σύστημα ανταλλαγής ρύπων.

¹⁶ Τράπεζα της Ελλάδος, Κλιματική Αλλαγή και Υγεία, 2011 διαθέσιμο στο: <https://www.bankofgreece.gr/RelatedDocuments/%CE%9A%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%91%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B3%CE%AE%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%A5%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%B1.pdf?mode=previe w>

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
Ι. ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο στοχεύει να πρωτοπορήσει με φιλόδοξες πολιτικές για το κλίμα τόσο στο εσωτερικό, καθώς είναι η πρώτη ισχυρή οικονομία που έθεσε και νομοθετικά το στόχο για μηδενικές εκπομπές αερίων ως το 2050, όσο και διεθνώς, καθώς υπάρχει δέσμευση να διπλασιαστεί η συμμετοχή στην διεθνή χρηματοδότηση για το κλίμα, φτάνοντας τα 11,6 δισ. τα επόμενα πέντε έτη, αλλά και να διοργανώσει μια επιτυχημένη COP26. Η Επιτροπή Περιβάλλοντος θα εκπροσωπηθεί στην COP26 και ενδιαμέσως θα συνεχίσει τις διεθνείς συνομιλίες, ώστε να συμβάλλει στην διαμόρφωση της ατζέντας της COP26.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για το Κλίμα και την Προστασία του Περιβάλλοντος και η Εφαρμογή της στην Ελλάδα

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Στη διάρκεια της συνεδρίασης της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, με θέμα «Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για το Κλίμα και την προστασία του περιβάλλοντος και η εφαρμογή της στην Ελλάδα» συζητήθηκαν οι στόχοι και οι δράσεις που τίθενται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, οι πολιτικές που ακολουθεί η Ε.Ε. στο πλαίσιο μιας ευρύτερης διεθνούς προσπάθειας, ενώ εξήχθησαν και ουσιαστικά συμπεράσματα.

II. Οι Ευρωπαϊκοί Στόχοι για το Κλίμα

Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνεδρίασης, συζητήθηκε πως με την εκλογή της νέας Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το θέμα της κλιματικής αλλαγής τέθηκε στην κορυφή της Ευρωπαϊκής ατζέντας. Στόχος της πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να θεσπιστεί ο πρώτος Ευρωπαϊκός Νόμος για το Κλίμα («Climate Law»)¹⁷, με τον οποίο θα επιτευχθούν οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας («European Green Deal»), δηλαδή μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050. Τονίστηκε, επίσης, ότι ο στόχος θα επιτευχθεί με τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και με επενδύσεις σε πράσινες τεχνολογίες και επενδύσεις προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Στη συνέχεια, αναφέρθηκαν επιπλέον οι **στόχοι και οι δράσεις που προγραμματίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, όπως ο επανασχεδιασμός της Ευρωπαϊκής οικονομίας με έμφαση στην κυκλική οικονομία και τις καθαρές τεχνολογίες, η υποστήριξη των νέων πράσινων και βιώσιμων επενδύσεων, καθώς και η ενίσχυση της χρηματοδότησης στην έρευνα, την εκπαίδευση και την καινοτομία. Για τον στόχο αυτό η Ε.Ε. χρησιμοποιεί ήδη τον δικό της προϋπολογισμό για να εξασφαλίσει ότι οι επενδύσεις που γίνονται με την συγχρηματοδότηση από τα ταμεία της ευθυγραμμίζονται με τους κλιματικούς στόχους.

¹⁷ European Commission, Proposal for Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulation (EU) 2018/1999 (European Climate Law), COM (2020) 80 final, Brussels, 2020 διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0080>

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει να υιοθετηθεί και ένας ειδικότερος στόχος, ο οποίος περιλαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση της προβλεψιμότητας των πολιτικών και του νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει τις επενδύσεις, γεγονός το οποίο θα ενισχύσει περαιτέρω τις επενδυτικές αποφάσεις για πράσινα, βιώσιμα και υπεύθυνα έργα εντός της Ε.Ε..

Επίσης, ένας περαιτέρω στόχος είναι η λήψη νέων μέτρων για την παρακολούθηση της προόδου και την ανάλογη προσαρμογή των δράσεων της Επιτροπής και, όταν απαιτείται, τη λήψη περαιτέρω μέτρων, καθώς και στρατηγικές προσαρμογής για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής από τα Κράτη-Μέλη. Τονίστηκε πως η πρόταση του ευρωπαϊκού νόμου για το Κλίμα έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει ότι όλες οι πολιτικές της Ε.Ε. θα συμβάλλουν στην επίτευξη του **στόχου της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050** και ότι όλοι οι τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας θα αναλάβουν τα μέτρα και τις δράσεις για την επίτευξη αυτού του στόχου. Τέλος, συζητήθηκε η σύσταση του νέου Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, το οποίο θα αποτελέσει τον πρώτο πυλώνα για τον Μηχανισμό της Δίκαιης Μετάβασης, ώστε να επιτευχθεί η ενεργειακή μετάβαση της οικονομίας σε μια οικονομία μηδενικού άνθρακα, χωρίς παράλληλα να σημειωθεί μείωση των θέσεων εργασίας.¹⁸ Το σχετικό ζήτημα θα αποτελέσει αντικείμενο ξεχωριστής εισήγησης στην παρούσα Έκθεση.

i. Η Δράση της Ελλάδας

Στη συνέχεια της συνεδρίασης συζητήθηκαν τα **μέτρα και οι πολιτικές που λαμβάνει η Ελλάδα για την επίτευξη των ευρωπαϊκών κλιματικών στόχων**. Τονίστηκε ότι οι πολιτικές μετριασμού των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και οι αντίστοιχες πολιτικές για την κλιματική προσαρμογή, εντατικοποιήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, γεγονός στο οποίο συνέβαλε και η υιοθέτηση της Συμφωνίας των Παρισίων. Στη συνέχεια αναφέρθηκαν πρωτοβουλίες, μέτρα και πολιτικές που έλαβε η Ελλάδα, ώστε να εφαρμόσει τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές πολιτικές.

Κατ' αρχάς, αναθεωρήθηκε το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα («ΕΣΕΚ»), με σκοπό τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης του ενεργειακού τομέα από την παραγωγή ως την τελική κατανάλωση, την προστασία του περιβάλλοντος και την διασφάλιση του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας τίθενται ως βασικός παράγοντας για την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας και την επίτευξη χαμηλού κόστους ενέργειας, ενώ οι προσπάθειες αύξησης του ποσοστού των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας ενισχύονται και από το νέο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

¹⁸ Βλ. π.χ. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism/just-transition-funding-sources_el

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Επιπλέον, η Ελλάδα υπέβαλε πρόταση για την ανάδειξη νέας πολιτικής περί της προστασίας των πολιτιστικών μνημείων από την κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο πολιτικών προσαρμογής. Η εν λόγω πρόταση έχει κατατεθεί από την χώρα μας ενώπιον του ΟΗΕ και συγκεκριμένα, έχει προταθεί να διοργανωθεί σχετική Διάσκεψη Υψηλού Επιπέδου, πρωτοβουλία, η οποία έχει βρει στήριξη από πληθώρα χωρών έως τώρα.

Για την επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων, η χώρα μας λαμβάνει επίσης δράσεις σχετικά με την οριζόντια περιβαλλοντική πολιτική του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που αναφέρονται στην κυκλική οικονομία, η οποία έχει σημαντική επίδραση στο περιβάλλον, την οικονομία εν γένει και την ανάπτυξη. Έχει δε υιοθετηθεί σειρά νέων ρυθμίσεων που προωθούν τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς Ευρωπαϊκούς στόχους, τα οποία αποτελούν αντικείμενο ανάλυσης άλλων εισηγήσεων.

ii. Πολιτική κυκλικής οικονομίας - Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Στη συνέχεια της συνεδρίασης, συζητήθηκε και αναλύθηκε η πολιτική της χώρας μας σχετικά με την πολιτική κυκλικής οικονομίας, καθώς και τα σχετικά νομοθετικά μέτρα. Καθώς οι πολιτικές της Ε.Ε. κάνουν λόγο για μια πλήρη αξιοποίηση όλων των αποβλήτων ως πρώτες ύλες ή ενεργειακά «γυρνώντας πίσω σε κύκλους», στόχος είναι η δημιουργία μιας κοινωνίας μηδενικών αποβλήτων, ο οποίος επιτυγχάνεται μέσα από τις πολιτικές κυκλικής οικονομίας.

Πιο συγκεκριμένα, σχετικά με τη **διαχείριση των στερεών αποβλήτων, ως μέσο της κυκλικής οικονομίας**, συζητήθηκαν ορισμένα **μέτρα** τα οποία χρειάζεται να εφαρμοστούν. Τονίστηκε ως **σημαντική η δημιουργία και η ενίσχυση του μοντέλου της ανακύκλωσης, με τον ανασχεδιασμό της πρόληψης και επαναχρησιμοποίησης και την πύκνωση των μπλε κάδων, καθώς και η δημιουργία πράσινων σημείων σε όλους τους Δήμους της Αττικής, αλλά και στην υπόλοιπη επικράτεια**. Επίσης, χρειάζονται περισσότερα σημεία ανακύκλωσης με καθαρά ρεύματα (γυαλί, πλαστικό, χαρτί, μέταλλα). Σημαντική επίσης είναι η **λειτουργία ενός εκτεταμένου δικτύου καφέ κάδων βιοαποβλήτων**, το οποίο αποτελεί τη βάση για εκτεταμένη συλλογή βιοαποβλήτων στη χώρα. Για την ανάπτυξη του έργου του δικτύου των βιοαποβλήτων, απαιτείται και η δημιουργία μικρών περιφερειακών μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων, τα λεγόμενα ΜΕΒΑ (Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων).

Στη συνέχεια της συνεδρίασης, αναφέρθηκε επίσης ως σημαντική και η **Αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αλλά και των Περιφερειακών Σχεδίων**, ώστε να οδηγούν σε επίτευξη των νέων στόχων, σύμφωνα με τις οδηγίες της Ε.Ε..

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Επίσης, χρειάζεται η **δημιουργία ενός «helpdesk»** που θα απαντά στις απορίες, αλλά και θα δίνει τις κατευθύνσεις σχετικά με την προσαρμογή των τοπικών σχεδίων με τις νέες οδηγίες, στις οποίες και οι υπηρεσίες, αλλά και οι δημοτικές αρχές θα πρέπει να προσαρμοστούν, καθώς και η **δημιουργία δομής εκπόνησης υποστηρικτικών μελετών για δράσεις «πράσινων σημείων»**, δηλαδή γωνίες ανακύκλωσης, οργάνωσης συλλογής βιοαποβλήτων, τεχνικών σχεδίων κλπ.

Τονίστηκε επίσης ως σημαντική και η κατά προτεραιότητα χρηματοδότηση των δράσεων για τις γωνίες ανακύκλωσης, αλλά και τα «πράσινα σημεία». Ως σημαντικό ζήτημα αναδείχθηκε για άλλη μια φορά η **χρηματοδότηση και η βοήθεια προς τους Δήμους για δράσεις, ώστε να τερματιστεί η ταφή ανεπεξέργαστων απορριμμάτων και η μεταβολή των ΧΑΔΑ σε «ΧΥΤΑ»**. Τέλος, αναφέρθηκε ως σημαντικό σχέδιο δράσης και η δημιουργία **«Παρατηρητηρίου Ανακύκλωσης»**, δηλαδή η παρακολούθηση των ποσοστών ανακύκλωσης σε κάθε Δήμο, καθώς και η δημιουργία ενός προγράμματος ευαισθητοποίησης με έμφαση στα σχολεία.

III. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, κατά τη συνεδρίαση, επεξηγήθηκαν οι Ευρωπαϊκοί Στόχοι για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με την πρόταση υιοθέτησης ενός ευρωπαϊκού νόμου για το κλίμα, καθώς και οι δράσεις και η πολιτική της Ελλάδας για την επίτευξη αυτών των στόχων. Περαιτέρω, συζητήθηκε και η πολιτική κυκλικής οικονομίας, και πιο συγκεκριμένα η πολιτική της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, στην οποία η ελληνική Κυβέρνηση θέτει πολλαπλούς στόχους με σκοπό την επίτευξη μιας κλιματικά ουδέτερης οικονομίας και κοινωνίας, έως το 2050. Η Ελλάδα αποτελεί ένα από τα Κράτη Μέλη της Ε.Ε. τα οποία διαδραματίζουν ενεργό ρόλο ως προς την διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής πολιτικής περιβάλλοντος και κλίματος, ενώ μεταφέρει εγκαίρως το σχετικό σώμα του Ευρωπαϊκού Δικαίου στο εσωτερικό της δίκαιο. Υπάρχει, όμως, σε συγκεκριμένους τομείς, κυρίως στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, έλλειμα ως προς την εφαρμογή του δικαίου, ως προς το οποίο η Ελλάδα θα έπρεπε να λάβει με αποφασιστικό τρόπο πρόσθετα μέτρα.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Εξέταση των προτάσεων κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Επιμέλεια Εισήγησης: Γεώργιος Αρβανιτίδης

I. Εισαγωγή

Το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Στο πλαίσιο των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για μια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (Green Deal) και την Ενεργειακή Μετάβαση που αυτή προϋποθέτει, εξετάστηκαν σε κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Διαρκή Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων οι προτάσεις κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης. Η διαδικασία έγκρισης των κανονισμών θα ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο, και θα οριστικοποιηθεί στα τέλη του έτους.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία μπορεί να ξεκίνησε στα τέλη του 2019, ως μια προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μειώσει το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα, εξελίσσεται όμως στο βασικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μια ευρεία ανάπτυξη και ανάκαμψη από την οικονομική, υγειονομική και κλιματική κρίση. Ταυτόχρονα, ο Προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021 – 2027, αναφέρει ρητά ότι το 25% αυτού του Προϋπολογισμού πρόκειται να κατευθυνθεί σε κλιματικούς στόχους.

Στις 14.01.2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την πρόταση κανονισμού για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, ως μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης δημιουργείται για να στηρίξει ακριβώς τις περιοχές της Ε.Ε., οι οποίες αναμένεται να επηρεαστούν σημαντικά από τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Ως γνωστόν, η Ε.Ε. έχει θέσει ως στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 50 έως 55% ως το 2030 και την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας ως το 2050.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

II. Ο Μηχανισμός και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

Η διαδικασία αυτή της μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, θα απαιτήσει έναν κοινωνικοοικονομικό μετασχηματισμό στις περιοχές που βασίζονται σε ορυκτά καύσιμα και βιομηχανίες υψηλής έντασης άνθρακα, λιθάνθρακα και λιγνίτη. Σε επίπεδο Ε.Ε., η μετάβαση αυτή αφορά 7,5 εκατομμύρια εργαζόμενους και 250 περίπου χιλιάδες εργαζόμενους στον τομέα του λιγνίτη που θα κληθεί να διαχειριστεί ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης και ειδικότερα το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης. Το Ταμείο αυτό θα αποτελέσει μέρος (πρώτος πυλώνας) του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης, ο οποίος συνολικά θα περιλαμβάνει και πόρους από το πρόγραμμα InvestEU (δεύτερος πυλώνας), αλλά και τον μηχανισμό δανειοδότησης του δημόσιου τομέα.

Ο δεύτερος πυλώνας του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης αποτελείται από το ειδικό πλαίσιο InvestEU που αφορά περισσότερο τις ιδιωτικές επενδύσεις και τη δανειοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Η αφετηρία της ίδρυσης του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης έγινε με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Μάρτιο του 2018, το οποίο για πρώτη φορά κάνει αναφορά στην ανάγκη θέσπισης ενός διακριτού Ταμείου, που θα στηρίξει τη μετάβαση στην εποχή χαμηλού άνθρακα. Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης ουσιαστικά αποτελεί το πρώτο νομοθέτημα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, για να γίνει η μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη μέχρι το 2050. Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης θα επικουρείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και άλλους πόρους, όπως προαναφέρθηκε, και θα χρησιμοποιηθεί πρωτίστως για την παροχή επιχορηγήσεων. Εντάχθηκε δε στην πολιτική συνοχής της Ε.Ε..

Τον Ιανουάριο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην πρώτη πρότασή της πρότεινε τη δέσμευση των 7,5 δισ. ευρώ για όλα τα κράτη-μέλη για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης. Από αυτό το ποσό στην Ελλάδα αναλογούσαν 281 εκατ. ευρώ (295 εκατ. ευρώ με την προσθήκη 14 εκατ. ευρώ από το επόμενο ΕΣΠΑ 2021 – 2027). Η πανδημική κρίση ενέτεινε την ανάγκη για βιώσιμη και «πράσινη» ανάκαμψη και παροχή στήριξης προς τις ευάλωτες περιοχές και οδήγησε στην αναθεωρημένη πρόταση της Επιτροπής, η οποία ανακοινώθηκε στις 28 Μαΐου 2020 όπου προβλεπόταν σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης από τα 7,5 στα 40 δισ. ευρώ, ενώ υπήρξαν νεότερες αποφάσεις που περιόρισαν το ποσό του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης στα 20 δισεκατομμύρια ευρώ. Υπάρχει η πρόβλεψη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο για ένα ειδικό μεταβατικό πρόγραμμα για την περίοδο αυτή μέχρι να ενεργοποιηθεί το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Σύμφωνα με τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης όλα τα κράτη-μέλη θα καταρτίσουν δικά τους Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά συνέπεια, στην Ελλάδα θα υπάρξει εδαφικό σχέδιο για τις δύο περιφερειακές ενότητες Κοζάνης – Φλώρινας, το Εδαφικό Σχέδιο για την Αρκαδία με έμφαση στη Μεγαλόπολη και τα Εδαφικά Σχέδια για τα νησιά. Ο κανονισμός ορίζει τα όρια των Εδαφικών Σχεδίων που συμπίπτουν με το επίπεδο NUTS 3, δηλαδή το επίπεδο του νομού. Ωστόσο, θα υπάρξουν διαπραγματεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα ακριβή όρια των εδαφικών σχεδίων με πιο ευέλικτα περιθώρια.

III. Η κατάσταση στην Ελλάδα

Η Ελλάδα, με βάση το ΕΣΕΚ (Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα) και τις εξαγγελίες της κυβέρνησης για την ενεργειακή μετάβαση έχει δεσμευθεί για απεξάρτηση του μείγματος ηλεκτροπαραγωγής από τον λιγνίτη και το λιθάνθρακα έως το 2028, ενώ σε εθνικό επίπεδο έχει ήδη θεσμοθετηθεί από το 2018 Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης με πόρους.

Οι περιοχές που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τις μεγαλύτερες επιπτώσεις από τη μετάβαση αυτή είναι η Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας και ο Δήμος Μεγαλόπολης στην Αρκαδία, ενώ σε ενεργειακή μετάβαση προβλέπεται να προβούν και τα νησιά τα οποία έχουν ρυπογόνες μορφές παραγωγής ενέργειας με ντίζελ ή μαζούτ. Τα τοπικά επιμελητήρια κάνουν λόγο για 40.000 θέσεις εργασίας που θα χαθούν στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, όπου η ανεργία φτάνει το 27% αυτή τη στιγμή. Εκτιμάται συνολικά, ότι οι εργαζόμενοι που ασχολούνται με δραστηριότητες σχετικές με τον λιγνίτη ξεπερνούν τις 20.000, ενώ στη Δυτική Μακεδονία άνω των 40% του ΑΕΠ στηρίζεται άμεσα ή έμμεσα στον λιγνίτη.

Για τις περιοχές αυτές και τον ολικό αναπτυξιακό μετασχηματισμό τους θα παρουσιαστεί το Σεπτέμβριο του 2020 από τη Συντονιστική Επιτροπή του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης των Περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης, ένα master plan, που θα τεθεί σε θεσμική δημόσια διαβούλευση με στόχο τη μέγιστη συνεισφορά των εμπλεκόμενων φορέων και τοπικών κοινωνιών που θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του έτους. Το σχέδιο αυτό θα παρακολουθείται από διυπουργική επιτροπή, στην οποία θα συμμετέχουν όλα τα συναρμόδια υπουργεία και οι οργανισμοί, ενώ το 2025 θα υπάρξει διαδικασία ενδιάμεσης επανεξέτασης. Παράλληλα, έχουν ανακοινωθεί ορισμένες δράσεις (πχ. ανάπτυξη φωτοβολταϊκών σταθμών στη Δυτική Μακεδονία και στη Μεγαλόπολη συνολικής ισχύος 2 γιγαβάτ και 1 γιγαβάτ αντιστοίχως) και ειδικά αναπτυξιακά και φορολογικά κίνητρα για τις λιγνιτικές περιοχές όλων των εταιρειών που βρίσκονται στην εφοδιαστική αλυσίδα της ηλεκτροκίνησης.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Την τελευταία δεκαετία, η λιγνιτική παραγωγή των μονάδων έχει μειωθεί από 30.000 χιλιάδες γιγαβατώρες σε 10.000 γιγαβατώρες μέχρι το 2019 ενώ έχουν ήδη κλείσει πολλές μονάδες και αυτές που είναι ανοιχτές συχνά υπολειτουργούν. Στόχος είναι η πλήρης απένταξη του λιγνίτη από το εγχώριο σύστημα ηλεκτροπαραγωγής μέχρι το 2023 για τις λειτουργούσες μονάδες και μέχρι το 2028 με την «Πτολεμαΐδα 5», χωρίς όμως να έχει ακόμα αποφασιστεί με ποιο καύσιμο θα συνεχίσει η συγκεκριμένη μονάδα μετέπειτα, ενώ το σενάριο καύσης απορριμμάτων αναφέρθηκε ως ένα πάρα πολύ αρνητικό σενάριο και ασκήθηκε κριτική προς την κυβέρνηση για την έλλειψη σχεδίου. Κρίσιμο ζήτημα παραμένει επίσης, με ποιον τρόπο θα εξασφαλιστεί η τηλεθέρμανση των πόλεων και με ποιο χρονοδιάγραμμα.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί η αναφορά ότι τα τελευταία χρόνια, λόγω της αύξησης της τιμής των ρύπων, η τιμή της λιγνιτικής μεγαβατώρας εκτινάχθηκε από τα 40 και 50 ευρώ στα 80-90 ευρώ με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται η ΔΕΗ με εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ τον χρόνο. Είκοσι εκατομμύρια ευρώ το 2018 και 300 εκατομμύρια ευρώ το 2019, ενώ σημαντικές αναμένονται οι απώλειες και οι ζημιές για το 2020.

IV. Προτάσεις

Βασική παράμετρος στην υπόθεση της απολιγνιτοποίησης και στόχευση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης αποτελεί η εξασφάλιση του εργασιακού μέλλοντος για χιλιάδες ανθρώπους στις λιγνιτοφόρες περιοχές «ώστε να μη μείνει κανείς στο περιθώριο».

Υπάρχει ωστόσο η κριτική ότι πολλά νοικοκυριά βρίσκονται ήδη στο περιθώριο και ζουν σε συνθήκες ενεργειακής φτώχειας, με την απολιγνιτοποίηση να οδηγεί σε μεγαλύτερη ανεργία.

Για αυτούς τους λόγους κατατέθηκαν προτάσεις με έμφαση στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων από τους εργαζομένους, προκειμένου να αποκτήσουν νέες θέσεις εργασίας και να βρεθούν κατάλληλες πολιτικές και κατάλληλες δουλειές για τους ανθρώπους που απασχολούνται στις περιοχές αυτές. Στόχος είναι στο τέλος της πορείας μετάβασης, οι περιοχές αυτές να είναι το ίδιο ζωντανές και δυναμικές, όπως τις προηγούμενες δεκαετίες, διατηρώντας τον ενεργειακό τους χαρακτήρα. Σε αντιστάθμιση των θέσεων εργασίας που θα χαθούν, κατατέθηκαν προτάσεις για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω:

- Ενός «Renovation Wave», ένα νέο μεγάλο κύμα ανακαίνσεων κτιρίων.
- Ενός πιλοτικού σχεδίου για την περιοχή της Κοζάνης και της Πτολεμαΐδας, με σημείο αναφοράς την Τράπεζα Γενετικού Υλικού, για τη σύνταξη ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, που θα εφαρμοστεί στις εγκαταλειμμένες λιγνιτικές περιοχές, εφόσον ωριμάσουν τα σχετικά εδάφη και αποκατασταθούν τα λιγνιτωρυχεία με καλές πρακτικές.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

- Φορολογικών κινήτρων, 10% φορολογία για επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στην περιοχή για τα πρώτα 10 χρόνια λειτουργίας τους και 5% για επιχειρήσεις που έχουν σχέση με παραγωγή σχετική με την Πράσινη Συμφωνία, όπως φορτιστές, ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά και σε όσες κάνουν επίσης επανεπένδυση κερδών εκεί.
- Χρηματοδότησης 100% για επιχειρήσεις που ασχολούνται με προϊόντα της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης.
- Διευκόλυνσης αδειοδότησεων, ώστε να γίνουν αυτο-παραγωγοί οι ίδιοι οι κάτοικοι στις περιοχές αυτές, και να δημιουργηθούν ενεργειακές κοινότητες, όπως στην Γερμανία, με μαζική συμμετοχή των κατοίκων.
- Δημιουργίας hub έρευνας και τεχνολογίας σε Αμύνταιο, Πτολεμαΐδα, Κοζάνη και Μεγαλόπολη, μετατρέποντας αυτές τις περιοχές σε πράσινες βιομηχανικές περιοχές και κέντρα έρευνας της Ελλάδας, όσον αφορά τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας,
- Αξιοποίησης της αβαθούς γεωθερμίας, τόσο για την τηλεθέρμανση οικισμών, όσο και για την κατασκευή κτιρίων μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης αλλά και την αξιοποίηση της βαθιάς γεωθερμίας όπου αυτή υπάρχει.
- Αναβάθμισης των ενεργειακών υποδομών των περιοχών και ειδικά, των υποδομών μεταφοράς του φυσικού αερίου, με τη δυνατότητα να μεταφέρουν «πράσινο» υδρογόνο και με τη δυνατότητα να μεταφέρουν ανανεώσιμα αέρια. Εκφράστηκε βέβαια και η ανησυχία ότι το φυσικό αέριο είναι εισαγόμενο καύσιμο, και πως έστω ως μεταβατικό καύσιμο δεν εξασφαλίζει την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας.
- Κατάθεσης προτάσεων και από τον ιδιωτικό τομέα, μέσω ενός προτυποποιημένου τεχνικού δελτίου στην ιστοσελίδα (SDAM) του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, με πρόσκληση στα ελληνικά και στα αγγλικά, καθώς υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον και από το εξωτερικό.

Τέλος, σε σχέση με συγκεκριμένα άρθρα του κανονισμού και τα κριτήρια απόδοσης των πόρων του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης προτάθηκαν επίσης:

- Στο άρθρο περί επιλεξιμότητας και τον αποκλεισμό κάποιων επενδύσεων, να αποκλειστούν επενδύσεις οι οποίες έχουν βαρύ αποτύπωμα άνθρακα, όπως τσιμέντο, μέταλλο κ.τλ. και εξόρυξη ορυκτών.
- Η αύξηση του συντελεστή βαρύτητας του κριτηρίου για την απασχόληση.
- Η προσθήκη ενός νέου κριτηρίου για την ταχύτητα μετάβασης, που θα καθιστά την κατανομή πόρων πιο δίκαιη.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ii. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

V. Συμπεράσματα

Από πολλές πλευρές ζητήθηκε να υπάρξει προσεχώς η έκφραση γνώμης για τους συγκεκριμένους κανονισμούς εκ μέρους του Ελληνικού Κοινοβουλίου με βάση το άρθρο 41B του Κανονισμού της Βουλής και την παρακολούθηση από την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος της εφαρμογής των όποιων σχεδίων βήμα-βήμα.

Αναγνωρίζεται ότι η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και η διαδικασία της ενεργειακής μετάβασης, δεν είναι εύκολοι στόχοι. Πρόκειται, ουσιαστικά, για διαδικασίες, οι οποίες απαιτούν σε μεγάλο βαθμό τον οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό ολόκληρων περιοχών, αλλά και ότι υπάρχει μια καθυστέρηση στην προσαρμογή του παραγωγικού και καταναλωτικού μοντέλου. Είναι ωστόσο θετικό το γεγονός ότι ανοίγει αυτή η συζήτηση και ανοίγει πλέον με συγκεκριμένο Προϋπολογισμό του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.

Παρ' όλη την πρόσφατη αύξηση των προτεινόμενων ποσών του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, η πρόταση του κανονισμού για την κατανομή κονδυλίων παραμένει άδικη. Και αυτό διότι, κατανέμει το μεγαλύτερο μερίδιο των πόρων στα κράτη – μέλη, που είτε δεν συμμορφώνονται με τον ευρωπαϊκό στόχο της κλιματικής αλλαγής στο τέλος του 2050, είτε δεν έχουν δεσμευτεί σε εμπροσθοβαρή απολιγνιτοποίηση ή και τα δύο. Χώρες που έχουν μεγαλύτερο χρονοδιάγραμμα απολιγνιτοποίησης και μικρότερο ανθρακικό ενεργειακό αποτύπωμα παίρνουν περισσότερα λεφτά από την Ελλάδα. Η Πολωνία, για παράδειγμα, η οποία δεν έχει δεχτεί την κλιματική ουδετερότητα και το Green Deal ή η Γερμανία, κατ' αντιστοιχία, παίρνει πολύ περισσότερα από ότι η Ελλάδα, η οποία θα κλείσει το 2038 τις λιγνιτικές της μονάδες.

Η κυβέρνηση πρέπει να διεκδικήσει περισσότερα κονδύλια, όσον αφορά το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, προτείνοντας κριτήρια που θα κατευθύνουν μεγαλύτερα ποσά στις Ελληνικές Περιφέρειες με αλλαγή του τρόπου στάθμισης της χρηματοδότησης.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης με βάση τον ευρωπαϊκό στόχο για την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, συζητήθηκαν τα βασικά σημεία αναθεώρησης του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα («ΕΣΕΚ»), το οποίο αποτελεί το βασικό πυλώνα πάνω στον οποίο οικοδομείται η εθνική ενεργειακή πολιτική της επόμενης δεκαετίας (2020 έως 2030). Επίσης, τονίστηκε πως οι στόχοι που θέτει το καινούργιο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα συμπλέουν απόλυτα με την καινούρια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία που έχει υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ιδιαίτερα με τον εμβληματικό στόχο της επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050.

Επιπλέον, αναφέρθηκε πως η μετάβαση σε ένα ενεργειακό και οικονομικό μοντέλο θα πρέπει να γίνει με δικαιοσύνη για όλους χωρίς αποκλεισμούς. Ενώ σημειώθηκε ότι η κλιματική δικαιοσύνη, η κοινωνική συνοχή και ο εκδημοκρατισμός, μέσω της κοινωνικής αποδοχής των ΑΠΕ, θα πρέπει να είναι ανάμεσα στις προτεραιότητες της Ευρώπης και της Ελλάδας, προκειμένου να είναι η δίκαιη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικού άνθρακος εφικτή.

II. Προτάσεις αναθεώρησης ΕΣΕΚ

Πιο συγκεκριμένα, συζητήθηκαν σημαντικές αλλαγές και τροποποιήσεις όσον αφορά την **αναθεώρηση του ΕΣΕΚ**. Πρώτον, προτάθηκε η υιοθέτηση από τη χώρα μας υψηλότερου στόχου μείωσης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, ο οποίος θα ανέλθει στο 55% σε σχέση με τη χρονιά βάσης που είναι εν προκειμένω το 2005, ενώ ως Ευρωπαϊκός στόχος έχει τεθεί το 50%, όπως ανακοινώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεύτερον, προτάθηκε η αύξηση του ποσοστού διείσδυσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε 35%, έναντι 18% που είναι σήμερα, καθιστώντας τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως τον βασικό εθνικό ενεργειακό πόρο. Θα ενισχύεται έτσι η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, θέτοντας ως πιο φιλόδοξο στόχο εξοικονόμησης ενέργειας στο 38%, ώστε η τελική κατανάλωση το 2030, θα πρέπει να είναι χαμηλότερη από αυτή του 2017.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Τρίτον, θεσπίζεται η απεξάρτηση της οικονομίας από το λιγνίτη έως το 2028, για περιβαλλοντικούς και οικονομικούς λόγους, με τρόπο δίκαιο για τις ενεργειακές περιοχές στη βάση ενός λεπτομερούς master plan, πρόταση η οποία θεωρείται εμβληματική για την Ελληνική Κυβέρνηση. Τέταρτον, συζητήθηκε η επιλογή του φυσικού αερίου σε ρόλο μεταβατικού καυσίμου, προς ένα μοντέλο χαμηλών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε όλους τους τομείς της τελικής κατανάλωσης, ενώ ταυτόχρονα βελτιώνεται η ενεργειακή απόδοση, ενώ θεωρείται ότι εξασφαλίζεται το χαμηλότερο ενεργειακό κόστος σε σχέση με τον λιγνίτη.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, εκφράστηκε επίσης και η αντιφατικότητα ανάμεσα στη συνέχιση των εξορύξεων ορυκτών καυσίμων σε συνδυασμό με την πολιτική της ανθρακοποίησης, δηλαδή την μείωση της χρήσης τους. Εκφράστηκε επίσης επιφύλαξη σχετικά με την τοποθέτηση του φυσικού αερίου σε ρόλο μεταβατικού καυσίμου και το ποσοστό της συμβολής του στο ΕΣΕΚ, όπως και η σκοπιμότητα των επενδύσεων σε υποδομές γι' αυτό, καθώς απώτερος στόχος είναι η μετάβαση στην απανθρακοποίηση και το φυσικό αέριο συνιστά και αυτό ορυκτό καύσιμο. Ειδική μνεία πραγματοποιήθηκε και στην ανάγκη αύξησης των επενδύσεων στη γεωθερμία, το υδρογόνο, τα οποία είναι ανερχόμενα, και τις νέες τεχνολογίες.

Στη συνέχεια της συνεδρίασης, ως πέμπτη τροποποίηση αναθεώρησης τέθηκε η λειτουργία απελευθερωμένων και ανταγωνιστικών εγχώριων ενεργειακών αγορών με την επιτάχυνση των διαδικασιών για τη μετάβαση και πλήρη λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ανταγωνιστικές υπηρεσίες προς τους καταναλωτές και η εν γένει ενίσχυση του ρόλου τους, αποτελούν σαφή προτεραιότητα με σαφές χρονοδιάγραμμα, το οποίο έχει «υιοθετηθεί» από την Κυβέρνηση. Έκτον, προτάθηκε η πρόβλεψη και η πρόσδεση στην επίτευξη του χρονοδιαγράμματος για την ολοκλήρωση των ενεργειακών υποδομών, εσωτερικών και διακρατικών. Προβλέπεται επίσης η ψηφιοποίηση των δικτύων και η προσαρμογή τους, με στόχο την επίτευξη της επιθυμητής διείσδυσης των Α.Π.Ε. στο ενεργειακό «μείγμα» και η ορθή λειτουργία των νέων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας. Έβδομον, προτάθηκε η ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού ανεφοδιασμού με τη διερεύνηση της διαφοροποίησης των ενεργειακών πηγών και προμηθευτών από τρίτες χώρες, η επιτάχυνση της διασύνδεσης των μη διασυνδεδεμένων νησιών, η βέλτιστη αξιοποίηση και χρήση των εγχώριων ενεργειακών πηγών, καθώς και η διασφάλιση της επάρκειας ισχύος του συστήματος.

Προτάθηκε επίσης, για την αναθεώρηση του ΕΣΕΚ, η υιοθέτηση μιας εξωστρεφούς ενεργειακής πολιτικής η οποία να αναδεικνύει την Ελλάδα ως ενεργειακό «κόμβο» στα Βαλκάνια και την ευρύτερη Νοτιοανατολική Ευρώπη, θεσπίζοντας και εξαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας όσο προχωρά η διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Επιπλέον, ως πρόταση αναθεώρησης τονίστηκε και η ανάδειξη δράσεων έρευνας και τεχνολογίας για την επόμενη περίοδο για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων. Τέλος, προτάθηκε πως συνιστώσα του προγράμματος οφείλει να αποτελεί η διακυβέρνησή του με συνοχή, οριζόντιο συνδυασμό και συντονισμό της παρακολούθησης των προτεραιοτήτων και της εφαρμογής των σχετικών μέτρων, ώστε να υπάρξει σαφής διακυβέρνηση και παρακολούθηση των στόχων με ανάλογους μηχανισμούς.

Στη συνέχεια, τέθηκαν κάποιοι επιμέρους στόχοι σχετικά με τα θέματα των ΑΠΕ, την ηλεκτροκίνηση και τους στόχους αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

III. Στόχοι σχετικά με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, σχετικά με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, τονίστηκαν βασικά μέτρα και στόχοι. Οι ΑΠΕ στοχεύουν να αποτελούν τη βασική πηγή ηλεκτρισμού στην Ελλάδα, καθώς θα έχουμε διείσδυση του ποσοστού 35% στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας. Τίθεται ο **στόχος έως το 2030 το 67% της ηλεκτρικής ενέργειας που θα παράγεται στη χώρα** μας να είναι από σταθμούς ΑΠΕ, ενώ σήμερα είναι περίπου 30%. Τονίστηκε ότι για την επίτευξη αυτού του στόχου χρειάζεται **υπερδιδπλασιασμός της εγκατεστημένης ισχύος του συνόλου των ΑΠΕ** με την εξαίρεση των μεγάλων υδροηλεκτρικών.

Επίσης, αναφέρθηκε πως προβλέπονται μέχρι το 2030, περίπου, **300 MW σταθμών βιομάζας και βιοαερίου**, σχεδόν **4 GW από υδροηλεκτρικά**, πάνω από **7 GW από αιολικά**, καθώς σήμερα είμαστε στο 3,37 συνολικά και **πάνω από 7,5 GW για φωτοβολταϊκά**, ενώ σήμερα βρισκόμαστε στο 2,72. Δηλαδή, στο σύνολο αυτά μπορεί να φτάσουν τα 15 GW αθροιστικά, από 6 που είναι σήμερα. Επιπροσθέτως, προβλέπονται περίπου **100 MW για ηλιοθερμικούς σταθμούς και για σταθμούς γεωθερμίας**. Άρα, στο σύνολό τους οι σταθμοί των ΑΠΕ προβλέπεται να φτάσουν ή και να ξεπεράσουν σε εγκατεστημένη ισχύ τα 19 GW μέχρι το 2030.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω μέτρα, το ποσοστό των ΑΠΕ για τις ανάγκες ψύξης και θέρμανσης θα ξεπεράσει το 40% και το ποσοστό των ΑΠΕ στον τομέα μεταφορών θα εκτιμηθεί στο 19%. Προβλέπεται επίσης, προώθηση των συστημάτων ΑΠΕ στα κτίρια και τα συστήματα της διεσπαρμένης παραγωγής μέσω της αυτοπαραγωγής, που είναι 1GW. Αυτή η ισχύς είναι ικανή να καλύψει τη μέση ηλεκτρική κατανάλωση περισσότερων από 330.000 νοικοκυριών, καθώς και ότι επίκειται αναθεώρηση του χωροταξικού των ΑΠΕ. Στη συνέχεια προτάθηκε ανάπτυξη των δικτύων για τη σύνδεση νέων σταθμών ΑΠΕ, τα οποία θα πρέπει να κατασκευάζονται παραγοκεντρικά και όχι καταναλωκεντρικά, όπως επίσης και η διείσδυση των ΑΠΕ σε μη διασυνδεδεμένα νησιά μέσω των υβριδικών σταθμών.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

IV. Στόχοι σχετικά με την ηλεκτροκίνηση

Σχετικά με την ηλεκτροκίνηση τονίστηκε πως το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, το οποίο θα λειτουργήσει παραλλήλως και με τον οδικό χάρτη για την Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για το 2050, περιλαμβάνει και την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης στη χώρα, η οποία έχει ήδη ξεκινήσει και αποτελεί μία από τις εμβληματικές πολιτικές της Κυβέρνησης. Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, συζητήθηκε με έμφαση ο εξηλεκτρισμός των μεταφορών και η προώθηση της ηλεκτροκίνησης, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της ευρωπαϊκής πολιτικής για την απανθρακοποίηση των ιδιωτικών μεταφορών. Επίσης, αναφέρθηκε πως απαιτείται η δειξήδωση των οχημάτων μηδενικών και χαμηλών εκπομπών, δηλαδή μέχρι 50 γραμμάρια CO₂ το χιλιόμετρο. Αναφέρθηκε επίσης ότι η ηλεκτροκίνηση αποτελεί μια σημαντική πολιτική που αναπτύσσει η χώρα μας, αλλά τα οικονομικά κίνητρα πρέπει να είναι πλέον διευρυμένα, καθώς επί του παρόντος και μετά την υιοθέτηση του σχετικού νόμου που ακολούθησε την συνεδρίαση της Επιτροπής μας, φαίνεται ότι οικονομική ενίσχυση για την επιλογή ηλεκτρικού οχήματος λαμβάνουν περιορισμένες ομάδες ενδιαφερομένων. Συνεπώς, ο κύκλος των ωφελομένων προσώπων και επιχειρήσεων και των παρεχόμενων κινήτρων πρέπει με μεταγενέστερη νομοθετική ρύθμιση να διευρυνθεί.

V. Στόχοι σχετικά με τον Μετριασμό και την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής

Σχετικά με τον μετριασμό και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής διατυπώθηκαν ουσιώδη μέτρα και προτάσεις. Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής απαιτείται η Αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδιασμού για τη Διαχείριση των Απορριμμάτων και, πλέον, η αναθεώρηση και των Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Απορριμμάτων. Επίσης, τονίστηκε η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και η καταπολέμηση της πλαστικής ρύπανσης.

Ως στόχοι τέθηκαν και η μείωση των εκπομπών των φθοριούχων αερίων, η αειφόρος διαχείριση των δασών, η ανάπτυξη έξυπνων δικτύων και η προώθηση μοντέλων έξυπνων και αειφόρων πόλεων (τα smart cities). Επίσης, ως στόχος προτάθηκε η συμμετοχή του χρηματοπιστωτικού τομέα, καθώς και η ανάπτυξη των αστικών βιοκλιματικών αναπλάσεων.

VI. Πρόσθετες προτάσεις

Τη συνέχεια της συνεδρίασης ακολούθησαν κάποιες πρόσθετες προτάσεις προς γρηγορότερη επίτευξη των στόχων που αναπτύχθηκαν, σχετικά με την πολιτική που ακολουθεί η Ελλάδα για την επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων. Προτάθηκε η επέκταση των ενεργειακών κοινοτήτων και η ενίσχυση του μέτρου αβαθούς γεωθερμίας.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Στον χωροταξικό σχεδιασμό προτάθηκε η ανάπτυξη γεωθερμίας, κυρίως σε περιοχές υψηλού φυσικού κάλλους, όπου θα μπορούσε να αναπτυχθεί εναλλακτικός τουρισμός.

Στη συνέχεια της συνεδρίασης προτάθηκε ως αναγκαία η περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία. Επίσης, στον αγροτικό τομέα, προτάθηκε η αξιοποίηση της βιομάζας με την οποία μπορεί να γίνεται παραγωγή ενέργειας από τους αγρότες. Στο χώρο των λιμανιών προτάθηκαν επενδύσεις πρωτίστως στα έργα υποδομής που απαιτούνται πριν τεθούν οι εγκαταστάσεις ηλεκτρικής φόρτισης και ηλεκτροκίνησης, ώστε να πληρούν τα λιμάνια πρωτίστως τις ανάγκες λιμενικής ασφάλειας.

Επίσης, προτάθηκε η συγκεκριμενοποίηση του μοντέλου του βιώσιμου τουρισμού για τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλιστεί η εξοικονόμηση ενέργειας. Τονίστηκε πως χρειάζονται πιο συγκεκριμένα μέτρα, καθώς και κίνητρα. Επίσης, τονίστηκε πως για τον βιώσιμο τουρισμό κομβική παράμετρος είναι τα ενεργειακά αποδοτικά κτίρια. Στη συνέχεια προτάθηκε η διάθεση πόρων για την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της έρευνας, της καινοτομίας και η εφαρμογή νέων τεχνολογιών και μεθόδων για κοινωνικές συμπεριφορές και η στήριξη και αποζημίωση όσων πλήττονται από την κλιματική αλλαγή με έναν ανασχεδιασμό των δράσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών. Τέλος, προτάθηκε η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημόσιων κτιρίων και των κατοικιών, καθώς και των χώρων εγκατάστασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

VII. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, από τη συνεδρίαση διατυπώθηκαν τα μέτρα που αναθεωρούνται, καθώς και επιπλέον προτάσεις αναθεώρησης του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα. Η αναθεώρηση του ΕΣΕΚ εισήγαγε πιο φιλόδοξους στόχους σχετικά με τις ΑΠΕ, την απολιγνιτοποίηση, τον χωροταξικό σχεδιασμό, την αλλαγή του μοντέλου μεταφορών με τη διείσδυση της ηλεκτροκίνησης, την ενίσχυση και επιτάχυνση των διασυνδέσεων, αλλά και άλλα μέτρα τα οποία θα έχουν ως στόχο τον μετριασμό και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τίθενται στο πλαίσιο εφαρμογής και επίτευξης των ευρωπαϊκών στόχων. Το ΕΣΕΚ αποτελεί ένα σημαντικό πρώτο οδικό χάρτη για μια έξυπνη, βιώσιμη οικονομία χαμηλού άνθρακος, αλλά θα πρέπει εν ευθέτω χρόνο να αναθεωρηθεί εισάγοντας πιο φιλόδοξους και φιλοπεριβαλλοντικούς στόχους.

**Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής για την Έκθεση Κατάστασης
Περιβάλλοντος της Ελλάδας από το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και
Αειφόρου Ανάπτυξης**

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινούπουλου

I. Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος με θέμα: «Ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής για την Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος της Ελλάδας (2019) από το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ)» συζητήθηκε η υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα σε μια σειρά κεφαλαίων. Η Έκθεση ΕΚΠΑΑ περιλαμβάνει την επικαιροποίηση της αντίστοιχης Έκθεσης του 2018 για τα κεφάλαια περί της «Φύσης / Βιοποικιλότητας», για την «Κλιματική Αλλαγή / Εκπομπές Αερίων Θερμοκηπίου», για τη «Διαχείριση Αποβλήτων», για τη «Διαχείριση Υδατικών Πόρων» και για τα «Οριζόντια Περιβαλλοντικά Θέματα», ενώ προστέθηκαν και δύο νέα κεφάλαια, το ένα για τις «Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στην Υγεία» και το άλλο για τις «Επιπτώσεις της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης στην Υγεία».

II. Κλιματική Αλλαγή και Εκπομπές Αερίων Θερμοκηπίου

Σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα, όσον αφορά στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή, **παρατηρούμε μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου**. Στην Ελλάδα το 2017 οι συνολικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (ΕΑΘ), με εξαίρεση την συνεισφορά του τομέα χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας (LULUCF), ανήλθαν σε 95,4 Mt ισοδυνάμου CO₂, μειωμένες κατά 7,4% σε σχέση με το έτος βάσης 1990 και συνολική μείωση 29,3% κατά την τελευταία δεκαετία. Όσον αφορά ειδικότερα τις συνολικές εκπομπές CO₂, το οποίο είναι και το αέριο του θερμοκηπίου με την μεγαλύτερη συνεισφορά στις συνολικές ΕΑΘ, εκτός LULUF για το έτος 2017 έχει μειωθεί κατά 10,2% σε σχέση με το 1990, ενώ την τελευταία δεκαετία παρατηρείται μείωση κατά 34,7%. Όσον αφορά στις εκπομπές στον τομέα της ενέργειας, επίσης καταγράφεται μείωση, της τάξεως του 35,1% για την τελευταία δεκαετία. Ο κλάδος της βιομηχανίας ορυκτών υλών παρουσίασε πτωτική τάση, ο κλάδος της χημικής βιομηχανίας έχει σταθεροποιητικές τάσεις, ενώ ο κλάδος της μεταλλευτικής βιομηχανίας παραμένει σταθερός.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Όσον αφορά στις εκπομπές εκτός ETS, δηλαδή σε εκπομπές από απόβλητα, γεωργία, μικρές βιομηχανίες, κτίρια και μεταφορές παρουσιάστηκαν μειώσεις, οι οποίες υπερκαλύπτουν τον εθνικό στόχο που έχει τεθεί με βάση την Ευρωπαϊκή Οδηγία, καθώς έχουν μειωθεί κατά 27%, ενώ ο στόχος ήταν 4% μείωση έως το 2030 και 16% έως το 2050 σε σχέση με το 2005. Ως λόγος μείωσης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου και της κατανάλωσης ενέργειας αναφέρεται στην Έκθεση η οικονομική ύφεση στην οποία διήλθε η χώρα κατά την τελευταία δεκαετία. Θα προσθέταμε ως λόγους και την υιοθέτηση σχετικών πολιτικών και νομοθεσίας, την ευρύτερη αντίληψη και αλλαγή των καταναλωτικών συνηθειών του κοινού, αλλά και τη χρήση νέων και καινοτόμων τεχνολογιών. Η υιοθέτηση αυστηρότερων πολιτικών και νομοθετικού πλαισίου, η ολοκλήρωση της απανθρακοποίησης, η προώθηση της ηλεκτροπαραγωγής, η ενίσχυση της εξοικονόμησης ρεύματος, η ενίσχυση της καινοτομίας και οι επιλεγμένες πλέον επενδύσεις, αλλά και η βαθύτερη συνειδητοποίηση των πολιτών για την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος και του κλίματος, θα μπορέσουν να συμβάλλουν αποτελεσματικά, ώστε να διατηρηθούν χαμηλά οι εκπομπές και με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου άμα της ολοκλήρωσης της εξόδου της χώρας από την κρίση.

Αντιθέτως, **όσον αφορά στην προσαρμογή, η χώρα μας δεν έχει να επιδείξει αντίστοιχα καλές επιδόσεις**, καθώς, όπως παρατηρείται στην Έκθεση, οι τομεακές αναπτυξιακές πολιτικές (π.χ. τουρισμός, γεωργία) δεν έχουν ακόμα αναπτυχθεί, καθώς μόλις κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει ενεργοποιηθεί η Εθνική Επιτροπή για την οριζόντια ενσωμάτωση των πολιτικών κλιματικής αλλαγής στις τομεακές αναπτυξιακές πολιτικές. Όσον δε αφορά στα 13 Περιφερειακά Σχέδια για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή βρίσκονται επί του παρόντος σε πορεία ολοκλήρωσης ή μόλις προσφάτως έχουν ολοκληρωθεί. Η προσπάθεια σχεδιασμού και υλοποίησης της προσαρμογής πρέπει να τύχει εξ αρχής επεξεργασίας σε κεντρικό επίπεδο και να υιοθετηθεί μια ακόμα πιο φιλόδοξη προσέγγιση για το τι ανάγκες δημιουργεί η πραγματική προσαρμογή της χώρας μας στην κλιματική αλλαγή. Η χώρα μας είναι ευάλωτη στις κλιματικές αλλαγές και οι κρίσιμες υποδομές της, όπως και οι βασικοί αναπτυξιακοί της τομείς εξαρτώνται από την κλιματική αλλαγή. **Λαμβάνοντας υπόψη ότι η μη έγκαιρη λήψη δράσης θα μας κοστίσει περισσότερο από την έγκαιρη προσαρμογή της οικονομίας μας στην κλιματική αλλαγή, πρέπει να προβούμε σε στρατηγικό σχεδιασμό για την προσαρμογή και να τον υλοποιήσουμε τόσο σε κεντρικό, όσο και σε περιφερειακό και σε τοπικό στάδιο.**

III. Κλιματική Αλλαγή και Επιπτώσεις στην Υγεία

Στη συνέχεια, τονίστηκε ότι όσον αφορά στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία για τη χώρα μας, παρουσιάστηκε αύξηση της θερμικής δυσφορίας, λόγω της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας και της αύξηση των ημερών με πολύ υψηλή θερμοκρασία. Οι ίδιοι παράγοντες θα έχουν ως συνέπεια την επιμήκυνση της περιόδου δράσης του κουνουπιού «τίγρης», το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξάπλωση του ιού του Δυτικού Νείλου. Το εν λόγω κεφάλαιο έχει αναπτυχθεί περαιτέρω σε προηγούμενο κεφάλαιο.

IV. Διαχείριση Αποβλήτων

Παρά το ότι ο τομέας διαχείρισης των αποβλήτων βρίσκεται στο επίκεντρο της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε. και ενίοτε και της εθνικής μας περιβαλλοντικής πολιτικής, η χώρα μας υπολείπεται στον τομέα αυτό κυρίως, καθώς υπάρχει καθυστέρηση στην υλοποίηση των απαιτούμενων υποδομών. Παρουσιάστηκε, επίσης, σημαντική υστέρηση όσον αφορά στον τομέα της ανακύκλωσης, παρότι υπάρχει μια θετική μεταβολή ανακύκλωσης κατά την τελευταία πενταετία. Τονίστηκε κυρίως ότι ενώ ο στόχος είναι 50% έως το 2020, στη χώρα μας έχουμε επιτύχει μόλις το 19% της ανακύκλωσης των αποβλήτων. Περαιτέρω δε, γίνεται στις περισσότερες περιπτώσεις διαχωρισμός των ρευμάτων ανακύκλωσης (χαρτί, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά), των βιοαποβλήτων, των υφασμάτων, των επικίνδυνων μπαταριών, των μπουκαλιών PET κ.α. με αποτέλεσμα να πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο για μια εκ βάθρων αλλαγή συνολικά του συστήματος ανακύκλωσης στη χώρα.

Παρά την οικονομική κρίση που διήλθε κατά την τελευταία δεκαετία η χώρα μας, η μείωση της κατανάλωσης προϊόντων δεν οδήγησε στη μείωση των παραγόμενων αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ), παρά μόνο στη σταθεροποίηση των παραγόμενων ποσοτήτων. Μάλιστα, η Ελλάδα βρίσκεται υψηλότερα από το μέσο όρο της Ε.Ε. ως προς την παραγωγή ΑΣΑ ανηγμένη σε όρους ΑΕΠ. Με δεδομένη την έλλειψη σχετικών υποδομών, καθίσταται σαφές ότι υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), Μονάδες Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ) και Μονάδες Επεξεργασίας χωριστών συλλεγέντων βιοαποβλήτων, δημοσίων και ιδιωτικών. Επίσης, αναφέρθηκε πως σε ό, τι αφορά στην εκτροπή των βιοαποδομήσιμων από την ταφή, η Ελλάδα υστερεί στην επίτευξη του στόχου, πρόκειται δε για σημαντικές ροές, καθώς πέρα από τα αστικά βιοαπόβλητα, στην Ελλάδα παράγεται μεγάλη ποσότητα αγροτικών βιοαποβλήτων. Συνεπώς, η διαχείρισή τους θα πρέπει να αποτελέσει μία από τις βασικές προτεραιότητες εντός του νέου Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης αποβλήτων.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Όσον αφορά στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης, όπως τα λάστιχα και τα ορυκτέλαια κ.λπ., η αποτίμηση ως προς την επίτευξη του στόχου παρουσιάστηκε ως θετική. Ομοίως, πληροφορούμαστε ότι το 2018 η πληθυσμιακή κάλυψη χωριστής συλλογής αποβλήτων συσκευασιών ανέρχεται «τυπικά» στο 96%, ενώ στην πράξη ευημερούν μόνο τα νούμερα. Η κάλυψη σε ΚΔΑΥ είναι πολύ μικρότερη, καθώς δεν είναι ενίοτε η μετακίνηση των αποβλήτων σε αυτά από μακρινές περιοχές, λόγω του χαμηλού εισοδήματος που εξασφαλίζει η διαχείρισή τους. Θα πρέπει να μελετηθεί η πιθανότητα επιδότησης ροών ανακύκλωσης.

Όσον αφορά στα Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) παρατηρείται ικανοποιητικό ποσοστό ανακύκλωσης στις μεγάλες ηλεκτρικές συσκευές στο επίπεδο του 67,6%, ενώ μικρότερα ποσοστά ανακύκλωσης παρατηρούνται στα «καταναλωτικά είδη» αυτής της κατηγορίας και τον «εξοπλισμό πληροφορικής και επικοινωνιών» με ποσοστά που αγγίζουν μόλις το 13,1% και 8,7% αντιστοίχως. Ενώ τα ποσοστά αυτά δεν είναι ιδιαίτερος χαμηλά σε σχέση με τους εθνικούς στόχους, καθίσταται σαφές ότι το σύστημα ανακύκλωσης Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού χρήζει περαιτέρω στήριξης.

Για τη διαχείριση των αποβλήτων οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής και των αποβλήτων ελαστικών οχημάτων φαίνεται ότι έχουν επιτευχθεί οι στόχοι ανάκτησης και ανακύκλωσης, ενώ δεν αναφέρεται στην Έκθεση το ζήτημα της ανακύκλωσης μπαταριών αυτοκινήτου το οποίο παρουσιάζει περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Ομοίως, έχει επιτευχθεί ο στόχος για την ανακύκλωση αποβλήτων ελαίων. Τέλος, δεν διαθέτουμε επαρκή στοιχεία, ώστε να εξάγουμε συμπεράσματα για τα απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων, ενώ η ολοκλήρωση του συστήματος παραμένει ακόμα ζητούμενο για την χώρα.

Σε σχέση με τις παραβάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαίου και τα σχετικά πρόστιμα, η χώρα μας είχε καταδικαστεί να καταβάλει στην Ε.Ε. έως και το τέλος του 2019 περί τα 58,88 εκατ. ευρώ, ενώ ο αριθμός των παραβάσεων φαίνεται ότι έχει ελαττωθεί σημαντικά, καθώς από το αρχικό καταγεγραμμένο σύνολο των 363 παραβάσεων για τις οποίες έχει καταδικαστεί η χώρα μας, μόνο 60 εξακολουθούν να υπάρχουν. Παρ' όλα αυτά, ο στόχος ενός υγιούς φυσικού περιβάλλοντος επιβάλλει την παύση της λειτουργίας και την αποκατάσταση του συνόλου των ΧΑΔΑ στη χώρα. Η ανοχή ως προς την ύπαρξή τους πρέπει να είναι μηδενική.

Περαιτέρω, έχει επιβληθεί στη χώρα από το 2016 χρηματική ποινή ύψους 10 εκατ. ευρώ (Απόφαση της 10 Σεπτεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C 286/08), διότι η χώρα δεν είχε υιοθετήσει ακόμα τότε ειδικό σχέδιο για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων και δεν είχε δημιουργήσει ολοκληρωμένο και κατάλληλο δίκτυο εγκαταστάσεων διαθέσεως των επικινδύνων αποβλήτων, ενώ είχε μετατρέψει σημεία προσωρινής αποθήκευσής τους σε μόνιμα. Ακόμα και σήμερα μερική μόνο συμμόρφωση με την Απόφαση του ΔΕΕ έχει επιτευχθεί.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος επιφυλάσσεται να εκφράσει περαιτέρω θέσεις και απόψεις επί του σημαντικού και πλέον προβληματικού ζητήματος της διαχείρισης αποβλήτων στη χώρα εν όψει και της συζήτησης του προς αναθεώρηση Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) κατά την επόμενη Σύνοδο.

V. Διαχείριση Υδατικών Πόρων

Όσον αφορά στη διαχείριση των υδατικών πόρων, αφορά ως αντικείμενο την Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων και τα σχετικά ζητήματα θα αναλυθούν εκεί, καθώς τμήμα της Έκθεσης Κατάστασης του Περιβάλλοντος αποτέλεσε και αυτό το κεφάλαιο. Παρ' όλα αυτά, αναφέρουμε εν συντομία ότι το σύνολο των παράκτιων υδάτων κολύμβησης βρίσκεται σε πλήρη συμμόρφωση με την απαίτηση της Οδηγίας για τα νερά για ύδατα κολύμβησης τουλάχιστον επαρκούς ποιότητας και με την μεγάλη πλειοψηφία να χαρακτηρίζεται ως εξαιρετικής ποιότητας. Η χώρα έχει ακόμα ανταποκριθεί στις κανονιστικές της υποχρεώσεις, όπως αυτές απορρέουν από την Οδηγία 2007/60/ΕΚ. Στην πράξη όμως ο κίνδυνος πλημμύρας μπορεί να έχει μειωθεί, δεν έχει όμως μειωθεί σημαντικά, καθώς δεν έχουμε προβεί στην κατασκευή πράσινων υποδομών (green infrastructure), στην άρση των παρανόμων πολεοδομικών παραβάσεων και κατά περιοχές ελλείπουν μέτρα αντιπλημμυρικής προστασίας. Κυρίως, η προσέγγιση για την διαχείριση των υδάτων που ακολουθείται στη χώρα δεν υιοθετεί στο βαθμό που θα έπρεπε την διάσταση της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων και ακόμα περισσότερο της αποκατάστασης των υδατικών οικοσυστημάτων, αλλά και των δασικών, με αποτέλεσμα τα υδατικά οικοσυστήματα να μην μπορούν πλέον να επιτελέσουν τον ρόλο τους. Για την αποφυγή πλημμυρών στο μέλλον, και δη εν αναμονή έντονων καιρικών φαινομένων, λόγω της κλιματικής αλλαγής, είναι σημαντικό να προβούμε σε μια εθνική προσπάθεια συστημικής αποκατάστασης των οικοσυστημάτων.

Όσον αφορά στα επιβληθέντα πρόστιμα, στη χώρα μας έχουν καταλογιστεί ως το τέλος του 2019 περί τα 38 εκατ. ευρώ για τη μη κατασκευή του βιολογικού καθαρισμού στα Μεσόγεια, και άλλα 10,241 εκατ. Ευρώ για τη μη ολοκλήρωση του βιολογικού καθαρισμού στο Θριάσιο πεδίο. Επίσης, υπάρχουν 217 οικισμοί στην Ελλάδα που δεν διαθέτουν ΒΙΟΚΑ και για τους οποίους η Ελλάδα θα κληθεί να καταβάλει χρηματική ποινή αν δεν δημιουργήσει τις αντίστοιχες εγκαταστάσεις, ενώ σε σειρά πολλών μικρών βιολογικών καθαρισμών σε μικρούς δήμους της χώρας, πρέπει να διασφαλιστεί η καλή λειτουργία τους. Τέλος, πρέπει να υιοθετήσουμε εκτεταμένα προγράμματα απορρύπανσης και επαναχρησιμοποίησης των υδάτων των βιολογικών καθαρισμών.

VI. Φύση και Βιοποικιλότητα

Όσον αφορά στην Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος το κεφάλαιο περί της φύσης και της βιοποικιλότητας διαθέτει περιορισμένα μόνο στοιχεία, καθώς δεν πρόκειται για μια αναλυτική και συνολική έκθεση κατάστασης που αφορά στο σύνολο της χώρας, αλλά μια σύντομη παρουσίαση στοιχείων, τα οποία μάλιστα περιορίζονται σε συγκεκριμένα δεδομένα που οφείλει η χώρα στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 17 της Οδηγίας για τους Οικοτόπους και του άρθρου 12 της Οδηγίας για τα Πτηνά. Συνεπώς, λίγα συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν από αυτά.

Οι εθνικά προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα (17,7%), μαζί με τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ανέρχονται στο 34,8%, ποσοστό υψηλότερο από τον μέσο όρο στην Ε.Ε. όπου οι προστατευόμενες περιοχές στα Κράτη-Μέλη ανέρχονται στο 26% (κατά το έτος 2017.) Η Έκθεση δε αναφέρει ότι η κατάσταση της φύσης στην Ελλάδα είναι καλύτερη από πολλές άλλες χώρες της Ε.Ε..

Η πιο σημαντική μεταβολή του δικτύου Natura 2000 αφορά στην αύξηση της θαλάσσιας προστατευόμενης έκτασης από 5,24% στο 19% της συνολικής έκτασης της χώρας. Η αύξηση του ποσοστού κάλυψης των θαλασσίων προστατευόμενων περιοχών είναι πολύ σημαντική, καθώς οι θαλάσσιοι βιότοποι φαίνεται να είναι αυτοί που δέχονται το μεγαλύτερο βάρος και δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση σήμερα.

Καταγράφεται μια σειρά πιέσεων που ασκούνται στη βιοποικιλότητα, όπου η γεωργία, η κτηνοτροφία, η δασοπονία και η αλιεία βρίσκονται στην πρώτη γραμμή ως αιτίες υποβάθμισης της φύσης και της βιοποικιλότητας, ενώ ακολουθούν ποικίλες άλλες δραστηριότητες, όπως εξορυκτικές, βιομηχανικές, αγροτικές και οικιστικές δραστηριότητες.

Η Έκθεση ακόμα αναφέρεται σε «σημαντικές δυσκολίες», όσον αφορά στην πλήρη στελέχωση και την χρηματοδότηση των φορέων διαχείρισης, ώστε να ενισχυθεί η επιχειρησιακή τους δυνατότητα, και προτείνει τόσο την αναμόρφωση του τρόπου διοίκησης των προστατευόμενων περιοχών, όσο και την αναμόρφωση του τρόπου θεσμοθέτησης των Προεδρικών Διαταγμάτων. Η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος ζήτησε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας να συζητήσει το θέμα των φορέων διαχείρισης, αλλά δεν κατέστη εφικτό, λόγω της αναστολής των εργασιών της Βουλής εξαιτίας της πανδημίας COVID 19.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Μετά δε την αποκατάσταση της πλήρους λειτουργίας του Κοινοβουλίου, το πρώτο νομοσχέδιο που ψηφίστηκε εμπεριείχε αλλαγή της διακυβέρνησης των φορέων διαχείρισης, όπου εκ νέου δεν μπόρεσαν τα μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος να μετάσχουν στην κοινοβουλευτική διαδικασία, λόγω περιορισμένης συμμετοχής βουλευτών, λόγω COVID 19, καθώς η συζήτηση διεξήχθη με κλειστό κατάλογο ομιλητών, με προτεραιότητα στα μέλη της Διαρκούς Μόνιμης Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου, η οποία ήταν και η καθ' ύλην αρμόδια για την επεξεργασία του νομοσχεδίου. Έκτοτε, έχουμε επανειλημμένως ζητήσει από την ηγεσία του νεοσυσταθέντος οργανισμού (ΟΦΥΠΕΚΑ) να προσέλθει για ακρόαση στην Επιτροπή μας, αλλά καθώς δεν είχε εκδοθεί το ΦΕΚ διορισμού τους πριν την ολοκλήρωση της παρούσας κοινοβουλευτικής συνόδου, αυτό δεν κατέστη εφικτό. Το παρόν αποτελεί ένα ακόμα παράδειγμα, το οποίο επιρρώνει την αντίληψη περί αναβάθμισης της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος σε επιτροπή πλέον νομοπαρασκευαστική. Τέλος, η Επιτροπή μας θεωρεί ιδιαίτερος σημαντικό το ζήτημα της διαχείρισης της βιοποικιλότητας και το προτείνει ως ένα από τα θέματα που θα πρέπει να συζητηθούν κατά προτεραιότητα στην επόμενη σύνοδό της.

VII. Οριζόντια Περιβαλλοντικά Θέματα

Σχετικά με τα οριζόντια περιβαλλοντικά θέματα, η Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος αναφέρθηκε σε δεδομένα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η Έκθεση παρουσιάζει κυρίως στατιστικά για τα είδη των αδειών που έχουν εγκριθεί κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ τίθεται το ζήτημα της απλοποίησης και της επιτάχυνσης των διαδικασιών τους. Δεν παρουσιάζονται καθόλου περιβαλλοντικά στοιχεία, ώστε να μπορούμε να προβούμε σε συμπεράσματα και προτάσεις, καθώς επίσης δεν παρουσιάζεται κάποια εκτίμηση επί των πραγματικών επιπτώσεων των έργων αυτών στο περιβάλλον.

Την εικόνα έρχεται να συμπληρώσει, κατά κάποιον τρόπο, ένα υποκεφάλαιο για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις, όπου παρουσιάζεται σημαντική μείωση των ελέγχων ανά την Ελλάδα (από 142 το 2004 σε 88 το 2018, με ενδιάμεσους ακόμα μικρότερους αριθμούς, όπως 58 ελέγχους το 2016. Μάλιστα, η πλειοψηφία αυτών των επιθεωρήσεων λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των τακτικών επιθεωρήσεων και όχι των εκτάκτων. Ο αριθμός των επιθεωρήσεων σε όλη τη χώρα θεωρείται πενιχρός και αναδεικνύει την ανάγκη αναθεώρησης του συστήματος. Ως αιτία της μείωσης των ελέγχων αναφέρεται κυρίως στην υποστελέχωση της υπηρεσίας των επιθεωρητών περιβάλλοντος. Παράλληλα, έχει αυξηθεί κατά πολύ ο αριθμός των ελέγχων που διενεργούνται από τις περιφερειακές αρχές. Όσον αφορά στην ουσία των παραβάσεων σύμφωνα με το Μητρώο Υποθέσεων Περιβαλλοντικής Ευθύνης του Συντονιστικού Γραφείου Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ), οι περισσότερες περιπτώσεις αφορούν στην επεξεργασία αποβλήτων.

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
iii. ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Η συνολική εικόνα που έχουμε, όχι από τα περιορισμένα στοιχεία που παρουσιάζει η Έκθεση, αλλά συνολικότερα, και ιδίως μέσα από τις Μελέτες Περιπτώσεων που θα παρουσιαστούν κατωτέρω στην Έκθεσή μας είναι ότι το σύστημα περιβαλλοντικών ελέγχων δεν είναι αποτελεσματικό, ιδίως δε ως προς τη μη καταβολή των επιβληθέντων προστίμων και ως προς την επιβολή του περιβαλλοντικού δικαίου. Το σύστημα των επιθεωρητών περιβάλλοντος εν ευρεία έννοια πρέπει να αναθεωρηθεί, να ενισχυθεί και με άλλους θεσμούς, όπως η περιβαλλοντική αστυνομία και ο περιβαλλοντικός δικαστής, ενώ θα πρέπει να επιβάλλονται πράγματι κυρώσεις στους παραβάτες. Το θέμα αυτό θα προτείνουμε να μελετηθεί περαιτέρω κατά την επόμενη κοινοβουλευτική Σύνοδο.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ι. Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Η κλιματική αλλαγή συνιστά σήμερα επιτακτική παγκόσμια πρόκληση, καθώς εμπεριέχει τόσο την περιβαλλοντική και την κοινωνική πτυχή όσο και την αναπτυξιακή και οικονομική πτυχή. Στο πλαίσιο αυτής, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τρόπος χρηματοδότησης αυτού του μετασχηματισμού της οικονομίας που κρίνεται απαραίτητος αφενός για τον μετριασμό και αφετέρου για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Απαιτείται η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ενίσχυση και την εφαρμογή των απαιτούμενων συστημικών αλλαγών, ως βάσης για μια νέα εποχή βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και οικονομικής προόδου στην Ευρώπη.

Προς τούτο, τον Νοέμβριο του 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την στρατηγική για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία μέχρι το 2050, η οποία στηρίζεται στην επένδυση σε ρεαλιστικές από τεχνολογικής άποψης λύσεις και την ευθυγράμμιση σε βασικούς τομείς, όπως η βιομηχανική πολιτική, η χρηματοδότηση και η έρευνα. Η Πρόταση Κανονισμού εμπεριέχει τη δημιουργία ενός πλαισίου που θα διευκολύνει τις βιώσιμες επενδύσεις, τοποθετώντας τα κριτήρια βιωσιμότητας (περιβαλλοντικά – κοινωνικά – διακυβέρνησης) στο επίκεντρο του χρηματοπιστωτικού συστήματος.¹⁹

Συνακόλουθα, η Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ελσίνκι στις 6 και 7 Οκτωβρίου 2019, στο πλαίσιο της Φινλανδικής Προεδρίας με τη συμμετοχή των Επιτροπών Περιβάλλοντος των Κοινοβουλίων των Κρατών – Μελών της Ε.Ε., ανέδειξε ως κεντρικό θέμα συζήτησης τις «πράσινες» και «βιώσιμες» επενδύσεις, καθώς υπό συζήτηση βρισκόταν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις γνωστοποιήσεις, σχετικά με τις αειφόρες επενδύσεις και τους κινδύνους, για τη βιωσιμότητα και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2016/2341.

¹⁹ Ο Κανονισμός 2019/2088 υιοθετήθηκε στις 27 Νοεμβρίου 2019 και θα τεθεί σε εφαρμογή από τα Κράτη Μέλη από τις 10 Μαρτίου 2021, διαθέσιμο εδώ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32019R2088>

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Πέρα όμως από την Ευρωπαϊκή διάσταση, η αφιέρωση της Διακοινοβουλευτικής Διάσκεψης στο ζήτημα αυτό στηρίχθηκε και στα διεθνή δρώμενα. Κατά τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται ολοένα αυξανόμενη τάση της ανάληψης περιβαλλοντικά φιλικών πρωτοβουλιών και πρακτικών από τον επιχειρηματικό κόσμο και της ενσωμάτωσης της κλιματικής αλλαγής στη χάραξη της στρατηγικής των επιχειρήσεων εντός του πλαισίου της προστασίας της ανταγωνιστικότητάς τους που αποτελεί την προϋπόθεση για τη βιωσιμότητά τους. Το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (International Chamber of Commerce – «ICC»), ως ο θεσμικός εκπρόσωπος με εξήντα εκατομμύρια επιχειρήσεις σε περισσότερες από 100 χώρες, αποδίδει τη δέουσα σημασία στην κλιματική αλλαγή και την έχει θέσει ως βασική του προτεραιότητα, μετέχοντας ενεργά στα διεθνή δρώμενα, εκφράζοντας την ενιαία επιχειρηματική «φωνή» και συμβάλλοντας στη διαμόρφωση των θεσμικών και πολιτικών πλαισίων. Οι επιχειρήσεις διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη και εφαρμογή των πολιτικών για την κλιματική αλλαγή τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο. Η ανάληψη αυτών των πρωτοβουλιών από τον ιδιωτικό τομέα ασκεί πίεση και στις κυβερνήσεις για αύξηση της παγκόσμιας κλιματικής φιλοδοξίας.

Το Ευρωπαϊκό αλλά και το διεθνές πλαίσιο διαμόρφωσαν τις προτεραιότητες της Φινλανδικής Προεδρίας, στις οποίες συγκαταλέγονταν τα ζητήματα των βιώσιμων χρηματοδοτήσεων, της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της προστασίας της βιοποικιλότητας. Η χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, το σύνολο δηλαδή των χρηματοπιστωτικών μέσων και των νομισματικών ροών που υποστηρίζουν δραστηριότητες μετριασμού και προσαρμογής, αποτελεί βασικό στοιχείο της συμφωνίας των Παρισίων. Κατά συνέπεια, αυτή η συνάντηση ήταν ουσιώδης για την επιτάχυνση των απαραίτητων πράσινων επενδύσεων στις χώρες μας. Τη Βουλή των Ελλήνων εκπροσώπησε η Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος.

II. Κύρια θέματα συζήτησης

Η έναρξη των εργασιών της Διάσκεψης κηρύχθηκε στο επίσημο γεύμα που παρέθεσε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Φινλανδικής Βουλής, ενώ την επόμενη ημέρα η Διάσκεψη οργανώθηκε σε δύο συνεδριάσεις. Η πρώτη αφορούσε τις στρατηγικές για ένα μέλλον μηδενικού άνθρακα και την ανάγκη να μειώσουμε τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2030, ενώ το δεύτερο μέρος της συνεδρίασης αφιερώθηκε στην ανάπτυξη ενός κλιματικά έξυπνου χρηματοπιστωτικού τομέα. Η Φινλανδική Βουλή αφιέρωσε ειδική ιστοσελίδα στην Προεδρία της, στην οποία παρατίθενται σχετικές λεπτομέρειες, κείμενα και videos.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

i. Οι στρατηγικές για ένα καλύτερο μέλλον με μηδενικές εκπομπές άνθρακα και η ανάγκη επιτάχυνσης της μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2030

Στη θεματική για τις στρατηγικές για ένα μέλλον μηδενικού άνθρακα τοποθετήθηκαν η Αναπληρώτρια Πρόεδρος της Βουλή της Φινλανδίας, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος η Πρόεδρος της «Μεγάλης Επιτροπής» - όπως ονομάζεται - ή αλλιώς Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, ο Γενικός Γραμματέας του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού για την κατάσταση του κλίματος και τις φυσικές καταστροφές, εκπρόσωπος του Ινστιτούτου Έρευνας Επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής του Postdam (Postdam Institute for Climate Impact Research) και εκπρόσωπος του Φινλανδικού Νομισματικού Ταμείου για την Καινοτομία. Επισημάνθηκε, καθ' όλη τη διάρκεια της Διάσκεψης, πως αν συνεχίσουμε με το παρόν σενάριο και στη συνήθη βάση («business as usual») δεν πρόκειται να επιτύχουμε τη μείωση της μέσης αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη όχι ως το 1,5°C αλλά ούτε έως τους 2°C. Τα σενάρια δείχνουν ότι η μέση αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη μπορεί να φτάσει και το 3% με καταστροφικές συνέπειες, ειδικά, όσον αφορά στην πρόκληση των φυσικών καταστροφών. Αντικείμενο διερεύνησης αποτέλεσαν οι τεχνητές μέθοδοι μείωσης της μέσης θερμοκρασίας και επίτευξης των μηδενικών εκπομπών άνθρακα το 2050, με ιδιαίτερη έμφαση στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η ηλιακή και η αιολική ενέργεια, επί παραδείγματι, συνιστούν πλέον οικονομικές πηγές ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ η ενεργειακή απόδοση και η εξοικονόμηση ενέργειας ισοσταθμίζουν τις αρχικά υψηλούς κόστους επενδύσεις. Έγινε, επίσης, αναφορά στην κυκλική οικονομία ως μίας προσέγγισης που συμβάλλει στον επανασχεδιασμό των οικονομικών μοντέλων με την προοπτική μιας κλιματικά ουδέτερης και δίκαιης κοινωνίας.

Δόθηκε ακόμη χρόνος σε κάθε εθνική αντιπροσωπεία να εκθέσει τις εθνικές δεσμεύσεις των Συμβαλλομένων - Μερών – Μελών και τις Εθνικά Καθορισμένες Συνεισφορές (National Determined Contributions – “NDCs”), καθώς η ύπαρξη εθνικών πολιτικών και νομοθεσίας για τη κλιματική αλλαγή και η παροχή κινήτρων για φιλικές προς το περιβάλλον επενδύσεις λειτουργούν ως μοχλός πίεσης για την επίτευξη περισσότερο φιλόδοξων διεθνών συμφωνιών. Από την πλευρά της Ελλάδας, η Πρόεδρος ανέφερε πως η χώρα μας στηρίζει τις κοινές προσπάθειες και τους στόχους για μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη μέχρι το 2050 και προτίθεται να κλείσει όλες τις λιγνιτικές μονάδες της έως το 2028, βρισκόμενη στην πρωτοπορία στον συγκεκριμένο τομέα. Υποστηρίζει δε, τη χρηματοδότηση της ενεργειακής απόδοσης τόσο των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών κτιρίων, την αύξηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στη συνολική ενεργειακή ισορροπία της χώρας, την κυκλική οικονομία, τη βιοοικονομία και τις βιώσιμες μεταφορές, συμπεριλαμβανομένων των οικολογικών λιμένων, της επέκτασης των σιδηροδρόμων, όπως επίσης εν γένει της ηλεκτροκίνησης.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η Πρόεδρος εισηγήθηκε, ακόμη, την λήψη πρόσθετων μέτρων μείωσης των εκπομπών από τα Κράτη – Μέλη της Ε.Ε. και την περαιτέρω υποστήριξη στην πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, ενώ επισήμανε την συνεισφορά της επιστήμης και της τεχνολογίας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ιδίως αναφορικά με την δέσμευση για απορρόφηση ή μετατροπή του διοξειδίου του άνθρακα σε άλλα υλικά.

ii. Ο ρόλος ενός χρηματοοικονομικού τομέα προσανατολισμένου στην κλιματική αλλαγή

Το δεύτερο μέρος της Διακοινοβουλευτικής Διάσκεψης αφιερώθηκε στην ανάπτυξη ενός κλιματικά έξυπνου χρηματοπιστωτικού τομέα, τον ρόλο των επενδυτών στην προστασία του περιβάλλοντος, τα πράσινα ομόλογα ως εργαλείο για τη βιώσιμη χρηματοπιστωτική αγορά και εν γένει τις «υπεύθυνες» επενδύσεις. Η Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις γνωστοποιήσεις, σχετικά με τις αειφόρες επενδύσεις και τους κινδύνους βιωσιμότητας και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2016/2341 ήταν ένα από τα βασικά θέματα συζήτησης της Διακοινοβουλευτικής Διάσκεψης για την Κλιματική Αλλαγή στο Ελσίνκι. Η Πρόταση αναφέρεται στους παράγοντες που πρέπει να εκτιμώνται και να συνυπολογίζονται όταν λαμβάνονται αποφάσεις για επενδύσεις, όπου πρέπει να ενσωματώνονται περιβαλλοντικοί και κοινωνικοί παράγοντες, καθώς και παράγοντες καλής διακυβέρνησης, αλλά και η εκτίμηση του ρίσκου πριν από την πραγματοποίηση οποιασδήποτε επένδυσης. Η προώθηση της εν λόγω Πρότασης Κανονισμού ήταν ανάμεσα στις προτεραιότητες της Φινλανδικής προεδρίας, η οποία εν τέλει υιοθετήθηκε από τα Κράτη-Μέλη και οσονούπω θα αποτελέσει εθνικό εσωτερικό δίκαιο των Κρατών Μελών, ακόμα και χωρίς τη μεταφορά του στα εθνικά νομικά συστήματα μέσω υιοθέτηση νεότερης νομοθεσίας, καθώς αποτελεί Κανονισμό και έχει άμεση εφαρμογή στα Κράτη Μέλη από τις 10 Μαρτίου 2021.

Στα αναγκαία βήματα για την ανάπτυξη μιας βιώσιμης χρηματοπιστωτικής αγοράς περιλήφθηκαν:

- η ενθάρρυνση της δημοσιοποίησης πληροφοριών για περιβαλλοντικά και κοινωνικά δεδομένα, καθώς και για στοιχεία διακυβέρνησης (ESG),
- η δέσμευση των εταιρειών ως προς τη δράση για το κλίμα,
- η δημιουργία ενός λειτουργικού περιβάλλοντος για τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέσω μεταρρυθμίσεων των αγορών,
- η επανεξέταση της δομής του συστήματος παραγωγής και κατανάλωσης (production and consumption),
- η ανάπτυξη επενδυτικών σχεδίων ταχείας διαδικασίας σε μεταφορές, ενέργεια και υδατικούς πόρους,
- η προσέλκυση κεφαλαίων και η υιοθέτηση μέτρων άμβλυνσης του ρίσκου της επένδυσης σε παγκόσμια και εθνικό επίπεδο,

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- η υιοθέτηση αποτελεσματικών φορολογικών κινήτρων για πράσινες επενδύσεις,
- η εστίαση του τραπεζικού τομέα στην πράσινη ανάπτυξη,
- η ανάληψη ηγετικού ρόλου από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον μετασχηματισμό της οικονομίας και η οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας με την Ιαπωνία, την Κίνα, την Ινδία και την Αφρική και
- η έκδοση πράσινων κρατικών ομολόγων, όπως και ιδιωτικών.

Πρόθεση της Ελλάδος, όπως εκφράστηκε από την Πρόεδρο, είναι η προσέλκυση κατά κύριο λόγο βιώσιμων, περιβαλλοντικών και κλιματικά υπεύθυνων επενδύσεων, καθώς η χώρα μας εξέρχεται προοδευτικά και με επιτυχία από την μακροχρόνια οικονομική κρίση κι έχει επιλέξει την εκ νέου τόνωση της οικονομίας, μέσω υπεύθυνων επενδύσεων φιλικών προς το περιβάλλον.

Συνακόλουθα της Διακοινοβουλευτικής Διάσκεψης για την Κλιματική Αλλαγή και της 25^{ης} Διάσκεψης των Συμβαλλόμενων Μερών της Σύμβασης – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος συγκάλεσε σειρά συνεδριάσεων με ευρεία συμμετοχή διεθνών φορέων και θεσμικών επενδυτών, όπου εξετάστηκε το νομοθετικό πλαίσιο και τα σχέδια των επενδυτικών φορέων για τα θέματα περιβάλλοντος και ενέργειας, αλλά και ευρύτερα των επενδύσεων, καθώς τα κριτήρια του περιβαλλοντικού ρίσκου εισάγονται ως νομοθετικά προαπαιτούμενα στη χώρα μας και παρατηρείται η ολοένα αυξανόμενη τάση της απο-επένδυσης από επενδύσεις, οι οποίες δεν προωθούν τους στόχους της βιωσιμότητας και κυρίως τους στόχους των κλιματικών αλλαγών.

Σημειώνεται πως στο περιθώριο αυτής της Διάσκεψης, η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος κατέθεσε επιστολή σχετικά με την ανάγκη ανάληψης δράσης για την αποψίλωση του δάσους του Αμαζονίου, η οποία έτυχε της στήριξης των αντιπροσωπειών των Εθνικών Κοινοβουλίων. Με αφορμή την κατάθεσή της και άλλα Κοινοβούλια εξέφρασαν την πρόθεσή τους να υποβάλουν στην COP 25 μέσα στο πλαίσιο της Διακοινοβουλευτικής Διεθνούς Ένωσης ένα παρόμοιο ψήφισμα.

III. Προτάσεις σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό Επίπεδο

Η θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων και υπεύθυνων επενδύσεων και η χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αποτελούν βασικό μέσο για την επίτευξη της έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς, αλλά και για την πραγματοποίηση της δίκαιης μετάβασης σε μια οικονομία με μηδενικές εκπομπές άνθρακα.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Προς τούτου προτείνονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο:

- η προώθηση του μακροπρόθεσμου στόχου της ΕΕ για μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη μέχρι το 2050 με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων για τη διασφάλιση των συμφερόντων της κοινωνίας, αλλά και την ευρεία συμμετοχή των πολιτών,
- η καθοδήγηση της επενδυτικής κοινότητας ως προς την επιλογή των έργων που κρίνονται βιώσιμα και περιβαλλοντικά και κοινωνικά υπεύθυνα,
- η ευθυγράμμιση των υφιστάμενων πλαισίων πολιτικής με τους κινδύνους βιωσιμότητας,
- η εισαγωγή της παραμέτρου της βιωσιμότητας στις διαδικασίες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και πιστοληπτικής διαβάθμισης,
- η παροχή κινήτρων για επενδύσεις χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και εν γένει περιβαλλοντικές επενδύσεις και έργα μετάβασης, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και
- ο καθορισμός τιμών των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και της πιθανής φορολογίας τους, καθώς και η προώθηση της αγοράς εκπομπών διοξειδίων του άνθρακα βάσει του άρθρου 6 της Σύμβασης των Παρισίων, σε περίπτωση δε μη υιοθέτησής του, την ενεργοποίηση εκ νέου Ευρωπαϊκού μηχανισμού ανταλλαγής εκπομπών ρύπων εντός ΕΕ, καθώς ανάλογα μέτρα μπορεί να αποτελέσουν αποτελεί κλειδί για την επιτάχυνση της σταδιακής κατάργησης των ορυκτών καυσίμων, ενώ πλέον στηρίζεται από σημαντικό μέρος της διεθνούς επενδυτικής κοινότητας.

Σε εθνικό επίπεδο προτείνονται:

- η έγκαιρη ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών, κλιματικών και βιώσιμων κριτηρίων, όπως αυτά ορίζονται από την Ευρωπαϊκή έννομη τάξη, καθώς και από τα διεθνή πρότυπα, στην εσωτερική έννομη τάξη της χώρας μας, ώστε η χώρα να προχωρήσει το γρηγορότερο δυνατό σε βιώσιμες και ορθές περιβαλλοντικά και κλιματικά επιλογές, καθώς και για να αποκτήσει ένα αντίστοιχο πράσινο επενδυτικό πρόσημο ως σήμα κατατεθέν (brand name) και να προσελκύσει και διεθνώς περισσότερες επενδύσεις αυτού του είδους,
- η δημιουργία κλιματικού ομολόγου («green bond») δημοσίου χαρακτήρα, ώστε η χώρα να μπορέσει να προσελκύσει πρόσθετα κεφάλαια για πράσινες και κλιματικές επενδύσεις,
- η απλοποίηση και η επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης,
- φορολογικά και άλλα κίνητρα για την υποστήριξη των πράσινων ομολόγων από τον ιδιωτικό τομέα,
- η εξέταση της δυναμική της οικολογικής φορολογικής μεταρρύθμισης υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος και η αναπροσαρμογή της περιβαλλοντικής εισφοράς, ώστε να αποτελέσει πραγματικό κίνητρο για την υλοποίηση των επενδύσεων που απαιτούνται,

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- η ώθηση της καινοτομίας και της έρευνας με σημαντικές επενδύσεις στο χώρο της περιβαλλοντικής και κλιματικής τεχνολογίας,
- η απορρόφηση των διαθέσιμων διεθνών και ευρωπαϊκών κονδυλίων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με περαιτέρω ωρίμανση έργων και υποβολής καινοτόμων προτάσεων, καθώς η απορρόφηση της χώρας μας είναι σχετικά χαμηλότερη από την αναμενόμενη,
- η προτεραιοποίηση των επενδύσεων σε έργα προστασίας της βιοποικιλότητας και η ενίσχυση των εργαλείων χρηματοδότησης της προστασίας της βιοποικιλότητας, με την ενεργοποίηση τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα,
- η αύξηση της χρηματοδότησης των έργων για την πρόληψη φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, ιδίως όσον αφορά (α) στην προετοιμασία των υποδομών ενόψει της αυξανόμενης έντασης των ακραίων καιρικών φαινομένων, (β) στην προετοιμασία των παράκτιων περιοχών, (γ) στην διαχείριση της βιοποικιλότητας,
- η ενίσχυση των κανόνων σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και εταιρικής βιωσιμότητας, η οποία συμβάλλει στην προσέλκυση περισσότερων κεφαλαίων μιας και θεωρούνται ασφαλέστερες επενδύσεις και
- η συμμετοχή της χώρας σε σειρά διεθνών επενδυτικών και άλλων σχετικών φόρουμς, ώστε να εμπεδωθεί το πρόσημο της χώρας ως χώρα η οποία επενδύει σε πράσινα και βιώσιμα έργα, όπως π.χ. στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ.

IV. Αποτίμηση της Διακοινοβουλευτικής Διάσκεψης

Η Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη χαρακτηρίστηκε ιδιαίτερα επιτυχής. Τέθηκε το πλαίσιο για την ανάπτυξη περαιτέρω Ευρωπαϊκών πολιτικών και έγινε επεξεργασία επιγενόμενων Ευρωπαϊκών νομοθετικών κειμένων. Διευκρινίστηκε όχι μόνο πως λειτουργεί ο χρηματοπιστωτικός τομέας, αλλά και πως πρέπει να λειτουργεί ούτως ώστε να κατευθύνει τις επενδύσεις σε μέτρα που θα βοηθήσουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση λοιπών περιβαλλοντικών στόχων.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να συνεχίσουν να διαδραματίζουν ηγετικό ρόλο στην παγκόσμια πολιτική για το κλίμα και να ενισχύσουν το επίπεδο φιλοδοξίας της ΕΕ θέτοντας τον στόχο μιας κλιματικά ουδέτερης Ευρώπης μέχρι το 2050 και αυξάνοντας το στόχο μέχρι το 2030. Επανελήφθη η δέσμευση της Ε.Ε. για τους στόχους της Συμφωνίας των Παρισίων και υπογραμμίστηκε ο επείγοντας χαρακτήρας της κλιματικής πρόκλησης.

V. Συμπεράσματα

Η ανάπτυξη ενός κλιματικά έξυπνου χρηματοπιστωτικού συστήματος με έμφαση στην προσέλκυση «πράσινων» και «υπεύθυνων» επενδύσεων έχει αναχθεί σε μια από τις πρώτες προτεραιότητες διεθνώς για την επίτευξη των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης και τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλού και, ει δυνατόν, μηδενικού άνθρακα. Για την επίτευξη των κλιματικών στόχων απαιτείται η δέσμευση σημαντικών ποσών επενδύσεων. Ο καθορισμός τιμών του διοξειδίου του άνθρακα συνιστά κλειδί για την επιτάχυνση της σταδιακής κατάργησης των ορυκτών καυσίμων και την παροχή κινήτρων για επενδύσεις χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Δεδομένου ότι η μηδενική χρήση άνθρακα δεν μπορεί να γίνει άμεσα ούτε αυτόματα, οι φορείς χάραξης πολιτικής θα πρέπει να κινηθούν με γνώμονα τις ανάγκες των επόμενων γενεών και σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ήτοι την κοινωνία των πολιτών, τις επιχειρήσεις, τους επενδυτές και άλλους κοινωνικούς φορείς. Η Διάσκεψη έριξε «φως» και στην ανάγκη σύμπραξης και σύμπλευσης του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα.

Συμπερασματικά, προτείνεται να θεσπιστεί ένα ολιστικό πλαίσιο για την προώθηση των βιώσιμων και «υπεύθυνων» επενδύσεων, να δημιουργήσει κλιματικό ορόλογο, αλλά και να ενσωματώσει εγκαίρως στην εθνική έννομη τάξη τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια, καθώς και τα κριτήρια διακυβέρνησης (ESG) που περιλαμβάνει η τροποποιημένη Οδηγία 2016/2341, προτού αυτά τεθούν ως υποχρεωτικά. Ήδη η χώρα μας, εκπροσωπούμενη από τον Υπουργό Οικονομικών, κ. Σταϊκούρα, έχει ενταχθεί στη Συμμαχία Υπουργών Οικονομικών για την Κλιματική Αλλαγή (Coalition of Finance Ministers of Climate Action), η οποία γίνεται στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Τράπεζας με βασική επιδίωξη τη συνεργασία των Υπουργών Οικονομικών, ούτως ώστε να αναπτυχθούν οικονομικά αναπτυξιακά μοντέλα που θα στηρίζονται σε χαμηλές εκπομπές ρύπων και να αποτυπωθούν οι κλιματικές επιδράσεις των κρατικών και ιδιωτικών πρωτοβουλιών. Η δε κυβέρνηση έχει προχωρήσει στην υιοθέτηση φορολογικών κινήτρων για «πράσινα» έργα. Οι προσπάθειες όμως προσέλκυσης «πράσινων» επενδύσεων για την πραγματοποίηση περιβαλλοντικών και κλιματικών έργων πρέπει να συνεχιστεί ακάθεκτη, ώστε η χώρα μας να είναι εγκαίρως θωρακισμένη έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, αλλά και για να ηγηθεί στο άρμα της βιώσιμης ανάπτυξης.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ii.Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία - Πρόταση Κανονισμού για τις Γνωστοποιήσεις σχετικά με τις αιφώρες επενδύσεις και τους κινδύνους βιωσιμότητας και για την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341

Επιμέλεια Εισήγησης: Χαρούλα (Χαρά) Καφαντάρη

I. Εισαγωγή

Η παρούσα εισήγηση βασίζεται στην ενημέρωση, η οποία έγινε στην Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος για τη Νέα Πράσινη Συμφωνία, για την αναγκαιότητα νέων απαιτούμενων επενδύσεων στην Ενέργεια και στο Περιβάλλον, καθώς και για αλλαγές στο χρηματοοικονομικό τομέα, με νέα εργαλεία, χρηματοοικονομικά και νομοθετικά.

II. Ιστορικό

Η Ε.Ε. θέτει στόχο να είναι η πρώτη ήπειρος με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα έως το 2050, με ενδιάμεσο στόχο το 2030, στοχεύοντας στη μείωση των ρύπων θερμοκηπίου κατά 50%.

Στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, υπάρχει ένα νέο πλαίσιο, η Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal). Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπει, για την επόμενη περίοδο, επενδύσεις δημόσιες και ιδιωτικές στον συγκεκριμένο τομέα, ύψους 1 τρισεκατομμυρίου €. Σημαντικό εργαλείο στο «green deal», το «taxonomy regulation», μια πρωτοβουλία που στοχεύει στη μείωση του κατακερματισμού που προκύπτει από πολιτικές που βασίζονται στην αγορά και στις εθνικές κυβερνήσεις και στην αντιμετώπιση του λεγόμενου «πράσινου πλυντηρίου». Με αυτή την διαδικασία, τα χρηματοδοτικά εργαλεία θα προσαρμόζονται στον κατάλογο των «taxonomy» ο οποίος θα αποτελεί ένα βασικό εργαλείο χρηματοδότησης μεγάλων έργων, μεγάλων και μικρότερων επιχειρήσεων, καθώς και χρηματοδότησης έργων εθνικής κλίμακας.

Το Νοέμβριο του 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την αύξηση των πιστώσεων στο 50% έως το 2025, με στόχο την αντιμετώπιση τις κλιματικής αλλαγής.

Κατά τις τοποθετήσεις στην Επιτροπή, έγιναν αναφορές στην υπερθέρμανση του πλανήτη, στις συνέπειες αυτής της εξέλιξης σε όλα τα επίπεδα, στη κυβερνητική περιβαλλοντική πολιτική (προώθηση της απολιγνιτοποίησης, πολιτικές ενεργειακής εξοικονόμησης, προώθηση της ηλεκτροκίνησης των αυτοκινήτων, πολιτικές ολοκληρωμένης διαχείρισης των αποβλήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανακύκλωση, απόσυρση των πλαστικών μιας χρήσης κ.λπ..

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Αναφέρθηκαν καλές πρακτικές και προτάσεις ως προς την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία: εταιρική διακυβέρνηση, δημοσίευση των στοιχείων και των δεδομένων, μετάδοση όλων αυτών των δεδομένων από τους εκδότες – τους επενδυτές, στιβαρό Κανονιστικό Πλαίσιο, το οποίο να ενθαρρύνει την υπεύθυνη συμπεριφορά, αποσαφήνιση των καθηκόντων των επενδυτών, κανονιστικά κίνητρα για την ανάπτυξη πλαισίων, τα οποία θα βοηθήσουν τις εταιρείες να αξιολογήσουν καλύτερα τις κοινωνικές επιπτώσεις, αλλά και τους οικονομικούς, χρηματοοικονομικούς κινδύνους, κανονισμό για το taxonomy κ.λπ..

Έγινε αναφορά και στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, βασικό εργαλείο για την δίκαιη μετάβαση. Ένα νέο πρόσθετο ταμείο με 7,9 δισ. ευρώ διαθέσιμα, ως βάση για την μόχλευση. Για κάθε ένα ευρώ, που κάθε χώρα ή περιφέρεια θα δεσμεύει από τον μηχανισμό δίκαιης μετάβασης, θα πρέπει να δεσμεύει και 1 ακόμη επιπλέον ευρώ από τα διαρθρωτικά ταμεία και 1 ακόμη επιπλέον ευρώ από τα κοινωνικά ταμεία. Με αυτόν τον τρόπο, θα δημιουργείται μια βάση και σε αυτήν προστίθενται εθνικές χρηματοδοτήσεις, χρηματοδοτήσεις από τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών και δανειοδοτήσεις από την ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων, είτε προς το δημόσιο με τη μορφή εγγυήσεων είτε με τη συμμετοχή ιδιωτών. Ο μηχανισμός στοχεύει να μοχλεύσει περισσότερα από 100 δισ. ευρώ.

III. Προβληματισμοί

- Μπορεί να υπάρξει πράσινος καπιταλισμός, ενώ τράπεζες και funds επένδυσαν 3,3 τρισεκατομμύρια δολάρια σε ορυκτά καύσιμα το 2019;
- Πόσο έτοιμη είναι η χώρα μας και κυρίως το τραπεζικό σύστημα; Ποιος ο ρόλος του τραπεζικού τομέα;
- Είναι έτοιμη η αγορά και οι τράπεζες να προχωρήσουν σε πράσινες χρηματοδοτήσεις, που θα αφορούν τον απλό πολίτη; Π.χ. τραπεζικό δάνειο για αγορά υβριδικού ηλεκτρικού αυτοκινήτου με χαμηλότερο επιτόκιο. Οι ασφαλιστικές εταιρείες θα μειώσουν τα ασφάλιστρα για τέτοιου τύπου αυτοκίνητα;
- Η Κυβέρνηση θα δώσει κίνητρα για τη χρηματοδότηση επενδύσεων, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή και θα ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις για τη λήψη μέτρων για την προσαρμογή τους και ποια θα είναι αυτά;
- Τι θα γίνει με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για μη χρηματοδότηση από το 2021 έργων για δίκτυα και αγωγούς φυσικού αερίου, υποδομές που έχει ήδη κατακτήσει η βόρεια Ευρώπη, ενώ στη χώρα μας είναι ημιτελείς και συνεπώς βασίζουμε την απολιγνιτοποίηση στα καύσιμα μετάβασης, όπως το φυσικό αέριο;
- Υπάρχει περιθώριο παρεμβάσεων εκ μέρους των Νομισματικών Αρχών, προκειμένου να μετριαστούν οι αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να υποστηριχθεί η προσαρμογή δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ώστε να οδηγηθούμε σε μια οικονομία χαμηλού άνθρακα, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό στόχο για το 2050 και τη Συμφωνία των Παρισίων;

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- Η Ε.Ε. συνεισφέρει το μέγιστο, γύρω στο 40%, σε παγκόσμιο επίπεδο για το κλίμα, ενώ είναι ρυπαντής μόνο του 9%. Οι μεγάλες χώρες – μεγάλοι ρυπαντές, πώς θα μπουν σε αυτή την προσπάθεια αποτροπής της κλιματικής αλλαγής ή περιορισμού της, ώστε να φτάσουμε στο τέλος του αιώνα τον 1,5 βαθμό;
- Ποια είναι η ευρωπαϊκή εμπειρία σε σχέση με τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και γενικά τα δίκτυα ενέργειας; Ιδιωτικοποιούνται και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο; Υπάρχει πλήρης ιδιωτικοποίηση ή και διαδικασίες επαναδημοτικοποίησης ή επαναφοράς υπό δημόσιο έλεγχο; Ποια είναι η Ευρωπαϊκή πρακτική;
- Πώς θα προχωρήσει η ηλεκτροκίνηση στη χώρα μας; (το Βερολίνο απαιτεί γύρω στις 300.000 θέσεις ανεφοδιασμού για ηλεκτρικά αυτοκίνητα).
- Ποιες οι επιπτώσεις και σε περιπτώσεις εμπορικού πολέμου; Πώς θα μπορέσουμε να αποκλείσουμε εμπορεύματα από την Κίνα που κατακλύζουν τις ευρωπαϊκές αγορές, όταν θέλουμε να έχουν οικολογικό αποτύπωμα, μια μορφή οικονομικού dumbing και βεβαίως, και τον τεχνολογικό πόλεμο, ο οποίος είναι σε εξέλιξη με το 5G κλπ;
- Πως η υπόθεση της πράσινης οικονομίας, θα αντιμετωπίσει τις τεράστιες κοινωνικές ανισότητες, οι οποίες καταγράφονται σε κάθε επιστημονική εργασία και ολόένα οξύνονται;
- Τι θα γίνει με τους πυρηνικούς αντιδραστήρες;
- Στο μεγάλο θέμα της απολιγνιτοποίησης: Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης θα ενισχύσει τη Δυτική Μακεδονία και τη Μεγαλόπολη με 300 εκατ. ευρώ τελικά. Τα υπόλοιπα 3 - 3,5 δις ευρώ θα είναι εθνικοί πόροι, θα είναι από το ΕΣΠΑ, από τον Προϋπολογισμό, από δάνεια;
- Ανησυχία των φορέων του τόπου και των Επιμελητηρίων, της Τοπικής αυτοδιοίκησης, Δήμων της Περιφέρειας και αντίθεσή τους για όλο αυτό το σχεδιασμό
- Πόσο άραγε υποχρεωτικό ήταν να προπορευθούμε εμείς τόσο γρήγορα, τη στιγμή που η Γερμανία έχει βάλει σαν στόχο να κλείσουν τα εργοστάσια το 2038 και, μάλιστα, ένα θα εξαιρεθεί και θα συνεχίσει να δουλεύει; Επίσης, στη Γερμανία για να δεχθούν να κλείσουν το 2038 αντί για 2040, εκτός από τα 40 δις. € επιδότηση, πήραν άλλα 4 δις. € γι' αυτά τα δύο χρόνια που θα επισπεύσουν το κλείσιμο των λιγνιτικών μονάδων. Γιατί να βιαστούμε τόσο πολύ, από τη στιγμή που δεν έχουμε κανένα σχέδιο για τη δίκαιη και σταδιακή μετάβαση;
- Τι θα γίνει με τις χρηματοδοτήσεις, δεδομένου ότι η Παγκόσμια Τράπεζα δεν χρηματοδοτεί ορυκτά καύσιμα;
- Το 80% των επενδύσεων φαίνεται ότι βασίζεται, στο καινούργιο ΕΣΕΚ, στο φυσικό αέριο που θεωρείται ότι είναι ορυκτό καύσιμο.
- Τι θα γίνει, με τα ανοιχτά ορυχεία; Όταν ο λιγνίτης μένει μέσα στα ορυχεία οξειδώνεται και δημιουργεί αυταναφλέξεις. Αυτό είναι πάρα πολύ επικίνδυνο και θεωρείται μια οικολογική βόμβα.
- Τι θα γίνει με τις χιλιάδες θέσεις εργασίας; Υπολογίζεται ότι θα είναι 26.000 - 40.000 οι άνεργοι – κάθε εργαζόμενος δημιουργεί και έναν κύκλο εργασιών, που σημαίνει περισσότερες θέσεις εργασίας.
- Τι θα γίνει με την τηλεθέρμανση, στη Δυτική Μακεδονία;

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- Σχετικά με την Πτολεμαΐδα 5, η οποία στοίχισε μέχρι τώρα 1,2 δισ. Είναι μια μονάδα, η οποία θα λειτουργήσει σε δύο χρόνια και δεν υπάρχει κανένα σχέδιο, καμία μέριμνα, για το τι θα γίνει αυτή η μονάδα και πώς θα λειτουργήσει. Θα μπορέσει να κάνει απόσβεση, αν δουλέψει για 5 χρόνια, όπως είναι ο στόχος για το 2028;

IV. Προτάσεις

- Χρήση MMM, με πράσινη ενέργεια, ηλεκτροκίνηση, όχι με ορυκτά καύσιμα.
- Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων.
- Αλλαγή γεωργικών πρακτικών για αποθήκευση άνθρακα στο χώμα.
- Χρήση φρέζας, όχι οργώματος, ώστε να μη δημιουργούνται μεγάλα προβλήματα στο έδαφος.
- Υιοθέτηση καλών πρακτικών άλλων χωρών, για τα ανοιχτά ορυχεία.
- Μεταβατικό στάδιο, πιθανότατα με φυσικό αέριο, για την τηλεθέρμανση.
- Πίεση για αναθεώρηση της απόφασης του 2021, καθώς η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αποφάσισε ότι από το 2021 και μετά δεν θα χρηματοδοτεί έργα που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα. Σε αυτή τη διαδικασία εντάσσει και υποδομές που αφορούν στο φυσικό αέριο.
- Πρωτοβουλίες ενημέρωσης των επιχειρήσεων και των επενδυτών για νέες δραστηριότητες.
- Αξιοποίηση ενεργειακών κοινοτήτων.
- Κατασκευή μεγάλων ταμιευτήρων νερού τα επόμενα χρόνια, καθότι μικρό ποσοστό του νερού παγκοσμίως θεωρείται πόσιμο. Το υπόλοιπο δεν πίνεται, λόγω προσμίξεων με βαρέα μέταλλα.
- Κατάργηση πλαστικών. Ήδη, η Ελλάδα έχει πάρει την απόφαση, για πλαστικά μακράς διάρκειας. Το πλαστικό μπουκάλι μέχρι το 2025 - 2030 θα πρέπει να αποτελείται, τουλάχιστον, από 30% ανακυκλώσιμο υλικό.
- Λειτουργία του ταμείου δίκαιης μετάβασης.

V. Συμπεράσματα

Η διάσταση του κλίματος, της κλιματικής αλλαγής διαπερνά όλες τις πολιτικές σε όλα τα επίπεδα. Η κλιματική κρίση πλέον – γιατί δεν είναι μόνο κλιματική αλλαγή – επιβάλλει πολιτικές με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και πολιτικές σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Έχει και σαφή ταξική διάσταση, καθώς οι φτωχές γειτονίες σε μια πόλη, είναι αυτές που δέχονται τις συνέπειες πιο έντονα.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Αναζητείται η διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου οργάνωσης της κοινωνίας και της οικονομίας, ενός μοντέλου συνεργατικής οικονομίας, sharing economy, και βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτευχθεί 50% μείωση εκπομπών σε δέκα χρόνια. Κράτος, τράπεζες και επιχειρήσεις πρέπει να προσανατολίζονται στην «πράσινη ανάπτυξη». Επενδύσεις βιώσιμες μεν, αλλά με περιβαλλοντικά κριτήρια. Η Κυβέρνηση καλείται να δώσει κίνητρα για τη χρηματοδότηση επενδύσεων, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή και να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις για λήψη μέτρων για την προσαρμογή τους.

Η Κυβέρνηση πρέπει να διασφαλίζει την ασφάλεια της ενεργειακής προμήθειας στην χώρα, καθώς και τις χαμηλές τιμές για τους καταναλωτές και τη βιομηχανία. Να διερευνά και να προωθεί αλλαγές του χρηματοοικονομικού τομέα, με νέα εργαλεία, χρηματοοικονομικά και νομοθετικά, για την προώθηση επενδύσεων στην ενέργεια και στο περιβάλλον στη χώρα μας.

Ο τραπεζικός τομέας παίζει έναν κρίσιμο ρόλο στην προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης. Απαιτείται επαναπροσανατολισμός των κεφαλαιακών ροών, σε βιώσιμες και αιεφόρες επενδύσεις, καθώς και νέα, ελκυστικά χρηματοδοτικά εργαλεία, μιας και οι νέες επιχειρήσεις είναι επιφυλακτικές για καινοτόμες αλλαγές.

Είναι αναγκαία η συνεργασία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με το Υπουργείο Οικονομικών και με τον χρηματοπιστωτικό τομέα για τη δημιουργία, με βάση και τις εξελίξεις στην Ευρώπη, ενός πλαισίου ταξινόμησης, αξιολόγησης και επίβλεψης των πράσινων επενδύσεων, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Έτσι, θα διαμορφωθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις και θα δοθούν κίνητρα για την ανάπτυξη του λεγόμενου Green Financial, των πράσινων χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως είναι τα πράσινα ομόλογα, green bonds και τα πράσινα δάνεια, green blows, τα οποία ξεκινούν σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ε.Ε..

Αναγκαία επίσης είναι η λήψη μέτρων, όπως οι γεωργικές πρακτικές, πιο φιλικές προς το περιβάλλον, οι πόλεις χαμηλού άνθρακα, τα πράσινα μαζικά μέσα μεταφοράς, πάντα με αξιοπρέπεια της εργασίας, μιας και η εργασία, είναι άμεσα συνυφασμένη με «Επενδύσεις Πράσινες και Χρηματοοικονομική Ανάπτυξη Επιχειρήσεων και Οργανισμών».

Χρειάζονται ενιαίοι κανόνες και συντονισμός σε ευρωπαϊκό επίπεδο, διευκρίνιση ορισμένων θεμάτων, προκειμένου δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς να λειτουργούν καλύτερα.

Ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας, και της Μεγαλόπολης που πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα με συγκεκριμένες πολιτικές και μέσα από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Ζητούμενο είναι να οικοδομηθεί ένα νέο και υπεύθυνο οικονομικό μοντέλο, βασισμένο στη βιώσιμη, πράσινη ανάπτυξη, με όχημα τις βιώσιμες επενδύσεις και με σεβασμό στην εργασία.

iii.Εθνικό πλαίσιο πολιτικής και νομοθεσίας για τις πράσινες και υπεύθυνες επενδύσεις

Επιμέλεια Εισήγησης: Αθανάσιος Λιούτας

I. Εισαγωγή

Στη διάρκεια των δυο συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με θέμα τις πράσινες και βιώσιμες επενδύσεις και με συγκεκριμένη υπο - ενότητα το εθνικό πλαίσιο της πολιτικής και της νομοθεσίας, περιγράφηκε η υφιστάμενη κατάσταση, το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο υπάρχει, οι πολιτικές επιδιώξεις της Κυβέρνησης στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των πράσινων επενδύσεων, ενώ ταυτόχρονα διατυπώθηκαν και προτάσεις για την επίλυση υφιστάμενων εμποδίων και τελικά για την ενίσχυση της πράσινης ανάπτυξης.

II. Η Υφιστάμενη Κατάσταση

i. Η Ευρωπαϊκή πολιτική: Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι να αποτελέσει τον πρωτοπόρο στην κατεύθυνση της απομείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος. Ως συγκεκριμένος στόχος έχει τεθεί η Ε.Ε. να αποτελέσει την πρώτη ήπειρο με μηδενικό ανθρακικό αποτύπωμα το 2050. Ως ενδιάμεσος στόχος έχει καθοριστεί η μείωση σε ποσοστό 50% των ρύπων του φαινομένου του θερμοκηπίου. Για την κατάκτηση του στόχου αυτού, η ΕΕ έχει να παρουσιάσει σημαντικές τελευταίες εξελίξεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στην «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», στο σύστημα της ταξινόμησης των βιώσιμων επενδύσεων, καθώς και στη στρατηγική των χρηματοδοτήσεων και των «πράσινων» δανείων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπει για την επόμενη περίοδο, επενδύσεις δημόσιες και ιδιωτικές στον συγκεκριμένο τομέα, ύψους 1 τρισ. ευρώ.

Αναφορικά με τις σχετικές κεντρικές πολιτικές της ευρωπαϊκής στρατηγικής, αρχικά επεξηγήθηκε η διαδικασία της ταξινόμησης της Ε.Ε.. Ενδεικτικά, αναφέρθηκε ότι πρόκειται για μια συστημική προσπάθεια, η οποία θα κατηγοριοποιεί της οικονομικές δραστηριότητες, σε ενιαίες κατηγορίες που θα αφορούν όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., τόσο για τους δημόσιους όσο και για τους ιδιωτικούς φορείς, με κοινή γλώσσα, ώστε να γίνονται αντιληπτές από όλους. Η σημασία της ταξινόμησης είναι υψηλή, καθώς η στόχευση είναι να αντιμετωπιστεί και το «πράσινο πλυντήριο». Με τον όρο «πράσινο πλυντήριο» περιγράφεται το φαινόμενο πολλές επενδύσεις να αναφέρονται ως «πράσινες», ενώ δεν είναι. Επιπρόσθετα, η σημασία της διαδικασίας της ταξινόμησης είναι υψηλή, καθώς ενέχει και μια οικονομική διάσταση. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία θα προσαρμόζονται στην κατηγοριοποίηση της ταξινόμησης. Με τον όρο «χρηματοδοτικά εργαλεία» εννοούνται τα πράσινα ομόλογα και τα πράσινα δάνεια.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Ειδικότερα, για το πρόγραμμα χρηματοδότησης, επισημάνθηκε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει τρεις βασικούς στόχους: α) τον προσανατολισμό των ροών κεφαλαίων προς τις βιώσιμες επενδύσεις β) τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή και γ) την προαγωγή της διαφάνειας και μιας μεσοπρόθεσμης χρηματοπιστωτικής και οικονομικής δραστηριότητας.

Επιπλέον, αναφορικά με τη χρηματοδότηση των πράσινων επενδύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, επεξηγήθηκε ότι σχετικές αποφάσεις έχουν ληφθεί και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Συγκεκριμένα, τον Νοέμβριο του 2019, αποφασίστηκε αύξηση των πιστώσεων κατά 50% έως το 2025 για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Πρόκειται για μια απόφαση που δίνει 30 δισ. ευρώ ετησίως σε μόχλευση στην αγορά, για την προώθηση έργων, όπως είναι η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων. Ειδικότερα, αναφέρθηκε ότι το 40% των εκπομπών των ρύπων του φαινομένου του θερμοκηπίου προέρχονται από τα κτίρια και ο στόχος είναι τα κτίρια να έχουν μηδενικό ανθρακικό αποτύπωμα.

ii. Η εθνική ανάγκη για την εκπόνηση της Πράσινης Στρατηγικής

Στη διάρκεια των σχετικών συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος διατυπώθηκε σε όλους τους τόνους η ανάγκη η ελληνική πολιτική να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα που η κλιματική αλλαγή έχει διαμορφώσει και να υιοθετηθούν φιλικές προς το περιβάλλον, πράσινες πολιτικές.

Η παραπάνω ανάγκη επεξηγήθηκε συναρτήσει και της συμβολής που οι βιώσιμες επενδύσεις θα έχουν στη βιώσιμη και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Ειδικότερα, αποσαφηνίστηκε ότι η οικονομική ανάπτυξη και η προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι αντικρουόμενοι στόχοι. Χαρακτηριστικά, διατυπώθηκε ότι δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική βιώσιμη ανάπτυξη εάν η εθνική πολιτική δεν προσανατολιστεί προς την πράσινη ενέργεια. Προς την κατεύθυνση της προσαρμογής και η ελληνική πλευρά πρέπει να ακολουθήσει την ευρωπαϊκή τάση, την επανάσταση της καθαρής ενέργειας και την επανάσταση της ηλεκτροκίνησης στις μεταφορές.

Προς την κατεύθυνση αυτή έχουν γίνει πραγματικά βήματα. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας (ΝΔ), ακολουθώντας την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, υπέβαλε το νέο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) τον Δεκέμβριο του 2019 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συγκεκριμένα, περιγράφηκε ότι το νέο ΕΣΕΚ με στόχο τις πράσινες επενδύσεις, αφορά επενδύσεις ύψους 43,8 δισ.ευρώ, έως το 2030. Αναφορικά με τη χρηματοδότηση του νέου ΕΣΕΚ, αυτή θα βασίζεται είτε σε επιχορηγήσεις είτε σε δάνεια από τράπεζες, είτε σε φορολογικά κίνητρα κατά 3,5 φορές περισσότερα με στόχο πράσινες επενδύσεις.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Για τον στόχο της απολιγνιτοποίησης στην Ελλάδα μάλιστα, για τη στρατηγική της δίκαιας μετάβασης στη Δυτική Μακεδονία και στη Μεγαλόπολη, αναφέρθηκε ότι στη διάρκεια της επόμενης επταετίας θα διατεθούν κονδύλια ύψους από 3,7 δισ. έως 4,4, δισ. ευρώ.

Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η στρατηγική η οποία εκπονείται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει υπογράψει μνημόνιο συνεργασίας, ήδη από το 2014, με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), με εταιρείες καθώς και με την Ακαδημία Αθηνών. Παράλληλα, το 2015 σχεδιάστηκε η εθνική στρατηγική προσαρμογής, μέσα από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «LIFE – IP». Πρόκειται για μια στρατηγική που θα συμβάλει στην υλοποίηση των αναγκαίων μέτρων προσαρμογής, σε εθνικό, περιφερειακό και σε κάθε επίπεδο. Συγκεκριμένα πρόκειται για ένα σχέδιο οκταετούς διάρκειας, το οποίο χαρακτηρίστηκε ως το σημαντικότερο έργο της Ελλάδας για την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Το έργο της στρατηγικής συντονίζεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς και από 19 φορείς, στους οποίους εντάσσονται φορείς του ακαδημαϊκού χώρου και του χώρου της αυτοδιοίκησης.

Στη διάρκεια των συνεδριάσεων της Επιτροπής παράλληλα υπογραμμίστηκε το ζήτημα της αποζημίωσης των κινδύνων και γι' αυτό τονίστηκε η ανάγκη της ενίσχυσης του ασφαλιστικού τομέα. Πάνω στο ζήτημα αυτό υπογραμμίστηκε ότι στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς, κυριαρχεί η υπασφάλιση, από τις ζημιές από φυσικές καταστροφές.

Θέση και ρόλο στη συνολική διαδικασία προσαρμογής της εθνικής πολιτικής στη στρατηγική της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής έχει και η Εθνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, καθώς και το Χρηματιστήριο Αθηνών. Ειδικότερα, αναφορικά με το Χρηματιστήριο Αθηνών στόχος είναι να αναπτυχθούν επενδυτικά προϊόντα, τα οποία θα λειτουργούν ως κίνητρα για τις πράσινες επενδύσεις.

Παράλληλα υπογραμμίστηκε η ανάγκη της συναίνεσης της κοινωνίας ως προς τον στόχο της πράσινης ανάπτυξης και ως προς την ιδέα ότι η πράσινη ανάπτυξη μακροπρόθεσμα μπορεί να αποβεί συμφερότερη, υπό την έννοια της αύξησης της αξίας της ατομικής ιδιοκτησίας, εάν έχουν υιοθετηθεί πράσινες επενδύσεις.

III. Το Εθνικό Νομοθετικό και Πολιτικό πλαίσιο

Στις συνεδριάσεις της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος περιγράφηκε συνοπτικά το συνολικό νομοθετικό και πολιτικό πλαίσιο της κυβέρνησης της ΝΔ όσον αφορά την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, μέσω της μετάβασης στην εποχή της πράσινης ενέργειας.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Ειδικότερα, η κυβερνητική περιβαλλοντική ατζέντα περιλαμβάνει την προώθηση της απολιγνιτοποίησης, την ηλεκτρική διασύνδεση των νησιών, την ενεργειακή εξοικονόμηση, την προώθηση των ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων, την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων, την ανακύκλωση, την απόσυρση των πλαστικών μιας χρήσης, τις αναδασώσεις, τη στήριξη της βιοποικιλότητας και των περιοχών «NATURA» και την αστική ανάπτυξη. Πιο συγκεκριμένα, για τον στόχο της απολιγνιτοποίησης, ο κυβερνητικός στόχος είναι όλες οι λιγνιτικές μονάδες να κλείσουν έως το 2023 και μόνο μία, η οποία τώρα κατασκευάζεται, να συνεχίζει να λειτουργεί έως το 2028. Για την ηλεκτρική διασύνδεση των νησιών μας διατυπώθηκε ότι αυτό θα οδηγήσει στη μείωση του επιβαρυντικού περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Για την ενεργειακή εξοικονόμηση ο στόχος είναι να αυξηθούν οι σχετικοί πόροι κατά 3,5 φορές, ενώ για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων, επεξηγήθηκε ότι η έμφαση θα δοθεί στην ανακύκλωση.

Παράλληλα για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση της περιβαλλοντικής ατζέντας της Κυβέρνησης διατυπώθηκε η στόχευση για την απλοποίηση του αδειοδοτικού πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και συγκεκριμένα επ' αυτού ανακοινώθηκε ότι το σχετικό νομοσχέδιο θα κατατίθετο στη Βουλή τον Μάρτιο του 2020.

Προσοχή επίσης δόθηκε στη στρατηγική της υιοθέτησης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της χώρας και επ' αυτού σημειώθηκε ότι η κυβέρνηση προχωρά και στην αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή, καθώς και στην αποθήκευση της ενέργειας.

Επιπρόσθετα, ισχυρά κίνητρα σημειώθηκε ότι θα δοθούν για τη μετάβαση στις ηλεκτροκίνητες μεταφορές ενώ η στρατηγική, αναφορικά με την αποκομιδή και τη διαχείριση των απορριμμάτων, τονίστηκε ότι θα βασιστεί σε Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ).

Για τη μετάβαση προς τη νέα εποχή της πράσινης ανάπτυξης, κρίσιμος θα είναι και ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μολονότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας περιγράφηκε ότι έχει να διαχειριστεί προβλήματα, όπως τα «κόκκινα δάνεια», η κατεύθυνση που δίνει η κυβέρνηση είναι οι τράπεζες στην «καινούργια πορεία που ξεκινούν» να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα, ώστε να είναι έτοιμες να υποστηρίξουν την ανάπτυξη που θα στηρίζεται στην προστασία του περιβάλλοντος.

Αναφορικά με την πρόβλεψη σε σχέση με την προσαρμογή της Κεφαλαιαγοράς, ανακοινώθηκε ότι θα υπάρχουν ρήτρες για «Green Financing». Επιπρόσθετα, αναφορικά με το τραπεζικό σύστημα και την Τράπεζα της Ελλάδος σημειώθηκε ότι ειδικότερα η Τράπεζα της Ελλάδος είναι από τις πρώτες κεντρικές τράπεζες που ασχολήθηκε με το ζήτημα της κλιματικής

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

αλλαγής και ότι η επιδίωξη της κυβέρνησης είναι να προωθήσει το «Green Budgeting», παράλληλα με τις σχετικές ενισχυτικές κινήσεις που είχαν πραγματοποιηθεί στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Επιπρόσθετα, σε συνάρτηση με τις κινήσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων – η οποία έχει παράσχει περισσότερα από 65 δισ. ευρώ για νέες ενεργειακές επενδύσεις παγκοσμίως και στην Ελλάδα το ποσό αυτό ανέρχεται στα 2 δισ. ευρώ – υπογραμμίστηκε ότι η κυβέρνηση θα συνεχίζει να στηρίζει τις νέες επενδύσεις που θα συνδέονται με τεχνολογίες χαμηλών ή μηδενικών εκπομπών άνθρακα. Η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων θέτει ένα νέο πρότυπο για όλα τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ο στόχος είναι στο πλαίσιο της δράσης αυτής, όλα τα 28 τότε κράτη – μέλη να αποσύρονταν από τη χρηματοδότηση ενεργειακών έργων με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου και του φυσικού αερίου μέχρι το τέλος του 2021. Επίσης, τονίστηκε ότι η Κυβέρνηση στηρίζει πλήρως τον στόχο της Ε.Ε. για παραγωγή ενέργειας έως 32% στην αγορά από τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας έως το 2030.

IV. Προτάσεις

Στο πλαίσιο των σχετικών συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος επιπρόσθετα διατυπώθηκαν προτάσεις, οι οποίες στόχευσαν να περιγράψουν λύσεις προς την αποτελεσματικότερη ενίσχυση της εθνικής στρατηγικής για μια ανάπτυξη με πράσινες και βιώσιμες επενδύσεις.

Με σημείο αναφοράς την ανάγκη του μετασχηματισμού του παραγωγικού μοντέλου της χώρας, διατυπώθηκε αρχικά η άποψη ότι στόχος «δεν είναι μόνο να μειώσουμε τις εκπομπές, πρέπει να είμαστε έτοιμοι για ακραία καιρικά φαινόμενα ακόμη και με τις καλύτερες προβλέψεις». Η παραπάνω αποστροφή του λόγου βασίστηκε στην άποψη της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Αλλαγή του Κλίματος, η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, η οποία συνοψίζεται στο ότι οι εκπομπές παγκοσμίως πρέπει να μειωθούν κατά 50% μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια. Πρόκειται για ένα δύσκολο εγχείρημα, για το οποίο χρειάζεται χρόνος. Ειδικότερα αυτό που απαιτείται είναι η μεταμόρφωση των πόλεών μας, ώστε να γίνουν πόλεις με χαμηλό άνθρακα. Θα πρέπει να χρησιμοποιούμε τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, να προσαρμόσουμε γρήγορα τα κτίριά μας και οι πόλεις να χρησιμοποιούν την πράσινη ενέργεια και να προωθηθεί η ηλεκτροκίνηση. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να αλλάξει το υδάτινο σύστημα, καθώς και οι γεωργικές οικονομίες. Ειδικότερα, επισημάνθηκε ότι θα πρέπει να αλλάξουν οι γεωργικές πρακτικές, να εγκαταλειφθούν καλλιέργειες, οι οποίες δε χαρακτηρίζονται ως καλές για την αποθήκευση του άνθρακα. Ταυτόχρονα τονίστηκε ότι δε θα πρέπει να χρησιμοποιούμε το όργωμα, αλλά τη φρέζα, ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα στο έδαφος. Ο στόχος θα πρέπει να είναι οι γεωργικές τακτικές, να είναι πιο φιλικές προς το περιβάλλον.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Σε επίπεδο χρηματοδότησης επισημάνθηκε ότι το εγχείρημα αυτό παγκοσμίως μπορεί να απαιτήσει κεφάλαια έως και 90 τρισ. αμερικανικών δολαρίων.

Με δεδομένο το ύψος των επενδύσεων οι οποίες απαιτούνται, τονίστηκε ότι τα δημόσια χρήματα δεν επαρκούν. Γι' αυτόν τον λόγο σημειώθηκε ότι χρειαζόμαστε τις τράπεζες. Ειδικότερα, τονίστηκε ότι το τραπεζικό σύστημα θα πρέπει να εργαστεί ώστε να διαμορφωθεί ένα επενδυτικό περιβάλλον που θα επιθυμεί την πράσινη πολιτική. Με σημείο αιχμής το τραπεζικό σύστημα τονίστηκε ότι υπάρχει ενδιαφέρον από την πλευρά των κεντρικών τραπεζών να αγοράσουν πράσινα ομόλογα. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να υπάρξει η σχετική μέριμνα για την πραγματική οικονομία. Να δοθούν κίνητρα, τα οποία θα ενισχύσουν τις πράσινες επενδύσεις και ταυτόχρονα θα οδηγήσουν στη δημιουργία πολύ καλών θέσεων εργασίας. Ένα παράδειγμα που επισημάνθηκε είναι το έργο της ελληνικής περίπτωσης, το έργο του Ελληνικού. Η πρόταση ειδικότερα αναφέρθηκε στην ανάγκη να υπάρξουν και άλλα παρόμοια έργα, τα οποία θα επιταχύνονται μέσω των διαδικασιών fast track. Ειδικότερα, επισημάνθηκε η ανάγκη για την ύπαρξη ενός επιλεκτικού fast track. Ως παράδειγμα για την αποσαφήνιση της έννοια του επιλεκτικού fast track χρησιμοποιήθηκε το εξής: «Εάν είστε κάποιος εργολάβος και δεσμεύεστε ότι θα έχετε μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα, τότε μπορεί να λάβετε προτεραιότητα ή να έχετε τη δυνατότητα να χτίσετε περισσότερο, να αυξηθεί ο συντελεστής δόμησης».

Παράλληλα, διατυπώθηκε η άποψη για την επιστροφή και την εφαρμογή του στη νομοθεσία του Ειδικού Τέλους Ταφής από την 1/1/2024, ώστε να σταματήσει η απόρριψη να είναι «η πιο εύκολη και η πιο φθηνή επιλογή στη χώρα». Πρόκειται για την ανάγκη να συγκλίνουμε με τον τρόπο δράσης των υπολοίπων 22 χωρών, εφαρμόζοντας το τέλος ταφής ως αντικίνητρο για την ταφή. Ταυτόχρονα επισημάνθηκε η ανάγκη για την αναπροσαρμογή της περιβαλλοντικής εισφοράς. Ειδικότερα, τονίστηκε ότι η εισφορά θα πρέπει να ανέλθει άμεσα στα 35 ευρώ, που είναι και ο τελικός της στόχος, και να υπάρχει πρόβλεψη απομείωσής της όταν υλοποιούνται έργα με σταδιακό μηδενισμό.

Παράλληλα, οι προτάσεις κατευθύνθηκαν και προς την ανάγκη του μετασχηματισμού των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, καθώς και στην ανάγκη για νέα πολύ φθηνά ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

Ταυτόχρονα, επισημάνθηκε ότι η κυβερνητική στόχευση θα πρέπει να περιλαμβάνει τον σχεδιασμό για την αποθήκευση της ηλεκτρικής ενέργειας.

Σε συνάρτηση με τον μετασχηματισμό της πρωτογενούς παραγωγής, θα πρέπει ταυτόχρονα να πραγματοποιηθεί μετασχηματισμός και στον τομέα της μεταποίησης. Προς αυτή την κατεύθυνση επισημάνθηκε η ανάγκη να δημιουργηθεί ένα Task Force, το οποίο θα λειτουργεί μαζί με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με αντικείμενο, για παράδειγμα, την εφαρμογή της ταξινόμησης και της προσέλκυσης κεφαλαίων για επενδύσεις.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Επιπρόσθετα και με εστίαση στον τρόπο χρηματοδότησης των πράσινων και βιώσιμων επενδύσεων, οι προτάσεις ενσωμάτωσαν και την ανάγκη της έκδοσης ελληνικού ομολόγου του δημοσίου, το οποίο θα είναι πράσινο. Ειδικότερα επισημάνθηκε το σχετικό παράδειγμα της Γαλλίας και η σχετική επιδίωξη της Γερμανίας. Υπογραμμίστηκε ότι τα λεγόμενα «Green Bonds», τόσο των τραπεζών όσο και των επιχειρήσεων κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση και τονίστηκε ότι στην Ελλάδα έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία έκδοσής τους και υπάρχουν περιθώρια ώστε να συνεχιστεί.

Για το ζήτημα της χρηματοδότησης διατυπώθηκαν επίσης τα εξής ζητήματα: Το πρώτο είναι το ζήτημα της επιλεξιμότητας των χρηματοδοτήσεων μέσω των κριτηρίων της ΕΑΒ, όχι μόνο στα ευρωπαϊκά αλλά και στα εθνικά κανάλια χρηματοδότησης. Επιπρόσθετα η συζήτηση εστίασε στον νόμο 4399/2016 και στη σύσταση αναπτυξιακού συμβουλίου και στον νόμο 4608/2019, με εστίαση στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα για την προσέλκυση στρατηγικών επενδύσεων.

Ταυτόχρονα, διατυπώθηκε η άποψη ότι θα πρέπει να υπάρξουν περισσότερα κανονιστικά κίνητρα, τα οποία θα επιτρέπουν στις εταιρείες να αξιολογούν αποτελεσματικότερα τις επιπτώσεις σε κοινωνικό επίπεδο, καθώς και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους.

Παράλληλα τονίστηκε η ανάγκη για τον σχεδιασμό ενός εθνικού πλάνου προστασίας των κρίσιμων υποδομών της Ελλάδας. Πάνω σε αυτό και συγκεκριμένα αναφορικά με το ζήτημα της διαχείρισης των αποβλήτων στην Ελλάδα, επισημάνθηκε ότι η λύση θα πρέπει να αναζητηθεί μέσα από το κομμάτι της κυκλικής οικονομίας. Στον τομέα αυτό, κρίσιμο ρόλο θα έχουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες θα πρέπει να αναπτυχθούν.

Τέλος, σημειώθηκε ότι η προσαρμογή είναι κρίσιμη, καθώς το κόστος της μη δράσης για την προσαρμογή είναι σημαντικό. Ενδεικτικά αναφέρθηκε ότι η Τράπεζα της Ελλάδος πριν από αρκετά χρόνια είχε υπολογίσει το κόστος της μη δράσης για το 2100 στα 700 δις ευρώ.

V. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, στη διάρκεια των δυο σχετικών συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, με θέμα το εθνικό νομοθετικό και πολιτικό πλαίσιο, επεξηγήθηκαν οι βασικές κατευθυντήριες γραμμές της κυβέρνησης, αναφορικά με τον στόχο της μετάβασης στην εποχή της πράσινης ανάπτυξης. Πρόκειται για μια στρατηγική, η οποία εναρμονίζεται με τον ευρωπαϊκό στόχο για καθαρή ενέργεια και η οποία βασίζεται στην προσέλκυση βιώσιμων και πράσινων επενδύσεων. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων, η συζήτηση εστίασε στις μορφές της χρηματοδότησης, στα κίνητρα τα οποία πρέπει να δοθούν ώστε να δημιουργηθεί ένα επενδυτικό ενδιαφέρον για τις πράσινες επενδύσεις, καθώς και στις πολιτικές, σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο, ώστε να διαμορφωθεί ένα επενδυτικό φιλικό κοινό και περιβάλλον και ένα υποστηρικτικό τραπεζικό και χρηματοοικονομικό σύστημα.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Ταυτόχρονα, οι προτάσεις εστίασαν στην ανάγκη του μετασχηματισμού του παραγωγικού μοντέλου, της διαμόρφωσης ενός σχεδίου υποδομών, ικανών να αντιμετωπίζουν τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, ενώ τέλος οι προβληματισμοί εστίασαν στην ανάγκη του περιορισμού των κοινωνικών συνεπειών και στην αποσαφήνιση του πλαισίου χρηματοδότησης στον δρόμο της μετάβασης προς την πράσινη εποχή στην Ελλάδα.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

iv. Συμβολή του χρηματοπιστωτικού και τραπεζικού συστήματος στην περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Στη διάρκεια των δυο συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν αφενός με θέμα τη «Συμβολή του Χρηματοπιστωτικού Τομέα στην Περιβαλλοντική Προστασία και την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής» και αφετέρου με θέμα «Τοποθετήσεις διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών εκπροσώπων στη θεματική: προς ένα βιώσιμο και περιβαλλοντικά υπεύθυνο χρηματοπιστωτικό και τραπεζικό σύστημα», περιγράφηκαν η υφιστάμενη κατάσταση σχετικά με τη χρηματοδότηση των βιώσιμων επενδύσεων, το έργο και τη δράση της Ελλάδας, όσον αφορά την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Τράπεζας των Επενδύσεων, σχετικά με την επίτευξη των στόχων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, οι στόχοι που θέτει η Ελλάδα, οι Αρχές Ηθικής και Υπεύθυνης Τραπεζικής, καθώς και τα συμπεράσματα.

Ο επόμενος στόχος της Συμφωνίας του Παρισιού αφορά τις χρηματοροές μας, την αλλαγή του χρηματοδοτικού συστήματος του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού συστήματος, έτσι ώστε να μην χρηματοδοτεί πλέον ενέργειες οι οποίες είναι ενάντια στο κλίμα, αλλά να χρηματοδοτεί ενέργειες οι οποίες συνεισφέρουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Όλα αυτά μαζί μας φέρνουν στον γενικό στόχο που απαιτεί οι ανθρωπογενείς εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στο δεύτερο μισό αυτού του αιώνα να μηδενιστούν, κατά απόλυτο βαθμό και εάν είναι δυνατόν στην αρχή του δεύτερου μισού του αιώνα, δηλαδή στη δεκαετία του 2050 να έχουμε καταφέρει να πετύχουμε αυτόν τον στόχο.

II. Υφιστάμενη κατάσταση

Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνεδρίασης αναφέρθηκε ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, ήδη από τις αρχές του 2000, έχει θέσει τις βάσεις για την αειφόρο ανάπτυξη, το οποίο σημαίνει πως οι χρηματοδοτήσεις των επιχειρηματικών δράσεων, έχουν ως έναν από τους πρωταρχικούς τους στόχους την προστασία του περιβάλλοντος και την επίτευξη της βιωσιμότητας στη χώρα.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η προστασία του περιβάλλοντος δεν νοείται χωρίς την ενεργό στήριξη τόσο των πολιτών όσο και των επιχειρήσεων. Για τον λόγο αυτό, οι τράπεζες εκπόνησαν ένα εγχειρίδιο προϋποθέσεων με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος, το οποίο θα πρέπει να τηρεί κάθε επιχείρηση όταν χρηματοδοτείται. Αυτό σημαίνει πως οι επιχειρήσεις με τη χρηματοδότησή τους, οφείλουν να αποδεικνύουν την τήρηση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων. Ο στόχος αυτός οδηγεί στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βιώσιμη χρηματοδότηση και η ανταπόκριση σε αυτόν τον στόχο χαρακτηρίζει μια χρηματοδότηση βιώσιμη ή όχι.

Ως σημαντική κρίθηκε η εξέλιξη της έκδοσης των «πράσινων ομολόγων», τα οποία είναι χρεόγραφα σταθερής απόδοσης και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση ή αναχρηματοδότηση έργων με θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον ή το κλίμα. Οι εκδότες των ομολόγων αυτών διασφαλίζουν πως τα έσοδα διατίθενται σε πράσινα έργα, συνεπώς, πως η έκδοση έχει γίνει στο πλαίσιο μιας βιώσιμης χρηματοδότησης. Λόγω της καινοφανούς αυτής εξελίξεως στο χώρο των πράσινων χρηματοδοτήσεων, ακολούθησε ειδικότερη εισήγηση σε σχέση με τα πράσινα ομόλογα, η οποία αποτελεί αντικείμενο σχετικού κεφαλαίου κατωτέρω.

III. Έργο και δράση των Ελληνικών Τραπεζών στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Στη συνέχεια της συνεδρίασης συζητήθηκε το έργο και η δράση των Ελληνικών Τραπεζών στην προσπάθεια της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής:

- Η Τράπεζα της Ελλάδος, ήταν η πρώτη τράπεζα, η οποία ασχολήθηκε με το πρόβλημα της αποτίμησης των επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών στην Ελληνική οικονομία, συστήνοντας το 2009 την Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής, η οποία εκπονεί έρευνες και μελέτες σχετικά με τις κλιματικές αλλαγές. Στόχος της Επιτροπής αυτής είναι η ανάδειξη των κινδύνων και των ευκαιριών που εκπορεύονται από τη μεταβολή του κλίματος.
- Η Ελλάδα υπέγραψε το 2015 το Σχέδιο για την Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, ένα οκταετές έργο με τίτλο «Boosting the implementation of adaptation policy across Greece» το οποίο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έργα για την προσαρμογή της Ελλάδας στην κλιματική αλλαγή και το οποίο τελεί υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Στόχος της Ελληνικής Κυβέρνησης είναι η ύπαρξη πολιτικής σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Συνεπώς, στόχος του έργου είναι να υποστηριχθεί τόσο η διαδικασία του σχεδιασμού, όσο και η υλοποίηση αναγκαίων μέτρων προσαρμογής και να αποτελέσει μοχλό κινητοποίησης, ώστε να προσαρμοστούμε μέσα στα επόμενα χρόνια στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- Τον Σεπτέμβριο του 2019 υπογράφηκαν στη Νέα Υόρκη, οι Αρχές Υπεύθυνης Τραπεζικής, οι οποίες προσπαθούν να καθορίσουν τον ρόλο και τις ευθύνες του τραπεζικού συστήματος στη διαμόρφωση ενός βιώσιμου μέλλοντος.²⁰ Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η πρώτη κεντρική τράπεζα που υιοθέτησε αυτές τις αρχές και ενθαρρύνει τις υπόλοιπες τράπεζες στην υιοθέτηση αυτών των αρχών. Από τις ιδιωτικές τράπεζες, η Τράπεζα Πειραιώς, η οποία παρέστη στη Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ, επίσης υπέγραψε τις Αρχές, ενώ ακολούθησαν και άλλες ιδιωτικές τράπεζες.
- Παράλληλα, έχει συσταθεί το Δίκτυο Κεντρικών Τραπεζών και Εμπορικών Αρχών για ένα «πράσινο» πιστωτικό σύστημα (Network for Greening the Financial System – «NGFS»), στο οποίο και η Τράπεζα είναι μέλος.

Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι πολύ σημαντικός για τη μετάβαση στη νέα οικονομία χαμηλών εκπομπών, η οποία είναι απαραίτητη για τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς είναι αναγκαία η σωστή εκτίμηση και εποπτεία των χρηματοοικονομικών κινδύνων που εκπορεύονται από τις κλιματικές αλλαγές. Επίσης, κρίνεται σημαντική η ύπαρξη πληροφόρησης, διαφάνειας και δημοσιοποίησης των σχεδιαζόμενων επενδύσεων, ώστε να επιτευχθεί αξιολόγηση των επιχειρηματικών ευκαιριών.

IV. Έργο και στόχοι βάσει της Νέας Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης σχετικής συνεδρίασης της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, συζητήθηκε η νέα πολιτική χρηματοδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας, βάσει των στόχων που θέτει η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (New Green Deal) και οι προσδοκίες σχετικά με τις νέες επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας και τη μετάβαση στις νέες τεχνολογίες ενέργειας.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρθηκε πως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υιοθέτησε μια πολύ φιλόδοξη πολιτική χρηματοδότησης έργων, κυρίως στον τομέα της ενέργειας, που αποτελεί ορόσημο για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την υποστήριξη της χώρας προς τους στόχους της Ε.Ε.. Η πολιτική αυτή αναφέρεται στη στήριξη των νέων επενδύσεων που διευκολύνουν την παραγωγή ενέργειας, μέσω των τεχνολογιών χαμηλών ή μηδενικών εκπομπών άνθρακα. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων φιλοδοξεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες και έργα τα οποία θα είναι πλήρως ευθυγραμμισμένα με τις αρχές και τους στόχους της Συμφωνίας των Παρισίων.

²⁰ Βλ. <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/>

V. Αρχές Ηθικής και Υπεύθυνης Τραπεζικής

Στη συνέχεια συζητήθηκαν **οι Αρχές οι οποίες συνδέουν το έργο του τραπεζικού συστήματος με τη βιώσιμη ανάπτυξη (Principles of Values-based Banking)**, και πώς μπορεί μια τράπεζα να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη, αξιοποιώντας ένα μοντέλο λειτουργίας που στηρίζεται σε ηθικές αρχές και αξίες.²¹ Η συζήτηση αναφέρθηκε στα εξής:

- Ως πυρήνας του επιχειρηματικού μοντέλου λαμβάνονται ταυτόχρονα υπόψιν ο άνθρωπος, ο πλανήτης και η ευημερία των τοπικών κοινωνιών.
- Επιδιώκεται η εφαρμογή μεθόδων διαφάνειας και εταιρικής διακυβέρνησης.
- Επιδιώκεται οι Φορείς να είναι αυτοσυντηρούμενοι ώστε να επιτυγχάνεται η ανθεκτικότητά τους στις εξωτερικές επιδράσεις.
- Απαιτείται γνώση πελατολογίου και περιβάλλοντος, ώστε να υπάρχει άμεση κατανόηση των οικονομικών δραστηριοτήτων και άμεση αναγνώριση των σχετικών κινδύνων.

Οι Αρχές αυτές προσομοιάζουν με τις Αρχές των Ηνωμένων Εθνών για την Υπεύθυνη Τραπεζική, παρόλα αυτά τονίστηκε πως ο πυρήνας του συγκεκριμένου επιχειρηματικού μοντέλου είναι σαφώς ορισμένος και προσφέρεται μια δεσμευτική περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση στο τραπεζικό σύστημα, μετουσιώνοντας στην πράξη τη φιλοδοξία που έθεσαν στο κείμενό τους τα Ηνωμένα Έθνη. Επίσης, στο κείμενο των Ηνωμένων Εθνών λείπει η ρητή δήλωση πως η υπεύθυνη τραπεζική πρέπει να χρηματοδοτεί μόνο την πραγματική οικονομία και θα πρέπει να αποφεύγονται εμπορικές και οικονομικές δραστηριότητες και συναλλαγές που δεν εξυπηρετούν τον συγκεκριμένο σκοπό.

Συνεπώς, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης τονίστηκε πως η Ηθική και η Υπεύθυνη Τραπεζική, καθώς και η καθοδήγηση τραπεζικών πόρων στην πραγματική οικονομία, συμβάλλουν ενεργά στην ανάπτυξη και στην προστασία του περιβάλλοντος με στόχο την είσοδο του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε ένα καλύτερο αύριο.

²¹ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμο στο: <http://www.gabv.org/about-us/our-principles>

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

VI. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, από τις συνεδριάσεις της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, επεξηγήθηκε η συμβολή του τραπεζικού τομέα και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, οι συνθήκες χρηματοδότησης των βιώσιμων επενδύσεων, δίνοντας έμφαση στα ζητήματα της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, το έργο και τις δράσεις της Ελλάδας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, καθώς και τις Αρχές Ηθικής και Υπεύθυνης Τραπεζικής, οι οποίες προσφέρουν μια δεσμευτική περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση στο τραπεζικό σύστημα, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι Ελληνικές Τράπεζες βρίσκονται στην πρωτοπορία αυτής της διεθνούς προσπάθειας.

ν. Συμβολή της Κεφαλαιαγοράς και του Χρηματιστηρίου Αθηνών στην περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Στη διάρκεια των συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, με θέμα «Η συμβολή της Κεφαλαιαγοράς και του Χρηματιστηρίου Αθηνών στη περιβαλλοντική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής», συζητήθηκε η υφιστάμενη κατάσταση, τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια και τα κριτήρια καλής διακυβέρνησης (Environmental, Social and Governance criteria – «ESGs»), ο ρόλος και η συμβολή του Χρηματιστηρίου στις πράσινες και υπεύθυνες επενδύσεις, καθώς και τα συμπεράσματα.

II. Υφιστάμενη κατάσταση

Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, συζητήθηκε η αλλαγή της ιδιωτικής οικονομίας και η προσαρμογή στις επιταγές της προστασίας του περιβάλλοντος και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Οι παράγοντες, οι οποίοι επηρέασαν τη στροφή προς την προστασία του περιβάλλοντος, είναι τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια και τα κριτήρια καλής διακυβέρνησης, δηλαδή τα κριτήρια τα οποία διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για μακροχρόνια ανάπτυξη.

Τα ESG κριτήρια αναπτύσσουν τις εταιρείες και τις οικονομικές επιχειρήσεις ώστε να δημιουργούν δεσμούς με το περιβάλλον, στο οποίο λειτουργούν και το οποίο επηρεάζουν. Με βάση αυτά τα κριτήρια, οδηγούνται οι επιχειρήσεις στο να παράγουν μια αξία, όχι μόνο οικονομική, αλλά και περιβαλλοντική, καθώς οι επιχειρήσεις οφείλουν να κατανέμουν τα περιβαλλοντικά βάρη και να διαμορφώνουν τη δραστηριότητά τους με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η “κλιματική δικαιοσύνη”.

Στη συνέχεια, συζητήθηκε η ανάγκη προσανατολισμού των επιχειρήσεων προς τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας έναντι βραχυπρόθεσμου κέρδους. Τα ESG κριτήρια μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητα των εταιρειών να παράγουν αξία μακροπρόθεσμα. Οι επενδυτές χρησιμοποιούν αυτά τα στοιχεία, αφενός για να καθοριστεί πόσο ανθεκτικές είναι οι εταιρείες στην αντιμετώπιση των αλλαγών του στο περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνται και αφετέρου, διότι, σε συνδυασμό με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία, υπάρχει η δυνατότητα μιας πιο ολοκληρωμένης εικόνας της ανταγωνιστικής θέσης της εταιρείας, αλλά και της δυνατότητας αποτελεσματικής αντιμετώπισης των προκλήσεων.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων τονίστηκαν τα πλεονεκτήματα των εταιρειών και επιχειρήσεων οι οποίες εφαρμόζουν τα ESG κριτήρια. Με την εφαρμογή των κριτηρίων παρέχεται αυξημένη διαφάνεια και καλύτερη απόδοση των εταιρειών, μεγαλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια με χαμηλότερο κόστος και προσελκύονται περισσότεροι επενδυτές για μακροπρόθεσμες επενδύσεις. Επίσης, με την εφαρμογή των κριτηρίων διαφαίνονται καλύτερα τα επιχειρηματικά αποτελέσματα των εταιρειών, δίνεται η δυνατότητα στις εταιρείες να προσαρμόζονται σε νεότερες νομοθετικές και ρυθμιστικές αλλαγές, καθώς και η δυνατότητα περιορισμού των κανονιστικών κινδύνων και των κινδύνων συμμόρφωσης.

III. Ο ρόλος των Χρηματιστηρίων

Στη συνέχεια των συνεδριάσεων, συζητήθηκε ο ρόλος των Χρηματιστηρίων και της ιδιωτικής οικονομίας, καθώς βρίσκονται στο κέντρο μεταξύ των επενδυτών, των ρυθμιστικών αρχών και των εταιρειών. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρθηκε πως το Χρηματιστήριο δύναται να προτείνει τις βέλτιστες πρακτικές δημοσιοποίησης και ενθαρρύνει τις πράσινες και υπεύθυνες επενδύσεις. Επιπλέον, η συνένωση των Χρηματιστηρίων προσφέρει την ίδια πρακτική, τη διάχυση των βέλτιστων πρακτικών, καθώς παρέχεται καθοδήγηση και υποστήριξη στις εταιρείες, σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τις μεθόδους διαφάνειας. Περαιτέρω, διευκολύνεται η χρήση των στοιχείων από επενδυτές και η συνδρομή των εταιρειών στις κανονιστικές αλλαγές. Το Χρηματιστήριο, παρέχει επίσης κίνητρα σε εταιρείες με καλή επίδοση ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ανάδειξη.

IV. Οδηγός για τους Δείκτες Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χρηματιστηρίου Αθηνών

Το Χρηματιστήριο Αθηνών συμμετέχει στην πρωτοβουλία Sustainable Exchange Stocks (SSE) των Ηνωμένων Εθνών, η οποία προωθεί τη διάχυση βέλτιστων πρακτικών για τη δημοσιοποίηση και ενσωμάτωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων και στοχεύει στην ανάπτυξη των βιώσιμων επενδύσεων σε τοπικές κεφαλαιαγορές. Συνεπώς, προχώρησε στην έκδοση του “Οδηγού Δημοσιοποίησης Μη Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών”, επιδιώκοντας να προωθήσει και να ενισχύσει τις πρακτικές δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG που εφαρμόζουν οι ελληνικές εισηγμένες εταιρείες, όπως αποτυπώνεται στο υπ’ αριθμ. 5 παράρτημα.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Στη συνέχεια της συνεδρίασης συζητήθηκε πως ο Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG προτείνει συγκεκριμένους δείκτες στις εταιρείες, ώστε να αξιοποιούν τις μεθόδους αυξημένης διαφάνειας στην Ελλάδα, οι οποίοι οδηγούν στην ανάπτυξη της βιωσιμότητας των επενδύσεων και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των αλλαγών σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στόχος είναι η προώθηση, η ενίσχυση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης των επενδυτών στην αγορά του Χρηματιστηρίου. Ο Οδηγός βοηθά τις εισηγμένες εταιρείες να αναπτύξουν την επίδοσή τους σε θέματα ESG, και να επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους επενδυτές και κυρίως τους θεσμικούς επενδυτές όσον αφορά θέματα σχετικά με τη δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων. Επίσης, τονίστηκε πως αποτελεί εργαλείο με το οποίο οι επιχειρήσεις μπορούν να προσδιορίσουν τα ουσιαστικά θέματα σχετικά με τα ESGs που πρέπει να δημοσιοποιούν και να διαχειρίζονται, με βάση τις επιπτώσεις αυτών των θεμάτων στη μακροπρόθεσμη απόδοσή τους. Παρέχει επίσης πρακτικές οδηγίες σχετικά με τους δείκτες που πρέπει να χρησιμοποιούν οι εταιρείες για τη δημοσιοποίηση των εν λόγω πληροφοριών. Πιο συγκεκριμένα, τονίστηκε πως ο Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG κριτήρια αποτελεί μια πρωτοβουλία που προωθεί την καλή διακυβέρνηση και τις βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές, ενθαρρύνοντας τις εισηγμένες επιχειρήσεις στη δημοσιοποίηση στοιχείων ESG (Environmental, Social and Governance), δηλαδή στοιχείων που αφορούν το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση. Επίσης, αναφέρθηκε πως η Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή των Κεφαλαιαγορών (ESMA), έχει δημοσιεύσει πρόσφατα ειδικές πρακτικές και οδηγίες, με έμφαση στους παράγοντες και πιο συγκεκριμένα στην ανάλυση κινδύνων και ευκαιριών, στην ενθάρρυνση των μακροπρόθεσμων επενδύσεων. Ο Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG του Χρηματιστηρίου, δίνει έμφαση στην ουσία των παραγόντων ESG και απλοποιεί την παρουσίαση των στοιχείων με κοινή μεθοδολογία και με κρίσιμο τρόπο. Έτσι, συμβάλλει στην ανάδειξη της κρισιμότητας των βιώσιμων επενδύσεων, ενισχύοντας τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην αγορά. Συμπληρωματικά, τονίστηκε πως μεγαλύτερο κομμάτι της εταιρικής αξίας εντοπίζεται πλέον σε άυλα περιουσιακά στοιχεία, το ανθρώπινο, το φυσικό και το κοινωνικό κεφάλαιο διαμορφώνουν το σύνολο των ουσιαστικών πληροφοριών ESG που χρειάζονται οι επενδυτές.

Η ανάπτυξη του Οδηγού Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG βασίστηκε σε βέλτιστες πρακτικές που περιγράφονται σε διεθνείς πρωτοβουλίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη, στις υπάρχουσες απαιτήσεις της ελληνικής αγοράς για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Πιο συγκεκριμένα, τονίστηκαν δυο προσεγγίσεις όσον αφορά τους δείκτες:

- α) Χρηματοοικονομικά χαρακτηριστικά και κριτήρια και χρηματοοικονομικές επιπτώσεις στις εταιρείες, που απευθύνονται κυρίως σε επενδυτές,
- β) Επιπτώσεις της ίδιας της εταιρείας στο περιβάλλον και την κοινωνία, όπου απευθύνονται κυρίως σε εργαζομένους, καταναλωτές, πελάτες, και την ίδια την κοινωνία.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Τονίστηκε πως οι δύο προσεγγίσεις αλληλεπικαλύπτονται, καθώς ο μετασχηματισμός μιας αγοράς ή/και οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να μετατρέψουν την εξωτερική επίπτωση μιας επιχείρησης - θετική ή αρνητική - σε επιχειρηματική ευκαιρία, που μπορεί να θεωρηθεί χρηματοοικονομικά σημαντική.

Πιο συγκεκριμένα, οι κατηγορίες δεικτών είναι οι:

α) Γενικοί Δείκτες, οι οποίοι χωρίζονται σε Βασικούς και Προηγμένους Δείκτες. Οι Βασικοί Δείκτες είναι 13 Δείκτες και απευθύνονται σε εταιρείες ανεξαρτήτως μεγέθους, δραστηριότητας, και αντικειμένου βιώσιμης ανάπτυξης. Οι Προηγμένοι Δείκτες είναι 12 και απευθύνονται σε όλες τις εταιρείες οι οποίες έχουν ενσωματώσει τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και αναδεικνύουν την καλύτερη επίδοσή τους.

β) Κλαδικοί Δείκτες. Οι Κλαδικοί Δείκτες έχουν αναπτυχθεί ανά Κλάδο. Τίθενται 11 κλάδοι και για κάθε κλάδο έχουν δημιουργηθεί από 2 έως 6 Κλαδικοί Δείκτες. Ο κάθε Δείκτης έχει μια ταυτότητα, η οποία αποτελείται από τρία στοιχεία. Το πρώτο στοιχείο μάς δείχνει τι είδους Δείκτης είναι αυτός, - αν είναι Βασικός, Προηγμένος, ή Κλαδικός. Το δεύτερο στοιχείο μάς δείχνει αν ο Δείκτης αυτός αναφέρεται σε στοιχεία που έχουν να κάνουν με το περιβάλλον, την κοινωνία ή την εταιρική διακυβέρνηση. Το τρίτο στοιχείο είναι ο αριθμός του Δείκτη.

V. Πράσινες και Υπεύθυνες Επενδύσεις

Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων τονίστηκε περαιτέρω η σημασία των ESG κριτηρίων για την ανάπτυξη των πράσινων επενδύσεων. Όσον αφορά την Ελλάδα, τονίστηκε πως η περιβαλλοντική ατζέντα αναλύεται σε επιμέρους πολιτικές. Αρχικά αναφέρθηκε πως οι λιγνιτικές μονάδες θα λειτουργήσουν έως το 2028 και προώθηση απολιγνιτοποίησης. Δεύτερος στόχος είναι η ηλεκτρική διασύνδεση των νησιών ώστε να μειωθεί το περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Τρίτος στόχος είναι οι πολιτικές ενεργειακής εξοικονόμησης, καθώς θα αυξηθούν 3.5 φορές οι σχετικοί πόροι. Τέταρτος στόχος είναι η προώθηση της ηλεκτροκίνησης των αυτοκινήτων. Πέμπτος στόχος είναι οι πολιτικές ολοκληρωμένης διαχείρισης των αποβλήτων με ιδιαίτερη έμφαση φυσικά στην ανακύκλωση. Έκτος στόχος είναι η απόσυρση των πλαστικών μιας χρήσης. Έβδομος στόχος είναι το Εθνικό σχέδιο αναδασώσεων. Όγδοος στόχος είναι οι πολιτικές, για τη στήριξη της βιοποικιλότητας και των περιοχών, «NATURA». Ένατος στόχος είναι το πρόγραμμα αστικών αναπλάσεων. Δέκατος στόχος είναι η εφαρμογή της ταξινόμιας και ενδέκατος στόχος είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία από το 2021 δεν θα χρηματοδοτεί επενδύσεις σε υποδομές φυσικού αερίου.

VI. Προτάσεις

Τα Μέλη της Επιτροπής έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον Οδηγό Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG και εισηγήθηκαν σημαντικές βελτιώσεις. Προτάθηκε πως οι εταιρείες οφείλουν να αναφέρονται στο σύνολο των στοιχείων των ενοτήτων, δηλαδή σε ομίλους, μητρικές και θυγατρικές εταιρείες. Όταν αυτό δεν είναι εφικτό, το πεδίο αναφοράς να αρχίζει από τα στοιχεία της μητρικής εταιρείας και να προστίθεται της θυγατρικής. Προτάθηκε δε πως οι ετήσιες δημοσιοποιήσεις οφείλουν να εγκρίνονται από τα Διοικητικά Συμβούλια, ενώ για την ενίσχυση της αξιοπιστίας των πληροφοριών θα ήταν χρήσιμος ο έλεγχος από τρίτους συνεργάτες για την ορθότητα των πληροφοριών. Η δημοσιοποίηση των πληροφοριών θα ήταν καλό να πραγματοποιείται είτε από αυτόνομη έκθεση απολογισμού βιώσιμης ανάπτυξης, εταιρικής υπευθυνότητας, είτε ενισχύοντας τη μη χρηματοοικονομική έκθεση που περιέχεται στη χρηματοοικονομική έκθεση είτε με ενοποιημένο ισολογισμό. Εξίσου χρήσιμο θα είναι και η δημοσιοποίηση πληροφοριών σε ετήσια βάση και εντός έξι μηνών από το τέλος της οικονομικής χρήσης. Επιπλέον, τα Διοικητικά Συμβούλια και τα στελέχη της Ανώτατης Διοίκησης προτείνεται να συμμετέχουν στον προσδιορισμό των ουσιαστικών θεμάτων και εταιρειών, καθώς και στον προσδιορισμό και την παρακολούθηση των δεικτών επίδοσης. Περαιτέρω, οι τράπεζες οφείλουν να παρέχουν βιώσιμη υποστήριξη και χρηματοδότηση στις ελληνικές εταιρείες, μέσω ειδικών χρηματοπιστωτικών εργαλείων και συμβουλευτικής, ενώ η ουσιαστική εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας στην Ελλάδα, με τον μετασχηματισμό του ενεργειακού και τραπεζικού συστήματος σε μια πράσινη κατεύθυνση θα συνέβαλε στην περιβαλλοντική προσπάθεια των τραπεζών. Στο πνεύμα αυτό, οι ροές των κεφαλαίων πρέπει να κατευθύνονται προς τις βιώσιμες επενδύσεις, καθώς και να επιτευχθεί η διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που απορρέουν από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να προαχθεί η διαφάνεια και η μεσοπρόθεσμη χρηματοπιστωτική και οικονομική δραστηριότητα.

Με την εφαρμογή του Οδηγού Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG, οι επιχειρήσεις και οι εταιρείες θα μπορέσουν να καταγράψουν τη δράση στα περιβαλλοντικά, κοινωνικά κριτήρια και τα κριτήρια καλής διακυβέρνησης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η επιχείρηση μπορεί να κατανοήσει την εσωτερική της δράση και να βελτιώσει τη δημοσιοποίησή της. Οι δείκτες ESG ποσοτικοποιούν τις εταιρικές αποδόσεις σε θέματα σεβασμού του περιβάλλοντος, της ανάπτυξης, της ισότητας των φύλων και της αποτελεσματικότητας της εταιρικής διακυβέρνησης.

VII. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, από τις συνεδριάσεις της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, συζητήθηκαν τα ESG κριτήρια στην μακροχρόνια οικονομική ανάπτυξη και ο ρόλος του Χρηματιστηρίου στην ανάπτυξη των πράσινων και υπεύθυνων επενδύσεων, ο Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG του Χρηματιστηρίου Αθηνών, καθώς και η προσαρμογή της ιδιωτικής οικονομίας στις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος και της αντιμετώπισης των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής. Ο Οδηγός αποτελεί πρακτικό εργαλείο για τη διάχυση καλών πρακτικών δημοσιοποίησης μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών, όπως διαμορφώνονται παγκοσμίως. Οι επιχειρήσεις μπορούν μέσω αυτού να προσδιορίσουν τα ουσιαστικά θέματα ESG που πρέπει να δημοσιοποιούν και να διαχειρίζονται, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν επιτυχώς στην παγκόσμια τάση για την ενσωμάτωση στοιχείων ESG από επενδυτές.

Λόγω της σπουδαιότητας του Οδηγού Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG που καταρτίστηκε από το Χρηματιστήριο Αθηνών, ο οποίος ποσοτικοποιεί την αξία που επιστρέφει η λογοδοσία στις εταιρείες σε θέματα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και καλής διακυβέρνησης, η Επιτροπή Περιβάλλοντος εισηγήθηκε να υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της δεύτερης ανάγνωσης που πραγματοποιήθηκε εκείνο το χρονικό διάστημα για την πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις γνωστοποιήσεις σχετικά με τις αειφόρες επενδύσεις και τους κινδύνους βιωσιμότητας και για την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

vi. Συμβολή του ασφαλιστικού τομέα στην περιβαλλοντική προστασία και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Επιμέλεια Εισήγησης: Χαράλαμπος (Μπάμπης) Παπαδημητρίου

I. Εισαγωγή

Η συζήτηση των μελών της Επιτροπής επικεντρώθηκε στη θετική συμβολή του ασφαλιστικού τομέα στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών. Το φαινόμενο των έντονων καιρικών μεταβολών έχει ενταθεί τα τελευταία έτη και στην Ελλάδα, με πραγματικά μετρήσιμες επιπτώσεις. Η τεχνογνωσία του ασφαλιστικού τομέα γίνεται ολοένα και πιο αναγκαία για τη διαχείριση φυσικών φαινομένων που εξελίσσονται με ασύμμετρους για τον άνθρωπο ρυθμούς. Ο ασφαλιστικός κλάδος μέσα από στοχευμένες δράσεις συνεισφέρει στη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις ζωές και τις περιουσίες των ανθρώπων. Σήμερα, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί πέραν του βασικού τους προορισμού που είναι η ανάλυση κινδύνων και η χρηματοδότηση των οικονομικών επιπτώσεων των κινδύνων, καλούνται να στηρίξουν την ενημέρωση των πολιτών, ενώ επενδύουν στην έρευνα.

Στην Έκθεση που ακολουθεί, επιχειρείται μία συνοπτική αποτύπωση των διαπιστώσεων, των συμπερασμάτων και των προτάσεων της Επιτροπής.

II. Περιγραφή θέματος: Η συμβολή του ασφαλιστικού τομέα στην περιβαλλοντική προστασία και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Οι επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης αναμένεται να έχουν ιδιαίτερα υψηλό κόστος εάν δεν μετριαστεί η μεταβολή του κλίματος. Στο πλαίσιο αυτό, έχει αναληφθεί σε παγκόσμιο επίπεδο μια σειρά δράσεων τόσο για την υποστήριξη της προσπάθειας ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής όσο και για την προστασία των οικονομικών μονάδων, με σημαντικότερη δράση τη Συμφωνία του Παρισιού για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής (2015). Στον τομέα της αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης και της προστασίας του περιβάλλοντος οι ασφαλιστικοί οργανισμοί δύνανται να συμβάλουν σημαντικά, τόσο ως θεσμικοί επενδυτές, αναλαμβάνοντας πιο ενεργό ρόλο, όσο και ως πάροχοι ασφαλιστικών καλύψεων έναντι καταστροφών από φυσικά γεγονότα που επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η συμβολή τους στην προστασία του περιβάλλοντος ξεκινά από την περιβαλλοντική εταιρική διακυβέρνηση των ίδιων των ασφαλιστικών εταιριών. Ειδικότερα, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, ακολουθούν πολιτικές με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος, ενώ εφαρμόζουν ένα απαιτητικό πλάνο για τη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά 20%. Ειδικότερα, επιδιώκουν την καλύτερη εκμετάλλευση των χώρων εργασίας, στηρίζουν το μοντέλο της τηλεργασίας, εφαρμόζουν στοχευμένη πολιτική για τα εταιρικά ταξίδια, προωθούν τη χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας. Παράλληλα, ακολουθούν ένα εκτεταμένο πρόγραμμα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των υπαλλήλων τους στα περιβαλλοντικά ζητήματα ενώ αποκλείουν από το **χαρτοφυλάκιο τους εταιρείες** που δεν έχουν προσαρμόσει τους αναπτυξιακούς τους στόχους στη Συμφωνία των Παρισίων.

Η συμβολή του ασφαλιστικού τομέα στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής συντονίζεται μέσα από τέσσερις βασικούς άξονες:

- Την ενημέρωση για τους κινδύνους και την αξία της πρόληψης,
- Τη χρηματοδότηση και τη στήριξη της επιστημονικής έρευνας,
- Τη χρηματοδότηση των οικονομικών επιπτώσεων,
- Τη στήριξη των επενδύσεων σε φιλικές προς το περιβάλλον μορφές ενέργειας.

i. Ενημέρωση για τους κινδύνους και προώθηση της πρόληψης

Μια από τις υποχρεώσεις του ασφαλιστικού τομέα προς την κοινωνία είναι η ενημέρωση για τους κινδύνους (risk awareness) και η προώθηση της ιδέας της πρόληψης. Οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, ως διαχειριστές κινδύνων, έχουν γνώση των κινδύνων που αναλαμβάνουν, τους οποίους μελετούν, αναλύουν και αξιολογούν (underwriting), επιδιώκοντας να μετριάσουν τις επιπτώσεις αυτών αλλά κυρίως να προλάβουν την πραγμάτωσή τους. Στο πλαίσιο της αποτελεσματικής πρόληψης και αντιμετώπισης των κινδύνων οι ασφαλιστικές εταιρείες επενδύουν στην ενημέρωση των πολιτών, προκειμένου να είναι σε θέση να κατανοήσουν το μέγεθος του κινδύνου στον οποίο υπάρχει περίπτωση να εκτεθούν. Παράλληλα, προωθούν την ιδέα της πρόληψης, ώστε να καλλιεργηθεί στη συνείδηση του κοινού η σημασία της πρόληψης έναντι της θεραπείας. Άλλωστε, η σωστή ενημέρωση των πολιτών και η λήψη των κατάλληλων προληπτικών μέτρων ελαχιστοποιεί τους κινδύνους, γεγονός που οδηγεί σε πιο χαμηλή ασφάλιση και συνεπώς σε πιο εφικτή ασφάλιση.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Μάλιστα, με δεδομένο ότι η πρόληψη και η κατάλληλη προετοιμασία είναι καθοριστικοί παράγοντες αποτροπής και αντιμετώπισης των συνεπειών των φυσικών καταστροφών, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί έχουν δημιουργήσει συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης των ασφαλισμένων όπως, για παράδειγμα, μέσω της αποστολής sms ενημερώνουν για περιορισμό των μετακινήσεων όταν σε μια περιοχή επίκειται καταιγίδα- με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων ενός ακραίου φυσικού φαινομένου και τελικά την προστασία των πελατών τους.

ii. Χρηματοδότηση και στήριξη της επιστημονικής έρευνας

Η πολυπλοκότητα του φαινομένου της κλιματικής κρίσης απαιτεί, παράλληλα, την ενδυνάμωση της ακαδημαϊκής γνώσης και τη χρηματοδότηση ερευνών. Οι ασφαλιστικές εταιρείες έχουν στην κατοχή τους πολλά δεδομένα, που προκύπτουν από την εμπειρία τους κατά τη διαχείριση των κινδύνων, τα οποία μελετούν με σκοπό τη δημιουργία μοντέλων πρόβλεψης κινδύνων και την εξάλειψη φαινομένων με αρνητικές επιπτώσεις. Περαιτέρω, τα δεδομένα αυτά αξιοποιούνται από την επιστημονική κοινότητα, μέσω μελετών που χρηματοδοτούν οι ασφαλιστικές εταιρείες, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των τάσεων των κινδύνων, τη δημιουργία αποτελεσματικότερων και ακριβέστερων μοντέλων πρόβλεψης και εν τέλει την καλύτερη διαχείριση των κινδύνων. Στην Επιτροπή αναφέρθηκε το παράδειγμα του Ταμείου AXA Research Fund, μέσω του οποίου έχουν χορηγηθεί την τελευταία δεκαετία σε 36 χώρες περίπου σαράντα εκατομμύρια ευρώ για την υποστήριξη 208 ακαδημαϊκών μελετών, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή, τις φυσικές καταστροφές και την ανθεκτικότητα των πόλεων. Ορισμένες από αυτές τις μελέτες έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα.

iii. Χρηματοδότηση των οικονομικών επιπτώσεων

Ο βασικός ρόλος των ασφαλιστικών οργανισμών είναι η χρηματοδότηση των οικονομικών επιπτώσεων των κινδύνων, δηλαδή η αποκατάσταση των ζημιών, οι οποίες μπορούν να συμβούν σαν αποτέλεσμα –μεταξύ άλλων- και φυσικών καταστροφών. Η πρόληψη δεν δύναται να εξαλείψει την πιθανότητα ένα ακραίο φυσικό φαινόμενο να προκαλέσει ζημιές. Με δεδομένο ότι το ενδεχόμενο πραγμάτωσης κινδύνου δεν μπορεί να αποφευχθεί ποτέ 100%, οι ασφαλιστικές εταιρείες παρέχουν τη δυνατότητα αποζημίωσης των ζημιών που θα προκληθούν. Στόχος των ασφαλιστικών εταιρειών είναι η ενεργοποίηση των διαδικασιών αποζημίωσης με σκοπό την άμεση υποστήριξη και αποκατάσταση των ασφαλισμένων, ει δυνατόν ακόμη κι αμέσως μετά από μία φυσική καταστροφή. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύσσονται σε παγκόσμιο επίπεδο λύσεις παραμετρικής ασφάλισης (parametric insurance), όπου αξιοποιούνται η τεχνογνωσία των ειδικών επιστημόνων και δεδομένα που συλλέγονται από δορυφόρους, με σκοπό την άμεση αποζημίωση μετά από μια καταστροφή. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν οι ασφαλισμένοι να λάβουν πολύ γρήγορα μια πρώτη χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των πρώτων εξόδων. Τα προγράμματα παραμετρικής ασφάλισης εφαρμόζονται συχνά σε τρίτες χώρες, οι οποίες είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες σε κινδύνους καιρικών φαινομένων και καταστροφών, όπως ξηρασίες, σεισμούς και θύελλες.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

iv. Στήριξη των επενδύσεων φιλικών προς το περιβάλλον

Οι ασφαλιστικές εταιρείες είναι μεγάλοι θεσμικοί επενδυτές λόγω των κεφαλαίων που συγκεντρώνουν. Μέσω των επενδύσεων που επιλέγουν να κάνουν μπορούν να στείλουν το σωστό μήνυμα προς τις επενδυτικές κοινότητες. Ενόψει των ανωτέρω, σε συνδυασμό με τους όρους της Συμφωνίας των Παρισίων για την Κλιματική Αλλαγή, όλο και περισσότεροι ασφαλιστικοί οργανισμοί στρέφονται προς επενδύσεις με πράσινο πρόσημο, δηλαδή σε επενδύσεις που θα έχουν ένα φιλικό αποτύπωμα για την υγεία του πλανήτη και του περιβάλλοντος. Η Συμφωνία δε προσδίδει ιδιαίτερα **σοβαρό ρόλο στις ασφαλιστικές εταιρείες** στην προσπάθεια μετάβασης σε μια οικονομία με μηδενικό αποτύπωμα, **καθώς το άρθρο 8** αναφέρει ότι οι τομείς συνεργασίας και διευκόλυνσης για την ενίσχυση της συνεννόησης, της δράσης και της υποστήριξης των στόχων μπορεί να περιλαμβάνουν εγκαταστάσεις ασφάλισης έναντι των κινδύνων, ομαδοποίηση των κλιματικών κινδύνων και άλλες λύσεις σχετικά με την ασφάλεια.

Στο πλαίσιο της Νέας Στρατηγικής για το Κλίμα οι ασφαλιστικοί οργανισμοί διπλασιάζουν τον στόχο τους για επενδύσεις σε πράσινα κεφάλαια, όπως είναι οι επενδύσεις σε **φωτοβολταϊκά** πάρκα και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, δημιουργούν «πράσινα» ασφαλιστικά προϊόντα, όπως το ομόλογο μετάβασης για επενδύσεις που συνδέονται με μεταβατικά έργα σε φιλικές προς το περιβάλλον δραστηριότητες, ενώ αποσύρουν επενδύσεις τους (από – επένδυση) από επιβαρυντικές για το περιβάλλον επιχειρηματικές ενέργειες. Ενώ, αυξάνεται ο αριθμός των ασφαλιστικών εταιρειών που αποκλείουν από το χαρτοφυλάκιο τους εταιρείες που δεν έχουν προσαρμόσει τους αναπτυξιακούς τους στόχους στην Συμφωνία των Παρισίων. Επιπλέον, με σκοπό την υποστήριξη της **μετάβασης σε μία οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα**, ορισμένες εταιρείες εφαρμόζουν πολιτική **μη ασφάλισης επιχειρήσεων που έχουν έκθεση πάνω από 30% στις εκπομπές του θερμοκηπίου**. Τέλος, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί δύνανται να διοχετεύουν σημαντικά κεφάλαιά τους σε επενδύσεις βιώσιμου χαρακτήρα δίνοντας έτσι κίνητρο σε επιχειρήσεις να αυξήσουν τις επιδόσεις τους πάνω σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά και θέματα εταιρικής διακυβέρνησης.

III. Προτάσεις

- Επισημάνθηκε το γεγονός ότι στην Ελλάδα ενώ η πλειοψηφία των πολιτών επενδύει στην ακίνητη περιουσία πιο πολύ από κάθε Ευρωπαίο, ωστόσο μόνο το 15% των σπιτιών είναι ασφαλισμένα για φυσικές καταστροφές. Το ποσοστό αυτό δεν αυξήθηκε ούτε μετά τις πρόσφατες καταστροφές που έπληξαν τη χώρα. Στο φαινόμενο αυτό θα έδινε λύση η δημιουργία ενός εθνικού συστήματος, μέσω σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με σκοπό την εκ των προτέρων χρηματοδότηση των ζημιών από φυσικές καταστροφές.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- **Επιπλέον**, μέσω Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, οι **ασφαλιστικές εταιρείες θα μπορούν να προσφέρουν την τεχνογνωσία και τα εργαλεία τους για την αξιολόγηση των κινδύνων**, την **πώληση ασφαλιστηρίων** και, σε ορισμένες περιπτώσεις, την **παροχή συμβουλών** στις κυβερνήσεις. Με αυτό τον τρόπο οι ασφαλιστικές εταιρείες θα παρέχουν ασφαλιστική κάλυψη για μεσαίου μεγέθους ζημιές, αποζημιώνοντας άμεσα τους ασφαλισμένους ενώ θα περιορίζεται η έκθεση του κράτους στον κίνδυνο.
- Προτάθηκε η προώθηση παραμετρικών προγραμμάτων ασφάλισης. Η παραμετρική ασφάλιση - αξιοποιώντας τα διδάγματα και την εμπειρία- μπορεί να δώσει ασφαλιστικές λύσεις τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για τον δημόσιο τομέα, ιδίως όσον αφορά την αντιμετώπιση ζημιών από φυσικές καταστροφές. Είναι δυνατόν να βελτιώσει τις τιμές παροχής της ασφάλισης μειώνοντας τις διοικητικές δαπάνες, διότι δεν περιλαμβάνει διαδικασία πραγματογνωμοσύνης για τον καθορισμό των απαιτήσεων, ενώ επιταχύνει την καταβολή της αποζημίωσης.
- Επισημάνθηκε η ανάγκη οι υπηρεσίες του δημοσίου τομέα, όπως οι υπηρεσίες διαχείρισης φυσικών καταστροφών, να διαθέτουν πρόσβαση σε προηγμένες τεχνολογίες και δίκτυα, σε καταρτισμένο προσωπικό, καθώς και σε δεδομένα, που συλλέγουν οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, ώστε να δύνανται να συγκρίνουν δεδομένα για τις ασφαλιστικώς καλυπτόμενες (και μη καλυπτόμενες) ζημιές που προκλήθηκαν από καταστροφές του παρελθόντος. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί η έρευνα σχετικά με τις επιπτώσεις των παρελθόντων και των μελλοντικών φυσικών απειλών, καθώς και οι στρατηγικές διαχείρισης των κινδύνων καταστροφών που εφαρμόζουν οι υπηρεσίες του δημοσίου τομέα.
- *Είναι απαραίτητη η καλλιέργεια ασφαλιστικής συνείδησης των πολιτών. Σε αυτό θα συμβάλλει η ενημέρωση του κοινού και η κατανόηση των κινδύνων.* Οι άνθρωποι και οι επιχειρήσεις συχνά υποτιμούν τον πραγματικό κίνδυνο μιας καταστροφής, και δεν είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές συνέπειες, με αποτέλεσμα να βασίζονται στην κρατική αρωγή. Όσοι δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν τον υψηλό βαθμό κινδύνου, αυτομάτως θεωρούν ότι δεν είναι απαραίτητο να συνάψουν ασφάλιση, με αποτέλεσμα να ασφαλίζονται μόνο οι εξαιρετικά εκτεθειμένοι και τα ασφάλιστρα να διαμορφώνονται σε απαγορευτικά υψηλές τιμές. Το πρόβλημα αυτό θα μπορούσε να ξεπεραστεί μέσω της υποχρεωτικής ασφάλισης έναντι καταστροφών. Η υποχρεωτική ασφάλιση θα οδηγήσει σε υψηλή διείσδυση στην αγορά και σε μεγαλύτερο όμιλο ασφαλισμένων, με συνέπεια να διευκολύνεται ο επιμερισμός του κινδύνου, να μειώνονται τα διοικητικά έξοδα ανά ασφαλιστήριο, ενώ θα περιορίζεται η εκ των υστέρων κρατική αρωγή.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- Να δημιουργηθεί ένας Οδηγός δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κοινωνικών κριτηρίων, καθώς και κριτηρίων καλής διακυβέρνησης. Ο οδηγός αυτός θα μπορεί να αξιοποιηθεί από αρκετές επιχειρήσεις ως πρακτικό εργαλείο για την υλοποίηση υπεύθυνων επενδύσεων σύμφωνα με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά πρότυπα, ώστε να προωθείται η ανάπτυξη ταυτόχρονα με την περιβαλλοντική προστασία.
- Αρκετοί σχολίασαν την ανάγκη εξεύρεσης τρόπων που θα μειώνουν το κόστος της ασφάλισης, ώστε να έχει μεγαλύτερη απήχηση στον κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό προτάθηκε η επιβράβευση της πρόληψης και της υπεύθυνης στάσης, ενώ αναφέρθηκαν παραδείγματα ασφαλιστικών εταιρειών που επιβραβεύουν με μειωμένα ασφάλιστρα όσους μειώνουν τις μετακινήσεις τους με το αυτοκίνητο.
- Πέρα από την ανάπτυξη της ασφαλιστικής συνείδησης χρειάζεται να γίνουν στοχευμένες ενέργειες που θα εξασφαλίσουν την ασφαλιστική εμπιστοσύνη των πολιτών και σε αυτό μπορεί να συμβάλει η διαπροσωπική σχέση που αναπτύσσει ο εκάστοτε επαγγελματίας ασφαλιστής με τον πελάτη του, καθώς και η δημιουργία εξατομικευμένων συμβολαίων, προσαρμοσμένων στις ανάγκες του κάθε ασφαλισμένου.

IV. Συμπέρασμα

Ο ασφαλιστικός τομέας διαδραματίζει μείζονα ρόλο στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, λειτουργώντας είτε ως μηχανισμός προσαρμογής μέσω της απορρόφησης ζημιών από την δημιουργία και διάθεση κατάλληλων ασφαλιστικών προγραμμάτων, είτε ως μηχανισμός μετριασμού της κλιματικής κρίσης, μέσω της υποστήριξης επενδύσεων με φιλικό αποτύπωμα για το περιβάλλον και της χρηματοδότησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που στηρίζουν κλιματικούς στόχους.

Τα επόμενα έτη αναμένεται να αυξηθεί η συχνότητα, η ένταση και η χωρική επίδραση των ακραίων φυσικών φαινομένων λόγω της κλιματικής κρίσης, γεγονός που επιτάσσει την ανάγκη εξεύρεσης και εφαρμογής μηχανισμών αποφυγής, μετριασμού και αποκατάστασης των ζημιών από φυσικές καταστροφές. Σε αυτό μπορεί να συμβάλει η υιοθέτηση πολιτικών ασφάλισης κλιματικού κινδύνου.

Τέλος, ο ασφαλιστικός τομέας έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην προσαρμογή του κοινού και των επιχειρήσεων στη νέα πραγματικότητα της κλιματικής αλλαγής, αλλά και στη διαχείριση των περιβαλλοντικών κινδύνων μέσα από την εκπαίδευση και την ενημέρωση, καθώς και μέσα από τη δημιουργία προϊόντων και υπηρεσιών που θα δίνουν κίνητρα για ανάληψη πρωτοβουλιών αντιμετώπισης περιβαλλοντικών κινδύνων.

vii.Πράσινα και Κλιματικά Ομόλογα

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Λόγω της ιδιαίτερης σπουδαιότητας των επενδυτικών ομολόγων («green bonds») ως αναδυόμενων εργαλείων χρηματοδότησης για τις πράσινες επενδύσεις, η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος κάλεσε ως ομιλητή τον κ. Sean Kidney, Εκτελεστικό Διευθυντή της «Πρωτοβουλίας για τα Κλιματικά Ομόλογα» («Climate Bonds Initiative»). Η Πρωτοβουλία για τα Κλιματικά Ομόλογα είναι μια παγκόσμια ΜΚΟ, με εκτεταμένη δράση τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, η οποία μετέχει σε σειρά διεθνών πρωτοβουλιών για την προώθηση της πράσινης χρηματοδότησης.

Τα κλιματικά ομόλογα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της κοινής παγκόσμιας προσπάθειας για τον περιορισμό της μέσης αύξησης της παγκόσμιας θερμοκρασίας κάτω των 2 βαθμών Κελσίου, και, ει δυνατόν, κάτω του 1,5 βαθμών Κελσίου. Επί του παρόντος, με την εξέλιξη των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και των λοιπών αερίων του θερμοκηπίου, αν συνεχιστούν ως έχουν μέχρι σήμερα («business as usual scenario»), η μέση αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας αναμένεται ότι θα ξεπεράσει κατά πολύ αυτά τα νούμερα με καταστροφικές συνέπειες για τη φύση, τους ανθρώπινους οικισμούς και της οικονομίας. Χρειάζεται, συνεπώς, να ενεργοποιήσουμε όσα εργαλεία διαθέτουμε για την έγκαιρη και καθοριστική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

II. Τι είναι και ποιους τομείς μπορούν να ενισχύσουν τα Πράσινα Ομόλογα

Ένα πράσινο ή κλιματικό ομόλογο («climate bond») συνιστά μια εξειδικευμένη μορφή εταιρικού χρέους, το οποίο είναι συνδεδεμένο με τον υποκείμενο ισολογισμό του εκδότη και είναι εξασφαλισμένο με πάγια περιουσιακά στοιχεία, με απώτερο στρατηγικό στόχο την στοχευμένη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών ή ειδικότερα κλιματικών επενδυτικών έργων. Συγκριτικά με άλλους τυπικούς ομολογιακούς τίτλους, τα πράσινα ομόλογα ενσωματώνουν ουσιώδη επενδυτικά κίνητρα, όπως φοροαπαλλαγές και εκπτώσεις, με στόχο να καθίστανται ιδιαίτερως ελκυστικά ως ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο χρεογράφων.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Τα πράσινα ομόλογα συνδέονται με την έννοια της αειφορίας, καθώς υποστηρίζουν την ανάπτυξη επενδύσεων που σχετίζονται με την ορθή περιβαλλοντική διαχείριση, την ενεργειακή αποδοτικότητα κ.α. Για να επιτύχουμε στην πράξη την αναχαίτηση της κλιματικής αλλαγής απαιτείται σειρά έργων και επενδύσεων, τα οποία μπορούν να στηριχθούν χρηματοδοτικά από τα πράσινα ομόλογα. Επί παραδείγματι, τα κλιματικά ομόλογα θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν υποδομές στις «έξυπνες» κλιματικά πόλεις, καθαρά μέσα μαζικής μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένης της μεγάλης στροφής που γίνεται προς την ηλεκτροκίνηση, αλλά και την ενίσχυση του σιδηρόδρομου, υποδομές σε σχέση με το πόσιμο και το αρδευτικό νερό, διεργασίες αγροτικές για τη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα, τη βιώσιμη αλιεία και δασοκομία, και βέβαια υποδομές για τη διαχείριση αποβλήτων, την προστασία της βιοποικιλότητας, την πράσινη ενέργεια εν γένει από τις ΑΠΕ, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων ΑΠΕ, όπως το υδρογόνο, και τις δημόσιες και ιδιωτικές υποδομές τις οποίες και πρέπει να θωρακίσουμε έναντι των φυσικών καταστροφών.

III. Δημόσιος και ιδιωτικός ο χαρακτήρας των πράσινων ομολόγων

Διεθνώς υπάρχει ενδιαφέρον από τα κράτη να εκδώσουν δημοσίου χαρακτήρα πράσινα ομόλογα, προκειμένου να ενισχύσουν τις υποδομές που χρειάζονται, ώστε αφενός να προστατεύσουν τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος και αφετέρου να θωρακίσουν τις χώρες τους από την κλιματική αλλαγή. Κεντρικές τράπεζες, οι οποίες εδώ και καιρό, έχουν κάνει την αποτίμηση του κόστους της μη ανάληψης δράσης έναντι της κλιματικής αλλαγής, στηρίζουν την έκδοση κλιματικών ομολόγων από τα κράτη («sovereign green bonds») ως μέσο προσέλκυσης πρόσθετων πόρων για τα έργα που θα πρέπει να υλοποιήσουν στα κράτη τους. Η Γαλλία ήταν η πρώτη χώρα η οποία εξέδωσε τον Ιανουάριο 2017 ένα κρατικό πράσινο ομόλογο ύψους 7 δισ. ευρώ, το οποίο υπερκαλύφθηκε πάνω από τρεις φορές και έφτασε τα 23 δισ. ευρώ. Στη συνέχεια πράσινα κρατικά ομόλογα εξέδωσαν και άλλες χώρες, όπως η Ιρλανδία, το Βέλγιο, η Πολωνία, η Λιθουανία, ενώ πρόσφατα η Γερμανία, τον Σεπτέμβριο του 2020 εξέδωσε το δικό της πράσινο ομόλογο, ύψους 6,5 δισ. ευρώ, **ενώ ήδη έλαβε από τους επενδυτές 33 δισ. ευρώ και ετοιμάζει την έκδοση περαιτέρω ομολόγων. Η Ελλάδα θα έπρεπε να προχωρήσει στην έκδοση ενός τέτοιου κρατικού ομολόγου για την χρηματοδότηση των κρίσιμων και άλλων υποδομών της («sovereign climate bond».)** Σημειωτέον, ότι κρατικού τύπου ομόλογα μπορούν να εκδίδουν και διεθνείς οργανισμοί. Για παράδειγμα, η Παγκόσμια Τράπεζα ήταν ο πρώτος διεθνής οργανισμός που εξέδωσε πράσινα ομόλογα, μάλιστα από το 2008.

Ακόμα και σε χώρες, όπου ο δημόσιος τομέας διαθέτει οικονομική δύναμη, όπως στις G7, δηλαδή τις χώρες με τις 7 μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, και πολύ περισσότερο στις G20, δηλαδή στις χώρες με τις 20 μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, έχει γίνει κατανοητό, ότι όσα χρήματα και να διαθέτει ο δημόσιος τομέας, αυτά δεν επαρκούν για την δημιουργία μιας ανθεκτικής οικονομίας χαμηλού άνθρακα και για αυτό θα πρέπει να συγχρηματοδοτήσει την προσπάθεια και ο ιδιωτικός τομέας, μέσω ομολόγων, ταμείων κ.α.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Επί παραδείγματι, αναφέρθηκε ότι ακόμα και για την περίπτωση της Κίνας, η οποία είναι χώρα με ιδιαίτερη ρευστότητα παγκοσμίως, χρειάζεται το 85 περίπου τις εκατό των επενδύσεων σε ανάλογα έργα να γίνουν από ιδιωτικές επενδύσεις. Αυτό είναι ενδεικτικό της σπουδαιότητας της εμπλοκής του ιδιωτικού τομέα στην κλιματική χρηματοδότηση.

Ένα από τα κίνητρα εμπλοκής του ιδιωτικού τομέα στις κλιματικές και πράσινες χρηματοδοτήσεις αποτελεί σαφώς το γεγονός ότι οι εν λόγω επενδύσεις έχουν μεγάλη απόδοση (IRR) και ότι θεωρούνται πλέον ανθεκτικές και ασφαλείς των κοινών και ενίοτε παρωχημένων επενδύσεων. Πλην αυτών των κινήτρων τα οποία προσφέρει ήδη η ίδια η αγορά και τα οποία ενδεικνύουν ότι οι πράσινες επενδύσεις είναι και οικονομικά υγιείς επενδύσεις, πρόσθετα φορολογικά και άλλα κίνητρα πρέπει να παρασχεθούν, έτσι ώστε να ενισχυθούν οι επενδυτικές προσπάθειες των ιδιωτών προς αυτό το στόχο. Ως αποτέλεσμα, πολλές εταιρίες έχουν ήδη υιοθετήσει, μεταξύ άλλων, την πρακτική της έκδοσης των εταιρικών πράσινων ή κλιματικών ομολόγων. Διεθνώς, χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις της Apple η οποία εξέδωσε ένα πράσινο ομόλογο ύψους 1 δισ. ευρώ τον Ιούνιο 2017, αλλά και εν γένει πολλών άλλων αμερικανικών επιχειρήσεων. Ενώ στον Ευρωπαϊκό χώρο, τον Νοέμβριο 2017 η EDF, η Γαλλική επιχείρηση ενέργειας, είχε εκδώσει μια σειρά πράσινων ομολόγων ύψους 4,5 δις ευρώ για την ανάπτυξη υποδομών ΑΠΕ, τα οποία έτυχαν υψηλής υπερκάλυψης, ενώ η Σουηδική εταιρία Vattenfall έχει ήδη εκδώσει δύο ομόλογα 500 εκατ. ευρώ το καθένα τα οποία έχουν υπερκαλυφθεί πολλάκις. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο προσφάτως δε εκδόθηκε και το πρώτο ομόλογο «κλιματικής δράσης» («climate action») από την Ιταλική εταιρία Snam με σκοπό να χρηματοδοτήσει επιλέξιμα έργα στο πλαίσιο της κλιματικής στρατηγικής της εταιρείας. Το ποσό του ομολόγου ανέρχεται σε 500 εκατομμύρια ευρώ, απευθύνεται σε θεσμικούς επενδυτές και έχει υπερκαλυφθεί ήδη πέντε φορές. Τα έσοδα από το Ομόλογο Κλιματικής Δράσης θα χρηματοδοτήσουν «πράσινες» επενδύσεις της εταιρείας σε βιομεθάνιο και ενεργειακή απόδοση, με στόχο την βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εταιρικών δραστηριοτήτων, θέτοντας ως στόχο τη μείωση των εκπομπών μεθανίου 25% μέχρι το 2025. Η έκδοση πράσινων εταιρικών ομολόγων, όπως βλέπουμε, δύναται να συνδέεται με την επίτευξη συγκεκριμένων εταιρικών στόχων. Ομοίως στην Ελλάδα, προσφάτως, η ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή εξέδωσε το πρώτο πράσινο ομόλογο ύψους 150 εκατ. ευρώ, το οποίο υπερκαλύφθηκε.

Φέτος για πρώτη φορά οι εκδόσεις των πράσινων ομολόγων και δανείων έχουν ήδη υπερβεί τα 200 δισ. δολάρια, ενώ υπολογίζεται ότι θα κλείσουν τη χρονιά στα 230 δισ. με 250 δισ. δολάρια, σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε η Climate Bonds Initiative. Πλέον, αθροιστικά από το 2008 οι εκδόσεις έχουν σπάσει το φράγμα του 1 τρισ. δολαρίων. Με δεδομένο ότι μόνο η Ευρώπη χρειάζεται περίπου 180 δισεκατομμύρια ευρώ πρόσθετων επενδύσεων ετησίως για την επίτευξη των στόχων μείωσης μέχρι το 2030 των εκπομπών αερίων που συμβάλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου που όρισε η Ευρωπαϊκή Ένωση στη Συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή, η αγορά έχει τεράστια περιθώρια ανάπτυξης.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

IV. Το νομοθετικό πλαίσιο γύρω από τα πράσινα ομόλογα

Το νομοθετικό πλαίσιο γύρω από τα πράσινα ομόλογα συμπεριλαμβάνει το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο διέπει κατ' αρχήν όλα τα είδη ομολόγων. Δεν υπάρχει όμως ειδικότερη σχετική εθνική νομοθεσία. Διεθνώς, η διαδικασία πιστοποίησης ενός ομολόγου ως πράσινου ή κλιματικού δεν είναι ακόμα απολύτως τυποποιημένη, ούτε σε εθνικό ούτε σε ευρωπαϊκό ούτε σε διεθνές επίπεδο. Υπάρχουν συστήματα standardization, όπως αυτό το οποίο ακολουθεί το Climate Bond Initiative, οι Αρχές Πράσινων Ομολόγων από τη Διεθνή Ένωση Κεφαλαιαγοράς, η Moody's, και το Climate Bond Standard Board, το οποίο γνωμοδοτεί αν επί της ουσίας ένα συγκεκριμένο ομόλογο μπορεί να παράγει μετρήσιμα οφέλη για το περιβάλλον και το κλίμα.

Κατά τα τελευταία χρόνια προστίθεται νέα νομοθεσία κυρίως μέσα από την ΕΕ. Ο Κανονισμός 2019/2088 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (Sustainable Finance Disclosure Regulation – «SFDR»), ο Κανονισμός 2020/852 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων (Taxonomy Regulation 2020/85) και ο Κανονισμός 2019/2089 σχετικά με τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη Συμφωνία των Παρισίων ενωσιακούς δείκτες αναφοράς (Low Carbons Benchmarks Regulation 2019/2089) είναι κάποια από τα βασικά νομοθετήματα που πρέπει κανείς να λάβει υπόψη στο σχεδιασμό των ομολόγων, τα οποία και παρατίθενται στα Παραρτήματα 6 και 7. Αυτοί οι Κανονισμοί, οι οποίοι έχουν αναλυθεί και σε άλλα σημεία της παρούσας Έκθεσης ανωτέρω, είναι ουσιώδεις για τον χαρακτηρισμό μιας χρηματοπιστωτικής επένδυσης ως πράσινης και βιώσιμης και εφαρμόζονται και στην περίπτωση των ομολόγων. Καθώς βρισκόμαστε στην αρχή αυτής της διαδικασίας, θα ήταν ίσως χρήσιμο να γίνει μια task force η οποία να μπορεί να καθοδηγεί τους επενδυτές σε σχέση με την ταξινόμηση άλλα και τα λοιπά κριτήρια, ώστε να χαρακτηριστεί μια επένδυση υπεύθυνη και πράσινη, και για να μην υπάρχουν καθυστερήσεις, λόγω ελλιπούς κατανόησης του εν λόγω πλαισίου, και βεβαίως να αποφεύγεται και το greenwashing. Το νομοθετικό πλαίσιο ανά κράτος θα μπορούσε να συμπληρωθεί από σειρά κινήτρων, φορολογικών κ.α., όπως για παράδειγμα fast track διαδικασίες σε έργα μηδενικού άνθρακα.

V. Συμπεράσματα

Η αγορά τόσο των κρατικών όσο και των ιδιωτικών ομολόγων αναδεικνύει τα εν λόγω χρηματοπιστωτικά εργαλεία ως σημαντικά για την χρηματοδότηση κρατών και ιδιωτών που επιθυμούν να ενισχύσουν τις υποδομές τους, το πορτοφόλιό τους, το προφίλ τους περιβαλλοντικά και κλιματικά. Η ζήτηση είναι σημαντική και η πλειοψηφία τους καλύπτεται πολλαπλά, αναδεικνύοντάς τα ως μια κερδοφόρα επένδυση. Η νομοθεσία, τουλάχιστον σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, αρχίζει να διαμορφώνεται επαρκώς, ώστε να χαρακτηρίζεται πλέον ένα ομόλογο ως πράσινο ή κλιματικό με ασφάλεια.

B. ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η χώρα μας θα πρέπει να ενισχύσει νομοθετικά τον εν λόγω τομέα, τόσο με την έγκαιρη υιοθέτηση των σχετικών Κανονισμών της ΕΕ, όσο και με την δημιουργία ενός ακόμα ευνοϊκότερου και ανταγωνιστικότερου πλαισίου οικονομικών κινήτρων, ώστε να ενισχύσει τις Ελληνικές επιχειρήσεις που επιδιώκουν να εκδώσουν αντίστοιχα ομόλογα. Το ίδιο το Κράτος δε μπορεί να προχωρήσει σε έκδοση κρατικού πράσινου ή κλιματικού ομολόγου, τα έσοδα του οποίου θα ενισχύουν τη χρηματοδότηση των περιβαλλοντικών και κλιματικών δράσεων της χώρας.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

A. Πρόληψη και Αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών – «Σχέδιο Ιόλαος»

B. Επεξεργασία και εξέταση του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη: «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις»

Επιμέλεια Εισήγησης: Χαράλαμπος (Μπάμπης) Παπαδημητρίου

I. Εισαγωγή

Το πρόβλημα των φυσικών καταστροφών είναι παγκόσμιο, πλήττει όμως και την πατρίδα μας με συχνότητα και βίαιο τρόπο. Η έξαρση οφείλεται στην κλιματική αλλαγή, στην κακή συντήρηση των υποδομών ή στην καθυστέρηση κατασκευής τους, αλλά και στον ελλιπή συντονισμό των κρατικών υπηρεσιών. Η συχνότητα και η ένταση των φαινομένων αυτών είναι πιο πιθανό να αυξηθούν. **Η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος τονίζει ότι η πρόληψη και η αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών αποτελεί πλέον ζήτημα ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης, πέραν των ενεργειών της Πολιτικής Προστασίας.**

Το ισχύον σύστημα διαχείρισης κρίσεων χρειάζεται προσαρμογές και εκσυγχρονισμό. Βασίζεται σε νόμους του 1995 και του 2000 και δεν ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες ανάγκες και τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής. Το Σχέδιο «Ιόλαος» και το νέο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με τίτλο ««Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις» (ν. 4662/2020) κατευθύνονται στην κάλυψη αυτής ακριβώς της ανάγκης αναθεώρησης του θεσμικού πλαισίου διαχείρισης των φυσικών καταστροφών. Εστιάζει σε ολόκληρο το φάσμα του κύκλου διαχείρισης των κινδύνων και απειλών: πρόληψη, ετοιμότητα, βραχεία αποκατάσταση ζημιών. Το ανωτέρω σχέδιο νόμου επεξεργάστηκαν και συζήτησαν σε κοινή συνεδρίαση η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας του Περιβάλλοντος.

Υπήρξε γενική συναίνεση ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην πρόληψη, καθώς ένα καλά οργανωμένο σύστημα πολιτικής προστασίας δεν επαρκεί εάν δε λειτουργούν οι μηχανισμοί πρόληψης. Η Ελλάδα έχει πολύ χαμηλή βαθμολογία στην Ε.Ε. στο επίπεδο της πρόληψης, αλλά και στο επίπεδο της αποκατάστασης.

Ειδικότερα, ως προς το τελευταίο στάδιο της διαχείρισης κρίσεων, όταν μετά από μια φυσική καταστροφή δεν ακολουθείται μια ολοκληρωμένη διαδικασία αποκατάστασης της

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

πληγείσας περιοχής, αυτή καθίσταται περισσότερο ευάλωτη στις φυσικές καταστροφές, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος.

Κοινός τόπος των τοποθετήσεων των μελών της Επιτροπής καθώς και των φορέων που συμμετείχαν στη διαβούλευση ήταν η ανάγκη λήψης προληπτικών μέτρων, επαρκούς στελέχωσης και ορθολογικότερης οργάνωσης και συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων και βεβαίως η ενημέρωση και η έγκαιρη και επαρκής πληροφόρηση των πολιτών. Όσον αφορά το φαινόμενο της πυρκαγιάς η ορθή ενημέρωση και εκπαίδευση του πληθυσμού θα συμβάλλει, αφενός, στο να αποφεύγονται φυσικές καταστροφές λόγω αμέλειας και αφετέρου να γνωρίζουν οι πολίτες πώς να ενεργήσουν, ώστε να αντιμετωπίζεται η πυρκαγιά εν τη γενέσει της και προτού λάβει καταστροφικές διαστάσεις. Επιπλέον, επισημάνθηκε η ανάγκη να αποσαφηνιστούν οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα σε όλα τα επίπεδα της Διοίκησης, ήτοι κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό. Εν κατακλείδι, έγινε δεκτό ότι για την άμεση και αποτελεσματική διαχείριση των κρίσεων χρειάζεται μια ξεκάθαρη και χωρίς γραφειοκρατικές αγκυλώσεις διαδικασία λήψης αποφάσεων και ανάληψης δράσεων σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο.

II. Πρόληψη και αντιμετώπιση Πυρκαγιάς – Σχέδιο «Ιόλαος»

Η επιστημονική προσέγγιση για τις αιτίες των δασικών πυρκαγιών στα δάση των μεσογειακών χωρών, στις οποίες υπάγεται και η Ελλάδα, έχει καταλήξει ότι η οικολογία των δασών ευνοεί την εμφάνιση πυρκαγιών, δηλαδή οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν μέρος της οικολογίας τους. Οι ανθρωπογενείς όμως αιτίες αποτελούν πολύ σημαντικό ποσοστό των εκδηλούμενων πυρκαγιών σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, ενώ οι κλιματικές συνθήκες συμβάλλουν στην ένταση και την εξάπλωσή τους. Οι δασικές πυρκαγιές στην Ελλάδα αποτελούν την έκφανση εκείνη των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών με τις μεγαλύτερες απαιτήσεις, όσον αφορά στην οργάνωση του μηχανισμού αντιμετώπισης, καθώς, ενώ μπορεί να είναι, σε σημαντικό βαθμό, εποχικό μεν, λαμβάνει όμως απρόβλεπτη ένταση. Συνεπώς, απαιτείται η οργάνωση μηχανισμού με εποχικά χαρακτηριστικά, με σημαντική δέσμευση και απασχόληση έμπυχου δυναμικού και υλικοτεχνικών πόρων. Συχνά επίσης εμφανίζονται πρακτικές δυσκολίες ήδη από το προπαρασκευαστικό στάδιο αποτροπής της πυρκαγιάς, λ.χ. ακαθάριστα ρέματα, έλλειψη διαχείρισης αποβλήτων.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Με το Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών (4η έκδοση) επιδιώκεται η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Κεντρικό, Περιφερειακό και Τοπικό επίπεδο για την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών λόγω δασικών πυρκαγιών και την άμεση διαχείριση των συνεπειών τους. Προϋπόθεση για την επίτευξη του σκοπού αυτού είναι η συνέργεια, η συνεργασία και η διαλειτουργικότητα των εμπλεκόμενων Φορέων σε Κεντρικό, Περιφερειακό και Τοπικό επίπεδο. Τέλος, επιδιώκεται η εναρμόνιση του σχεδιασμού όλων των εμπλεκόμενων φορέων με το σχέδιο «Ιόλαος».

Το σχέδιο «Ιόλαος» δίνει ιδιαίτερη έμφαση στο στάδιο της πρόληψης, καθώς δεν προβλέπει μόνο τη δυνατότητα να κηρυχθεί μια περιοχή σε έκτακτη ανάγκη, απόρροια και αποτέλεσμα φυσικής καταστροφής, αλλά επιπλέον δίνει για πρώτη φορά τη δυνατότητα να κηρυχθεί μια περιοχή σε «ειδική κινητοποίηση» ενόψει επαπειλούμενου κινδύνου. Στο πλαίσιο δε της καλύτερης πρόληψης, αλλά και του καλύτερου επιχειρησιακού σχεδιασμού, κρίθηκε αναγκαία η θεσμοθέτηση σύνταξης και κατάρτισης των σχεδίων αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών αρκετούς μήνες πριν την έναρξη της επόμενης αντιπυρικής περιόδου κι όχι το μήνα έναρξης της αντιπυρικής περιόδου, όπως γινόταν τα τελευταία χρόνια.

III. Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων

Τα τελευταία έτη έχει διαπιστωθεί η αυξητική τάση του πλήθους, της έντασης και της έκτασης των φυσικών καταστροφών, τις τραγικές συνέπειες των οποίων έχει βιώσει πρόσφατα η Ελλάδα (πυρκαγιά στο Μάτι, πλημμύρα στη Μάνδρα), ώστε επιβάλλεται η υιοθέτηση ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, που να εγγυάται την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής και την προστασία της περιουσίας και του φυσικού πλούτου.

i. Θεσμικό Πλαίσιο

Το ισχύον σύστημα Πολιτικής Προστασίας θεμελιώθηκε στο ν. 2344/1995 (Α' 212) «Οργάνωση Πολιτικής Προστασίας και άλλες διατάξεις» και συμπληρώθηκε με το ν. 3013/2002 (Α' 102) «Αναβάθμιση της Πολιτικής Προστασίας και λοιπές διατάξεις», το π.δ. 151/2004 (Α' 107) «Οργανισμός Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας» και τις διατάξεις του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», [Υ.Α. 1299/2003 (Β' 423), όπως αναθεωρήθηκε με τη συμπληρωματική Υ.Α. 3384/2006 (Β' 776)].

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Με το ν. 4249/2014 (Α' 73) «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις» επιχειρήθηκε ο εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου.

ii. Προβλήματα και Αγκυλώσεις

Οι σημαντικότερες λειτουργικές αδυναμίες διαπιστώνονται σε επίπεδο συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων σε ζητήματα πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων. Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στην έλλειψη ενιαίου εθνικού μηχανισμού ολιστικής κάθετης διαχείρισης κινδύνων και απειλών, ο οποίος να καλύπτει τη διαχείριση εκτάκτων αναγκών από την φάση της πρόληψης έως και τη φάση της αποκατάστασης. Άλλη μια παθογένεια του συστήματος αποτελεί η σύγχυση ως προς τις αρμοδιότητες και το συνακόλουθο ρόλο που καλείται να επιτελέσει κάθε φορέας πολιτικής προστασίας, η οποία επιφέρει τη μείωση της αποτελεσματικότητας, ιδιαίτερα κατά το κρίσιμο στάδιο της διαχείρισης έκτακτης ανάγκης όπου απαιτείται άμεση απόκριση.

Ιδιαίτερα σοβαρό είναι και το πρόβλημα της υποχρηματοδότησης, που οδηγεί σε ουσιώδεις ελλείψεις σε εξοπλισμό και μέσα πολιτικής προστασίας, καθώς και σε υποδομές. Ως προς τις υποδομές, διαπιστώνεται έλλειψη αντιπλημμυρικών έργων, απουσία αντιπυρικών ζωνών, αλλά και ανοχή σε φαινόμενα τσιμεντοποίησης οικοπέδων, μπαζωμένων ρεμάτων και άναρχης επέκτασης σχεδίου πόλης. __Επιπλέον, δεν υπάρχει πλαίσιο και διαδικασία συνεργασίας με την επιστημονική - ερευνητική κοινότητα με αποτέλεσμα το σύστημα πολιτικής προστασίας να μην αξιοποιεί τα επιτεύγματα και τις δυνατότητες της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Παράλληλα, τα Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Διαχείρισης Συνεπειών διακρίνονται από γενικότητα, καθώς δεν υφίσταται διαδικασία ανάλυσης κινδύνου ούτε τηρείται Εθνική Βάση Δεδομένων Κινδύνων και Απειλών, προσδιορισμένων κατά χώρο και χρόνο.

Τέλος, έγινε ιδιαίτερη αναφορά στο φαινόμενο «αύξησης και συσσώρευσης της καύσιμης ύλης στην ύπαιθρο», το οποίο οφείλεται στην εγκατάλειψη της υπαίθρου και περιοχών που παλαιότερα καλλιεργούνταν και φροντίζονταν από τους αγρότες, ώστε λειτουργούσαν και ως περιοχές ανάσχεσης της επέκτασης των πυρκαγιών. Η παρουσία πληθυσμού σε αυτές τις εκτάσεις θα συνέβαλε καθοριστικά στην πρόληψη, καθώς θα υπήρχε η δυνατότητα άμεσης αντίληψης και επέμβασης σε ένα περιστατικό πυρκαγιάς.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

iii. Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων: Τα βασικά σημεία και οι καινοτομίες

Στόχος του νέου σχεδίου είναι η θεραπεία των οργανωτικών και λειτουργικών αδυναμιών με τη θεσμοθέτηση ενός ξεκάθολου πλαισίου, με διακριτά κριτήρια και νόμιμες διαδικασίες, που δεν θα αφήνουν κανένα περιθώριο αυθαιρεσιών ή ασυδοσίας. Ο νέος Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων διασφαλίζει το συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων για όλους τους κύκλους διαχείρισης καταστροφών, με σκοπό τη θωράκιση της χώρας. Δημιουργούνται δομές και όργανα συντονισμού σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο με πλήρως αποσαφηνισμένες αρμοδιότητες και καθήκοντα για όλα τα επίπεδα διοίκησης (κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) και για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, εξασφαλίζοντας τη σύντμηση χρονοβόρων διαδικασιών λήψης κρίσιμων αποφάσεων και ανάληψης δράσεων σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο.

Ειδικότερα, θεσπίζεται ο Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων (National Crisis and Hazard Management Mechanism (Nat-CHAMM), ο οποίος αποτελεί εκείνο το θεσμικό πλέγμα στο οποίο συγκλίνουν οι συντρέχουσες επιχειρησιακές, επιτελικές και υποστηρικτικές δομές Πολιτικής Προστασίας. Δημιουργείται κάθετη δομή με διακριτά όργανα συντονισμού για όλα τα επίπεδα διοίκησης, το κεντρικό, το περιφερειακό και το τοπικό και για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Προβλέπεται ένας συντονιστής σε κεντρικό επίπεδο, 13 περιφερειακοί συντονιστές και 13 περιφερειακά συντονιστικά κέντρα. Μέσα από τη θεσμοθετημένη διαδικασία της κάθετης δομής, -σύμφωνα με τα πρότυπα που ακολουθούνται και σε άλλα κράτη, όπως η Αμερική, η Ρωσία, η Γαλλία και η Ιταλία-, οι αρμόδιοι ήτοι ο Εθνικός Διοικητής και οι 13 Περιφερειακοί Διοικητές παρακολουθούν και παρεμβαίνουν στους εμπλεκόμενους φορείς σε σχέση όχι με το υπηρεσιακό τους σχέδιο, αλλά με τους χρόνους αντίδρασης και απόκρουσης, λειτουργώντας ως επιχειρησιακή «ομπρέλα».

Συστήνεται Εθνική Βάση Δεδομένων Κινδύνων και Απειλών για καταστροφές, ως προαπαιτούμενο, αλλά και ως συστατικό για την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας, συμβάλλοντας έτσι στην εξειδίκευση των σχεδίων αναλόγως με τον κίνδυνο. Επιπλέον, επιτυγχάνεται η διασύνδεση της Πολιτικής Προστασίας με την επιστημονική κοινότητα αλλά και με τις τεχνολογικές εξελίξεις, μέσω της δημιουργίας σύγχρονων εργαλείων. Ιδρύεται μόνιμο επιστημονικό συμβούλιο Πολιτικής Προστασίας και θεσπίζεται το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δασικών Πυρκαγιών (Ε.ΚΕ.ΔΑ.Π).

Παράλληλα, διασφαλίζεται η απορρόφηση ευρωπαϊκών κονδυλίων δημιουργώντας επιτελική δομή ΕΣΠΑ. Ενώ, με το Κέντρο Μελετών Διαχείρισης Κρίσεων (ΚΕ.ΜΕ.ΔΙ.Κ.) και το Επιχειρησιακό Ταμείο Πρόληψης και Αντιμετώπισης Κινδύνων, υπάρχει αποτελεσματική αξιοποίηση των εθνικών, των ευρωπαϊκών και των διεθνών πόρων, καθώς και άμεση χρηματοδότηση μελετών, εργασιών ή προμηθειών στο μέτρο της αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργείται Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών για να ενισχυθεί η οικονομική ανεξαρτησία της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, διασφαλίζοντας ταχύτητα και ευελιξία στη διαχείριση και στην εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Σημαντική, επίσης, είναι η ρύθμιση με την οποία θεσπίζονται ευέλικτες fast track διαδικασίες για τη γρήγορη αδειοδότηση και την εκτέλεση κατεπειγόντων έργων προληπτικής φύσεως που αξιολογούνται πρώτα από την Επιτροπή Εκτίμησης Κινδύνων, ώστε να αποφεύγεται η γραφειοκρατία και να διασφαλίζεται η απορρόφηση κονδυλίων. Πρόκειται για διαδικασία που ευνοεί τις προληπτικές παρεμβάσεις αλλά και την άμεση αποκατάσταση μετά από μια καταστροφή.

Με την ίδρυση του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων & Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) διασφαλίζεται ο επιχειρησιακός συντονισμός καθώς έρχεται να αντικαταστήσει τη λειτουργία και την δομική πολυπλοκότητα του προηγούμενου καθεστώτος, δηλαδή του Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου. Το Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ. θα λειτουργεί με τέσσερις επιμέρους μονάδες (μονάδα χερσαίων και θαλάσσιων επιχειρήσεων, εναερίων επιχειρήσεων, εμπλεκόμενων φορέων, ευρωπαϊκού μηχανισμού και διεθνούς συνδρομής και με τη μονάδα του «112».

Τέλος, ενισχύεται η εκπαίδευση και ο εθελοντισμός με τη δημιουργία Εθνικής Σχολής Διαχείρισης Κρίσεων και Καταστροφών (Πυροσβεστική Ακαδημία, Ακαδημία Πολιτικής Προστασίας, Κέντρο Ειδικών Εκπαιδεύσεων). Συστήνεται σχολή εκπαίδευσης και πιστοποίησης των εθελοντικών ομάδων, με σκοπό την αξιοποίηση αυτών μέσα από διαφανείς διαδικασίες και πρωτόκολλα.

IV. Προτάσεις

- Επισημάνθηκε η ανάγκη ασφάλισης της ιδιωτικής περιουσίας από τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις αλλά και των δημόσιων υποδομών από φορείς της αποκεντρωμένης διοίκησης προκειμένου να ενισχυθεί η πρόληψη και, κυρίως, η ταχύτητα και το μέγεθος αποκατάστασης των ζημιών. Πρόκειται για συνηθισμένη πρακτική σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, τη Βόρεια Αμερική και αλλού. Χρειάζεται βεβαίως να ενισχυθεί η ασφαλιστική συνείδηση των ιδιωτών προφανώς και στην Ελλάδα, γεγονός που θα είχε πολλαπλά οφέλη τόσο για τους πολίτες και τον κρατικό προϋπολογισμό, ιδίως αν αποτελέσει καθολική υπηρεσία.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

- Σε επίπεδο μηχανισμών, για την επίτευξη ενός πληρέστερου συστήματος προστασίας από τις φυσικές καταστροφές απαιτείται ο καλύτερος συντονισμός και η στενότερη συνοχή στις δράσεις και τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Προτάθηκε δε η υιοθέτηση πρόσθετου μηχανισμού με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό των Υπουργείων Προστασίας του Πολίτη και Περιβάλλοντος και στα τέσσερα επίπεδα διαχείρισης κρίσης.
- Ενίσχυση των υπηρεσιών της Πολιτικής Προστασίας, του Πυροσβεστικού Σώματος, της Δασικής Υπηρεσίας, των Δήμων και των Περιφερειών με εξειδικευμένο προσωπικό, προηγμένα μέσα και αναβαθμισμένο εξοπλισμό.
- Αναδείχθηκε η ανάγκη ανανέωσης του στόλου. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργείται σε επίπεδο Γενικής Γραμματείας, το επιχειρησιακό πρόγραμμα 2021 – 2027, ώστε μέσα από τον άξονα της Κλιματικής Αλλαγής και της αντιμετώπισης των κινδύνων, να απορροφήσουν τα χρήματα που χρειάζονται, για την ανανέωση του στόλου. Όπως παρουσιάστηκε από το Υπουργείο, στόχος είναι η προμήθεια Canadair τελευταίου τύπου 515, η αναβάθμιση των Canadair τύπου 415 και η σταδιακή απόσυρση των Canadair τύπου 215.
- Στενότερη συνεργασία του Πυροσβεστικού Σώματος με τη Δασική Υπηρεσία, με σκοπό την αξιοποίηση των γνώσεων της εκάστοτε Δασικής Υπηρεσίας για την κατάσβεση των δασικών πυρκαγιών.
- Συμμετοχή του επιστημονικού παράγοντα όσον αφορά το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής. Η διαχείριση των φυσικών καταστροφών δεν είναι μόνο επιχειρησιακό ζήτημα και δεν περιορίζεται στις Ένοπλες Δυνάμεις και το Πυροσβεστικό Σώμα αλλά αφορά και τη Μετεωρολογική Υπηρεσία, τα Ινστιτούτα, καθώς και τις Υπηρεσίες Υγείας. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η πύκνωση των δικτύων αυτόματων μετεωρολογικών σταθμών και η εκτέλεση μετεωρολογικών προγνώσεων σε υψηλή ανάλυση, οι οποίες επιτρέπουν τόσο την ποσοτικοποίηση πυρο-μετεωρολογικών δεικτών με υψηλή πιστότητα από την προηγούμενη ημέρα όσο και την παρακολούθηση των καιρικών συνθηκών σε πραγματικό χρόνο, όταν έχουμε σε εξέλιξη ένα γεγονός δασικής πυρκαγιάς.
- Αναδείχθηκε η ανάγκη περιφερειακής και τοπικής ενεργοποίησης, ώστε η τοπική κοινωνία, η οποία γνωρίζει καλύτερα τα μορφολογικά χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του τόπου (λ.χ. τα ρέματα, τα βουνά, τα ποτάμια, τις λίμνες και τις θάλασσες) να μπορεί να αξιοποιηθεί σε δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης κρίσεων.
- Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην εκπαίδευση και ενημέρωση των πολιτών σε ζητήματα πολιτικής προστασίας, προκειμένου να γνωρίζει κάθε πολίτης πώς να ενεργήσει σε περίπτωση πυρκαγιάς ή άλλης φυσικής καταστροφής. Άλλωστε, η εκπαίδευση των πολιτών αποτελεί συνέχεια της έγκαιρης ειδοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, προτάθηκε η εισαγωγή μαθήματος στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, με θέμα τις φυσικές καταστροφές και την αντιμετώπιση αυτών, ώστε ο πολίτης να έχει γνώση των θεμάτων που άπτονται της πολιτικής προστασίας, ήδη από το σχολείο.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

- Βασική προτεραιότητα πρέπει να αποτελεί η διαρκής εκπαίδευση του προσωπικού των εμπλεκόμενων φορέων, ακόμη και σε επίπεδο δήμων για την καλύτερη προσαρμογή επάνω στα νέα δεδομένα των καταστροφών. Ενώ, σημαντική κρίνεται και η αναβάθμιση των εκπαιδεύσεων του εξειδικευμένου προσωπικού, όπως είναι οι Ειδικές Μονάδες Αντιμετώπισης Καταστροφών (ΕΜΑΚ).
- Ο τρόπος κατασκευής των έργων και η επιλογή των δομικών υλικών χρειάζεται να επικαιροποιηθούν λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα αλλά και την εμπειρία που δημιουργήθηκε από τις προηγούμενες μεγάλες καταστροφές. Επιπλέον, ο πολεοδομικός και ο χωροταξικός σχεδιασμός, οφείλει να λαμβάνει υπόψη την επικινδυνότητα (σεισμική, πλημμυρική) και την τρωτότητα της εκάστοτε περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό προτάθηκε και η ανάγκη ύπαρξης διαστασιολόγησης των έργων.
- Με δεδομένο ότι στην πρόληψη και αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο οι καθαροί δασικοί δρόμοι προτάθηκε η τροποποίηση του νόμου, ώστε να μπορούν οι Περιφέρειες να παρεμβαίνουν στους δασικούς δρόμους, χωρίς να χρειάζονται την Προγραμματική Σύμβαση με τα Δασαρχεία.
- Το «112» πρέπει να λειτουργεί ως μέσο πρόληψης και ειδικότερα ως σύγχρονος μηχανισμός ενημέρωσης, εγρήγορσης και προφύλαξης και όχι αντίδρασης όταν ο κίνδυνος της φυσικής καταστροφής έχει πραγματωθεί.
- Όσον αφορά τις δασικές πυρκαγιές δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην άμεση αποκατάσταση των δασών μετά από μια φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή και την προώθηση της αναδάσωσης.
- Όσον αφορά τη διαχείριση πλημμυρικών φαινομένων δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάγκη για πιο ευέλικτες και απλοϊκές τις διαδικασίες καθαρισμού υδατορεμάτων. Ως καθαρισμός υδατορεμάτων νοείται κάθε έργο που αποσκοπεί στον καθαρισμό της κοίτης από φερτά υλικά ή εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των ρεμάτων υδατορέματος. Εν γένει είναι σημαντική η αποκατάσταση των υδρολογικών συστημάτων κα η μείωση των σχετικών πολεοδομικών παραβάσεων.
- Όσον αφορά το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ), το οποίο συνδράμει Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, αλλά και την αποκατάσταση των συνεπειών τους -σύμφωνα με το σχέδιο «Ξενοκράτης»-, τονίστηκε ότι έχει ως κύρια αποστολή του την εθνική άμυνα. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η μεγαλύτερη αυτάρκεια των περιφερειών και των τοπικών αυτοδιοικήσεων, ώστε να δύνανται, να προλαμβάνουν ή να αντιμετωπίζουν απλές διαχειρίσιμες καταστροφές μόνες τους και συνεπώς οι Ένοπλες Δυνάμεις να συνδράμουν όταν τα μέσα των πρώτων δεν επαρκούν.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

V. Συμπεράσματα

Οι φυσικές καταστροφές που βίωσε η Ελλάδα τα τελευταία έτη, με τραγικές συνέπειες και δεκάδες θύματα ανέδειξαν την έλλειψη συντονισμού και αποτελεσματικότητας των εμπλεκόμενων φορέων στην Πολιτική Προστασία, αλλά και την έλλειψη πολιτικών πρόληψης. Το Σχέδιο «Ιόλαος» και το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με τίτλο «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις» (πρόκειται για το νόμο 4662/2020 (ΦΕΚ Α 27/ 07.02.2020) θεραπεύουν αδυναμίες του παρελθόντος τόσο σε επιτελικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο. Επιτυγχάνεται η συνέργεια και ο συντονισμός των συναρμόδιων φορέων μέσα από μια κάθετη δομή, όπου είναι ξεκάθαρος ο ρόλος και οι αρμοδιότητες του κάθε φορέα, ενώ υπάρχει έλεγχος για το πότε κανείς ενεργεί.

Το νέο σύστημα διαχείρισης κρίσης αντιμετωπίζει τις σύγχρονες προκλήσεις, ιδίως αυτές που θέτει η κλιματική αλλαγή, στηρίζεται σε νέους και ενισχυμένους μηχανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, εισάγει εκπαιδευτικά προγράμματα για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς με την Πολιτική Προστασία, διασυνδέεται με την επιστημονική κοινότητα, αξιοποιεί σύγχρονες τεχνολογίες, ενώ ελαχιστοποιεί την γραφειοκρατία.

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της συζήτησης αναδείχθηκε η ελλιπής περιβαλλοντική διαχείριση με στόχο την πρόληψη, αλλά και η ανοχή έναντι της περιβαλλοντικής και πολεοδομικής ανομίας σε οικισμούς, σε ρέματα και σε δασικές περιοχές. Η Επιτροπή κατέληξε στο βασικό συμπέρασμα ότι για την αποτροπή νέων κρίσεων ή έστω τη μείωση της έντασής αυτών, χρειάζονται δράσεις που θα αποσκοπούν στην αποτροπή της περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Έγινε αντιληπτό ότι η έλλειψη πρόληψης και η περιβαλλοντική παρανομία είναι και ζήτημα παιδείας. Τα εν λόγω φαινόμενα μπορούν αν εξαλειφθούν με συστηματική προσπάθεια, στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης και εκπαίδευσης των πολιτών, ενώ χρειάζεται να ληφθούν δράσεις κι από άλλα Υπουργεία, κυρίως των Υπουργείων Περιβάλλοντος, Υγείας και Υποδομών. Εν κατακλείδι, επισημάνθηκε η σημασία της ολοκλήρωσης της αποκατάστασης ενός οικοσυστήματος, το οποίο επλήγη από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές. Το στάδιο της αποκατάστασης είναι απολύτως απαραίτητο για να θωρακιστεί το οικοσύστημα και να μειώσει την τρωτότητά του στην κλιματική αλλαγή και σε τυχόν μελλοντική φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Οι πυρκαγιές στον Αμαζόνιο

Επιμέλεια Εισήγησης: Διονύσης Χατζηδάκης

Η μεγαλύτερη λεκάνη απορροής της γης, η λεκάνη απορροής του Αμαζονίου συγκεντρώνει υδάτινους πόρους από τις ανατολικές πλαγιές των Άνδεων, εκτείνεται σε μήκος 6.575 km και απορρέει στον Ατλαντικό ωκεανό καταλαμβάνοντας συνολικά μια επιφάνεια 7 δις. στρεμμάτων. Το 1/5 του συνόλου, του γλυκού νερού που ρέει στην επιφάνεια της γης μεταφέρεται από τον Αμαζόνιο και αφορά σε μια διαχείριση διακρατικών (Βραζιλία, Βολιβία, Περού, Εκουαδόρ, Κολομβία, Βενεζουέλα, Γουιάνα, Γαλλική Γουιάνα και Σουρινάμ) επιφανειακών υδάτινων πόρων, που αποτελούν σημαντικό ποσοστό των παγκόσμιων αποθεμάτων υδάτινου πλούτου.

Η γεωγραφική θέση, η εναλλαγή των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών σε όλο το εύρος της έκτασης και η υψηλή παροχή νερού, δημιουργούν ένα εξαιρετικά μοναδικό οικοσύστημα, το οποίο συμβάλλει στην ανάπτυξη μεγάλου αριθμού ειδών και διαφορετικής ποικιλομορφίας (βιοποικιλότητα) αυτών των ειδών παγκοσμίως.

Αναμφίβολα, η βιοποικιλότητα και οι υπηρεσίες των οικοσυστημάτων, όπως η διατροφή, το νερό, η ξυλεία, πρώτες ύλες που είναι απαραίτητες για την κοινωνική ευημερία, οι φυσικές διεργασίες όπως η φωτοσύνθεση, η εδαφογένεση (φυσική ή μηχανική αποσάθρωση), η εξατμισοδιαπνοή, διαμορφώνουν την καθαρότητα του αέρα, το κλίμα και τις βροχοπτώσεις, απορρέουν από το φυσικό περιβάλλον και ωφελούν τον άνθρωπο.

Αυτό καθιστά το οικοσύστημα της περιοχής του Αμαζονίου να έχει ουσιαστική σημασία τόσο για το ανθρώπινο είδος, το περιβάλλον του πλανήτη, όσο και για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, στην οποία οι χώρες του κόσμου έχουν συστρατευτεί μέσα από ουσιαστικές δράσεις. Ο «πνεύμονας» του πλανήτη, δηλαδή το τροπικό δάσος του Αμαζονίου, παράγει το 20% του οξυγόνου που υπάρχει στην ατμόσφαιρα της γης.

Ο Αμαζόνιος αντιμετωπίζει πολλούς κινδύνους και αναφέρουμε, την εξόρυξη χρυσού, την παρέμβαση στη φυσική ροή του ποταμού με την κατασκευή φραγμάτων, την υπερανάπτυξη αγροκαλλιιεργειών όπως φυτείες φοινικέλαιου και σόγιας, την αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων και ανορθόδοξων γεωργικών πρακτικών, τις πολυάριθμες κτηνοτροφικές μονάδες βοοειδών, την υλοτομία, την εξερεύνηση για πετρέλαιο, την αύξηση του πληθυσμού, την υπερκατανάλωση και την αστικοποίηση.

Συνολικά, οι παραπάνω κίνδυνοι απορρέουν από την διαχείριση των φυσικών πόρων, των μη ανεπτυγμένων χωρών της Λατινικής Αμερικής, σε μια προσπάθεια κάλυψης των αναγκών του πληθυσμού τους, αλλά και των παγκόσμιων πληθυσμιακών αναγκών, αφού υπάρχουν εμπορικές δραστηριότητες και εξαγωγές προς άλλες χώρες παγκοσμίως.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Επιπρόσθετα, για την αποψίλωση των δασών του Αμαζονίου στις παραπάνω ανθρωπογενείς δραστηριότητες των χωρών της Λατινικής Αμερικής, έρχονται να προστεθούν και οι καταστροφικές πυρκαγιές. Το καλοκαίρι του 2019 στην πυρκαγιά που ξέσπασε καταστράφηκαν 9.500.000 στρέμματα δάσους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ανακοίνωση της, τον Μάιο του 2020 για την στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την βιοποικιλότητα, με ορίζοντα το 2030, τονίζει σχετικά με την απώλεια της βιοποικιλότητας, την ανάγκη της επαναφοράς της φύσης στη ζωή μας και σύμφωνα με το κακό παράδειγμα του Αμαζονίου, η φύση καταστρέφεται.

Απαιτούνται λόγω της παγκόσμιας βαρύτητας μεγαλύτερες προσπάθειες για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, των γλυκών υδάτων και των φυσικών λειτουργιών των ποταμών και των παρακείμενων 36 διαφορετικών τύπων δασών, που έχουν αναπτυχθεί γύρω από τη λεκάνη απορροής του Αμαζονίου, προκειμένου να επιτευχθούν προστατευόμενες ζώνες και ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, λόγω της σημαντικής προσφοράς του οικοσυστήματος της περιοχής του Αμαζονίου στο πλανήτη.

Το «Σύμφωνο Λετίσια» για τον συντονισμό και για την αρμονική συνεργασία σε κοινούς στόχους, περιορίζεται σε μόλις επτά χώρες τις Λατινικής Αμερικής (Κολομβία, Περού, Ισημερινός, Βολιβία, Βραζιλία, Σουρινάμ, Γουιάνα), με σκοπό την αντιμετώπιση των καταστροφικών πυρκαγιών των τροπικών δασών του Αμαζονίου. Η ομάδα των χωρών αυτών θα εργαστεί σε πρωτοβουλίες αναδάσωσης, ενίσχυσης των προσπαθειών για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων αποψίλωσης των δασών μέσω δορυφόρου, ανάπτυξης εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών και ενίσχυσης του ρόλου των κοινοτήτων αυτόχθονων πληθυσμών στην αειφόρο ανάπτυξη. Οι χώρες αυτές, από μόνες τους τον Σεπτέμβριο του 2019 έκαναν ένα βήμα για το πρόβλημα που είναι όμως παγκόσμιο και σε αυτό το πρόβλημα επιβάλλεται να δοθούν λύσεις, σε συλλογικό επίπεδο, από όλες τις χώρες του πλανήτη.

Η Συμφωνία «Ε.Ε.-Mercosur» αποτελεί ένα διακρατικό, εμπορικό σύμφωνο μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. και τεσσάρων κρατών της Νότιας Αμερικής (Βραζιλία, Αργεντινή, Παραγουάη, Ουρουγουάη), μη λογίζοντας όμως κανόνες και παραμέτρους βιώσιμης ανάπτυξης ενός τόσο σημαντικού οικοσυστήματος. Πέραν του ότι τμήματα τροπικού δάσους, χωρικής κατανομής διαφορετικών χωρών της Λατινικής Αμερικής έχουν χαρακτηριστεί ως μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, η προστασία της περιοχής του Αμαζονίου δεν έχει ενισχυθεί από παγκόσμιες συνολικές δράσεις και συμφωνίες .

Προς αυτή τη κατεύθυνση και για έναν ακόμα επιτακτικό λόγο, την εποχή της πανδημίας του Covid-19, η οποία καταδεικνύει την ανάγκη της συλλογικότητας στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του πλανήτη, οφείλουν οι αναπτυσσόμενες χώρες να ενισχύσουν με κάθε τρόπο τη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής του Αμαζονίου.

Γ. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Μηχανισμοί όπως η Οδηγία 2003/87 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα, που θεσπίζει το σύστημα εμπορίας των δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΣΕΔΕ), επιβάλλουν μεταξύ άλλων τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Κατ' αντιστοιχία οι εισαγωγές αγαθών από ανεπτυγμένες χώρες, που έχουν προέλευση μη ανεπτυγμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής, προτείνεται να επιβαρυνθούν με ειδικό ανταποδοτικό τέλος.

Η συγκέντρωση οικονομικών πόρων από τις ανεπτυγμένες χώρες (G20), μέσω ενός «θεσπισμένου χρηματοδοτικού εργαλείου – ανταποδοτικού τέλους», το οποίο θα αποδίδεται ως οικονομική ενίσχυση, στις χώρες των οποίων οι οικονομικές και εμπορικές δραστηριότητες βασίζονται στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του Αμαζονίου, είναι δυνατόν να δημιουργήσει ένα πλαίσιο ενεργειών και δράσεων για την προστασία του. Η παγκόσμια κοινότητα οφείλει να είναι αρωγός στην προσπάθεια για την εφαρμογή ορθών πρακτικών διαχείρισης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και να ενισχύσει οικονομικά την ευρύτερη περιοχή.

Η υποχρέωση στην αειφόρο ανάπτυξη, η εφαρμογή κανόνων και η διάθεση οικονομικών πόρων, θα διατηρήσουν το επίπεδο των οικοσυστημικών υπηρεσιών του φυσικού περιβάλλοντος του Αμαζονίου και είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο παγκόσμια υπόθεση και με αυτή τη λογική απαιτούνται συμφωνίες σε διακρατικό και διεθνές επίπεδο.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

ι. Η ανάγκη ενσωμάτωσης της διάστασης της υγείας στην περιβαλλοντική πολιτική -

Οι διεθνείς πολιτικές για τη Δημόσια Υγεία και το Περιβάλλον

Επιμέλεια Εισήγησης: Σπυρίδων Πνευματικός

I. Εισαγωγή

Η διασφάλιση της ποιότητας του περιβάλλοντος συνδέεται άμεσα με την προστασία της ανθρώπινης υγείας, όπως αποδεικνύεται επιστημονικά και αναγνωρίζεται από σειρά διεθνών κειμένων και συμβάσεων για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι για την υγεία σχετίζονται με την αρνητική επίδραση βιολογικών, χημικών και φυσικών παραγόντων, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η ατμοσφαιρική ρύπανση, η μόλυνση του πόσιμου νερού, η ρύπανση του εδάφους, ο θόρυβος (ηχορρύπανση) και η αλόγιστη χρήση της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.

Εκτός από τους κινδύνους για τη δημόσια υγεία από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η προστασία του περιβάλλοντος κρύβει σημαντικά οφέλη για τη δημόσια υγεία και την ανθρώπινη ευεξία, μέσα από τις λεγόμενες «οικοσυστημικές υπηρεσίες», δηλαδή τα οφέλη που παρέχει το φυσικό περιβάλλον στον άνθρωπο, συμβάλλοντας στη διατήρηση της υγείας και της ευημερίας του καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής, συζητήθηκαν οι διάφορες πτυχές των διεθνών περιβαλλοντικών πολιτικών που συνδέονται με τη δημόσια υγεία, με ιδιαίτερη έμφαση στην κλιματική αλλαγή, που, ως παγκόσμιο πρόβλημα, επιτάσσει τη διεθνή συνεργασία.

II. Η διάσταση της δημόσιας υγείας στο πλαίσιο των διεθνών περιβαλλοντικών πολιτικών

Παρόλο που η δημόσια υγεία και το δικαίωμα στην υγεία αναγνωρίζονται ως συνιστώσες των πολιτικών για την προστασία του περιβάλλοντος, ήδη από τη Σύμβαση του Άαρχους μέχρι και την πιο πρόσφατη Σύμβαση του Παρισιού για το Κλίμα, κατά τις εργασίες της Επιτροπής διαπιστώθηκε ως πρόβλημα ότι η επίδραση του περιβάλλοντος στην υγεία δεν έχει διακριτό ρόλο ανάμεσα στα θέματα που συζητούνται διεθνώς. Σημειώθηκε, ενδεικτικά, ότι στο πλαίσιο της Διάσκεψης του ΟΗΕ για το Κλίμα COP 25 τον Δεκέμβριο του 2019, η συζήτηση για το θέμα αυτό περιορίστηκε σε παράπλευρες εκδηλώσεις, με αποτέλεσμα να εκφράζεται ο φόβος ότι ο τομέας αυτός θα «χαθεί» στις γενικότερες συζητήσεις και διαπραγματεύσεις.

Σημειώνεται ότι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας είχε επισημάνει, στο πλαίσιο της COP 25, ότι παρόλο που 2/3 των Εθνικών Συνεισφορών στη Σύμβαση του Παρισιού αναφέρονται στην υγεία, και η υγεία ανήκει στους 5 τομείς που περιγράφονται ως οι πλέον

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

ευάλωτοι στην κλιματική αλλαγή, αυτό δεν μεταφράζεται σε αντίστοιχες δράσεις για την υγεία, ενώ σπανίως αναφέρονται τα παράπλευρα οφέλη των δράσεων για το κλίμα στην υγεία (5 Key Actions for COP25 to Bolster Global Health, δελτίο τύπου ΠΟΥ, 28/11/2019).

Η πρόσφατη πανδημία του κορωνοϊού έφερε ακόμα πιο επιτακτικά στο προσκήνιο τη διασύνδεση περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας. Στην Επιτροπή συζητήθηκε για παράδειγμα η ενδεχόμενη επίδραση της υγρασίας και της αλλαγής του κλιματικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη και τη διάδοση ιών, συμπεριλαμβανομένου του κορωνοϊού, καθώς και ιών που μεταδίδονται από ξενιστές, όπως έντομα, η περίοδος δράσης των οποίων επηρεάζεται από τις κλιματικές συνθήκες.

Στο πλαίσιο αυτό, επισημάνθηκε η σημασία της μείωσης της αβεβαιότητας που επικρατεί για την επίδραση των περιβαλλοντικών παραγόντων στην υγεία, μέσα από εστιασμένη επιστημονική έρευνα, ώστε να μελετηθεί η προσαρμογή και η ανθεκτικότητα του ανθρώπου και των έμβιων όντων απέναντι στις αρνητικές περιβαλλοντικές επιδράσεις που προκαλεί η κλιματική αλλαγή. Να δοθεί, δηλαδή, έμφαση στις κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, πρωταρχικά στην υγεία, όπως αυτές αποτυπώνονται και στην Ατζέντα 2030 με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (π.χ. φτώχεια, ανισότητα, κλιματική μετανάστευση κ.α.).

III. Προτάσεις

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην Επιτροπή, συζητήθηκαν οι εξής προτάσεις:

- Αναγνώριση και ανάδειξη της επίπτωσης της κλιματικής αλλαγής στη δημόσια υγεία ως διακριτού θέματος - πυλώνα στο πλαίσιο της Συμφωνίας του Παρισιών για το κλίμα και συζήτησή του θέματος στην επόμενη Διάσκεψη COP 26 στη Γλασκόβη το 2021.
- Ενίσχυση των ερευνητικών προσπαθειών και προγραμμάτων που στοχεύουν στη μελέτη της επίδρασης των περιβαλλοντικών παραγόντων στην υγεία για τη βελτίωση της επιστημονικής γνώσης και τη μείωση της αβεβαιότητας.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σε επίπεδο κράτους και κοινωνίας για τις αρνητικές συνέπειες της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής στην ανθρώπινη υγεία, ιδίως στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, καθώς και για τα οφέλη της προστασίας του περιβάλλοντος για την ανθρώπινη υγεία και ευημερία.

Ενσωμάτωση της διάστασης της αλληλεπίδρασης υγείας και περιβάλλοντος στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, ήδη από την παιδική ηλικία

IV. Συμπεράσματα

Το περιβάλλον και η υγεία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα, γεγονός που πρέπει να αποτυπώνεται στην εναρμόνιση των πολιτικών για την προστασία του περιβάλλοντος και τη δημόσια υγεία, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Ιδίως στον τομέα της κλιματικής αλλαγής, που αφορά όλον τον πλανήτη, δεν αρκούν οι εθνικές πολιτικές, αλλά απαιτείται διεθνής ανταπόκριση και ευαισθητοποίηση. Επομένως, είναι σημαντικό να αναδειχθεί η επίπτωση του κλιματικού περιβάλλοντος στην υγεία, ως ξεχωριστός πυλώνας πολιτικής, στο πλαίσιο της Σύμβασης του Παρισιών για την Κλιματική Αλλαγή, και να αναληφθούν αντίστοιχες συνεισφορές και δράσεις παγκοσμίως από τα κράτη – μέλη της Συμφωνίας.

ii. Ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον - Πρωτοβουλία «Hera»

Επιμέλεια Εισήγησης: Σπυρίδων Πνευματικός

I. Εισαγωγή

Με δεδομένη την παγκόσμια πανδημία COVID-19, τα ζητήματα δημόσιας υγείας βρίσκονται στο επίκεντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος. Η διασύνδεση της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος είναι πια, βάσει επίσημων μελετών, αδιαμφισβήτητη. Για παράδειγμα, υπάρχουν, ήδη, αρκετές μελέτες από το Χάρβαρντ οι οποίες δείχνουν **τη διασύνδεση ανάμεσα σε χρόνια έκθεση σε αιωρούμενα σωματίδια με το αδυνάτισμα του ανοσοποιητικού συστήματος ειδικά σε ηλικιωμένους, κάτι το οποίο φυσικά έχει οδηγήσει και σε μεγαλύτερα προβλήματα από την νόσηση COVID-19.**

Στο πλαίσιο αυτό, εξαιρετικά σημαντική είναι η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία- στην οποία συμμετέχει ενεργά η Ελλάδα- δημιουργίας ερευνητικής ατζέντας για το θέμα «Περιβάλλον και Υγεία», η πρωτοβουλία «HERA». Στο πρόγραμμα εργάζονται εντατικά για τη διαμόρφωση νέων συστάσεων **σχετικά με τη διεξαγωγή έρευνας που εστιάζει στους δεσμούς μεταξύ περιβάλλοντος, ανθρώπινης υγείας και της πανδημίας COVID-19. Οι αρχικές συστάσεις δείχνουν ότι, ο κίνδυνος πανδημίας και τα περιβαλλοντικά ζητήματα συνδέονται στενά** και ότι ένα ολοκληρωμένο όραμα των παραγόντων που επηρεάζουν τη δημόσια υγεία είναι απαραίτητο και χρήσιμο.

Κατά τις εργασίες της Επιτροπής, συζητήθηκαν οι διάφορες παράμετροι διασύνδεσης της δημόσιας υγείας με το περιβάλλον, με ιδιαίτερη έμφαση στην κρισιμότητα της συνέχισης της πρωτοβουλίας HERA.

II. Η πρωτοβουλία HERA

Το **Πρόγραμμα Έρευνας για το Περιβάλλον της Υγείας για την Ευρώπη (HERA)**, που συντονίζεται πανευρωπαϊκά από το Εθνικό Ινστιτούτο Ιατρικών Ερευνών της Γαλλίας, και για την Ελλάδα από το εργαστήριο Περιβαλλοντικής Μηχανικής του ΑΠΘ και το ερευνητικό **κέντρο HERACLES** για το Εκθεσίωμα και την Υγεία, του Κέντρου Διεπιστημονικής Έρευνας και Καινοτομίας του ΑΠΘ, ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2019 και περιλαμβάνει 15 ευρωπαϊκές χώρες.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Στόχος είναι να παράσχει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μια ατζέντα για

- ✓ το περιβάλλον,
- ✓ το κλίμα
- ✓ την υγεία

για την περίοδο 2020-2030 (προκαταρκτική ατζέντα προτάθηκε τον Φεβρουάριο του 2020). Σε μια **αρχική έκθεση που δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2020**, η επιστημονική **ομάδα του HERA έχει ορίσει τρεις ερευνητικούς τομείς** προτεραιότητας με στόχο να προσφέρουν στις Αρχές εργαλεία για τη χάραξη δημόσιων πολιτικών, σύμφωνα με το πλαίσιο και την πρόληψη της πανδημίας που θα σέβονται το περιβάλλον και την ατομική υγεία.

1. Περιβαλλοντικοί οδηγοί της εμφάνισης και εξάπλωσης του SARS-CoV-2

Η απόκτηση περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο εξάπλωσης του ιού και τον εντοπισμό της πιθανής αντοχής του σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα θα καθιστούσε δυνατή τη βελτίωση της κατανόησής μας για τον τρόπο διάδοσής του.

2. Επιπτώσεις στην υγεία του COVID-19 και των περιβαλλοντικών κινδύνων

Οι ερευνητές υπογραμμίζουν τη σημασία της εναρμόνισης κοορτών, εργαλείων και μεθοδολογιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να εντοπίζονται καλύτερα οι πληθυσμοί σε κίνδυνο. Οι κοορτές μεγάλης κλίμακας θα βελτιώσουν σημαντικά την αξιολόγηση της νοσηρότητας που συνδέεται με τις χρόνιες ασθένειες που εμπλέκονται σε σοβαρές περιπτώσεις COVID-19, ιδιαίτερα καρδιαγγειακές και πνευμονικές παθήσεις.

3. Επιπτώσεις του COVID-19 στην κοινωνία, την οικονομία και την υγεία

Ο τρόπος περιορισμού της ιογενούς εξάπλωσης, όπως το lockdown ή η κοινωνική απόσταση, θα καταστήσει δυνατή την καλύτερη κατανόηση των μέσων εφαρμογής νέων δημόσιων πολιτικών.

Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο **καθηγητής Σαρηγιάννης, επικεφαλής του HERA στην Ελλάδα**, «η ανάπτυξη της έρευνας στο σταυροδρόμι των πανδημιών, του περιβάλλοντος και της υγείας σχετίζεται όχι μόνο με την τρέχουσα κρίση, αλλά και με την πρόληψη και την καλύτερη διαχείριση μελλοντικών κρίσεων στον τομέα της υγείας, ιδίως εκείνων που συμβαδίζουν με την κλιματική αλλαγή. Εφαρμόζοντας πραγματικά την έννοια του εκθεσιώματος, δηλαδή του συνόλου της ανθρώπινης έκθεσης σε παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, είναι σημαντικό να προχωρήσουμε τώρα προς ένα πιο ολοκληρωμένο όραμα της ανθρώπινης και της πλανητικής υγείας, εισάγοντας την έννοια του κλιματικού εκθεσιώματος».

III. Προτάσεις

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην Επιτροπή, συζητήθηκαν οι εξής βασικές προτάσεις:

- **Ενίσχυση κυκλικής οικονομίας**, η οποία να είναι σαφώς συνυφασμένη με τη προστασία της δημόσιας υγείας. Δεν είναι όλες οι λύσεις της κυκλικής οικονομίας κατάλληλες. Υπάρχει θέμα ελέγχου των ροών αποβλήτων, ελέγχου των ροών ύλης και φυσικά ενέργειας, σε σχέση με τις πιθανές επιμολύνσεις για την ανθρώπινη υγεία (ένα παράδειγμα που αφορά στη βόρεια Ελλάδα, είναι η καύση απορριμμάτων, ή καυσίμων από απορρίμματα, σε αποτεφρωτήρες ή σε βιομηχανίες). Άρα ο αυστηρός έλεγχος της ροής των υλικών είναι κρίσιμος για την πραγμάτωση μιας θετικής διάστασης της κυκλικής οικονομίας.
- **Συνέχιση του πανευρωπαϊκού προγράμματος βιοπαρακολούθησης για την έκθεση σε χημικά** - στο οποίο συμμετέχουν αυτή τη στιγμή, το ΑΠΘ, το ΕΚΠΑ, το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγείας και το Πανεπιστήμιο Κρήτης - στο επόμενο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Διασύνδεση **υπολογιστικών υποδομών**, που σημαίνει χαμηλό κόστος, **σε ένα Εθνικό Κέντρο Πρόβλεψης και Πρόληψης Κινδύνου**, όχι μόνο από λοιμώδεις νόσους, αλλά και από φυσικές καταστροφές, από την επιβάρυνση του περιβάλλοντος, δηλαδή το «Global Burden of Disease». Δεν απαιτεί κάποια ιδιαίτερη χρηματοδοτική υποστήριξη, απαιτεί την συνεργασία όλης της «πλούσιας» επιστημονικής κοινότητας που υστερεί στο κομμάτι της συνεργασίας στη χώρα μας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση το βλέπει αυτό ως μια πολύ θετική πρωτοβουλία.
- **Κλείσιμο όλων των παράνομων χωματερών**. Έχει, ήδη, προχωρήσει σημαντικά αυτό το εγχείρημα, αλλά ακόμα υπάρχουν υπολείμματα στη χώρα.
- **Μείωση ροών επικίνδυνων αποβλήτων**, π.χ ραδιενεργά ή τοξικά απόβλητα που μπορεί να έρχονται από άλλες χώρες, επομένως είναι σημαντικός ο έλεγχος.
- **Μετάβαση από τους ΧΥΤΑ στους ΧΥΤΥ**, σε χώρους υγειονομικής ταφής μόνο υπολειμμάτων, χρησιμοποιώντας τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογίες, είτε για τη μηχανική, είτε για τη θερμική, είτε για τη βιολογική διαχείριση των αποβλήτων.
- **Σύνδεση της διαχείρισης αποβλήτων και της κυκλικής οικονομίας με την ψηφιακή οικονομία**. Στη διαχείριση των αποβλήτων, ειδικά των στερεών, παρατηρείται υστέρηση της Ελλάδας σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Ενίσχυση του προϋπολογισμού για την περιβαλλοντική πολιτική**
- **Διοργάνωση συνεδρίου με θέμα «Ρύπανση και Υγεία»**, υπό την εποπτεία της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

IV. Συμπεράσματα

Είναι κρίσιμο το διακύβευμα της διασύνδεσης των δύο διαστάσεων, περιβάλλον και υγεία. Η Ελλάδα είναι ευάλωτη σε πιέσεις περιβαλλοντικές και είναι ευάλωτη σε θέματα δημόσιας υγείας για λόγους κοινωνικοοικονομικούς, ιστορικούς και ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η συμμετοχή στην πρωτοβουλία Hera μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων εθνικής πολιτικής.

Χρειάζεται **να προχωρήσει** ο λεγόμενος **αστικός μεταβολισμός**, προς μία πιο κυκλική οικονομία, η οποία να λαμβάνει υπόψη τις υγειονομικές και κοινωνικοοικονομικές πλευρές αυτού του μεταβολισμού, καθώς και την έρευνα στο Εκθεσίωμα, δηλαδή, στο σύνολο της έκθεσης.

Η ελάφρυνση του περιβαλλοντικού φόρτου στην υγεία του πληθυσμού μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση οποιουδήποτε ιού, γιατί αυτός ο περιβαλλοντικός φόρτος καταφέρνει να επιβαρύνει τα μέγιστα την έκθεση σε μια λοιμώδη νόσο.

Υπάρχει προφανέστατα διασύνδεση ανάμεσα στην μεταδοσιμότητα του Covid-19 και του κλίματος και βεβαίως η κλιματική αλλαγή θα επηρεάσει και αυτό.

Η αγροδιατροφική αλυσίδα επίσης επηρεάζει πάρα πολύ την υγεία μας, λόγω της διασύνδεσης διατροφής και περιβάλλοντος, αλλά και την ευαλωσιμότητά μας σε απειλές του τύπου Covid-19.

Εξίσου σημαντική είναι και η κοινωνική διάσταση, η αλληλεπίδραση περιβάλλοντος, υγείας και κοινωνικής ισότητας και δικαιοσύνης.

Η Πράσινη Συμφωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενσωματώνοντας όλες αυτές τις διαστάσεις, είναι σημαντική πρόοδος στην πολιτική σκέψη, αλλά θα πρέπει να μετασχηματιστεί και στον ελληνικό χώρο, ώστε να επιτευχθεί αυτό που η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ονομάζει **toxic free environment**, ένα περιβάλλον το οποίο να είναι ελεύθερο από τοξικά με την ευρεία έννοια.

iii.Εθνική διάσταση της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος

Επιμέλεια Εισήγησης: Σπυρίδων Πνευματικός

I. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της ενημέρωσης των μελών της Επιτροπής για την Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος της Ελλάδας (2019) από το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, και σε συνέχεια της θεματικής για τη Δημόσια Υγεία και το Περιβάλλον, συζητήθηκαν ιδιαίτερος οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία του πληθυσμού της χώρας μας.

II. Αποτίμηση των περιβαλλοντικών επιδράσεων στη δημόσια υγεία στην Ελλάδα

i. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία

Στην Επιτροπή παρουσιάστηκαν τα συμπεράσματα της μελέτης για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία στην Ελλάδα, που εκπόνησε το Ινστιτούτο Ερευνών Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, με χρηματοδότηση από το ΕΚΠΑ.

Για την Ελλάδα, τα κλιματικά μοντέλα για ένα «μέσο» σενάριο προβλέπουν αύξηση της θερμοκρασίας έως 3,5 – 4,0°C μέχρι το τέλος του 21ου αιώνα, με ταυτόχρονη μείωση της βροχόπτωσης κατά περίπου 30%, γεγονότα που αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην υγεία του πληθυσμού, λόγω τόσο της πιθανής αύξησης της θερμικής δυσφορίας, όσο και της πιθανής μετάδοσης ασθενειών μέσω «οργανισμών διαβιβαστών», ιδίως κουνουπιών.

Τα τελευταία περίπου 60 χρόνια παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση στον αριθμό των ωρών κατά τις οποίες ο άνθρωπος υπόκειται σε μεγάλη θερμική δυσφορία στις περιοχές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Στο μέλλον, αναμένεται σημαντική αύξηση των ημερών με ισχυρή θερμική επιβάρυνση στην Αθήνα, της τάξης του 50% την περίοδο 2021-2050, σε σχέση με την περίοδο 1961-1990, με το «μέσο» σενάριο και πάνω από 150% την περίοδο 2071-2100, σε σχέση με την περίοδο 1971-2000, με το πιο «απαισιόδοξο» σενάριο. Αυτό συνεπάγεται αύξηση της θερμικής δυσφορίας, όχι μόνο στην Αθήνα, αλλά και στις περισσότερες τουριστικές περιοχές της χώρας. Η μεγαλύτερη αύξηση αναμένεται στη Ρόδο και στο Ηράκλειο και η μικρότερη στις Κυκλάδες λόγω τοπικών συνθηκών που επικρατούν (βοριάδες).

Η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας και η αύξηση των ημερών με πολύ υψηλή θερμοκρασία, ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής, θα έχει σαν συνέπεια την επιμήκυνση της περιόδου δράσης του κουνουπιού «τίγρης», το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξάπλωση του ιού του Δυτικού Νείλου.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Επίσης, κατά τη διάρκεια του 21ου αιώνα, ο κίνδυνος μετάδοσης του ιού Chikungunya, μέσω του κουνουπιού *Aedes albopictus*, θα παραμείνει υψηλός σε περιοχές της χώρας ενώ αναμένεται σε περιοχές της Ελλάδας η επικράτηση των θερμοκρασιών που είναι αναγκαίες για την διάδοση του Δάγγειου ιού μέσω του κουνουπιού *Aedes aegypti*, που όμως αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει στη χώρα.

ii. Οι επιπτώσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία

Παρουσιάστηκε μελέτη της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ για την αποτίμηση των επιδράσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία στην Ελλάδα, με βάση την έκθεση που έχει ο πληθυσμός της Ελλάδας σε ατμοσφαιρικούς ρύπους (τόσο τη μακροχρόνια έκθεση όσο και τη βραχυχρόνια έκθεση σε περιστατικά απότομης αύξησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης), τη συχνότητα της κάθε έκβασης υγείας (καρδιαγγειακά και αναπνευστικά νοσήματα, θνησιμότητα, νοσηρότητα, εισαγωγές κ.λπ.) και τη σχέση έκθεσης/έκβασης όπως ορίζεται στη σχετική βιβλιογραφία.

Όσον αφορά τα αιωρούμενα σωματίδια (PM), επισημάνθηκε ότι τα όρια συγκέντρωσης που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ως ασφαλή είναι αρκετά χαμηλότερα από τα όρια που έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συγκεκριμένα, για τα μικρά αιωρούμενα σωματίδια διαμέτρου $<2,5\mu\text{m}$ (που εισέρχονται βαθιά στους πνεύμονες και βλάπτουν την υγεία), ο ΠΟΥ ορίζει ως όριο την ετήσια μέση τιμή των $10\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει ως όριο τα $25\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$, και για τα σωματίδια διαμέτρου $<10\mu\text{m}$ το όριο του ΠΟΥ είναι $20\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής $40\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$. Από έρευνες, όμως, που έχουν γίνει και σε άλλες χώρες, **προκύπτει ότι από το όριο του ΠΟΥ και πάνω υπάρχουν σημαντικές επιδράσεις στην υγεία.**

Βάσει της έρευνας, σε όλες τις πόλεις όπου μετριοούνται $\text{PM}_{2,5}$, η ετήσια τιμή είναι από $16,5\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$ μέχρι $25\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$, πολύ πάνω, δηλαδή, από το όριο των $10\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$ και σε όλες τις πόλεις που μετριοούνται PM_{10} , που είναι περισσότερες, είναι από $22\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$ μέχρι $40\text{ }\mu\text{g}/\text{m}^3$, πάνω από το όριο των 20.

Τα αιωρούμενα σωματίδια μπορούν να προκαλέσουν φλεγμονή και αλλεργία, βλάπτοντας το ανοσοποιητικό σύστημα και περιορίζοντας την ικανότητά του να ανταποκριθεί σε άλλες λοιμώξεις. Επιπλέον, τα σωματίδια έχουν και χημική σύσταση, δηλαδή πάνω τους επικάθονται διάφορες ουσίες για τις οποίες η έρευνα δεν έχει καταλήξει σε τι βαθμό και ποιες είναι υπεύθυνες για αρνητικές επιδράσεις στην υγεία.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Όσον αφορά το διοξείδιο του αζώτου (NO₂) παραμένει κάτω από 40 μg/m³, εκτός από το κέντρο της Αθήνας, και έχει υψηλές τιμές στις πόλεις. Οι επιδράσεις του διοξειδίου του αζώτου, προβλέπεται να αυξηθούν στη χώρα μας, λόγω της αύξησης των πετρελαιοκίνητων οχημάτων.

Το όζον (O₃) εμφανίζεται περισσότερο στον νότο της Ελλάδας και έχει να κάνει και με το κλίμα. Παρατηρούνται πολλές υπερβάσεις, αλλά ο ΠΟΥ ακόμα, δεν θεωρεί επαρκώς τεκμηριωμένες τις μακροχρόνιες επιδράσεις της έκθεσης σε όζον, αλλά μόνο τις βραχυχρόνιες

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της μελέτης, αν τα μέσα επίπεδα σωματιδίων PM_{2,5} και PM₁₀ μειωνόταν στα 10 μg/m³ και στα 20μg/m³ αντίστοιχα, θα προλαμβάνονταν περίπου 6.500 επιπλέον θάνατοι στις αστικές περιοχές και περίπου 2.000 θάνατοι στις αγροτικές και ημιαστικές περιοχές ενώ αν τα επίπεδα του διοξειδίου του αζώτου μειωνόταν στα 40 μg/m³ θα μπορούσαν να προληφθούν 159 θάνατοι ετησίως, με πιθανόν σημαντικές επιπτώσεις στα οικονομικά της υγείας, ιδίως στα αστικά κέντρα.

Συνολικά, το κύριο πρόβλημα της έκθεσης στην ατμοσφαιρική ρύπανση είναι η έκθεση στα αιωρούμενα ατμοσφαιρικά σωματίδια, ενώ η έκθεση σε αέριους ρύπους είναι επίσης επιβαρυντική αλλά σε μικρότερο βαθμό. Η μεγαλύτερη επιβάρυνση οφείλεται στη μακροχρόνια έκθεση και λιγότερο στη βραχυχρόνια. Οι κάτοικοι των μεγάλων αστικών κέντρων θα έχουν το μεγαλύτερο όφελος αν οι συγκεντρώσεις των ρύπων μειωθούν στα επίπεδα που συνιστώνται από τον ΠΟΥ, όμως, υψηλές τιμές σωματιδίων παρατηρούνται και σε πολλές άλλες αστικές και μη αστικές περιοχές της χώρας. Στις τελευταίες υπάρχει μεγαλύτερη αναλογία ηλικιωμένων που είναι περισσότερο ευαίσθητοι στην ατμοσφαιρική ρύπανση, γεγονός που πρέπει να ληφθεί υπόψη.

Επισημάνθηκε, τέλος, ότι οι καύσωνες, δηλαδή η επίδραση της κλιματικής αλλαγής, αλλάζουν τη σύσταση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και υπάρχουν μελέτες που εντοπίζουν συνεργικές και πολλαπλασιαστικές επιδράσεις, για το όζον και για τα σωματίδια.

III. Νομοθετικές πρωτοβουλίες

Ο προσφάτως ψηφισθείς ν. 4675/2020 [ΦΕΚ 54/Α/11-3-2020] «Πρόληψη, Προστασία και Προαγωγή της Υγείας Ανάπτυξη των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας και άλλες Διατάξεις» για τη δημιουργία μιας Εθνικής Στρατηγικής Δημόσιας Υγείας ορίζει ρητώς ότι στο πεδίο εφαρμογής της πολιτικής δημόσιας υγείας εντάσσεται *«η διαχείριση και ο έλεγχος των κοινωνικών, συμπεριφορικών και περιβαλλοντικών παραγόντων κινδύνου για την υγεία, καθώς και αυτών που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και τη μετακίνηση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού»*.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Επιπλέον, με τον ν.4710/2020 (ΦΕΚ142Α/23-07-2020Α') «Πρώθηση της Ηλεκτροκίνησης και άλλες Διατάξεις» παρέχεται σειρά φορολογικών κινήτρων για την απόκτηση ηλεκτρικών οχημάτων και τη δημιουργία σημείων φόρτισης, ενώ προβλέπεται η απαγόρευση εισαγωγής παλαιών ρυπογόνων οχημάτων, με σκοπό τη μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων.

IV. Διοικητική Συνεργασία στους τομείς της Δημόσιας Υγείας και του Περιβάλλοντος

Από το 1939, έχει συσταθεί στο Υπουργείο Υγείας η Διεύθυνση Υγειονομικής Μηχανικής και Υγιεινής Περιβάλλοντος. Σήμερα, λειτουργεί η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Υγιεινής Περιβάλλοντος η οποία υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Υγείας. Επιπλέον, η ποιότητα του πόσιμου νερού παραμένει αρμοδιότητα του Υπουργείου Υγείας.

Η συνεργασία των δύο αρμοδίων Υπουργείων Υγείας και Περιβάλλοντος και Ενέργειας είναι διαχρονικά στενή.

V. Προτάσεις

Κατά τη συζήτηση στην Επιτροπή, διατυπώθηκαν και συζητήθηκαν οι κάτωθι προτάσεις:

- Πύκνωση και εμπλουτισμός του δικτύου ελέγχου και των μετρήσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των εκπομπών, για την απόκτηση περισσότερων δεδομένων που θα συμβάλουν στην επιστημονική έρευνα.
- Αποτελεσματικότερη καταγραφή και συλλογή δεδομένων από το σύστημα υγείας διαχρονικά και για το σύνολο της χώρας, που είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτήρηση των επιπτώσεων στην υγεία.
- Ενσωμάτωση δράσεων για το κλίμα και την υγεία σε έναν εθνικό νόμο για το κλίμα
- **Διευκρίνιση της αιτιολογίας διαφοροποίησης των ορίων ασφαλούς περιεκτικότητας για τα αιωρούμενα σωματίδια μεταξύ ΠΟΥ και Ευρωπαϊκής Επιτροπής**
- Παρότρυνση για στενότερη συνεργασία των Υπουργείων Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υγείας για τον οριζόντιο συντονισμό δράσεων προστασίας περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας
- Αλλαγή θερμικού περιβάλλοντος στις πόλεις με αστικές αναπλάσεις ή άλλα μέτρα, σε συνδυασμό με τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας και την βιοκλιματική πόλη.
- Παροχή κινήτρων για καθαρές μετακινήσεις (βλ. και νόμο για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης ανωτέρω) και χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς και των μέσων σταθερής τροχιάς για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, εφόσον όμως και τα MMM χρησιμοποιούν καθαρές τεχνολογίες.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

- Εκπόνηση βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού για την προστασία της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα.
- Αναθεώρηση του πράσινου δακτυλίου,
- Απαγόρευση της ελεύθερης πετρελαιοκίνησης στα μεγάλα αστικά κέντρα,
- Απαγόρευσης της ανεξέλεγκτης καύσης βιομάζας και σαν οικιακό καύσιμο,
- Αποτροπή λαθροϋλοτόμησης,
- Δημιουργία χώρων περιαστικού πρασίνου,
- Διερεύνηση της αποδοτικότητας του μέτρου του πλυσίματος των δρόμων για την απομάκρυνση των αιωρούμενων σωματιδίων
- Διερεύνηση της χρησιμότητας της δορυφορικής αποτύπωσης των θερμικών νησίδων στην Ελλάδα και εκπόνηση εκτενέστερων μελετών στις περιοχές όπου υπάρχει ένταση του προβλήματος.

VI. Συμπεράσματα

Η κλιματική αλλαγή και η ατμοσφαιρική ρύπανση έχουν σημαντικές επιβαρυντικές συνέπειες για τη δημόσια υγεία στη χώρα μας, όπως αυτές αποτυπώνονται στην Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος για την Ελλάδα και τις μελέτες που τη συνοδεύουν, και μάλιστα συνέπειες που αναμένεται να επιδεινωθούν τα επόμενα χρόνια αν δεν ληφθούν κατάλληλα μέτρα. Για το θέμα της κλιματικής αλλαγής, είναι απαραίτητη και η διεθνής συνεργασία. Όσον αφορά την ατμοσφαιρική ρύπανση, ήδη έχουν αναληφθεί πρωτοβουλίες σε εθνικό και τοπικό επίπεδο ενώ υπάρχει σειρά προτάσεων που μπορούν να μελετηθούν για την αποτελεσματικότητά τους. Απαραίτητη προϋπόθεση, όπως προέκυψε και από τη συζήτηση στην Επιτροπή, είναι η βελτιωμένη καταγραφή και συλλογή δεδομένων σε όλη την Επικράτεια, που θα συμβάλει στην καλύτερη μελέτη της αλληλεπίδρασης περιβάλλοντος και υγείας και στον τεκμηριωμένο σχεδιασμό εθνικών πολιτικών.

iv.Ειδικότερο ζήτημα: COVID-19 και Περιβάλλον: Διεθνής διάσταση και εθνική αντιμετώπιση

Επιμέλεια Εισήγησης: Σπυρίδων Πνευματικός

I. Εισαγωγή

Η πανδημία του κορωνοϊού έθεσε με επιτακτικό τρόπο στο επίκεντρο της διεθνούς και εθνικής πολιτικής το θέμα της δημόσιας υγείας. Επέβαλε την άμεση κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων προστασίας της υγείας, οδήγησε σε μεγάλο βαθμό τις ερευνητικές προσπάθειες της επιστημονικής κοινότητας για την καλύτερη κατανόηση των μηχανισμών μετάδοσης και θεραπείας του ιού και έδωσε πολύτιμα μαθήματα σε πολλούς τομείς άσκησης πολιτικής. Ιδίως, ανέδειξε την αλληλεξάρτηση δημόσιας υγείας και περιβάλλοντος.

Τα επιστημονικά δεδομένα δείχνουν με ποιον τρόπο η πανδημία του κορωνοϊού και τα μέτρα διαχείρισής της επηρέασαν το φυσικό περιβάλλον παγκοσμίως: οι περιορισμοί κίνησης (lockdown) οδήγησαν σε μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, σε πολλές περιοχές του κόσμου παρατηρήθηκε επαναφορά της άγριας ζωής (π.χ. εμφάνιση ψαριών στα κανάλια της Βενετίας), τα αστικά λύματα εμφανίζουν συγκεντρώσεις του ιού ενώ και η ασφαλής απόρριψη ιατρικών αποβλήτων έχει δημιουργήσει νέα δεδομένα στη διαχείριση αποβλήτων.

Από την άλλη μεριά, οι περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές έχουν με τη σειρά τους επηρεάσει τη διάδοση του κορωνοϊού και άλλων ασθενειών: η ατμοσφαιρική ρύπανση αυξάνει την ευαλωσιμότητα του αναπνευστικού και, κατ' επέκταση, του ανοσοποιητικού συστήματος απέναντι στον κορωνοϊό, η θερμοκρασία και η υγρασία, παράγοντες που επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή, φαίνεται να έχουν επίδραση στη μεταδοτικότητα και τη διασπορά του κορωνοϊού, ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση των επιδημιών από ζωνοόσους που έχουν περάσει από ξενιστές ζώων στον ανθρώπινο πληθυσμό, ως αποτέλεσμα κυρίως περιβαλλοντικών παραγόντων.

Το θέμα της περιβαλλοντικής διάστασης του COVID-19 διατρέχει τις συνεδριάσεις της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος από την έναρξη της πανδημίας, επηρεάζοντας ακόμα και τον τρόπο λειτουργίας της Επιτροπής, με την πραγματοποίηση σειράς συνεδριάσεων μέσω τηλεδιάσκεψης, πρακτική που εξακολουθεί μέχρι και σήμερα, για λόγους προστασίας από τη νόσο. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών, τα μέλη της Επιτροπής είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την πολυδιάστατη διαχείριση της πανδημίας, σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο αλλά και στο επιστημονικό πεδίο.

II. Η αλληλεπίδραση της COVID 19 και της περιβαλλοντικής πολιτικής

i. Η διεθνής διάσταση: Τα μαθήματα από την Covid 19 και η ιδέα της πλανητικής υγείας στο πλαίσιο του ΟΗΕ

Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, η διεθνής κοινότητα πήρε μία σειρά από «μαθήματα» από την κρίση του κορωνοϊού σχετικά με την περιβαλλοντική διαχείριση και τη διαχείριση της υγείας, ενόψει μελλοντικών καταστροφών, ιδίως από την κλιματική αλλαγή, τα οποία συμπτικνώνονται ως εξής:

- Έμφαση στους ανθρώπους που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη (άπορους, οικονομικά αδύναμους κλπ.), αυτούς που έχουν αμεληθεί.

- Η επιστήμη και οι επιστήμονες πρέπει να βρίσκονται στην πρώτη γραμμή.

- Υιοθέτηση της προσέγγισης «όσα χρήματα χρειάζονται» από τις κυβερνήσεις.

- Προστασία και βελτιστοποίηση των δημόσιων αγαθών: Το δημόσιο αγαθό της υγείας ήταν αυτό, το οποίο βοήθησε πολλά κράτη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, να αντιμετωπίσουν καλύτερα τον κορωνοϊό. Τα δημόσια αγαθά, λοιπόν, του καθαρού αέρα, του καθαρού νερού είναι αυτά, τα οποία θα πρέπει να διαφυλαχθούν, ώστε οι πολίτες να είναι εξασφαλισμένοι σε μελλοντικές καταστροφές.

- Περιβαλλοντικά και κλιματικά ανθεκτικές παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, όπως η παγκόσμια αλυσίδα αξίας του τουρισμού και των μεταφορών. Είδαμε πώς κατέρρευσαν διάφορες αλυσίδες αξίας και αυτό είναι ένα μάθημα, το οποίο θα πρέπει να πάρουμε έτσι ώστε άλλες καταστροφές να μην έχουν τέτοια επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα.

- Διόρθωση και αειφορία των συστημάτων διατροφής.

- Βάση της δημόσιας συζήτησης και της διαβούλευσης πρέπει να είναι η επιστημονική πληροφόρηση και όχι τα ψευδή νέα (fake news).

Κάποιες θεωρητικές λύσεις που είναι υπό επεξεργασία αυτήν τη στιγμή στον ΟΗΕ για το πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε στο μέλλον αντίστοιχες και ίσως πολύ χειρότερες πανδημίες, που σχετίζονται με την υγεία, αλλά και με το φυσικό περιβάλλον είναι:

- Η ιδέα της Πλανητικής Υγείας: Το σύνολο της υγείας του ανθρώπινου πολιτισμού πρέπει να αντιμετωπίζεται μαζί με την υγεία των οικοσυστημάτων τα οποία υποστηρίζουν τον ανθρώπινο πολιτισμό. Ο άνθρωπος είναι μέλος του οικοσυστήματος, ένα μόνο από τα είδη που ζουν στο οικοσύστημα.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Πρέπει να δοθεί τέλος στις πρακτικές που καταστρέφουν το περιβάλλον και ιδίως τις επιδοτήσεις που τη στηρίζουν. Πχ Οι χώρες της Ε.Ε. σπαταλούν περί τα 75 δισεκατομμύρια το χρόνο, ως επιδοτήσεις για ορυκτά καύσιμα, 75 δισεκατομμύρια τα οποία θα μπορούσαν να έχουν δοθεί σε δαπάνες υγείας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

- Κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών, στις αναλύσεις κόστους οφέλους, πρέπει να συνυπολογίζεται και το περιβαλλοντικό κόστος και όχι μόνο το οικονομικό.

- Προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας: η μείωση των τιμών του πετρελαίου μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των επενδύσεων στις ΑΠΕ. Ίσως να είναι το μεγαλύτερο στοίχημα το οποίο όλα τα κράτη βάζουν, σχετικά με την επόμενη μέρα αντιμετώπισης του κορωνοϊού, αλλά και την επόμενη μέρα αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνονται: ένας δίκαιος και σωστά υπολογισμένος φόρος του άνθρακα, καμία οικονομική βοήθεια σε εταιρείες οι οποίες δεν δεσμεύονται στους στόχους του Παρισίου και άμεση και οριστική απολιγνιτοποίηση.

Ως παράγοντας κλειδί για την πραγματοποίηση της ιδέας της πλανητικής υγείας, αναδείχθηκε το χρηματοπιστωτικό σύστημα, ιδίως η αποεπένδυση χαρτοφυλακίων στον άνθρακα. Εξαιρετικά σημαντική είναι η απόφαση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, να σταματήσει να επενδύει στον άνθρακα. Επιπλέον, προτείνεται ο υπολογισμός των κλιματικών κινδύνων σε όλα τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, γιατί αν ο αγρότης θα πρέπει να εξασφαλιστεί έναντι της πλημμύρας, θα πρέπει να εξασφαλιστεί και έναντι οποιασδήποτε καταστροφής έρχεται από την κλιματική αλλαγή. Τέλος, προτάθηκε η προώθηση κανονιστικών πλαισίων, για κάποιους σημαντικούς και ενεργοβόρους τομείς, όπως οι μεταφορές, οι κατασκευές και τα ακίνητα.

ii. Η τοπική διάσταση: Ο Μεγάλος Περίπατος της Αθήνας

Όπως σημειώθηκε στην εισαγωγή, τα άμεσα περιοριστικά μέτρα που ελήφθησαν λόγω κορωνοϊού, εκτός από την προστασία της δημόσιας υγείας, είχαν θετική επίπτωση στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Στην Αθήνα, σύμφωνα με στοιχεία που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή από τον Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων, κ. Κωνσταντίνο Αραβώση, οι τιμές συγκέντρωσης για 4 ρύπους (διοξείδιο του αζώτου, βενζόλιο και αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ10 και ΑΣ2,5), έχουν επηρεαστεί σημαντικά το χρονικό διάστημα του 2020 που ελήφθησαν τα περιοριστικά μέτρα, λόγω του Covid 19, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα της προηγούμενης τριετίας. Συγκεκριμένα, οι τιμές όλων των ρύπων μειώθηκαν σημαντικά, ως επί το πλείστον, όμως, επανήλθαν στα προηγούμενα επίπεδα αμέσως μετά την άρση των περιορισμών. Απαιτούνται, λοιπόν, μόνιμες παρεμβάσεις για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των αρνητικών συνεπειών στην υγεία των πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτό, η πανδημία του κορωνοϊού και το παράδειγμα άλλων μεγάλων πόλεων επιτάχυνε το σχέδιο του Μεγάλου Περιπάτου της Αθήνας, μήκους 7 χιλιομέτρων, το οποίο παρουσιάστηκε στην Επιτροπή από τον Δήμαρχο Αθηναίων κ. Κώστα Μπακογιάννη.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Το σχέδιο περιλαμβάνει μία σειρά από ήπιες παρεμβάσεις (πεζοδρομήσεις, διαπλατύνσεις πεζοδρομίων, βάψιμο οδοστρωμάτων, αστικός εξοπλισμός, πράσινο) και κυκλοφοριακές ρυθμίσεις με στόχους:

α) Την απόδοση περισσότερου δημόσιου χώρου, αφενός για να επιτευχθεί η κοινωνική απόσταση, αφετέρου γιατί ο περιορισμός κυκλοφορίας που επιβλήθηκε έχει αλλάξει την αντίληψη για την αξία του δημόσιου χώρου,

β) Τον αποσυνωστισμό των μέσων μαζικής μεταφοράς, μέσα από την απόδοση προτεραιότητας σε εναλλακτικούς τρόπους μετακίνησης (πεζούς, ποδηλάτες κλπ) αλλά και τη δυνατότητα να κινούνται τα ΜΜΜ πιο γρήγορα για να αυξηθούν τα δρομολόγια τους και οι διαδρομές τους,

γ) Τη μείωση του ορίου ταχύτητας, που, βάσει των συμβουλών του ΠΟΥ, μπορεί να οδηγήσει σε μείωση μέχρι 50% των οδικών ατυχημάτων, αποσυμφορώντας με τον τρόπο αυτό και τα νοσοκομεία της Αθήνας.

Η περίοδος της σταδιακής επαναφοράς από τα περιοριστικά μέτρα του κορωνοϊού αξιοποιήθηκε ως ευκαιρία ομαλής δοκιμαστικής εφαρμογής των επεμβάσεων.

Ο απώτερος σκοπός των ως άνω επεμβάσεων, πέρα από την ένταξή τους στα μέτρα διαχείρισης της πανδημίας, είναι η καλύτερη ποιότητα στην αστική κινητικότητα, μέσα από πιο άνετες, πράσινες και ασφαλείς μετακινήσεις, η τόνωση της αγοράς και μια νέα σύγχρονη εικόνα της πόλης. Εντάσσονται δε, στο πλαίσιο της πολιτικής κινητικότητας του Δήμου Αθηναίων, και είναι εναρμονισμένες τόσο με το υπό εκπόνηση Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου όσο και με τις σχετικές τάσεις στις Ευρωπαϊκές πόλεις.

Στο πλαίσιο της συζήτησης στην Επιτροπή, τονίστηκε ότι η Αθήνα, ως πρωτεύουσα, μπορεί να αποτελέσει πρότυπο και για τις υπόλοιπες πόλεις της Ελλάδας και συζητήθηκαν μία σειρά από προτάσεις με ευρύτερο αντικείμενο, όπως:

- Η δημιουργία χώρων στάθμευσης δικύκλων
- Η εφαρμογή σχεδίων βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και απόδοσης δημόσιου χώρου και στις υποβαθμισμένες περιοχές της πόλης, όχι μόνο στο κέντρο
- Η ενίσχυση των αστικών, δημοτικών και τοπικών μέσων μαζικής μεταφοράς για την αποφυγή του συνωστισμού
- Η εκπόνηση μικροκλιματικών μελετών σε επίπεδο συνοικίας
- Η αύξηση του αστικού πρασίνου
- Η βελτίωση της προσβασιμότητας

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

- Η δημιουργία ενός δικτύου μόνιμων υπόγειων φρεατίων ώστε να διευκολύνεται η εκτέλεση έργων από διάφορους φορείς, κατά το πρότυπο άλλων μεγάλων πόλεων
- Η περαιτέρω ενθάρρυνση των «πράσινων» μετακινήσεων, π.χ. με κατασκευή ποδηλατόδρομων, σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.
- Η αξιοποίηση της τεχνολογίας blockchain από τους δήμους στον τομέα της διαχείρισης του περιβάλλοντος κ.α.

III. Η επιστημονική διάσταση: Τα αστικά λύματα ως μέθοδος παρακολούθησης της εξέλιξης της πανδημίας

Στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής, παρουσιάστηκε η έρευνα που πραγματοποίησε διεπιστημονική ομάδα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με την Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (ΕΥΑΘ), για την παρακολούθηση της συγκέντρωσης του γονιδιώματος του ιού SARS-CoV-2 στα υγρά απόβλητα στην είσοδο της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων Θεσσαλονίκης (ΕΕΛΘ), κάνοντας μετρήσεις 3 φορές την εβδομάδα.

Πρόκειται για μία παγκόσμια πρωτότυπη μέθοδό μας, αφού δεν περιορίζεται στη μέτρηση της συγκέντρωσης, αλλά χρησιμοποιεί μεθοδολογία περιβαλλοντικού εξορθολογισμού (rationalization) των μετρήσεων, η οποία εφαρμόζεται για πρώτη φορά σε λύματα και βασίζεται σε προχωρημένα φυσικοχημικά μοντέλα, που εκτιμούν παρεμποδίσεις ή αλλοιώσεις στην ανιχνεύσιμη ποσότητα του ιού από διαλυμένες ή διεσπαρμένες ουσίες στα λύματα, έτσι ώστε οι μετρήσεις να είναι άμεσα συγκρίσιμες η μία με την άλλη και να είναι πραγματικές.

Αποδείχτηκε ότι η καμπύλη της συγκέντρωσης έβαινε συνεχώς αυξανόμενη μέχρι την εβδομάδα μεταξύ 19 και 26 Απριλίου, στη συνέχεια είχε μία καθοδική πορεία και την πρώτη εβδομάδα μετά την 4η Μαΐου και για διάστημα περίπου ενός μηνός δεν ανιχνευόταν ο ιός στα λύματα. Τουναντίον, περί τη 10η Ιουνίου και μετά άρχισε σταδιακά να διαπιστώνεται σημαντική αύξηση της συγκέντρωσης, η οποία ακόμα και στα τέλη Ιουλίου έδειχνε συγκεντρώσεις ανάλογες της τελευταίας εβδομάδας του Απριλίου. Οι μετρήσεις αυτές ταυτίζονται με την επιδημιολογική και κλινική εικόνα στην περιοχή της Θεσσαλονίκης.

Η συγκεκριμένη μέθοδος, λοιπόν, είναι παγκόσμια πρωτότυπη, σίγουρα ευαίσθητη και πολύ αποτελεσματική και χρονικά γρήγορη μέθοδος ανίχνευσης του ιού που επιτρέπει να υπάρχει μία διαρκής και καθημερινή εικόνα της επέκτασής του.

Στα σχέδια της επιστημονικής ομάδας, όπως ενημέρωσε ο Πρύτανης του ΑΠΘ κ. Νικόλαος Παπαϊωάννου, είναι να προχωρήσει σε μια ακόμα πιο περιορισμένη χωρική κατανομή, π.χ. σε συγκεκριμένες περιοχές της πόλης.

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Η συγκεκριμένη μέθοδος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, για παράδειγμα, και από ξενοδοχειακές μονάδες με δικό τους βιολογικό καθαρισμό, σε συνεργασία με το εργαστήριο αναφοράς του ΑΠΘ, για να παρακολουθούν αν προκύψει πρόβλημα.

IV. Συμπεράσματα

Τα νέα δεδομένα που έχει δημιουργήσει η πανδημία του κορωνοϊού έχουν λειτουργήσει καταλυτικά στην αλλαγή του τρόπου σκέψης και διαχείρισης του περιβάλλοντος σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Έχουν ωθήσει σε μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση της διεθνούς κοινότητας στα θέματα της δημόσιας υγείας, έχουν οδηγήσει στην αλλαγή της όψης των πόλεων και έχουν συμβάλει στην πρόοδο της επιστημονικής έρευνας και καινοτομίας.

Είναι σημαντικό τα μαθήματα που έχουμε πάρει από την κρίση, ιδίως η άμεση αλληλεπίδραση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του επιπέδου της δημόσιας υγείας, και οι παρεμβάσεις που έχουν γίνει να παραμείνουν ως παρακαταθήκη για το μέλλον. Τέλος, εκφράζεται η ελπίδα ότι η έμφαση που δίνεται στην προστασία της δημόσιας υγείας μέσα και από περιβαλλοντικές παρεμβάσεις και πολιτικές, να μην αποδειχθεί συγκυριακή.

ι. Η Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα

Επιμέλεια Εισήγησης: Δημήτριος Κωνσταντόπουλος και Κωνσταντίνος Μπούμπας

Ι. Εισαγωγή

Η προστασία της βιοποικιλότητας έχει αναχθεί σε βασική πολιτική προτεραιότητα σε παγκόσμιο επίπεδο από τη Διάσκεψη Κορυφής του Ρίο, το 1992, στην οποία υπογράφηκε η Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα. Στην πραγματικότητα, οι διεργασίες για τη διεθνή αναγνώριση της βιοποικιλότητας είχαν ήδη αρχίσει από τη δεκαετία του 1970. Για πρώτη φορά, ωστόσο, ο όρος «βιολογική ποικιλότητα» εμφανίζεται σε διεθνή σύμβαση το 1992 στο πλαίσιο μάλιστα των πολιτικών για την Κλιματική Αλλαγή. Πρόκειται επί της ουσίας για την πρώτη αναγνώριση σε διεθνές πολιτικό επίπεδο της ανάγκης προστασίας της βιοποικιλότητας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το 2001 οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έθεσαν ως στόχο «να αναχαιτίσουν την απώλεια της βιοποικιλότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έως το 2010», ο οποίος υιοθετήθηκε το 2002 σε παγκόσμιο επίπεδο από τους ηγέτες 130 κρατών. Ωστόσο, στην πορεία οι στόχοι που είχαν συμφωνηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο καθυστέρησαν να υλοποιηθούν με αποτέλεσμα στην δέκατη διάσκεψη των μερών της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα που πραγματοποιήθηκε στην Ιαπωνία το 2010 να καταλήξει σε ένα παγκόσμιο στρατηγικό σχέδιο για την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας με ορίζοντα δράσης το 2020. Στην κατεύθυνση αυτή, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υιοθέτησε τον Μάρτιο 2010 τα συμπεράσματα των Υπουργών Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέτοντας ως κεντρικό στόχο έως το 2050 την προστασία της βιοποικιλότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή όλου του φυσικού της κεφαλαίου, όπως επίσης και την αποτίμηση και την αποκατάσταση τυχόν απωλειών. Τον Μάιο 2020, αν και δεν είχε ολοκληρωθεί η τελική αξιολόγηση της στρατηγικής με ορίζοντα το 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, ανταποκρινόμενη στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη θέσπιση νομικά δεσμευτικών στόχων για την αναχαίτιση της απώλειας της βιοποικιλότητας και στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος συνεδρίασε και συζήτησε τη νέα στρατηγική που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

II. Περιγραφή θέματος

Η πανδημία του κορονοϊού έγινε η αιτία σε όλο τον κόσμο, αλλά και στην Ελλάδα, να αναδειχθεί η σημαντικότητα σπουδαιότητα του πρωτογενούς τομέα. Ιδιαίτερα, επεσήμανε έγινε κατανοητό πόσο σημαντική είναι η διατροφική επάρκεια, η επάρκεια και η εξασφάλιση των αναγκαίων τροφίμων για την κοινωνία, την εθνική και παγκόσμια οικονομία. Στην Ελλάδα, η συνεισφορά του πρωτογενούς τομέα στην εθνική μας οικονομία, είναι διπλάσια από τον μέσο όρο της Ευρώπης, αγγίζοντας το 4% σε όρους Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, όταν στο μέσο όρο της Ευρώπης ο πρωτογενής τομέας συμβάλλει στο 1,8 %. Σε όρους απασχόλησης, πάνω από το 10% και ενεργού πληθυσμού της Ελλάδας ασχολείται με τις αγροτικές εργασίες όταν το αντίστοιχο ποσοστό στα 28 κράτη-μέλη, είναι κάτω από το 4%. Επομένως, η κλιματική αλλαγή και η αντιμετώπιση των συνεπειών της είναι βασικός παράγοντας μελέτης, που πρέπει να γίνει, ώστε να αποκτήσει η χώρα μια βιώσιμη αγροτική παραγωγή και κατά τις επόμενες δεκαετίες.

Στην κατεύθυνση αυτή, η ορθολογική διαχείριση του νερού είναι ένας πρωταρχικός στόχος. Στην Ελλάδα, χρησιμοποιούμε έως και δύο φορές παραπάνω νερό ανά εκτάριο, συγκριτικά με άλλες χώρες του νότου. Χρησιμοποιούμε έως και πέντε φορές περισσότερο νερό, που αντλούμε από υπόγεια ύδατα από ότι η Ισπανία. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με μελέτες, για τις αρδευόμενες εκτάσεις χρησιμοποιούνται πάνω από 5.000 κυβικά μέτρα νερού ανά εκτάριο, όταν το αντίστοιχο ποσό, στην Ισπανία, είναι 1800 κυβικά μέτρα νερού ανά εκτάριο. Δεδομένου ότι το νερό προέρχεται από τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα τίθεται σημαντικό ζήτημα, ώστε να μην υπάρξει εξάντληση των υπόγειων αποθεμάτων και ταυτόχρονα να μην υπάρχει οικονομική επιβάρυνση, από την άντληση νερού από μεγαλύτερα βάθη. Άλλοι στόχοι είναι η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα θερμοκηπίου, η βιώσιμη βιομηχανία με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και βεβαίως η προστασία της βιοποικιλότητας.

Η προστασία της βιοποικιλότητας, η προστασία του περιβάλλοντος και η διατροφική ασφάλεια, είναι στόχοι αλληλένδετοι. Ειδικότερα, σήμερα, που παγκοσμίως οι κοινωνίες και οι οικονομίες έχουν να αντιμετωπίσουν μια πρωτόγνωρη κρίση σε κάθε επίπεδο, ο στόχος της προστασίας του περιβάλλοντος, των οικοσυστημάτων, του νερού, της γης, της παραγωγής, του φυσικού και ζωικού κεφαλαίου, είναι πολύ κρίσιμος.

III. Η Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα

Η Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στοχεύει με ορόσημο το 2030 στην επιβράδυνση του ρυθμού απώλειας της βιοποικιλότητας και με ορίζοντα το 2050 στην πλήρη αποκατάστασή της. Τομείς παρέμβασης είναι η δημιουργία ενός συνεκτικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών, δηλαδή, πλέον περιοχές Natura σε πανευρωπαϊκό επίπεδο να συνδέονται μέσω οικολογικών διαδρομών.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τουλάχιστον 30% της χερσαίας έκτασης και 30% της θαλάσσιας έκτασης να εντάσσονται σε καθεστώς προστασίας και αύξηση του ποσοστού αυστηρής προστασίας από 3% που είναι σήμερα και 1% στη θάλασσα στο 10% τόσο για τα χερσαία εδάφη όσο και για τις θαλάσσιες περιοχές ως το 2030.

Τίθεται σε εφαρμογή η εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού σχεδίου αποκατάστασης των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων με στόχο την επαναφορά της ποικιλότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων. Στο πλαίσιο αυτό ουσιαστικά δίνεται μεγάλη έμφαση στην προώθηση των εφαρμογών βιώσιμων και αειφόρων γεωργικών πρακτικών. Με δεδομένο ότι η γεωργία είναι ο μεγαλύτερος χρήστης εδάφους στην Ευρωπαϊκή Ένωση εδώ ταυτίζονται οι ποσοτικοί στόχοι με τους στόχους της Στρατηγικής από «το αγρόκτημα στο πιάτο» και πολύ πιο συγκεκριμένα, είναι επιτακτικής ανάγκης η κατά 50% η μείωση χρήσης φυτοφαρμάκων, το 10% της χρησιμοποιούμενης γης να έχει χαρακτήρα τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας και στο 25% να ασκείται βιολογική γεωργία. Ταυτόχρονα, να αντιμετωπιστεί η απώλεια εδάφους και να αποκατασταθούν τα χερσαία οικοσυστήματα με την προώθηση ορθών γεωργικών πρακτικών, όπως επίσης να αυξηθεί η ποσότητα των δασών και να βελτιωθεί η υγεία και η ανθεκτικότητά τους.

Στόχος είναι μέχρι το 2030 να έχουν φυτευτεί τρία δισεκατομμύρια δέντρα και να έχει αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών. Η παραγωγή ενέργειας, η απεξάρτηση από τον άνθρακα και η προώθηση της βιο-ενέργειας, αλλά πλέον με είδη τα οποία δεν θα επαναχρησιμοποιούνται και δεν θα είναι δυνατό να ανακυκλωθούν είναι επίσης στόχοι που θα υπηρετηθούν. Επιπρόσθετα, η αποκατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων το οποίο αφορά παρεμβάσεις σε ένα μήκος 25 χιλιάδων χιλιομέτρων στα ποτάμια της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι το 2030, η μείωση της ρύπανσης, καθώς και η αντιμετώπιση των χωροκατακτητικών ειδών. Από τα 1872 είδη που βρίσκονται στον κόκκινο κατάλογο με τα απειλούμενα, 454 απειλούνται από εισβολείς και από χωροκατακτητικά είδη.

Ιδιαίτερα σημαντικό, επίσης, ζήτημα είναι η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ως προς το γενετικό υλικό. Σήμερα, όλο το γενετικό υλικό έχει «απαλλοτριωθεί» από σύγχρονες μεγάλες εταιρείες σποροπαραγωγής, μέσω, κυρίως, των υβριδίων και της γενετικής τροποποίησης. Η απαλλοτρίωση αυτή, μάλιστα, μετετράπη και σε πλήρη ιδιοκτησία που προστατεύεται από νόμους πνευματικών δικαιωμάτων και ευρεσιτεχνίας. Αποτέλεσμα είναι σήμερα, ο μεγαλύτερος παραγωγός σπόρων στον κόσμο κατέχει μερίδιο πάνω από το 20% και η τάση είναι όλο και περισσότερο προς την κατεύθυνση της μονοπώλησης. Γι' αυτό η συζήτηση για τη βιοποικιλότητα πρέπει να περιλαμβάνει και τη συγκέντρωση και τη συντήρηση του γενετικού υλικού. Τον στόχο αυτό, στην Ελλάδα, υπηρετεί η Τράπεζα Γενετικού Υλικού στη Θέρμη της Θεσσαλονίκης. Επίσης, όσον αφορά τη σχέση βιοποικιλότητας και αγροτικής παραγωγικής διαδικασίας, στην Ελλάδα έχει υλοποιηθεί ένα στρατηγικό σχέδιο ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αρωματικών και φαρμακευτικών ειδών.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η ελληνική γη στάθηκε μέσα στο χρόνο ως μια ιδιόρρυθμη κιβωτός διάσωσης μεγάλων πληθυσμών του φυτικού κόσμου. Πάνω από 5.500 φυτά φύονται στην Ελλάδα, εκ των οποίων πάνω από 1.300 είναι ενδημικά. Για την παραγωγική αξιοποίηση των ενδημικών φυτών συγκροτήθηκε ένα ενιαίο πλαίσιο στρατηγικής σημασίας για την ανάπτυξή τους για καλλιέργεια, επεξεργασία και εμπορία των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα διάδοσης του σχεδίου αυτού ήταν άμεσα ορατά, καθώς έχουν ήδη διπλασιαστεί οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αρωματικών, φαρμακευτικών φυτών από το 2018 μέχρι σήμερα και, παρά την ανεπάρκεια πολλαπλασιαστικού υλικού, ξεπερνούν σήμερα τα 60.000 στρέμματα. Αυτό που βάσιμα σήμερα μπορεί να ειπωθεί είναι ότι, γνωρίζοντας το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας μας και τις ιδιότητες των φυτών αυτών, με την κατάλληλη οργάνωση, υποστήριξη και θεσμοθέτηση στο επόμενο διάστημα ο συγκεκριμένος κλάδος μπορεί να αναπτυχθεί σημαντικά.

Ένα μεγάλο μέρος της βιοποικιλότητας, σήμερα διατηρείται στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού, που μπορεί να αποτελέσει το δημόσιο συντονιστικό, εκτελεστικό όργανο για την προστασία και διατήρηση των φυτογενετικών πόρων της χώρας. Ο ρόλος της επικεντρώνεται στη συλλογή, διατήρηση, χαρακτηρισμό και αξιοποίηση των φυτογενετικών πόρων για το περιβάλλον, τη γεωργία και τη διατροφή. Η προστασία των φυτογενετικών πόρων είναι σήμερα ιδιαίτερης σημασίας, εν όψει των κλιματικών αλλαγών και της αύξησης του ανθρωπίνου πληθυσμού, για τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και την ενίσχυση της γεωργίας, ιδιαίτερα σε χώρες με σημαντικές απασφάλειες, όπως είναι και η Ελλάδα. Συνεπώς, ξέχωρα σημαντικός είναι και ο ρόλος Τραπεζών Γενετικού Υλικού, όπου διατηρούνται εκτός τόπου οι φυτογενετικοί πόροι, δηλαδή μακριά από τον τόπο συλλογής τους ως δείγματα με τη μορφή σπερμάτων για είδη που διαθέτουν ορθόδοξους σπόρους. Επί της ουσίας, οι Τράπεζες αποτελούν μια ελάχιστη διασφάλιση έναντι της γενικευμένης εξάρτησης σε αγαθά και τρόφιμα, όχι μόνο έναντι κρατών, αλλά, κυρίως, έναντι πολυεθνικών συμφερόντων.

Σημαντικό, είναι επίσης να υπογραμμισθεί, ότι στην Ελλάδα, οι πωλήσεις των φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων ανά μεγάλες κατηγορίες, διαχρονικά από το 2014 μέχρι το 2018 αυξάνονται με μεταβολές ανάλογα με την κατηγορία των προϊόντων. Ως προς την κατανάλωση αντιβιοτικών, η χώρα είναι κάτω από το μέσο και ευρωπαϊκό όρο, αλλά είναι ανοδική η τάση. Αναφορικά με τη βιολογική γεωργία, η Ελλάδα σήμερα είναι στο 8% όταν ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι στο 7%. Ενώ όσον αφορά στις περιοχές που εντάσσονται στο δίκτυο Natura η Ελλάδα βρίσκεται στο 27,1%, πολύ κοντά στο να επιτύχει τον στόχο του 30%, με την μέσο ευρωπαϊκό όρο να είναι στο 18,2%. Τέλος, ως προς τα θρεπτικά στοιχεία που απορροφώνται η χώρα βρίσκεται στο 56% στο άζωτο ανά εκτάριο υψηλότερο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έχει μέσο όρο 49,3%, αλλά βρίσκεται πολύ χαμηλότερα στο πλεόνασμα φωσφόρου.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

IV. Η ανάγκη για δεξιότητες στον αγροτικό τομέα και οι κοινοί ευρωπαϊκοί μέθοδοι μέτρησης αναφοράς

Η επιτυχής εφαρμογή της παραπάνω στρατηγικής και των τιθέμενων στόχων θα κριθεί, ωστόσο, από την ικανότητα του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στον αγροτικό τομέα να κατανοήσει και να υλοποιήσει τους στόχους. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρείται απαραίτητο, πρώτον να διατεθούν επιτέλους πόροι για την ανάδειξη και την ανάπτυξη ψηφιακών και πράσινων δεξιοτήτων και τούτο ώστε να αντιμετωπιστεί η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού στον τομέα τροφίμων. Και δεύτερον, να υπάρξει εναρμόνιση και συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών, δηλαδή με ποιον τρόπο να υπάρχουν κοινές, ομοιόμορφες, μέθοδοι μέτρησης αναφοράς, ιδίως ως προς τα απόβλητα των τροφίμων, σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

V. Συμπεράσματα

Οι πολιτικές που προτείνονται από την Ε.Ε. και πρέπει να εφαρμόσει η Ελλάδα, προωθούν το μοντέλο της «πράσινης» βιώσιμης ανάπτυξης. Το ελληνικό κράτος πρέπει να σταθεί αρωγός στην προσπάθεια των αγροτών για νέες μεθόδους παραγωγής που στόχο έχουν να είναι φιλικές στο περιβάλλον. Στο σημείο αυτό βρίσκεται η μεγάλη πρόκληση και ευκαιρία για την Ελλάδα, ώστε το πακέτο των 33 δισεκατομμυρίων ευρώ, που ανακοινώθηκε ως ένεση ρευστότητας, να δώσει τη δυνατότητα να διαμορφωθεί ένα σχέδιο για να «τρέξει» η παραγωγική ανασυγκρότηση του πρωτογενούς τομέα, εισάγοντας τις νέες τεχνολογίες, τις ψηφιακές υποδομές μαζί με την προστασία της βιοποικιλότητας στην αγροτική παραγωγή.

Η ελληνική γεωργία, πρέπει να γίνει πράσινη και ευφυής. «Πράσινη», γιατί η κλιματική αλλαγή παρουσιάζει πολυάριθμες προκλήσεις για τη διατήρηση και ενίσχυση της παραγωγικότητας των καλλιεργειών, της υγείας του ζωικού κεφαλαίου και της οικονομικής ζωικότητας των αγροτικών κοινοτήτων. Αλλά και η υποβάθμιση των φυσικών πόρων όπως η ερημοποίηση, η διάβρωση του εδάφους, υπεράντληση, και η υφαλμύρωση του νερού, η καταστροφή των δασών, όλοι αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν την παραγωγή. Οι πρώιμες ζέστες, οι απότομες βροχοπτώσεις και οι μη αναμενόμενες ξηρασίες και ακραίες θερμοκρασίες, καταστρέφουν την ομαλή παραγωγική διαδικασία. Οι αλλαγές αυτές, απειλούν τα μελλοντικά οφέλη της παραγωγής φυτικών προϊόντων και θέτουν σε κίνδυνο τα αγαθά και τρόφιμα της αγροτικής παραγωγής.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα. Πρέπει να υπάρχει ενημέρωση στους αγρότες για την σύσταση αλλά και την προέλευση των σκευασμάτων. Λόγω του σκληρού εμπορικού ανταγωνισμού η τιμοληψία η διακίνηση αλλά και η ποιότητα παρουσιάζει μεγάλες διαφορές. Το έδαφος έχει επιβαρυνθεί γι' αυτό και τα προγράμματα απονιτροποίησης. Ο κίνδυνος για την υγεία των αγροτών αλλά και των καταναλωτών γενικά είναι μεγάλος. Είναι αδήριτη ανάγκη να επενδύσουμε σε ποιοτικά προϊόντα τηρώντας ένα αυστηρό πλαίσιο που πρωτίστως θα προστατεύει τον παραγωγό. Θα πρέπει το θέμα να συζητηθεί εκτενέστερα στην αρμόδια επιτροπή προκειμένου να υπάρξει ουσιαστική ενημέρωση και κατ' επέκταση εκπαίδευση. Η βιοποικιλότητα παίζει καθοριστικό ρόλο στην ισορροπία της φύσης. Η συνεχής καταγραφή και παρακολούθηση στην Ελλάδα θα φέρει χρήσιμα συμπεράσματα για να κατανοήσουμε τα οφέλη και την σημασία της. Υπάρχει τεράστια ποικιλία φυτών και βοτάνων που θα μπορούσαμε και να τα αναδείξουμε, να τα διαφυλάξουμε αλλά και να τα προωθήσουμε εμπορικά με μεγάλα οφέλη στην οικονομία.

ii. Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»

Επιμέλεια Εισήγησης: Ζήσης Τζηκαλάγιας

I. Εισαγωγή

Το θέμα της διατήρησης βιοποικιλότητας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της σύνδεσής τους με την αγροτική παραγωγή, υπηρετεί η υιοθέτηση και εφαρμογή της στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα και της στρατηγικής «From Farm to Fork», δηλαδή, «από το χωράφι στο πιρούνι», «από το χωράφι στο πιάτο», όπως λέγεται στην Ελλάδα, και αποτελεί το αντικείμενο της εν λόγω εισηγήσεως.

Η αγροτική παραγωγή επηρεάζει την προστασία της βιοποικιλότητας, ενώ η σχέση της με την προστασία του περιβάλλοντος είναι αμφίδρομη και καθοριστικής σημασίας η οποιαδήποτε παρέμβαση λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο λειτουργίας του πρωτογενούς τομέα που την εσωκλείει.

Η κλιματική αλλαγή παρουσιάζει πολυάριθμες προκλήσεις για τη διατήρηση και ενίσχυση της παραγωγικότητας των καλλιεργειών, της υγείας του ζωικού κεφαλαίου και της οικονομικής ζωτικότητας των αγροτικών κοινοτήτων.

Αλλά και η υποβάθμιση των φυσικών πόρων όπως η ερημοποίηση, η διάβρωση του εδάφους, υπεράντληση, και η υπαλμύρωση του νερού, η καταστροφή των δασών, όλοι αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν την παραγωγή.

Οι στρατηγικές για την Κλιματική Αλλαγή και την προστασία της βιοποικιλότητας, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την πρωτογενή παραγωγή της υπαίθρου, καθώς στοχεύουν και στην αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων της μεταβλητότητας του κλίματος και των αλλαγών που επιφέρουν στη γεωργική παραγωγή.

Ο πρωτογενής τομέας είναι ο κλάδος που αντιστάθηκε περισσότερο στην πανδημία του κορονοϊού. Στη διάρκεια του «lock down», όπου δεν υπήρχε ο τουρισμός, όπου δεν υπήρχαν οι υπηρεσίες εστίασης, όπου η βιομηχανία μείωσε την παραγωγή της, το ίδιο και η βιοτεχνία, η μεταποίηση των αγροδιατροφικών προϊόντων αντιστάθηκε και πήγε πολύ καλύτερα. Και ανέδειξε τη σημαντικότητα του πρωτογενούς τομέα στην παγκόσμια οικονομία. Η συνεισφορά του δε στην εθνική μας οικονομία, υπήρξε διπλάσια από το μέσο όρο της Ευρώπης.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ο πρωτογενής τομέας για την Ελλάδα είναι ακόμα σημαντικότερος, αν συνυπολογιστεί η συνεισφορά της μεταποίησης τροφίμων και αγροδιατροφικών προϊόντων. Ακόμα μεγαλύτερη είναι η προστιθέμενη αξία στα πρωτογενώς παραγόμενα προϊόντα της χώρας, αν αυτά πια, συνδυαστούν με τον τουρισμό, με τον αγροτουρισμό αλλά και με τον γαστρονομικό τουρισμό.

II. Στόχοι των Στρατηγικών

ii. Στόχοι της Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα

Η Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στοχεύει, με ορόσημο το 2030, στην επιβράδυνση του ρυθμού απώλειας της βιοποικιλότητας και με ορίζοντα το 2050, στην πλήρη αποκατάστασή της.

Οι οικολογικοί διάδρομοι που θα συνδέουν τις προστατευόμενες περιοχές, που πλέον αποκαλούνται περιοχές NATURA και η δημιουργία σε πανευρωπαϊκό επίπεδο ενός δικτύου των περιοχών αυτών, αποτελούν τους τομείς παρέμβασης.

Η εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού σχεδίου αποκατάστασης των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων στόχο έχει την επαναφορά της ποικιλότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων.

Στο πλαίσιο αυτό ουσιαστικά δίνεται μεγάλη έμφαση στην προώθηση των εφαρμογών βιώσιμων, βιολογικών και αειφόρων γεωργικών πρακτικών.

- Αντιμετώπιση απώλειας εδάφους και αποκατάσταση των χερσαίων οικοσυστημάτων με την προώθηση ορθών γεωργικών πρακτικών
- Αύξηση της ποσότητας των δασών - αντιμετώπιση του προβλήματος των δασικών πυρκαγιών
- παραγωγή ενέργειας - απεξάρτηση από τον άνθρακα και προώθηση της βιοενέργειας
- αποκατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων
- μείωση της ρύπανσης

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

iii. Στόχοι της Στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»

Η Στρατηγική από «Το αγρόκτημα στο πιάτο» έχει ως εφελτήριο εφαρμογής τον παραγωγό για να καταλήξει στον τελικό καταναλωτή, υπηρετώντας τους παρακάτω στόχους:

- ✓ ενίσχυση της ανθεκτικότητας του αγροδιατροφικού τομέα σε σχέση με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής,
- ✓ διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας,
- ✓ διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων,
- ✓ μείωση της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων με εισαγωγή βιολογικών φυτοφαρμάκων,
- ✓ μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- ✓ μείωση της χρήσης αντιβιοτικών στην κτηνοτροφία και τις υδατοκαλλιέργειες,
- ✓ ενθάρρυνση βιώσιμων πρακτικών στην επεξεργασία τροφίμων,
- ✓ μείωση της χρήσης υλικών συσκευασίας,
- ✓ περιορισμό της χρήσης χημικών συντηρητικών,
- ✓ υιοθέτηση μεθόδων ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των υπολειμμάτων της γεωργικής παραγωγής,
- ✓ προώθηση βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων και διευκόλυνση της μετάβασης στην υγιεινή διατροφή,
- ✓ μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων, αλλά και καταπολέμηση της διαφθοράς στην αλυσίδα τροφίμων.

III. Προτεινόμενες «Δράσεις»

Κρίνεται επιτακτική η ανάγκη εξέτασης των μεταρρυθμίσεων που πρέπει να γίνουν, ώστε να διασφαλιστεί η διατροφική επάρκεια και η ποιότητα των προϊόντων διατροφής που παράγονται στην Ελλάδα.

Η διασφάλιση προστασίας του περιβάλλοντος, του εδάφους, του νερού και της ατμόσφαιρας θα δώσει τη δυνατότητα, και τα επόμενα χρόνια για παραγωγή των ίδιων και καλύτερων προϊόντων.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την βιοποικιλότητα, για το Green Deal, τη λεγόμενη *Πράσινη Συμφωνία*, είναι και η στρατηγική αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Οι βασικοί τομείς πολιτικής είναι:

- ✚ μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα θερμοκηπίου, τουτέστιν καθαρότερη ενέργεια, δηλαδή απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα.
- ✚ βιώσιμη βιομηχανία, σύμφωνα με αρχές της κυκλικής οικονομίας.
- ✚ βιώσιμη κινητικότητα, αστική και όχι μόνο
- ✚ στρατηγική «farm to fork», που αφορά αυτή καθ' εαυτή τη γεωργία.
- ✚ προστασία της βιοποικιλότητας στο αστικό περιβάλλον, στα δάση και στους ωκεανούς.
- ✚ μηδενική ρύπανση που σημαίνει καθαρό νερό και καθαρός αέρας.

ι. Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) και βιοποικιλότητα.

Η διατήρηση και η προστασία της βιοποικιλότητας έχει άμεση σχέση με τη λειτουργία του πρωτογενούς τομέα.

Ο πρωτογενής τομέας είναι και εξαιρετικά ρυπογόνος τομέας, λόγω των πολύ μεγάλων εισροών, είτε σε φυτοφάρμακα, είτε σε λιπάσματα.

Μέσα από τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), θα υπάρξουν συγκεκριμένες δράσεις για την προστασία της βιοποικιλότητας που μπορεί να διατηρηθεί με τη λήψη άμεσων και έμμεσων μέτρων. Άμεσα, την αύξηση των βιολογικών καλλιεργειών, με τη μείωση των εισροών που σημαίνει χρήση λιγότερων λιπασμάτων, λιγότερων φυτοφαρμάκων, λιγότερων αντιβιοτικών, με την προστασία και την καλύτερη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών NATURA και, έμμεσα, με τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όπως αυτό προκύπτει από τη χρήση των εναλλακτικών μορφών ενέργειας.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ορθολογική διαχείριση των υδάτων

Η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων σε επάρκεια, έχει συνιστώσες και το διαθέσιμο καλής ποιότητας έδαφος, αλλά και το διαθέσιμο καλής ποιότητας νερό.

Ο τρόπος αξιοποίησης και χρήσης του νερού στην Ελλάδα, δεν είναι ο καλύτερος. Παρατηρείται εξάντληση των υπόγειων αποθεμάτων, αλλά και μεγάλο κόστος άντλησης, καθώς γίνεται από μεγαλύτερα βάθη νερού. Αυτά μειώνουν ακόμα περισσότερο την ανταγωνιστικότητα, αλλά και τη βιωσιμότητα του Έλληνα αγρότη και των επόμενων γενεών των αγροτών στο διηνεκές.

Στις δράσεις της νέας ΚΑΠ για την προστασία της βιοποικιλότητας συγκαταλέγεται και αυτή της βέλτιστης χρήσης του νερού, της χρήσης του απολύτως απαραίτητου, συνεπώς, «λιγότερο νερό»! Αξιοποίηση περισσότερο του βρόχινου νερού, των επιφανειακών υδάτων. Συγκέντρωση του νερού της βροχής σε μικρούς ταμιευτήρες, μικροφράγματα και λιμνοδεξαμενές και οδήγησή του, μέσα από κλειστά αρδευτικά δίκτυα, στα χωράφια. Έτσι θα γίνεται καλύτερη χρήση του νερού, θα διευκολύνεται ο αγρότης να ποτίζει, χωρίς απώλειες, και θα σταματήσει επιτέλους αυτή η γάγγραινα της υπεράντλησης των υπογείων υδροφόρων.

Αυτοπαραγωγή ενέργειας

Ο αγρότης συνεχίζει να πληρώνεται φτηνά, ο καταναλωτής αγοράζει ακριβά, και το περιβάλλον καταστρέφεται.

Η στρατηγική ώθησης των αγροτών να έχουν αυτοπαραγωγή ενέργειας είναι μια σωστή κατεύθυνση, που θα λειτουργήσει θετικά και στο ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος και στο ζήτημα της διαχείρισης της βιοποικιλότητας, διότι όταν μολύνεται το περιβάλλον λειτουργεί σε βάρος της βιοποικιλότητας, αλλά και ταυτόχρονα θα είναι και ένα πρόσθετο εισόδημα για τους αγρότες.

Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, είτε αυτά είναι φωτοβολταϊκά, είτε είναι μονάδες αερίου σε μονάδες βιοτροφικές, είτε είναι ακόμα και ανεμογεννήτριες, θα αντικαταστήσουν τα ορυκτά καύσιμα, οπότε και επιτυγχάνεται ο περιβαλλοντικός στόχος και δίνεται η δυνατότητα για ένα συμπληρωματικό έσοδο που θα εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα στο διηνεκές. Οι αγρότες αυτοπαραγωγοί θα μπορούν να παράγουν ενέργεια, την οποία κατά 25% θα την κρατούν για την δική τους χρήση και κατά 75% θα την πωλούν, για να έχουν ένα πρόσθετο εισόδημα.

Σε όσα φράγματα και ταμιευτήρες έχουν κατασκευαστεί κατά το παρελθόν, εξετάζεται η δυνατότητα να μπορέσουν να παράγουν και να αξιοποιηθούν για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

«Καθαρό και δίκαιο τρόφιμο».

Είναι σημαντική και η μετεξέλιξη της παραγωγής του τροφίμου σε καθαρό και δίκαιο τρόφιμο. Και αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη δημιουργία ενός συστήματος αξιοποίησης του περιβαλλοντικού χώρου, με στόχο την παραγωγή «καθαρής και δίκαιης τροφής».

Και όταν λέμε «καθαρό τρόφιμο», εννοούμε το τρόφιμο που παράγεται χωρίς πολλές εισροές, χωρίς φυτοφάρμακα, χωρίς λιπάσματα, μέσα από την γεωργία ακριβείας.

Και «δίκαιο», με την έννοια ότι ο παραγωγός θα εισπράττει το μεγαλύτερο δυνατό όφελος αλλά και, ταυτόχρονα, ο καταναλωτής θα πληρώνει το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

Άρα, θα πρέπει να υιοθετηθούν πολιτικές, «εξαγωγής» από όλη αυτή τη διαδικασία, όλων αυτών που παρεισφρέουν ανάμεσα στον παραγωγό και στον καταναλωτή, οι οποίοι συνήθως είναι οι μεγάλοι κερδισμένοι από όλη αυτή την υπόθεση, με χαμένους τους παραγωγούς αγρότες.

Ευφυής γεωργία

Πρόσθετος άξονας παρέμβασης στο πλαίσιο της Στρατηγικής από «Το αγρόκτημα στο πιάτο» είναι η γεωργία ακρίβειας ή ευφυής γεωργία, που περιλαμβάνει και τις κάτωθι δράσεις: γεωργικές συμβουλές, καλύτερη τεχνογνωσία στους αγρότες για να αξιοποιούν καλύτερα τα μηχανήματά τους.

Σχετικά με την βιώσιμη ή ευφυή γεωργία, πέραν από τις γεωργικές συμβουλές, η οργάνωση ενός συστήματος εκπαίδευσης των αγροτών και αυτών που χρησιμοποιούν τα αγροτικά μηχανήματα για χρήση φυτοφαρμάκων και για αξιολόγηση της κατάστασης των ψεκαστικών, κρίνεται απαραίτητη.

Ένα μεγάλο τμήμα των γεωργών μπορεί να είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, να μην είναι απόφοιτοι πανεπιστημίων, αλλά, όμως, να γνωρίζουν πολύ καλά τη δουλειά που κάνουν, μέσα από την εμπειρία τους ή τις συμβουλές που έχουν από τους μεγαλύτερους, και όχι μόνο. Αυτό πρέπει πια, σιγά σιγά, να συστηματοποιηθεί και οι αγρότες να καλλιεργούν με γεωργικές πρακτικές που θα τις εξελίσσουν μέσα από ένα σοβαρό και μόνιμο σύστημα γεωργικών συμβουλών.

Τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων

Αυτό, όμως που μπορεί να προσθέσει περισσότερη αξία στην αλυσίδα παραγωγής είναι η τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων, δηλαδή, μέσα από τη σήμανση ότι είναι προϊόντα, για παράδειγμα, που έχουν παραχθεί χρησιμοποιώντας ενέργεια μόνο από ανανεώσιμες πηγές.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Εάν δε αυτή η σήμανση πιστοποιηθεί στο χωράφι και πιστοποιείται στα διάφορα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας, τότε, μπορεί να φτάσει στο ράφι του σουπερμάρκετ, του μανάβικου ή στους πάγκους της λαϊκής και τελικά στο πιάτο του καταναλωτή, στο εστιατόριο ή στο ξενοδοχείο, ένα προϊόν που έχει παραχθεί με καλές γεωργικές πρακτικές και συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος.

Η μετεξέλιξη του Έλληνα αγρότη από παραγωγό και από εργάτη γης σε μεταποιητή, σε τυποποιητή και σε επαγγελματία που αξιοποιεί το σύνολο της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών προϊόντων αποτελεί μείζονος σημασίας στόχο .

Τα διαρθρωτικά προγράμματα μπορούν να αξιοποιηθούν με αναπτυξιακό πρόσημο μέσα από τη διαδικασία απολαβής του συνόλου της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών προϊόντων, και μη εξαγωγής αυτών χωρίς επεξεργασία και εισαγωγής τους εν συνεχεία, επεξεργασμένων - τυποποιημένων σε πολλαπλάσια τιμή.

Τράπεζα σπόρων

Επιπρόσθετα, η βιοποικιλότητα, σήμερα, τείνει να είναι πια κομμάτι της ιδιοκτησίας σπόρων από μεγάλες πολυεθνικές. Όλο το γενετικό υλικό έχει «απαλλοτριωθεί» από σύγχρονες μεγάλες εταιρείες σποροπαραγωγής, μέσω, κυρίως, των υβριδίων και της γενετικής τροποποίησης.

Ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής βιοποικιλότητας διατηρείται στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού. Η τράπεζα σπόρων στον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, έχει ως στόχο τη συλλογή, τη διατήρηση, τον χαρακτηρισμό και την αξιοποίηση των σπόρων. Επιπλέον, σχεδιάζεται περαιτέρω δυνατότητα αξιοποίησής, ένταξής αυτών στους καταλόγους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και για περαιτέρω, στη συνέχεια, αξιοποίησή τους, προς όφελος της ελληνικής οικονομίας.

IV. Συμπεράσματα

Η Ελλάδα οφείλει να συνδράμει στην υλοποίηση των πολιτικών που προτείνονται από την Ε.Ε. και αφορούν νέες μεθόδους παραγωγής, που θα είναι φιλικές στο περιβάλλον, στο πλαίσιο του μοντέλου της «πράσινης» βιώσιμης ανάπτυξης.

Με τις δύο βασικές στρατηγικές, βιοποικιλότητα και «από το αγρόκτημα στο πιάτο», οι αγρότες μπορούν να πετύχουν και στόχους εκσυγχρονισμού και ανταγωνιστικότητας, αλλά και στόχους προστασίας του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η ανθρώπινη δραστηριότητα - παρέμβαση επιβάλλεται να συμμορφώνεται με τις πολιτικές προστασίας του περιβάλλοντος. Η πλούσια βιοποικιλότητα αποτελεί ζητούμενο όλων.

Αυτή η κρίση, η υγειονομική αναδεικνύει την αναγκαιότητα επένδυσης και σε άλλες μορφές οικονομίας και πυλώνες ανάπτυξης που μπορούν να συνεισφέρουν στη χώρα μας, και μια τέτοια οικονομική δραστηριότητα είναι ο πρωτογενής τομέας.

Όμως, η υγειονομική κρίση με τα προβλήματα που προκάλεσε στην εφοδιαστική αλυσίδα, κατέδειξε πως δύναται να επηρεάσει και την διατροφική επάρκεια της χώρας μας. Ως εκ τούτου, καλό είναι, να υπάρξει εκ των προτέρων και σχεδιασμός με σκοπό τη διασφάλιση της προσφοράς τροφίμων και την επισιτιστική ασφάλεια.

Ο αγροτικός τομέας της χώρας, *μέσα από την οργάνωση σε συνεργατικά σχήματα - συνεταιρισμούς που θα λειτουργούν σωστά για τους συνεταιριστές, και στα οποία συνεταιριστής και συνεταιριζόμενος, θα μερίζονται ισότιμα*, μπορεί να αναπτυχθεί και να ανταποκριθεί στις σύγχρονες προκλήσεις.

Η ανάπτυξη του αγροτικού μας τομέα, θα συνεπάγεται την προσφορά ποιοτικών, πιστοποιημένων τροφίμων, «από το χωράφι στο πιάτο», παραγόμενα με σεβασμό προς το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα.

iii. Περιβαλλοντική εκπαίδευση των αγροτών

Επιμέλεια Εισήγησης: Δημήτριος Κωνσταντόπουλος

I. Εισαγωγή

Το ζήτημα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης των αγροτών

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση των αγροτών έχει καθοριστική σημασία στο πλαίσιο της αειφορίας, αλλά και της βελτίωσης του βιοτικού τους επιπέδου. Οι αγρότες είναι οι πρώτοι που οφείλουν να εμβαθύνουν στη σχέση και την αλληλεπίδραση που δημιουργείται μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, είναι και οι πρώτοι που αντιμετωπίζουν και τις συνέπειες της ανθρώπινης επίδρασης στο περιβάλλον. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να κατανοούν την αξία της αειφορίας, ως τη βέλτιστη οδό για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων και τη διατήρηση των φυσικών πόρων για τις επόμενες γενιές. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση των αγροτών πραγματοποιείται θεσμικά μέσα από τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό (ΕΛΓΟ).

II. Περιγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης

Ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ) - ΔΗΜΗΤΡΑ, ο οποίος εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είναι ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και συνδυάζει την παραγωγή της έρευνας και της καινοτομίας στο αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, την εκπαίδευση μέσω των έξι αγροτικών σχολών -τις οποίες έχει-, την κατάρτιση -μέσω των ελέγχων που κάνει- και τις πιστοποιήσεις των προϊόντων ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικών της και τις καλλιεργητικές πρακτικές ιδιαίτερα της ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Ο Οργανισμός παράγει γνώση, συγκεντρώνει γνώση ώστε να αποδοθεί στο παραγωγικό σύστημα ανεξαρτήτου ηλικίας. Πέρα, δηλαδή, από την προσέγγιση της δευτεροβάθμιας και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ο Οργανισμός κάνει περιβαλλοντική εκπαίδευση και φιλοδοξεί να απαντήσει σε αυτήν την πρόκληση σε όλο το παραγωγικό σύστημα από τον πρωτοεμφανιζόμενο αγρότη μέχρι τον ηλικιωμένο αγρότη. Αυτή είναι η μεγάλη πρόκληση: να εκπαιδεύει τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους σε όλο το ηλικιακό φάσμα. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στον Οργανισμό αναπτύσσεται μέσα από τις αγροτικές σχολές, τις έξι αγροτικές σχολές, στις καταρτίσεις των νέων αγροτών και στη μεταφορά της νέας γνώσης και του τρόπου με τον οποίο αυτή θα γίνει στα παραγωγικά συστήματα κυρίως με βιωματικό τρόπο.

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Συνοπτικά, δηλαδή, ο ΕΛΓΟ έχει 11 Ινστιτούτα Αγροτικής Έρευνας, 6 Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης, 27 Κέντρα ΔΗΜΗΤΡΑ, 6 Εποπτείες Γάλακτος και 7 Εργαστήρια Ελέγχου Ποιότητας Γάλακτος. Ο κύκλος εργασιών του αγγίζει κατά προσέγγιση τα 70-80 εκατομμύρια ευρώ ετησίως και βρίσκεται κατατεταγμένος σε όλη την Ελλάδα. Διαθέτει, ίσως, το μεγαλύτερο δίκτυο στην Ελλάδα σε θέματα που έχουν να κάνουν με την αγροτική έρευνα και την εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα. Οι τομείς δραστηριότητας αγγίζουν όλο το αγροδιατροφικό σύμπλεγμα (κτηνιατρική έρευνα, φυτική παραγωγή, εδαφο - υδατικοί πόροι, δασική έρευνα, αγροτική οικονομία, αλιεία, ζωική παραγωγή, επιστήμη τροφίμων).

Οι 6 Σχολές είναι στη Λάρισα, στα Γιάννενα, στην Κρήτη, στη Νεμέα, στην Καλαμπάκα και στο Μαρούσι της Αττικής. Όσον αφορά στις καταρτίσεις των νέων αγροτών από τα Κέντρα ΔΗΜΗΤΡΑ αυτές συνεχίζονται για τρίτη προγραμματική περίοδο. Είναι ίσως το μεγαλύτερο δίκτυο καταρτίσεων το οποίο αναπτύσσουν στελέχη του Οργανισμού, σε συνεργασία φυσικά με ιδιώτες μέσα από ένα ολοκληρωμένο σύστημα.

Το έργο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Για την περίοδο 2019 – 2020 υπήρξαν δύο νέες προκηρύξεις με 771 προγράμματα κατάρτισης, περίπου 50% αυξημένα σε σχέση με το 2017 στη φυτική παραγωγή, τη ζωική παραγωγή και τη μελισσοκομία ανά περιφερειακή.

Εκτός από τα Προγράμματα Κατάρτισης των Νέων Αγροτών υπάρχουν και τα Προγράμματα της Μελισσοκομίας, την κατάρτιση-πιστοποίηση γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων και την ομάδα εργασίας με σκοπό τον σχεδιασμό πιλοτικού προγράμματος για τη δημιουργία δύο συνεργατικών επιχειρήσεων του πρωτογενή τομέα μέσω της αξιοποίησης γαιών σε μικρά νησιά των Κυκλάδων.

Εκτός από όλα αυτά ο (ΕΛΓΟ) ΔΗΜΗΤΡΑ έχει το σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών, το οποίο αυτή τη στιγμή έχει ολοκληρώσει την πρώτη του φάση και έχει δημιουργήσει το Μητρώο Γεωργικών Συμβούλων Φυσικών Προσώπων το οποίο αποτελείται από 3.115, κυρίως, γεωτεχνικούς, αλλά και άλλες ειδικότητες.

III. Τα επόμενα βήματα

Τα επόμενα βήματα είναι η δημιουργία και η τήρηση ενός Ενιαίου Δημόσιου Πληροφοριακού Συστήματος Παρακολούθησης και φυσικά η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προκειμένου να πιστοποιηθούν φορείς παροχής γεωργικών συμβουλών.

Όλη αυτή η δραστηριότητα βασίζεται σε Κοινοτικές Οδηγίες και είναι ένα σημαντικό βήμα ειδικά στα περιβαλλοντικά θέματα, στα οποία η Κοινότητα στη νέα ΚΑΠ δίνει πάρα πολύ μεγάλο βάρος, ώστε οι γεωργικοί σύμβουλοι οι οποίοι είναι ενημερωμένοι και εκπαιδευμένοι με

Ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

όλες τις οδηγίες, για να μπορέσουν να δώσουν στο παραγωγικό σύστημα περιβαλλοντικό χαρακτήρα και στις καλλιεργητικές πρακτικές βελτιώνοντας το περιβάλλον.

Η νέα ΚΑΠ μεταξύ άλλων έχει έναν οριζόντιο στόχο που είναι ο εκσυγχρονισμός και η προώθηση της γνώσης της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης στη γεωργία και στις αγροτικές περιοχές. Και αυτή είναι η μεγάλη πρόκληση του Οργανισμού στο πώς θα μπορέσει να προωθήσει τη νέα γνώση, την καινοτομία και την ψηφιοποίηση ούτως ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις. Για παράδειγμα, τα σχήματα ή σήματα ποιότητας για τη νέα ΚΑΠ, που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι μια σημαντική πρόκληση και ένας δύσκολος στόχος. Ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, ο οποίος διαθέτει σημαντική εμπειρία στον σχεδιασμό και στην τήρηση των σχημάτων πιστοποίησης, κυρίως λόγω της υλοποίησης των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης θα συμβάλλει καταλυτικά.

Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται ουσιαστική θεσμική ικανότητα για τον σχεδιασμό οικολογικών σχημάτων στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ, με την εμπλοκή και συνεργασία φορέων και υπηρεσιών που σχεδιάζουν τα σχήματα, ενημερωμένο και ειδικά εκπαιδευμένο διοικητικό προσωπικό για την καθημερινή επιτυχή διαχείριση και απονομή του σχήματος, δομές για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των σχημάτων, συμβουλευτικό προσωπικό ειδικά εκπαιδευμένο για τον σκοπό και την κινητοποίηση των γεωργών και την κατεύθυνση της πιστοποίησης και της τήρησης των απαιτήσεων. Επί της ουσίας, πρόκειται για ένα μοντέλο να περάσει η χώρα σε περισσότερες καλλιέργειες οι οποίες θα είναι φιλοπεριβαλλοντικές, ώστε να μειώνεται το αποτύπωμα του άνθρακα

ι. Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Επιμέλεια Εισήγησης: Ιωάννης Π. Μελάς

Ι. Η Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σήμερα και οι στόχοι της

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αποτελεί έναν σημαντικό κρίκο για τη διαπαιδαγώγηση των μαθητών, σε σχέση με το σεβασμό προς το περιβάλλον. Οι κεντρικοί άξονές της, σχετίζονται με την ευαισθητοποίηση των μαθητών γύρω από τα θέματα του περιβάλλοντος, στην αλλαγή του τρόπου σκέψης ζωής και εργασίας.

Είναι ένα σύστημα εκπαίδευσης, με το οποίο οι μαθητές μαθαίνουν τα φυσικά φαινόμενα που διαμορφώνουν το περιβάλλον, με στόχο να μάθουν τρόπους βελτίωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και να διαφυλάξουν τον φυσικό πλούτο. Επίσης, σχετίζεται και με τη διδασκαλία οικολογικών, πολιτιστικών, οικονομικών και πολιτικών θεμάτων που αφορούν το περιβάλλον. Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα υλοποιείται, μέσω του βασικού προγράμματος σπουδών διαθεματικά, αλλά και μέσω επιπλέον δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί εθελοντικά στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Αυτά τα προγράμματα υλοποιούνται από τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε), τα οποία δημιουργούν θεματικά δίκτυα, στα οποία πραγματοποιούνται τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων με τη βοήθεια των υπεύθυνων της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε) είναι ένας θεσμός ο οποίος εισήχθη στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα το 1990. Σήμερα υπάρχουν 53 Κ.Π.Ε, τα οποία πρόκειται να αυξηθούν σε 61. Υπάρχουν 1-2 Κ.Π.Ε ανά Περιφερειακή Ενότητα και 2-7 ανά Περιφέρεια συνολικά.

Στα Κ.Π.Ε γίνεται ολιστική παρουσίαση της εκπαίδευσης για το περιβάλλον, υποστηρίζεται η ανάπτυξη της εκπαίδευσης για αειφορία και βιώσιμο μέλλον. Στα προγράμματα των Κ.Π.Ε περιλαμβάνονται πολλές δράσεις στις τοπικές κοινωνίες για μαθητές, μαθήτριες και εκπαιδευτικούς. Επίσης, τα Κ.Π.Ε, συνεργάζονται και με άλλους εκπαιδευτικούς φορείς του εξωτερικού και συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και επιμορφωτικά σεμινάρια σε διάφορα θεματικά δίκτυα

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα Κ.Π.Ε, έχουν σημαντική παρουσία τόσο στην Πρωτοβάθμια όσο και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Είναι ενδεικτικό πως υπάρχουν πάνω από 700 προγράμματα ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, με 90.000 μαθητές και 7.500 εκπαιδευτικούς να συμμετέχουν από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Αντίστοιχα, στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση συμμετέχουν περίπου 60.000 μαθητές και 6.500 εκπαιδευτικοί. Για την ερχόμενη σχολική χρονιά είναι διαθέσιμα 1.000.880 ευρώ για την κάλυψη των Κ.Π.Ε..

Επίσης, αυτή τη στιγμή, λειτουργούν συνολικά 29 θεματικά δίκτυα που προσφέρουν τη δυνατότητα δημιουργίας και διατήρησης επικοινωνιακού πλαισίου μεταξύ μαθητών-μαθητριών, διαφορετικών εκπαιδευτικών φορέων και περιοχών.

Στο ίδιο πλαίσιο, λειτουργεί και ο θεσμός των Υπεύθυνων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Σε κάθε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, υπάρχουν οι Υπεύθυνοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, οι οποίοι ενημερώνουν τα σχολεία και το εκπαιδευτικό προσωπικό για τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων και οργανώνουν εκδηλώσεις, καθώς και παρουσιάσεις των προγραμμάτων αυτών.

Ακόμη, εισήχθη για πρώτη φορά ο θεσμός των εργαστηρίων δεξιοτήτων. Τα εργαστήρια δεξιοτήτων θα ξεκινήσουν σε πιλοτική μορφή, σε νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια και για αυτό έχουν επιλέγει μόνο 220 σχολεία συνολικά. Μέσω των εργαστηρίων δεξιοτήτων, επιδιώκεται η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της οικολογικής συνείδησης στα παιδιά.

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, ανάμεσα στα οποία είναι και η Unesco, με το πρόγραμμα «Getting Climate Ready», αλλά και το «Erasmus plus».

II. Τα προβλήματα στην Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην συνεδρίαση της Επιτροπής επισημάνθηκαν τα παρακάτω προβλήματα.

-Έλλειψη χρηματοδότησης από επιχειρησιακά προγράμματα του Ε.Σ.Π.Α. Είναι χαρακτηριστικό πως για το σχολικό έτος 2019-2020 δεν υπήρξε καμία χρηματοδότηση. Για το φετινό σχολικό έτος 2020-2021, προβλέπεται χρηματοδότηση ύψους 1.880.000 ευρώ.

-Απαραίτητη κρίνεται η ενίσχυση των Κ.Π.Ε (Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης), τα οποία παραμένουν υποστελεχωμένα τα τελευταία χρόνια, με συνέπεια να δημιουργούνται πολλά και σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία τους.

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

-Υπάρχουν φαινόμενα και περιστατικά όπου καθηγητές δεν είναι ενημερωμένοι γύρω από τα θέματα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, δημιουργώντας προβλήματα και σύγχυση στους μαθητές.

III. Οι Προτάσεις για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην συνεδρίαση της Επιτροπής κατατέθηκαν οι εξής προτάσεις:

-Γενική περιβαλλοντική εκπαίδευση στους ίδιους τους καθηγητές. Να δημιουργηθεί μια ομάδα καθηγητών που θα είναι εξειδικευμένη σε περιβαλλοντικά ζητήματα, ώστε να ενημερώνουν περισσότερους καθηγητές.

-Να γίνει βιωματικός ο τρόπος εκπαίδευσης, το οποίο σημαίνει ότι θα πρέπει, για παράδειγμα, να γίνουν εκδρομές σε χωματερές, ή να γίνει κάποιο workshop, ώστε να φτιάξουν κάποια κομπόστ. Θα πρέπει να γίνεται recycling.

-Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ζητημάτων σε διάφορα μαθήματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και όχι αποκλειστικά ως μια απομονωμένη θεματική π.χ του μαθήματος Μελέτης Περιβάλλοντος.

-Δημιουργία επιστημονικού συμβουλίου εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, με σκοπό τη χάραξη εθνικής στρατηγικής και εκπαιδευτικής πολιτικής, με βάση τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας.

-Δημιουργία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου, για την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, βασισμένο στην πρόταση της ομάδας εργασίας του Υπουργείου Παιδείας που είχε συζητηθεί τον Γενάρη του 2017.

-Παροχή κινήτρων στους εκπαιδευτικούς που υλοποιούν προγράμματα, όπως η συμπλήρωση ωραρίου, υπερωρίες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αναβάθμιση του θεσμού των Υπευθύνων και η μοριοδότηση στις επιλογές στελεχών Εκπαίδευσης.

-Στελέχωση και αναβάθμιση των ΚΠΕ(Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) και των Υπευθύνων των Προγραμμάτων

-Αναβίωση των κλειστών δημοτικών σχολείων. Τα δημοτικά σχολεία θα μπορούσαν να ξαναζωντανέψουν και να μετατραπούν σε κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, που θα διοργανώνουν πολύπλευρες, βιωματικές φιλεκπαιδευτικές δράσεις. Υπάρχουν πολλά κλειστά δημοτικά σχολεία, όπως το κτίριο του πρώην δημοτικού σχολείου στο Αντρόνι της Ηλείας, το οποίο παραμένει κλειστό και αναξιοποίητο.

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

-Δημιουργία λεωφορείου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και κινητή βιβλιοθήκη για τα παιδιά της ορεινής Ηλείας.

-Αξιοποίηση του Περιβαλλοντικού Μουσείου και Κέντρου Ενημέρωσης και Πληροφόρησης, που υπάρχει ήδη στο δάσος της Φολόης.

-Ενίσχυση της συνεργασίας των γειτονικών σχολείων με τη μορφή δικτύων σχολείων που θα συνεργάζονται με τα ΚΠΕ, με συλλόγους, με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

-Δημιουργία κοινών προγραμμάτων με συντονισμό από τα ΚΠΕ και τη συνεργασία Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και σχολείων, τα οποία θα ενταχθούν στο ΕΣΠΑ ή στο Πράσινο Ταμείο.

-Καταγραφή και αξιοποίηση της σχολικής περιουσίας με τη δημιουργία μητρώου.

-Σχεδιασμός και υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων για παιδιά ορεινών και μειονοτικών περιοχών

-Διετή προγράμματα των σχολικών δραστηριοτήτων, για να καταγράφονται, να αξιολογούνται και να παρουσιάζονται στην τοπική κοινωνία, ώστε να υπάρχει και η απαραίτητη διάχυση.

IV. Συμπεράσματα

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης είναι αναγκαία καθώς διαδραματίζει ουσιαστικό και καθοριστικό ρόλο, στην διαπαιδαγώγηση και στη διαμόρφωση νέων ανθρώπων, οι οποίοι θα γνωρίζουν και θα σέβονται το περιβάλλον.

Εξάλλου, σύμφωνα με την UNESCO η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ζωτικής σημασίας και αφορά στην καλλιέργεια του έμφυτου σεβασμού στη φύση και στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του ανθρώπου για το περιβάλλον.

Μέσω αυτής της διαδικασίας, δίνεται η δυνατότητα στο να εμπλακούν οι μαθητές και οι μαθήτριες στη διερεύνηση και στη συζήτηση περιβαλλοντικών ζητημάτων, στην επίλυση σημαντικών προβλημάτων με κριτική σκέψη, καθώς και να αναλαμβάνουν δράσεις για τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων με παράλληλο σεβασμό στο περιβάλλον. Αυτή η διαδικασία προσφέρει βαθύτερη κατανόηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων, ενώ παράλληλα δημιουργεί και αναπτύσσει δεξιότητες στους μαθητές και τις μαθήτριες, ενός σύγχρονου και ενεργού πολίτη, ο οποίος θα λαμβάνει υπεύθυνες αποφάσεις με γνώμονα ένα βιώσιμο μέλλον.

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα τελευταία χρόνια διαγράφεται μια αρκετά επιτυχημένη πορεία στην περιβαλλοντική εκπαίδευση στη χώρα μας. Οι τοπικές κοινωνίες, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς, αλλά κυρίως οι μαθητές το αντιμετωπίζουν με μεγάλο ενθουσιασμό.

Ο ρόλος των Κ.Π.Ε. (Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) στην ανάπτυξη και στην προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, τόσο στην πρωτοβάθμια, όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι καταλυτικός και ουσιαστικός. Για αυτό τον λόγο, πρόκειται τα επόμενα χρόνια να ενισχυθεί και να αναβαθμιστεί περαιτέρω η λειτουργία τους.

Όλο αυτό το εκπαιδευτικό πλαίσιο, έχει στόχο τη διαμόρφωση και την καλλιέργεια από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, περιβαλλοντικής συνείδησης σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, για τη δημιουργία ενός βιώσιμου και καλύτερου πλανήτη για όλους.

ii.Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και Περιβάλλον

Επιμέλεια Εισήγησης: Χαρούλα (Χαρά) Καφαντάρη

I. Εισαγωγή

Η αναγκαιότητα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η κλιματική κρίση και η αντιμετώπισή της, καθώς και η συνεπαγόμενη αναγκαιότητα αφενός της προστασίας της υγείας των ανθρώπων και των οικοσυστημάτων, αφετέρου της ευαισθητοποίησης στα θέματα για την προστασία του περιβάλλοντος, αποτελούν μεγάλη πρόκληση για την ανθρωπότητα. Η Περιβαλλοντική εκπαίδευση αποτελεί ένα πολυδιάστατο αντικείμενο και περιλαμβάνει τομείς, όπως η προστασία του περιβάλλοντος, η κλιματική αλλαγή, η βιοποικιλότητα, η ρύπανση των υδάτων, του εδάφους και της ατμόσφαιρας, η διαχείριση φυσικών πόρων, η διαχείριση των απορριμμάτων και οι φυσικές καταστροφές. Είναι σαφές ότι τα περιβαλλοντικά ζητήματα άπτονται των φυσικών και γεωλογικών επιστημών πρωτίστως, ωστόσο, πλέον, έχουν άμεση σχέση και με τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές επιστήμες, καθώς η ανάγκη περιορισμού και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής παγκοσμίως είναι δεδομένη.

Η Τριτοβάθμια εκπαίδευση διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο για την ελληνική κοινωνία, μέσω τόσο των γνώσεων που παρέχονται από τα Πανεπιστήμια, όσο και της ερευνητικής διαδικασίας. Τον ίδιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει και σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση, με την ανάπτυξη στους πολίτες οικολογικής/περιβαλλοντολογικής συνείδησης, προσανατολισμένης στην προστασία του περιβάλλοντος, στην εξειδίκευση επιστημόνων στα περιβαλλοντικά ζητήματα και στην προετοιμασία για τη μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης που, λόγω της κλιματικής κρίσης, κρίνεται επιβεβλημένη.

II. Υφιστάμενη Κατάσταση

Το περιβάλλον στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα

Η επιστημονική γνώση και τα ερευνητικά αποτελέσματα των ελληνικών Ιδρυμάτων, εκτός του ότι συμβάλλουν στην περιβαλλοντική ωρίμανση της κοινωνίας είναι σε θέση να υποδεικνύουν επιστημονικά δεδομένα και πορίσματα, στα οποία θα βασίζονται όλες οι περιβαλλοντικές Οδηγίες, νόμοι και αποφάσεις του Κράτους. Η πολυπλοκότητα της περιβαλλοντικής κρίσης, υπαγορεύει τη συνδρομή πολλών και διαφορετικών επιστημονικών κλάδων, εργαστηριακών και πειραματικών ερευνών και τεχνολογικών εφαρμογών, ώστε να προκύπτουν ασφαλή συμπεράσματα και να προτείνονται ρεαλιστικές πολιτικές οι οποίες είναι φιλικές προς το περιβάλλον.

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στη χώρα μας υπάρχουν επιστήμονες με αξιόλογο έργο και αρκετά τμήματα με αντικείμενο το περιβάλλον: το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Μηχανικών Περιβάλλοντος στο Δημοκρίτειο, στο Πολυτεχνείο Κρήτης, στη Θεσσαλονίκη. Επίσης, λειτουργούν Τμήματα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος στο Αριστοτέλειο, Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Τμήμα Δασολογίας Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος, Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος στο ΕΚΠΑ, Γεωλογίας στο ΑΠΘ και Ωκεανογραφίας και Θαλάσσιων Βιοεπιστημών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Γενικότερα, τα προγράμματα σπουδών πολλών Τμημάτων της χώρας περιλαμβάνουν μαθήματα σχετικά με το περιβάλλον, όπως δίκαιο περιβάλλοντος, οικονομική του περιβάλλοντος κ.α.. Απέχουν, όμως, από τη διαθεματική προσέγγιση στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Επίσης, από τα ελληνικά Πανεπιστήμια προσφέρονται και αρκετά μεταπτυχιακά προγράμματα.

Πολύ σπουδαίο ρόλο παίζουν τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΛΙΔΕΚ) με τη χρηματοδότηση ερευνών και τις υποτροφίες που προσφέρει. Επίσης, ο Νόμος 4692/2020 για την Παιδεία προβλέπει να περιλαμβάνονται σχετικές με το περιβάλλον θεματικές ενότητες, όπως για παράδειγμα, οικολογική συνείδηση ήδη από το νηπιαγωγείο. Οξύμωρο ωστόσο, οξύμωρο θεωρείται το γεγονός ότι στον ίδιο νόμο προβλέπεται η κατάργηση του μαθήματος «Γεωλογία και Διαχείριση Φυσικών Πόρων» στην Α' Λυκείου.

Αναδεικνύεται η ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης τόσο των υφιστάμενων Τμημάτων και Ιδρυμάτων με σύγχρονα προγράμματα σπουδών, υποδομές και εργαστήρια, για την καλύτερη λειτουργία τους, όσο και των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που έχουν απαξιωθεί, όπως το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης μέσα στο Πάρκο Τρίτση, που θεσπίστηκε το 2017, και αφορά όλους τους κατοίκους της Δυτικής Αθήνας. Ακόμη ένα ζητούμενο είναι τα πορίσματα των ερευνών των Ιδρυμάτων να αξιοποιούνται και να εφαρμόζονται στην πράξη με αντίστοιχες συγκεκριμένες πολιτικές, καθώς επίσης και η διασύνδεση της υπάρχουσας περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με την κοινωνία και ιδιαίτερα με τις μικρότερες ηλικίες. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση, δηλαδή, να αποτελεί βασικό κομμάτι σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

III. Το παράδειγμα της Σχολής Περιβάλλοντος του Yale – Το επιχειρείν και η προστασία του περιβάλλοντος

Οι φοιτητές της Σχολής Περιβάλλοντος του Yale, αποφοιτούν είτε με μεταπτυχιακό (Master, M.Sc.) στη διαχείριση των επιστημών του περιβάλλοντος είτε με πτυχίο για τις περιβαλλοντικές επιστήμες. Στην πρώτη περίπτωση, πολλοί απόφοιτοι συνεργάζονται τελικώς ή εργοδοτούνται από κυβερνητικούς ή ιδιωτικούς φορείς ενώ έχουν και τη δυνατότητα εργασίας σε διεθνείς οργανισμούς ως ερευνητές. Οι περιβαλλοντικές επιστήμες παρέχουν καταρχήν τη δυνατότητα έρευνας και κατ' επέκτασιν ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας και περαιτέρω ερευνών.

Διδάσκονται μαθήματα για τη βιοποικιλότητα, την κλιματική αλλαγή, την προστασία των ειδών και του περιβάλλοντος, τη διαχείριση των φυσικών πόρων, την ατμοσφαιρική ρύπανση, την ρύπανση των υδάτων, τη βιώσιμη και αειφόρο γεωργία, την ενέργεια κ. τ. λ., ενώ πολύ σημαντικό ζήτημα θεωρείται η λεγόμενη «βιομηχανική οικολογία». Δηλαδή, η στροφή προς την κυκλική οικονομία με εστίαση στους φυσικούς πόρους. Γίνεται εμπειρική μελέτη και έρευνα, βασιζόμενη σε δεδομένα απτά και μετρήσιμα, με επιστημονική προσέγγιση, προκειμένου να γίνουν κατανοητά τα υφιστάμενα προβλήματα και να σχεδιαστούν μελλοντικές πολιτικές.

Πιο συγκεκριμένα, διδάσκεται μάθημα για τη στρατηγική και τη διαχείριση της εταιρικής βιωσιμότητας, καθώς τώρα πια η επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσει μέρος της λύσης των περιβαλλοντικών ζητημάτων και όχι μόνο πηγή. Επίσης, σχεδιάζεται τα επόμενα χρόνια κι ένα μάθημα για το εμπορικό δίκαιο και την παγκοσμιοποίηση, με στόχο την ανάδειξη της παγκοσμιοποίησης ως αναγκαίου παράγοντα σε θέματα όπως η κλιματική αλλαγή και η βιωσιμότητα.

Ο τρόπος διδασκαλίας είναι προσανατολισμένος στην προαγωγή κριτικής σκέψης και στις ερευνητικές δραστηριότητες, και ειδικότερα, με εστίαση στη μέτρηση των επιδόσεων και αποδόσεων σε θέματα βιωσιμότητας και ευφορίας. Τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί ένας δείκτης περιβαλλοντικής αποδοτικότητας – καρτέλα που αξιολογεί σε επίπεδο εθνικής κυβέρνησης και εθνικών φορέων την περιβαλλοντική απόδοση σε μια πλειάδα πεδίων, είτε αυτά αφορούν τη δημόσια υγεία, είτε τη βιωσιμότητα των οικοσυστημάτων. Δηλαδή, αξιολογείται το πώς ακριβώς το κυβερνητικό έργο επηρεάζει και τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Θεωρείται ότι με την επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να λυθούν περιβαλλοντικά προβλήματα με παράλληλη εστίαση σε ζητήματα βιωσιμότητας, αειφορίας, περιβάλλοντος, ενεργειακά, ως αναπόσπαστο κομμάτι της εταιρικής στρατηγικής. Στόχος είναι αυτή η εστίαση να αφορά στο εξής και τη μέτρηση δεδομένων, αλλά και την ενεργό συμμετοχή των επενδυτών

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

στην προσπάθεια για ένα μέλλον βιωσιμότητας και ευφορίας. Οι επενδύσεις, δηλαδή, να γίνονται με σκοπό ένα αειφόρο και βιώσιμο μέλλον.

IV. Προτάσεις

Στόχος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με τον καταστατικό χάρτη του Βελιγραδίου, είναι να αναπτύξει έναν παγκόσμιο πληθυσμό, που να είναι ενήμερος και να ενδιαφέρεται για το περιβάλλον και τα προβλήματά του. Στο ίδιο κείμενο ορίζεται ότι ο στόχος της εκπαίδευσης όσον αφορά τη γνώση, είναι να βοηθήσει άτομα και κοινωνικές ομάδες, να αποκτήσουν βασική κατανόηση του όλου περιβάλλοντος, των προβλημάτων του και της κρίσιμης ευθύνης και του ρόλου της ανθρωπότητας μέσα σε αυτό.

Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο, εκτός των πανεπιστημιακών σχολών που έχουν ως αντικείμενο τη μελέτη του περιβάλλοντος και την επίλυση των προβλημάτων του, που είναι αντίστοιχα περιβαλλοντικές επιστήμες και μηχανική περιβάλλοντος στο σύνολό τους, κάθε πανεπιστημιακό τμήμα να έχει ως υποχρεωτικά μαθήματα τα εξής δύο: περιβαλλοντικά προβλήματα και τρόποι αντιμετώπισης και βιώσιμη ανάπτυξη και περιβαλλοντική πολιτική. Στόχος των μαθημάτων αυτών, είναι οι φοιτητές κάθε επιστημονικού τομέα, να γίνουν γνώστες των βασικών περιβαλλοντικών προβλημάτων, και στο πλαίσιο της επιστήμης που ακολουθούν, και να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση και μέσω της δια βίου εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται και η παροχή κινήτρων από την Κυβέρνηση στις εταιρείες για προσφορά επιμορφωτικών σεμιναρίων στους εργαζόμενους.

Σχετικά με τη χρηματοδότηση της περιβαλλοντικής έρευνας μεγάλο ρόλο παίζει η ερευνητική εργασία. Η χρηματοδότηση της Ε.Ε. για την έρευνα και την εφαρμογή ερευνητικών αποτελεσμάτων, γίνεται με βασική κατεύθυνση την Κυκλική Οικονομία (Circular Economy) και την Πράσινη Συμφωνία (Green Deal), αλλά και επιμέρους στόχους, όπως τη δημιουργία ισχυρών κλιματικών φιλοδοξιών για την Ευρώπη, με ορίζοντα το 2030 και το 2050, παροχή καθαρής, προσιτής και ασφαλούς ενέργειας, κινητοποίησης της βιομηχανίας για καθαρή κυκλική οικονομία, κατασκευή και ανακαίνιση κτιρίων με ενεργειακά αποδοτικό τρόπο, επιτάχυνση της μετάβασης σε βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα «από το αγρόκτημα, στο πιάτο», σχεδιάζοντας ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων, διατήρηση και αποκατάσταση οικοσυστημάτων και βιοποικιλότητας, και φιλοδοξία για μηδενική ρύπανση για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικά.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, η σημαντικότερη πρόταση που διατυπώθηκε ήταν η εντατική ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, με ένταξη μαθημάτων και στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με ενίσχυση της έρευνας στην Τριτοβάθμια, άμεση εφαρμογή της τεχνολογίας και της καινοτομίας, με τις αντίστοιχες κατάλληλες πολιτικές, και ευρεία πρόσβαση της κοινωνίας στη γνώση και άρα άμεση σύνδεσή τους. Το ίδιο και για τα

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ενίσχυση της δράσης και στελέχωσή τους με καταρτισμένο προσωπικό.

Στο πλαίσιο της άμεσης σύνδεσης της αναγκαιότητας της προστασίας του περιβάλλοντος και της μετάβασης σε ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης προτείνεται και η ένταξη των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης στα προγράμματα σπουδών της Τριτοβάθμιας, με σαφές περιεχόμενο, ιδιαίτερα ως προς τα αίτια και τον καταλογισμό ευθυνών για τα περιβαλλοντικά προβλήματα που ενδεχομένως να προκύψουν από την όποια επιχειρηματική δραστηριότητα. Κρίνεται επιβεβλημένη η εφαρμογή μιας ευρείας, αλλά και ισορροπημένης εκπαιδευτικής προσέγγισης στο θέμα της σύνδεσης της προστασίας του περιβάλλοντος με το επιχειρείν.

Σε διεθνές επίπεδο, προτείνονται αλλαγές στον τρόπο προσέγγισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Ένα παράδειγμα είναι το λεγόμενο «Red Lights – Green Lights», που υποδεικνύει ορθή περιβαλλοντική πολιτική, με κατευθυντήριες γραμμές προς τον πολίτη, αλλά και τις επιχειρήσεις, με στόχο την ενεργό συμμετοχή τους, παράλληλα με τη θέσπιση μέτρων και εντολών για την προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης, αλλαγή στοχοθεσίας (Συμφωνία των Παρισίων 2015) από περιφερειακό ή τοπικό σε εθνικό, αντί του αντίστροφου που ισχύει μέχρι σήμερα.

Ακόμη, άλλες προτάσεις που διατυπώθηκαν ήταν τα ολοκληρωμένα συστήματα εξέτασης των περιβαλλοντικών προβλημάτων, η ανάγκη περιβαλλοντικής δικαιοσύνης όσον αφορά στην αδράνεια περισσότερο, παρά στην προστασία του περιβάλλοντος και οι προοπτικές που προσφέρει το διαδίκτυο για την ενημέρωση και την επικοινωνία για τα περιβαλλοντικά ζητήματα, με σαφή στόχο την ευαισθητοποίηση και την ενεργοποίηση των πολιτών, αλλά και των μειονοτήτων.

V. Συμπεράσματα

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση αποτελεί ένα σημαντικό, αν όχι το σημαντικότερο, εφόδιο για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και της κλιματικής κρίσης και τον σωστό συγκερασμό της επιχειρηματικότητας με την προστασία του περιβάλλοντος. Απαιτείται πολυεπίπεδη πολιτική, ικανή να ανταποκριθεί σε αυτές τις προκλήσεις.

Η συμβολή του Ελληνικού Πανεπιστημίου στην προστασία του περιβάλλοντος, στην πρόληψη περιβαλλοντικών καταστροφών, στην αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και στη διαμόρφωση περιβαλλοντικού ήθους, είναι καίρια και θα πρέπει να αξιοποιηθεί στο έπακρο. Ως κύριο αίτημα αναδείχθηκε η αλλαγή του μοντέλου της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, με κύριο χαρακτηριστικό τη διεπιστημονικότητα και με περαιτέρω διάχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της περιβαλλοντικής

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

πληροφόρησης, οριζόντια, σε όλα τα Τμήματα της εκπαίδευσης και όχι μόνο σε εξειδικευμένα Τμήματα.

Η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση όλων των κοινωνικών ομάδων και εκφάνσεων κρίνεται απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου της μετάβασης σε ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης, με την προστασία του περιβάλλοντος να τίθεται ως κύριο μέλημα των πολιτών και των επιχειρήσεων. Η ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης τόσο στην Τριτοβάθμια, όσο και στις υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες, θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την επίτευξη των στόχων αυτών.

iii. Οι νέοι και το περιβάλλον

Επιμέλεια Εισήγησης: Χαρούλα (Χαρά) Καφαντάρη

I. Εισαγωγή

Κύριο θέμα της συνεδρίασης ήταν η περιβαλλοντική εκπαίδευση στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, το περιεχόμενο και τα οφέλη για τους μαθητές, οι διεθνείς συνεργασίες και οι μελλοντικοί στόχοι.

Κεντρικός στόχος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, η συνειδητοποίηση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών και πολιτών σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, λόγω της υφιστάμενης κλιματικής κρίσης και της συνεπαγόμενης αναγκαιότητας μετάβασης σε ένα αειφόρο μοντέλο ανάπτυξης.

Είναι πάρα πολύ σημαντικό, να καλλιεργείται στους μαθητές και γενικότερα στους πολίτες ο σεβασμός για το περιβάλλον, γιατί αυτό διασφαλίζει το ζην, τη διατήρηση κάθε είδους ζωής στον πλανήτη μας και το ευ ζην γιατί το περιβάλλον αναφέρεται σε μια δεξαμενή πολύτιμων πόρων για ποιοτική διαβίωση όλων μας. Τις τελευταίες δεκαετίες τα βασικά σημεία προβληματισμού στο θέμα του περιβάλλοντος εστιάζουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αποτελεσματική χρήση των πόρων, οι οποίοι δεν είναι ανεξάντλητοι και αυτό πρέπει να το συνειδητοποιήσει το σύνολο του πληθυσμού του πλανήτη.

Ο ρόλος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης είναι πάρα πολύ σημαντικός στην αποτροπή της κλιματικής κρίσης και στην προστασία του περιβάλλοντος. Ο καταστατικός χάρτης του Βελιγραδίου το 1976 καθιστά σαφή την ανάγκη αλλαγής της ανθρώπινης δράσης και στάσης στο παγκόσμιο περιβάλλον μέσα από τα σχολεία. Η ΟΥΝΕΣΚΟ από το 1977 αναφέρει την οριζόντια σημασία της κλιματικής κρίσης, τονίζοντας τη μεγάλη σημασία που έχει η κατάρτιση των δασκάλων στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Οι περισσότερες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν αναγνωρίσει την ανάγκη κατάρτισης δασκάλων ως ουσιώδη και ως αποτελεσματικό παράγοντα για αναβαθμισμένη και σωστή περιβαλλοντική εκπαίδευση.

II. Μορφές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση μέσα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει σημαίνουσα θέση και γίνεται μέσω του βασικού προγράμματος σπουδών των αντικειμένων διαθεματικά, και μέσω extra-curriculum εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί εθελοντικά στο εκπαιδευτικό σύστημα.

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Δημιουργούν θεματικά δίκτυα, στα οποία πραγματοποιούνται τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων με τη βοήθεια των υπεύθυνων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Είναι ένας θεσμός 30 χρόνων και υπάρχουν 53 ΚΠΕ στη χώρα, ενώ προβλέπεται να αυξηθούν. Προσεγγίζεται ολιστικά η εκπαίδευση για το περιβάλλον και υποστηρίζουν την ανάπτυξη της εκπαίδευσης για αειφορία και βιώσιμο μέλλον, με πολλές και ποικίλες δράσεις και αναπτύσσονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες και επιμορφωτικά προγράμματα σε διάφορα θεματικά δίκτυα. Σχετικά με τα ΚΠΕ, κατά τη συνεδρίαση, αναφέρθηκε ότι για την αναβάθμιση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ψηφίστηκε τον Ιούνιο 2018 ο ν.4547 που αφορά στα κέντρα εκπαίδευσης για την αειφορία. Όμως, την 1/8/2019, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, παύει η εξέλιξη των κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης προς κέντρα εκπαίδευσης για την αειφορία. Αναστέλλεται, δηλαδή, η επιλογή των μελών όλων των παιδαγωγικών ομάδων - δεν ενεργοποιήθηκαν τα κέντρα εκπαίδευσης για την αειφορία και έχουν παραμείνει στο παλιό μοντέλο, και αυτό οδήγησε στο να μη λειτουργήσουν, την περίοδο 2019 – 2020 έξι κέντρα εκπαίδευσης για την αειφορία που είχαν συσταθεί από τους δήμους και το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων με τη νέα στρατηγική. Στον ν. 4713/2020, επιπλέον, ψηφίστηκε να ανασταλεί η λειτουργία των κέντρων εκπαίδευσης για την αειφορία και για το έτος 2020-2021. Ακόμη ένα σχετικό ερώτημα που διατυπώθηκε, αφορούσε τη μη λειτουργία των ΚΠΕ, και συγκεκριμένα του ΚΠΕ στο πάρκο «Αντώνης Τρίτσης», το μόνο ΚΠΕ για όλη τη Δυτική Αθήνα, περιοχή ιδιαίτερα υποβαθμισμένη περιβαλλοντικά δεδομένου ότι το πάρκο Τρίτση αποτελεί ανάσα και για την περιοχή, αλλά και γενικότερα για το λεκανοπέδιο.

Προγράμματα κυβερνητικών φορέων και μη κυβερνητικών ιδιωτικής πρωτοβουλίας με τα οποία συνεργάζονται τα σχολεία: Υπάρχει συνεργασία και με τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υγείας, με πανεπιστήμια, με μη κυβερνητικούς φορείς, με φορείς ιδιωτικής πρωτοβουλίας, και υπάρχει διαχρονική εφαρμογή από τους ανωτέρω φορείς, προγραμμάτων εντός του εύρους των ιδιοτήτων τους, που εγκρίνονται πρωταρχικά από όλα από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής κι ακολούθως εντάσσονται μέσα στο σχολικό πρόγραμμα.

Εργαστήρια δεξιοτήτων: Εισήχθησαν με τον ν.4692/2020 και προβλέπεται ένας θεματικός κύκλος πιλοτικής δράσης που αφορά στο περιβάλλον και καλλιεργούνται δεξιότητες ζωής τεχνολογίας και επιστήμης. Αντικείμενο είναι η καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης, καθώς και η προετοιμασία για την πρόληψη και την προστασία από φυσικές καταστροφές. Ωστόσο, στον ίδιο νόμο προβλέπεται η κατάρτιση του μαθήματος «Γεωλογία και Διαχείριση Φυσικών Πόρων στην Α' Λυκείου», γεγονός αντιφατικό.

Υπεύθυνοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Ενημερώνουν τα σχολεία, τους συλλόγους διδασκόντων για τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων, ενθαρρύνουν την ενεργή εμπλοκή των μαθητών σε αυτά, οργανώνουν εκδηλώσεις, τις παρουσιάσεις των

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

προγραμμάτων, βραβεύσεις και διάφορες άλλες πολύ σημαντικές εκδηλώσεις, που έχουν να κάνουν με τη διάχυση των καλών πρακτικών

Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα και προσφορά μεταπτυχιακών προγραμμάτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, με στόχο την ευαισθητοποίηση και την μετέπειτα μετάδοση της γνώσης για την εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών. Το Εργαστήριο Βιοοικονομίας, Κυκλικής Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, εργάζεται στη βάση της ανάπτυξης συνεργασιών με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, για την προώθηση, ευαισθητοποίηση και παραγωγή γνώσης για τα θέματα του περιβάλλοντος. Ένα πολύ σημαντικό πρόγραμμα του Εργαστηρίου αναφέρεται στη δημιουργία και προώθηση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ψηφιακού υλικού πάνω σε θέματα περιβαλλοντικής συνείδησης, κυκλικής οικονομίας που αφορά όχι μόνο την Ελλάδα, αλλά και όλη την Ε.Ε. και τις προτεραιότητες που δίνει η Ε.Ε., όπως, επίσης, και τη βιώσιμη ανάπτυξη στην Ε.Ε. και τις προτεραιότητες που δίνει κάθε κράτος - μέλος ως προς αυτή.

Ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ) – Δήμητρα, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, συνδυάζει την παραγωγή της έρευνας και της καινοτομίας στο αγροδιατροφικό σύμπλεγμα και διαθέτει, μεταξύ άλλων, έξι αγροτικές σχολές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και έντεκα Ινστιτούτα Αγροτικής Έρευνας. Οι τομείς δραστηριότητας αγγίζουν όλο το αγροδιατροφικό σύμπλεγμα (κτηνιατρική έρευνα, φυτική παραγωγή, εδαφο-υδατικούς πόρους, δασική έρευνα, αγροτική οικονομία, αλιεία, ζωική παραγωγή, επιστήμη τροφίμων). Η όλη δραστηριότητα βασίζεται σε Κοινοτικές Οδηγίες και είναι ένα σημαντικό βήμα για τα περιβαλλοντικά θέματα, όπου η Κοινότητα, στη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) δίνει πάρα πολύ μεγάλο βάρος, ώστε να δοθεί στο παραγωγικό σύστημα και στις καλλιεργητικές πρακτικές περιβαλλοντικός χαρακτήρας, βελτιώνοντας το περιβάλλον.

Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης έγινε το 1992, εθνικός χειριστής των πέντε προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του Ιδρύματος για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, το οποίο είναι ένας παγκόσμιος οργανισμός, που απαριθμεί περισσότερες από 90 οργανώσεις μέλη σε πάνω από 77 χώρες σε όλο τον κόσμο και συνεργάζεται περίπου με 80.000 σχολεία. Σήμερα, διατηρεί προγράμματα προστασίας της φύσης και περιβαλλοντικές παρεμβάσεις, προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης για την αειφορία, προγράμματα για την αειφορική διαχείριση στον τουριστικό τομέα και προγράμματα και δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού. Συντονίζει πέντε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης για την αειφορία: το Πρόγραμμα «οικολογικά σχολεία», το Πρόγραμμα «νέοι δημοσιογράφοι για το περιβάλλον», το πρόγραμμα «μαθαίνω για τα δάση», το πρόγραμμα «φύση χωρίς σκουπίδια» και το Πρόγραμμα «οι πράσινες γωνιές της γειτονιάς μου», τα οποία λειτουργούν με τη μορφή δικτύου και απευθύνονται σε μαθητές και μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Πανελλήνια Ένωση Εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση είναι ένας πρωτοποριακός επιτυχημένος θεσμός που, εδώ και 30 χρόνια, ευαισθητοποιεί χιλιάδες μαθητές, εκπαιδευτικούς και πολίτες, στα περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα.

Η Επιστημονική και Ανθρωπιστική Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Ελλήνων Δασκάλων στοχεύει στην έμπρακτη προσφορά, στην αξιοποίηση δομών και στην ανάπτυξη του εθελοντισμού των εκπαιδευτικών όσον αφορά στην υλοποίηση πολύπλευρων εξωσχολικών δράσεων, που να εμπνέονται από την αλληλεγγύη μεταξύ των ανθρώπων και να εξασφαλίζουν την αειφορία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής μας. Αναπτύσσει δράσεις, πιλοτικές εκπαιδευτικές εκδηλώσεις για παιδιά, ημερίδες, συνεργασίες με περιβαλλοντικές και εκπαιδευτικές οργανώσεις.

Το Fridays for Future Greece είναι ένα παγκόσμιο αυτόνομο μαθητικό κίνημα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, κυρίως μέσω της ευαισθητοποίησης των πολιτών και ιδιαίτερα των μαθητών.

III. Προτάσεις

Αναβάθμιση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με σκοπό την περιβαλλοντική τεχνολογία. Προϋποθέσεις, η περιβαλλοντική τεχνογνωσία, τα θέματα της έρευνας, η σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή και προσπάθειες, όπως το «ερευνώ – καινοτομώ».

Αναβάθμιση και στελέχωση των ΚΠΕ, με τουλάχιστον τρεις εκπαιδευτικούς για κάθε νέο ΚΠΕ και πέντε εκπαιδευτικούς στα ήδη λειτουργούντα, ώστε να διασφαλίζεται η άρτια λειτουργία τους.

Εκπαίδευση των αγροτών, νέα κίνητρα ώστε να υιοθετηθεί ένα ευρύ φάσμα πρακτικών στα παραγωγικά συστήματα, κυρίως στο αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, συνδυάζοντας την εκπαίδευση με τη συμβουλευτική και την κατάρτιση.

Συνεργασία όλων των ειδικοτήτων και όλων των εμπλεκόμενων φορέων για αποτελεσματικότητα και καινοτομία και ενεργή συμμετοχή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Συνεργασία των γειτονικών σχολείων με τη μορφή δικτύων σχολείων, που θα συνεργάζονται με τα ΚΠΕ, τους συλλόγους, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, τις υπηρεσίες και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Μετατροπή των κλειστών σχολείων σε κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και σχεδιασμός και υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων για παιδιά ορεινών και μειονοτικών περιοχών και προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για θέματα πολιτικής προστασίας.

Αναγνώριση της διδακτικής προσφοράς των εκπαιδευτικών περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και παροχή κινήτρων. Αναβάθμιση του θεσμού των Υπευθύνων.

ΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα προγράμματα των σχολικών δραστηριοτήτων των σχολείων να είναι διετή, να καταγράφονται, να αξιολογούνται και το σημαντικότερο, να παρουσιάζονται στην τοπική κοινωνία, ώστε να υπάρχει και η απαραίτητη διάχυση.

Δημιουργία Επιστημονικού Συμβουλίου Εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, με σκοπό τη χάραξη εθνικής στρατηγικής και εκπαιδευτικής πολιτικής, με βάση τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας.

Δημιουργία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ζητημάτων σε διάφορα μαθήματα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ενσωμάτωση περιβαλλοντικών εννοιών στην ιστορία και στη γεωγραφία, πέραν των εξειδικευμένων μαθημάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Μαθήματα μη βίαιης επικοινωνίας.

Εκπαίδευση των καθηγητών και δημιουργία ομάδας καθηγητών εξειδικευμένης στα περιβαλλοντικά θέματα.

Βιωματικός τρόπος εκπαίδευσης, με εκδρομές σε χωματερές, workshop ώστε να φτιάξουν κάποια κομπόστ κ.λπ..

Πρώθηση της παρατήρησης του περιβάλλοντος στους μαθητές.

VI. Συμπεράσματα

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ένα οργανωμένο σύστημα εκπαίδευσης, ένας τομέας διεπιστημονικός που ενσωματώνει πολλούς κλάδους, όπως βιολογία, χημεία, φυσική, οικολογία, διαπερνώντας ταυτόχρονα όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Σκοπός είναι η ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης στους μαθητές, με έμφαση στους τρόπους βελτίωσης περιβαλλοντικού αποτυπώματος και διαφύλαξης του φυσικού πλούτου και στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων, και η δημιουργία δεξιοτήτων ενεργού πολίτη του εικοστού πρώτου αιώνα, που λαμβάνει υπεύθυνες αποφάσεις, με γνώμονα ένα βιώσιμο μέλλον.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση πρέπει να είναι συνεχής και απαιτείται να τεθεί ως προτεραιότητα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, με σαφή στόχο την προσπάθεια κατανόησης από τους νέους, αλλά και όλους τους πολίτες αυτής της πολύπλοκης, διαδραστικής σχέσης ανθρώπου και περιβάλλοντος. Κρίνεται απαραίτητη η αναβάθμιση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, παρά τις μέχρι τώρα προσπάθειες. Επίσης, κατά τη συνεδρίαση διατυπώθηκαν προβληματισμοί και προτάσεις προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ζ. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

Ενημέρωση για το Έργο του Πράσινου Ταμείου

Επιμέλεια Εισήγησης: Γιώργος Σ. Αμυράς

I. Εισαγωγή

Αντικείμενο της συνεδρίασης είναι η ενημέρωση των μελών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος για το έργο του Πράσινου Ταμείου.

Το Πράσινο Ταμείο είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο περιβαλλοντικών δράσεων στο φυσικό και στο αστικό περιβάλλον, έχοντας ως σκοπό την ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, αποβλέπει στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, τη στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και την εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος.

II. Παρουσίαση Έργου Πράσινου Ταμείου

Γενικά

Το Πράσινο Ταμείο έχει τη μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με σκοπό α) τη χρηματοδότηση έργων – δράσεων στο πλαίσιο της προστασίας, της αναβάθμισης και της αποκατάστασης του περιβάλλοντος, καθώς και την εξυπηρέτηση του δημόσιου και ευρύτερου κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διαχείρισης και χρήσης των πόρων του και β) την εκτέλεση έργων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και αποκατάσταση του περιβαλλοντικού ισοζυγίου.

Παράλληλα, το Πράσινο Ταμείο είναι είτε συντονιστής, είτε συνδικαιούχος στα ευρωπαϊκά προγράμματα «LIFE» μέσω των οποίων εκτελούνται ήδη τρία ολοκληρωμένα έργα για τις προστατευόμενες περιοχές, για την κλιματική αλλαγή και την κυκλική οικονομία.

Τέλος, οι πόροι του Πράσινου Ταμείου προέρχονται κυρίως από τα αυθαίρετα και τους ημιυπαίθριους χώρους, με προϋπολογισμό για το 2020 τα 120 εκατομμύρια ευρώ. Από αυτά, τα 111 εκατομμύρια ευρώ είναι κατανεμημένα σε 15 προγράμματα που βρίσκονται σε εξέλιξη για το 2020.

Προγράμματα - Δράσεις Πράσινου Ταμείου

Τα προγράμματα που υλοποιεί το Πράσινο Ταμείο περιλαμβάνουν:

Ζ. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

- **ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ - ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ 2019-2020**
1.Σύνθετες και απλές αναπλάσεις (πάρκα, πλατείες, παιδικές χαρές, πεζόδρομοι), 2. Αποκατάσταση δημοσίων κτιρίων, μνημείων, διατηρητέων, 3. Ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων, 4. Ανακαίνιση και διαμόρφωση κτιρίων που ανήκουν σε ΟΤΑ για κοινωνική, πολιτιστική και αναπτυξιακή δραστηριότητα, 5. Διαμόρφωση υφιστάμενων χώρων στάθμευσης και υπόγειοι χώροι στάθμευσης, 6. Έργα πρόσβασης για ΑΜΕΑ και 7. Απομάκρυνση επικίνδυνων αποβλήτων
- **ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ 2019-2020**
1.Κλιματική αλλαγή, 2. Προστασία φυσικού περιβάλλοντος, 3. Αναβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος, 4. Προστασία-διατήρηση της βιοποικιλότητας, 6. Κυκλική οικονομία-Ενίσχυση της ανακύκλωσης, 7. Απόσυρση πλαστικών μιας χρήσης, 8.Ηλεκτροκίνηση
- **ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ 2019**
Το Πράσινο Ταμείο χρηματοδοτεί με ποσό έως 10 εκ. € τη μελέτη και την υλοποίηση του Βόρειου Ποδηλατικού Άξονα Γκάζι-Κηφισιά μέσω του Χρηματοδοτικού Προγράμματος «ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ 2019
- **ΟΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΦΤΑΝΟΥΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**
Το Πράσινο Ταμείο χρηματοδοτεί τις μελέτες για δύο διαδρομές για την ανάπτυξη του δικτύου ποδηλατοδρόμων που θα ενταχθούν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο του Οργανισμού EuroVelo: Διαδρομή 1 (Ήπειρος – Δυτ. Ελλάδα – Πελοπόννησος) και Διαδρομή 2 (Κ. Μακεδονία – Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα – Αττική)
- Το Πράσινο Ταμείο εξασφάλισε πιστώσεις ποσού 800.000 € για τη συντήρηση και τη λειτουργία των απαραίτητων τεχνικών έργων βελτίωσης των υδραυλικών χαρακτηριστικών και της αμφίδρομης λειτουργίας της Ενωτικής Τάφρου της λίμνης Κορώνειας, με τελικό δικαιούχο την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Σκοπός είναι στη λίμνη να καταλήγουν μόνο τα νερά και όχι φερτά υλικά.
- **ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ 2020**
1.Δράσεις Διατήρησης της Βιοποικιλότητας, 2. Καινοτόμες δράσεις - Έξυπνες πόλεις, 3. Συμμετοχικότητα πολιτών: Καινοτόμες δράσεις με τους πολίτες, 4. Λοιπές δράσεις
- **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΑΣΩΝ 2020**
1.Εφαρμογή Εθνικής Στρατηγικής για δάση 2018-2038, 2. Προληπτικά μέτρα αντιπυρικής προστασίας, 3. Εκπόνηση Δασοπονικών Μελετών, 4. Αντιπλημμυρική προστασία καμένων δασών, 5. Προστασία Βιότοπων Αγρίας Πανίδας, 6. Δασικοί Χάρτες - μελέτες και εφαρμοσμένη έρευνα.

Ζ. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

- ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΓΑΛΑΖΙΟ ΤΑΜΕΙΟ» για την Πρόληψη & Προστασία του Θαλασσίου Περιβάλλοντος έτους 2020, με ενσωμάτωση θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στους χάρτες της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Πολεμικού Ναυτικού.
- ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ 2019
Πρόγραμμα για απόκτηση αμιγώς κοινόχρηστων χώρων που προβλέπονται σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια, με ιδιαίτερη πολεοδομική σημασία. 1. Πλατείες, 2. Άλση, 3. Χώροι πρασίνου.

III. Παροχή περαιτέρω πληροφοριών

Μετά την ολοκλήρωση της παρουσίασης του έργου του Πράσινου Ταμείου, ζητήθηκαν περαιτέρω διευκρινήσεις και πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία του και τα επιμέρους προγράμματα χρηματοδότησης, όπως συνοψίζονται στις κατωτέρω θεματικές ενότητες:

- **Στελέχωση – ανθρώπινο δυναμικό:** Ζητήθηκαν πληροφορίες σχετικά με την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού στο χρόνο, την ετοιμότητα του Οργανισμού για την ενίσχυσή του και την εξειδίκευση της οικονομικής υπηρεσίας στο φυσικό περιβάλλον στους Ο.Τ.Α..
- **Ενίσχυση των οικονομικών πόρων** μέσω της δυνατότητας επαναδιαπραγμάτευσης της μνημονιακής υποχρέωσης του κόφτη 2.5%.
- **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης:** Ζητήθηκαν πληροφορίες σχετικά με το χρονοδιάγραμμα του προγράμματος, την επιτάχυνση των μέτρων, το ποσό δέσμευσης από τους πλειστηριασμούς δικαιωμάτων αερίων ρύπων του 2019 και τη μη απορρόφηση της δέσμευσης του 2018.
- **Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών:** Ζητήθηκε ενημέρωση σχετικά με την καταβολή μισθών στους υπαλλήλους των φορέων διαχείρισης.
- **Ικανότητα των Δήμων στην υποβολή προτάσεων και την εκπόνηση μελετών.**
- **Ανταπόκριση του μηχανισμού στις πιστοποιήσεις, τις επιλογές των έργων και το σχεδιασμό.**
- **Σχετικά με το πρόγραμμα απόκτησης ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων στις πόλεις του 2019:** Ζητήθηκαν πληροφορίες σχετικά με την υποβολή προτάσεων και την εξέλιξη της διαδικασίας.

Ζ. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

- **Σχετικά με το πρόγραμμα των αστικών αναπλάσεων:** Διερεύνηση α) της σκοπιμότητας τροποποίησης των προδιαγραφών που αφορούσαν στα κτίρια των δήμων που ήταν χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα ή μνημεία, της ύπαρξης συμφωνίας των υλικών με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την κλιματική αλλαγή, της ύπαρξης ενός συγκροτημένου σχεδιασμού για τις παιδικές χαρές, β) της ύπαρξης συνεννόησης με Δήμους σχετικά με μελλοντική επέκταση του σχεδίου πόλεως σε κάποιες περιοχές που δεν ήταν ενταγμένες, γ) της ύπαρξης στις αξιολογήσεις των προτάσεων των Δήμων ενός περιορισμού, προκειμένου να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο φιλοπεριβαλλοντικής πολιτικής από τους δήμους π.χ. στα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας ή στα κτίρια. Τέλος, ζητήθηκαν διευκρινήσεις ως προς τις ενέργειες του Ταμείου σχετικά με την εκπόνηση των νέων χωρικών σχεδίων.
- **Σχετικά με το πρόγραμμα των ποδηλατικών διαδρομών του EuroVelo:** Ζητήθηκαν πληροφορίες σχετικά με την μελετητική ωρίμανση των έργων, τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, τις διαδικασίες δημοπράτησης και το χρόνο έναρξης υλοποίησης. Τέλος, για τον βόρειο ποδηλατικό άξονα Κηφισιά – Γκάζι και τις υπόλοιπες ποδηλατικές διαδρομές που έχουν χρηματοδοτηθεί, ζητήθηκε ενημέρωση για την ύπαρξη συγκεντρωτικής απολογιστικής αποτύπωσης.
- **Σχετικά με το πρόγραμμα των καινοτόμων δράσεων:** Ζητήθηκαν πληροφορίες για τις περιοχές υλοποίησης, τους δικαιούχους, τη διαδικασία ένταξης και την κατανομή του προϋπολογισμού. Τέλος, ζητήθηκαν πληροφορίες σχετικά με πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη του πάρκου περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης «Αντώνης Τρίτσης».
- **Ωριμότητα και υλοποίηση συνεχιζόμενων έργων.**
- **Σχετικά με το πρόγραμμα προστασίας και αναβάθμισης δασών:** Ζητήθηκαν πληροφορίες για τις περιοχές υλοποίησης, τους δικαιούχους, τη διαδικασία ένταξης και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Ακολούθως, διερευνήθηκε α) η δυνατότητα ενός Δήμου να πάρει μια πρωτοβουλία να κάνει μια αντιτυρική ζώνη ή να εξωραΐσει ένα χώρο ο οποίος θεωρείται δασικός και β) της ύπαρξης συνεννόησης για το πώς πρέπει να είναι διαμορφωμένοι πλέον οι βοσκότοποι.
- **Σχετικά με το πρόγραμμα του Γαλάζιου Ταμείου:** Ζητήθηκαν πληροφορίες για τις περιοχές υλοποίησης, τους δικαιούχους, την κατανομή του προϋπολογισμού και τις τρέχουσες προτεραιότητες.
- **Σχετικά με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «LIFE2020»:** Ζητήθηκαν πληροφορίες για το πλαίσιο υλοποίησης.
- **Ύπαρξη συμφωνίας των δράσεων με το εταιρικό σύμφωνο πλαισίου ανάπτυξης** που θα τρέξει από το 2021 μέχρι το 2027.

Ζ. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

ΙV. Περαιτέρω πληροφόρηση

Σε συνέχεια των ανωτέρω, το Πράσινο Ταμείο παρείχε περαιτέρω πληροφόρηση για τη λειτουργία του και τα επιμέρους προγράμματα που υλοποιεί.

Ειδικότερα:

1. **Θέματα στελέχωσης:** Η εξαίρεση από το επόμενο κύμα κινητικότητας προκάλεσε πρακτικές δυσκολίες στην στελέχωση του Οργανισμού. Παρόλα αυτά, τα περιγράμματα θέσεων είναι έτοιμα από τα τέλη Νοεμβρίου και το ψηφιακό οργανόγραμμα είναι έτοιμο προς υποβολή.
2. **Σχετικά με τους πόρους του Ταμείου:** Σκοπός είναι η ολοκληρωτική απορρόφηση χρημάτων από τα ήδη υπάρχοντα διαθέσιμα ποσά και στη συνέχεια, σε συνεννόηση με τα συναρμόδια υπουργεία και τους δανειστές, η υπεύθυνη διεκδίκηση ρεαλιστικά μεγάλυτερων ποσοστών.
3. **Σχετικά με το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης:** Το Ταμείο δικαιούται το 6% του ποσού που προκύπτει από τον πλειστηριασμό των δικαιωμάτων αερίων ρύπων. Το ποσό αυτό από το 2018, που απεδόθη τον Αύγουστο του 2019, ανήλθε στα 31,4 εκατομμύρια ευρώ, ενώ για το 2020 υπολογίζεται να είναι 60 εκατομμύρια ευρώ και θα αποτελέσει έναν σημαντικό πόρο για την δίκαιη μετάβαση του Νομού Κοζάνης, του Νομού Φλώρινας και της Μεγαλόπολης του Νομού Αρκαδίας.
4. **Σχετικά με την καταβολή μισθών στους φορείς διαχείρισης:** Σταδιακά, στο διάστημα 2016 – 2018, εκλήθη να είναι, παραμένει μέχρι σήμερα και θα παραμένει για όσο χρειαστεί, ο εγγυητής της καταβολής αμοιβών σε 358 σήμερα ανθρώπους, που εργάζονται στους φορείς διαχείρισης.
5. **Σχετικά με δικαιούχους:** Ο χαρακτήρας του Ταμείου είναι να δεσμεύει και να διαθέτει χρήματα, με βάση συγκεκριμένα προγράμματα ή συγκεκριμένες μελέτες. Π.χ. για τη χορήγηση 3 εκατομμυρίων ευρώ από τον ειδικό άξονα, αναμένεται από το Δ.Σ. στο οποίο συμμετέχουν οι Δήμοι Αγίων Αναργύρων, Καματερού και Ιλίου να υποβάλλουν δράσεις με συγκεκριμένο master plan ή όποια δομή ορίσει η Περιφέρεια Αττικής που έχει την πολιτική ευθύνη.
6. **Σχετικά με το πρόγραμμα των κοινόχρηστων χώρων:** Γίνονται προσπάθειες να βρεθεί και να εξασφαλιστεί η εγγυημένη χρηματοδότηση για τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια. Οι διαδικασίες κινούνται κεντρικά από το Υπουργείο και το Ταμείο μπορεί να υποστηρίξει τη διαδικασία αξιολόγησης και εντάξεων. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι για πρώτη φορά ανακοινώνονται προγράμματα και για επαναεπιβολές και για αποζημιώσεις για τα τελευταία δύο χρόνια. Το τελευταίο πρόγραμμα που ανακοινώθηκε το 2017, έχει ολοκληρωθεί και ανέρχεται σε 15 εκ. € για αποζημίωση κοινόχρηστων χώρων και 15 εκ. για επαναεπιβολή σε κοινόχρηστους χώρους.

Ζ. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

7. **Για το πρόγραμμα των αστικών αναπλάσεων:** Όλα τα κτίρια των Δήμων, διατηρητέα και μη, είναι επιλέξιμα όπως και τα σχολεία, για πρώτη φορά, στο πλαίσιο του αντίστοιχου προγράμματος, εκτός από κτίρια γραφείων ή Δημαρχεία. Ο στόχος είναι να μην ανακαινίσουν οι Δήμοι αυστηρά τα βασικά τους κτίρια λειτουργίας, αλλά κτίρια τα οποία προσελκύουν και κόσμο. Ο δήμος καταθέτει την πρότασή του για χρηματοδότηση ενός έργου και μέρος της πρότασης αποτελεί και το γεγονός ότι δεν χρηματοδοτείται το ίδιο έργο από άλλη πηγή χρηματοδότησης. Συνεπώς, δεν υπάρχει περίπτωση να υπάρχουν θέματα πολυχρηματοδότησης. Ως προς το θέμα των προδιαγραφών και υλικών για τα διατηρητέα κτίρια, αυτά έχουν περάσει ήδη ένα φίλτρο εγκρίσεων όσον αφορά τις προδιαγραφές και τα υλικά που χρησιμοποιούνται, κατά την έγκριση των μελετών τους και των παρεμβάσεων τόσο από τα συμβούλια αρχιτεκτονικής των περιφερειών, όσο και από τα αρμόδια Υπουργεία που έχουν κηρύξει τα κτίρια διατηρητέα. Όσον αφορά τις παιδικές χαρές, οι δήμοι έχουν κίνητρο μεγαλύτερης χρηματοδότησης όταν καταθέσουν μια πρόταση με περισσότερες παιδικές χαρές και περισσότερες παρεμβάσεις. Στόχος είναι όχι λίγες και ακριβές παιδικές χαρές, αλλά περισσότερες και με χαμηλότερο κόστος. Σε κάθε περίπτωση, ζητείται έκθεση καταλληλότητας της παιδικής χαράς στο τέλος για να γίνει η αποπληρωμή του έργου. Ως προς τα έργα προσβασιμότητας και ΑμΕΑ, υπάρχουν εξειδικευμένες υπουργικές αποφάσεις που αφορούν την προσβασιμότητα και πρέπει να τηρούνται.
8. **Για το πρόγραμμα των ποδηλατόδρομων:** Από το 2016 υπάρχουν νέες προδιαγραφές για τους ποδηλατόδρομους οι οποίες πρακτικά καθιστούν τους περισσότερους απ' αυτούς που έχουν γίνει, άλλα και τις πιθανότητες να γίνουν ποδηλατόδρομοι στα κέντρα των ελληνικών πόλεων, ιδιαίτερα δύσκολες. Όσον αφορά τον μητροπολιτικό άξονα, αυτή η πρόταση και το έργο θα γίνουν απευθείας από το Υπουργείο, λόγω της μητροπολιτικής του παρέμβασης, και το Πράσινο Ταμείο θα ελέγξει τη νομιμότητα των απαιτούμενων διαγωνιστικών διαδικασιών ώστε να πληρωθεί η μελέτη. Για τους ποδηλατόδρομους εν γένει, αρμόδιοι δικαιούχοι είναι οι δεκατρείς Περιφέρειες της χώρας ή όσες εξ αυτών εμπίπτουν στο ευρωπαϊκό δίκτυο. Η προβλεπόμενη χρηματοδότηση είναι της τάξης των 20.000 € για να ολοκληρωθούν οι μελέτες από τις περιφέρειες.
9. **Για το πρόγραμμα των καινοτόμων δράσεων:** Η πρόσκληση βγήκε πάρα πολύ σύντομα μέσα στο χρόνο. Ως προς τα συνεχιζόμενα έργα του Ταμείου, τηρήθηκαν όλες οι παλιές δεσμεύσεις για να μην προκύψει κανένα χρηματοδοτικό πρόβλημα. Όμως, περίπου ένα ποσό της τάξης 30-40% των συνεχιζόμενων έργων είναι έργα, τα οποία έχουν παγώσει και θα πρέπει να καταργηθούν. Συνεπώς, στόχος είναι η μεταφορά πόρων από τα συνεχιζόμενα στον ενεργό προϋπολογισμό των άλλων δράσεων.

Z. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

Επιπλέον, όσον αφορά τις δράσεις για το Πάρκο Τρίτση, επισημαίνεται ότι το πάρκο Τρίτση κατέχει ξεχωριστό άξονα, καθώς η κατεύθυνση του Υπουργείου, αλλά και η επιλογή του Πράσινου Ταμείου είναι αυτή τη φορά να αντιμετωπιστούν προβλήματα δεκαετιών

10. **Χρηματοδότηση της πράσινης αναβάθμισης των δασών:** Ο προγραμματισμός του Ταμείου σχετικά με την προστασία και την αναβάθμιση των δασών έχει κατεύθυνση το περιβαλλοντικό ισοζύγιο.

V. Προτάσεις

Τέλος, σημειώνονται οι κατωτέρω προτάσεις που πρέπει να λάβει υπόψη του το Πράσινο Ταμείο στο σχεδιασμό των δράσεων του:

- Αποδέσμευση ποσών για περιβαλλοντικές δράσεις, στοχευμένες στην προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα στα θέματα απορρύπανσης.
- Αύξηση των κονδυλίων από το Πράσινο Ταμείο για τους μικρούς δήμους, ιδιαίτερα τους ορεινούς, αλλά και τους νησιωτικούς.
- Χρησιμοποίηση των πόρων του Πράσινου Ταμείου ως εγγύηση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δάνειων, για να δοθούν μακροπρόθεσμες εγγυήσεις χρηματοδότησης στους δήμους.
- Μόχλευση των αποθεματικών με τα κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία και μεγαλύτερη αξιοποίηση των ανταποδοτικών εσόδων.
- Ευαισθητοποίηση στην πρόταση των «Ρομά Χωρίς Σύνορα» για ανακύκλωση σε τσιγγάνικους οικισμούς.
- Ανάληψη πρωτοβουλίας από το Πράσινο Ταμείο για την επέκταση των χώρων στάθμευσης για τα δίτροχα – δίκυκλα.
- Ενημέρωση των πολιτών για την ανακύκλωση, αλλά και ενίσχυση των Δήμων με κάδους ανακύκλωσης, όπου υπάρχουν ελλείψεις.
- Το Πράσινο Ταμείο θα μπορούσε να βοηθήσει με τα περιπατητικά μονοπάτια που όλοι οι Δήμοι έχουν, καθώς παράλληλα με την ανάδειξη του φυσικού πλούτου, θα επιτευχθεί και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από τους περιπατητές.
- Πρόταση για τη δημιουργία ταμιευτήρων βρόχινου νερού, κυρίως σε νησιωτικές περιοχές για την εκμετάλλευση του βρόχινου νερού.
- Διερεύνηση της δυνατότητας χρηματοδότησης των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων προκειμένου οι Δήμοι να εναρμονίσουν και να αναβαθμίσουν τα προηγούμενα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια και να τα προσαρμόσουν στην σύγχρονη πραγματικότητα.

Z. ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

- Προσθήκη της αναβάθμισης του δημοτικού φωτισμού με LED στις δράσεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, προκειμένου να μειωθεί το περιβαλλοντικό κόστος και αποτύπωμα, αλλά και να υπάρξει εξοικονόμηση πόρων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- Η διαδικασία κατανομής μέσω ΣΑΤΑ είναι πιο δίκαιη για να αποφεύγεται το φαινόμενο οι μεγαλύτεροι και πιο έτοιμοι να παίρνουν και τα μεγαλύτερα κονδύλια.
- Χρηματοδότηση μίας δορυφορικής απεικόνισης των συνθηκών αστικής θερμικής νησίδας στο πλαίσιο βιοκλιματικών μελετών στις αστικές πυκνώσεις.
- Διενέργεια νομικής έρευνας για τη δυνατότητα απαλλοτρίωσης ακάλυπτων χώρων σε ένα οικοδομικό τετράγωνο, δίδοντας υπόγειους χώρους στάθμευσης.
- Καταγραφή του συνόλου των έργων στις αστικές αναπλάσεις και των φορέων χρηματοδότησης, προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων. Ακολουθώς, ύπαρξη συμπληρωματικότητας στα έργα που έρχονται από άλλους φορείς.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ι. Ρύπανση της ευρύτερης περιοχής των Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών Ν. Ηλείας από βιομηχανική εγκατάσταση

Επιμέλεια Εισήγησης: Γαρυφαλλιά (Λιάνα) Κανέλλη

I. Εισαγωγή

Στη διάρκεια αρκετών συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, αλλά και στην τελευταία κορυφαία (12/2/2020) συζητήθηκε εκτενώς με τη συμμετοχή, εκτός των βουλευτών και εκπροσώπων υπουργείων, επιστημόνων, εκπροσώπων των επί χρόνια αγωνιζόμενων κατοίκων της περιοχής, αλλά και της επί μακρόν ελεγχόμενης για τη λειτουργία της εταιρείας FARGECO HELLAS, το ζήτημα της περιβαλλοντικής μόλυνσης της περιοχής των Λεχαινών και τα έντονα προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος σε επίπεδο ατμόσφαιρας, υδάτων των γύρω περιοχών αλλά και της ευρύτερης προστατευόμενης από το Δίκτυο Natura 2000 και τη συνθήκη RAMSAR των υγροτόπων Κοτυχίου- Στροφιλιάς. Αναλύθηκαν και παρουσιάστηκαν, ως φαίνεται και από τα συνημμένα που συνοδεύουν την παρούσα εισήγηση και καταθέτω προς αρχειοθέτηση, (κυρίως την ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΨΙΑΣ, που δεν παρουσιάστηκε κατά τη συνεδρίαση για το θανατηφόρο εργατικό ατύχημα στην ελεγχόμενη εταιρεία, αλλά και το υπόμνημα του Φορέα Διαχείρισης Υγρότοποι Κοτυχίου – Στροφιλιάς και Κυπαρισσιακού Κόλπου) όλα εκείνα τα στοιχεία που συνηγορούν υπέρ του κλεισίματος της εταιρείας FARGECO, το οποίο έχει ήδη αποφασιστεί από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, αλλά συναρτάται και από τις νομοθετικές πρωτοβουλίες, που είναι απαραίτητες σε όλο το φάσμα της λειτουργίας των επιχειρήσεων ιδιαίτερης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης. Δηλαδή, χωροταξικές, ενεργειακές, ενισχυτικές των επιθεωρητών περιβάλλοντος, εκκαθάριση των αδειοδοτήσεων, αλλά και απλούστευση αλλά και αυστηροποίηση των περιβαλλοντικών όρων αδειοδότησης λειτουργίας και διαρκούς ελέγχου αυτής αλλά και άλλων εταιρειών.

II. Ιστορικό και υφιστάμενη κατάσταση

Η λειτουργία της εταιρείας FARGECO HELLAS στην περιοχή των Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών άρχεται το έτος 2011, όταν ανέλαβε την διαχείριση των ζωικών υποπροϊόντων από την ήδη λειτουργούσα και εγκατεστημένη στην περιοχή εταιρεία των ΗΛΕΙΑΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΦΑΓΕΙΩΝ. Από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας της εν λόγω μονάδας παρουσιάστηκαν έντονα προβλήματα περιβαλλοντικής υποβάθμισης τόσο στο επίπεδο της ατμόσφαιρας των γύρω περιοχών, όσο και σε επίπεδο υδάτων, καθώς η εν λόγω εγκατάσταση γειτνιάζε με το ρέμα του Βροντού (ή Βροντόρεμα) το οποίο ανήκει σε ζώνη Γ προστατευόμενης περιοχής του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου- Στροφιλιάς, περιοχής προστατευόμενης

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

από τη συνθήκη RAMSAR και περιοχής NATURA και άλλες κανονιστικές διατάξεις, νόμους και υπουργικές αποφάσεις.

Η εταιρεία στην ορολογία της βιομηχανίας έχει την ονομασία RENDERING, με κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησεως Α2 που λαμβάνει από την αρμόδια υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου, και έχει προχωρήσει από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας της, μέχρι και σήμερα, στην έκδοση των κάτωθι περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων:

1. Η με αρ. πρ. 1599/41416/21-5-13 ΑΕΠΟ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου.
2. Η με αρ. πρ. 170/9819/28-1-15 ΑΕΠΟ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου.
3. Η με αρ. πρ. 1084/69103/15-6-16 ΑΕΠΟ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου.
4. Η με αρ. πρ. 32789/5-4-17 ΑΕΠΟ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου. (αφορά τα σφαγεία).
5. Η με αρ. πρ. 90418/25-4-17 ΑΕΠΟ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου,
6. Η με αρ. πρ. 54055/21-3-19 ΑΕΠΟ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας & Ιονίου,

Πρόσφατα οι ιδιοκτήτες της εταιρείας FARGECO HELLAS προχώρησαν σε αλλαγή του φορέα διαχείρισης της βιομηχανικής δραστηριότητας στην περιοχή των Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών, ιδρύοντας νέα εταιρεία με την ίδια και την αυτή μετοχική σύνθεση με την ονομασία PROFAT RENDERING IKE, η οποία πλέον θα διαχειρίζεται πλέον την παραγωγική διαδικασία στην περιοχή.

Η λειτουργία της εν λόγω εταιρείας έχει επιβαρύνει σημαντικά το περιβάλλον στην περιοχή και τη ζωή των κατοίκων. Η κατάσταση στην περιοχή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ανυπόφορη. Στο πλαίσιο αυτό και μετά από τις αντιδράσεις των κατοίκων των γύρω περιοχών, η εταιρεία ελέγχθηκε και επιβλήθηκαν οι κάτωθι διοικητικές ποινές:

1. Η με αρ. πρ. 144003/1935/22-5-15 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας ύψους 9.768,00€, για λειτουργία επέκτασης χωρίς άδεια και λοιπές παραβάσεις
2. Η με αρ. πρ. 12482/120/15-1-16 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας ύψους 9.768,00€, για λειτουργία επέκτασης χωρίς άδεια και λοιπές παραβάσεις
3. Η με αρ. πρ. 6936/351033/7-4-16 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος και Υποδομών ύψους 38.720€, για περιβαλλοντικές παραβάσεις.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

4. Η με αρ. πρ. 333570/4920/19-12-16 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας ύψους 16.344,00€, για εγκατάσταση και λειτουργία επέκτασης χωρίς άδεια και λοιπές παραβάσεις
5. Η με αρ. πρ. 333578/4921/19-12-16 απόφαση επιβολής προσωρινής διακοπής λειτουργίας
6. Η με αρ. πρ. 671/26-4-17 απόφαση επιβολής διοικητικών ποινών του ΥΠΕΚΑ 43.350€ για περιβαλλοντικές παραβάσεις.
7. Η με αρ. πρ. 179926/3367/25-10-2017 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος και Ενέργειας ύψους 30.702€, για παράβαση των όρων και περιορισμών της άδειας λειτουργίας στον τομέα περιβάλλον.
8. Η με αρ. πρ. 282573/4097/14-11-2017 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας ύψους 2.733,40€, για παράβαση των όρων και περιορισμών της άδειας λειτουργίας στον τομέα περιβάλλον.
9. Η με αρ. πρ. 222460/3415/25-7-2018 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας ύψους 5.750,25€ για εγκατάσταση και λειτουργία επέκτασης χωρίς άδεια και λοιπές παραβάσεις.
10. Η με αρ. πρ. 257773/3991/12-9-18 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας ύψους 1.000,00€, για παροχή αναληθών στοιχείων κατά την γνωστοποίηση.
11. Η με αρ. πρ. 413105/6304/20-2-19 απόφαση του κ. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας, για προσωρινή διακοπή λειτουργίας.
12. Η με αρ. πρ. 26585/1619/10-3-2020 απόφαση επιβολής διοικητικών ποινών του ΥΠΕΚΑ ύψους 51.350€ για περιβαλλοντικές παραβάσεις
13. Η με αρ. πρ. **102109/1796/6-5-2020** απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, για την επιβολή της διοικητικής ποινής της οριστικής διακοπής λειτουργίας

Η επιβολή προστίμων και ποινών για περιβαλλοντικές παραβάσεις οδηγούσε την εταιρεία σε συνεχή αναμόρφωση των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων χωρίς όμως να επιτυγχάνεται η πραγματική περιβαλλοντική βελτίωση της λειτουργίας της εν λόγω μονάδας. Πολλές φορές οι περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις καθίσταντο κενό γράμμα για βελτιώσεις οι οποίες αδειοδοτούνταν περιβαλλοντικά και ουδέποτε υλοποιούνταν όπως, για παράδειγμα, ο βιολογικός καθαρισμός. Όμως είχαν ένα διαρκές επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, την αύξηση της δυναμικότητας των υπό επεξεργασία υποπροϊόντων κρέατος από 54η ημέρα σε 90tn/ ημέρα με την ΑΕΠΟ του 2019.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Σε όλο το διάστημα αυτό με την λήψη νέας περιβαλλοντικής αδειοδότησης επιτυγχάνονταν η παράταση του χρόνου λειτουργίας της εν λόγω μονάδας, χωρίς προηγουμένως να δύναται να αδειοδοτηθεί και να ελεγχθεί, ως προς τη λειτουργία του, ο υπό εκσυγχρονισμό εξοπλισμός και φυσικά χωρίς να αποτυπωθεί, αν βλάπτεται το περιβάλλον, η ζωή και η υγεία των κατοίκων από την παραγωγική διαδικασία της εν λόγω μονάδας.

III. Νομοθετικό Πλαίσιο – Παρέμβαση Διοικητική

Οι αντιδράσεις των κατοίκων χρονολογούνται ευθύς αμέσως από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας. Οι διαμαρτυρίες αυτών, σε όλους τους δημόσιους φορείς και τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες ήταν διαρκείς και συχνές. Η εταιρεία σε απάντηση των ισχυρισμών τους προχωρούσε σε διαβεβαιώσεις ότι σύντομα θα επιλύσει τα όποια προβλήματα προέρχονται από την λειτουργία της και ότι θα πάψει η δυσοσμία.

Η έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων δεν συνδέεται άρρηκτα με την αδειοδότηση της λειτουργίας μίας παραγωγικής μονάδας. Αποτελεί προϋπόθεση. Για το λόγο αυτό πέραν των λοιπών πολεοδομικών αδειών, απαιτούνταν και άλλες άδειες, καθώς και η λήψη θετικής γνωμοδότησεως από τον Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς. Κατά την αρχική περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου το 2013 και στα πλαίσια της 1599/41416/21-5-2013 ΑΕΠΟ, η αδειοδοτούσα αρχή, εδώ η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, όφειλε να ζητήσει γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς για την εγκατάσταση του έργου. Δεν το έκανε διότι θεωρούσε ότι το έργο έρχεται ως συνέχεια της εγκεκριμένης ΑΕΠΟ για τα ΗΛΕΙΑΚΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΣΦΑΓΕΙΑ και συνεπώς δεν απαιτούνταν η γνωμοδότηση εφόσον δεν είχε ζητηθεί ούτε τότε. Η γνωμοδότηση του ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΡΟΦΥΛΛΙΑΣ-ΚΟΤΥΧΙΟΥ θα ήταν αρνητική για την εγκατάσταση της μονάδας, διότι η εταιρεία που παρήγαγε τότε υγρά απόβλητα και γειτνίαζε με το ρέμα του Βροντού, το οποίο ανήκει στη προστατευόμενη από τον φορέα ΖΩΝΗ Γ- Ευρύτερη περιοχή Προστασίας και κατ' άρθρο 3 παρ. 2 της ΚΥΑ . 12365/2009 (ΦΕΚ 159/Δ/2009), ΣΕ ΣΥΝΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ, που έχει εγκριθεί με την υπ' αριθμ. 126187/2011/25-5-2003 του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ«...Δεν επιτρέπεται η ίδρυση και εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων οι οποίες κατά την παραγωγική τους διαδικασία έχουν υγρά απόβλητα, σε απόσταση 250 μ. εκατέρωθεν των ποταμών, χειμάρρων, ρεμάτων, αποστραγγιστικών τάφρων κ.λπ....». Η εταιρεία ευρισκόμενη σε απόσταση μικρότερη των 250 μέτρων από το ρέμα, θα έπρεπε να λάβει τέτοια γνωμοδότηση, τόσο κατά το στάδιο της εγκρίσεως της ΑΕΠΟ, όσο και σε μεταγενέστερο στάδιο, πράγμα το οποίο δεν συνέβη. Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι ο παρεμπόμπων και συνάμα ουσιαστικός έλεγχος της εγκεκριμένης ΑΕΠΟ από την αδειοδοτούσα αρχή (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ) είναι υποχρέωση.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι κατατεθείσες ΜΠΕ, που συνοδεύουν τις ΑΕΠΟ, το πρώτο κάνουν αναφορά στις συντεταγμένες της εγκατάστασης τον Μάρτιο του 2017 και τον Δεκέμβριο του 2018, που αναφέρονται σε περιοχή ΤΕΛΕΙΩΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟ ΑΥΤΗ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΗ Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Είναι λοιπόν υποχρέωση των υπηρεσιών ο έλεγχος της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

IV. Επιστημονική Έρευνα – Διαπιστώσεις

1. Έκθεση Πανεπιστημίου Πατρών

Η ΠΔΕ προς διερεύνηση των συνεχών καταγγελιών από πλευράς των κατοίκων για την περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής αναθέτει στο Πανεπιστήμιο Πατρών την εκπόνηση ερευνητικού έργου με τίτλο «ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΑΔΡΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΦΑΓΗΣ». Σκοπό του έργου αποτελούσε η διερεύνηση της δυσοσμίας και αν αυτή προέρχεται από την ανωτέρω μονάδα Αδρανοποίησης (RENDERING), η αξιολόγηση των εκλυόμενων ενώσεων, ο εντοπισμός τους στην γύρω περιοχή και η ποσοτικοποίησή τους, η εκτίμηση της κατάστασης στο ρέμα του Βροντού, και τελικώς η αξιολόγηση της τυχόν ρύπανσης και μόλυνσης της γύρω περιοχής και των πιθανών επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία.

Οι δύο εκθέσεις προόδου που συντάχθηκαν τον Ιούλιο του 2019 και τον Δεκέμβριο του 2019 επιβεβαιώνουν πλήρως τις αιτιάσεις των κατοίκων και μιλούν για ενώσεις που έχουν **χαρακτηριστική έντονη οσμή**, ορισμένες δε από αυτές είναι ιδιαίτερα δύσσομες, πολλές εκ των οποίων **είναι επιβλαβείς για την υγεία** και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις χωρίς κατώφλι, δηλαδή προκαλούν βλάβη ακόμα και σε πολύ χαμηλές συγκεντρώσεις, και όλες οι ενώσεις αυτές προέρχονται από την λειτουργία της μονάδας αδρανοποίησης υποπροϊόντων κρέατος (FARGECO HELLAS). Ίδια εικόνα και στο παρακείμενο ρέμα του Βροντού, όπου τα δείγματα παρουσίαζαν ιδιαίτερα υψηλό μικροβιακό φορτίο σε επίπεδα που μπορούν να καταστούν επικίνδυνα για την υγεία των ανθρώπων σε περίπτωση επαφής με τα νερά αυτά, χωρίς όμως να μπορεί να διευκρινιστεί με βεβαιότητα ποια από τις τρεις μονάδες που λειτουργούν εκεί προκαλεί το πρόβλημα.

Η τελική δε έκθεση του Πανεπιστημίου τον Ιανουάριο του 2020 αναφέρει ξεκάθαρα για τις επιπτώσεις στην υγεία από τις πτητικές οργανικές ενώσεις και ομιλεί σαφώς για τοξικότητα και κίνδυνο καρκινογένεσεων, με πιθανότητα πρόκλησης καρκίνου στον εκτιθέμενο στις ενώσεις πληθυσμό, 40 φορές υψηλότερο του μέσου αποδεκτού.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Καταλήγοντας, αναφέρει ότι «**Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, οι αναφερόμενες οχλήσεις των περιοίκων θεωρούνται απολύτως βάσιμες, τουλάχιστον όσον αφορά στο πρόβλημα της δυσσομίας. Πέραν τούτου, η εκτίμηση κινδύνου έδειξε ότι υπάρχει πιθανότητα πρόκλησης δυσμενών επιδράσεων επί της υγείας στον εκτιθέμενο πληθυσμό, μεγαλύτερης της αποδεκτής. Η διερεύνηση τυχόν βλαβών που έχουν ήδη προκληθεί στο γενικό πληθυσμό απαιτεί τη διεξαγωγή επιδημιολογικής μελέτης σχεδιασμένης για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Προτείνεται, στα πλαίσια της αρχής της πρόληψης όπως αυτή εκφράζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η άμεση λήψη μέτρων για την εξάλειψη των εκπομπών».**

2. Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος

Το σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος πολλακίς προχώρησε σε ελέγχους και διαπίστωσε περιβαλλοντικές παραβάσεις.

Στις 17/1/2020 το ΣΩΜΑ Επιθ. Περιβάλλοντος διαπιστώνει **1^η ΠΑΡΑΒΑΣΗ**, απουσία παρακολούθησης της ποιότητας αερίων εκπομπών, **2^η ΠΑΡΑΒΑΣΗ**, έκλυση δυσάρεστων οσμών, **3^η ΠΑΡΑΒΑΣΗ**, μη σύννομη διαχείριση υγρών αποβλήτων, **4^η ΠΑΡΑΒΑΣΗ**, μη αδειοδοτημένη αποθήκευση στερεών αποβλήτων, **5^η ΠΑΡΑΒΑΣΗ**, μη διακριτοί χώροι αποθήκευσης τελικού προϊόντος.

3. Συνήγορος του Πολίτη

Με το θέμα έχει ασχοληθεί και η ανεξάρτητη αρχή Ο Συνήγορος του Πολίτη και με παρεμβάσεις του το 2017, 2018, 2019 (σχετ. 19,20,21) έχει ζητήσει τη λήψη μέτρων εντοπίζοντας όχι μόνο τα προβλήματα τα οποία καταγγέλλουν οι κάτοικοι από τη λειτουργία της μονάδας αυτής, αλλά υποδεικνύοντας στις υπηρεσίες κάποιες πιθανές ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα.

Ειδικότερα, η συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, μεταποίηση και διάθεση περαιτέρω των ζωικών υποπροϊόντων και παραγώγων προϊόντων που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο αποτελούν αντικείμενο ειδικής αντιμετώπισης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και για το λόγο αυτό πέραν της εθνικής νομοθεσίας έχει απευθείας εφαρμογή ο κανονισμός 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο κανονισμός 1774/2002, καθώς και η Οδηγία 2008/98 ΕΚ, οι οποίοι καθορίζουν τόσο τη διαδικασία αδειοδότησης των εγκαταστάσεων που επεξεργάζονται την πρώτη ύλη αυτή όσο και τον τρόπο συλλογής, επεξεργασίας, αποθήκευσης και διάθεσης περαιτέρω των παραγόμενων προϊόντων, θέτοντας αυστηρές προϋποθέσεις και ορίζοντας με λεπτομέρειες, σε συνεργασία με τον εθνικό νομοθέτη, τις τεχνικές προδιαγραφές, τα όρια των εκπομπών και το είδος της επιβάρυνσης για το περιβάλλον που είναι επιτρεπτή.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Σε όλη την νομοθεσία του RENDERING γίνεται ιδιαίτερη μνεία στους όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται ώστε σε κάθε περίπτωση να ΔΙΑΦΥΛΑΣΣΕΤΑΙ η ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ και γενικά το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

Υ. Συμπεράσματα και Προτάσεις

Μετά από την παράθεση όλων των δικαστικών, διοικητικών, επιστημονικών και κινηματικών παρεμβάσεων των κατοίκων, απεδείχθη ότι: τα μέτρα που κατά καιρούς έλαβε η εταιρεία κρίθηκαν ανεπαρκή.

Η αποκεντρωμένη διοίκηση, η πληθώρα διοικητικών ποινών και η επιβολή προστίμων για περιβαλλοντικές παραβάσεις είχε ως αποτέλεσμα τη συνεχή αναμόρφωση των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων αλλά όχι τη βελτίωση της ουσιαστικής λειτουργίας της εν λόγω εταιρείας.

Με κορυφαίο γεγονός τον θάνατο του νεαρού εργάτη Αγγέλου Φιλιππόπουλου ετών 32, για τον οποίο η εταιρία επέμεινε ότι οφειλόταν σε παθολογικά αίτια, ενώ η ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομής απέδειξε ότι «επήλθε συνεπεία μαζικής εισροφής λυμάτων φρεατίου στους πνεύμονες». Η δε συνταχθείσα Έκθεση από το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας «διαπίστωσε ακέραιη και αποκλειστική ευθύνη του εργοδότη για την πρόκληση θανατηφόρου εργατικού ατυχήματος, γιατί δεν έλαβε τα προβλεπόμενα κατά τον νόμο μέτρα αποφυγής του».

Η εταιρεία έχει καταθέσει Αίτηση Ακύρωσης της οριστικής διακοπής λειτουργίας της εταιρείας από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η Αίτηση Ακύρωσης (Ε1401/2020) που υπεβλήθη (αριθμός 102109/1796/6-5-20) εκδικάζεται 21 Οκτωβρίου του 2020 στο Ε΄ Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος θα αποστείλει την παρούσα Εισήγηση μετά την ψήφισή της, καθώς και το συνοδευτικό υλικό στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς συμπλήρωση του φακέλου της υποθέσεως.

ii. Περίθαλψη και φροντίδα άγριων ζώων και πτηνών

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Η κοινωνική σημασία και ο ρόλος της προστασίας και της περίθαλψης των άγριων ζώων και πτηνών, η προστασία της ζωής και της υγείας τους ως αυταξία («per se»), η συμβολή αυτών στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και η συνεισφορά της άγριας πανίδας στην οικονομία και τη δημόσια υγεία συγκαταλέγονται, μεταξύ των κύριων σημείων που ανεδείχθησαν κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος.

Από μία ανθρωποκεντρική προσέγγιση, τα άγρια ζώα αποτελούν «δεξαμενή» και πηγές μετάδοσης παθογόνων μικροοργανισμών που προκαλούν ασθένειες, τόσο στον άνθρωπο όσο και σε άλλα ζώα, είτε αυτά είναι κατοικίδια είτε παραγωγικά ζώα. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η νόσος της αφρικανικής πανώλης των χοίρων, η οποία προκαλεί σημαντική ζημιά στον κλάδο της κτηνοτροφίας, καθώς και η λύσσα που αποτελεί σοβαρό πρόβλημα για τη δημόσια υγεία. Οικοκεντρικά μιλώντας, τα ζώα σήμερα βρίσκονται εκτεθειμένα σε μια σειρά από κινδύνους οι οποίοι έχουν ενταθεί λόγω της εκτεταμένης ανθρώπινης δραστηριότητας μέσα στα οικοσυστήματα. Για παράδειγμα, η καταστροφή των ενδιαιτημάτων τους από τους αυτοκινητόδρομους με την παρέλευση πλήθους οχημάτων έχουν ως αποτέλεσμα δεκάδες τραυματισμούς και απώλειες ζωής οικόσιτων, αδεσπότην και άγριων ζώων σε όλη τη χώρα. Επιπροσθέτως, η μείωση της έκτασης των ενδιαιτημάτων και της τροφής τους θέτουν σε διακινδύνευση μεμονωμένα άγρια ζώα και πτηνά, αλλά και πληθυσμούς, και διασαλεύουν την ισορροπία του οικοσυστήματος.

Τα ζητήματα περίθαλψης και φροντίδας των άγριων ζώων και πτηνών, καθώς και της λειτουργίας των υφισταμένων Κέντρων Περίθαλψης, αλλά και η έλλειψη κρατικών υποδομών για ένα ολοκληρωμένο σύστημα περίθαλψης αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής, μετά από σειρά σχετικών, προφορικών κατά το κύριο μέρος, αναφορών από μεμονωμένους πολίτες και ΜΚΟ, όπως το Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας. Εκ πρώτης όψεως, διαπιστώθηκε πως σήμερα υπάρχουν εγκαταστάσεις, ακόμη και χωρίς αδειοδοτήσεις, εντός αστικών περιοχών, που λειτουργούν ως σταθμοί πρώτων βοηθειών χωρίς κανένα όρο και χωρίς καμία έγκριση.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Βασίζονται στον εθελοντισμό και, ενίοτε στον ηρωισμό των μελών τους, οι οποίοι με ιδίους πόρους και με περιορισμένη ενίσχυση από το Κράτος και από άλλους ιδιωτικούς φορείς, όπως το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος», συντηρούν αυτές τις δράσεις. Δευτεροβάθμια μονάδα περίθαλψης υγείας, όπως ένα νοσοκομείο ζώων, δεν λειτουργεί. Ουσιαστικά, στη χώρα μας λειτουργεί ένα υποτυπώδες σύστημα φροντίδας άγριων ζώων και πουλιών. Ομοίως και για τα οικόσιτα ζώα δεν υπάρχει παρά ιδιαιτέρως περιορισμένο σύστημα, στις καθώς αυτό περιορίζεται στις υπηρεσίες που παρέχουν οι κτηνίατροι και ιδιαιτέρως περιορισμένες σε αριθμό κλινικές επ' αμοιβή.

Επομένως, χρειάζεται ολιστική προσέγγιση, όπου από κοινού όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί, θα καταρτίσουν συντονισμένα μία ενιαία πολιτική, ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την αποτελεσματική περίθαλψη και προστασία των άγριων ζώων και πτηνών που θα απέχει από τις τρέχουσες παθογένειες. Η συνεδρίαση της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος πραγματοποίησε το πρώτο βήμα της εκ νέου θεώρησης του συστήματος, συγκαλώντας την εν λόγω συνεδρίαση και φέρνοντας προς συζήτηση τους εμπλεκόμενους φορείς στο τραπέζι. Η συνεδρίαση ήταν ιδιαιτέρως εποικοδομητική και αναδείχθηκαν οι σοβαρές ελλείψεις και οι ανεπάρκειες του υφιστάμενου νομοθετικού και όχι μόνο πλαισίου, ιδίως στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας περίθαλψης.

II. Νομοθετικό πλαίσιο

Η λειτουργία των κέντρων περίθαλψης της χώρας διέπεται από τις διατάξεις του Δασικού Κώδικα, όπως αυτός συμπληρώθηκε από το άρθρο 57 του νόμου 2637 / 1998. Η εν λόγω διάταξη προέβλεπε την έκδοση απόφασης από τον έχοντα τότε την αρμοδιότητα Υπουργό για τη δασική πολιτική, ήτοι τον Υπουργό Γεωργίας, με την οποία θα καθορίζονταν τα κριτήρια και η διαδικασία αναγνώρισης και εποπτείας των νομικών προσώπων που υποδέχονται, φυλάσσουν και περιθάλπουν είδη άγριας πανίδας, ως Κέντρα Περίθαλψης Ειδών της Άγριας Πανίδας, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή διατάξεων της παρούσας περίπτωσης. Τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα αναγνωρίζονταν από το Υπουργείο ως Κέντρα Περίθαλψης Ειδών της Άγριας Πανίδας, εφόσον η λειτουργία τους δεν αντίκειται στις ισχύουσες περί δημόσιας υγείας διατάξεις.

Στο πλαίσιο αυτής της ρύθμισης είχε εκδοθεί το έτος 2000 η Υπουργική Απόφαση 336107, με την οποία καθορίστηκαν τα κριτήρια και η διαδικασία αναγνώρισης και εποπτείας των κέντρων περίθαλψης. Η εν λόγω Απόφαση όριζε την έννοια της περίθαλψης και καθόριζε ότι η περίθαλψη είναι η παροχή πρώτων βοηθειών, η κτηνιατρική περίθαλψη και η προσωρινή φροντίδα σε συνθήκες αιχμαλωσίας με επιστημονικές μεθόδους των ειδών άγριας πανίδας, τα οποία δεν είναι ικανά να επιβιώσουν μόνα τους χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Δηλαδή, είδη που είναι τραυματισμένα, ορφανά, εξαντλημένα, άρρωστα, χαμένα, ευρισκόμενα εκτός βιότοπου, παράνομα αιχμαλωτισμένα άγρια ζώα, με πρώτιστο στόχο κυρίως την επιτυχή επανένταξή τους στον κατάλληλο για αυτά βιότοπο, εφόσον βεβαίως είχε κριθεί ότι είναι υγιή και ικανά να επιβιώσουν και να αναπαραχθούν και δεν αποτελούσαν κίνδυνο για τον άγριο ντόπιο πληθυσμό. Η απόφαση αυτή, όριζε ασφαλώς και τους δικαιούχους, δηλαδή τα νομικά πρόσωπα που μπορούσαν να αιτηθούν την ίδρυση και λειτουργία ενός κέντρου περίθαλψης. Έβαζε όρους και προϋποθέσεις σε αυτά τα νομικά πρόσωπα, που αφορούσαν την ύπαρξη και επάρκεια των εγκαταστάσεών τους και καθόριζε, επίσης, τις διοικητικές διαδικασίες για να εγκριθεί η λειτουργία ενός κέντρου περίθαλψης, το οποίο ασφαλώς προβλεπόταν να λειτουργεί με βάση καθορισμένα κτηνιατρικά πρωτόκολλα. Με βάση το πλαίσιο αυτό ιδρύθηκαν και λειτουργούν στην Ελλάδα κέντρα περίθαλψης, όπως είναι, μεταξύ άλλων, ο Αρκτούρος στη Φλώρινα, η Αλκυόνη στην Πάρο, όπως και κάποιοι σταθμοί πρώτων βοηθειών, οι οποίοι είναι και συνδεδεμένοι με τα παραπάνω κέντρα, όπως είναι η περίπτωση της ANIMA στην Αθήνα και η Δράση για την Άγρια Ζωή στη Θεσσαλονίκη.

III. Υφιστάμενη Κατάσταση

Σήμερα, το νομικό και θεσμικό πλαίσιο, για τη λειτουργία των κέντρων περίθαλψης, μετά από είκοσι σχεδόν έτη εφαρμογής και τις δυσκολίες στους όρους και τις διαδικασίες εφαρμογής του που ανέκυψαν στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, βρίσκεται σε διαδικασία ανασυγκρότησης από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Με απόφαση του Υπουργείου έχει συγκροτηθεί ειδική ομάδα εργασίας για την επανεξέταση του πλαισίου έγκρισης και λειτουργίας των κέντρων περίθαλψης ειδών της άγριας πανίδας.

Η ομάδα εργασίας στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι διαφορετικών υπηρεσιών και φορέων, είναι επιφορτισμένη με την εξέταση του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για την έγκριση ίδρυσης και λειτουργίας κέντρων περίθαλψης και την παροχή προτάσεων και βελτιώσεων. Το πόρισμα της Ομάδας Εργασίας θα καθορίσει τυχόν λεπτομέρειες που αφορούν τους όρους και τις προϋποθέσεις για να χορηγηθεί σε κάποιο νομικό πρόσωπο αυτή η άδεια έγκρισης και λειτουργίας. Στην ίδια βάση θα εξετάσει, ασφαλώς και το ισχύον νομικό πλαίσιο, αν χρειάζονται νομοθετικές παρεμβάσεις σε σχέση τόσο με τους όρους που θέτει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ιδίως σε σχέση με τον Δασικό Κώδικα και τις δασικές υπηρεσίες, όσο και τις απαραίτητες νομοθετικές πρωτοβουλίες σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και κυρίως τις κτηνιατρικές υπηρεσίες.

IV. Προτάσεις

Μετά από τη χρόνια εφαρμογή του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, θα πρέπει η χάραξη του νέου να γίνει λαμβάνοντας υπόψιν πόσα κέντρα περίθαλψης χρειάζεται η χώρα, για ποια είδη, σε ποιες περιοχές, καθώς επίσης να γίνει και ένας αναλογισμός των εγγυήσεων, ώστε αυτά να είναι βιώσιμα και να αποφευχθούν φαινόμενα, όπου τα ζώα βρίσκονται σε ακατάλληλες δομές και σε άσχημες συνθήκες, εξαιτίας της κακής διαχείρισης. Για αυτόν τον λόγο όλοι όσοι δραστηριοποιούνται στον τομέα της περίθαλψης των άγριων ζώων, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν πως είναι μέλη ενός δικτύου, το οποίο θα πρέπει να συγκεντρώνει όλες αυτές τις πληροφορίες και να τις διαχέει προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. Πρέπει να υπάρχει μια σαφής εικόνα για την πανίδα της χώρας μέσω μιας εμπεριστατωμένης μελέτης, καθώς και των κινδύνων που αυτή διατρέχει, ώστε βάσει και αυτών των αντικειμενικών στοιχείων να μπορεί να πραγματοποιηθεί ορθός σχεδιασμός του συστήματος.

Επιπλέον, Αν από τους πόρους που διατίθενται στη χώρα για την προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει να υπάρξει ενίσχυση, είτε των φορέων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα, είτε κυρίως στη **δημιουργία κέντρων περίθαλψης ζώων δημόσιου χαρακτήρα**.

Επιτακτικού χαρακτήρα είναι ο σχεδιασμός των προδιαγραφών για τη δημιουργία σταθμών πρώτων βοηθειών και περίθαλψης στο πεδίο. Το δε σύστημα υγείας τόσο για τα οικόσιτα όσο και για τα άγρια ζώα και πτηνά, θα μπορούσε να ήταν ενιαίο όσον αφορά στις εγκαταστάσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας.

Αναμένουμε την Εισήγηση των συναρμόδιων υπουργείων σχετικά. Η Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος επιφυλάσσεται να επαναφέρει το θέμα σε επόμενη Σύνοδο.

iii. Διαχείριση των αποβλήτων και προϊόντων κομμωτηρίων

Επιμέλεια Εισήγησης: Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

I. Εισαγωγή

Αφορμή για τη συζήτηση του παραπάνω θέματος είναι η αναφορά που κατέθεσε στην Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος η Πανελλήνια Ομοσπονδία Κομμωτών Ελλάδος. Σκοπός της συζήτησης είναι η συλλογική προσπάθεια για εύρεση πράσινων λύσεων και ο περιορισμός του οικολογικού αποτυπώματος στον τομέα των κομμωτηρίων, όσον αφορά στη διαχείριση των αποβλήτων των προϊόντων τους. Πρέπει να γεννηθούν καινοτόμες ιδέες, η εφαρμογή των οποίων θα οδηγήσει στη σωστή διαχείριση των απορριμμάτων των επιχειρήσεων αυτών, καθώς και να υιοθετηθεί σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, όπου ελλείπει και να αναληφθούν ανάλογες πρωτοβουλίες από τον ιδιωτικό τομέα.

II. Υφιστάμενη Κατάσταση

Σήμερα την υποχρέωση ανακύκλωσης την έχουν μεγάλες εταιρείες που παράγουν προϊόντα κομμωτηρίου. Αυτές είναι είτε εισαγωγείς, είτε πολυεθνικές, είτε μικρότερου μεγέθους ελληνικές εταιρείες. Όλες αυτές οι εταιρείες έχουν την υποχρέωση να είναι καταχωρημένες στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών («Ε.Μ.Π.Α»), όπως επίσης θα πρέπει να έχουν δηλωμένες όλες τις συσκευασίες που χρησιμοποιούν για να υπάρχει στο τέλος μία γενικότερη εικόνα του ποσού που ανακυκλώνεται από το συνολικό όγκο των συσκευασιών. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 1752/16 του 2018 στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών είναι υποχρεωμένες να εγγραφούν και όλες οι εταιρείες που παράγουν βαφές, καλλυντικά καθώς και άλλα προϊόντα κομμωτηρίου από τη στιγμή που τα προϊόντα αυτά χρίζουν συσκευασίας.

Όσον αφορά το προϊόν του κομμωτηρίου που τελειώνει και η συσκευασία του αποτελείται από χαρτί, από γυαλί, από οποιοδήποτε άλλο ανακυκλώσιμο υλικό, θα πρέπει υποχρεωτικά να τοποθετηθεί στον μπλε κάδο απορριμμάτων και στη συνέχεια να ανακυκλωθεί ως ένα απόβλητο κομμωτηρίου που έχει τελειώσει το περιεχόμενό του.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Επομένως, όπως υπογραμμίστηκε, θα ήταν ορθό στο κομμωτήριο να γίνεται αρχικά ένας διαχωρισμός των προϊόντων σε ανακυκλώσιμα και μη και στη συνέχεια να απορρίπτονται στον κατάλληλο κάδο από όπου θα τα συλλέξει ο δήμος με τελική διάθεση στο Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών.

Στο σημείο αυτό της συνεδρίασης επισημάνθηκε ένα κενό που υπάρχει στη νομοθεσία και αφορά τα ληγμένα προϊόντα, τα προϊόντα, δηλαδή, που παραμένουν μέσα στη συσκευασία και δεν πρέπει να ξανά χρησιμοποιηθούν. Εκεί, λοιπόν, είναι ανάγκη η δημιουργία ενός νέου συστήματος ανακύκλωσης αυτών των προϊόντων που, κατά κύριο λόγο, αποτελούνται όχι μόνο από τη συσκευασία τους, αλλά και από το περιεχόμενό τους, το οποίο ενδέχεται να έχει βαρέα μέταλλα και άλλα υλικά, τα οποία να χρήζουν ειδικής μεταχείρισης ως προς την ανακύκλωσή τους.

III. Προτάσεις

Όπως προκύπτει από την εθνική νομοθεσία και τις προβλέψεις που υπάρχουν στην ανάγκη για σωστή διαχείριση των απορριμμάτων και σε άλλους κλάδους, όπου και εκεί υπάρχουν χημικά απόβλητα, καθώς και διάφορα άλλα μολυσματικά στοιχεία όπως, για παράδειγμα, στα οδοντιατρεία, στα φαρμακεία και σε επιχειρήσεις παροχής υγειονομικών υπηρεσιών, έτσι και στον κλάδο των κομμωτηρίων θα έπρεπε να εξεταστεί το ενδεχόμενο και η δυνατότητα εφαρμογής ανάλογων πολιτικών.

Πιο συγκεκριμένα, κρίθηκε αναγκαία η εγγραφή στο Ε.Μ.ΠΑ. όχι μόνο των εταιρειών που παράγουν καλλυντικά, αλλά και εκείνων που τα εμπορεύονται είτε για τελική χρήση είτε για μεταπώληση, έτσι ώστε να υπάρχει η απαραίτητη γνώση για το ποσοστό εκείνο των προϊόντων που πρέπει να ακολουθήσει τη διαδικασία της ανακύκλωσης. Στη συνέχεια, θα ήταν δυνατό να δημιουργηθεί ένα σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων μεταξύ εταιρειών που τα απόβλητά τους αποτελούνται από παρόμοιες χημικές ενώσεις. Η συνεργασία αυτή, όπως διατυπώθηκε, θα μπορούσε να γίνει μεταξύ του Ινστιτούτου Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας («ΙΦΕΤ») και του Ε.Ο.ΑΝ., έτσι ώστε να ενταχθούν στο σύστημα αυτό όλες εκείνες οι ενώσεις που χρειάζεται να γίνει ειδική ανακύκλωση των συσκευασιών τους.

Επίσης, μείζονος σημασίας είναι η διερεύνηση των ροών, καθώς και η υιοθέτηση πολιτικών ανακύκλωσης που ακολουθούν άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, έτσι ώστε να επιτευχθούν αντίστοιχα αποτελέσματα ως προς αυτό το ζήτημα.

Ακόμη, προτάθηκε η χρήση διάταξης για την τροποποίηση του τέλους εισφοράς ενός προϊόντος το οποίο είναι είτε δύσκολο να ανακυκλωθεί είτε υπάρχει δυσκολία στο διαχωρισμό του. Με τον τρόπο αυτό θα αποτραπεί από την αγορά η χρήση υλικών τα οποία δεν είναι φιλικά προς το περιβάλλον και ο σχεδιασμός τους δεν χαρακτηρίζεται ως οικολογικός.

Η. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Τέλος, προτείνεται η δημιουργία ενός ρεύματος επικίνδυνων μικροαποβλήτων από όλους τους δήμους, έτσι ώστε να γίνεται η συλλογή όλων των επικίνδυνων υλικών από τα σημεία όπου υπάρχουν αυτά.

IV. Συμπεράσματα

Ο κλάδος των κομμωτηρίων είναι ένας σημαντικός κλάδος, τόσο για τη δουλειά αυτή καθαυτή, όσο και για την επιρροή που μπορεί να έχει στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και της ευαισθητοποίησης των πολιτών για περιβαλλοντικά ζητήματα. Γι' αυτό θα πρέπει να παρασχεθεί η σχετική ενημέρωση προς όλους τους επιχειρηματίες και τους εργαζομένους του κλάδου από τους αρμόδιους φορείς για την ανακύκλωση και για τις εταιρείες που παράγουν τα σχετικά προϊόντα. Με αυτό τον τρόπο θα γίνεται πιο ορθά η αρχική επιλογή των προϊόντων, όπως επίσης και η διαχείριση των αποβλήτων των προϊόντων αυτών.

Προτείνουμε δε να δημιουργηθεί από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Κομμωτών Ελλάδος και από όσους Βουλευτές και εκπροσώπους του ιδιωτικού τομέα ενδιαφέρονται η «Συμμαχία για τα Βιώσιμα Κομμωτήρια» προς επίτευξη των στόχων αυτών. Άλλωστε η ανακύκλωση είναι ένα μείζον περιβαλλοντικό ζήτημα της χώρας και για τον λόγο αυτό μια συλλογική οικολογική νοοτροπία αποτελεί το κλειδί για την ευημερία της.

III. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κατά τις Συνεδριάσεις της Επιτροπής στις 14 Οκτωβρίου και 15 Οκτωβρίου 2020 οι Εισηγήσεις έγιναν δεκτές κατά πλειοψηφία, και συναπαρτίζουν την Έκθεση της Επιτροπής.

Η Έκθεση της Επιτροπής υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 15 Οκτωβρίου 2020

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Δρ. ΔΙΟΝΥΣΙΑ-ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ

Ο Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΥΡΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΙΟΥΤΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΑΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΖΗΣΗΣ ΤΖΗΚΑΛΑΓΙΑΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΧΙΟΝΙΔΗΣ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΒΕΤΤΑ

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΕΪΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΟΠΙΣΤΗ (ΠΕΤΗ) ΠΕΡΚΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΤΑΚΗΣ) ΧΑΡΙΤΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ

ΚΡΙΤΩΝ-ΗΛΙΑΣ ΑΡΣΕΝΗΣ

IV. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1.

Αφιέρωμα του **INTER PARES Parliaments in Partnership** για την ανταπόκριση της Επιτροπής Περιβάλλοντος την περίοδο της COVID -19 και την διενέργεια διαδικτυακών συναντήσεων, με τίτλο: **«Responding to COVID – 19: The Hellenic Parliament holds virtual meetings»**.

2.

Συγκριτική μελέτη του **Τμήματος Μελετών Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας**, Α' Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών της Βουλής των Ελλήνων, με θέμα: **«Οι Επιτροπές Περιβάλλοντος στα Κοινοβούλια του Ευρωπαϊκού Κέντρου Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD)»**.

3.

Επικοινωνία της **Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος** της Βουλής των Ελλήνων που κατατέθηκε στη Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή στο Ελσίνκι στις 6 και 7 Οκτωβρίου 2019, με τίτλο: **«Επιτακτική ανάληψη δράσης για την προστασία των δασών του Αμαζονίου και των δασών παγκοσμίως»**.

4.

Ενημερωτικό σημείωμα της **Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας** για την Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή στο Ελσίνκι με τίτλο: **«Στρατηγική για ένα καλύτερο μέλλον χαμηλών επιπέδων άνθρακα – ανάγκη επίστευσης μείωσης εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2050 – Χρηματοοικονομικός τομέας προσανατολισμένος στο κλίμα»**.

5.

Οδηγός του **Χρηματιστηρίου Αθηνών** με τίτλο: **«Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG 2019»**.

6.

Κανονισμός 2020/852 του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** της 18^{ης} Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088.

7.

Κανονισμός 2019/2088 του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** της 27^{ης} Νοεμβρίου 2019 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Κανονισμός 2019/2089 του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** της 27^{ης} Νοεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 σχετικά με τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη Συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς καθώς και τις γνωστοποιήσεις σχετικά με την αειφορία για τους ενωσιακούς δείκτες.

8.

Υπόμνημα του **Φορέα Διαχείρισης Υγρότοποι Κοτυχίου – Στροφυλιάς και Κυπαρισσιακού Κόλπου** με τίτλο: «Ζητείται γνωμοδότηση για την εγκατάσταση – επέκταση μονάδας αδρανοποίησης δραστηριοτήτων ζωικών υποπροϊόντων της εταιρείας PROFAT RENDERING ΙΚΕ (πρώην FARGECO HELLAS ΕΠΕ).

9.

Έκθεση αυτοψίας των **Επιθεωρητών Ασφαλείας και Υγείας στην Εργασία** με αρ. πρωτ.: 288939/05.07.2019.

10.

Ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομίας της **Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Πατρών** της 12^{ης} Μαρτίου 2019.

1.

Άρθρο του INTER PARES Parliaments in Partnership

«Responding to COVID – 19: The Hellenic Parliament holds virtual meetings».

During the coronavirus crisis, the Hellenic Parliament in Greece is faced, like most parliaments in the world, with the challenge of continuing to function effectively, while protecting the health of members and staff. In this first of a series of short articles, INTER PARES is highlighting innovative practices that European Union Member State Parliaments, and our partner parliaments around the world, are adopting to enable parliaments to carry out their mandates of legislation, oversight, and representation, at this crucial time.

Dr. Dionysia-Theodora Avgerinopoulou chairs the Special Permanent Committee of Environmental Protection, whose mandate includes providing oversight on government environmental actions, and leading policy discussion on environmental challenges and solutions. Unlike Standing Committees, the eight Special Permanent Committees don't have a formal legislative role, which allows them to operate more flexibly than Standing Committees, without the obligation to meet at specific intervals to address legislative proposals.

At the onset of the pandemic, the Speaker of the Hellenic Parliament agreed that the Special Permanent Committees would not have to meet during the crisis. However, Dr. Avgerinopoulou and her committee felt that the interconnection between coronavirus and environmental questions specifically needed attention during the crisis, and the work of the committee could help to improve policy outcomes.

As a result, Dr. Avgerinopoulou and her fellow committee members decided to take the initiative and organize a meeting of the committee, specifically to talk about the relationship between covid-19 and the environment. Although the Hellenic parliament has a specific provision in its rules of procedure that allow formal committee meetings to be held virtually, she decided it would be most effective to organize an informal meeting that could be held quickly. The Speaker was formally advised of the meeting, and it was advertised with a press release issued by the parliament

The committee meeting took place on April 8, using the Webex videoconferencing technology. The turnout was exceptional; 28 of the 30 members attended, with one absent due to illness and the other due to front-line work as a medic combatting the pandemic.

Two issues were addressed in particular; the relationship between covid-19 and atmospheric pollution, and waste resulting from covid-19 treatment and prevention measures. Government, academic and pharmaceutical and recycling industry experts were invited to talk about these

issues, and were questioned by committee members about the situation in their respective expertise areas.

The committee discussed how policy could be adapted to take into account the finding that covid-19 outcomes are worse in highly polluted areas; the committee recommended to government that further research be carried out on the link between pollution and disease outcomes. Among other measures, the committee proposes that the public be made aware of the negative impact of atmospheric pollution on disease outcome, and recommends as an interim measure that those particularly at risk should avoid highly polluted areas.

The committee explored with experts the issue of medical and protective waste resulting from covid-19 treatment and prevention. It recommended that protocols should be established treating covid-19 related waste as hazardous, and establishing specific processes for collecting and disposing of it in hospitals, municipalities, nursing homes, and pharmacies.

Overall, the committee felt that Greece had taken the right steps to combat the pandemic. However, the committee noted that, “international organizations and the EU have been unprepared to deal with a truly unprecedented health outbreak that has led to a pandemic and, in the midterm, it is necessary to explore how to better prepare and possibly activate the public health policy, as defined in Article 168 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), and create a harmonized body of legal rules for pandemics”.

In an interview with INTER PARES on April 16, Dr. Avgerinopoulou noted that the meeting was actually more fluid than regular meetings held at the parliament. She felt that there were three reasons for this. The first was that as it was held virtually with everyone at their homes, people interacted more naturally than in the formal environment of a committee room. The second was that unlike regular committee meetings which are all broadcast directly to the public, the virtual meeting was on intranet; as a result, members didn’t feel the need to put on a show for viewers. Thirdly, Dr. Avgerinopoulou noticed that all members expressed a certain solidarity with each other and with the whole population facing this threat; covid-19 transcends political point-scoring.

Although the meeting wasn’t broadcast, the minutes of the meeting were produced and posted on the parliament website. The committee is planning its next virtual meeting in the week of April 20, which will continue to scrutinize the relationships between environmental protection and the covid-19 pandemic.

2.

Συγκριτική μελέτη του **Τμήματος Μελετών Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας**,
Α' Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών της Βουλής των Ελλήνων

***«Οι Επιτροπές Περιβάλλοντος στα Κοινοβούλια του Ευρωπαϊκού Κέντρου
Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD)».***

Το ερωτηματολόγιο για την συγκριτική μελέτη για τις Επιτροπές Περιβάλλοντος υποβλήθηκε από το Τμήμα Κοινοβουλευτικών Ερευνών και Μελετών που διαχειρίζεται τη βάση δεδομένων του ECPRD²² για τη Βουλή των Ελλήνων, σε συνεργασία με το Τμήμα Μελετών Οικονομίας Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας της Α' Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής, σε σαράντα τέσσερα Κοινοβούλια του δικτύου. Λήφθηκαν τελικά απαντήσεις από τριάντα Κοινοβούλια.

Οι πληροφορίες που ζητήθηκαν αφορούσαν τη δομή των Επιτροπών, τις αρμοδιότητες, όπως και τα θέματα που εξετάστηκαν πρόσφατα.

Από τις απαντήσεις αυτές προκύπτει ότι στις είκοσι οκτώ από τις τριάντα χώρες υπάρχουν Επιτροπές Περιβάλλοντος. Αυτές οι Επιτροπές, είτε ασχολούνται αποκλειστικά με το περιβάλλον (13 χώρες), είτε έχουν αρμοδιότητα επί γενικότερων θεμάτων συμπεριλαμβανομένου του περιβάλλοντος και της αλληλεπίδρασής του με θέματα όπως η γεωργία, τα τρόφιμα, η ενέργεια, η χωροταξία, οι χρήσεις γης και η ανάπτυξη (15 χώρες). Σε δύο χώρες, στη Σλοβενία και στις Κάτω Χώρες, δεν υπάρχει Επιτροπή Περιβάλλοντος και τα περιβαλλοντικά θέματα που ενδεχομένως προκύπτουν παραπέμπονται σε γενικού ενδιαφέροντος Επιτροπές και ειδικότερα στην Επιτροπή για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Περιφερειακή Ανάπτυξη στη Σλοβενία και στις Επιτροπές Γεωργίας, Φύσης και Ποιότητας, Υποδομών ή / και Οικονομικών Υποθέσεων στις Κάτω Χώρες.

Μεταξύ των Κοινοβουλίων στα οποία τα περιβαλλοντικά ζητήματα ανήκουν σε Ευρύτερες Επιτροπές, σε τέσσερα από αυτά δημιουργούνται Υποεπιτροπές Περιβάλλοντος. Η Βουλή των Λόρδων του Ηνωμένου Βασιλείου έχει μόνιμη Υποεπιτροπή Ενέργειας και Περιβάλλοντος που ελέγχει τις νομοθετικές προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Λετονία σχηματίζει μέχρι δύο ad-hoc Υποεπιτροπές προσκαλώντας και άλλους βουλευτές να συμμετάσχουν εκτός της οικείας Επιτροπής. Στην τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο έχουν έτσι σχηματιστεί στην εν

²² Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD), είναι μια κοινωνία κοινοβουλευτικής γνώσης και έχει καταστεί χρήσιμο εργαλείο για τη διακοινοβουλευτική συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών. Οι κύριες δραστηριότητες του ECPRD περιλαμβάνουν την εξέταση ερωτημάτων από ένα κοινοβούλιο σε άλλα μέλη του δικτύου, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη σύγκριση των νομοθετικών δραστηριοτήτων και της κοινοβουλευτικής πρακτικής σε διάφορες χώρες και σε διαφορετικούς θεσμούς.

λόγω χώρα Υποεπιτροπές για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, για την πληροφορική και την καινοτόμο επιχειρηματικότητα. Στην Ουγγαρία υπάρχουν τρεις Υποεπιτροπές: για την κλιματική αλλαγή, την περιβαλλοντική υγεία και για την εμποπτεία εφαρμογής της νομοθεσίας για την αειφόρο ανάπτυξη. Η Πολωνία (Sejm) σχημάτισε δέκα Υποεπιτροπές για την επεξεργασία συγκεκριμένων νομοσχεδίων, όπως και άλλες δύο, μία για την εξέταση ενός περιβαλλοντικού θέματος που έθεσε μια ένωση πολιτών και μία για τα απόβλητα.

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω, σε τέσσερα Κοινοβούλια λειτουργούν παράλληλα και Επιτροπές που εξετάζουν θέματα που έχουν κάποια σχέση με το περιβάλλον. Στη Βουλή των Κοινοτήτων του Ηνωμένου Βασιλείου υπάρχει Επιτροπή Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων και περιστασιακά, Επιτροπή Επιχειρηματικότητας, Ενέργειας και Βιομηχανικής Στρατηγικής. Η Κροατία έχει Επιτροπή Οικονομίας ασχολούμενη και με τον τομέα της ενέργειας και Επιτροπή Γεωργίας ασχολούμενη και με τον τομέα της διαχείρισης των υδάτων και της δασοκομίας. Στην Ισπανία, η Βουλή των Αντιπροσώπων, έχει Επιτροπή Οδικής Ασφάλειας και Βιώσιμης Κινητικότητας και Επιτροπή Γεωργίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος, καθώς και μη μόνιμες μικτές Επιτροπές (Γερουσίας - Βουλής) για τη Μελέτη της Κλιματικής Αλλαγής και για το συντονισμό και την παρακολούθηση της Ισπανικής Στρατηγικής για τους Στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης. Η Γαλλική Εθνοσυνέλευση έχει, πέραν της Επιτροπής Περιβάλλοντος, την Επιτροπή Οικονομικής και Περιβαλλοντικής Χωροταξίας η οποία χωρίζεται σε δύο Επιτροπές, αυτήν των Οικονομικών Υποθέσεων και Αειφόρου Ανάπτυξης, και αυτήν της Περιφερειακής και Τοπικής Χωροταξίας.

Στην Τουρκία έχει συσταθεί, πέραν της Επιτροπής Περιβάλλοντος, και εξεταστική επιτροπή για τις περιβαλλοντικές επιδράσεις της χρήσης αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.

Με εξαίρεση δύο Επιτροπές στο Ηνωμένο Βασίλειο, δηλαδή της Βουλής των Κοινοτήτων και της Βουλής των Λόρδων, που έχουν συμβουλευτικό και ελεγκτικό χαρακτήρα, οι υπόλοιπες είναι και νομοπαρασκευαστικές και ελεγκτικές.

Τα μέλη των Επιτροπών κυμαίνονται συνήθως μεταξύ δέκα και είκοσι, αλλά σε τέσσερις χώρες, στην Τουρκία, την Ιταλία, την Ισπανία και τη Γερμανία, φτάνουν περίπου τα σαράντα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι επτά Επιτροπές έχουν πρόεδρο από την αντιπολίτευση.

Οι Επιτροπές έχουν εξετάσει, εκτός της κλιματικής αλλαγής, της αγροτικής πολιτικής και των υδάτων, ζητήματα που απασχολούν σχεδόν το σύνολο των Επιτροπών, θέματα που σχετίζονται με εκπομπές ρύπων, απόβλητα, απορρίμματα, ενέργεια, μεταφορές, επικοινωνίες, κατασκευές, φυσικούς πόρους, βιοποικιλότητα, ξενικά είδη, δάση, περιβαλλοντικούς φόρους, εμπόριο και τουρισμό. Εξετάζονται επίσης ειδικά τοπικά θέματα της κάθε χώρας, όπως για παράδειγμα υπεράκτιες ΑΠΕ, πετρελαιοπαραγωγή, πυρηνική ενέργεια, θήρα, ορυχεία κ.α.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά οι απαντήσεις των κοινοβουλίων / μελών του ECPRD.

Χώρα	1 ^α . Δομή	1 ^β . Αρμοδιότητες	1 ^γ . Θέματα	2 ^η . Δεν υπάρχει	Συμπεράσματα
Ηνωμένο Βασίλειο: Διάφορες Επιτροπές. Λόγω εκλογών ενδέχεται να αλλάξουν οι Επιτροπές και οι πολιτικές κατευθύνσεις.	Επιτροπή Ελέγχου του Περιβάλλοντος της Βουλής των Κοινοτήτων, 19 μέλη. Ρόλο σε όλα τα υπουργεία. Πρόεδρος συνήθως από την αντιπολίτευση. Υποστηριζόμενη από την Εθνική Υπηρεσία Ελέγχου, με αποσπασμένο προσωπικό και ερευνητικά / ενημερωτικά έγγραφα.	Εξετάζει σε ποιο βαθμό οι πολιτικές και τα προγράμματα των κυβερνητικών υπηρεσιών και των δημόσιων φορέων συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αειφόρο ανάπτυξη και ελέγχει τις επιδόσεις τους έναντι των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος.	- Κλιματική αλλαγή. - Τοξικές χημικές ουσίες. - Μηδενικές εκπομπές. - Πείνα. - Γλυκό νερό.	-	Συμβουλευτική / Ελεγκτική. Πρόεδρος από την αντιπολίτευση. 19 μέλη.
	Επιτροπή Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων της Βουλής των Κοινοτήτων, 11 μέλη. Πρόεδρος συνήθως από το Κόμμα με πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο.	Διαλέγει θέμα για έρευνα και δελτίο τύπου που περιγράφει τα κύρια θέματα έρευνας και καλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν γραπτές αποδείξεις. Εντοπίζει πιθανούς μάρτυρες και απευθύνει συγκεκριμένες προσκλήσεις σε αυτούς για να υποβάλουν γραπτές αποδείξεις. Η έρευνα μπορεί να διαρκέσει αρκετούς μήνες και οδηγεί σε έκθεση προς το Σώμα. Άλλες έρευνες μπορούν απλώς να συνίστανται σε προφορική ενημέρωση άπαξ, τις οποίες η	Περιβαλλοντικά και αγροτικά θέματα.	-	Συμβουλευτική / Ελεγκτική. Πρόεδρος από την κυβέρνηση. 11 μέλη.

		Επιτροπή μπορεί να δημοσιεύσει χωρίς να υποβάλει έκθεση.			
	Περιστασιακά, Επιτροπή Επιχειρηματικότητας, Ενέργειας και Βιομηχανικής Στρατηγικής.				
Ηνωμένο Βασίλειο: Βουλή των Λόρδων	Υποεπιτροπή Ενέργειας και Περιβάλλοντος, 12 ομόλογοι. Πρόσφατος πρόεδρος, από την ομόλογη αντιπολίτευση.	Η κυβέρνηση έχει δεσμευθεί να μην εγκρίνει καμία πρόταση της ΕΕ μέχρις ότου η Επιτροπή ολοκληρώσει την εξέταση της, ή «να την απαλλάξει από έλεγχο». Κατά τη διερεύνηση των προτάσεων της ΕΕ, οι επιτροπές συμμετέχουν σε λεπτομερή αλληλογραφία με τους υπουργούς. Οι κύριοι στόχοι είναι να εντοπιστούν ζητήματα νομικής ή πολιτικής σημασίας και να διασφαλιστεί ότι η θέση της κυβέρνησης τίθεται με σαφήνεια και διαφάνεια.	- Γεωργία (ΚΑΠ). - Αλιεία (ΚΑΠ). - Περιβάλλον και ενέργεια. Πρόσφατα θέματα: - Ποιότητα αέρα. - Brexit: καλή μεταχείριση των αγροτικών ζώων. - Brexit: βιοασφάλεια φυτών και ζώων. - Διαχείριση κινδύνων για την ασφάλεια των τροφίμων μετά την Brexit. - Εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας μετά την Brexit.	-	Ελεγκτική. Πρόεδρος από την αντιπολίτευση. 12 μέλη.

			- Οι κανονισμοί Brexit και REACH.		
Σλοβενία				Η Επιτροπή για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Περιφερειακή Ανάπτυξη ασχολείται με το θέμα αυτή τη στιγμή.	-
Δανία	Αντ' αυτής: Επιτροπή Περιβάλλοντος και Τροφίμων (CEF)	Η CEF αποφασίζει ad hoc εάν επιθυμεί να καλέσει τον αρμόδιο υπουργό να παρουσιάσει την ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου Περιβάλλοντος της ΕΕ. Εάν το ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος είναι θέμα της ΕΕ, η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (EAC) είναι αρμόδια για τον έλεγχο της πολιτικής της Δανικής Κυβέρνησης. Η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να διαβουλευτεί με την EAC για όλα τα θέματα της ΕΕ που έχουν μεγάλη σημασία ή μεγάλη σημασία. Ο Υπουργός πρέπει να λάβει εντολή διαπραγμάτευσης από την	- Πλαίσιο και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της γεωργίας. - Νέα ΚΑΠ και προστασία υπογείων υδάτων / πόσιμου νερού από τη ρύπανση από φυτοφάρμακα. - Πλαίσιο και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της αλιείας εξετάζονται διαρκώς, συμπεριλαμβανομένων των συνεπειών του Brexit. - Βιοποικιλότητα.	-	Νομοπαρασκευαστική.

		Επιτροπή για όλα τα θέματα μείζονος σημασίας.			
Κάτω Χώρες				Η πολιτική για το περιβάλλον συζητείται στην Επιτροπή Γεωργίας, Φύσης και Ποιότητας Τροφίμων. Τα περιβαλλοντικά ζητήματα μπορούν επίσης να συζητηθούν, για παράδειγμα, στην Επιτροπή Υποδομών ή στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων.	
Εσθονία	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος. Προσωπικό 3 ατόμων: 1 επικεφαλής γραμματείας, 1 σύμβουλος και 1 εμπειρογνώμονας.	Η Επιτροπή Περιβάλλοντος ασχολείται με σχέδια νόμων για την περιβαλλοντική πολιτική, την προστασία του περιβάλλοντος και τη χρήση των φυσικών πόρων, τη διατήρηση της φύσης καθώς και την επικύρωση των διεθνών συμφωνιών που αφορούν το περιβάλλον. Η Επιτροπή ασκεί επίσης τον έλεγχο των	Επεξεργασία νομοσχεδίων: - Πολιτική περιβάλλοντος: Περιβαλλοντική στρατηγική της Εσθονίας μέχρι το έτος 2030. - Χρήση φυσικών πόρων: προστασία και χρήση των αλιευτικών και θηρευτικών πόρων, άγριας πανίδας και	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική.

		δραστηριοτήτων της κυβέρνησης εντός του πεδίου δραστηριότητάς της.	χλωρίδας, δασών, ορυκτών πόρων και νερό. - Προστασία του περιβάλλοντος: ρύθμιση των τεχνητών περιβαλλοντικών παραγόντων και παρακολούθηση φυσικών περιβαλλοντικών παραγόντων, που συνδέονται με την προστασία του ατμοσφαιρικού αέρα, του νερού και του εδάφους, των αποβλήτων και των συσκευασιών. - Διατήρηση της φύσης: προστατευόμενα φυσικά αντικείμενα και προστασία των ακτών, των όχθων και του τοπίου. - Οριζόντια μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας, τα οποία περιλαμβάνουν την περιβαλλοντική παρακολούθηση και επίβλεψη, περιβαλλοντικά τέλη και ευθύνη, αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης.		

			Ατζέντα: - Πρόγραμμα Δασικής Ανάπτυξης μέχρι το 2020. - Περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου Rail Baltica. - Επιπτώσεις της εγκατάστασης τεχνολογίας 5G στους ανθρώπους και το περιβάλλον. - Το δυναμικό πρόληψης των αποβλήτων. - Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις υδατοκαλλιέργειας. - Επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050. - Απαγόρευση παραγωγής γούνας. - Διέλευση ψαριών μέσω απομάκρυνσης φραγμάτων.		
Τουρκία	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος, 22 μέλη, πρόεδρος, αντιπρόεδρος,	Μπορεί να εγκρίνει ή να τροποποιήσει προτάσεις νόμων που της απευθύνονται είτε ως είναι είτε τροποποιώντας τα.	Εξέταση τροποποίησης των νόμων: - Φόροι για τη ρύθμιση της συμπεριφοράς των	Εξεταστικές Επιτροπές που ασχολούνται με την	Νομοπαρασκευαστική, 26 μέλη.

	εκπρόσωπος, γραμματέας (συνολικά 26 μέλη).	Δεν έχει την εξουσία να διεξάγει έρευνα ή εξέταση.	καταναλωτών προς την κατεύθυνση της μεγαλύτερης συνειδητοποίησης του περιβάλλοντος και διάφορους άλλους νόμους. - Περί ορυχείων. - Παράκτιων περιοχών. - Περί προστασίας των ζώων	προστασία του περιβάλλοντος: Κοινοβουλευτική Επιτροπή Έρευνας για τον εντοπισμό των προβλημάτων που συναντώνται στην προστασία, παραγωγή και εμπορία φαρμακευτικών και αρωματικών φυτικών ποικιλιών και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.	
Λετονία	Αντ' αυτής: Επιτροπή Οικονομικής, Γεωργικής, Περιβαλλοντικής και Περιφερειακής Πολιτικής, 13 μέλη.	Η Επιτροπή εξετάζει νομοσχέδια μαζί με εκπροσώπους της κοινωνίας. Διεξάγει κοινοβουλευτικό έλεγχο σχετικά με την εφαρμογή των νόμων και της εκτελεστικής εξουσίας στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του στα Υπουργεία: Οικονομίας, Γεωργίας, Περιβαλλοντικής Προστασίας και Ανάπτυξης και στο Μεταφορών. Διεξάγει κοινές συναντήσεις με άλλες επιτροπές και με αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές από	Καλύπτει θέματα που αφορούν την οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας, των κατασκευών, της ενέργειας, των επικοινωνιών, των μεταφορών (χερσαία, εναέρια, θαλάσσια, καθώς και διακυβέρνηση θαλάσσιων λιμένων), προστασία του περιβάλλοντος και περιφερειακή οικονομική πολιτική.	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 13 Μέλη.

		άλλες χώρες και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Διορίζει τα μέλη της και καλεί άλλα μέλη του κοινοβουλίου να σχηματίσουν μέχρι δύο υποεπιτροπές για σχετικά θέματα.	Ασχολείται με τους τομείς του εμπορίου, της διαφήμισης, της προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών, τον ανταγωνισμό, των δημόσιων συμβάσεων, της ρύθμισης των δημόσιων υπηρεσιών, της διακυβέρνηση δημόσιων επιχειρήσεων, της ιδιωτικοποίηση, της χρήσης γης, του τουρισμού, της ασφάλειας των υπηρεσιών και των βασικών προϊόντων, διαχείρισης θηραμάτων και δασοκομίας.		
Υποεπιτροπή περιβάλλοντος και κλιματικής πολιτικής, 6 μέλη.	Διεξάγει κοινοβουλευτικό έλεγχο σχετικά με την εφαρμογή των κανονιστικών ρυθμίσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και για την εποπτεία της ανάπτυξης της πολιτικής για το κλίμα.	- Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης της Δημοκρατίας της Λετονίας. Έργα, σχέδια και τρέχοντα συμβάντα πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος και του κλίματος. - Μοντέλο συστήματος καταθέσεων και εφαρμογή του στη συσκευασία ποτών στη Λετονία.	-	Ελεγκτική, 6 Μέλη.	

			- Η ποιότητα του αέρα στη Ρίγα. - Προετοιμασία του νομοσχεδίου «Τροποποιήσεις του νόμου για τις συσκευασίες» για δεύτερη και τρίτη ανάγνωση στην Επιτροπή Οικονομικής, Γεωργικής, Περιβαλλοντικής και Περιφερειακής Πολιτικής. - Χαμηλή ανάπτυξη του άνθρακα και ουδετερότητα του κλίματος. - Απαγόρευση συσκευασίας τροφίμων που περιέχει δισφαινόλη Α. - Κατάσταση με την υλοτομία δέντρων στη Ρίγα.		
	Υποεπιτροπή Πληροφορικής και Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας.			-	-
Λιθουανία	Διαρκής Επιτροπή Προστασίας του Περιβάλλοντος, 11 βουλευτές (6 βουλευτές ανήκουν στα	Καταρτίζει και εξετάζει σχέδια νόμων και άλλων νομικών πράξεων και προτάσεις για θέματα περιβαλλοντικής ποιότητας, αειφόρου ανάπτυξης, κλιματικής	Νομοσχέδια σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις της διαχείρισης των δασών, τις τροποποιήσεις των κανονισμών κυνηγιού, χωροταξικού σχεδιασμού,	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 11 Μέλη.

	κυβερνώντα κόμματα και 5 στην αντιπολίτευση). Γραφείο της Επιτροπής Προστασίας του Περιβάλλοντος παρέχει νομική και άλλη βοήθεια με πέντε δημόσιους υπαλλήλους.	αλλαγής, φυσικών πόρων: χρήση και προστασία των δασών, της γης, της βιοποικιλότητας, του εδάφους, χρήση ανανεώσιμων και εναλλακτικών πηγών ενέργειας, χωροταξικού σχεδιασμού, κατασκευών και στέγασης, πολεοδομικού σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής, τοπίου, κοινοτικής οικονομίας και η αξιολόγησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον. Συντονίζει το έργο των ενδιαφερομένων κρατικών φορέων και άλλων οργανισμών στη διαδικασία κατάρτισης νόμων σχετικά με τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής. Εξετάζει, από περιβαλλοντική άποψη, των σχεδίων νόμων και άλλων νομικών πράξεων που παραπέμπονται στην Επιτροπή. Προετοιμάζει και εξετάζει προτάσεις σχετικά με τη διαμόρφωση της για την προστασία του περιβάλλοντος. Ασκεί κοινοβουλευτικό έλεγχο. Εξετάζει διεθνείς νομικές πράξεις σχετικά με την προστασία του	προστασίας δασών, χρήση ανανεώσιμων και εναλλακτικών πηγών ενέργειας.		

		περιβάλλοντος και υποβάλει προτάσεις και συμπεράσματα στη Seimas.			
Φιλανδία	Ειδική Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος, 17 μέλη και 9 αναπληρωματικά. Γραμματεία 4 δημοσίων υπαλλήλων.	Προετοιμάζει κυβερνητικούς νόμους, νομοθετικές πρωτοβουλίες, κυβερνητικές εκθέσεις και άλλα θέματα για τη διεξαγωγή της συνόδου της ολομέλειας. Οι επιτροπές εκδίδουν πορίσματα όταν τους ζητηθεί. Ασχολείται με θέματα που σχετίζονται με τη στέγαση, τον χωροταξικό σχεδιασμό, τις κατασκευές, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της φύσης, τη διαχείριση αποβλήτων και τη νομοθεσία για το νερό.	Προετοιμασία και υποβολή στην Ολομέλεια κυβερνητικών προτάσεων για την τροποποίηση: - Του άρθρου 8 του νόμου περί επιχορηγήσεων για τη βελτίωση των συνθηκών στέγασης ειδικών ομάδων. - Του νόμου για το συντονισμό ορισμένων διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. - Του νόμου περί προστασίας του περιβάλλοντος και του νόμου περί υδάτων. - Του νόμου περί αποβλήτων. - Του καθαρισμού μολυσμένων χώρων και την τροποποίηση του άρθρου 148 του νόμου περί αποβλήτων.	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 17+9 Μέλη.

			- Των άρθρων 2 και 25 του νόμου περί περιορισμού της χρήσης επικίνδυνων ουσιών στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό - Του νόμου περί στεγαστικών εταιρειών. - Του νόμου για το Ταμείο Προστασίας της Ρύπανσης από Πετρέλαιο. - Του παραρτήματος 1 του νόμου για τη διαδικασία αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. - Του νόμου περί προστασίας του περιβάλλοντος. - Της οριοθέτησης του Εθνικού Πάρκου Urho Kekkonen. - Του νόμου περί προστασίας του περιβάλλοντος και του νόμου για τα ζωικά υποπροϊόντα. - Της νομοθεσίας σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου		

			και του Συμβουλίου σχετικά με τον υδράργυρο. - Του νόμου περί οικολογικού σήματος της ΕΕ - Της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κύκλου ζωής ορισμένων καυσίμων και την τροποποίηση του άρθρου 2 του νόμου για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά. - Της έκθεσης της κυβέρνησης σχετικά με το μεσοπρόθεσμο σχέδιο πολιτικής για το κλίμα για το 2030.		
Πολωνία (Γερουσία)	Επιτροπή Περιβάλλοντος, με πρόεδρο, βουλευτές και μέλη.	Δραστηριότητες: - Προστασία και διαμόρφωση του περιβάλλοντος. - Προστασία των φυσικών πόρων, διαχείριση των υδάτων, γεωλογία, δασοκομία και διαχείριση δασών, κυνήγι, οικολογική εκπαίδευση. - Κρατική δημοσιονομική διαχείριση στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.	Η Επιτροπή έλαβε, μεταξύ άλλων, θέσεις σχετικά με: - Την καινοτόμο χρήση των λυμάτων ως πηγή ενέργειας. - Την κατάσταση διαχείρισης των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων. - Τον αντίκτυπο του νόμου περί αποβλήτων στις συνθήκες λειτουργίας των	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική.

		- Πυρηνική βιομηχανία και ακτινοπροστασία. - Διεθνής συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.	βιομηχανικών εγκαταστάσεων στην Πολωνία. - Τη διαχείριση ενεργειακών υποπροϊόντων από την καύση. - Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού. - Τη λάσπη λυμάτων στην κυκλική οικονομία. - Την προστασία του περιβάλλοντος. - Τη νομοθεσία για το νερό. - Την αντιμετώπιση των απορριμμάτων τροφίμων. - Τη διατήρηση της καθαριότητας και της τάξης στους δήμους. - Τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου.		
Πολωνία (Sejm)	Διαρκής Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος, Φυσικών Πόρων και Δασών, 38 μέλη, πρόεδρος από την	Εξετάζει την προστασία και ανάπτυξη του περιβάλλοντος, των μη - ανανεώσιμων πόρων, της γεωλογίας, της δασοκομίας και της δασικής οικονομίας και δημιουργεί υποεπιτροπές αποτελούμενες από	Διεξήχθησαν 202 συνεδριάσεις, περίπου το 1/3 κοινών συνεδριάσεων με άλλες επιτροπές και 6 συναντήσεις	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 38 Μέλη, πρόεδρος από την αντιπολίτευση και 4 αντιπρόεδροι (2

	αντιπολίτευση, τέσσερις αντιπρόεδροι.	πέντε τουλάχιστον βουλευτές. Η Επιτροπή ασχολήθηκε κυρίως με τα ακόλουθα θέματα: - Νομοθετική εργασία. - Έλεγχος των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την εφαρμογή των νομικών πράξεων. - Συνεργασία με την κυβέρνηση, το ανώτατο ελεγκτικό γραφείο και τις κοινωνικές οργανώσεις.	εκτός των κτιρίων του κοινοβουλίου. Εξετάστηκαν: - 67 νομοσχέδια σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα (συμπεριλαμβανομένων 13 νομοσχεδίων που εφαρμόζουν το δίκαιο της ΕΕ). Οι πιο σημαντικοί ήταν ο νόμος περί υδάτων και ο νόμος για την πρόσβαση σε γενετικούς πόρους και τα οφέλη από τη χρήση τους. - Θεσμοθετημένοι κυβερνητικοί νόμοι για την τροποποίηση των ακόλουθων πράξεων: Νόμος περί προστασίας του περιβάλλοντος, θήρα, γεωλογικός και μεταλλευτικός νόμος, πυρηνικός νόμος, πράξη για τα δάση, γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί, ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος και φθοριούχα αέρια θερμοκηπίου, απορρίμματα, έλεγχος περιβαλλοντικής προστασίας, ανταλλαγή πληροφοριών για το περιβάλλον και την		κυβερνητικοί, δύο από την αντιπολίτευση).

			προστασία του, συμμετοχή του κοινού στην αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου και διατήρηση της καθαριότητας και της τάξης στους δήμους. - Προτάσεις βουλευτών για την τροποποίηση των ακόλουθων πράξεων: Νόμος περί προστασίας του περιβάλλοντος, νόμος για τη θήρα, πράξη για την προστασία της φύσης, καθώς και νομοσχέδιο της Γερουσίας για την τροποποίηση του νόμου περί προστασίας του περιβάλλοντος. - Υπουργικές πληροφορίες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως: βελτίωση της ποιότητας του αέρα και της εξάλειψης της νέας γης, αλλαγή του κλίματος, διαχείριση των αστικών αποβλήτων, κατάσταση των		

			ειδών που καλύπτονται από την προστασία των ειδών. - Πληροφορίες της Ανώτατης Ελεγκτικής Υπηρεσίας σχετικά με τα αποτελέσματα του ελέγχου σχετικά με το περιβάλλον. - Δημιουργήθηκαν 10 υποεπιτροπές για να εξετάσουν λεπτομερώς νομοσχέδια και 1 για να εξετάσει αναφορά μιας ένωσης πολιτών. Συστάθηκε 1 Διαρκής υποεπιτροπή για την παρακολούθηση της διαχείρισης των αποβλήτων.		
Νορβηγία	Διαρκής Επιτροπή Ενέργειας και Περιβάλλοντος, 17 μέλη / 169 βουλευτές	Αρμοδιότητες που αφορούν σε θέματα πετρελαίου, ενέργειας, υδάτινων πόρων και προστασίας του περιβάλλοντος.	Εξετάζονται τρέχοντα θέματα ενέργειας και περιβάλλοντος και ζητήματα σχετικά με τον ετήσιο δημοσιονομικό προϋπολογισμό για το 2020. Πρόσφατες προτάσεις νόμων βουλευτών: - Ευχέρεια της δημοτικής αρχής για αποφάσεις χρήσης snowmobile σε δρόμους αυτοκινήτων που εκκαθαρίζονται από χιόνι σε	-	Νομοπαρασκευαστική, 17 μέλη.

			εξοχικές κατοικίες / καλύβες / καμπίνες. - Σχετικά με μια νέα βιομηχανική επανάσταση - δίκαιη και φιλική προς το περιβάλλον; - Σχετικά με την αποτελεσματικότερη διαχείριση των θηρευτών άγριων ζώων. - Σχετικά με μια νορβηγική πρωτοβουλία που σχετίζεται με την υπεράκτια αιολική βιομηχανία. - Σχετικά με την κυβερνητική ιδιοκτησία στην αιολική ενέργεια. Άλλα θέματα: - Σχετικά με απόφαση της Επιτροπής του ΕΟΧ για τη συμπερίληψη της Συμφωνίας που υλοποιείται από κοινού με την ΕΕ σχετικά με το στόχο εκπομπών για το 2030. - Σχετικά με τις τροποποιήσεις του νόμου περί ποσοστώσεων		

			για το κλίμα (εφαρμογή της ICAO CORSIA κ.λπ.).		
Κροατία	Επιτροπή Περιβάλλοντος και Προστασίας της Φύσης, 13 βουλευτές και 3 επιπλέον μέλη διορίζονται από δημόσιους υπαλλήλους, μελετητές και επαγγελματίες. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται με πλειοψηφία, εάν η πλειοψηφία των μελών είναι παρόντες κατά τη σύνοδο του οργάνου εργασίας (τα 3 μέλη δεν δικαιούνται να αποφασίσουν αλλά να συμβάλουν στη συζήτηση παρουσιάζοντας τις απόψεις τους για τα θέματα που συζητήθηκαν στο συνεδρίαση και έχουν όλα τα υπόλοιπα δικαιώματα μέλους της Επιτροπής). Πρόεδρος από την αντιπολίτευση.	Καταρτίζει και παρακολουθεί την εφαρμογή των πολιτικών και τις διαδικασίες για τη θέσπιση νομοθεσίας και άλλων κανονισμών. Λαμβάνοντας υπόψη τα νομοσχέδια, συζητά στρατηγικές πράξεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και της φύσης, παρακολουθεί το έργο της κυβέρνησης, και εξετάζει εκθέσεις για την κατάσταση του περιβάλλοντος. Εγκρίνει ως αρμόδιο όργανο σειρά ενεργειών στον τομέα της ενέργειας, με έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, τη δασοκομία και τη διαχείριση των υδάτων, το φυσικό σχεδιασμό, τον κρατικό προϋπολογισμό σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας και φύσης. Η Επιτροπή παρακολουθεί τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα εργασίας, η Επιτροπή	Θέματα: - Θεμελιώδεις λύσεις για την προστασία και την προώθηση ολοκληρωμένων δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος σύμφωνα με διεθνή κριτήρια. - Μέτρα για την παρακολούθηση, τη διατήρηση και την ενίσχυση της βιολογικής και οικολογικής ισορροπίας μεταξύ φυσικών πόρων (θάλασσα, ύδατος, αέρα, έδαφος, ορυκτός πλούτος, χλωρίδα και πανίδα) και οικονομική ανάπτυξη. - Μέτρα για τη χρήση και τη διαχείριση συγκεκριμένων τμημάτων του περιβάλλοντος, ιδίως όσον αφορά σε ειδικά προστατευμένα μέρη της φύσης. - Παρακολούθηση και ανάλυση ζητημάτων που αφορούν στην πυρηνική και ακτινολογική	- Επιτροπή Οικονομίας: έχει δικαιώματα και καθήκοντα του αρμόδιου οργανισμού εργασίας στον τομέα της ενέργειας. - Επιτροπή Γεωργίας: για τον τομέα της διαχείρισης των υδάτων και της δασοκομίας.	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. Πρόεδρος από την αντιπολίτευση. 13+3 Μέλη.

		Ευρωπαϊκών Υποθέσεων υποβάλλει συνεχώς στην Επιτροπή Περιβάλλοντος και Προστασίας της Φύσης τις θέσεις της Δημοκρατίας της Κροατίας σχετικά με τα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το Πρόγραμμα Εργασίας, τις οποίες η Επιτροπή συζητά κατά τις συνεδριάσεις της και διαβιβάζει τη γνώμη της την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Οι πολίτες, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ο οικονομικός τομέας υποβάλλουν συνεχώς αναφορές στην Επιτροπή. Συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα εργασίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στα κοινοβούλια άλλων χωρών.	ασφάλεια, προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο ασφάλειας και αποτελεσματικής προστασίας των προσώπων και του περιβάλλοντος από ιονίζουσες ακτινοβολίες. - Προώθηση μέτρων για την αποκατάσταση της σημερινής κατάστασης της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και την περαιτέρω πρόληψη της ρύπανσης προκειμένου να προωθηθεί η ποιότητα της ανθρώπινης ζωής και υγείας (επεξεργασία των αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων, επεξεργασία επικίνδυνων αποβλήτων, διαχείριση δευτερογενών υλικών). - Καταγγελίες που απευθύνονται στο Κοινοβούλιο για τις επιβλαβείς δραστηριότητες που αφορούν την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και εξέταση εάν οι καταγγελίες αυτές είναι βάσιμες.		

			Εύρος θεμάτων: - Σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων της Δημοκρατίας της Κροατίας για την περίοδο 2016-2022. - Ποιότητα του αέρα και των υδάτων στην περιοχή Slavonski Brod και προγραμματισμένος εκσυγχρονισμός του εργοστασίου διυλιστηρίων Brod. - Διαχείριση αποβλήτων. - Μικροπλαστικά στο περιβάλλον. - Κατασκευή πλήρους συστήματος διαχείρισης των υπολειμμάτων των κατασκευών. - Αντίκτυπος ηλεκτρομαγνητικών πεδίων σταθμών βάσης στους ανθρώπους και το περιβάλλον κ.λπ.		

Βουλγαρία	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος και Ύδατος, 22 μέλη, ένας πρόεδρος και τρεις αντιπρόεδροι. Οι αποφάσεις λαμβάνονται από την πλειοψηφία των παρόντων μελών και ορίζουν προθεσμία για την εκπόνηση έκθεσης σχετικά με το υπό εξέταση θέμα, η οποία περιλαμβάνει την απόφαση που ελήφθη, καθώς και τις διάφορες γνωμοδοτήσεις.	Εξέταση των νόμων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, καθώς και σχέδια αποφάσεων, δηλώσεων, προσφυγών και άλλων προτάσεων που διανέμονται στην Επιτροπή. Σχετικά με τα νομοσχέδια και τα άλλα σχέδια πράξεων, η Επιτροπή συντάσσει εκθέσεις, γνωμοδοτήσεις και προτάσεις που απευθύνονται στον Πρόεδρο της Εθνοσυνέλευσης. Η Επιτροπή παρακολουθεί περιοδικά το ρυθμό απορρόφησης και την πρόσφορη και νόμιμη χρήση των κονδυλίων και των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην άμβλυνση και προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος. Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, οι κρατικές αρχές και οι υπάλληλοι της κρατικής και δημοτικής διοίκησης και οι πολίτες υποχρεούνται επίσης να παρέχουν κάθε είδους πληροφορίες, έγγραφα και γνώμες.	- Τροποποίηση και προσθήκες στο περί καθαρού ατμοσφαιρικού αέρα. - Νόμος για τον κρατικό προϋπολογισμό της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας για το 2020. - Εθνική πρωτοβουλία πολιτών "Πολίτες για τη φύση", με την οποία το Συμβούλιο των Υπουργών καλείται να προετοιμάσει και η Εθνοσυνέλευση να εγκρίνει νόμο για την τροποποίηση του νόμου περί δομής της ακτής της Μαύρης Θάλασσας. - Νόμος για την τροποποίηση και συμπλήρωση του νόμου περί θήρας και προστασίας των θηραμάτων. - Ετήσια έκθεση για το κράτος εθνικής ασφάλειας της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας για το 2018. - Νόμος για τις τροποποιήσεις του νόμου περί υδάτων.	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. Πρόεδρος και τρεις αντιπρόεδροι. 22 Μέλη.

			- Έκθεση δραστηριοτήτων της επιχείρησης για τη διαχείριση δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος για την περίοδο 2018 - 2019. - Παρουσίαση του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή στο πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου 2014-2021».		
Ρουμανία	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος.	Προετοιμάζει τη νομοθετική δραστηριότητα, ασκεί την κοινοβουλευτική εποπτεία και εκπληρώνει και άλλες αρμοδιότητες που βασίζονται στην ενημέρωση από το Μόνιμο Προεδρείο ή σύμφωνα με τις αποφάσεις της ολομέλειας της Γερουσίας. Η Επιτροπή ασκεί τη δραστηριότητά της στους ακόλουθους τομείς: α) προστασία του περιβάλλοντος, β) κλιματικές αλλαγές γ) άλλους συναφείς τομείς. Εξετάζει σχέδια νόμων και νομοθετικών προτάσεων για την εκπόνηση των εκθέσεων και των	Πρόσφατα: - Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών: Ενίσχυση της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών παγκοσμίως. - Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική.

		γνωμοδοτήσεων, ζητεί εκθέσεις, πληροφορίες ή έγγραφα από τις δημόσιες αρχές, διεξάγει κοινοβουλευτικές έρευνες και υποβάλλει τις εκθέσεις στο Μόνιμο Προεδρείου και ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο τα αρμόδια υπουργεία και άλλα όργανα της δημόσιας διοίκησης πληρούν το κυβερνητικό πρόγραμμα στον τομέα τους.	Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών: Ενωμένη στην υλοποίηση της ενεργειακής ένωσης και των κλιματικών δράσεων - Δημιουργία βάσεων για μια επιτυχημένη μετάβαση σε καθαρή ενέργεια.		
Ρουμανία (Βουλή των Αντιπροσώπων)	Επιτροπή Περιβάλλοντος και Οικολογικής Ισορροπίας, 11 έως 25 μέλη		Τομείς δραστηριότητας: - Περιβαλλοντική επίδραση στην αειφόρο ανάπτυξη. - Χρήση φυσικών πόρων. - Ποιότητα αέρα. - Νερό. - Έδαφος - Διατήρηση βιοποικιλότητας. - Διαχείριση λεκάνης απορροής ποταμών. - Διαχείριση οικολογικών συστημάτων.	-	Νομοπαρασκευαστική, 11 έως 25 μέλη.

			- Κλιματική αλλαγή. - Οικολογική ανασυγκρότηση. - Πρόληψη καταστροφών. - Διαχείριση αποβλήτων και επικίνδυνων ουσιών. - Ηχορύπανση. - Οικολογικές τεχνολογίες. - Τεχνολογίες για τον έλεγχο και τη μείωση των ρυπογόνων εκπομπών. - Διεθνείς συμφωνίες για την προστασία του περιβάλλοντος. Ατζέντα: - Σχέδιο νόμου για το νομικό καθεστώς των φρουρίων της Δακίας που αποτελούν μέρος του καταλόγου της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και μέτρα για την προστασία τους. - Σχέδιο νόμου για την εθελοντική χρήση του λογότυπου "100% φυσικής		

			προέλευσης" για προϊόντα ζωικής προέλευσης από τη Ρουμανία. - Σχέδιο νόμου για τα βιολογικά τρόφιμα.		
Ιταλία (Γερουσία της Δημοκρατίας)	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος και Επικράτειας XIII. Οι μόνιμες επιτροπές σχηματίζονται με την εκλογή προεδρείου που αποτελείται από τον πρόεδρο, δύο αντιπροέδρους και δύο γραμματείς. Το Προεδρείο οργανώνει το πρόγραμμα δραστηριοτήτων της Επιτροπής με τρόπο που διασφαλίζει προτεραιότητα στην εξέταση των νόμων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα και τη σειρά εργασιών του Σώματος.			-	Νομοπαρασκευαστική. Υπηρεσία Προέδρου, δύο αντιπροέδρων και δύο γραμματέων.

Ιταλία (Βουλή των Αντιπροσώπων)	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος VIII, Επικρατείας και Δημοσίων Έργων, 47 μέλη.	Αρμοδιότητες: περιβάλλον. χωροταξία (πολεοδομία και κατασκευή), δημόσια έργα, συμπεριλαμβανομένης της οδικής υποδομής, πολιτική προστασία και παρεμβάσεις που προκαλούνται από φυσικές καταστροφές, πάρκα και φυσικά καταφύγια, προστασία των δασών, του τοπίου και των περιβαλλοντικών στοιχείων (έδαφος, αέρας, νερό). Ασκήι όλες τις αρμοδιότητες που αποδίδουν στις μόνιμες επιτροπές οι κανόνες και η διαδικασία του τμήματος (άρθρο 22).	- Ενέκρινε νομοσχέδιο για τη μείωση του πλαστικού στη θάλασσα (νόμος για τη θαλάσσια σωτηρία). - Εξετάζει νομοθετικό διάταγμα για την ανασυγκρότηση των κεντρικών ιταλικών περιοχών που επλήγησαν από τον σεισμό του 2016. - Σύντομα θα πρέπει να εξετάσει το νομοθετικό διάταγμα που περιέχει μέτρα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.	-	Νομοπαρασκευαστική, 47 μέλη.
Πορτογαλία	Αντ' αυτής: Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Εδαφικού Σχεδιασμού. Λόγω των πρόσφατων εκλογών που οδήγησαν σε τροποποίηση των μόνιμων επιτροπών, οι αρμοδιότητές της δεν έχουν ακόμη εγκριθεί.			-	

Σουηδία	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος και Γεωργίας, 17 μέλη και μια σειρά αναπληρωματικών. Πρόεδρος από την αντιπολίτευση με δύο αντιπρόεδρους.		Προετοιμάζει θέματα που αφορούν: - Γεωργία, δασοκομία, κηπουρική, κυνήγι και αλιεία. - Μετεωρολογικές υπηρεσίες. - Προστασία της φύσης. - Άλλα ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος που δεν εμπίπτουν σε καμία άλλη Επιτροπή. - Πιστώσεις που υπάγονται σε τομείς δαπανών της γενικής προστασίας του περιβάλλοντος και της προστασίας της φύσης (τομέας 20)και των βιομηχανιών που βασίζονται σε γη και ύδατα, αγροτικές περιοχές και τρόφιμα (τομέας 23).	-	Νομοπαρασκευαστική, 17 μέλη και αναπληρωματικά. 17 μέλη, Πρόεδρος από την αντιπολίτευση και δύο αντιπρόεδροι.
Ουγγαρία	Διαρκής Επιτροπή για την Αειφόρο Ανάπτυξη, 10 μέλη (1 πρόεδρος, 3 αντιπρόεδροι και 6 μέλη). Πρόεδρος από αντιπολιτευόμενο κόμμα, δύο από τους αντιπρόεδρους προέρχονται από το	Αντιμετωπίζει κάθε είδους ζητήματα σχετικά με την αειφόρο ανάπτυξη και το περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές τους.	- Αναγνώριση της έκτακτης ανάγκης για την κλιματική αλλαγή και των συναφών εργασιών (αναμονή για είσοδο στο βιβλίο κανονισμού).	-	Νομοπαρασκευαστική. Πρόεδρος από την αντιπολίτευση, τρεις αντιπρόεδροι (2 κυβερνητικοί), 10 μέλη.

	κυβερνών κόμμα και ο τρίτος από το κόμμα της αντιπολίτευσης.		- Αντιμετώπιση της κρίσης στον τομέα των υδάτων. - Για την επίλυση της μη βιώσιμης κατάστασης της εισβολής των κουνουπιών. - Σχετικά με τα μέτρα που απαιτούνται για την άμεση παύση της διάθεσης των ξένων αποβλήτων στην Ουγγαρία. - Σχετικά με την ανάγκη προστασίας των βουνών Pilis. - Τροποποίηση του νόμου XLVIII του 1993 για τα ορυχεία. - Σχετικά με την ίδρυση Υπουργείου Κλιματικής Αειφορίας και Αναβάθμισης (αναμονή για εγγραφή στο βιβλίο κανονισμού). - Σχετικά με την εφαρμογή του νόμου C του 2017 για τον κεντρικό προϋπολογισμό της Ουγγαρίας για το 2018.		

			- Σχετικά με την αρδευόμενη γεωργία (αναμονή αναλυτικής συζήτησης).		
	Υποεπιτροπή για την προστασία του κλίματος.			-	
	Υποεπιτροπή για την περιβαλλοντική υγεία.			-	
	Υποεπιτροπή για την εποπτεία της εφαρμογής της νομοθεσίας, των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων και των διαδικασιών απορρύθμισης υπό την ευθύνη της Επιτροπής Αειφόρου Ανάπτυξης.			-	
Ισπανία (Βουλή των Αντιπροσώπων)	Αντ' αυτής: Διαρκής Επιτροπή Οικολογικής Μετάβασης, 43 βουλευτές.	Αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, ζητημάτων περιβαλλοντικής προστασίας. Συμμετοχή στη νομοθετική διαδικασία, με μελέτη, τροποποίηση και έγκριση κυβερνητικών και μη κυβερνητικών λογαριασμών. Έχει επίσης λειτουργίες πολιτικού προσανατολισμού και κοινοβουλευτικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας να ζητά πληροφορίες και να εξετάζει	Κυρίως για περιβαλλοντικά και κλιματικά θέματα, καλύφθηκαν 32 διαφορετικές πρωτοβουλίες. Έγιναν συναντήσεις με το Υπουργείο Οικολογικής Μετάβασης, μερικές μη νομοθετικές προτάσεις όπως αυτή για τα Σχέδια Φράγματος και Δεξαμενών που εγκρίθηκαν από την Εθνική Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας και την Προστασία και Προώθηση της	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 43 μέλη

		μέλη της κυβέρνησης και της διοίκησης.	Μετακίνησης Κτηνοτροφικού Κεφαλαίου και δύο εκθέσεις σχετικά με τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν από το Συμβούλιο Πυρηνικής Ασφάλειας κατά τα έτη 2017 και 2018.		
	Επιτροπή Οδικής Ασφάλειας και Βιώσιμης Κινητικότητας.			-	
	Επιτροπή Γεωργίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος.				
	Μη μόνιμες Μικτές Επιτροπές (Γερουσίας-Βουλής) για τη Μελέτη της Κλιματικής Αλλαγής και για το συντονισμό και την παρακολούθηση της Ισπανικής Στρατηγικής για τους Στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης.			-	
Ισπανία (Γερουσία)	Διαρκής Επιτροπή για την Οικολογική Μετάβαση, 27 μέλη, πρόεδρος, δύο αντιπρόεδροι και δύο γραμματείς.	Νομοθεσία για το περιβάλλον και την αλλαγή του κλίματος, έγκριση ψηφισμάτων επί των θεμάτων αυτών και έλεγχος του Υπουργείου Οικολογικής Μετάβασης		-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 27 μέλη

Γαλλία (Εθνοσυνέλευση)	Διαρκής Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος. Απαρτίζεται από 1/8 από τα μέλη της Συνέλευσης. Κάθε βουλευτής μπορεί να είναι μέλος μίας Διαρκούς Επιτροπής. Πρόεδρος, 4 αντιπρόεδροι και 4 γραμματείς. Απασχολούνται 2 ομάδες κοινοβουλευτικών δημοσίων υπαλλήλων: 1. Γραμματείας που ασχολείται με το νομοθετικό έργο της Επιτροπής. 2. Παρακολούθησης νομοθετικών μελετών με τις οποίες ασχολείται η Επιτροπή, καθώς και με διαθέσιμα οικονομικά μέσα για να καλυφτούν έξοδα αποστολών και δαπάνες μελέτης.	Τομείς αρμοδιοτήτων: - Περιβάλλον (κίνδυνοι, απόβλητα, υγεία) - Περιβάλλον (τοπία, νερό και βιοποικιλότητα) - Ενεργειακή μετάβαση - Οικολογική μετάβαση - Εναέριες μεταφορές - Χερσαίες μεταφορές - Ναυτιλιακά θέματα - Σχεδιασμός χρήσης γης - Κυνήγι - Έρευνα στους τομείς της βιώσιμης ανάπτυξης. Νομοθετικός ρόλος: η εξέταση των λογαριασμών στους τομείς αρμοδιότητάς του ως κυρίαρχη Επιτροπή. Παρακολούθηση της κυβερνητικής πολιτικής:	Πρόσφατα απευθύνεται: - Νομοθετική λειτουργία: συνδέεται με νόμους. - Μεταφορές: νόμος για την κινητικότητα, νόμος περί σιδηροδρόμων. - Τοπικές Αρχές: δημιουργία εθνικής υπηρεσίας εδαφικής συνοχής. - Κυνήγι - Περιβάλλον: τέλος διερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων - Λειτουργία παρακολούθησης θεμάτων ενδιαφέροντος. - Αποκατάσταση της λίμνης Berre (μια πολύ μολυσμένη λίμνη δίπλα στη Μασσαλία). - Διαχείριση συγκρούσεων χρήσεων σε καταστάσεις λειψυδρίας.	Επιτροπή Οικονομικής, Περιβαλλοντικής Χωροταξίας χωρίζεται σε 2 επιτροπές: Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων και Επιτροπή Αειφόρου Ανάπτυξης, Περιφερειακής και Τοπικής Χωροταξίας.	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. Μέλη 1/8 συνόλου και σε μόνο μία Επιτροπή. Πρόεδρος, 4 αντιπρόεδροι και 4 γραμματείς.

		- Ακροάσεις στην Επιτροπή: Οι ακροάσεις στην Επιτροπή, και ιδίως οι συνεντεύξεις των υπουργών, έχουν γίνει μια παραδοσιακή και προνομιούχος μέθοδος εργασίας για τις μόνιμες επιτροπές. - Προσωρινές αποστολές έρευνας: Το έργο αυτό οδηγεί στη δημοσίευση ενημερωτικών εκθέσεων. - Αναφορές εφαρμογής του νόμου: Η εργασία αυτή οδηγεί στη δημοσίευση των εκθέσεων πληροφόρησης. - Αξιολόγηση και παρακολούθηση δημόσιας πολιτικής.	- Ενδοκρινικοί διαταράκτες σε πλαστικά δοχεία. - Agrofuel (Agrifuel) - Στρατηγική εξόδου από το Glyphosate.		
Σλοβακία	Αντ 'αυτής: Επιτροπή Γεωργίας και Περιβάλλοντος. Πρόεδρος, 2 αντιπρόεδροι και 10 βουλευτές. Ο πρόεδρος της Επιτροπής είναι από το κόμμα συνασπισμού, αντιπρόεδροι από το κόμμα συνασπισμού και αντιπολίτευσης.	Κύριες δραστηριότητες της Επιτροπής είναι: - Υποβολή νομοσχεδίων και άλλων συστάσεων, προτάσεις για ενδεχόμενες τροποποιήσεις νόμων και γνωμοδότηση για την εφαρμογή τους στην πράξη στο Εθνικό Συμβούλιο.	Τα θέματα περιλαμβάνουν τη γεωργία, τη δασοκομία και τη διαχείριση των υδάτων, γεωδαισία, χαρτογράφηση και καταγραφή, την αγροτική ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος και της φύσης.	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 12 μέλη, πρόεδρος από συνασπισμό και δύο αντιπρόεδροι.

		- Εξέταση νομοθετικών προτάσεων της κυβέρνησης, των βουλευτών και των επιτροπών. - Επιτήρηση τήρησης και εφαρμογής νόμων και κανονισμών. - Εξέταση βασικών ζητημάτων ανάπτυξης της Σλοβακικής Δημοκρατίας. - Διεξαγωγή διεθνών συμφωνιών όπου απαιτείται επικύρωση από το Εθνικό Συμβούλιο πριν από την υπογραφή. - Υποβολή θέσεων σχετικά με προτάσεις νομικά δεσμευτικών πράξεων και άλλων πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν το ζητήσει η Επιτροπή Γεωργίας και Περιβάλλοντος. - Αξιολόγηση επίτευξης στόχων γεωργικής και περιβαλλοντικής πολιτικής της κυβέρνησης. - Εξέταση γνωμοδοτήσεων σχεδίων νομικά δεσμευτικών πράξεων και άλλων πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.			

		- Εξέταση εκθέσεων δραστηριοτήτων της Αρχής Γεωδαισίας, Χαρτογραφίας και Κτηματολογίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας, του Υπουργείου Περιβάλλοντος της Σλοβακικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Σλοβακικής Δημοκρατίας. - Συμμετέχει στη διαδικασία παρακολούθησης της δημοσιονομικής διαχείρισης του κρατικού προϋπολογισμού. - Εκτελεί κοινοβουλευτικές έρευνες και συνεδριάσεις επιτροπών εκτός του Εθνικού Συμβουλίου. - Συγκροτεί επιτροπές (μόνιμες ή προσωρινές) ως συμβουλευτικές αρχές με εκπρόσωπους των αρμόδιων υπουργείων και των επαγγελματικών ενώσεων, των επιστημονικών ιδρυμάτων και της επιχειρηματικής και επαγγελματικής κοινότητας. - Εκφράζει παρατηρήσεις σχετικά με τις αναφορές και τις εκθέσεις που υποβάλλουν οι πολίτες.			

		- Συμμετέχει ενεργά στις διακοινοβουλευτικές σχέσεις.			
Λουξεμβούργο	Αντ 'αυτής: Επιτροπή Περιβάλλοντος, Κλιματικής, Ενέργειας και Ανάπτυξης Χρήσεων Γης, 19 μέλη και γραμματέας.	Η Επιτροπή: - Εξετάζει νόμους, προτάσεις νόμων και τροποποιήσεις που υποβάλει ο Πρόεδρος της Βουλής Αντιπροσώπων. - Υποβάλλει προτάσεις και τροποποιήσεις νόμων. - Προετοιμάζει συζητήσεις, δημόσιες και μη δημόσιες ακροάσεις και επισκέψεις, που έχουν εγκριθεί από τον Πρόεδρο της Βουλής.	Ι) Νομοθετική εργασία - Σχέδιο νόμου για την αστική ευθύνη για ζημίες που συνδέονται με πυρηνικό ατύχημα. - Σχέδιο νόμου για την προστασία του εδάφους και τη διαχείριση των ρυπασμένων τόπων. - Νομοσχέδιο για τα δάση. - Νομοσχέδιο για την τροποποίηση του νόμου για την οργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. - Τροποποίηση του νόμου για τις διαβαθμισμένες εγκαταστάσεις. - Σχέδιο νόμου για τον καθορισμό ορισμένων κανόνων εφαρμογής και κυρώσεων για τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και	-	Νομοπαρασκευαστική / Ελεγκτική. 19 μέλη.

			του Συμβουλίου για τους έμμονους οργανικούς ρύπους. - Σχέδιο νόμου για την τροποποίηση του νόμου για την προστασία της φύσης και των φυσικών πόρων. - Νόμος έγκρισης της σύμβασης μεταξύ του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και της Περιφέρειας της Βαλλονίας για τη βελτίωση των λυμάτων, την προστασία του πόσιμου λεκάνες απορροής των υδάτων και την παρακολούθηση της οδηγίας για τη νιτρορρύπανση. - Νόμος για την αναδάσωση στις αστικές περιοχές. II) Συζητήσεις και γενικά θέματα: - Οργάνωση κοινής συνάντησης με την Επιτροπή Εσωτερικών Υποθέσεων και Ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών.		

			- Οργάνωση συζητήσεων με εμπλεκόμενους φορείς για την απαγόρευση της θήρας. III) Ευρωπαϊκά αρχεία: - COM (2019) 22: Έγγραφο συζήτησης - Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030 - COM (2019) 149: Επανεξέταση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής το 2019: Μια Ευρώπη που προστατεύει τους πολίτες της και να βελτιώνει την ποιότητα ζωής τους. - COM (2019) 177: Μια πιο αποτελεσματική και δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων για την ενεργειακή και κλιματική πολιτική της ΕΕ. - COM (2019) 285: Μαζί για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης της ενέργειας και δράσης για την κλίμα - θέτοντας τα θεμέλια για μια επιτυχή μετάβαση στην καθαρή ενέργεια.		

			COM (2019) 4416: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 18.6.2019 σχετικά με το σχέδιο εθνικού ολοκληρωμένου σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα του Λουξεμβούργου που καλύπτει την περίοδο 2021-2030.		
Σερβία	Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος, 17 μέλη.	Η Επιτροπή Προστασίας του Περιβάλλοντος εξετάζει νομοσχέδια και προτάσεις γενικών πράξεων και άλλα θέματα στους ακόλουθους τομείς: - Προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος. - Προστασία και βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων. - Εξάλειψη των απειλών για τους φυσικούς πόρους και πρόληψη της ρύπανσης των φυσικών πόρων. - Παραγωγή και εμπορία δηλητηρίων και άλλων επικίνδυνων υλικών, με εξαίρεση τα ναρκωτικά και τις πρόδρομες ουσίες. Η Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει τη συμμετοχή εκπροσώπων των	Τα τρέχοντα θέματα ήταν σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, την προστασία της φύσης, την ατμοσφαιρική ρύπανση και τη διαχείριση των αποβλήτων. Δεν υπήρξαν νομοσχέδια προς συζήτηση.	-	Νομοπαρασκευαστική, 17 μέλη.

		πολιτών ή ενώσεων στη συνεδρίασή της όταν συζητούνται περιβαλλοντικά ζητήματα.			
Γερμανία	Διαρκής Επιτροπή Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας, 38 μέλη, πρόεδρος από την αντιπολίτευση.	Είναι αρμόδια για την προετοιμασία των αποφάσεων της Ομοσπονδιακής Βουλής, που της ανατίθεται από την Ολομέλεια, ιδίως νομοσχέδια αλλά δεν είναι εξουσιοδοτημένη να λαμβάνει τελικές αποφάσεις για οποιοδήποτε ζήτημα, ούτε να υποβάλλει συστάσεις για αποφάσεις σχετικά με αυτές στην Ολομέλεια. Καλεί και εξετάζει τον αρμόδιο υπουργό και κάνει συστάσεις. Τα θέματα προτείνονται από τον πρόεδρο, 1/3 των μελών ή από κοινοβουλευτική ομάδα και η ατζέντα αποφασίζεται από τον πρόεδρο και τους εκπροσώπους των κοινοβουλευτικών ομάδων στην Επιτροπή. Παρότι επιτρέπεται η συμμετοχή του κοινού, γίνεται σπάνια. Συμβουλευεται εμπειρογνώμονες και εμπλεκόμενους τοπικούς φορείς. Διοργανώνουν συχνά δημόσιες ακροάσεις εμπειρογνομόνων εκτός	Πρόσφατα θέματα: - Νόμος για την προστασία του κλίματος. - Εμπορία εκπομπών. - Ενεργειακή απόδοση. - Βιωσιμότητα. - Βιολογική ποικιλότητα. - Προστασία ειδών. - Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. - Πολιτική αποβλήτων. - Πρόληψη πλαστικών αποβλήτων. - Χημική ασφάλεια.	-	Νομοπαρασκευαστική, 38 μέλη, πρόεδρος από την αντιπολίτευση.

		κοινοβουλίου, οι οποίες προτείνονται από το ¼ των μελών.			
Βέλγιο	Διαρκής Επιτροπή για την ενέργεια, το περιβάλλον και το κλίμα, 17 μέλη, προεδρεύει κάποιο μέλος.	- Έχει νομοθετική αρμοδιότητα να εξετάσει και να εγκρίνει τους νομοσχέδια των κυβερνήσεων ή των βουλευτών. - Υποβάλλονται προφορικές ερωτήσεις από την κυβέρνηση και η Επιτροπή μπορεί να συζητήσει και να εγκρίνει προτάσεις για ψήφισμα. - Οργανώνει ακροάσεις και συντάσσει εκθέσεις.	Θεματική αρμοδιότητα: - Εκπόνηση εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα 2021-2030. - Συντονισμός της διεθνούς πολιτικής και προετοιμασία και παρακολούθηση διασκέψεων για το κλίμα στο πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Αλλαγή του Κλίματος (COP). - Ενέργεια (ενεργειακός εφοδιασμός, αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, πυρηνική ενέργεια, μελέτες για τη λειτουργία της ενέργειας, παραγωγή ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της υπεράκτιας ενέργειας κ.λπ.). - Βιώσιμη ανάπτυξη: σύμφωνα με ομοσπονδιακό νόμο το βελγικό κοινοβούλιο έχει σημαντική συμβολή στον καθορισμό του ομοσπονδιακού μακροπρόθεσμου πολιτικού	-	Νομοπαρασκευαστική, 17 μέλη.

			οράματος για την αειφόρο ανάπτυξη, και συμβουλεύει το ομοσπονδιακό σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης. - Ομοσπονδιακός περιβαλλοντικός νόμος και η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.		

3.

Επικοινωνία της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων που κατατέθηκε στη Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για τη Κλιματική Αλλαγή στο Ελσίνκι στις 6 και 7 Οκτωβρίου 2019

«Επιτακτική ανάληψη δράσης για την προστασία των δασών του Αμαζονίου και των δασών παγκοσμίως»

Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής

Προς:

τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ. Κωσταντίνο Αν. Τασούλα

τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κωστή Χατζηδάκη

τον Πρόεδρο της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Φινλανδικού Κοινοβουλίου, κ. Hannu Hoskonen

την Πρόεδρο της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης, κα Gabriel Cuevas Barron

τον Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Φρανς Τίμερμανς

την Εκτελεστική Διευθύντρια του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ και Αναπληρώτρια Γενική Γραμματέα του ΟΗΕ, κα Inger Andersen

Θέμα: Επιτακτική ανάληψη δράσης για την προστασία των δασών του Αμαζονίου και των δασών παγκοσμίως

Αθήνα, 4 Οκτωβρίου 2019

Κατά τη σημερινή Συνεδρίαση και σε συνέχεια των από 5 Σεπτεμβρίου και 2 Οκτωβρίου 2019 Συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής με θέμα τη συζήτηση για τις πυρκαγιές που πλήττουν τα δάση του Αμαζονίου, του «πνεύμονα της Γης» η Επιτροπή, αφού προχώρησε σε ακρόαση φορέων, εκπροσώπων κρατών και ΜΚΟ, και διαβουλευτήκε, ενέκρινε τα εξής:

Πρώτον, εκφράζει την ιδιαίτερη αλληλεγγύη και ανησυχία της για την εξέλιξη της κατάστασης των πυρκαγιών που πλήττουν τον Αμαζόνιο και εν γένει των δασών παγκοσμίως και τον ρυθμό αποψίλωσής τους.

Δεύτερον, ζητά από την Ελληνική κυβέρνηση, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών την άμεση ανάληψη όλων των δυνατών πρωτοβουλιών – μέσα σε κλίμα αλληλεγγύης και προς την επίτευξη της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης - για τη λήψη μέτρων προληπτικής δράσης και παροχής βοήθειας προς τα παρα-Αμαζόνια κράτη και δη τους αυτόχθονες πληθυσμούς για την καταπολέμηση της αποψίλωσης, αλλά και την προστασία της βιοποικιλότητας.

Τρίτον, υποστηρίζει ότι μέρος της λύσης του προβλήματος της αποψίλωσης των δασών είναι η υιοθέτηση ενός πιο βιώσιμου μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης, η περαιτέρω προώθηση της «μεσογειακής διατροφής», καθώς και η ανταλλαγή τεχνογνωσίας ως προς τη χρήση νέων τεχνολογιών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών, με στόχο να διατηρήσουμε μέχρι το τέλος του αιώνα την αύξηση της θερμοκρασίας κάτω από τον 1,5 βαθμό Κελσίου.

Η παρούσα επικοινωνία θα υποβληθεί στη Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για τη Κλιματική Αλλαγή στο Ελσίνκι στις 6-7 Οκτωβρίου 2019 που διοργανώνεται από την Επιτροπή Περιβάλλοντος του Φινλανδικού Κοινοβουλίου στο πλαίσιο της Φινλανδικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη συνάντηση της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης (IPU) κατά την 25^η Διάσκεψη των Κρατών της Σύμβασης – Πλαίσιο του ΟΗΕ για τη Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC COP25) που θα διεξαχθεί στη Μαδρίτη στις 2 Δεκεμβρίου, καθώς και στα Κοινοβούλια των παρα-Αμαζόνιων κρατών, ώστε να συζητηθεί στο υψηλότερο δυνατό κοινοβουλευτικό επίπεδο το εν λόγω ζήτημα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Δρ. ΔΙΟΝΥΣΙΑ – ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

4.

Ενημερωτικό σημείωμα της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή στο Ελσίνκι

«Στρατηγική για ένα καλύτερο μέλλον χαμηλών επιπέδων άνθρακα – ανάγκη επίσπευσης μείωσης εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2050 – Χρηματοοικονομικός τομέας προσανατολισμένος στο κλίμα»

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε στις 28 Νοεμβρίου 2018 τη πρόταση της για μια μακροπρόθεσμη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στη πορεία για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050, με τίτλο «Καθαρός πλανήτης για όλους».

Η Ε. Επιτροπή, μέσω της εν λόγω στρατηγικής, τεκμηριώνει πώς η ΕΕ δύναται να ακολουθήσει μια πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα, επενδύοντας σε ρεαλιστικές τεχνολογικές λύσεις, ευθυγραμμίζοντας τη δράση της σε βασικούς τομείς, όπως τη βιομηχανική πολιτική, τη χρηματοδότηση/έρευνα, ενώ παράλληλα (αναφέρεται πως) θα εξασφαλίζεται η κοινωνική δικαιοσύνη προς μια δίκαιη μετάβαση.

Σε συνέχεια της πρόσκλησης που απηύθυναν οι αρχηγοί κρατών της ΕΕ κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον Μάρτιο του 2018, η πρόταση της μακροπρόθεσμης στρατηγικής για μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη καλύπτει σχεδόν όλες τις πολιτικές της ΕΕ και συμβαδίζει με τον στόχο της συμφωνίας των Παρισιών που είναι να συγκρατηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας αρκετά κάτω από τους 2°C και να συνεχιστούν οι προσπάθειες για να διατηρηθεί στον 1,5°C.

Βάσει και της σχετικά πρόσφατης έκθεσης της IPCC για τον 1,5°C, η κλιματική ουδετερότητα θα πρέπει να έχει επιτευχθεί έως το 2050. Η έκθεση της IPCC παρέχει ένα ενθαρρυντικό μήνυμα, ότι ο περιορισμός της αύξησης της παγκόσμιας θερμοκρασίας στον 1,5°C είναι εφικτός, υπό την προϋπόθεση ότι θα αντιδράσουμε άμεσα και εφόσον χρησιμοποιήσουμε όλα τα εργαλεία που υπάρχουν στη διάθεση μας.

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική σκιαγραφεί ένα περίγραμμα των οικονομικών και κοινωνικών μετασχηματισμών που απαιτούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας ώστε να επιτευχθεί η μετάβαση σε μια μηδενική οικονομία εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέχρι το 2050. Σημειώνεται ότι επιδιώκει να διασφαλίσει πως η μετάβαση αυτή θα είναι κοινωνικά δίκαιη χωρίς να αφήνει πίσω κάποιους πολίτες ή/και περιφέρειες της ΕΕ, ενώ αναμένεται ότι ενισχύει

και την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, εξασφαλίζοντας θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας και βιώσιμη ανάπτυξη.

Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρέχει ταυτόχρονα συνέργειες με άλλες περιβαλλοντικές προκλήσεις, όπως πχ. η ποιότητα του αέρα και η απώλεια της βιοποικιλότητας.

Βάσει των ανωτέρω, η στρατηγική εξετάζει το φάσμα των διαθέσιμων επιλογών για τα κράτη μέλη, των επιχειρήσεων και των πολιτών, καθώς και για το πώς αυτή η στρατηγική μπορεί να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ευρωπαίων και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Επισημαίνεται ότι πρόθεση αυτής της μακροπρόθεσμης στρατηγικής δεν είναι να τεθούν ποσοτικοί στόχοι, αλλά να υπάρξει ένα όραμα και μια κατεύθυνση, να χαραχθεί ένα σχέδιο που θα εμπνεύσει τους συντελεστές, τους ερευνητές, τους επιχειρηματίες αλλά και τους πολίτες, ώστε να αναπτύξουν νέες και καινοτομικές βιομηχανικές μονάδες, επιχειρήσεις και συναφείς θέσεις εργασίας.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με ένα ειδικό Ευρωβαρόμετρο (Νοέμβριος 2018) το 93% των Ευρωπαίων πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή προκαλείται από την ανθρωπίνη δραστηριότητα και το 85% συμφωνούν ότι η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και η αποτελεσματικότερη χρήση της ενέργειας μπορούν να δημιουργήσουν οικονομική μεγέθυνση και θέσεις εργασίας στην Ευρώπη.

Η μακροπρόθεσμη στρατηγική εξετάζει τις επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες και πώς αυτές μπορούν να συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας μας και να βελτιώσουν την ποιότητα της ζωής των Ευρωπαίων.

Επιδιώκει επίσης να εξασφαλίσει ότι η μετάβαση αυτή είναι κοινωνικά δίκαιη και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και της βιομηχανίας της ΕΕ στις παγκόσμιες αγορές, εξασφαλίζοντας θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας και διατηρήσιμη ανάπτυξη στην Ευρώπη, ενώ επίσης βοηθά να απαντηθούν άλλες περιβαλλοντικές προκλήσεις, όπως η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και η απώλεια της βιοποικιλότητας.

Ο δρόμος για μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία απαιτεί κοινή δράση σε επτά (7) στρατηγικούς τομείς:

- ενεργειακή απόδοση
- εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- καθαρές, ασφαλείς και συνδεδεμένες μετακινήσεις
- ανταγωνιστική βιομηχανία,

- κυκλική οικονομία
- υποδομές και διασυνδέσεις
- βιοοικονομία και φυσικές καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα

και κατά μερικούς άλλους και δέσμευση και αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα για την αντιμετώπιση των υπολειπόμενων εκπομπών.

Η στρατηγική περιγράφει οκτώ (8) διαφορετικά σενάρια, τα οποία ταξινομούνται σε τρεις (3) βασικές κατηγορίες :

- Μείωση κατά 80-85 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2050,
- Μείωση κατά 90 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2050, και
- Μείωση κατά 100 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2050

[Σημ. Από τα οκτώ σενάρια, τα υπ' αριθμ. 1-5 θα οδηγήσουν σε μείωση κατά 80-85% των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέσω αυξημένης ενεργειακής απόδοσης και χρήσης διαφόρων καινοτόμων τεχνολογιών, το σενάριο υπ' αριθμ. 6 θα οδηγήσει σε μείωση κατά 90% μέσω οικονομικά αποδοτικού συνδυασμού των εναλλακτικών επιλογών που παρουσιάζονται στα προηγούμενα σενάρια, και τέλος τα υπ' αριθμ. σενάρια 7 και 8 δείχνουν ότι μπορεί να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 μόνο μέσω περισσότερης βιοενέργειας και καταβοθρών διοξειδίου του άνθρακα, αυξημένης χρήσης της τεχνολογίας CCS (δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα) καθώς και πιο αποτελεσματικής κυκλικής οικονομίας και αλλαγών στη συμπεριφορά (κατανάλωση κλπ).]

Εννοείται πως για την εν λόγω πρόταση γίνεται συζήτηση σε όλα τα αρμόδια όργανα και τους αρμόδιους υπουργούς του Συμβουλίου, προκειμένου να αναλύσουν εκτενώς σχετικά με το ποια μπορεί να είναι η συμβολή των αντίστοιχων τομέων πολιτικής τους στη μακροπρόθεσμη στρατηγική. Με τον τρόπο αυτό, αναμένεται ότι η εν λόγω στρατηγική, θα επιτρέψει στην ΕΕ να χαράξει και να υποβάλει μια (πιο) φιλόδοξη πορεία στη Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC) έως τις αρχές του 2020.

Περισσότερες πληροφορίες για την στρατηγική υπάρχουν στην ιστοσελίδα της Ε. Επιτροπής: https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en#tab-0-1

Πλέον, μετά και την επιτυχή έκβαση της περυσινής COP24 στο Katowice (Δεκ 2018), με την επίτευξη συμφωνίας για το rulebook της συμφωνίας των Παρισίων, όλο και περισσότερες ευρωπαϊκές περιφέρειες, πόλεις, φορείς και επιχειρήσεις θα σχεδιάσουν τη δική τους πορεία για το 2050, που θα ενισχύσει την δυναμική της μακροπρόθεσμης στρατηγικής και θα συμβάλει

ώστε η Ευρώπη να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την παγκόσμια πρόκληση της κλιματικής αλλαγής.

Επίσης, ως γνωστόν, τα κράτη μέλη θα υποβάλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως τις 31-12-2019, τα τελικά εθνικά σχέδια τους για την ενέργεια και το κλίμα, που είναι εξαιρετικά σημαντικά προκειμένου να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι για το κλίμα και την ενέργεια ως το 2030.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η νέα πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ Ursula von der Leyen δήλωσε (10 Σεπτ. 2019) πως επιθυμεί η νέα Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal) να γίνει το σήμα κατατεθέν της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Με το σκεπτικό αυτό, ο στόχος του δεύτερου τη τάξει εκτελεστικού Αντιπροέδρου της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ Frans Timmermans, ο οποίος θα είναι και Επίτροπος Κλιματικής Δράσης, είναι η ΕΕ να καταστεί κλιματικά ουδέτερη μέχρι τα μέσα του αιώνα.

Η κλιματική ουδετερότητα (carbon neutrality) δεν αποτελεί μόνο περιβαλλοντικό στόχο αλλά και μακροπρόθεσμη οικονομική επιταγή, εφόσον θεωρεί ότι *«όσοι ενεργούν πρώτοι και γρηγορότερα θα είναι εκείνοι που εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που θα παρουσιαστούν από την οικολογική μετάβαση»*.

5.

Οδηγός του **Χρηματιστηρίου Αθηνών** με τίτλο: «Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG 2019».

ATHEX
Χρηματιστήριο Αθηνών

Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριων ESG 2019

Ευχαριστίες

Ο Οδηγός αυτός δημιουργήθηκε απο το Χρηματιστήριο Αθηνών, με την υποστήριξη και τεχνογνωσία των KKS Advisors. Ευχαριστούμε ειδικά τον καθηγητή κ. Γιώργο Σεραφείμ για τη σημαντική συμβολή του και τη συνεχή υποστήριξη.

**Οδηγός Δημοσιοποίησης
Πληροφοριών ESG
2019**

Περιεχόμενα

Πρόλογος	6
Εισαγωγή	7
Επισκόπηση	8
Σκοπός του παρόντος Οδηγού	9
Σε ποιους απευθύνεται ο Οδηγός;	10
ESG και κεφαλαιαγορές	11
ESG	11
Σκοπός δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG	12
Επενδυτική συνάφεια και ουσιαστικότητα	14
Χαρακτηριστικά προτεινόμενης προσέγγισης δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG	16
Κατηγοριοποίηση δεικτών ESG και δομή των οδηγιών δημοσιοποίησης	18
Ορισμός γενικών και κλαδικών δεικτών	18
Γενικοί δείκτες	19
Κλαδικοί δείκτες (sector-specific metrics)	19
Δομή οδηγιών δημοσιοποίησης	20
Οδηγίες δημοσιοποίησης πληροφοριών	21
Βασικοί δείκτες (core metrics)	21
Προηγμένοι δείκτες (advanced metrics)	31
Κλαδικοί δείκτες (sector-specific metrics)	41
Παράρτημα 1: Σύνοψη γενικών και προηγμένων δεικτών	56
Παράρτημα 2: Σύνοψη κλαδικών δεικτών	60
Παράρτημα 3: Χάρτης κλαδικών δεικτών	62
Παράρτημα 4: Μεθοδολογία Ανάπτυξης Δεικτών	64
Παράρτημα 5: Σχετικές κατευθυντήριες γραμμές δημοσιοποίησης πληροφοριών	65
Βιβλιογραφικές Αναφορές και Παραπομπές	68

Πρόλογος

Γιώργος Σεραφεΐμ

Ο Γιώργος Σεραφεΐμ είναι καθηγητής στο Harvard Business School, κάτοχος της έδρας Charles M. Williams. Είναι συνιδρυτής και Senior Partner της KKS Advisors, Partner της State Street Associates, Πρόεδρος του Ελληνικού Συμβουλίου Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ) και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής Χρηματιστηριακών Αγορών του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Στο σημερινό παγκόσμιο ανταγωνιστικό περιβάλλον, κορυφαίες εταιρείες αναγνωρίζουν ότι, πέραν των χρηματοοικονομικών κεφαλαίων, πρέπει να διαχειρίζονται επιμελώς το ανθρώπινο, το φυσικό, και το κοινωνικό κεφάλαιο. Εταιρείες που βελτιώνουν τις επιδόσεις τους σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG), τα οποία είναι ουσιαστικά για τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιούνται, βελτιώνουν την πρόσβαση τους σε κεφάλαια, τη δέσμευση των εργαζομένων τους, την ικανοποίηση των πελατών τους και τις σχέσεις τους με την κοινωνία και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πλέον η επιχειρηματική κοινότητα έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η βιώσιμη ανάπτυξη των επιχειρήσεων μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν το ευρύτερο περιβάλλον και η κοινωνία ευδοκιμεί.

Η μέτρηση, η δημοσιοποίηση στοιχείων και η διαφάνεια είναι ζωτικής σημασίας για την ορθή λειτουργία των αγορών. Η ποιοτική πληροφόρηση των επενδυτών είναι απαραίτητη για τη διάθεση κεφαλαίων προς παραγωγικές χρήσεις. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο κομμάτι της εταιρικής αξίας εντοπίζεται πλέον σε άυλα περιουσιακά στοιχεία, το ανθρώπινο, το φυσικό και το κοινωνικό κεφάλαιο διαμορφώνουν το σύνολο των ουσιαστικών πληροφοριών ESG που χρειάζονται οι επενδυτές. Παράλληλα, αυτές οι πληροφορίες πρέπει να δημοσιοποιούνται με συγκρίσιμο τρόπο, εξασφαλίζοντας ότι όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να συγκρίνουν τις επιδόσεις μιας εταιρείας με αυτές των ανταγωνιστών της, δημιουργώντας κίνητρα για τη βελτίωση και την καλύτερη διαχείριση των θεμάτων ESG.

Το Χρηματιστήριο Αθηνών έχει αναπτύξει αυτόν τον περιεκτικό Οδηγό επιδιώκοντας να βοηθήσει τις εταιρείες στη δημοσιοποίηση ποιοτικών και συγκρίσιμων στοιχείων ESG, και να διευκολύνει τη χρήση αυτών των στοιχείων από τους επενδυτές. Είναι ένα εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις εταιρείες για την υιοθέτηση διεθνών βέλτιστων πρακτικών διαφάνειας. Οι κατευθυντήριες γραμμές και η εφαρμογή των πρακτικών δημοσιοποίησης που περιλαμβάνει ο Οδηγός μπορούν να βελτιώσουν την πρόσβαση των εταιρειών σε κεφάλαια και να προσελκύσουν την αυξανόμενη βάση επενδυτών που ενσωματώνει στοιχεία ESG στις επενδυτικές αποφάσεις. Επιπλέον, ο Οδηγός ευθυγραμμίζεται με τα κυριότερα παγκόσμια πλαίσια αναφοράς, όπως το Sustainability Accounting Standards Board (SASB), που εντοπίζει τα θέματα ESG που είναι οικονομικά ουσιαστικά για κάθε κλάδο, και χαρτογραφεί τους προτεινόμενους δείκτες με βάση πλαίσια αναφοράς όπως η πρωτοβουλία Global Reporting Initiative (GRI), το Carbon Disclosure Project (CDP) και την οδηγία της ΕΕ για τη δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις και οι κεφαλαιαγορές είναι σε θέση να παίξουν ηγετικό ρόλο στη βιώσιμη ανάπτυξη, εφαρμόζοντας πρακτικές που μπορούν να αποφέρουν σημαντικά οφέλη για τη χώρα σε καίρια θέματα όπως η κλιματική αλλαγή και η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, ο αντίκτυπος των τεχνολογικών εξελίξεων στην αγορά εργασίας και το ανθρώπινο κεφάλαιο, και η βελτίωση των επιχειρηματικών πρακτικών με στόχο τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας.

Εισαγωγή

Καθ' όλη την 143χρονη ιστορία του, η βασική αποστολή του Χρηματιστηρίου Αθηνών είναι να βοηθά τις εταιρείες να αποκτούν πρόσβαση σε κεφάλαια με διαφανή τρόπο, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη τους και το όραμα τους για το μέλλον. Η μελλοντική ευημερία και η ανάπτυξη που μπορεί να την εξασφαλίσει πρέπει να υποστηρίζεται από βιώσιμες και διαφανείς αγορές. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και του ψηφιακού μετασχηματισμού, όπου ο ρυθμός των αλλαγών έχει αυξηθεί εκθετικά, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις αλλαγές, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες με νέους και καινοτόμους τρόπους.

Το επισφαλές περιβάλλον και οι προκλήσεις και που αντιμετωπίζουμε παγκοσμίως, έχουν διαμορφώσει μια νέα αντίληψη του ρόλου των εταιρειών στην κοινωνία. Τα Χρηματιστήρια σε όλο τον κόσμο έχουν ενώσει δυνάμεις και μέσω πρωτοβουλιών όπως το Sustainable Stock Exchanges (SSE) του ΟΗΕ, προωθούν την καλή διακυβέρνηση και τις βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές, ενθαρρύνοντας τη δημοσιοποίηση στοιχείων ESG από εισηγμένες εταιρείες. Αυτή η κινητοποίηση υποστηρίζει πρακτικές που δίνουν προτεραιότητα στη μακροπρόθεσμη δημιουργία αξίας έναντι του βραχυπρόθεσμου κέρδους, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση βιώσιμων κεφαλαιαγορών. Στο παρελθόν τα Χρηματιστήρια κλήθηκαν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην υιοθέτηση και ενσωμάτωση των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης στις κεφαλαιαγορές μέσω της συνεργασίας με ρυθμιστικούς φορείς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Βλέπουμε ότι σήμερα, η καλή διακυβέρνηση περιλαμβάνει και την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κοινωνικών θεμάτων που επηρεάζει η εταιρική δραστηριότητα.

Τα Χρηματιστήρια είναι σε κεντρική θέση ώστε να συμβάλλουν στην ανάδειξη της κρισιμότητας των βιώσιμων επενδύσεων, ενισχύοντας τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη των επενδυτών στις αγορές. Το Χρηματιστήριο Αθηνών συμμετέχει ως μέλος στην πρωτοβουλία SSE από το 2018, και αυτός ο Οδηγός αποτελεί σημαντικό ένα πρώτο βήμα σε μια μακροπρόθεσμη κινητοποίηση πάνω σε θέματα ESG. Ελπίζουμε πως αυτός ο Οδηγός θα αναβαθμίσει τη βάση για την ενσωμάτωση θεμάτων περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης στην ελληνική κεφαλαιαγορά, διευκολύνοντας την υιοθέτηση παγκόσμιων βέλτιστων πρακτικών και μειώνοντας την πολυπλοκότητα των μη χρηματοοικονομικών δημοσιεύσεων. Μέσω της επικοινωνίας με τις εταιρείες, τους επενδυτές και τις ρυθμιστικές αρχές, θέλουμε να ξεκινήσει ένας διάλογος που θα συμβάλει στην ενσωμάτωση της ατζέντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη στην ελληνική κεφαλαιαγορά, στα επίπεδα που έχουν διαμορφωθεί διεθνώς.

Σωκράτης Λαζαρίδης

Ο Σωκράτης Λαζαρίδης είναι Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Παράλληλα, είναι Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Χρηματιστηρίου Αθηνών, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνο-αμερικανικού Επιμελητηρίου, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της Ελλάδος και Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Ευρω-Ασιατικών Χρηματιστηρίων (FEAS).

Επισκόπηση

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί παγκόσμια προτεραιότητα που κινητοποιεί τις κυβερνήσεις, την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρήσεις προς την υιοθέτηση νέων πρακτικών. Με τη θέσπιση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών¹ έχει διαμορφωθεί μια νέα αντίληψη σχετικά με το ρόλο των εταιρειών και όλο και περισσότερες επιχειρήσεις προβαίνουν στη μέτρηση, τη δημοσιοποίηση και τη διαχείριση των κινδύνων και των ευκαιριών που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Μέσω δεικτών που καταγράφουν επιδόσεις σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης (εφεξής «δείκτες ESG²») αποτυπώνεται η ικανότητα των εταιρειών να δημιουργούν αξία και να διαμορφώνουν αποτελεσματικές στρατηγικές με μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Μία ταχέως ανερχόμενη τάση είναι η συμμετοχή των κεφαλαιαγορών και του χρηματοπιστωτικού τομέα στην υιοθέτηση και την ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές πρακτικές και στις αντίστοιχες απαιτήσεις δημοσιοποίησης πληροφοριών που θέτουν. Το 2019 εκτιμάται ότι το ύψος του υπό διαχείριση ενεργητικού επενδύσεων ESG ανέρχεται σε 30 τρισεκατ. δολάρια, ενώ αναμένεται να αυξηθεί στα 35 τρισεκατ. δολάρια έως το 2020³. Οι επενδυτές, οι διαμεσολαβητές και οι υποδομές της αγοράς όπως τα χρηματιστήρια, προωθούν την ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις κύριες δραστηριότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα, ενθαρρύνοντας τη διαφάνεια και τις βιώσιμες επενδύσεις. Τα χρηματιστήρια μπορούν να συνδράμουν στην επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης και να αποτελέσουν την αιχμή του δόρατος πάνω σε θέματα διαφάνειας και εταιρικής δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών διοχετεύοντας τις ροές κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις και δημιουργώντας κίνητρα για εταιρείες με καλή επίδοση σε θέματα ESG.

Εξελίξεις στο κανονιστικό πλαίσιο που αφορούν τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών⁴ και την ενσωμάτωση μη χρηματοοικονομικών παραγόντων στις παραδοσιακές στρατηγικές επενδύσεων⁵ καθώς και στις αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας⁶, έχουν αλλάξει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την εταιρική λογοδοσία σε θέματα βιωσιμότητας. Η δημοσιοποίηση εταιρικών μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και η διαφάνεια σε θέματα ESG εξελίσσονται συνεχώς, καθώς οι εταιρείες προσπαθούν να ανταποκριθούν στην αυξημένη ζήτηση για πληροφορίες. Κατευθυντήριες γραμμές όπως η οδηγία της ΕΕ για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών⁷ οδηγούν πολλές εταιρείες στην υιοθέτηση παγκόσμιων πλαισίων για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε επενδυτές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως αυτά της πρωτοβουλίας GRI και του Οργανισμού SASB. Οι συστάσεις της ΕΕ στο σχέδιο δράσης για τη βιώσιμη χρηματοδότηση⁸ επιβεβαιώνουν την ηχηρή της δέσμευση για την ενσωμάτωση της βιώσιμης ανάπτυξης στο χρηματοοικονομικό τομέα και την επέκταση των υποχρεώσεων που αναμένεται να αναλάβουν οι εταιρείες και οι κεφαλαιαγορές στο μέλλον.

Παράλληλα, ακαδημαϊκές έρευνες έχουν διαπιστώσει την ύπαρξη ισχυρής σχέσης μεταξύ των επιδόσεων σε θέματα ESG και των χρηματοοικονομικών επιδόσεων των εταιρειών, γεγονός που αποδεικνύει ότι τα δεδομένα ESG είναι ουσιαστικά από χρηματοοικονομικής απόψεως και, συνεπώς, συναφή για τους επενδυτές⁹. Τα δεδομένα ESG που δημοσιοποιούν οι εταιρείες παρέχουν στους επενδυτές σημαντικές πληροφορίες για τις δραστηριότητες, την ανταγωνιστική θέση και τη μακροπρόθεσμη στρατηγική τους¹⁰. Η αυξανόμενη αποδοχή του σύμφωνου «PRI Initiative (Principles for Responsible Investment)», που το 2018 έλαβε πάνω από 1.900 υπογραφές, αντιπροσωπεύοντας υπό διαχείριση επενδυτικό ενεργητικό ύψους άνω των 81 τρισεκατ. δολαρίων¹¹, επιβεβαιώνει την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης από την πλευρά των επενδυτών, οι οποίοι ενσωματώνουν στις αναλύσεις τους ολοένα και περισσότερες πληροφορίες που αφορούν τη διαχείριση και την

επίδοση των εταιρειών σε θέματα ESG. Η ύπαρξη αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών για ουσιαστικά ζητήματα ESG μπορεί να βοηθήσει τους επενδυτές να διαμορφώσουν μια πλήρη εικόνα της εταιρικής επίδοσης και των προοπτικών της, της έκθεσης μιας εταιρείας σε κινδύνους και της αποτελεσματικότητάς της στον εντοπισμό και την αξιοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών.

Μια βασική πρόκληση που παραμένει είναι η έλλειψη τυποποίησης όσον αφορά τη μέτρηση και τη δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG. Προκειμένου να ανταποκριθούν σε αυτή τη ζήτηση για στοιχεία ESG, οι εταιρείες χρειάζεται να κατανοήσουν το είδος των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών που είναι ουσιαστικές για τις κεφαλαιαγορές και να δημοσιοποιούν με αποτελεσματικό τρόπο συγκρίσιμα δεδομένα για θέματα που επηρεάζουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και σχετίζονται άμεσα με την ικανότητά τους να παράγουν αξία μακροπρόθεσμα.

Σκοπός του παρόντος Οδηγού

Τα χρηματιστήρια μπορούν να συμβάλλουν στο σχηματισμό πιο βιώσιμων κεφαλαιαγορών που προσανατολίζονται προς τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας, διευκολύνοντας τη ροή πληροφοριών και ενισχύοντας τη διαφάνεια σε θέματα ESG. Μέσω του ρόλου τους ως κεντρικά σημεία αναφοράς για τις εταιρείες, τους επενδυτές και τις ρυθμιστικές αρχές, τα χρηματιστήρια μπορούν να προάγουν την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών γύρω από τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Κινητοποιήσεις όπως η πρωτοβουλία Sustainable Stock Exchanges (SSE) των Ηνωμένων Εθνών, ενθαρρύνουν τη διάχυση βέλτιστων πρακτικών για τη δημοσιοποίηση και ενσωμάτωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων, στοχεύοντας στην ανάπτυξη των βιώσιμων επενδύσεων σε τοπικές κεφαλαιαγορές. Τα χρηματιστήρια προβαίνουν στην αυτορρύθμιση των θεμάτων ESG στις αγορές τους προσφέροντας καθοδήγηση και κατάρτιση στις εκδότριες, δημιουργώντας κανόνες διαφάνειας και αναπτύσσοντας επενδυτικά προϊόντα, όπως δείκτες βιωσιμότητας, που ανταμείβουν τις εταιρείες με καλή επίδοση σε θέματα ESG. Το Χρηματιστήριο Αθηνών συμμετέχει στην πρωτοβουλία SSE από το 2018.

Ο παρών Οδηγός αποτελεί εργαλείο με το οποίο οι επιχειρήσεις μπορούν να προσδιορίσουν τα ουσιαστικά θέματα ESG που πρέπει να δημοσιοποιούν και να διαχειρίζονται, με βάση τις επιπτώσεις αυτών των θεμάτων στη μακροπρόθεσμη απόδοσή τους. Παρέχει επίσης πρακτικές οδηγίες σχετικά με τους δείκτες που πρέπει να χρησιμοποιούν οι εταιρείες για τη δημοσιοποίηση των εν λόγω πληροφοριών.

Στόχοι του Οδηγού του Χ.Α. είναι οι εξής:

- Η αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της διαφάνειας σε θέματα ESG και η επισήμανση των επιχειρηματικών ευκαιριών που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η μείωση της πολυπλοκότητας και της επιβάρυνσης των εταιρειών για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG, μέσω σαφών, πρακτικών και συγκεκριμένων κατευθυντήριων γραμμών.
- Η υποστήριξη των εταιρειών και η διασφάλιση της αποτελεσματικής δημοσιοποίησης ουσιαστικών για τη λειτουργία τους θεμάτων ESG, μέσω της βελτίωσης της ποιότητας, της συγκρισιμότητας και της διαθεσιμότητας δεδομένων και της εφαρμογής σύγχρονων πλαισίων δημοσιοποίησης πληροφοριών.
- Η ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις ελληνικές επιχειρήσεις.
- Η διευκόλυνση της ροής πληροφοριών μεταξύ εταιρειών, επενδυτών και άλλων ενδιαφερομένων μερών.
- Η ενσωμάτωση ουσιαστικών και συναφών δεδομένων ESG στη διαδικασία λήψης επενδυτικών αποφάσεων.

Σε ποιους απευθύνεται ο Οδηγός;

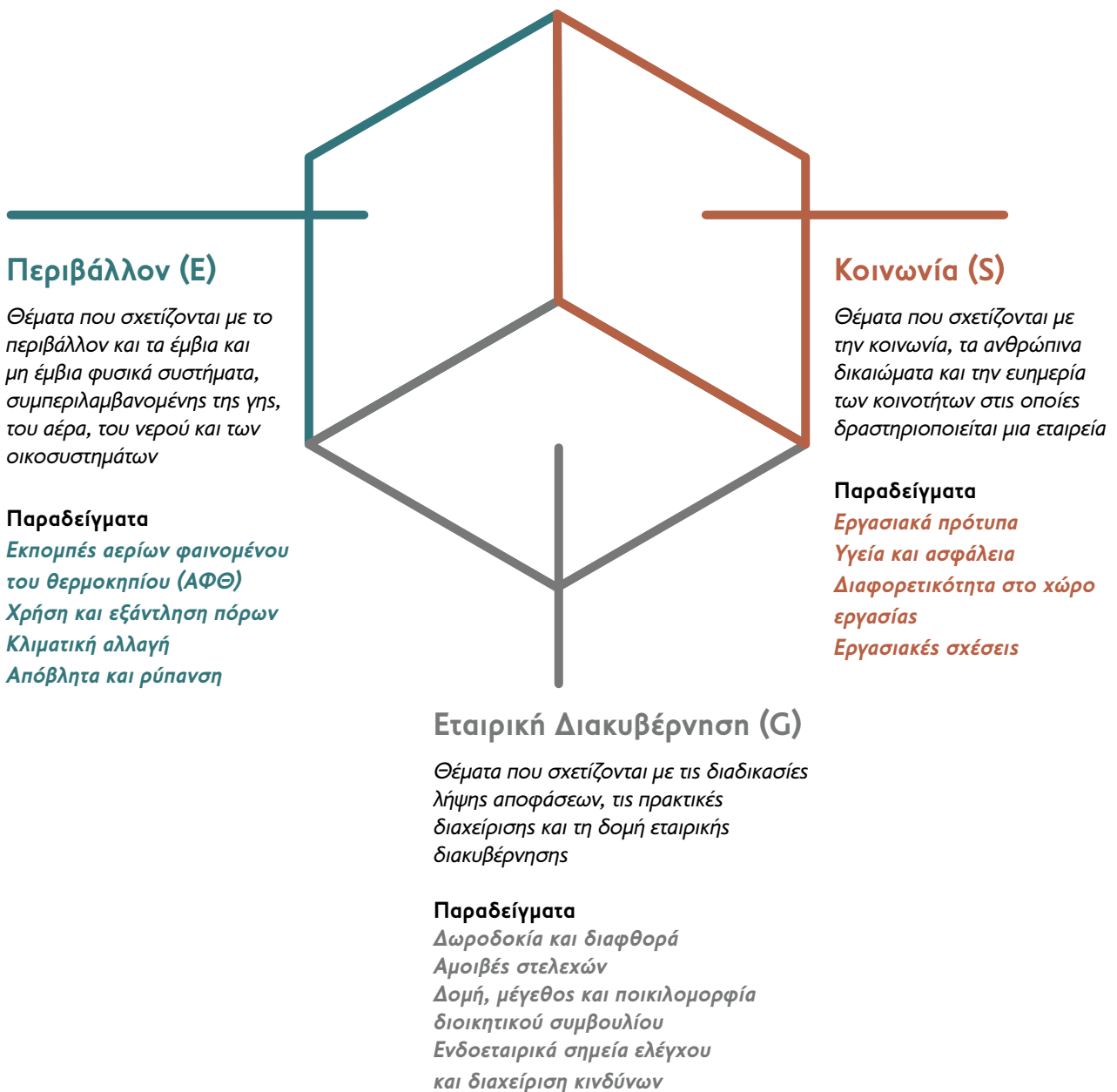
Παρότι το κοινό στο οποίο απευθύνεται ο Οδηγός είναι οι εισηγμένες εταιρείες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από εταιρείες όλων των μεγεθών με δραστηριοποίηση σε όλους τους κλάδους της οικονομίας. Οι εταιρείες με ιστορικό δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG μπορούν να αναπτύξουν περαιτέρω τις δραστηριότητές τους μέσω της χρήσης των βέλτιστων πρακτικών που περιγράφονται στον Οδηγό, ενώ εκείνες που μόλις ξεκινούν να δημοσιοποιούν μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον Οδηγό στις προσπάθειές τους για την ενίσχυση της διαφάνειας σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο Οδηγός παρουσιάζει εθελοντικές κατευθυντήριες γραμμές για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, και οι προτεινόμενοι δείκτες ESG είναι ευθυγραμμισμένοι με τις απαιτήσεις που ορίζει η οδηγία της ΕΕ. Οι εταιρείες που υποχρεούνται να δημοσιεύουν μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες βάσει της οδηγίας της ΕΕ, καθώς και εκείνες που επιθυμούν να προβούν στη δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG οικειοθελώς, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον παρόντα Οδηγό για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών που αξιολογούνται θετικά από επενδυτές με μακροπρόθεσμο ορίζοντα κατά τη διαμόρφωση των επενδυτικών τους χαρτοφυλακίων.

ESG και κεφαλαιαγορές

ESG

Ο όρος «ESG» αναφέρεται σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης που μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει αξία μακροπρόθεσμα. Σε εταιρικό πλαίσιο, αναφέρεται στην ενσωμάτωση μη χρηματοοικονομικών παραγόντων στην επιχειρηματική στρατηγική και τη λήψη αποφάσεων. Παρόλο που οι δείκτες ESG συχνά αποκαλούνται «μη χρηματοοικονομικοί», συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και ο τρόπος διαχείρισής τους από μια εταιρεία έχει χρηματοοικονομικές συνέπειες.

Σκοπός δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG

Οι επενδυτές χρησιμοποιούν τις πληροφορίες ESG προκειμένου να καθορίσουν πόσο ανθεκτική και έτοιμη είναι μια εταιρεία να διαχειριστεί τις αλλαγές στο περιβάλλον που δραστηριοποιείται.

Τα δεδομένα ESG, σε συνδυασμό με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία, επιτρέπουν στους επενδυτές να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα της κάθε εταιρείας, να κατανοήσουν την ανταγωνιστική της θέση και την αποτελεσματικότητα με την οποία μπορεί να αξιοποιεί νέες ευκαιρίες. Πέραν της μείωσης φαινομένων ασύμμετρης πληροφόρησης, η δημοσιοποίηση και η αποτελεσματική διαχείριση των θεμάτων ESG μπορούν να αποφέρουν σημαντικά οφέλη για τις εταιρείες.

Ενδεικτικά, μπορεί να έχουν τα εξής αποτελέσματα:

Βελτιωμένη πρόσβαση σε κεφάλαια

Έρευνες έχουν δείξει ότι οι επιχειρήσεις που δημοσιοποιούν πληροφορίες ESG και εμφανίζουν καλή επίδοση σε ουσιαστικά για τη λειτουργία τους θέματα ESG, έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια με χαμηλότερο κόστος¹².

Η διαφάνεια ως προς την επίδοση μιας επιχείρησης σε θέματα ESG και τον τρόπο που σχετίζεται με τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας, μπορεί να ενισχύσει την ικανότητα μιας εταιρείας να προσελκύει μακροπρόθεσμους επενδυτές, ιδίως θεσμικούς, οι πολιτικές των οποίων απαιτούν την ενσωμάτωση πληροφοριών ESG στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων.

Συμμόρφωση με κανονιστικές αλλαγές

Η ανάγκη για ενίσχυση της δημοσιοποίησης πληροφοριών για θέματα σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη προάγεται και από τις κυβερνήσεις, οι οποίες όλο και περισσότερο προχωρούν στην υιοθέτηση υποχρεωτικών απαιτήσεων για τη δημοσιοποίηση εταιρικών μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, όπως η οδηγία 2014/95/ΕΕ για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απαιτήσεις δημοσιοποίησης αναμένεται να επεκταθούν στο μέλλον¹³. Οι εταιρείες που καθιερώνουν σαφείς διαδικασίες για τον εντοπισμό, τη μέτρηση και τη διαχείριση ζητημάτων ESG θα είναι σε θέση να ανταποκρίνονται γρήγορα στις ρυθμιστικές εξελίξεις, να μειώνουν τους κινδύνους συμμόρφωσης και να διασφαλίζουν την άδεια λειτουργίας τους σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον¹⁴.

Ενίσχυση της εταιρικής επίδοσης

Πρόσφατες έρευνες υποστηρίζουν σθεναρά την ενσωμάτωση των αρχών βιώσιμης ανάπτυξης στη στρατηγική των εταιρειών. Η καλή επίδοση σε σημαντικούς δείκτες ESG μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία αξίας για τους μετόχους και στη βελτίωση της μακροπρόθεσμης εταιρικής επίδοσης. Οι εταιρείες που σημειώνουν υψηλότερη επίδοση σε ουσιαστικά για τη λειτουργία τους θέματα ESG, παρουσιάζουν ισχυρότερα επιχειρηματικά αποτελέσματα, απόδοση μετοχών και μελλοντική κερδοφορία^{15 16}.

Ενίσχυση της εταιρικής φήμης και της συνεργασίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Η δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG και η βελτίωση της επίδοσης μιας εταιρείας σε ουσιαστικά για τη λειτουργία της θέματα καταδεικνύει την ηθική της ευθυγράμμιση με διεθνείς πρωτοβουλίες, όπως οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), καθώς και τη δέσμευσή της για δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας. Η παροχή πληροφοριών σχετικά με ουσιαστικά μη χρηματοοικονομικά θέματα επιτρέπει την αποτελεσματική ενημέρωση τόσο των εσωτερικών όσο και των εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών μιας εταιρείας, και προσφέρει ευκαιρίες για ουσιώδη συμμετοχή και συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη¹⁷.

Επενδυτική συνάφεια και ουσιαστικότητα

Βασικό κριτήριο για την επιτυχή δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG είναι ο καθορισμός των παραγόντων που συνδέονται με την ικανότητα μιας επιχείρησης να δημιουργεί αξία και είναι, επομένως, *ουσιαστικοί* για την επιχείρηση και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι εταιρείες πρέπει να εντοπίζουν, να ιεραρχούν και να δημοσιοποιούν τα θέματα ESG που είναι περισσότερο ουσιαστικά για τη λειτουργία τους, καθώς και να εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο τα θέματα αυτά επηρεάζουν την εταιρική τους επίδοση και την ικανότητά τους να εφαρμόζουν τη στρατηγική τους.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΟΔΛΠ), ως ουσιαστικά θέματα αναγνωρίζονται τα θέματα για τα οποία αν μια εταιρεία δώσει ελλιπή ή ανακριβή στοιχεία θα μπορούσε να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις όσων βασίζονται στις δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις¹⁸. Οι εταιρείες αντιμετωπίζουν διαφορετικά θέματα βιώσιμης ανάπτυξης, ανάλογα με το επιχειρηματικό τους μοντέλο, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιούνται. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών πληροφόρησης των επενδυτών, οι εταιρείες πρέπει να δημοσιοποιούν την επίδοσή τους στα ουσιαστικά θέματα ESG που ενδέχεται να επηρεάσουν τη χρηματοοικονομική και επιχειρηματική τους επίδοση.

Με στόχο τη διασφάλιση δημοσιοποίησης πληρέστερων πληροφοριών ESG και την υποστήριξη των εταιρειών για τη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων που δημοσιοποιούν, το Χρηματιστήριο Αθηνών ανέπτυξε αυτόν τον Οδηγό, εστιάζοντας στα ουσιαστικά θέματα ESG που ενδιαφέρουν τους επενδυτές. Ο Οδηγός περιλαμβάνει συγκεκριμένους δείκτες ESG σύμφωνα με τις ανάγκες των διαφορετικών κλάδων δραστηριοποίησης των Ελληνικών εισηγμένων εταιρειών. Βασίζεται σε βέλτιστες πρακτικές που περιγράφονται σε διεθνείς πρωτοβουλίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως τα πρότυπα ανά κλάδο του SASB, οι κατευθυντήριες οδηγίες της πρωτοβουλίας GRI, το CDP και ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας, καθώς και στις υπάρχουσες απαιτήσεις της ελληνικής αγοράς για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Ο Οδηγός του Χρηματιστηρίου Αθηνών προσδιορίζει τα ουσιαστικά θέματα για τους διαφορετικούς κλάδους δραστηριοποίησης των εταιρειών, σύμφωνα με τις πρόσφατες κατευθυντήριες γραμμές του SASB. Αποτελεί εργαλείο που θα βοηθήσει τις εταιρείες να κατανοήσουν την αρχή της ουσιαστικότητας και τα ουσιαστικά θέματα για τον κλάδο τους, να ενισχύσουν τη διαφάνειά τους και να αποκομίσουν οφέλη από τη βελτιωμένη επίδοσή τους σε θέματα ESG.

Δεν υπάρχει μία ενιαία μέθοδος για την αξιολόγηση και την επιλογή των ουσιαστικών θεμάτων ESG προς δημοσιοποίηση.

Η οδηγία για τη δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών αναγνωρίζει δύο προσεγγίσεις προσδιορισμού των ουσιαστικών θεμάτων με τις οποίες οι εταιρείες μπορούν να αξιολογήσουν την ανάπτυξη, την επίδοση, τη θέση τους και τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους εκτός των ορίων τους.

Για την κατανόηση **της έκτασης της ανάπτυξης, της επίδοσης και της θέσης μιας εταιρείας**, αξιολογείται η χρηματοοικονομική επίπτωση (ουσιαστικότητα) των θεμάτων.

Η αναγνώριση των ουσιαστικών θεμάτων με χρηματοοικονομικά κριτήρια αξιοποιείται κυρίως από επενδυτές, καθώς τους επιτρέπει να εκτιμούν την κλίμακα των επιπτώσεων ενός ουσιαστικού θέματος στην εταιρεία.

Για την κατανόηση **των επιπτώσεων μιας εταιρείας εκτός των ορίων της**, αξιολογούνται οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και την κοινωνία. Η αναγνώριση των ουσιαστικών θεμάτων με περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια απευθύνεται πρωτίστως στους πολίτες, τους καταναλωτές, τους εργαζόμενους, τις κοινότητες και την κοινωνία των πολιτών, καθώς παρουσιάζει τον αντίκτυπο που έχουν οι δραστηριότητες της εταιρείας στα ενδιαφερόμενα μέρη, την κοινωνία και το περιβάλλον.

Οι δύο προσεγγίσεις αλληλεπικαλύπτονται, καθώς ο μετασχηματισμός μιας αγοράς και/ή οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να μετατρέψουν την εξωτερική επίπτωση μιας επιχείρησης (θετική ή αρνητική) σε επιχειρηματική ευκαιρία που μπορεί να θεωρηθεί χρηματοοικονομικά σημαντική.

Χαρακτηριστικά προτεινόμενης προσέγγισης δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG

Ποιότητα και παροχή δεδομένων

Οι εταιρείες, μετά τον προσδιορισμό των ουσιαστικών θεμάτων ESG για τη λειτουργία τους, πρέπει να επιλέξουν τους δείκτες που θα χρησιμοποιούν για την παρακολούθηση και αποτελεσματική δημοσιοποίηση της επίδοσής τους. Όπου είναι δυνατόν, οι εταιρείες είναι επιθυμητό να παρέχουν ποσοτικά, συγκρίσιμα και μακροπρόθεσμα στοιχεία, τα οποία να δείχνουν την σταδιακή ενσωμάτωση των θεμάτων ESG στη λειτουργία τους. Συνιστάται στις εταιρείες να χρησιμοποιούν δείκτες διεθνώς αναγνωρισμένων πρωτοβουλιών, όπως της πρωτοβουλίας GRI, του οργανισμού SASB, του CDP ή του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών (UNGC)¹⁹. Οι εταιρείες πρέπει να γνωστοποιούν τη μεθοδολογία και τον τρόπο υπολογισμού των ποσοτικών στοιχείων που δημοσιοποιούν, παρέχοντας εξηγήσεις για τον τρόπο σύνδεσης της χρηματοοικονομικής και μη επίδοσής τους.

Αμεροληψία

Οι εταιρείες πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα στοιχεία που παρέχουν είναι αντικειμενικά και δεν περιλαμβάνουν μόνο δείκτες στους οποίους παρουσιάζουν καλή επίδοση. Οι εταιρείες δεν πρέπει να συγκαλύπτουν τις λιγότερο ευνοϊκές πληροφορίες. Αντιθέτως, ενθαρρύνονται να παρέχουν εξηγήσεις και να επιδεικνύουν την προσέγγισή τους για να βελτιώσουν και να μετριάσουν τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στο μέλλον.

Πεδίο αναφοράς

Συνιστάται η δημοσιοποίηση δεδομένων που καλύπτουν όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων των εταιρειών. Όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα, οι εταιρείες πρέπει να δηλώνουν σαφώς ποια τμήματα των δραστηριοτήτων τους καλύπτουν τα δεδομένα που δημοσιεύουν. Οι όμιλοι ενθαρρύνονται να παρέχουν δεδομένα που καλύπτουν όλες τις δραστηριότητές τους, δηλαδή τόσο τη μητρική εταιρεία όσο και τις θυγατρικές που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του ομίλου ή σε ισοδύναμα έγγραφα. Εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για όλες τις οντότητες του ομίλου, συνιστάται να ξεκινήσουν με τη δημοσιοποίηση στοιχείων για τη μητρική εταιρεία και να προχωρήσουν σταδιακά στην ενσωμάτωση πληροφοριών και για τις άλλες οντότητες. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να γίνεται σαφής αναφορά ποιες θυγατρικές περιλαμβάνονται στο πεδίο αναφοράς.

Ευθύνη και εποπτεία

Για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των θεμάτων ESG απαιτείται η συμμετοχή της ανώτατης διοίκησης κάθε επιχείρησης. Το Διοικητικό Συμβούλιο και στελέχη της ανώτατης διοίκησης πρέπει να συμμετέχουν στον προσδιορισμό των στρατηγικών ουσιαστικών θεμάτων ESG και τον καθορισμό των κύριων δεικτών επίδοσης (KPI). Οι εταιρείες πρέπει να παρακολουθούν την επίδοσή τους σε θέματα ESG και να ενημερώνουν τα διοικητικά τους συμβούλια, ώστε να είναι σε θέση να ασκούν αποτελεσματικά τον εποπτικό τους ρόλο. Οι ετήσιες δημοσιοποιήσεις μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών προτείνεται να εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Διασφάλιση ακρίβειας πληροφοριών

Επί του παρόντος, δεν είναι υποχρεωτικό για τις εταιρείες να λαμβάνουν εξωτερική διασφάλιση για τις πληροφορίες ESG που δημοσιοποιούν, ωστόσο, συνιστάται στις εταιρείες να προχωρούν στην εξωτερική διασφάλιση του περιεχομένου των εκθέσεων τους, για την ενίσχυση της αξιοπιστίας τους.

Μορφή και προσβασιμότητα

Οι πληροφορίες για τα θέματα ESG επικοινωνούνται στα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω διαφορετικών καναλιών, συμπεριλαμβανομένων εταιρικών ιστοσελίδων, ετήσιων εκθέσεων, εκθέσεων βιώσιμης ανάπτυξης ή άλλων μορφών πληροφόρησης. Οι εταιρείες μπορούν να επιλέξουν να παρουσιάζουν αυτές τις πληροφορίες μέσω:

- (α) αυτόνομης έκθεσης / απολογισμού βιώσιμης ανάπτυξης,
- (β) των χρηματοοικονομικών τους εκθέσεων, με την ενσωμάτωση αναφορών στα ουσιαστικά θέματα ESG, ή
- (γ) ενοποιημένου απολογισμού (integrated report), που προσδιορίζει πως μια εταιρεία δημιουργεί αξία μέσω της στρατηγικής, της διακυβέρνησης και της επίδοσής της.

Χρονοδιάγραμμα

Οι εταιρείες πρέπει να δημοσιεύουν τις επιδόσεις τους σε θέματα ESG σε ετήσια βάση εντός έξι μηνών από το τέλος της οικονομικής τους χρήσης.

Κατηγοριοποίηση δεικτών ESG και δομή των οδηγιών δημοσιοποίησης

Η δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG απαιτεί σύνθετες αλλά σαφείς πρακτικές. Η εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών διαφάνειας μπορεί να ενισχύσει τις κεφαλαιαγορές, να τονώσει την ανάπτυξη και να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη στις αναδυόμενες αγορές.

Αναγνωρίζουμε ότι η βελτιωμένη επίδοση σε θέματα ESG οδηγεί σε καλύτερη χρηματιστηριακή επίδοση και αξιοπιστία στις εκτιμήσεις των επενδυτών. Αναγνωρίζουμε επίσης ότι οι αξιόπιστες εκτιμήσεις των επενδυτών μπορούν να οδηγήσουν σε καλύτερα χαρτοφυλάκια για Έλληνες και ξένους επενδυτές και να συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της διαφάνειας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Δημιουργήσαμε έτσι μια σειρά δεικτών ESG που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι ελληνικές εισηγμένες εταιρείες για τη δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, ώστε να ενισχυθεί και να βελτιωθεί η δημοσίευση των εν λόγω στοιχείων.

Ορισμός γενικών και κλαδικών δεικτών

Οι προτεινόμενοι δείκτες περιλαμβάνουν τους γενικούς δείκτες (που αφορούν το σύνολο της οικονομίας) και τους κλαδικούς δείκτες. Οι γενικοί δείκτες διακρίνονται σε βασικούς και προηγμένους. Για κάθε δείκτη έχουν αναπτυχθεί οδηγίες δημοσιοποίησης, ώστε να κατανοήσουν οι εταιρείες το είδος των πληροφοριών που χρειάζεται να δημοσιεύουν.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εταιρείες με υψηλή επίδοση σε ουσιαστικά θέματα ESG παρουσιάζουν καλύτερα αποτελέσματα από τις εταιρείες με χαμηλή επίδοση σε ουσιαστικά θέματα ESG²⁰, αναγνωρίζουμε τη σημασία των κλαδικών δεικτών. Οι αναλυτές και οι επενδυτές χρησιμοποιούν κλαδικούς δείκτες για την αξιολόγηση χαρτοφυλακίων εταιρειών, καθώς τα ουσιαστικά θέματα διαφέρουν ανά κλάδο. Ως εκ τούτου, αναπτύξαμε κλαδικούς δείκτες προκειμένου να βοηθήσουμε τις ελληνικές εισηγμένες εταιρείες να κατανοήσουν ποια είναι τα ζητήματα που θεωρούνται στρατηγικής σημασίας για τον κλάδο τους και πως αν βελτιώσουν την προσέγγιση διαχείρισής τους και την επίδοσή τους στα εν λόγω θέματα είναι πιθανό να επιτύχουν καλύτερη χρηματοοικονομική επίδοση μακροπρόθεσμα.

Ο Οδηγός βασίζεται σε πρακτικές δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG που περιγράφονται σε διεθνείς οδηγίες και πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης όπως τα πρότυπα ανά κλάδο του SASB. Πραγματοποιήσαμε εμπεριστατωμένη βιβλιογραφική επισκόπηση των υπάρχοντων πλαισίων αναφορών (π.χ. SASB, GRI, CDP, Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας κ.λπ.) και των εταιρικών εκθέσεων ώστε να προσαρμόσουμε το περιεχόμενο των δεικτών στις ελληνικές επιχειρήσεις και στο βαθμό εξοικείωσής τους με τη δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG.

Γενικοί δείκτες

Βασικοί δείκτες (core metrics)

Δείκτες που η δημοσιοποίησή τους συνιστάται σε όλες τις εταιρείες. Οι εν λόγω δείκτες επιλέχθηκαν αναγνωρίζοντας το γενικό χαρακτήρα των θεμάτων ESG και την οικουμενικότητα της εφαρμογής τους.

Προηγμένοι δείκτες (advanced metrics)

Δείκτες που εστιάζουν στην επίδοση σε πιο σύνθετα θέματα ESG. Αυτή η ομάδα δεικτών δημιουργήθηκε προκειμένου να επιτρέψει στις εταιρείες που έχουν ενσωματώσει ήδη στη στρατηγική τους τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης να προβάλουν το έργο τους, αλλά και να αναδείξει τα θέματα που οι ελληνικές εταιρείες πρέπει να κατανοήσουν ώστε να βελτιώσουν σταδιακά την επίδοση και τον τρόπο δημοσιοποίησής τους.

Κλαδικοί δείκτες (sector-specific metrics)

Δείκτες που δημιουργήθηκαν ειδικά για τους κλάδους που εκπροσωπούνται στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Οι κλαδικοί δείκτες μπορούν να προσφέρουν μια σαφή εικόνα των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες σε σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς τα περισσότερα ουσιαστικά θέματα διαφέρουν μεταξύ επιχειρηματικών κλάδων και τομέων.

Δομή οδηγιών δημοσιοποίησης

Οι οδηγίες δημοσιοποίησης και των τριών ομάδων δεικτών ακολουθούν την παρακάτω δομή:

Ορισμός

Επίσημος ορισμός/εξήγηση δείκτη.

Τρόπος μέτρησης

Οι δείκτες χωρίζονται σε ποιοτικούς και ποσοτικούς. Για κάθε δείκτη, παρέχεται μια περίληψη των απαιτούμενων πληροφοριών/δεδομένων που πρέπει να δημοσιεύονται από την εταιρεία.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

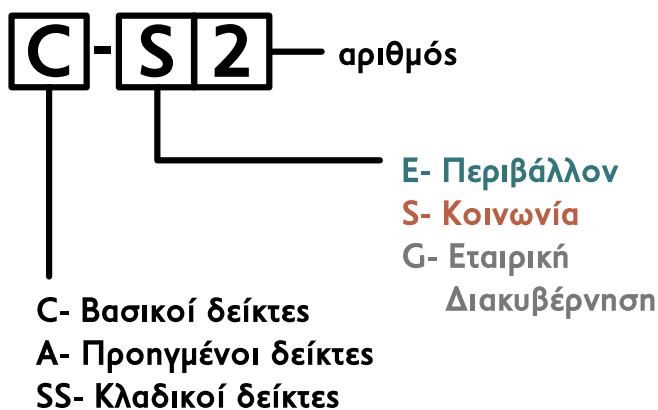
Παρουσιάζονται σχετικά πλαίσια και πρότυπα για τη δημοσίευση πληροφοριών που αφορούν το δείκτη. Οι εταιρείες μπορούν να ανατρέξουν σε αυτά, καθώς αποτελούν εξωτερικές πηγές που ζητούν τη δημοσιοποίηση παρόμοιων πληροφοριών. Στα πλαίσια και τα πρότυπα που αναφέρονται περιλαμβάνονται τα εξής: GRI, IIRC, SASB, CDP, TCFD, το Οικουμενικό Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών (UNGC), ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας (ΕΚΒ) και η νομοθεσία δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΝΔΜΧΠ).

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη*

Κατάλογος των κλάδων στις εταιρείες των οποίων προτείνεται να χρησιμοποιήσουν το δείκτη.

*Ισχύει μόνο για τους κλαδικούς δείκτες

Δομή ID Δεικτών

Οδηγίες δημοσιοποίησης πληροφοριών

Βασικοί δείκτες (core metrics)

Οι βασικοί δείκτες, όπως παρουσιάζονται παρακάτω, συνιστάται να δημοσιοποιούνται από όλες οι εταιρείες.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη
Περιβάλλον	C-E1	Άμεσες εκπομπές (Scope 1)
	C-E2	Έμμεσες εκπομπές (Scope 2)
	C-E3	Κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού
Κοινωνία	C-S1	Γυναίκες εργαζόμενες
	C-S2	Γυναίκες εργαζόμενες σε διευθυντικές θέσεις
	C-S3	Δείκτες κινητικότητας προσωπικού
	C-S4	Κατάρτιση εργαζομένων
	C-S5	Πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων
	C-S6	Συλλογικές συμβάσεις εργασίας
	C-S7	Αξιολόγηση προμηθευτών
Εταιρική Διακυβέρνηση	C-G1	Εποπτεία βιώσιμης ανάπτυξης
	C-G2	Πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας
	C-G3	Πολιτική ασφάλειας δεδομένων

Στις σελίδες που ακολουθούν περιγράφονται οι οδηγίες δημοσιοποίησης για όλους τους βασικούς δείκτες.

C-E1: Άμεσες εκπομπές (Scope 1)

Ορισμός

Ως άμεσες εκπομπές αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου (Scope 1) ορίζονται οι εκπομπές ΑΦΘ που προέρχονται από πηγές που ανήκουν ή ελέγχονται από την εταιρεία. Οι άμεσες εκπομπές (Scope 1) περιλαμβάνουν την καύση ορυκτών καυσίμων στις εγκαταστάσεις της εταιρείας και την κατανάλωση καυσίμων των οχημάτων στόλου της.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-E1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τις μεικτές άμεσες εκπομπές ΑΦΘ (Scope 1) σε τόνους ισοδύναμου CO₂.

Όλες οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που καλύπτονται από το πρωτόκολλο του Κιότο πρέπει να περιλαμβάνονται στις άμεσες εκπομπές (Scope 1). Η εταιρεία θα πρέπει να προσδιορίζει τις εκπομπές που προέρχονται, ενδεικτικά, από τις ακόλουθες πηγές:

- Παραγωγή ηλεκτρισμού, θέρμανσης, ψύξης και ατμού
- Φυσική ή χημική επεξεργασία
- Μεταφορά υλικών, προϊόντων, αποβλήτων, εργαζομένων και επιβατών

Δεν περιλαμβάνονται οι άμεσες εκπομπές CO₂ από την καύση βιομάζας.

Η εταιρεία θα πρέπει να υπολογίζει τις μεικτές άμεσες εκπομπές ΑΦΘ (Scope 1) με τη χρήση κατάλληλων προτύπων (π.χ. με το [Greenhouse Gas Protocol Corporate and Accounting Standard](#)). Οι μεθοδολογίες, οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 305-1, SASB, CDP C6.1, EKB-13, ΝΔΜΧΠ

C-E2: Έμμεσες εκπομπές (Scope 2)

Ορισμός

Ως έμμεσες εκπομπές ΑΦΘ (Scope 2) ορίζονται οι εκπομπές ΑΦΘ που προέρχονται από την παραγωγή της αγορασμένης ηλεκτρικής ενέργειας²¹ που καταναλώνεται από την εταιρεία.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-E2 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τις μεικτές έμμεσες εκπομπές ΑΦΘ (Scope 2) σε τόνους ισοδύναμου CO₂.

Όλες οι εκπομπές ΑΦΘ που καλύπτονται από το πρωτόκολλο του Κιότο πρέπει να περιλαμβάνονται στις έμμεσες εκπομπές (Scope 2). Η εταιρεία θα πρέπει να δημοσιοποιεί τις εκπομπές από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται για τη λειτουργία της εταιρείας και του εξοπλισμού της (ιδιόκτητου και μη) ως έμμεσες εκπομπές (Scope 2).

Η εταιρεία θα πρέπει να υπολογίζει τις μεικτές έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (Scope 2) με τη χρήση κατάλληλων προτύπων (π.χ. με το Greenhouse Gas Protocol Corporate and Accounting Standard).

Οι μεθοδολογίες, οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 305-2, SASB, CDP C6.2, EKB-13, ΝΔΜΧΠ

C-E3: Κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού

Ορισμός

Ως συνολική ποσότητα ενέργειας που καταναλώνεται εντός του οργανισμού ορίζεται η κατανάλωση αγορασμένης ή παραγόμενης από την ίδια την εταιρεία ενέργειας από ανανεώσιμες (π.χ. αιολική, ηλιακή, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, βιομάζα κ.λπ.) και μη ανανεώσιμες (π.χ. άνθρακας, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, ηλεκτρική ενέργεια, θέρμανση, ψύξη, ατμός κ.λπ.) πηγές ενέργειας.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-E3 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί:

- Τη συνολική ποσότητα ενέργειας που καταναλώθηκε εντός του οργανισμού σε MWh
- Το ποσοστό της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκε, σε ποσοστό (%)
- Το ποσοστό της ενέργειας που καταναλώθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές, σε ποσοστό (%)

Ο τύπος για τον υπολογισμό της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας εντός ενός οργανισμού είναι ο εξής:

Συνολική κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού=

$$\begin{aligned} & \text{(Κατανάλωση μη ανανεώσιμων καυσίμων)} \\ & + \text{(Κατανάλωση ανανεώσιμων καυσίμων)} \\ & + \text{(ηλεκτρική ενέργεια, ενέργεια για θέρμανση, ενέργεια για ψύξη} \\ & \quad \text{και τηλεθέρμανση που αγοράστηκαν για κατανάλωση)} \\ & + \text{(ηλεκτρική ενέργεια, ενέργεια για θέρμανση, ενέργεια για ψύξη και τηλεθέρμανση} \\ & \quad \text{που παράχθηκαν από την ίδια την εταιρεία και δεν καταναλώθηκαν)} \\ & - \text{(ηλεκτρική ενέργεια, ενέργεια για θέρμανση, ενέργεια για ψύξη και} \\ & \quad \text{τηλεθέρμανση που πουλήθηκαν)} \end{aligned}$$

Οι μεθοδολογίες, οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Ο τύπος για τον υπολογισμό του ποσοστού της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκε είναι ο εξής:

Ποσοστό της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώθηκε=

$$= \frac{\text{Ηλεκτρική ενέργεια που αγοράστηκε για κατανάλωση}}{\text{Συνολική κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού}} \times 100$$

Ο τύπος για τον υπολογισμό του ποσοστού της ενέργειας που καταναλώθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές είναι ο εξής:

Ποσοστό της ενέργειας που καταναλώθηκε και προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές =

$$= \frac{\text{Κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας}}{\text{Συνολική κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού}} \times 100$$

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 302-1, SASB, CDP C8.2a, EKB-13, ΝΔΜΧΠ

C-S1: Γυναίκες εργαζόμενες

Ορισμός

Ως αριθμός γυναικών εργαζομένων στην εταιρεία ορίζεται ο συνολικός αριθμός των γυναικών σύμφωνα με την καταγραφή προσωπικού.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-S1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό αριθμό των γυναικών εργαζομένων στην εταιρεία, σε ποσοστό (%).

Ο εν λόγω δείκτης προκύπτει διαιρώντας το συνολικό αριθμό των γυναικών στην εταιρεία με τον μέσο όρο του συνολικού αριθμού των εργαζομένων (άνδρες και γυναίκες) στην εταιρεία και πολλαπλασιάζοντας στη συνέχεια τον αριθμό αυτό επί 100, ώστε να προκύψει το ποσοστό.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 405-1, SASB, EKB-15, ΝΔΜΧΠ

C-S2: Γυναίκες εργαζόμενες σε διευθυντικές θέσεις

Ορισμός

Ως αριθμός των γυναικών σε διευθυντικές θέσεις ορίζεται ο αριθμός των γυναικών εργαζομένων που βρίσκονται στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-S2 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το ποσοστό των γυναικών σε διευθυντικές θέσεις (δηλ. τις γυναίκες εργαζόμενες στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές), σε ποσοστό (%).

Ο εν λόγω δείκτης προκύπτει διαιρώντας τον αριθμό των γυναικών εργαζομένων που βρίσκονται στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές, με τον συνολικό αριθμό των εργαζομένων στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές και πολλαπλασιάζοντας στη συνέχεια τον αριθμό αυτό επί 100 ώστε να προκύψει το ποσοστό.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 405-1, SASB, EKB-15, ΝΔΜΧΠ

C-S3: Δείκτες κινητικότητας προσωπικού

Ορισμός

Οι δείκτες κινητικότητας προσωπικού αναφέρονται στους δείκτες εθελούσιας και μη εθελούσιας κινητικότητας που προκύπτουν με την αποχώρηση των εργαζομένων από μια εταιρεία.

- Ο δείκτης εθελούσιας κινητικότητας αναφέρεται στο ρυθμό με τον οποίο οι εργαζόμενοι αποχωρούν από την εταιρεία με δική τους πρωτοβουλία εντός μιας χρονικής περιόδου.
- Ο δείκτης μη εθελούσιας κινητικότητας αναφέρεται στο ρυθμό με τον οποίο μια εταιρεία απολύει τους εργαζομένους της εντός μιας χρονικής περιόδου, λόγω αιτιών όπως η χαμηλή απόδοση, η ανάρμοστη συμπεριφορά και η παραβίαση των πολιτικών εργασίας ή λόγω απόφασης της εταιρείας για μείωση του προσωπικού.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-S3 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τους ετήσιους δείκτες εθελουσίας και μη κινητικότητας, σε ποσοστό (%).

Ο δείκτης εθελούσιας κινητικότητας υπολογίζεται διαιρώντας το συνολικό αριθμό των εθελούσιων αποχωρήσεων προσωπικού εντός ενός έτους με το μέσο αριθμό των εργαζομένων εντός του έτους και πολλαπλασιάζοντας αυτόν τον αριθμό επί 100 ώστε να προκύψει το ποσοστό.

Ο δείκτης μη εθελούσιας κινητικότητας υπολογίζεται διαιρώντας το συνολικό αριθμό των υποχρεωτικών αποχωρήσεων προσωπικού εντός ενός έτους με το μέσο αριθμό των εργαζομένων εντός ενός έτους και πολλαπλασιάζοντας αυτόν τον αριθμό επί 100 ώστε να προκύψει το ποσοστό.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 401-1, SASB, EKB-15, ΝΔΜΧΠ

C-S4: Κατάρτιση εργαζομένων

Ορισμός

Ως κατάρτιση εργαζομένων ορίζεται η εκπαίδευση εργαζομένων μέσω επίσημων προγραμμάτων κατάρτισης που στοχεύουν στην αύξηση ή την ενίσχυση των τεχνικών δεξιοτήτων, των γνώσεων και της αποδοτικότητας των εργαζομένων, καθώς και της αξίας που δημιουργούν για την ίδια την εταιρεία.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-S4 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το μέσο όρο των ωρών κατάρτισης των εργαζομένων της κατά την περίοδο αναφοράς, με βάση την ιεραρχία των εργαζομένων.

Η ιεραρχία των εργαζομένων ορίζεται από τις εξής δύο κατηγορίες εργαζομένων:

- Τους εργαζόμενους στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές
- Τους εργαζόμενους στο 90% των εργαζομένων με τις χαμηλότερες συνολικές αποδοχές

Ο μέσος όρος των ωρών κατάρτισης για το 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές υπολογίζεται διαιρώντας το συνολικό αριθμό των ωρών κατάρτισης που παρέχονται στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές με το συνολικό αριθμό των εργαζομένων στο 10% των εργαζομένων με τις υψηλότερες συνολικές αποδοχές.

**Μέσος όρος ωρών κατάρτισης
(10% υψηλότερα αμοιβομένων εργαζομένων)=**

*Συνολικός αριθμός ωρών κατάρτισης που παρέχονται στο κορυφαίο 10%
των εργαζομένων με βάση τις συνολικές αποδοχές*

*Συνολικός αριθμός εργαζομένων στο κορυφαίο 10% των εργαζομένων
με βάση τις συνολικές αποδοχές*

Ομοίως, ο μέσος όρος των ωρών κατάρτισης για το 90% των εργαζομένων με τις χαμηλότερες συνολικές αποδοχές υπολογίζεται διαιρώντας το συνολικό αριθμό των ωρών κατάρτισης που παρέχονται στο 90% των εργαζομένων με τις χαμηλότερες συνολικές αποδοχές με το συνολικό αριθμό των εργαζομένων στο κατώτερο 90% των εργαζομένων με βάση τις συνολικές αποδοχές.

**Μέσος όρος ωρών κατάρτισης
(90% χαμηλότερα αμοιβομένων εργαζομένων)=**

*Συνολικός αριθμός ωρών κατάρτισης που παρέχονται στο κατώτερο 90% των εργαζομένων
με βάση τις συνολικές αποδοχές*

*Συνολικός αριθμός εργαζομένων στο κατώτερο 90% των εργαζομένων
με βάση τις συνολικές αποδοχές*

Η κατάρτιση των εργαζομένων μπορεί να αναφέρεται σε:

- όλα τα είδη επαγγελματικής κατάρτισης και καθοδήγησης
- εκπαιδευτική άδεια μετ' αποδοχών που χορηγείται από την εταιρεία στους εργαζομένους της
- κατάρτιση ή εκπαίδευση σε εξωτερικό φορέα της οποίας το κόστος καλύπτεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από μια εταιρεία
- κατάρτιση σε συγκεκριμένα θέματα

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 404-1, SASB, ΝΔΜΧΠ

C-S5: Πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Ορισμός

Η πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ένα επίσημο έγγραφο της εταιρείας που περιγράφει τις πρακτικές και τη δέσμευση μιας εταιρείας να σέβεται τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-S5 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί αν διατηρεί πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η εταιρεία πρέπει να δημοσιοποιεί τα διεθνή ή εγχώρια πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία αναγνωρίζει και/ή στα οποία δεσμεύεται (π.χ. Διεθνής χάρτης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και Συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία), τις προσδοκίες της εταιρείας από το προσωπικό και τους επιχειρηματικούς της εταίρους, καθώς και τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την πολιτικής της και σχετίζονται με τη λειτουργία και τις πρακτικές της.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 412-1, SASB, Αρχές 1 και 2 του UNGC, ΝΔΜΧΠ

C-S6: Συλλογικές συμβάσεις εργασίας

Ορισμός

Ως συλλογική διαπραγμάτευση ορίζεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης μεταξύ εργοδοτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων σχετικά με τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης, όπως μισθοί, παροχές, ασφαλείς συνθήκες εργασίας και ελευθερία του συνδικαλιζέσθαι.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-S6 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό αριθμό ενεργών υπαλλήλων που καλύπτεται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας, σε ποσοστό (%).

Για τον υπολογισμό του ποσοστού, ο συνολικός αριθμός των ενεργών εργαζομένων που καλύπτεται από συλλογική σύμβαση εργασίας διαιρείται με το συνολικό αριθμό των ενεργών εργαζομένων και πολλαπλασιάζεται στη συνέχεια επί 100 ώστε να προκύψει το ποσοστό.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 407-1, SASB, Αρχή 3 του UNGC, ΝΔΜΧΠ

C-S7: Αξιολόγηση προμηθευτών

Ορισμός

Ως αξιολόγηση προμηθευτών ορίζεται η διαδικασία εκτίμησης της απόδοσης ενός προμηθευτή.

Οι αξιολογήσεις προμηθευτών πραγματοποιούνται σε τακτική βάση, καθώς μπορούν να βοηθήσουν τις εταιρείες να μειώσουν το κόστος, να βελτιώσουν την επιχειρηματική τους επίδοση, να μειώσουν πιθανές ζημιές στη δημόσια εικόνα τους και να παράγουν οικονομικότερα προϊόντα.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-S7 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το κατά πόσον ελέγχει τους προμηθευτές της χρησιμοποιώντας περιβαλλοντικά, κοινωνικά και κριτήρια εταιρικής διακυβέρνησης (ESG).

Τα θέματα που εξετάζουν οι εταιρείες κατά την αξιολόγηση των προμηθευτών με τη χρήση κριτηρίων ESG περιλαμβάνουν:

Περιβάλλον

- Διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων (πολιτική, διαδικασίες, σύστημα διαχείρισης κ.λπ.)
- Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου
- Κατανάλωση ενέργειας και νερού
- Παραγόμενα επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα
- Περιβαλλοντικά πρόστιμα

Κοινωνία

- Εργασιακά πρότυπα
- Διαφορετικότητα και ίσες ευκαιρίες
- Υγεία και ασφάλεια στην εργασία
- Παιδική και αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία

Εταιρική διακυβέρνηση

- Σύνθεση διοικητικού συμβουλίου
- Πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης
- Κώδικας δεοντολογίας

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 308-2, GRI 414-1, SASB, EKB-17, ΝΑΜΧΠ

C-G1: Εποπτεία βιώσιμης ανάπτυξης

Ορισμός

Ως εποπτεία της βιώσιμης ανάπτυξης ορίζεται η διαδικασία με την οποία το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) επιβλέπει τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης της εταιρείας σε επίπεδο επιτροπής συμβουλίου ή με την οποία τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης της εταιρείας συζητιούνται με τη Διοίκηση κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων του Δ.Σ.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-G1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί αν το Δ.Σ. της εταιρείας εποπτεύει τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης σε επίπεδο επιτροπής συμβουλίου ή αν τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης συζητιούνται με τη Διοίκηση κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων του Δ.Σ.

Εφόσον ισχύει, η εταιρεία πρέπει να δημοσιοποιεί τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης που έχουν τεθεί ή συζητηθεί στις συνεδριάσεις του Δ.Σ.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-20, GRI 102-32, SASB, EKB-5

C-G2: Πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας

Ορισμός

Η πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας είναι ένα επίσημο έγγραφο της εταιρείας που περιγράφει τις πρακτικές και τις θεμελιώδεις αρχές επιχειρηματικής δεοντολογίας (π.χ. για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας) που μια εταιρεία υιοθετεί και θεσπίζει προκειμένου να ασκεί τις δραστηριότητές της με ηθικό και έντιμο τρόπο.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-G2 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί αν διατηρεί πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας.

Η εταιρεία πρέπει να δημοσιοποιεί τους διεθνείς ή εγχώριους νόμους επιχειρηματικής δεοντολογίας τους οποίους αναγνωρίζει και/ή στους οποίους δεσμεύεται (π.χ. International Anti-Bribery and Fair Competition Act του 1998) και τις θεμελιώδεις αρχές της πολιτικής της αναφορικά με τις πρακτικές και τις λειτουργίες της εταιρείας, καθώς και το κατά πόσον τα θέματα επιχειρηματικής δεοντολογίας κοινοποιούνται στους εργαζομένους.

Οι εταιρείες συχνά ενσωματώνουν τις αρχές επιχειρηματικής δεοντολογίας στον εταιρικό κώδικα δεοντολογίας τους.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-16, GRI 205-1, GRI 205-2, GRI 205-3, SASB, EKB-20, ΝΔΜΧΠ

C-G3: Πολιτική ασφάλειας δεδομένων

Ορισμός

Η πολιτική ασφάλειας δεδομένων είναι ένα επίσημο έγγραφο της εταιρείας που περιγράφει τις πρακτικές και τις δεσμεύσεις της για την εξασφάλιση της ακεραιότητας και της ασφάλειας των δεδομένων της και των πελατών της.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης C-G3 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί αν διατηρεί πολιτική ασφάλειας δεδομένων.

Η εταιρεία θα πρέπει να δημοσιοποιεί τα διεθνή ή εγχώρια πρότυπα προστασίας δεδομένων τα οποία αναγνωρίζει και/ή στα οποία δεσμεύεται (π.χ. ΓΚΠΔ) και τις θεμελιώδεις αρχές της πολιτικής της σχετικά με τις πρακτικές και τις λειτουργίες της, καθώς και κατά πόσον τα θέματα ασφάλειας δεδομένων εξετάζονται σε επίπεδο Δ.Σ.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 418-1, SASB

Προηγμένοι δείκτες (advanced metrics)

Οι προηγμένοι δείκτες, όπως παρουσιάζονται παρακάτω, εστιάζουν στην επίδοση σε πιο σύνθετα θέματα ESG.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη
Περιβάλλον	A-E1	Άλλες έμμεσες εκπομπές (Scope 3)
	A-E2	Κίνδυνοι και ευκαιρίες από την κλιματική αλλαγή
Κοινωνία	A-S1	Συμμετοχή ενδιαφερομένων μερών
	A-S2	Δαπάνες κατάρτισης εργαζομένων
	A-S3	Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων
	A-S4	Αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου - εργαζομένων
	A-S5	Έσοδα από βιώσιμα προϊόντα
Εταιρική Διακυβέρνηση	A-G1	Επιχειρηματικό μοντέλο
	A-G2	Ουσιαστικά θέματα
	A-G3	Στόχοι ESG
	A-G4	Μεταβλητές αμοιβές
	A-G5	Εξωτερική διασφάλιση

Στις σελίδες που ακολουθούν περιγράφονται οι οδηγίες δημοσιοποίησης για όλους τους προηγμένους δείκτες.

A-E1: Άλλες έμμεσες εκπομπές (Scope 3)

Ορισμός

Ως άλλες έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (Scope 3) ορίζονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που προέρχονται από μη άμεσες πηγές και οι οποίες δεν ανήκουν ή ελέγχονται από την εταιρεία. Παραδείγματα μη άμεσων πηγών περιλαμβάνουν την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, τη μετακίνηση των εργαζομένων από και προς την εργασία τους, τη μεταφορά αγορασμένων καυσίμων κ.λπ.

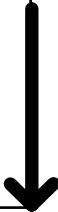
Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-E1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τις μεικτές έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (Scope 3) σε τόνους ισοδύναμου CO₂.

Όλες οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που καλύπτονται από το πρωτόκολλο του Κιότο πρέπει να περιλαμβάνονται στις άλλες έμμεσες εκπομπές (Scope 3).

Η εταιρεία πρέπει να υπολογίζει τις μεικτές έμμεσες εκπομπές ΑΦΘ (Scope 3) χρησιμοποιώντας κατάλληλα πρότυπα (π.χ. [Corporate Value Chain \(Scope 3\) Accounting and Reporting Standard](#)) και να παρέχει ανάλυση των εκπομπών ανάντη (upstream), αλλά και κατόντη (downstream) της λειτουργίας της εταιρείας.

Το πρωτόκολλο αερίων του θερμοκηπίου προσδιορίζει τις ακόλουθες κατηγορίες ανάντη (upstream) και κατόντη (downstream) μιας εταιρείας.

Ανάντη της εταιρείας (upstream)	Κατόντη της εταιρείας (downstream)
 — Αγορά αγαθών και υπηρεσιών — Κεφαλαιακά αγαθά — Δραστηριότητες που σχετίζονται με καύσιμα και ενέργεια (και δεν περιλαμβάνονται στις εκπομπές Scope 1 ή Scope 2) — Μεταφορά και διανομή προς την εταιρεία — Απόβλητα που παράγονται κατά τη λειτουργία — Επαγγελματικά ταξίδια — Μετακίνηση εργαζομένων από και προς την εργασία — Μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία ανάντη της εταιρείας (upstream leased assets) — Λοιπές δραστηριότητες ανάντη της εταιρείας	— Μεταφορά και διανομή κατόντη της εταιρείας — Επεξεργασία πωληθέντων προϊόντων — Χρήση πωληθέντων προϊόντων — Επεξεργασία στο τέλος του κύκλου ζωής των πωληθέντων προϊόντων — Μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία κατόντη της εταιρείας (downstream leased assets) — Συμβάσεις δικαιώχρησης (franchises) — Επενδύσεις — Λοιπές δραστηριότητες κατόντη της εταιρείας

Οι μεθοδολογίες, οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 305-3, CDP C6.4a, SASB, EKB-13, ΝΔΜΧΠ

A-E2: Κίνδυνοι και ευκαιρίες από την κλιματική αλλαγή

Ορισμός

Οι κίνδυνοι από την κλιματική αλλαγή είναι δυνητικά αρνητικά γεγονότα ή συνθήκες της αγοράς που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα μιας εταιρείας. Οι ευκαιρίες από την κλιματική αλλαγή είναι δυνητικά ευεργετικά γεγονότα που ενδέχεται να προκύψουν από τις προσπάθειες μιας εταιρείας να προσαρμοστεί και να μετριάσει την κλιματική αλλαγή.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-E2 απαιτεί από την εταιρεία να εξετάζει τυχόν κινδύνους και ευκαιρίες που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.

Η εταιρεία πρέπει να δημοσιοποιεί στοιχεία σχετικά με τους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής που αναγνωρίζει το TCFD. Το TCFD αναγνωρίζει δύο βασικές κατηγορίες κλιματικών κινδύνων, τους κινδύνους μετάβασης και τους φυσικούς κινδύνους.

Οι κίνδυνοι μετάβασης σχετίζονται με τη μετάβαση μιας εταιρείας σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και περιλαμβάνουν:

- Πολιτικούς και νομικούς κινδύνους – πολιτικές δράσεις (π.χ. τιμολόγηση του άνθρακα) που επιχειρούν να περιορίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ή πολιτικές δράσεις που επιδιώκουν την προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
- Τεχνολογικούς κινδύνους - τεχνολογικές εξελίξεις ή καινοτομίες που υποστηρίζουν τη μετάβαση σε ένα νέο οικονομικό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα και υψηλών ενεργειακών αποδόσεων που ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις εταιρείες.
- Κινδύνους της αγοράς - μεταβολές της προσφοράς και της ζήτησης.
- Κινδύνους φήμης.

Οι φυσικοί κίνδυνοι σχετίζονται με την άμεση υλική ζημία των περιουσιακών στοιχείων μιας εταιρείας ή τη διατάραξη της εφοδιαστικής αλυσίδας της και περιλαμβάνουν:

- Υψηλούς κινδύνους - αυξημένη δριμύτητα ακραίων καιρικών φαινομένων.
- Χρόνιους κινδύνους - πιο μακροπρόθεσμες αλλαγές των κλιματικών συνθηκών, όπως αύξηση της θερμοκρασίας.

Το TCFD αναγνωρίζει ότι μια εταιρεία, στην προσπάθειά της να προσαρμοστεί στην κλιματική αλλαγή και να μετριάσει τις επιπτώσεις της, μπορεί να επικεντρωθεί στους εξής πέντε τομείς, επιτυγχάνοντας

ταυτόχρονα θετικά οικονομικά αποτελέσματα:

- Αποδοτικότητα πόρων (resource efficiency)
- Πηγές ενέργειας
- Προϊόντα και υπηρεσίες
- Αγορές
- Ανθεκτικότητα (resilience)

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-15, SASB, CDP C2, TCFD, ΝΔΜΧΠ

A-S1: Συμμετοχή ενδιαφερομένων μερών

Ορισμός

Ως συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών ορίζεται η διαδικασία επικοινωνίας, διαβούλευσης και αλληλεπίδρασης με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-S1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη της και να αναλύει τις βασικές πρακτικές που χρησιμοποιεί στην αλληλεπίδρασή της με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η εταιρεία πρέπει να δημοσιοποιεί:

- τις κύριες ομάδες ενδιαφερομένων μερών που έχει εντοπίσει
- τα βασικά θέματα και ανησυχίες που ανακύπτουν ανά ομάδα ενδιαφερομένων μερών
- την ανταπόκριση της εταιρείας και τις ενέργειες που έγιναν για τα θέματα που αναδείχθηκαν

Εφόσον ισχύει, η εταιρεία πρέπει να συμπεριλαμβάνει μια περιγραφή της διαδικασίας που ακολούθησε για τη διαχείριση των κινδύνων και των ευκαιριών που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τα συμφέροντα της κοινωνίας.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-40, GRI 102-41, GRI 102-42, GRI 102-43, GRI 102-44, SASB, EKB-9

A-S2: Δαπάνες κατάρτισης εργαζομένων

Ορισμός

Ως κατάρτιση εργαζομένων ορίζεται η εκπαίδευση εργαζομένων μέσω επίσημων προγραμμάτων κατάρτισης που στοχεύουν στην αύξηση ή την ενίσχυση των τεχνικών δεξιοτήτων, των γνώσεων, της αποδοτικότητας, καθώς και της αξίας που δημιουργούν οι εργαζόμενοι για την ίδια της εταιρεία.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-S2 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό ποσό των δαπανών για την εκπαίδευση των εργαζομένων της σε ευρώ.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

A-S3: Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων

Ορισμός

Ως μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων ορίζεται η διαφορά μεταξύ του μέσου βασικού μισθού γυναικών και ανδρών.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-S3 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τη μισθολογική διαφορά μεταξύ των φύλων, σε ποσοστό (%).

Αρχικά, η εταιρεία θα πρέπει να υπολογίζει τη μέση ετήσια αμοιβή τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης. Οι τύποι για τον υπολογισμό της μέσης ετήσιας αμοιβής για άνδρες και γυναίκες εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης είναι οι εξής:

Ο τύπος για τον υπολογισμό της μισθολογικής διαφοράς μεταξύ των δύο φύλων είναι ο εξής:

Μέση ετήσια αμοιβή για άνδρες εργαζομένους πλήρους απασχόλησης=

$$= \frac{\text{Σύνολο όλων των ετήσιων βασικών μισθών όλων των ανδρών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης (συμπ. μπόνους)}}{\text{Συνολικός αριθμός ανδρών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης}} \quad (1)$$

Μέση ετήσια αμοιβή για γυναίκες εργαζομένες πλήρους απασχόλησης=

$$= \frac{\text{Σύνολο όλων των ετήσιων βασικών μισθών όλων των γυναικών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης (συμπ. μπόνους)}}{\text{Συνολικός αριθμός γυναικών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης}} \quad (2)$$

Ο τύπος για τον υπολογισμό της μισθολογικής διαφοράς μεταξύ των δύο φύλων είναι ο εξής:

Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων (%)=

$$= \frac{(2) - (1)}{(2)} \times 100$$

Έτσι προκύπτει η μέση μισθολογική διαφορά μεταξύ των φύλων σε ετήσιους μισθούς ως ποσοστό των αμοιβών των ανδρών. Μια «αρνητική» μισθολογική διαφορά μεταξύ των φύλων δείχνει ότι οι γυναίκες κερδίζουν περισσότερα από τους άνδρες.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 405-2, SASB

A-S4: Αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου - εργαζομένων

Ορισμός

Ως αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου - εργαζομένων ορίζεται η διαφορά μεταξύ των ετήσιων συνολικών αποδοχών του διευθύνοντος συμβούλου και της μέσης τιμής (median) των συνολικών αποδοχών των εργαζομένων μιας εταιρείας.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-S4 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί την αναλογία των ετήσιων συνολικών αποδοχών του διευθύνοντος συμβούλου προς τη μέση τιμή (median) των συνολικών αποδοχών των εργαζομένων.

Ο τύπος για τον υπολογισμό της αναλογίας αμοιβής του διευθύνοντος συμβούλου είναι ο εξής:

Αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου=

$$= \frac{\text{Ετήσιες συνολικές αποδοχές διευθύνοντος συμβούλου (1)}}{\text{Μέση τιμή (median) των συνολικών αποδοχών όλων των εργαζομένων}}$$

Ο αριθμός αυτός πρέπει να παρουσιάζεται ως αναλογία ως εξής:

$$[(1)/(2)]: 1$$

προκειμένου να δείχνει πόσες φορές υψηλότερες είναι οι ετήσιες συνολικές αποδοχές του διευθύνοντος συμβούλου σε σύγκριση με τη μέση τιμή (median) των συνολικών αποδοχών των εργαζομένων μιας εταιρείας

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-38, SASB

A-S5: Έσοδα από βιώσιμα προϊόντα

Ορισμός

Ως έσοδα από βιώσιμα προϊόντα ορίζονται τα έσοδα της εταιρείας που προέρχονται από βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-S5 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τα έσοδα που προέρχονται από προϊόντα και υπηρεσίες, οι οποίες έχουν περιβαλλοντικά και / ή κοινωνικά οφέλη, σε ποσοστό (%).

Η εταιρεία πρέπει να αναφέρει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της που έχει αναγνωρίσει ότι προσφέρουν περιβαλλοντικά και / ή κοινωνικά οφέλη. Αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν δραστηριότητες που συμβάλλουν ουσιαστικά στην κυκλική οικονομία, την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, τον μετριασμό ή την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή κ.λπ. Για τον προσδιορισμό των βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών, οι εταιρείες μπορούν να ανατρέξουν σε περιβαλλοντικά συστήματα ταξινόμησης και ορισμούς που καθορίζονται από θεσμούς, διεθνείς και κλαδικές πρωτοβουλίες, όπως το Ευρωπαϊκό σύστημα ταξινόμησης για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες ([EU Taxonomy](#)) και το Σύστημα Ταξινόμησης Πράσινων Ομολόγων ([Climate Bonds Taxonomy](#)) της Πρωτοβουλίας Κλιματικών Ομολόγων (Climate Bonds Initiative).

Ο τύπος για τον υπολογισμό του ποσοστού των εσόδων που προέρχονται από βιώσιμα προϊόντα είναι ο εξής:

% εσόδων που προέρχονται από βιώσιμα προϊόντα=

$$= \frac{\text{Έσοδα που προέρχονται από βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες}}{\text{Συνολικά έσοδα}} \times 100$$

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB, TCFD, ΝΔΜΧΠ

A-G1: Επιχειρηματικό μοντέλο

Ορισμός

Το επιχειρηματικό μοντέλο μιας εταιρείας περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η εταιρεία ενσωματώνει το όραμα, τους στρατηγικούς στόχους, τις πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης και τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες για τη δημιουργία εσόδων και την επίτευξη κερδών.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-G1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το επιχειρηματικό της μοντέλο, καθώς και τη διαδικασία μέσω της οποίας δημιουργεί αξία.

Η εταιρεία πρέπει να στοχεύει στην περιγραφή της διαδικασίας δημιουργίας αξίας. Πρέπει να καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίον οι κύριοι πόροι της μετασχηματίζονται στα τελικά προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχει και να αναφέρει ποιες είναι οι κυριότερες επιχειρηματικές δραστηριότητες που είναι υπεύθυνες για τον μετασχηματισμό και την επακόλουθη παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών. Η εταιρεία πρέπει επίσης να αναφέρει τον αντίκτυπο που έχουν οι επιχειρηματικές της δραστηριότητες στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η διαδικασία μέσω της οποίας δημιουργεί αξία επηρεάζει τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη της. Επιπλέον, συνιστάται η αναφορά των βασικών πτυχών που υποστηρίζουν τη διαδικασία δημιουργίας αξίας της εταιρείας.

Για παράδειγμα:

Όραμα: Ο μελλοντικός στόχος της εταιρείας

Στρατηγικοί στόχοι: Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι που αποσκοπούν στην επίτευξη του οράματος της εταιρείας

Εταιρική διακυβέρνηση: Η κύρια δομή ηγεσίας της εταιρείας

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

IIRC, ΝΔΜΧΠ

A-G2: Ουσιαστικά θέματα

Ορισμός

Η αξιολόγηση των ουσιαστικών θεμάτων είναι η διαδικασία με την οποία μια εταιρεία εντοπίζει τα θέματα που αντικατοπτρίζουν τις σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές της επιπτώσεις και επηρεάζουν τις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις των ενδιαφερομένων μερών της.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-G2 απαιτεί από την εταιρεία να περιγράφει τον τρόπο αξιολόγησης των ουσιαστικών της θεμάτων, τα στάδια που ακολουθεί για τον εντοπισμό των σχετικών σημαντικών θεμάτων και την προτεραιοποίησή της.

Αυτή η αναφορά μπορεί να περιλαμβάνει:

- Τη διαδικασία εντοπισμού των σημαντικών θεμάτων που αξιολογήθηκαν.
- Την περιγραφή της μεθοδολογίας αξιολόγησης που ακολούθησε η Διοίκηση της εταιρείας.
- Την περιγραφή της μεθοδολογίας αξιολόγησης που ακολουθήθηκε μέσω της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Τον κατάλογο των πιο ουσιαστικών θεμάτων της εταιρείας.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-47, SASB, IIRC, EKB-2

A-G3: Στόχοι ESG

Ορισμός

Ως στόχοι ESG ορίζονται οι βραχυπρόθεσμοι, μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι στόχοι επίδοσης που τίθενται από μια εταιρεία.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-G3 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τους βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους επίδοσης που σχετίζονται με τους στρατηγικούς στόχους ESG που έχει θέσει.

Παρατίθενται ενδεικτικά χρονικά πλαίσια για τους στόχους επίδοσης:

- Βραχυπρόθεσμοι: 1-3 έτη
- Μεσοπρόθεσμοι: 4-7 έτη
- Μακροπρόθεσμοι: 8-10 έτη

Παραδείγματα στόχων επίδοσης ESG περιλαμβάνουν:

Περιβάλλον: Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κατά ένα ορισμένο ποσοστό

Κοινωνία: Μείωση του δείκτη εθελούσιας κινητικότητας κατά ένα ορισμένο ποσοστό

Εταιρική διακυβέρνηση: Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στο διοικητικό συμβούλιο κατά ένα ορισμένο ποσοστό

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-15, SASB, EKB-3

A-G4: Μεταβλητές αμοιβές

Ορισμός

Ως μεταβλητή αμοιβή ορίζεται το ποσό αποδοχών που χορηγείται σε έναν εργαζόμενο μετά την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου επίδοσης.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-G4 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το ποσοστό μεταβλητών αμοιβών επί των συνολικών αποδοχών των στελεχών της.

Ο τύπος υπολογισμού του ποσοστού μεταβλητών αμοιβών των στελεχών μιας εταιρείας είναι ο εξής:

% μεταβλητών αμοιβών=

$$= \frac{\text{Ποσό μεταβλητών αμοιβών, σε ευρώ}}{\text{Συνολικές αποδοχές στελεχών, σε ευρώ}} \times 100$$

Παραδείγματα τύπων μεταβλητών αμοιβών αποτελούν τα μπόνους, τα δικαιώματα αγοράς μετοχών και τα περιορισμένα δικαιώματα αγοράς μετοχών.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-35

A-G5: Εξωτερική διασφάλιση

Ορισμός

Ως εξωτερική διασφάλιση ορίζεται η διαδικασία κατά την οποία η αξιοπιστία, η ακρίβεια και η συνάφεια των δημοσιοποιημένων πληροφοριών που παρέχονται από μια εταιρεία εξετάζονται από κάποιον τρίτο (third party).

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης A-G5 απαιτεί από την εταιρεία να διασφαλίζει ότι οι δημοσιευμένες πληροφορίες για κάθε βασικό, προηγμένο και κλαδικό δείκτη επαληθεύονται από τρίτο εξωτερικό φορέα διασφάλισης.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-56, SASB

Κλαδικοί δείκτες (sector-specific metrics)

Οι κλαδικοί δείκτες δημιουργήθηκαν ειδικά για καθέναν από τους κλάδους που εκπροσωπούνται στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη
Περιβάλλον	SS-E1	Στρατηγική διαχείρισης εκπομπών
	SS-E2	Εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων
	SS-E3	Κατανάλωση νερού
	SS-E4	Διαχείριση νερού
	SS-E5	Διαχείριση αποβλήτων
	SS-E6	Περιβαλλοντικές επιπτώσεις συσκευασιών
	SS-E7	Ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών
	SS-E8	Κρίσιμες πρώτες ύλες
	SS-E9	Χημικές ουσίες σε προϊόντα
Κοινωνία	SS-S1	Ανακλήσεις προϊόντων
	SS-S2	Απόρρητο πελατών
	SS-S3	Νομικά αιτήματα για δεδομένα χρηστών
	SS-S4	Παραβιάσεις εργατικού δικαίου
	SS-S5	Πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου
	SS-S6	Επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας
	SS-S7	Πρακτικές μάρκετινγκ
	SS-S8	Ικανοποίηση πελατών
	SS-S9	Μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών
	SS-S10	Ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές δραστηριότητες
Εταιρική Διακυβέρνηση	SS-G1	Παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας
	SS-G2	Πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών

Στις σελίδες που ακολουθούν περιγράφονται οι οδηγίες δημοσιοποίησης για όλους τους προηγμένους δείκτες.

Μπορείτε να βρείτε τη συνοπτική απεικόνιση των κλάδων στους οποίους έχει εφαρμογή ο κάθε κλαδικός δείκτης στο **Παράρτημα 3**.

SS-E1: Στρατηγική διαχείρισης εκπομπών

Ορισμός

Ως στρατηγική διαχείρισης εκπομπών ορίζεται το επίσημο σχέδιο(α) με στόχους που έχει θεσπίσει η εταιρεία για τη διαχείριση και το μετριασμό των εκπομπών της.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τη μακροπρόθεσμη και βραχυπρόθεσμη στρατηγική της σε σχέση με τη διαχείριση, τη μείωση και τους στόχους επίδοσης που έχει θέσει για τις εκπομπές.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB, CDP C2.1

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Επεξεργασία εκχυλισμάτων και ορυκτών, Μεταφορές

SS-E2: Εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων

Ορισμός

Ως εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων ορίζεται η συνολική ποσότητα οξειδίων του αζώτου (NO_x), οξειδίων του θείου (SO_x), πτητικών οργανικών ενώσεων (VOC) και αιωρούμενων σωματιδίων (PM₁₀) που εκπέμπονται.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E2 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιεύει τη συνολική ποσότητα οξειδίων του αζώτου, οξειδίων του θείου, πτητικών οργανικών ενώσεων και αιωρούμενων σωματιδίων με διάμετρο μικρότερη ή ίση των 10 μικρόμετρων που εκπέμπονται, σε κιλά.

Η εταιρεία πρέπει να υπολογίζει τις εκπομπές χρησιμοποιώντας κατάλληλα πρότυπα (π.χ. [Greenhouse Gas Protocol Corporate and Accounting Standard](#)).

Οι μεθοδολογίες, οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 305-7, SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Επεξεργασία εκχυλισμάτων και ορυκτών, Μεταφορές

SS-E3: Κατανάλωση νερού

Ορισμός

Ως κατανάλωση νερού ορίζεται ο συνολικός όγκος νερού που χρησιμοποιείται από μια εταιρεία και δεν επιστρέφεται στην αρχική υδάτινη πηγή μετά την άντλησή του.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E3 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί:

- Το συνολικό όγκο νερού που αντλήθηκε για κατανάλωση από την εταιρεία ανά πηγή, σε m³.
- Το συνολικό όγκο νερού που καταναλώθηκε από την εταιρεία, σε m³.
- Τη συνολική ποσότητα νερού που ανακυκλώθηκε, σε ποσοστό (%).

Οι πηγές άντλησης υδάτων μπορούν να είναι:

- Επιφανειακά ύδατα, συμπεριλαμβανομένων υδάτων από υγρότοπους, ποτάμια, λίμνες και ωκεανούς
- Υπόγεια ύδατα
- Όμβρια ύδατα που συλλέγονται απευθείας και αποθηκεύονται από την εταιρεία
- Λύματα από άλλη εταιρεία
- Δημοτικά ύδατα ή άλλα δημόσια ή ιδιωτικά δίκτυα ύδρευσης.

Ο τύπος για τον υπολογισμό του συνολικού όγκου νερού που καταναλώνεται από την εταιρεία είναι ο εξής:

Κατανάλωση νερού=

Συνολικός όγκος νερού που αντλείται – Συνολικός όγκος νερού που απορρίπτεται

Ο τύπος για τον υπολογισμό του ποσοστού της συνολικής ποσότητας ανακυκλωμένου νερού είναι ο εξής:

% ανακυκλωμένου νερού=

$$= \frac{\text{Συνολικός όγκος νερού που ανακυκλώθηκε και επαναχρησιμοποιήθηκε}}{\text{Συνολικός όγκος νερού που αντλήθηκε}} \times 100$$

Οι μεθοδολογίες, οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 303-1, GRI 303-3, SASB, CDP W1.2

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Επεξεργασία εκχυλισμάτων και ορυκτών, Τρόφιμα και ποτά

SS-E4: Διαχείριση νερού

Ορισμός

Ως διαχείριση νερού ορίζεται η προσέγγιση και οι διαδικασίες που έχει υιοθετήσει ένας οργανισμός για τη βελτιστοποίηση της χρήσης του νερού και την καλύτερη δυνατή αξιοποίησή του, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τυχόν επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E4 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί την προσέγγισή της για τη διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με την κατανάλωση νερού και τα αντίστοιχα μέτρα μετριασμού τους που έχουν ληφθεί.

Παρατίθενται ενδεικτικές κατηγορίες κινδύνων διαχείρισης νερού:

- Φυσικοί κίνδυνοι: κίνδυνοι που συνδέονται με τη δραστηριοποίηση μιας εταιρείας σε περιοχές με λειψυδρία, ξηρασία ή πλημμύρες, καθώς και κίνδυνοι που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή
- Ρυθμιστικοί κίνδυνοι: κίνδυνοι που συνδέονται με την επιβολή πολιτικών και κανονιστικών πλαισίων για το νερό
- Κίνδυνοι φήμης: κίνδυνοι που προκύπτουν από δραστηριότητες της εταιρείας και ενδέχεται να πλήξουν τη φήμη της

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB, CDP W4.1

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Τρόφιμα και Ποτά, Υποδομές

SS-E5: Διαχείριση αποβλήτων

Ορισμός

Ως διαχείριση αποβλήτων ορίζεται η συλλογή, μεταφορά, διάθεση ή ανακύκλωση και η παρακολούθηση των αποβλήτων.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E5 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τη συνολική ποσότητα των παραγόμενων επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων, σε τόνους, καθώς και το ποσοστό των αποβλήτων ανά τύπο επεξεργασίας, σε ποσοστό (%).

Παραδείγματα τύπων επεξεργασίας αποβλήτων:

- ανακύκλωση
- επεξεργασία
- υγειονομική ταφή

Για τον υπολογισμό του ποσοστού, η συνολική ποσότητα αποβλήτων ανά τύπο επεξεργασίας πρέπει να διαιρείται με τη συνολική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 306-2, SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Επεξεργασία εκχυλισμάτων και ορυκτών, Υγειονομική περίθαλψη, Μετασχηματισμός πόρων

SS-E6: Περιβαλλοντικές επιπτώσεις συσκευασιών

Ορισμός

Ως περιβαλλοντική επίπτωση συσκευασιών ορίζεται η επίπτωση που προκαλείται από την απόρριψη υλικών συσκευασίας στο περιβάλλον.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E6 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί την προσέγγισή της όσον αφορά τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των συσκευασιών της καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Καταναλωτικά αγαθά, Τρόφιμα και ποτά

SS-E7: Ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών

Ορισμός

Ως ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών ορίζεται ο αριθμός των εργασιών, που ακυρώνονται, μειώνονται, διακόπτονται ή αναβάλλονται, με αποτέλεσμα να μην εμπίπτουν πλέον στον ορισμό που δίνει η εταιρεία για τις «προγραμματισμένες εργασίες». Αναφερόμαστε σε ακυρώσεις ή καθυστερήσεις εργασιών που έχουν προκληθεί λόγω των επιπτώσεων στην κοινωνία ή το περιβάλλον, όπως για παράδειγμα ενδεχόμενους κινδύνους για την άγρια πανίδα, την διασφάλιση της ανθρώπινης υγείας ή τα επίπεδα θορύβου σε μια περιοχή.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E7 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό αριθμό των ακυρώσεων και καθυστερήσεων εργασιών που έλαβαν χώρα.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Ανανεώσιμες πηγές και εναλλακτική ενέργεια

SS-E8: Κρίσιμες πρώτες ύλες

Ορισμός

Ως κρίσιμες πρώτες ύλες ορίζονται οι ουσίες που χρησιμοποιούνται από την εταιρεία και υπόκεινται σε κινδύνους ως προς την προμήθειά τους και οι οποίες είναι ιδιαίτερα σπάνιες²².

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E8 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τη προσέγγισή της στη διαχείριση της χρήσης των 27 κρίσιμων πρώτων υλών όπως αναγνωρίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή²³.

Οι 27 κρίσιμες πρώτες ύλες που αναγνωρίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι οι εξής:

2017 Κρίσιμες πρώτες ύλες			
Αντιμόνιο	Φθορίτης	Ελαφρές σπάνιες γαίες	Φώσφορος
Βαρυτίνη	Γάλλιο	Μαγνήσιο	Σκάνδιο
Βηρύλλιο	Γερμάνιο	Φυσικός γραφίτης	Μεταλλικό πυρίτιο
Βισμούθιο	Άφνιο	Φυσικό καουτσούκ	Ταντάλιο
Βορικά άλατα	Ήλιο	Νιόβιο	Βολφράμιο
Κοβάλτιο	Βαριές σπάνιες γαίες	Φωσφορικό άλας	Βανάδιο
Άνθρακας οπτανθρακοποίησης	Ινδίο	Μέταλλα της ομάδας του λευκόχρυσου	

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Ανανεώσιμες πηγές και εναλλακτική ενέργεια, Μετασχηματισμός πόρων, Τεχνολογία και επικοινωνίες

SS-E9: Χημικές ουσίες σε προϊόντα

Ορισμός

Ως χημικές ουσίες σε προϊόντα ορίζονται οι διακριτές, τεχνητά παρασκευασμένες ενώσεις που βρίσκονται σε εμπορικά προϊόντα.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-E9 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τις διαδικασίες που εφαρμόζει για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με τις χημικές ουσίες στα προϊόντα.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Καταναλωτικά αγαθά

SS-S1: Ανακλήσεις προϊόντων

Ορισμός

Ανάκληση προϊόντων είναι η διαδικασία ανάκτησης ενός προϊόντος από έναν πελάτη λόγω προβλημάτων δυσλειτουργίας και ανωμαλιών, παρέχοντας κάποιο είδος αποζημίωσης.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό αριθμό των ανακλήσεων προϊόντων που πραγματοποιήθηκαν.

Συνιστάται η δημοσιοποίηση πληροφοριών για τους τρεις πιο συχνούς λόγους ανάκλησης προϊόντων που αντιμετώπισε η εταιρεία κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Τρόφιμα και Ποτά, Υγειονομική περίθαλψη, Μετασχηματισμός πόρων

SS-S2: Απόρρητο πελατών

Ορισμός

Ως απόρρητο πελατών ορίζεται η διαχείριση και η προστασία των προσωπικών πληροφοριών των πελατών που έχουν παρασχεθεί από τους ίδιους για τους σκοπούς των καθημερινών τους συναλλαγών με την εταιρεία.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S2 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό αριθμό χρηστών των οποίων οι πληροφορίες χρησιμοποιήθηκαν για δευτερεύοντες σκοπούς.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για δευτερεύοντες σκοπούς μόνο εάν έχουν συλλεχθεί με βάση έννομο συμφέρον, σύμβαση ή ζωτικά συμφέροντα και έχει ελεγχθεί ότι ο νέος σκοπός είναι συμβατός με τον αρχικό σκοπό²⁴.

Παραδείγματα δευτερεύουσας χρήσης δεδομένων περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- διαφημίσεις στοχευμένων πωλήσεων
- βελτίωση των προϊόντων ή των υπηρεσιών της εταιρείας
- μεταφορά δεδομένων ή πληροφοριών σε τρίτους μέσω πώλησης, μίσθωσης ή κοινής χρήσης.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 418-1, SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Τεχνολογία και επικοινωνίες

SS-S3: Νομικά αιτήματα για δεδομένα χρηστών

Ορισμός

Ως νομικό αίτημα για δεδομένα χρηστών ορίζεται η ενέργεια με την οποία οι κρατικές ή διωκτικές αρχές αιτούνται δεδομένα χρηστών από μια εταιρεία.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S3 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί:

- το συνολικό αριθμό των μοναδικών αιτημάτων για δεδομένα χρηστών από κρατικές ή διωκτικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων αιτημάτων για το περιεχόμενο χρήσης.
- το συνολικό αριθμό μοναδικών χρηστών για τους οποίους ζητήθηκαν πληροφορίες από κρατικές ή διωκτικές αρχές.
- το ποσοστό των αιτημάτων από κρατικές ή διωκτικές αρχές που οδήγησαν σε γνωστοποίηση δεδομένων προς την αιτούμενη αρχή, σε ποσοστό (%).

Για τον υπολογισμό του ποσοστού, ο συνολικός αριθμός των αιτημάτων από κρατικές ή διωκτικές αρχές που οδήγησαν σε γνωστοποίηση δεδομένων πρέπει να διαιρεθεί με τον συνολικό αριθμό των αιτημάτων που υποβλήθηκαν από κρατικές ή διωκτικές αρχές.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Τεχνολογία και επικοινωνίες

SS-S4: Παραβιάσεις εργατικού δικαίου

Ορισμός

Ως παραβιάσεις εργατικού δικαίου ορίζονται οι ενέργειες που έχουν προκαλέσει παραβιάσεις ή αποσκοπούν στην παραβίαση εργασιακών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί από εθνικά ή διεθνή πρότυπα εργασίας για θέματα όπως μισθοί, ωράρια εργασίας και υπερωρίες.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S4 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό ποσό των χρηματικών ζημιών οι οποίες προκλήθηκαν ως αποτέλεσμα νομικών διαδικασιών που σχετίζονται με παραβιάσεις εργατικού δικαίου, σε ευρώ.

Παραδείγματα παραβιάσεων εργατικού δικαίου περιλαμβάνουν, ενδεικτικά:

- αποφυγή καταβολής των απαιτούμενων υπερωριών
- καταβολή υπο-κατώτατων μισθών
- μη διασφάλιση ενός ασφαλούς χώρου εργασίας σύμφωνα με το νόμο για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία
- μη ασφαλιστική κάλυψη των τραυματισμών των εργαζομένων.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις παραβιάσεις του εργατικού δικαίου σε σχέση με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του κλάδου των μεταφορών παρέχονται από τον [Κανονισμό \(ΕΚ\) αριθ. 561/2006](#).

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα
SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη
Μεταφορές

SS-S5: Πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου

Ορισμός

Ως πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου ορίζονται τα χρηματικά ποσά, τα οποία επιβάλλονται στις εταιρείες λόγω παραβίασης των κανόνων ασφάλειας δεδομένων και του απορρήτου, βάσει εθνικών και διεθνών προτύπων.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S5 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό ποσό των χρηματικών ζημιών οι οποίες προκλήθηκαν ως αποτέλεσμα νομικών διαδικασιών που σχετίζονται με παραβιάσεις ασφάλειας δεδομένων και του απορρήτου, σε ευρώ.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα
SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη
Υγειονομική Περίθαλψη, Τεχνολογία και επικοινωνίες

SS-S6: Επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας

Ορισμός

Ως επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας ορίζεται το αποτέλεσμα της προσέγγισης, των συστημάτων και των διαδικασιών που εφαρμόζει μια εταιρεία για την πρόληψη ατυχημάτων και τραυματισμών στους χώρους εργασίας.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S6 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί τα εξής:

- αριθμό τραυματισμών
- αριθμό θανάτων που σχετίζονται με την εργασία
- δείκτη συχνότητας ατυχημάτων
- δείκτη σοβαρότητας ατυχημάτων.

Ο τύπος για τον δείκτη συχνότητας ατυχημάτων είναι ο εξής:

Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων =

$$= \frac{\text{Αριθμός καταγεγραμμένων τραυματισμών} \times 200.000^*}{\text{Αριθμός ωρών εργασίας όλων των εργαζομένων σε ένα ημερολογιακό έτος}}$$

Ο τύπος για τον δείκτη σοβαρότητας ατυχημάτων είναι ο εξής:

Δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων =

$$= \frac{\text{Αριθμός εργάσιμων ημερών που χάθηκαν λόγω εργατικών ατυχημάτων} \times 200.000^*}{\text{Αριθμός ωρών εργασίας όλων των εργαζομένων σε ένα ημερολογιακό έτος}}$$

* Ο συντελεστής 200.000 δηλώνει τον αριθμό ωρών που εργάστηκαν 100 εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης, 40 ώρες την εβδομάδα για 50 εβδομάδες ετησίως.

Οι μεθοδολογίες, οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 403-2, SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Επεξεργασία εκχυλισμάτων και ορυκτών, Υποδομές, Ανανεώσιμες πηγές και εναλλακτική ενέργεια, Μετασχηματισμός πόρων

SS-S7: Πρακτικές μάρκετινγκ

Ορισμός

Ως πρακτικές μάρκετινγκ ορίζονται οι ενέργειες που εκτελεί μια εταιρεία για τη διαφήμιση και την προώθηση των προϊόντων και των υπηρεσιών της.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S7 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί την προσέγγισή της για τη διαφανή επικοινωνία των προϊόντων και υπηρεσιών της, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών μάρκετινγκ και σήμανσης προϊόντων.

Χρηματοπιστωτικός κλάδος

Όλοι οι οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στον χρηματοπιστωτικό κλάδο πρέπει να αναφέρουν την προσέγγισή τους σχετικά με τη γνωστοποίηση πληροφοριών για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους στους πελάτες τους, καθώς και τυχόν πολιτικές ή διαδικασίες που σχετίζονται με το μάρκετινγκ και τη διαφήμιση των προϊόντων και υπηρεσιών τους.

Τρόφιμα και ποτά

Όλες οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των τροφίμων και ποτών θα πρέπει να δημοσιοποιούν τις ακόλουθες πληροφορίες τα προϊόντα τους:

- Προέλευση των συστατικών στοιχείων των προϊόντων
- Κατάλογο των συστατικών των προϊόντων με ιδιαίτερη αναφορά σε ουσίες ή συστατικά που μπορούν να βλάψουν τους πελάτες ή το περιβάλλον
- Πληροφορίες σχετικά με την ασφαλή χρήση των προϊόντων
- Τρόπος ορθής απόρριψης των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της διακριτής σήμανσης ανακύκλωσης, εφόσον υπάρχει.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 417-1, SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Χρηματοπιστωτικός κλάδος, Τρόφιμα και ποτά

SS-S8: Ικανοποίηση πελατών

Ορισμός

Ως ικανοποίηση πελατών ορίζεται η ποιοτική μέτρηση της ικανοποίησης που αποδίδουν οι πελάτες σε μια εταιρεία συνολικά ή στην ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών της (κατηγορία ή συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία).

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S8 απαιτεί από την εταιρεία να γνωστοποιεί τα αποτελέσματα από τις έρευνες ικανοποίησης των πελατών της.

Η ικανοποίηση των πελατών μετριέται κυρίως μέσω ερευνών. Οι έρευνες αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προσωπικές συνεντεύξεις, τηλεφωνικές συνεντεύξεις, ηλεκτρονική αλληλογραφία, καθώς και online ερωτηματολόγια. Η εταιρεία πρέπει να δημοσιεύει ξεχωριστά τα αποτελέσματα ικανοποίησης πελατών από έρευνες για τη συνολική επίδοσή της και για συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες της.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 102-44

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Υπηρεσίες

SS-S9: Μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών

Ορισμός

Ως μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών ορίζεται η διαδικασία κατά την οποία οι πελάτες μπορούν να υποβάλουν επισήμως τις καταγγελίες, τα προβλήματα ή τις ανησυχίες τους σχετικά με τη συμπεριφορά ή την επίδοση μιας εταιρείας.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S9 απαιτεί από την εταιρεία να αναφέρει εάν διαθέτει μηχανισμό διαχείρισης παραπόνων πελατών και, εάν ναι, να περιγράψει τις βασικές λειτουργίες και διαδικασίες του μηχανισμού.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 103-2

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Υπηρεσίες

SS-S10: Ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές δραστηριότητες

Ορισμός

Ως ενσωμάτωση παραγόντων ESG ορίζεται η σαφής και συστηματική υιοθέτηση παραγόντων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG) στις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-S10 απαιτεί από την εταιρεία να αναφέρει εάν ενσωματώνει παράγοντες ESG στις επιχειρηματικές τις λειτουργίες, και εάν ναι, να περιγράψει τις πρακτικές που ακολουθούνται σε κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα (π.χ. ανάλυση πιστωτικού κινδύνου, δανειοδότηση, επενδύσεις, διαχείριση κεφαλαίων, ασφαλίσεις κ.λπ.).

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Χρηματοπιστωτικός κλάδος

SS-G1: Παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας

Ορισμός

Ως παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας ορίζονται οι παραβιάσεις που λαμβάνουν χώρα σε μια εταιρεία σε σχέση με ζητήματα επιχειρηματικής δεοντολογίας, όπως συμφωνίες τήρησης τιμών, συμπεριφορές που συνιστούν στρέβλωση του ανταγωνισμού και περιπτώσεις διαφθοράς και δωροδοκίας.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-G1 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί το συνολικό ποσό των χρηματικών ζημιών οι οποίες προκλήθηκαν ως αποτέλεσμα παραβιάσεων της επιχειρηματικής δεοντολογίας, σε ευρώ.

Οι χρηματικές ζημίες από παραβιάσεις της επιχειρηματικής δεοντολογίας μπορεί να οφείλονται σε δραστηριότητες σύμπραξης, συμφωνίες τήρησης τιμών, αντιμονοπωλιακές δραστηριότητες, περιπτώσεις απάτης, πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, συμπεριφορές που συνιστούν στρέβλωση του ανταγωνισμού, δραστηριότητες χειραγώγησης της αγοράς, αθέμιτες πρακτικές, περιπτώσεις διαφθοράς και δωροδοκίας.

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

GRI 205-3, GRI 206-1, SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Επεξεργασία εκχυλισμάτων και ορυκτών, Χρηματοπιστωτικός κλάδος, Υγειονομική περίθαλψη, Υποδομές, Μετασχηματισμός πόρων, Υπηρεσίες, Τεχνολογία και επικοινωνίες

SS-G2: Πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών

Ορισμός

Ως πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών (whistleblower policy) ορίζεται η διαδικασία μέσω της οποίας τα ενδιαφερόμενα μέρη μιας εταιρείας μπορούν να αναφέρουν την ανησυχία τους για τυχόν εγκληματική ή ανήθικη συμπεριφορά της εταιρείας.

Τρόπος μέτρησης

Ο δείκτης SS-G2 απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιοποιεί αν διατηρεί πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών.

Η εταιρεία πρέπει να δημοσιοποιεί τις θεμελιώδεις αρχές της πολιτικής της σχετικά με την πρακτική και τη λειτουργία της, κάνοντας αναφορά σε θέματα όπως η εμπιστευτικότητα της ταυτότητας του καταγγέλλοντος, η προστασία του καταγγέλλοντος από αντίποινα καθώς και οι μέθοδοι υποβολής μιας καταγγελίας (π.χ. μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ανοικτής τηλεφωνικής γραμμής).

Σχετικά πλαίσια και πρότυπα

SASB

Κλάδοι εφαρμογής δείκτη

Χρηματοπιστωτικός κλάδος

Παράρτημα 1:

Σύνοψη γενικών δεικτών

Βασικοί δείκτες

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τον πλήρη κατάλογο των **βασικών δεικτών**, μαζί με τις περιγραφές, τον τύπο και τη μονάδα τους.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη	Περιγραφή
Περιβάλλον	C-E1	Άμεσες εκπομπές (Scope 1)	Σύνολο άμεσων
	C-E2	Έμμεσες εκπομπές (Scope 2)	Σύνολο έμμεσων
	C-E3	Κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού	Συνολική κατανάλωση ενέργειας (2) ποσοστό που προέρχεται από
Κοινωνία	C-S1	Γυναίκες εργαζόμενες	Ποσοστό εργαζομένων
	C-S2	Γυναίκες εργαζόμενες σε διευθυντικές θέσεις	Ποσοστό διοικητικών (δηλαδή το 10%) συνολικές αποστολές
	C-S3	Δείκτες κινητικότητας προσωπικού	Δείκτες εθελοντισμού και μη εθελούσιων
	C-S4	Κατάρτιση εργαζομένων	Μέσος όρος της εταιρείας με βάση την ιστορία
	C-S5	Πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων	Περιγραφή της θεμελιωδών αρχών
	C-S6	Συλλογικές συμβάσεις εργασίας	Συνολικός αριθμός από συλλογικές
	C-S7	Αξιολόγηση προμηθευτών	Αξιολόγηση προμηθευτών
Εταιρική Διακυβέρνηση	C-G1	Εποπτεία βιώσιμης ανάπτυξης	Περιγραφή της βιώσιμης ανάπτυξης κατά πόσον τα αποτελέσματα με τη Διοίκηση
	C-G2	Πολιτική επιχειρηματικής δεοντολογίας	Περιγραφή της επιχειρηματικής δεοντολογίας
	C-G3	Πολιτική ασφάλειας δεδομένων	Περιγραφή της ασφάλειας δεδομένων

Δείκτη	Τύπος	Μονάδα
ων εκπομπών (Scope 1)	Ποσοτικός	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂
ων εκπομπών (Scope 2)	Ποσοτικός	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂
ανάλωση ενέργειας ((1)	Ποσοτικός	MWh, ποσοστό (%)
ανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού, ηλεκτρικής ενέργειας, (3) ποσοστό που από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας)		
αζομένων που είναι γυναίκες	Ποσοτικός	Ποσοστό (%)
ικητικών στελεχών	Ποσοτικός	Ποσοστό (%)
0% των εργαζομένων με τις υψηλότερες δοχές) που είναι γυναίκες		
ύσιας	Ποσοτικός	Ποσοστό (%)
σιας κινητικότητας προσωπικού		
ων ωρών κατάρτισης των εργαζομένων κατά την περίοδο αναφοράς, επάρχια των εργαζομένων	Ποσοτικός	Αριθμός ωρών
ς πολιτικής και των	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
αρχών για τα ανθρώπινα δικαιώματα		
θμός εργαζομένων που καλύπτεται ές συμβάσεις εργασίας	Ποσοτικός	Ποσοστό (%)
ρομηθευτών με χρήση κριτηρίων ESG	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
ου κατά πόσον το Δ.Σ. εποπτεύει τα θέματα πτυξης σε επίπεδο επιτροπής συμβουλίου ή α θέματα βιώσιμης ανάπτυξης συζητιούνται η στις συνεδριάσεις του Δ.Σ.	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
ς πολιτικής και των θεμελιωδών αρχών ς δεοντολογίας	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
ς πολιτικής και των θεμελιωδών αρχών δομένων	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση

Παράρτημα 1 (συνέχεια): Σύνοψη γενικών δεικτών Προηγμένοι δείκτες

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τον πλήρη κατάλογο των προηγμένων δεικτών, μαζί με τις περιγραφές, τον τύπο και τη μονάδα τους.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη
Περιβάλλον	A-E1	Άλλες έμμεσες εκπομπές (Scope 3)	Σύνολο άλλων έμμεσων εκπομπών
	A-E2	Κίνδυνοι και ευκαιρίες από την κλιματική αλλαγή	Περιγραφή των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών που σχετίζονται με τη δραστηριότητα της εταιρείας και επηρεάζουν τις επιδόσεις της
Κοινωνία	A-S1	Συμμετοχή ενδιαφερομένων μερών	Περιγραφή των κριτικών και θετικών σχολίων των ενδιαφερομένων μερών, εταιρείας και ανάλογων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης της διαβούλευσης με τους ενδιαφερομένους
	A-S2	Δαπάνες κατάρτισης εργαζομένων	Συνολικό ποσό δαπανών για την κατάρτιση των εργαζομένων
	A-S3	Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων	Διαφορά μεταξύ των μισθών των δύο φύλων
	A-S4	Αναλογία αμοιβής διευθύνοντος συμβούλου - εργαζομένων	Αναλογία των ετήσιων αμοιβών του διευθύνοντος συμβούλου και των εργαζομένων
	A-S5	Έσοδα από βιώσιμα προϊόντα	Ποσοστό εσόδων από βιώσιμα προϊόντα
Εταιρική Διακυβέρνηση	A-G1	Επιχειρηματικό μοντέλο	Περιγραφή επιχειρηματικού μοντέλου και διαδικασίας μέσω της οποίας η εταιρεία δημιουργεί αξία
	A-G2	Ουσιαστικά θέματα	Περιγραφή της διαδικασίας για την ταυτοποίηση των ουσιαστικών θεμάτων
	A-G3	Στόχοι ESG	Δημοσιοποίηση βιώσιμων στόχων και μακροπρόθεσμων στρατηγικών τους
	A-G4	Μεταβλητές αμοιβές	Ποσοστό μεταβλητών αμοιβών των στελεχών
	A-G5	Εξωτερική διασφάλιση	Περιγραφή της εξωτερικής διασφάλισης δημοσιοποιημένων πληροφοριών

Κρίση	Τύπος	Μονάδα
Εmissions εκπομπών (Scope 3)	Ποσοτικός	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂
Κινδύνων και των ευκαιριών που στην κλιματική αλλαγή και μπορούν να επιχειρηματικές δραστηριότητες της εταιρείας	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
Κύριων ενδιαφερομένων μερών της Ανάλυση των βασικών πρακτικών και τα ενδιαφερόμενα μέρη	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
Εξοδα για την εκπαίδευση	Ποσοτικός	Ευρώ
Αποδοχών για άνδρες και γυναίκες	Ποσοτικός	Ποσοστό (%)
Ποσοτήτων συνολικών αποδοχών του Διευθυντή προς τις μέσες ετήσιες αποδοχές	Ποσοτικός	Αναλογία
Ποσοτήτων από βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες	Ποσοτικός	Ποσοστό (%)
Ποιοτικού μοντέλου και της οποίας δημιουργεί αξία	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
Ποιοτικής αξιολόγησης θέματων	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
Ποιοτικής βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων επίδοσης που σχετίζονται με τους στόχους ESG που έχει θέσει	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
Ποσοτήτων αμοιβών επί των συνολικών αποδοχών	Ποσοτικός	Ποσοστό (%)
Ποιοτικής διασφάλισης για τις πληροφορίες ESG	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση

Παράρτημα 2: Σύνοψη κλαδικών δεικτών

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τον πλήρη κατάλογο των **κλαδικών δεικτών**, μαζί με τις περιγραφές, τον τύπο και τη μονάδα τους.

Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη
Περιβάλλον	SS-E1	Στρατηγική διαχείρισης εκπομπών	Περιγραφή της μακροπρόθεσμης εταιρείας σε σχέση με τη κλιματική αλλαγή που έχει θέσει για τις εκπομπές
	SS-E2	Εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων	Συνολική ποσότητα: (1) αερίων θερμοκηπίου (GHG), (2) μονοξειδίου του άνθρακα (CO ₂), (3) οξείδων αζώτου (NOx) και (4) οξείδων θείου (SOx)
	SS-E3	Κατανάλωση νερού	Συνολικός/ς: (1) όγκος νερού που καταναλώνεται
	SS-E4	Διαχείριση νερού	Περιγραφή των κινδύνων που σχετίζονται με το νερό και των αντίστοιχων μέτρων
	SS-E5	Διαχείριση αποβλήτων	Συνολική ποσότητα επικίνδυνων αποβλήτων που παράγονται και ποσοστό ανακύκλωσης (δηλ. α) ανακύκλωση, β) επεξεργασία
	SS-E6	Περιβαλλοντικές επιπτώσεις συσκευασιών	Περιγραφή της στρατηγικής για τη μείωση των επιπτώσεων των συσκευασιών
	SS-E7	Ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών	Συνολικός αριθμός ακυρώσεων και καθυστερήσεων που σχετίζονται με επιπτώσεις
	SS-E8	Κρίσιμες πρώτες ύλες	Περιγραφή της προσέγγισης για την αντιμετώπιση της κινδύνου με τη χρήση κρίσιμων πρώτων υλών
	SS-E9	Χημικές ουσίες σε προϊόντα	Περιγραφή των διαδικασιών για τον έλεγχο των κινδύνων που συνδέονται με τις χημικές ουσίες
Κοινωνία	SS-S1	Ανακλήσεις προϊόντων	Συνολικός αριθμός ανακλήσεων προϊόντων
	SS-S2	Απόρρητο πελατών	Αριθμός χρηστών των οποίων τα προσωπικά δεδομένα δευτερεύοντες σκοπούς
	SS-S3	Νομικά αιτήματα για δεδομένα χρηστών	Αριθμός: (1) αιτημάτων για πρόσβαση ή διωκτικές αρχές, (2) χρηστών που αρνούνται και (3) ποσοστού αιτημάτων που ικανοποιούνται
	SS-S4	Παραβιάσεις εργατικού δικαίου	Συνολικό ποσό χρηματικών ποινών και νομικών διαδικασιών που έχουν ξεκινήσει
	SS-S5	Πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου	Συνολικό ποσό χρηματικών ποινών και νομικών διαδικασιών που έχουν ξεκινήσει και απορρήτου
	SS-S6	Επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας	Σύνολο καταγεγραμμένων περιπτώσεων ασθενειών, θανάτων, (3) δείκτη συχνότητας σοβαρότητας ατυχημάτων
	SS-S7	Πρακτικές μάρκετινγκ	Περιγραφή της προσέγγισης για την αντιμετώπιση των κινδύνων και των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της μάρκετινγκ και σήμανσης
	SS-S8	Ικανοποίηση πελατών	Δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων έρευνας ικανοποίησης πελατών
	SS-S9	Μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών	Περιγραφή των βασικών κανόνων διαχείρισης παραπόνων πελατών
	SS-S10	Ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές δραστηριότητες	Περιγραφή της προσέγγισης για την αντιμετώπιση των κινδύνων και των ευκαιριών που σχετίζονται με τις ESG πληροφορίες
Εταιρική Διακυβέρνηση	SS-G1	Παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας	Συνολικό ποσό χρηματικών ποινών και νομικών διαδικασιών που έχουν ξεκινήσει ως αποτέλεσμα παραβιάσεων
	SS-G2	Πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών	Περιγραφή των πολιτικών και διαδικασιών για την αντιμετώπιση των καταγγελιών δυσλειτουργιών

	Τύπος	Μονάδα
όθεςμης και βραχυπρόθεσμης στρατηγικής της διαχείριση, τη μείωση και τους στόχους επίδοσης πομπές	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
οξειδίων του αζώτου (εξαιρουμένου του (2) οξειδίων του θείου, (3) πτητικών οργανικών αιωρούμενων σωματιδίων (PM ₁₀))	Ποσοτικός	kg
ορού που αντλήθηκε (ανά πηγή), αναλώθηκε, (3) ποσοστό που ανακυκλώθηκε	Ποσοτικός	m ³ , ποσοστό (%)
ων που σχετίζονται με τη διαχείρισης του νερού	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
ων μετριασμού τους που έχουν ληφθεί	Ποσοτικός	Τόνοι, ποσοστό (%)
κινδύνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων που αποβλήτων ανά τύπο επεξεργασίας επεξεργασία, γ) υγειονομική ταφή)	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
κής για τη μείωση των περιβαλλοντικών ασιών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους	Ποιοτικός	Αριθμός
ώσεων και καθυστερήσεων εργασιών	Ποιοτικός	Αριθμός
ώσεις στην τοπική κοινωνία ή το περιβάλλον	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
ισης της διοίκησης σε σχέση	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
ρώτων υλών	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
σιών αξιολόγησης και διαχείρισης	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
έονται με τις χημικές ουσίες στα προϊόντα		
λήσεων προϊόντων που πραγματοποιήθηκαν	Ποσοτικός	Αριθμός
ποίων οι πληροφορίες χρησιμοποιήθηκαν για	Ποσοτικός	Αριθμός
για δεδομένα χρηστών από κρατικές	Ποσοτικός	Αριθμός, ποσοστό (%)
ηστών των οποίων ζητήθηκαν δεδομένα		
των που οδήγησε σε γνωστοποίηση δεδομένων	Ποσοτικός	Ευρώ
κών ζημιών οι οποίες προκλήθηκαν ως αποτέλεσμα	Ποσοτικός	Ευρώ
υ σχετίζονται με παραβιάσεις εργατικού δικαίου	Ποσοτικός	Ευρώ
κών ζημιών οι οποίες προκλήθηκαν ως αποτέλεσμα		
υ σχετίζονται με την ασφάλεια δεδομένων		
ου: (1) αριθμού τραυματισμών, (2) αριθμού	Ποσοτικός	Αριθμός
νότητας ατυχημάτων, (4) δείκτη		
ων		
ισης για τη διαφανή επικοινωνία των προϊόντων	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
περιλαμβανομένων των πρακτικών		
s προϊόντων		
σμάτων από τις έρευνες ικανοποίησης πελατών	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
λειτουργιών και διαδικασιών του μηχανισμού	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
πελατών		
ισης για την ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
ιότητες		
κών ζημιών οι οποίες προκλήθηκαν	Ποσοτικός	Ευρώ
σεων επιχειρηματικής δεοντολογίας		
ων και των διαδικασιών	Ποιοτικός	Περιγραφή και ανάλυση
γιών		

Παράρτημα 3: Χάρτης κλαδικών δεικτών

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τους κλάδους στους οποίους έχει εφαρμογή κάθε κλαδικός δείκτης.

			Καταναλωτικά αγαθά	
Κατηγοριοποίηση ESG	ID	Ονομασία Δείκτη		
Περιβάλλον	SS-E1	Στρατηγική διαχείρισης εκπομπών		
	SS-E2	Εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων		
	SS-E3	Κατανάλωση νερού		
	SS-E4	Διαχείριση νερού		
	SS-E5	Διαχείριση αποβλήτων		
	SS-E6	Περιβαλλοντικές επιπτώσεις συσκευασιών		
	SS-E7	Ακυρώσεις και καθυστερήσεις εργασιών		
	SS-E8	Κρίσιμες πρώτες ύλες		
	SS-E9	Χημικές ουσίες σε προϊόντα		
Κοινωνία	SS-S1	Ανακλήσεις προϊόντων		
	SS-S2	Απόρρητο πελατών		
	SS-S3	Νομικά αιτήματα για δεδομένα χρηστών		
	SS-S4	Παραβιάσεις εργατικού δικαίου		
	SS-S5	Πρόστιμα παραβίασης ασφάλειας δεδομένων και απορρήτου		
	SS-S6	Επίδοση σε θέματα υγείας και ασφάλειας		
	SS-S7	Πρακτικές μάρκετινγκ		
	SS-S8	Ικανοποίηση πελατών		
	SS-S9	Μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων πελατών		
	SS-S10	Ενσωμάτωση παραγόντων ESG στις επιχειρηματικές δραστηριότητες		
Εταιρική Διακυβέρνηση	SS-G1	Παραβιάσεις επιχειρηματικής δεοντολογίας		
	SS-G2	Πολιτική καταγγελίας δυσλειτουργιών		

Κλάδοι

[illegible]

Παράρτημα 4: Μεθοδολογία Ανάπτυξης Δεικτών

Βασικοί και προηγμένοι δείκτες

Οι βασικοί και προηγμένοι δείκτες καθορίστηκαν μετά από βιβλιογραφική επισκόπηση σε υπάρχουσες εταιρικές εκθέσεις και πλαίσια δημοσιοποίησης πληροφοριών, συνυπολογίζοντας τη σημασία τους για τους επενδυτές, τον αντίκτυπό τους στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον, καθώς και την ένταξή τους στα ερωτηματολόγια αναλυτών.

Όσον αφορά τους βασικούς δείκτες, εξετάστηκε η δυνατότητα δημοσιοποίησης των ζητούμενων πληροφοριών από τις ελληνικές εισηγμένες εταιρείες. Στόχος ήταν να δημιουργηθεί μια ομάδα δεικτών, για τους οποίους να είναι εφικτό να δώσουν πληροφορίες όλες οι εταιρείες, ανεξάρτητα από την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Οι προηγμένοι δείκτες έχουν σχεδιαστεί ώστε οι ελληνικές εταιρείες που πρωτοπορούν σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης να προβάλουν την ευρύτερη επίδοσή τους σε θέματα ESG και να αυξήσουν τη διαφάνεια και την ανταγωνιστικότητά τους. Οι εν λόγω δείκτες αναφέρονται σε θέματα, τα οποία οι εταιρείες θα πρέπει να κατανοήσουν και να βελτιώσουν σταδιακά την επίδοση και τον τρόπο δημοσιοποίησής τους.

Κλαδικοί δείκτες

Οι κλαδικοί δείκτες διαμορφώθηκαν μέσα από μια διαδικασία συστηματικής συλλογής δεδομένων. Αρχικά, όλοι οι κλαδικοί δείκτες συλλέχθηκαν από τα πρότυπα ανά κλάδο του SASB. Στη συνέχεια, υπολογίσαμε τη συχνότητα χρήσης κάθε δείκτη για τους διαφορετικούς κλάδους ανά κατηγορία SASB (Περιβάλλον, Κοινωνικό Κεφάλαιο, Ανθρώπινο Κεφάλαιο, Επιχειρηματικό Μοντέλο και Καινοτομία, Ηγεσία και Διακυβέρνηση). Με βάση τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής, προσδιορίστηκαν για κάθε κλάδο οι δείκτες που εμφανίζονταν συχνότερα.

Κατά την αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι στον κλάδο «Υπηρεσίες» δεν υπήρχαν κοινοί δείκτες μεταξύ των 4 τομέων που απαρτίζουν τον κλάδο. Συνεπώς, επιλέχθηκαν δύο πρόσθετοι δείκτες. Αυτοί οι δείκτες ήταν ο «SS-S8: Ικανοποίηση πελατών» και ο «SS-S9: Μηχανισμός αναφορών».

Οι παραπάνω επιλεγμένοι δείκτες υποβλήθηκαν σε περαιτέρω αξιολόγηση λαμβάνοντας υπόψη τις τάσεις της αγοράς, τις προτιμήσεις των επενδυτών και τους δείκτες που χρησιμοποιούν ήδη οι εταιρείες για τη δημοσιοποίηση συναφών πληροφοριών. Για τον τελικό κατάλογο των κλαδικών δεικτών επιλέχθηκαν δείκτες που ενισχύουν τη διαφανή πληροφόρηση, είναι συναφείς με τη λειτουργία της πλειονότητας των εταιρειών του κάθε κλάδου και επιτρέπουν τη συγκρισιμότητα της επίδοσης μεταξύ εταιρειών.

Παράρτημα 5: Σχετικές κατευθυντήριες γραμμές δημοσιοποίησης πληροφοριών

Η παρούσα ενότητα περιγράφει τα διεθνή και εθνικά πλαίσια αναφοράς / δημοσιοποίησης πληροφοριών και τις κατευθυντήριες γραμμές / πρότυπα που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη των κριτηρίων που περιλαμβάνονται στις οδηγίες δημοσιοποίησης πληροφοριών. Στη συνέχεια παρουσιάζονται εν συντομία τα πλαίσια και οι κατευθυντήριες γραμμές / πρότυπα, μαζί με μια σχετική διεύθυνση URL που μπορείτε να συμβουλευτείτε για περισσότερες πληροφορίες.

GRI – Η πρωτοβουλία Global Reporting Initiative (GRI) είναι ένα από τα πλαίσια αναφοράς που αναφέρονται συχνότερα. Το GRI καταρτίζει κατευθυντήριες γραμμές δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη, με στόχο την καθιέρωση της πρακτικής δημοσιοποίησης αυτής της πληροφόρησης, παρέχοντας καθοδήγηση και υποστήριξη στις εταιρείες. Οι εταιρείες χρησιμοποιούν τις οδηγίες του GRI προκειμένου να δημοσιοποιούν τις ευρύτερες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις τους. Τα πλέον αναθεωρημένα πρότυπα είναι τα «GRI Standards», τα οποία δημοσιεύθηκαν τον Οκτώβριο του 2016. Τα πρότυπα είναι δομημένα ως ένα σύνολο αρθρωτών αλληλένδετων προτύπων, γεγονός που επιτρέπει να επικαιροποιούνται ανεξάρτητα χωρίς αναθεώρηση του συνόλου τους. Τα GRI Standards χωρίζονται σε καθολικά και θεματικά ειδικά πρότυπα. Υπάρχουν τρία καθολικά πρότυπα που ισχύουν για κάθε εταιρεία και παρέχουν οδηγίες στις εταιρείες σχετικά με τον τρόπο χρήσης των προτύπων, δημοσιοποίησης των σχετικών πληροφοριών πλαισίου και δημοσιοποίησης της προσέγγισής τους όσον αφορά τη διαχείριση των ουσιαστικών θεμάτων τους. Παρομοίως, υπάρχουν τρεις ομάδες θεματικών ειδικών προτύπων που καλύπτουν οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά ουσιαστικά θέματα και παρέχουν προτεινόμενους σχετικούς δείκτες προς τις εταιρείες που θέλουν να προχωρήσουν στη δημοσιοποίηση πληροφοριών για τη βιώσιμη ανάπτυξή τους. Το GRI έχει αναπτύξει συμπληρωματικές οδηγίες που περιλαμβάνουν ειδικά κλαδικά θέματα βιώσιμης ανάπτυξης που δεν καλύπτονται από τα πρότυπα GRI.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>

IIRC – Το International Integrated Reporting Council (IIRC) έχει συγκροτηθεί από μια ομάδα ρυθμιστικών αρχών, επενδυτών, εταιρειών, φορέων τυποποίησης και ΜΚΟ, η αποστολή της οποίας είναι να επιταχύνει και να υποστηρίξει την εξέλιξη της υποβολής ενοποιημένων εκθέσεων / απολογισμών (integrated reports) – ενός νέου και προηγμένου τύπου δημοσιοποίησης εταιρικών πληροφοριών που επικεντρώνεται στην έννοια της δημιουργίας αξίας και στην κατανόηση των αλληλεξαρτήσεων μεταξύ κεφαλαίων (οικονομικών, βιομηχανικών, ανθρώπινων, πνευματικών, φυσικών και κοινωνικών). Έχει καθορίσει τις βασικές αρχές και τα στοιχεία περιεχομένου για τη γενική δομή μιας ενοποιημένης έκθεσης.

Για περισσότερες πληροφορίες: <http://integratedreporting.org/>

SASB – Το Sustainability Accounting Standards Board (SASB) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με έδρα τις ΗΠΑ που αναπτύσσει λογιστικά πρότυπα για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Τον Οκτώβριο του 2018, το SASB δημοσίευσε ένα αναθεωρημένο σύνολο 77 κλαδικών προτύπων που έχουν σχεδιαστεί ώστε να βοηθούν τις εταιρείες να δημοσιοποιούν οικονομικά σημαντικές

πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητά του, που είναι χρήσιμες για τις αποφάσεις των επενδυτών. Αυτά τα πρότυπα περιγράφουν ανά κλάδο τα ουσιαστικά θέματα και τους αντίστοιχους προτεινόμενους δείκτες.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.sasb.org/>

CDP – Το CDP (πρώην Carbon Disclosure Project) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που αντιπροσωπεύει περισσότερα από 800 ιδρύματα που χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που συλλέγονται μέσω του CDP προκειμένου να ενημερώνουν τις επενδυτικές αποφάσεις τους με στόχο την ελαχιστοποίηση των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή στα χαρτοφυλάκιά τους. Το CDP συλλέγει πληροφορίες για 4 κατηγορίες θεμάτων, την κλιματική αλλαγή, την αλυσίδα εφοδιασμού, τη χρήση νερού και τη διαχείριση δασικών εκτάσεων. Η συλλογή των πληροφοριών πραγματοποιείται μέσω ερωτηματολογίων όπου οι εταιρείες περιγράφουν τις δραστηριότητές τους και τη συνεισφορά τους για την άμβλυνση της υπερθέρμανσης του πλανήτη, καθώς και τις στρατηγικές τους για το μετριασμό των συναφών κινδύνων.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.cdp.net/en/info/about-us>

TCFD – Το Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) είναι μια εθελοντική πρωτοβουλία της αγοράς, η οποία ανέπτυξε μια σειρά βασικών συστάσεων με στόχο τη βελτίωση των σχετικών με το κλίμα πληροφοριών που δημοσιοποιούνται στις υπάρχουσες χρηματοοικονομικές και μη καταστάσεις. Οι εν λόγω συστάσεις επιτρέπουν στις εταιρείες να αξιολογούν τους βασικούς κινδύνους και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή. Πρωταρχικός στόχος είναι η παρότρυνση των εταιρειών να παρέχουν πιο αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες, με διαφάνεια, οι οποίες θα επιτρέπουν στους επενδυτές και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να λαμβάνουν πιο ενημερωμένες αποφάσεις κατά την αλληλεπίδρασή τους με τις εταιρείες.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.fsb-tcfd.org/>

Οικουμενικό Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών – Το Οικουμενικό Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών (UNGC) είναι ένα πλαίσιο βασισμένο στις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο καλεί τις εταιρείες να ενστερνιστούν, να υιοθετήσουν και να αποδεχθούν μια σειρά από 10 βασικές αρχές που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά πρότυπα, την καταπολέμηση της διαφθοράς και το περιβάλλον. Αυτή τη στιγμή είναι η μεγαλύτερη πρωτοβουλία εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στον κόσμο, στην οποία συμμετέχουν περίπου 13.000 εταιρείες. Το UNGC λειτουργεί περισσότερο ως μέσο για τη διευκόλυνση του διαλόγου και λιγότερο ως ρυθμιστικό πλαίσιο. Οι εταιρείες που το αποδέχονται έχουν την άτυπη υποχρέωση να διαδίδουν τις δέκα αρχές μέσω των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους και να προωθούν ενέργειες για την υποστήριξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>

Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας – Ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας (ΕΚΒ) είναι ένα εθνικό πρότυπο που περιλαμβάνει 4 θεματικές ενότητες (στρατηγική, διαχείριση διαδικασιών, περιβάλλον, κοινωνία) και 20 κριτήρια. Στόχος του είναι η καθοδήγηση των ελληνικών εταιρειών σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης των αρχών βιώσιμης ανάπτυξης στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://greekcode.sustainablegreece2020.com>

Νομοθεσία περί δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών – Ο νόμος υπ' αριθ. 4548/2018 περί δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΝΔΜΧΠ) και η εγκύκλιος υπ' αριθ. 62784/06-06-2017 του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, που αναπτύχθηκαν

μεγάλες εταιρείες να δημοσιοποιούν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισης των περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων. Συγκεκριμένα, οι μεγάλες επιχειρήσεις που είναι οντότητες δημόσιου συμφέροντος οι οποίες, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού τους, υπερβαίνουν τον μέσο αριθμό των 500 εργαζομένων κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, περιλαμβάνουν στην έκθεση διαχείρισης μια μη χρηματοοικονομική κατάσταση που περιέχει πληροφορίες, στον βαθμό που απαιτείται για την κατανόηση της εξέλιξης, των επιδόσεων, της θέσης και του αντίκτυπου των δραστηριοτήτων της, σε σχέση, τουλάχιστον, με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα, τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και με θέματα σχετικά με τη δωροδοκία. Επίσης, οι εταιρείες με περισσότερους από 10 εργαζομένους, καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 700.000 ευρώ ή σύνολο ενεργητικού άνω των 350.000 ευρώ υποχρεούνται επίσης να δημοσιεύουν πληροφορίες, ιδιαίτερα για θέματα περιβαλλοντικής απόδοσης και προσωπικού.

Για περισσότερες πληροφορίες: <http://www.et.gr/index.php/nomoi-proedrika-diatagmata>

Βιβλιογραφικές Αναφορές και Παραπομπές

σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2014/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, απαιτούν από τις

1. United Nations, “Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development,” 2015.
2. Environmental, Social and Governance.
3. Piney, C., McCorkle, C., Lawrence, S. and Lau, S. (2019). Sustainability in Capital Market: A survey from current progress and practices. [ebook] High Meadows Institute, pp.3-4. [Διαθέσιμο εδώ](#)
4. Βλ.: Ευρωπαϊκή Ένωση, Οδηγία 2014/95/ΕΕ για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.
5. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2019). Βιώσιμη χρηματοδότηση. [Διαθέσιμο εδώ](#)
6. ESMA (2019). ESMA advises on credit rating sustainability issues and sets disclosure requirements. [Διαθέσιμο εδώ](#)
7. 2014/95/ΕΕ.
8. European Commission (2019). Sustainable finance. [Διαθέσιμο εδώ](#)
9. Robert G. Eccles, Tim Verheyden, and Andreas Feiner, “ESG for All? The Impact of ESG Screening on Return, Risk, and Diversification,” Journal of Applied Corporate Finance, Vol. 28, Issue 2 (Spring 2016), pp. 47-55. [Διαθέσιμο εδώ](#)
10. Amel-Zadeh, Amir, and George Serafeim. "Why and How Investors Use ESG Information: Evidence from a Global Survey." Financial Analysts Journal 74, no. 3 (Third Quarter 2018): 87–103. [Διαθέσιμο εδώ](#)
11. PRI, 2019.
12. Cheng, Beiting, Ioannis Ioannou, and George Serafeim, “Corporate Social Responsibility and Access to Finance,” Strategic Management Journal 35, no. 1 (January 2014): 1–23. [Διαθέσιμο εδώ](#)
13. Το σχέδιο δράσης για τη βιώσιμη χρηματοδότηση εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2018. Προτείνει την επέκταση της δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, με στόχο την «προώθηση της διαφάνειας και του μακροπρόθεσμου ορίζοντα στην οικονομική και χρηματοπιστωτική δραστηριότητα». Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2019). Βιώσιμη χρηματοδότηση. [Διαθέσιμο εδώ](#)
14. Grewal, Jody, Edward J. Riedl, and George Serafeim. "Market Reaction to Mandatory Nonfinancial Disclosure." Management Science 65, no. 7 (July 2019): 3061–308. [Διαθέσιμο εδώ](#)
15. Khan, Mozaffar, George Serafeim, and Aaron Yoon, “Corporate Sustainability: First Evidence on Materiality.” Accounting Review 91, no. 6 (November 2016): pp. 1697-1724. [Διαθέσιμο εδώ](#)
16. Friede, Gunnar and Busch, Timo and Bassen, Alexander, “ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More than 2000 Empirical Studies (2015),” Journal of Sustainable Finance & Investment, Volume 5, Issue 4, p. 210-233. [Διαθέσιμο εδώ](#)
17. KPMG (2018). ESG: A view from the top. [Διαθέσιμο εδώ](#)
18. Πλαίσιο ΟΔΛΠ - Οργανισμός Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (2005).
19. Βλ.: Παράρτημα 3
20. Khan, Mozaffar, George Serafeim, and Aaron Yoon, “Corporate Sustainability: First Evidence on Materiality.” Accounting Review 91, no. 6 (November 2016): pp. 1697-1724. [Διαθέσιμο εδώ](#)
21. Ως αγορασμένη ηλεκτρική ενέργεια ορίζεται η ηλεκτρική ενέργεια που αγοράζεται ή μεταφέρεται με άλλο τρόπο στις εγκαταστάσεις της εταιρείας.

22. Critical Materials Institute (2014). What is a Critical Material? [Διαθέσιμο εδώ](#)
23. European Commission. (2019). Critical Raw Materials. [Διαθέσιμο εδώ](#)
24. European Commission. (2019). Can we use data for another purpose?. [Διαθέσιμο εδώ](#)

Ο παρών Οδηγός έχει συνταχθεί από το Χρηματιστήριο Αθηνών μόνο για σκοπούς ενημέρωσης και μπορεί να αλλάξει χωρίς προειδοποίηση. Οποιοσδήποτε πληροφορίες περιέχονται στο παρόν προέρχονται από πηγές που θεωρούνται ακριβείς και αξιόπιστες και το Χρηματιστήριο Αθηνών δεν εγγυάται την ακρίβεια, πληρότητα ή την επικαιρότητα αυτών των πληροφοριών.

Ο παρών Οδηγός δεν συνιστά νομική, επαγγελματική, οικονομική ή επενδυτική συμβουλή για την υιοθέτηση οποιουδήποτε προτύπου που σχετίζεται με οποιαδήποτε συγκεκριμένα κριτήρια Περιβαλλοντικά (Environmental), Κοινωνικά (Social) και Εταιρικής Διακυβέρνησης (ESG).

Το "Χρηματιστήριο Αθηνών" και το "ATHEX" είναι κατοχυρωμένα εμπορικά σήματα της εταιρείας "Ελληνικά Χρηματιστήρια-Χρηματιστήριο Αθηνών Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών".

ATHEX

Χρηματιστήριο Αθηνών

Πνευματικά δικαιώματα © 2019 Χρηματιστήριο Αθηνών.

Όλα τα πνευματικά δικαιώματα διατηρούνται.

6.

Κανονισμός 2020/852 του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** της 18^{ης} Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2020/852 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 18ης Ιουνίου 2020****σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088****(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στόχος του άρθρου 3 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η εγκαθίδρυση μιας εσωτερικής αγοράς η οποία ευνοεί τη βιώσιμη ανάπτυξη της Ευρώπης έχοντας ως βάση, μεταξύ άλλων, την ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος.
- (2) Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ένα νέο παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη: η Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη (η «Ατζέντα του 2030»). Η Ατζέντα του 2030 έχει στον πυρήνα της τους στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ) και καλύπτει τις τρεις διαστάσεις βιωσιμότητας: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική. Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2016 με θέμα τα επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον συνδέει τους ΣΒΑ με το ενωσιακό πλαίσιο πολιτικής με στόχο να εξασφαλιστεί η συμπερίληψη των ΣΒΑ εξ αρχής σε όλες τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες πολιτικής της Ένωσης, τόσο εντός της Ένωσης όσο και παγκοσμίως. Στα συμπεράσματά του της 20ής Ιουνίου 2017, το Συμβούλιο επιβεβαίωσε τη δέσμευση της Ένωσης και των κρατών μελών της να υλοποιήσουν την Ατζέντα του 2030 με πλήρη, συνεκτικό, συνολικό, ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό τρόπο, σε στενή συνεργασία με τους εταίρους τους και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Στις 11 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε την ανακοίνωσή της για την «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία».
- (3) Η συμφωνία του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή («συμφωνία του Παρισιού») κυρώθηκε από την Ένωση στις 5 Οκτωβρίου 2016 ⁽³⁾. Το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της συμφωνίας του Παρισιού έχει ως στόχο να ενισχύσει την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, καθιστώντας τις χρηματοδοτικές ροές συμβατές με την κατεύθυνση της ανάπτυξης χαμηλών εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, μεταξύ άλλων. Εν προκειμένω, στις 12 Δεκεμβρίου 2019, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα για την κλιματική αλλαγή. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, ο παρών κανονισμός είναι ένα σημαντικό βήμα για να επιτευχθεί ο στόχος μιας κλιματικά ουδέτερης Ένωσης ως το 2050.
- (4) Η βιωσιμότητα και η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία ασφαλή, κλιματικά ουδέτερη, με ανθεκτικότητα στις κλιματικές μεταβολές και μεγαλύτερη αποδοτικότητα ως προς τη χρήση των πόρων είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Ένωσης. Η βιωσιμότητα ανέκαθεν αποτελούσε κεντρικό στοιχείο του ενωσιακού οικοδομήματος και η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) αποτυπώνουν τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές της διαστάσεις.

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 103.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Μαρτίου 2019 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 15ης Απριλίου 2020 (ΕΕ C 184 της 3.6.2020, σ. 1). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Ιουνίου 2020 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽³⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2016/1841 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2016, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συμφωνίας του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 1).

- (5) Τον Δεκέμβριο του 2016, η Επιτροπή ανέθεσε σε μια ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου να αναπτύξει μια γενική και ολοκληρωμένη ενωσιακή στρατηγική για τη βιώσιμη χρηματοδότηση. Η έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου που δημοσιεύτηκε στις 31 Ιανουαρίου 2018 συνιστά τη δημιουργία ενός τεχνικά εύρωστου συστήματος ταξινόμησης σε ενωσιακό επίπεδο έτσι ώστε να είναι σαφές ποιες δραστηριότητες θεωρούνται «πράσινες» ή «βιώσιμες», αρχής γενομένης από τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.
- (6) Στην ανακοίνωσή της της 8ης Μαρτίου 2018, η Επιτροπή δημοσίευσε το «σχέδιο δράσης για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης», για την έναρξη μιας φιλόδοξης και ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη βιώσιμη χρηματοδότηση. Ένας από τους στόχους που καθορίζονται στο εν λόγω σχέδιο δράσης είναι ο αναπροσανατολισμός των ροών κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις προκειμένου να επιτευχθεί βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η καθιέρωση ενιαίου συστήματος ταξινόμησης για βιώσιμες δραστηριότητες αποτελεί τη σημαντικότερη και επιτακτικότερη ενέργεια που προβλέπεται στο σχέδιο δράσης. Στο σχέδιο δράσης αναγνωρίζεται ότι η μετατόπιση των ροών κεφαλαίων προς περισσότερο βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να βασίζεται σε μια κοινή, ολιστική κατανόηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας των δραστηριοτήτων και των επενδύσεων. Η σαφής καθοδήγηση όσον αφορά τις δραστηριότητες που θεωρείται ότι συμβάλλουν στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων θα συνεισφέρει, σε πρώτο στάδιο, στην ενημέρωση των επενδυτών σχετικά με τις επενδύσεις που χρηματοδοτούν περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες. Σε μεταγενέστερο στάδιο ενδέχεται να αναπτυχθεί περαιτέρω καθοδήγηση για δραστηριότητες που συμβάλλουν στην επίτευξη και άλλων στόχων βιωσιμότητας, όπως οι κοινωνικοί στόχοι.
- (7) Δεδομένης της συστημικής φύσης των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προκλήσεων, απαιτείται μια συστημική και μακρόπνοη προσέγγιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, η οποία να αντιμετωπίζει τις αυξανόμενες αρνητικές τάσεις, όπως η αλλαγή του κλίματος, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η παγκόσμια υπερκατανάλωση πόρων, η έλλειψη τροφής, η καταστροφή της στιβάδας του όζοντος, η οξίνιση των ωκεανών, η επιδείνωση του συστήματος γλυκού νερού και η αλλαγή του συστήματος εγγείου ιδιοκτησίας καθώς και η εμφάνιση νέων απειλών συμπεριλαμβανομένων των επικίνδυνων χημικών και των συνδυασμένων επιπτώσεών τους.
- (8) Η απόφαση αριθ. 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου^(*) ζητά να αυξηθεί η ιδιωτική χρηματοδότηση των δαπανών για το περιβάλλον και το κλίμα, ιδίως με την παροχή κινήτρων και την εφαρμογή μεθόδων που θα προτρέπουν τις επιχειρήσεις να μετρούν το περιβαλλοντικό κόστος των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων και τα κέρδη που αποκομίζουν από τη χρήση περιβαλλοντικών υπηρεσιών.
- (9) Η επίτευξη των ΣΒΑ στην Ένωση απαιτεί τη διοχέτευση ροών κεφαλαίων σε βιώσιμες επενδύσεις. Η πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού της εσωτερικής αγοράς είναι σημαντική για να επιτευχθούν οι εν λόγω στόχοι. Στο πλαίσιο αυτό, είναι καίριας σημασίας να αρθούν τα εμπόδια στην αποτελεσματική κίνηση των κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις στην εσωτερική αγορά και να αποτραπεί η εμφάνιση νέων εμποδίων.
- (10) Ενόψει της κλίμακας της πρόκλησης και του κόστους που συνδέεται με την αδράνεια ή την καθυστερημένη δράση, το χρηματοπιστωτικό σύστημα θα πρέπει να προσαρμοστεί σταδιακά ώστε να στηρίζει τη βιώσιμη λειτουργία της οικονομίας. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει η βιώσιμη χρηματοδότηση να γίνει κυρίαρχη πρακτική και να ληφθεί υπόψη ο αντίκτυπος που τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες έχουν στη βιωσιμότητα.
- (11) Η διάθεση χρηματοπιστωτικών προϊόντων που επιδιώκουν περιβαλλοντικά βιώσιμους στόχους αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο διοχέτευσης ιδιωτικών επενδύσεων σε βιώσιμες δραστηριότητες. Οι απαιτήσεις για την εμπορία χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή εταιρικών ομολόγων ως περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων απαιτήσεων που τίθενται από τα κράτη μέλη και την Ένωση για να επιτραπεί στους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή τους εκδότες να χρησιμοποιούν εθνικά σήματα, αποσκοπούν στην τόνωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και της ευαισθητοποίησης ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των εν λόγω χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή εταιρικών ομολόγων, στην ενίσχυση της προβολής και στην αντιμετώπιση των προβληματισμών σχετικά με την «προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας». Στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, η προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας αναφέρεται στην πρακτική της απόκτησης αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με την εμπορία χρηματοπιστωτικών προϊόντων ως φιλικών προς το περιβάλλον, ενώ στην πραγματικότητα δεν πληρούνται βασικά περιβαλλοντικά πρότυπα. Επί του παρόντος, λίγα κράτη μέλη εφαρμόζουν συστήματα επίσημησης. Αυτά τα υπάρχοντα συστήματα βασίζονται σε διαφορετικά συστήματα για την κατάταξη των περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων. Δεδομένων των πολιτικών δεσμεύσεων στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού και σε επίπεδο Ένωσης, είναι πιθανόν να καθιερωθούν από ολόένα και περισσότερα κράτη μέλη συστήματα επίσημησης ή να επιβληθούν άλλες απαιτήσεις για τους συμμετέχοντες

(*) Απόφαση αριθ. 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 171).

στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή τους εκδότες σε σχέση με την προώθηση χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή εταιρικών ομολόγων ως περιβαλλοντικά βιώσιμων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα κράτη μέλη θα χρησιμοποιούσαν τα δικά τους εθνικά συστήματα κατάταξης για να προσδιορίζουν ποιες επενδύσεις χαρακτηρίζονται ως βιώσιμες. Αν τα εν λόγω εθνικά συστήματα επισημάνουν ή απαιτήσουν χρησιμοποιούσαν διαφορετικά κριτήρια για να προσδιορίζεται ποιες οικονομικές δραστηριότητες χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες, τότε θα αποθαρρύνονταν οι διασυνοριακές επενδύσεις, καθώς θα είναι δύσκολη η σύγκριση των διαφορετικών επενδυτικών ευκαιριών. Επιπλέον, οι οικονομικοί φορείς που επιθυμούν να προσελκύσουν επενδύσεις από ολόκληρη την Ένωση θα πρέπει να πληρούν διαφορετικά κριτήρια στα διάφορα κράτη μέλη, προκειμένου οι δραστηριότητές τους να χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες. Συνεπώς, η απουσία ομοιόμορφων κριτηρίων ενδέχεται να αυξήσει το κόστος και να αποθαρρύνει σημαντικά τους οικονομικούς φορείς στην πρόσβασή τους στις διασυνοριακές κεφαλαιαγορές για τους σκοπούς βιώσιμων επενδύσεων.

- (12) Τα κριτήρια βάσει των οποίων προσδιορίζεται κατά πόσον μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως περιβαλλοντικά βιώσιμη θα πρέπει να εναρμονιστούν σε ενωσιακό επίπεδο έτσι ώστε να αρθούν οι φραγμοί στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς όσον αφορά τη συγκέντρωση κεφαλαίων για έργα βιωσιμότητας και για να αποτραπεί η μελλοντική εμφάνιση φραγμών σε τέτοια έργα. Με την εναρμόνιση αυτή, θα ήταν ευκολότερο για τους οικονομικούς φορείς να αντλούν διασυνοριακή χρηματοδότηση για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες δραστηριότητές τους, καθώς οι οικονομικές δραστηριότητές τους θα μπορούσαν να συγκριθούν βάσει ομοιόμορφων κριτηρίων, με σκοπό να επιλεγούν ως υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία για περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις. Μια τέτοια εναρμόνιση θα διευκόλυνε συνεπώς τις διασυνοριακές βιώσιμες επενδύσεις εντός της Ένωσης.
- (13) Αν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δεν παρέχουν εξηγήσεις στους επενδυτές σχετικά με πώς οι δραστηριότητες στις οποίες επενδύουν συμβάλλουν στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ή εάν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές βασίζονται σε διαφορετικές έννοιες για να εξηγήσουν ποια οικονομική δραστηριότητα είναι «περιβαλλοντικά βιώσιμη», τότε οι επενδυτές θα επιβαρύνονται δυσανάλογα προκειμένου να ελέγχουν και να συγκρίνουν τα διάφορα χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Έχει διαπιστωθεί ότι η εν λόγω πρακτική αποθαρρύνει τις επενδύσεις σε περιβαλλοντικά βιώσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Επιπλέον, η έλλειψη εμπιστοσύνης των επενδυτών έχει μείζονα επιζήμια επίπτωση στην αγορά βιώσιμων επενδύσεων. Έχει επίσης αποδειχτεί ότι η θέσπιση εθνικών κανόνων και η λήψη πρωτοβουλιών που βασίζονται στην αγορά για να αντιμετωπιστεί το εν λόγω ζήτημα εντός των εθνικών συνόρων οδηγεί στον κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς. Εάν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δημοσιοποιούν τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίον τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που διατίθενται ως περιβαλλοντικά βιώσιμα επενδύουν σε δραστηριότητες που πληρούν τα κριτήρια του παρόντος κανονισμού για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες, και εάν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές χρησιμοποιούν κοινά κριτήρια για τις εν λόγω δημοσιοποιήσεις σε ολόκληρη την Ένωση, αυτό θα διευκόλυνε τους επενδυτές να συγκρίνουν τις επενδυτικές ευκαιρίες σε διασυνοριακό επίπεδο και θα έδινε κίνητρα στις εταιρείες στις οποίες γίνονται επενδύσεις για να αυξήσουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα των επιχειρηματικών τους μοντέλων. Επιπλέον, οι επενδυτές θα πρέπει να επενδύουν με μεγαλύτερη εμπιστοσύνη σε περιβαλλοντικά βιώσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα σε ολόκληρη την Ένωση, βελτιώνοντας έτσι τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (14) Για να αντιμετωπιστούν τα υφιστάμενα εμπόδια στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποτραπεί η εμφάνιση τέτοιων εμποδίων στο μέλλον, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να υποχρεούνται να βασίζονται σε μια κοινή έννοια για τον ορισμό των περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων όταν εισάγουν απαιτήσεις σε εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο σχετικά με τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή τους εκδότες όσον αφορά την επισημάνση χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή εταιρικών ομολόγων που διατίθενται στο εμπόριο ως περιβαλλοντικά βιώσιμα. Προκειμένου να αποτρέπεται ο κατακερματισμός της αγοράς και να μην θίγονται τα συμφέροντα των καταναλωτών και των επενδυτών ως αποτέλεσμα των διαφορετικών εννοιών των περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων, θα πρέπει οι εθνικές απαιτήσεις προς τις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή οι εκδότες, ώστε να διαθέσουν στο εμπόριο χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή εταιρικά ομόλογα ως «περιβαλλοντικά βιώσιμα», να βασίζονται σε ομοιόμορφα κριτήρια για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες. Στους εν λόγω συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και εκδότες συγκαταλέγονται συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές που διαθέτουν περιβαλλοντικά βιώσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και μη χρηματοπιστωτικές εταιρείες που εκδίδουν περιβαλλοντικά βιώσιμα εταιρικά ομόλογα.
- (15) Η θέσπιση κριτηρίων για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες ενδέχεται να ενθαρρύνει τους οικονομικούς φορείς που δεν καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, σε οικειοθελή βάση, να δημοσιεύουν και να δημοσιοποιούν στοιχεία στους ιστότοπούς τους σχετικά με τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες που ασκούν. Οι εν λόγω πληροφορίες δεν θα βοηθούν μόνο τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και άλλους σχετικούς παράγοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές να προσδιορίζουν εύκολα τους οικονομικούς φορείς που ασκούν περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες, αλλά θα διευκολύνουν επίσης τους εν λόγω οικονομικούς φορείς να αντλούν χρηματοδότηση για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες δραστηριότητές τους.

- (16) Η ταξινόμηση των περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων σε ενωσιακό επίπεδο θα καθιστούσε εφικτή την ανάπτυξη μελλοντικών ενωσιακών πολιτικών που θα προάγουν τη βιώσιμη χρηματοδότηση, περιλαμβανομένων ενωσιακών προτύπων για περιβαλλοντικά βιώσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και την ενδεχόμενη καθιέρωση σημάτων με τα οποία θα αναγνωρίζεται επίσημα η συμμόρφωση προς τα εν λόγω πρότυπα σε ολόκληρη την Ένωση. Θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει βάση για άλλα οικονομικά και κανονιστικά μέτρα. Οι ομοιόμορφες νομικές απαιτήσεις για τον καθορισμό του βαθμού περιβαλλοντικής βιωσιμότητας των επενδύσεων, με βάση ομοιόμορφα κριτήρια για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες, είναι απαραίτητες ως σημείο αναφοράς για τη μελλοντική ενωσιακή νομοθεσία που θα διευκολύνει τη μετατόπιση των επενδύσεων προς περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.
- (17) Στο πλαίσιο της επίτευξης των ΣΒΑ στην Ένωση, ορισμένες επιλογές πολιτικής, όπως η δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, έχουν συνεισφέρει αποτελεσματικά στη διοχέτευση ιδιωτικών επενδύσεων σε βιώσιμες επενδύσεις παράλληλα με τις δημόσιες δαπάνες. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ^(*) προσδιορίζει στόχο επενδύσεων για το κλίμα ύψους 40 % για έργα υποδομών και καινοτομίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων. Στα κοινά κριτήρια για τον καθορισμό του εάν οι οικονομικές δραστηριότητες χαρακτηρίζονται ως βιώσιμες, συμπεριλαμβανομένου του αντίκτυπού τους στο περιβάλλον, θα μπορούσαν να στηριχθούν παρόμοιες μελλοντικές πρωτοβουλίες της Ένωσης για την κινητοποίηση επενδύσεων που επιδιώκουν στόχους σχετιζόμενους με το κλίμα ή άλλους περιβαλλοντικούς στόχους.
- (18) Προκειμένου να μην θίγονται τα συμφέροντα των επενδυτών, οι διαχειριστές κεφαλαίων και οι θεσμικοί επενδυτές που διαθέτουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα θα πρέπει να δημοσιοποιούν τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίο χρησιμοποιούν τα κριτήρια για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες για τον καθορισμό της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας των επενδύσεών τους. Οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται θα πρέπει να δίνουν στους επενδυτές τη δυνατότητα να κατανοούν την αναλογία των υποκείμενων επενδύσεων του χρηματοπιστωτικού προϊόντος προς περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί του συνόλου των υποκείμενων επενδύσεων του εν λόγω χρηματοπιστωτικού προϊόντος, επιτρέποντας στους επενδυτές να κατανοήσουν τον βαθμό περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της επένδυσης. Όταν οι υποκείμενες επενδύσεις ενός χρηματοπιστωτικού προϊόντος αφορούν σε οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες συμβάλλουν σε περιβαλλοντικό στόχο, οι προς δημοσιοποίηση πληροφορίες θα πρέπει να προσδιορίζουν τον ή τους περιβαλλοντικούς στόχους στους οποίους συμβάλλει η υποκείμενη επένδυση του χρηματοπιστωτικού προϊόντος, καθώς και τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίον οι υποκείμενες επενδύσεις του χρηματοπιστωτικού προϊόντος χρηματοδοτούν περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες, και θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομέρειες για τα αντίστοιχα ποσοστά «ευνοϊκών» δραστηριοτήτων και μεταβατικών δραστηριοτήτων. Η Επιτροπή θα πρέπει να διευκρινίζει τις πληροφορίες που πρέπει να δημοσιοποιούνται σχετικά. Οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να δίνουν στις εθνικές αρχές τη δυνατότητα να εξακρίβωνουν εύκολα τη συμμόρφωση προς την εν λόγω υποχρέωση δημοσιοποίησης και να επιβάλλουν τη συμμόρφωση αυτή σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο. Όταν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δεν λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια για περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις, θα πρέπει να υποβάλλουν σχετική δήλωση. Προκειμένου να αποφεύγεται η καταστρατήγηση της υποχρέωσης δημοσιοποίησης, η συγκεκριμένη υποχρέωση θα πρέπει επίσης να εφαρμόζεται στην περίπτωση χρηματοπιστωτικών προϊόντων που διατίθενται στο εμπόριο ως προωθούμενα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών προϊόντων που έχουν ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος υπό την ευρεία έννοια.
- (19) Οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό συμπληρώνουν τους κανόνες δημοσιοποίησης σχετικά με τη βιωσιμότητα που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ^(*). Προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και να παρασχεθεί αντικειμενικό σημείο σύγκρισης από τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές στους τελικούς επενδυτές σχετικά με την αναλογία των επενδύσεων που χρηματοδοτούν περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες, ο παρών κανονισμός συμπληρώνει τους κανόνες διαφάνειας σε προσυμβατικές γνωστοποιήσεις και περιοδικές εκθέσεις που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088. Ο ορισμός «αειφόρες επενδύσεις» στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088 περιλαμβάνει επενδύσεις σε οικονομικές δραστηριότητες που συμβάλλουν σε έναν περιβαλλοντικό στόχο ο οποίος, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να περιλαμβάνει επενδύσεις σε «περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες» κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού. Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 θεωρεί μια επένδυση ως αειφόρο μόνον όταν αυτή δεν βλάπτει σοβαρά κανέναν από τους περιβαλλοντικούς ή κοινωνικούς στόχους όπως ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό.

^(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 – το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1).

^(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2019, περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (ΕΕ L 317 της 9.12.2019, σ. 1).

- (20) Προκειμένου να διασφαλίζεται η αξιοπιστία, η συνέπεια και η συγκρισιμότητα των γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών αγορών, οι γνωστοποιήσεις δυνάμει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να χρησιμοποιούν τους υφιστάμενους δείκτες βιωσιμότητας, στον βαθμό που αυτό είναι εφικτό, όπως προτάθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 29ης Μαΐου 2018 σχετικά με τη βιώσιμη χρηματοδότηση ⁽⁷⁾. Στο εν λόγω πλαίσιο, τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να βασίζονται στους δείκτες αειφορίας που παρατίθενται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088.
- (21) Όσον αφορά τις οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται από επιχειρήσεις που δεν υποχρεούνται να δημοσιοποιούν πληροφορίες βάσει του παρόντος κανονισμού, θα υπάρχουν ενδεχομένως εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δεν μπορούν δικαιολογημένα να αποκτήσουν τις σχετικές πληροφορίες για να διαπιστώσουν με αξιοπιστία την ευθυγράμμιση προς τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Σε τέτοιες εξαιρετικές περιπτώσεις, και μόνο για τις οικονομικές δραστηριότητες για τις οποίες δεν μπορούν να εξασφαλιστούν πλήρεις, αξιόπιστες και επίκαιρες πληροφορίες, θα πρέπει να επιτρέπεται στους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές να προβαίνουν σε συμπληρωματικές αξιολογήσεις και εκτιμήσεις βάσει πληροφοριών από άλλες πηγές. Οι εν λόγω αξιολογήσεις και εκτιμήσεις θα πρέπει να αναπληρώνουν μόνο περιορισμένα και συγκεκριμένα τμήματα των ζητούμενων στοιχείων δεδομένων και να καταλήγουν σε συνετά αποτελέσματα. Προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η δημοσιοποίηση στους επενδυτές είναι σαφής και μη παραπλανητική, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να διευκρινίζουν σαφώς πού βασίζουν τα συμπεράσματά τους καθώς και τους λόγους για τους οποίους έπρεπε να προβούν σε τέτοιες συμπληρωματικές αξιολογήσεις και εκτιμήσεις για τους σκοπούς της δημοσιοποίησης στους τελικούς επενδυτές.
- (22) Στην ανακοίνωσή της της 20ης Ιουνίου 2019 για «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών: Συμπλήρωμα σχετικά με την υποβολή πληροφοριών που αφορούν το κλίμα», η Επιτροπή συνιστά σε ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις να αναφέρουν ορισμένους βασικούς δείκτες επιδόσεων σχετικά με το κλίμα (ΒΔΕ), οι οποίοι βασίζονται στο πλαίσιο που θεσπίζει ο παρών κανονισμός. Πιο συγκεκριμένα, πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό του κύκλου εργασιών, κεφαλαιουχικών δαπανών ή λειτουργικών δαπανών τέτοιων μεγάλων μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, που συνδέονται με περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες, καθώς και ΒΔΕ που είναι προσαρμοσμένοι για μεγάλες χρηματοπιστωτικές εταιρείες, είναι χρήσιμες στους επενδυτές οι οποίοι ενδιαφέρονται για εταιρείες των οποίων τα προϊόντα και οι υπηρεσίες συμβάλλουν σημαντικά σε οποιονδήποτε από τους περιβαλλοντικούς στόχους που ορίζει ο παρών κανονισμός. Είναι σκόπιμο συνεπώς να απαιτείται η ετήσια δημοσίευση αυτών των ΒΔΕ από τέτοιες μεγάλες εταιρείες καθώς και να οριστεί περαιτέρω η εν λόγω απαίτηση σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, ιδίως όσον αφορά τις μεγάλες χρηματοπιστωτικές εταιρείες. Μολονότι θα ήταν δυσανάλογα επαχθές να επεκταθεί η απαίτηση αυτή σε μικρότερες επιχειρήσεις, αυτές μπορούν να αποφασίσουν οικειοθελώς να δημοσιεύσουν τέτοιες πληροφορίες.
- (23) Προκειμένου να προσδιορίζεται η περιβαλλοντική βιωσιμότητα μιας συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας, θα πρέπει να καταρτιστεί εξαντλητικός κατάλογος περιβαλλοντικών στόχων. Οι έξι περιβαλλοντικοί στόχοι που θα πρέπει να καλύπτει ο παρών κανονισμός είναι: ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής· η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή· η βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων· η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία· η πρόληψη και ο έλεγχος της ρύπανσης και η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.
- (24) Μια οικονομική δραστηριότητα που έχει ως περιβαλλοντικό στόχο τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής θα πρέπει να συμβάλλει σημαντικά στη σταθεροποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου είτε μέσω της αποφυγής ή μείωσής τους είτε μέσω της ενίσχυσης των απορροφήσεων των αερίων του θερμοκηπίου. Η οικονομική δραστηριότητα θα πρέπει να είναι συνεπής προς τον μακροπρόθεσμο στόχο περί θερμοκρασίας της συμφωνίας του Παρισιού. Ο εν λόγω περιβαλλοντικός στόχος θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁸⁾.
- (25) Μια οικονομική δραστηριότητα που έχει ως περιβαλλοντικό στόχο την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή θα πρέπει να συμβάλλει σημαντικά ώστε να μειώνεται ή να προλαμβάνεται ο αρνητικός αντίκτυπος σημερινών ή αναμενόμενων μελλοντικών κλιματικών συνθηκών, ή το ενδεχόμενο πρόκλησης τέτοιου αρνητικού αντίκτυπου είτε στην ίδια τη δραστηριότητα είτε σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία. Ο εν λόγω περιβαλλοντικός στόχος θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης και το πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών 2015-2030.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 76 της 9.3.2020, σ. 23.

⁽⁸⁾ Οδηγία 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 114).

- (26) Ο περιβαλλοντικός στόχος της βιώσιμης χρήσης και προστασίας των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης, μεταξύ άλλων τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁹⁾ και τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ ⁽¹⁰⁾, 2006/7/ΕΚ ⁽¹¹⁾, 2006/118/ΕΚ ⁽¹²⁾, 2008/56/ΕΚ ⁽¹³⁾ και 2008/105/ΕΚ ⁽¹⁴⁾, τις οδηγίες του Συμβουλίου 91/271/ΕΟΚ ⁽¹⁵⁾, 91/676/ΕΟΚ ⁽¹⁶⁾ και 98/83/ΕΚ ⁽¹⁷⁾ και την απόφαση (ΕΕ) 2017/848 της Επιτροπής ⁽¹⁸⁾, και με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την «Αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας και της ξηρασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση», της 14ης Νοεμβρίου 2012 σχετικά με το «Προσχέδιο για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης» και της 11ης Μαρτίου 2019 σχετικά με τη «Στρατηγική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα φάρμακα στο περιβάλλον».
- (27) Ο περιβαλλοντικός στόχος της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης στους τομείς της κυκλικής οικονομίας, των αποβλήτων και των χημικών, μεταξύ άλλων τους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 ⁽¹⁹⁾, (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 ⁽²⁰⁾ και (ΕΕ) 2019/1021 ⁽²¹⁾ και τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 94/62/ΕΚ ⁽²²⁾, 2000/53/ΕΚ ⁽²³⁾, 2006/66/ΕΚ ⁽²⁴⁾, 2008/98/ΕΚ ⁽²⁵⁾, 2010/75/ΕΕ ⁽²⁶⁾, 2011/65/ΕΕ ⁽²⁷⁾, 2012/19/ΕΕ ⁽²⁸⁾, (ΕΕ) 2019/883 ⁽²⁹⁾ και (ΕΕ) 2019/904 ⁽³⁰⁾, την
- ⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την κοινή αλιευτική πολιτική, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1954/2003 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και (ΕΚ) αριθ. 639/2004 και της απόφασης 2004/585/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22).
- ⁽¹⁰⁾ Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).
- ⁽¹¹⁾ Οδηγία 2006/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ (ΕΕ L 64 της 4.3.2006, σ. 37).
- ⁽¹²⁾ Οδηγία 2006/118/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση (ΕΕ L 372 της 27.12.2006, σ. 19).
- ⁽¹³⁾ Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική) (ΕΕ L 164 της 25.6.2008, σ. 19).
- ⁽¹⁴⁾ Οδηγία 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων καθώς και σχετικά με την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 84).
- ⁽¹⁵⁾ Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1991, για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (ΕΕ L 135 της 30.5.1991, σ. 40).
- ⁽¹⁶⁾ Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1).
- ⁽¹⁷⁾ Οδηγία 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Νοεμβρίου 1998, σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (ΕΕ L 330 της 5.12.1998, σ. 32).
- ⁽¹⁸⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2017/848 της Επιτροπής, της 17ης Μαΐου 2017, για τη θέσπιση κριτηρίων και μεθοδολογικών προτύπων για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων καθώς και προδιαγραφών και τυποποιημένων μεθόδων για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, και για την κατάργηση της απόφασης 2010/477/ΕΕ (ΕΕ L 125 της 18.5.2017, σ. 43).
- ⁽¹⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, για τις μεταφορές αποβλήτων (ΕΕ L 190 της 12.7.2006, σ. 1).
- ⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (ΕΕ L 396 της 30.12.2006, σ. 1).
- ⁽²¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τους έμμεσους οργανικούς ρύπους (ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 45).
- ⁽²²⁾ Οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (ΕΕ L 365 της 31.12.1994, σ. 10).
- ⁽²³⁾ Οδηγία 2000/53/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2000, για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους (ΕΕ L 269 της 21.10.2000, σ. 34).
- ⁽²⁴⁾ Οδηγία 2006/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και με την κατάργηση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ (ΕΕ L 266 της 26.9.2006, σ. 1).
- ⁽²⁵⁾ Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3).
- ⁽²⁶⁾ Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17).
- ⁽²⁷⁾ Οδηγία 2011/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2011, για τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (ΕΕ L 174 της 1.7.2011, σ. 88).
- ⁽²⁸⁾ Οδηγία 2012/19/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) (ΕΕ L 197 της 24.7.2012, σ. 38).
- ⁽²⁹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/883 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής για την παράδοση αποβλήτων από πλοία, για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/65/ΕΕ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/59/ΕΚ (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 116).
- ⁽³⁰⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον (ΕΕ L 155 της 12.6.2019, σ. 1).

οδηγία 2008/98/EK 1999/31/EK του Συμβουλίου ⁽³¹⁾, τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1357/2014 της Επιτροπής ⁽³²⁾ και τις αποφάσεις της Επιτροπής 2000/532/EK ⁽³³⁾ και 2014/955/ΕΕ ⁽³⁴⁾, και με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής της 2ας Δεκεμβρίου 2015 σχετικά με «Το κλείσιμο του κύκλου - Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία» και της 16ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με την «Ευρωπαϊκή στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία».

- (28) Μια οικονομική δραστηριότητα μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στον περιβαλλοντικό στόχο της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία με διάφορους τρόπους. Μπορεί, για παράδειγμα, να αυξήσει την ανθεκτικότητα, τη δυνατότητα επισκευής, αναβάθμισης και επαναχρησιμοποίησης των προϊόντων, ή μπορεί να μειώσει τη χρήση πόρων μέσω του σχεδιασμού και της επιλογής υλικών, διευκολύνοντας τη μετασκευή, την αποσυναρμολόγηση και την αποδόμηση στον κλάδο των κτιρίων και οικοδομών, ιδίως ώστε να μειώνεται η χρήση οικοδομικών υλικών και να προωθείται η επαναχρησιμοποίηση οικοδομικών υλικών. Μπορεί επίσης να συμβάλλει σημαντικά στον περιβαλλοντικό στόχο της μετάβασης στην κυκλική οικονομία αναπτύσσοντας επιχειρηματικά μοντέλα για τη διάθεση «προϊόντων ως υπηρεσίες» και κυκλικές αξιακές αλυσίδες, με σκοπό τη διατήρηση στο έπακρο της χρησιμότητας και της αξίας των προϊόντων, των συστατικών και των υλικών για όσο περισσότερο χρόνο γίνεται. Οποιαδήποτε μείωση της περιεκτικότητας των υλικών και των προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασής τους με ασφαλέστερες εναλλακτικές λύσεις, θα πρέπει τουλάχιστον να συνάδει με τις απαιτήσεις του ενωσιακού δικαίου. Μια οικονομική δραστηριότητα μπορεί επίσης να συμβάλλει σημαντικά στον περιβαλλοντικό στόχο της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία μειώνοντας τα απόβλητα τροφίμων κατά την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταποίηση ή τη διανομή φαγητού.
- (29) Οι περιβαλλοντικοί στόχοι της πρόληψης και του ελέγχου της ρύπανσης θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης, μεταξύ άλλων τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/EK, 2004/35/EK ⁽³⁵⁾, 2004/107/EK ⁽³⁶⁾, 2006/118/EK, 2008/50/EK ⁽³⁷⁾, 2008/105/EK, 2010/75/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/802 ⁽³⁸⁾ και (ΕΕ) 2016/2284 ⁽³⁹⁾.
- (30) Οι περιβαλλοντικοί στόχοι της προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης, μεταξύ άλλων τους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 995/2010 ⁽⁴⁰⁾, (ΕΕ) αριθ. 511/2014 ⁽⁴¹⁾, (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 ⁽⁴²⁾, την οδηγία 2009/147/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴³⁾, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου ⁽⁴⁴⁾, τις οδηγίες του Συμβουλίου 91/676/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ ⁽⁴⁵⁾ και με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής της

⁽³¹⁾ Οδηγία 1999/31/EK του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1999, περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων (ΕΕ L 182 της 16.7.1999, σ. 1).

⁽³²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1357/2014 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, για την αντικατάσταση του παραρτήματος III της οδηγίας 2008/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 365 της 19.12.2014, σ. 89).

⁽³³⁾ Απόφαση 2000/532/EK της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000, για αντικατάσταση της απόφασης 94/3/EK για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο α) της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 94/904/EK του Συμβουλίου για την κατάρτιση καταλόγου επικίνδυνων αποβλήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα επικίνδυνα απόβλητα (ΕΕ L 226 της 6.9.2000, σ. 3).

⁽³⁴⁾ Απόφαση 2014/955/ΕΕ της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση της απόφασης 2000/532/EK όσον αφορά τον κατάλογο των αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 370 της 30.12.2014, σ. 44).

⁽³⁵⁾ Οδηγία 2004/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 56).

⁽³⁶⁾ Οδηγία 2004/107/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με το αρσενικό, το κάδμιο, τον υδράργυρο, το νικέλιο και τους πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες στον ατμοσφαιρικό αέρα (ΕΕ L 23 της 26.1.2005, σ. 3).

⁽³⁷⁾ Οδηγία 2008/50/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη (ΕΕ L 152 της 11.6.2008, σ. 1).

⁽³⁸⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/802 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, σχετικά με τη μείωση της περιεκτικότητας ορισμένων υγρών καυσίμων σε θείο (ΕΕ L 132 της 21.5.2016, σ. 58).

⁽³⁹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/2284 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων, την τροποποίηση της οδηγίας 2003/35/EK και την κατάργηση της οδηγίας 2001/81/EK (ΕΕ L 344 της 17.12.2016, σ. 1).

⁽⁴⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 995/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, για τη θέσπιση των υποχρεώσεων των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν ξυλεία και προϊόντα ξυλείας στην αγορά (ΕΕ L 295 της 12.11.2010, σ. 23).

⁽⁴¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 511/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, σχετικά με τα μέτρα συμμόρφωσης των χρηστών βάσει του πρωτοκόλλου της Ναγκόγια για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τον δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό των οφελών που απορρέουν από τη χρησιμοποίησή τους στην Ένωση (ΕΕ L 150 της 20.5.2014, σ. 59).

⁽⁴²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 35).

⁽⁴³⁾ Οδηγία 2009/147/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

⁽⁴⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου 1996 για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους (ΕΕ L 61 της 3.3.1997, σ. 1).

⁽⁴⁵⁾ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

21ης Μαΐου 2003 σχετικά με την «Επιβολή της δασικής νομοθεσίας, η διακυβέρνηση και το εμπόριο (FLEGT)», της 3ης Μαΐου 2011 σχετικά με την «Ασφάλεια ζωής μας, το φυσικό μας κεφάλαιο: στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020», της 6ης Μαΐου 2013 σχετικά με την «Πράσινη Υποδομή (ΠΥ) – Ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ευρώπης», της 26ης Φεβρουαρίου 2016 σχετικά με το «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών» και της 23ης Ιουλίου 2019 σχετικά με την «Εντατικοποίηση της δράσης της ΕΕ για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη».

- (31) Μια οικονομική δραστηριότητα μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στον περιβαλλοντικό στόχο της προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων με διάφορους τρόπους, μεταξύ άλλων με την προστασία, τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων και, επομένως, την ενίσχυση των υπηρεσιών οικοσυστημάτων. Οι εν λόγω υπηρεσίες κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες και συγκεκριμένα στις τροφοδοτικές υπηρεσίες, όπως η παροχή τροφής και νερού· στις ρυθμιστικές υπηρεσίες, όπως ο έλεγχος των κλιματικών συνθηκών και των ασθενειών· στις υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως οι κύκλοι των θρεπτικών ουσιών και η παραγωγή οξυγόνου· και στις πολιτιστικές υπηρεσίες, όπως οι πνευματικές και ψυχαγωγικές παροχές.
- (32) Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ο όρος «βιώσιμη διαχείριση των δασών» θα πρέπει να ερμηνεύεται λαμβάνοντας υπόψη τις πρακτικές και χρήσεις δασών και δασικών εκτάσεων που συμβάλλουν στη βελτίωση της βιοποικιλότητας ή στην αναχαίτιση ή την πρόληψη της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, της αποψίλωσης και της απώλειας οικοτόπων, λαμβάνοντας υπόψη τη διαχείριση και τη χρήση των δασών και των δασικών εκτάσεων με τρόπο και με ρυθμούς που επιτρέπουν να διατηρείται η βιοποικιλότητά τους, η παραγωγικότητά τους, η ικανότητα αναγέννησής τους, η ζωτικότητα τους, καθώς και η ικανότητά τους να επιτελούν, τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον, τις σχετικές οικολογικές, οικονομικές και κοινωνικές λειτουργίες, σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, χωρίς να προκαλείται βλάβη σε άλλα οικοσυστήματα, όπως ορίζεται στο Ψήφισμα H1 της δεύτερης υπουργικής διάσκεψης για την προστασία των δασών στην Ευρώπη στις 16-17 Ιουνίου 1993 στο Ελσίνκι σχετικά με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τη βιώσιμη διαχείριση των δασών στην Ευρώπη καθώς και λαμβάνοντας υπόψη τους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 995/2010 και (ΕΕ) 2018/841⁽⁴⁶⁾, την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁷⁾ και την ανακοίνωση της Επιτροπής της 20ής Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με την «Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ: για τα δάση και τον δασικό τομέα».
- (33) Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ο όρος «ενεργειακή απόδοση» χρησιμοποιείται με ευρεία έννοια και θα πρέπει να ερμηνεύεται λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁸⁾ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2012/27/ΕΕ⁽⁴⁹⁾ και (ΕΕ) 2018/844⁽⁵⁰⁾, καθώς και των εκτελεστικών μέτρων που θεσπίζονται δυνάμει της οδηγίας 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁵¹⁾.
- (34) Για κάθε περιβαλλοντικό στόχο θα πρέπει να θεσπιστούν ομοιόμορφα κριτήρια βάσει των οποίων να καθορίζεται εάν οι οικονομικές δραστηριότητες συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου. Ένα στοιχείο των ομοιόμορφων κριτηρίων θα πρέπει να είναι η προϋπόθεση να αποφεύγεται η σημαντική επιβάρυνση οποιουδήποτε από τους περιβαλλοντικούς στόχους που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό. Τούτο προκειμένου να αποφεύγεται το φαινόμενο επενδύσεις να χαρακτηρίζονται περιβαλλοντικά βιώσιμες σε περιπτώσεις όπου οι οικονομικές δραστηριότητες που ευνοούνται από τις εν λόγω επενδύσεις είναι επιζήμιες για το περιβάλλον σε βαθμό που υπερτερεί της συμβολής τους σε έναν περιβαλλοντικό στόχο. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον κύκλο ζωής των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχονται από την εν λόγω οικονομική δραστηριότητα επιπροσθέτως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ίδιας της οικονομικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένης της θέρωσης στοιχείων από τις υφιστάμενες αξιολογήσεις του κύκλου ζωής, ιδίως εξετάζοντας την παραγωγή, τη χρήση και τον κύκλο ζωής τους.

⁽⁴⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, καθώς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 και της απόφασης αριθ. 529/2013/ΕΕ (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 1).

⁽⁴⁷⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

⁽⁴⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1369 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2017, σχετικά με τον καθορισμό ενός πλαισίου για την ενεργειακή σήμανση και για την κατάργηση της οδηγίας 2010/30/ΕΕ (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 1).

⁽⁴⁹⁾ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

⁽⁵⁰⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/844 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 75).

⁽⁵¹⁾ Οδηγία 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα (ΕΕ L 285 της 31.10.2009, σ. 10).

- (35) Με βάση την κοινή δέσμευση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής να εφαρμόζουν τις αρχές που κατοχυρώνονται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων για την υποστήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, καθώς και με βάση τη σημασία των διεθνών ελάχιστων ανθρώπινων και εργασιακών δικαιωμάτων και προτύπων, θα πρέπει οι οικονομικές δραστηριότητες να συμμορφώνονται προς ελάχιστες διασφαλίσεις προκειμένου να χαρακτηριστούν ως περιβαλλοντικά βιώσιμες. Για τον λόγο αυτό, οι οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες μόνον εφόσον διενεργούνται σε ευθυγράμμιση προς τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και προς τις κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων της διακήρυξης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα εργασίας, των οκτώ θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ και του Διεθνούς Χάρτη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Οι θεμελιώδεις συμβάσεις της ΔΟΕ καθορίζουν τα ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα που θα πρέπει να σέβονται οι επιχειρήσεις. Αρκετά από τα εν λόγω διεθνή πρότυπα κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως η απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας και η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων. Οι ελάχιστες αυτές διασφαλίσεις δεν θίγουν την εφαρμογή αυστηρότερων απαιτήσεων σχετικά με το περιβάλλον, την υγεία, την ασφάλεια και την κοινωνική βιωσιμότητα που κατά περίπτωση καθορίζονται στο ενωσιακό δίκαιο. Κατά τη συμμόρφωση με τις εν λόγω ελάχιστες διασφαλίσεις, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τηρούν την απαίτηση «εφόσον δεν βλάπτουν σοβαρά» όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088, και να λαμβάνουν υπόψη τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα τα οποία διευκρινίζουν περαιτέρω την εν λόγω αρχή.
- (36) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να τροποποιήσει τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088 ώστε να εξουσιοδοτήσει τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές αρχές που συστάθηκαν από τους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 ⁽³²⁾, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 ⁽³³⁾ και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 ⁽³⁴⁾ (από κοινού «ΕΕΑ») να καταρτίσουν από κοινού ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για να διευκρινιστούν περαιτέρω οι λεπτομέρειες και το περιεχόμενο της παρουσίασης των πληροφοριών όσον αφορά την αρχή «εφόσον δεν βλάπτουν σοβαρά». Τα εν λόγω ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα θα πρέπει να συνάδουν με το περιεχόμενο, τις μεθοδολογίες και την παρουσίαση των δεικτών βιωσιμότητας όσον αφορά τις δυσμενείς επιπτώσεις που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088. Θα πρέπει επίσης να συνάδουν με τις αρχές που κατοχυρώνονται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, τις κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων της διακήρυξης της ΔΟΕ σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα εργασίας, των οκτώ θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ και του Διεθνούς Χάρτη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
- (37) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 θα πρέπει να τροποποιηθεί περαιτέρω για να εξουσιοδοτήσει τις ΕΕΑ να καταρτίσουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για να συμπληρώσουν τους κανόνες διαφάνειας στην προώθηση των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών και των περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων σε προσυμβατικές γνωστοποιήσεις και περιοδικές εκθέσεις.
- (38) Δεδομένων των ειδικών τεχνικών λεπτομερειών που είναι αναγκαίες για να εκτιμηθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις μιας οικονομικής δραστηριότητας και δεδομένης της ραγδαία μεταβαλλόμενης φύσης τόσο της επιστήμης όσο και της τεχνολογίας, θα πρέπει τα κριτήρια για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες να προσαρμόζονται τακτικά για να ανταποκρίνονται σε τέτοιες μεταβολές. Προκειμένου τα κριτήρια να διατηρούνται επίκαιρα, με βάση τα επιστημονικά στοιχεία και τις πληροφορίες που προέρχονται από εμπειρογνώμονες και συναφή ενδιαφερόμενα μέρη, οι προϋποθέσεις της «σημαντικής συμβολής» και της μη «πρόκλησης σημαντικής επιβάρυνσης» που ισχύουν για τις διάφορες οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να διευκρινιστούν αναλυτικότερα και να επικαιροποιούνται σε τακτική βάση. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να θεσπίσει αναλυτικά και βαθμονομημένα τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τις διάφορες οικονομικές δραστηριότητες, βάσει των τεχνικών πληροφοριών που θα συνεισφέρει μια πολυσυλλεκτική πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση.
- (39) Ορισμένες οικονομικές δραστηριότητες έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, και με τη μείωση αυτού του αρνητικού αντικτύπου μπορεί να επιτευχθεί σημαντική συμβολή στην επίτευξη ενός ή περισσότερων περιβαλλοντικών στόχων. Για τις εν λόγω οικονομικές δραστηριότητες, κρίνεται σκόπιμο να θεσπιστούν τεχνικά κριτήρια ελέγχου τα οποία θα απαιτούν σημαντική βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων σε σχέση, μεταξύ άλλων, με τον μέσο όρο της βιομηχανίας,

⁽³²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 12).

⁽³³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/79/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 48).

⁽³⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/77/ΕΚ (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 84).

αποφεύγοντας ταυτόχρονα τα περιβαλλοντικά επιβλαβή φαινόμενα εγκλωβισμού, συμπεριλαμβανομένου του εγκλωβισμού σε διαδικασίες υψηλής έντασης άνθρακα, κατά τη διάρκεια της οικονομικής ζωής της χρηματοδοτούμενης οικονομικής δραστηριότητας. Τα εν λόγω κριτήρια θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο μιας συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας.

- (40) Μια οικονομική δραστηριότητα δεν θα πρέπει να χαρακτηρίζεται περιβαλλοντικά βιώσιμη αν επιβαρύνει το περιβάλλον περισσότερο από ό,τι το ωφελεί. Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου θα πρέπει να προσδιορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που είναι αναγκαίες προκειμένου να μην επιβαρύνονται σημαντικά άλλοι στόχοι, μεταξύ άλλων με βάση τυχόν ελάχιστες απαιτήσεις που έχουν θεσπιστεί δυνάμει του ενωσιακού δικαίου. Κατά τη θέσπιση και την επικαιροποίηση των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου, η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα εν λόγω κριτήρια βασίζονται στα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία που είναι ήδη χαμηλών εκπομπών άνθρακα, η μετάβαση απαιτεί σημαντικές μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες και τομείς για τους οποίους δεν υπάρχουν τεχνολογικά και οικονομικά εφικτές εναλλακτικές λύσεις χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Οι εν λόγω μεταβατικές οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως συμβάλλουσες σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, εάν οι εκπομπές τους αερίων του θερμοκηπίου είναι σημαντικά χαμηλότερες από τον μέσο όρο του κλάδου ή της βιομηχανίας, δεν παρεμποδίζουν την εξέλιξη και την ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και δεν οδηγούν σε εγκλωβισμό περιουσιακών στοιχείων μη συμβατό με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής ζωής των στοιχείων αυτών. Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τις εν λόγω μεταβατικές οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω μεταβατικές δραστηριότητες διαγράφουν αξιόπιστη πορεία προς την κατεύθυνση της κλιματικής ουδετερότητας, και θα πρέπει να προσαρμόζονται αναλόγως ανά τακτά διαστήματα.
- (42) Μια οικονομική δραστηριότητα θα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά σε έναν ή περισσότερους από τους περιβαλλοντικούς στόχους που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, όταν αυτή διαμορφώνει με άμεσο τρόπο ευνοϊκές συνθήκες ώστε άλλες δραστηριότητες να μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά σε έναν ή περισσότερους από αυτούς τους στόχους. Οι ευνοϊκές δραστηριότητες αυτές δεν θα πρέπει να οδηγούν σε εγκλωβισμό σε περιουσιακά στοιχεία που υπονομεύουν τους μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής ζωής των στοιχείων αυτών, και θα πρέπει να έχουν σημαντικό θετικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο βάσει εκτιμήσεων αναφορικά με τον κύκλο ζωής.
- (43) Κατά τη θέσπιση και την επικαιροποίηση των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη συναφή νομοθεσία της Ένωσης, περιλαμβανομένων των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 ⁽⁵⁵⁾ και (ΕΚ) αριθ. 66/2010 ⁽⁵⁶⁾, καθώς και τη σύσταση 2013/179/ΕΕ της Επιτροπής ⁽⁵⁷⁾ και την ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τις «Δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος». Προς αποφυγή περιπτώσεων ασυνεπειών προς τις ταξινομήσεις των οικονομικών δραστηριοτήτων που ήδη υφίστανται για άλλους σκοπούς, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τις στατιστικές ταξινομήσεις που σχετίζονται με τον τομέα των περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών, συγκεκριμένα την ταξινόμηση των δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής προστασίας (CEPA) και την ταξινόμηση των δραστηριοτήτων διαχείρισης των πόρων (CReMA) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 538/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁸⁾. Κατά τη θέσπιση και την επικαιροποίηση των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους υφιστάμενους περιβαλλοντικούς δείκτες και πλαίσια υποβολής εκθέσεων, που έχουν αναπτυχθεί, μεταξύ άλλων, από την Επιτροπή και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, και τα υφιστάμενα διεθνή πρότυπα, όπως αυτά που έχουν αναπτυχθεί, μεταξύ άλλων, από τον ΟΟΣΑ.

⁽⁵⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, περί της εκούσιας συμμετοχής οργανισμών σε κοινό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 και των αποφάσεων της Επιτροπής 2001/681/ΕΚ και 2006/193/ΕΚ (ΕΕ L 342 της 22.12.2009, σ. 1).

⁽⁵⁶⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 66/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με το οικολογικό σήμα της ΕΕ (EU Ecolabel) (ΕΕ L 27 της 30.1.2010, σ. 1).

⁽⁵⁷⁾ Σύσταση 2013/179/ΕΕ της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 2013, σχετικά με τη χρήση κοινών μεθόδων για τη μέτρηση και τη γνωστοποίηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων κατά τον κύκλο ζωής των προϊόντων και των οργανισμών (ΕΕ L 124 της 4.5.2013, σ. 1).

⁽⁵⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 538/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 691/2011 σχετικά με τους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς οικονομικούς λογαριασμούς (ΕΕ L 158 της 27.5.2014, σ. 113).

- (44) Κατά τη θέσπιση και την επικαιροποίηση των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει επίσης υπόψη τις ιδιαιτερότητες του τομέα των υποδομών, καθώς και να λαμβάνει υπόψη τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς εξωτερικούς παράγοντες στο πλαίσιο ανάλυσης κόστους-οφέλους. Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει υπόψη τη συναφή νομοθεσία της Ένωσης, περιλαμβανομένων των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2001/42/ΕΚ⁽⁵⁹⁾, 2011/92/ΕΕ⁽⁶⁰⁾, 2014/23/ΕΕ⁽⁶¹⁾, 2014/24/ΕΕ⁽⁶²⁾ και 2014/25/ΕΕ⁽⁶³⁾, τα πρότυπα και την τρέχουσα μεθοδολογία, καθώς και τις εργασίες διεθνών οργανισμών όπως ο ΟΟΣΑ. Στο πλαίσιο αυτό, τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου θα πρέπει να προάγουν το κατάλληλο πλαίσιο διακυβέρνησης και να ενσωματώνουν περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση παράγοντες όπως αναφέρονται στις υποστηριζόμενες από τον ΟΗΕ αρχές για υπεύθυνες επενδύσεις σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής ενός έργου.
- (45) Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι συναφείς οικονομικές δραστηριότητες στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου τομέα μπορούν να χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες και ότι αντιμετωπίζονται ισότιμα, εφόσον συμβάλλουν ισότιμα στην επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους περιβαλλοντικούς στόχους που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό. Η δυνητική ικανότητα συμβολής στην επίτευξη των εν λόγω περιβαλλοντικών στόχων μπορεί να ποικίλλει μεταξύ των τομέων, γεγονός που θα πρέπει να αποτυπώνεται στα εν λόγω κριτήρια. Εντούτοις, στο πλαίσιο εκάστου τομέα, τα εν λόγω κριτήρια δεν θα πρέπει να λειτουργούν αδικώς εις βάρος ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων έναντι άλλων αν οι πρώτες συμβάλλουν στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων στον ίδιο βαθμό με τις δεύτερες.
- (46) Κατά τη θέσπιση και επικαιροποίηση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για περιβαλλοντικά βιώσιμες δραστηριότητες, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογεί κατά πόσο η θέσπιση των εν λόγω κριτηρίων θα επέφερε αύξηση των μη αξιοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων ή θα οδηγούσε σε μη συνεκτικά κίνητρα ή θα είχε οποιονδήποτε άλλο αρνητικό αντίκτυπο στις χρηματοπιστωτικές αγορές.
- (47) Προκειμένου να αποφεύγεται το υπερβολικά επαχθές κόστος συμμόρφωσης για τους οικονομικούς φορείς, η Επιτροπή θα πρέπει να θεσπίσει τεχνικά κριτήρια ελέγχου τα οποία παρέχουν επαρκή νομική σαφήνεια, είναι εφικτά και εύκολα στην εφαρμογή, και τα οποία καθιστούν δυνατό τον έλεγχο της συμμόρφωσης με εύλογο κόστος, αποφεύγοντας με αυτόν τον τρόπο τον περιττό διοικητικό φόρτο. Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου θα μπορούσαν να απαιτούν αξιολόγηση του κύκλου ζωής, όπου αυτό είναι επαρκώς εφικτό και αναγκαίο.
- (48) Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι επενδύσεις διοχετεύονται σε οικονομικές δραστηριότητες που έχουν τον μέγιστο θετικό αντίκτυπο στους περιβαλλοντικούς στόχους, η Επιτροπή θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στη θέσπιση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για τις οικονομικές δραστηριότητες που δυνητικά συμβάλλουν περισσότερο στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.
- (49) Θα πρέπει να καθοριστούν κατάλληλα τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον τομέα των μεταφορών, περιλαμβανομένων των κινητών περιουσιακών στοιχείων. Τα εν λόγω κριτήρια ελέγχου θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι ο τομέας των μεταφορών, περιλαμβανομένης της διεθνούς ναυτιλίας, αντιπροσωπεύει σχεδόν το 26 % του συνόλου των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ένωση. Όπως αναφέρεται στο σχέδιο δράσης για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης, στον τομέα των μεταφορών αντιστοιχεί περίπου το 30 % των επιπρόσθετων ετήσιων επενδύσεων που είναι αναγκαίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη στην Ένωση, όπως η αύξηση της ηλεκτροκίνησης ή η υποστήριξη της μετάβαση σε πιο καθαρά μέσα μεταφοράς με προαγωγή της αλλαγής του τρόπου εκτέλεσης των μεταφορών και της καλύτερης διαχείρισης της κυκλοφορίας.
- (50) Κατά την ανάπτυξη των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου, είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διενεργεί τις κατάλληλες διαβουλεύσεις σύμφωνα με το θεματολόγιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Στη διαδικασία καθορισμού και επικαιροποίησης των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου θα πρέπει να συμμετέχουν τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και η διαδικασία αυτή θα πρέπει να βασίζεται στις συμβουλές εμπειρογνομόνων που έχουν τεκμηριωμένη γνώση και πείρα στους συναφείς τομείς. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα πρέπει να δημιουργήσει μια πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (η «πλατφόρμα»). Η πλατφόρμα θα πρέπει να συγκροτείται από εμπειρογνώμονες που εκπροσωπούν τόσο τον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα. Στους εμπειρογνώμονες του δημόσιου τομέα θα πρέπει να περιλαμβάνονται εκπρόσωποι από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, τις ΕΕΑ, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και τον

⁽⁵⁹⁾ Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30).

⁽⁶⁰⁾ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

⁽⁶¹⁾ Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1).

⁽⁶²⁾ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65).

⁽⁶³⁾ Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στους εμπειρογνώμονες του ιδιωτικού τομέα θα πρέπει να περιλαμβάνονται εκπρόσωποι των συμμετεχόντων των χρηματοπιστωτικών και μη χρηματοπιστωτικών αγορών και των επιχειρηματικών τομέων, που εκπροσωπούν τους σχετικούς κλάδους, καθώς και πρόσωπα που διαθέτουν εμπειρογνώση στον τομέα της λογιστικής και της υποβολής εκθέσεων. Στην πλατφόρμα θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται εμπειρογνώμονες που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων εμπειρογνομόνων σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα καθώς και στο πεδίο της διακυβέρνησης. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να ενημερώνουν την Επιτροπή αν θεωρούν ότι μια οικονομική δραστηριότητα η οποία δεν πληροί τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου ή, για την οποία δεν έχουν θεσπιστεί ακόμη τέτοια κριτήρια, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται περιβαλλοντικά βιώσιμη, ώστε να βοηθούν την Επιτροπή στην αξιολόγηση της σκοπιμότητας της συμπλήρωσης ή επικαιροποίησης των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου.

- (51) Η πλατφόρμα θα πρέπει να συγκροτείται σύμφωνα με τους ισχύοντες οριζόντιους κανόνες για τη δημιουργία και τη λειτουργία των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαδικασία επιλογής. Η διαδικασία επιλογής θα πρέπει να αποσκοπεί στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου εμπειρογνώσεως, γεωγραφικής ισορροπίας και ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων, καθώς και σε ισορροπημένη εκπροσώπηση της σχετικής τεχνογνωσίας, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά καθήκοντα της πλατφόρμας. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιλογής, η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργεί αξιολόγηση σύμφωνα με τους οριζόντιους κανόνες που να καθορίζει αν υπάρχουν δυνητικές συγκρούσεις συμφερόντων και να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την επίλυση τυχόν τέτοιων συγκρούσεων.
- (52) Η πλατφόρμα θα πρέπει να παρέχει συμβουλές στην Επιτροπή σχετικά με την ανάπτυξη, την ανάλυση και την επανεξέταση των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου, περιλαμβανομένου του δυνητικού αντικτύπου των κριτηρίων αυτών στην αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων που χαρακτηρίζονται περιβαλλοντικά βιώσιμα περιουσιακά στοιχεία βάσει των υφιστάμενων πρακτικών της αγοράς. Η πλατφόρμα θα πρέπει επίσης να συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με το κατά πόσον τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου είναι κατάλληλα για χρήση σε μελλοντικές πρωτοβουλίες πολιτικής της Ένωσης που αποσκοπούν στη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και σχετικά με τον πιθανό ρόλο των λογιστικών προτύπων βιωσιμότητας και των προτύπων βιωσιμότητας όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων κατά την υποστήριξη της εφαρμογής των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου. Η πλατφόρμα θα πρέπει να παρέχει συμβουλές στην Επιτροπή σχετικά με την ανάπτυξη περαιτέρω μέτρων για τη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη τον στόχο της αποφυγής περιττού διοικητικού φόρτου, της αντιμετώπισης άλλων στόχων βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών στόχων, και της λειτουργίας των ελάχιστων διασφαλίσεων και της ενδεχόμενης ανάγκης συμπλήρωσής τους.
- (53) Η Επιτροπή θα πρέπει να διατηρήσει την υφιστάμενη ομάδα εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και να της χορηγήσει επίσημο καθεστώς. Τα καθήκοντα της εν λόγω ομάδας εμπειρογνομόνων θα συνίστανται, μεταξύ άλλων, στην παροχή συμβουλών στην Επιτροπή σχετικά με την καταλληλότητα των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου και την προσέγγιση της πλατφόρμας σε σχέση με την ανάπτυξη των εν λόγω κριτηρίων. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα πρέπει να ενημερώνει τα κράτη μέλη με τακτικές συνεδριάσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση.
- (54) Προκειμένου να διευκρινιστούν οι απαιτήσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, και ιδίως να καθοριστούν και να επικαιροποιούνται για διάφορες οικονομικές δραστηριότητες αναλυτικά και βαθμονομημένα τεχνικά κριτήρια ελέγχου ως προς το τι συνιστά «σημαντική συμβολή» και «σημαντική επιβάρυνση» για τους περιβαλλοντικούς στόχους, η Επιτροπή θα πρέπει να εξουσιοδοτηθεί να εκδίδει πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ όσον αφορά τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση προς την υποχρέωση δημοσιοποίησης δυνάμει του παρόντος κανονισμού και όσον αφορά τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, όπως μέσω της πλατφόρμας και της ομάδας εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, και οι διαβουλεύσεις αυτές να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁽⁶⁴⁾. Ειδικότερα, προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότιμη συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα ταυτόχρονα με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και οι εμπειρογνώμονες τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

⁽⁶⁴⁾ EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

- (55) Ο παρών κανονισμός συμπληρώνει τις απαιτήσεις ως προς τη γνωστοποίηση που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088. Για να διασφαλιστεί η ομαλή και αποτελεσματική παρακολούθηση της συμμόρφωσης των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές με τον παρόντα κανονισμό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να βασίζονται στις αρμόδιες αρχές που έχουν οριστεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2088. Για την επιβολή της συμμόρφωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει επιπλέον να καθορίσουν κανόνες για τα μέτρα και τις κυρώσεις, που θα έχουν αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα. Οι εθνικές αρμόδιες αρχές και οι ΕΕΑ θα πρέπει να ασκούν τις εξουσίες παρέμβασης για τα προϊόντα που καθορίζονται στους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 600/2014 ⁽⁶⁵⁾, (ΕΕ) αριθ. 1286/2014 ⁽⁶⁶⁾ και (ΕΕ) 2019/1238 ⁽⁶⁷⁾ επίσης όσον αφορά τις πρακτικές καταχρηστικών πωλήσεων ή τις παραπλανητικές γνωστοποιήσεις των σχετικών με τη βιωσιμότητα πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων πληροφόρησης που απαιτούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
- (56) Προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και βιώσιμη οργάνωση των πρακτικών για τις εργασίες και τις συνεδριάσεις τόσο της πλατφόρμας όσο και της ομάδας εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και για να καταστεί δυνατή η ευρεία συμμετοχή και αποτελεσματική αλληλεπίδραση μεταξύ των ομάδων, των επιμέρους ομάδων τους, της Επιτροπής και των ενδιαφερομένων μερών, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο αυξημένης χρήσης ψηφιακών, συμπεριλαμβανομένων των εικονικών τεχνολογιών, όπου αρμόζει.
- (57) Προκειμένου να δοθεί αρκετός χρόνος στους συναφείς παράγοντες ώστε να εξοικειωθούν με τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό ως περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και να προετοιμαστούν για την εφαρμογή τους, οι υποχρεώσεις που ορίζει ο παρών κανονισμός θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή, για κάθε περιβαλλοντικό στόχο, δώδεκα μήνες μετά τη θέσπιση των συναφών τεχνικών κριτηρίων ελέγχου.
- (58) Η διάταξη του παρόντος κανονισμού που αναφέρεται σε καθεστώς φορολογικών κινήτρων βάσει πιστοποιητικών που υφίστανται πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, δεν θίγει τις αντίστοιχες αρμοδιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών όσον αφορά τις φορολογικές διατάξεις, όπως ορίζεται στις Συνθήκες.
- (59) Η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επανεξετάζεται τακτικά προκειμένου να αξιολογούνται, μεταξύ άλλων: η πρόοδος σχετικά όσον αφορά την ανάπτυξη τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες· η ενδεχόμενη αναγκαιότητα αναθεώρησης και συμπλήρωσης των εν λόγω κριτηρίων, βάσει των οποίων μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται περιβαλλοντικά βιώσιμη· η αποτελεσματικότητα του συστήματος ταξινόμησης περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων στη διοχέτευση ιδιωτικών επενδύσεων σε τέτοιες δραστηριότητες και ιδίως όσον αφορά τη ροή κεφαλαίων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και άλλες νομικές οντότητες· και η περαιτέρω ανάπτυξη του συστήματος ταξινόμησης, μεταξύ άλλων με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της πέραν των περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να καλυφθούν δραστηριότητες που βλάπτουν σημαντικά το περιβάλλον, καθώς και άλλοι στόχοι βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών στόχων.
- (60) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της ανάγκης για την καθιέρωση ομοιόμορφων κριτηρίων σε επίπεδο Ένωσης για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων αυτών,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τα κριτήρια με τα οποία προσδιορίζεται αν μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται περιβαλλοντικά βιώσιμη, προκειμένου να προσδιοριστεί ο βαθμός στον οποίο μία επένδυση είναι περιβαλλοντικά βιώσιμη.

⁽⁶⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 600/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 84).

⁽⁶⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1286/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τα έγγραφα βασικών πληροφοριών που αφορούν συσκευασμένα επενδυτικά προϊόντα για ιδιώτες επενδυτές και επενδυτικά προϊόντα βασισμένα σε ασφάλιση (PRIIP) (ΕΕ L 352 της 9.12.2014, σ. 1).

⁽⁶⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1238 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με τη θέσπιση πανευρωπαϊκού ατομικού συνταξιοδοτικού προϊόντος (PEPP) (ΕΕ L 198 της 25.7.2019, σ. 1).

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται:

- α) στα μέτρα που θεσπίζουν τα κράτη μέλη ή η Ένωση τα οποία επιβάλλουν απαιτήσεις για τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή στους εκδότες όσον αφορά χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή εταιρικά ομόλογα τα οποία διατίθενται ως περιβαλλοντικά βιώσιμα·
- β) σε συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίοι διαθέτουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα·
- γ) σε επιχειρήσεις που υπόκεινται στην υποχρέωση δημοσίευσης μη χρηματοοικονομικής κατάστασης ή ενοποιημένης μη χρηματοοικονομικής κατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 19α ή το άρθρο 29α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁸⁾, αντίστοιχα.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «περιβαλλοντικά βιώσιμη επένδυση»: επένδυση σε μία ή περισσότερες οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται περιβαλλοντικά βιώσιμες, δυνάμει του παρόντος κανονισμού·
- 2) «συμμετέχων στις χρηματοπιστωτικές αγορές»: συμμετέχων στις χρηματοπιστωτικές αγορές όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 και περιλαμβάνει τον κατασκευαστή ενός συνταξιοδοτικού προϊόντος στο οποίο ένα κράτος μέλος έχει αποφασίσει να εφαρμόσει τον εν λόγω κανονισμό σύμφωνα με το άρθρο 16 του εν λόγω κανονισμού·
- 3) «χρηματοπιστωτικό προϊόν»: χρηματοπιστωτικό προϊόν όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088·
- 4) «εκδότης»: εκδότης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1129 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁹⁾·
- 5) «μετριασμός της κλιματικής αλλαγής»: η διαδικασία συγκράτησης της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη πολύ κάτω από τους 2 °C και καταβολής προσπάθειών για τον περιορισμό της σε 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, κατά τα προβλεπόμενα στη συμφωνία του Παρισιού·
- 6) «προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή»: η διαδικασία προσαρμογής στην πραγματική και αναμενόμενη κλιματική αλλαγή και στις επιπτώσεις της·
- 7) «αέριο του θερμοκηπίου»: αέριο του θερμοκηπίου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁷⁰⁾·
- 8) «ιεράρχηση των αποβλήτων»: η ιεράρχηση των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ·
- 9) «κυκλική οικονομία»: οικονομικό σύστημα στο οποίο διατηρείται η αξία των προϊόντων, των υλικών και άλλων πόρων στην οικονομία για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα με την ενίσχυση της αποτελεσματικής χρήσης τους στην παραγωγή και κατανάλωση, μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο της χρήσης τους, και με την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων και της αποδέσμευσης επικίνδυνων ουσιών σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής της ιεράρχησης των αποβλήτων·
- 10) «ρύπος»: ουσία, κραδασμός, θερμότητα, θόρυβος, φως ή άλλη πρόσμειξη που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα ή το έδαφος που ενδέχεται να βλάψει την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον, να οδηγήσει σε υποβάθμιση υλικών αγαθών, να παραβιάσει ή να εμποδίσει τις λειτουργίες αναψυχής και άλλες νόμιμες χρήσεις του περιβάλλοντος·
- 11) «έδαφος»: το ανώτερο στρώμα του στερεού φλοιού της Γης, μεταξύ του γεωλογικού υποβάθρου και της επιφάνειας, που αποτελείται από ανόργανα και οργανικά συστατικά, νερό, αέρα και έμβιους οργανισμούς·

⁽⁶⁸⁾ Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 182 της 29.6.2013, σ. 19).

⁽⁶⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1129 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή κατά την εισαγωγή κινητών αξιών προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 2003/71/ΕΚ (ΕΕ L 168 της 30.6.2017, σ. 12).

⁽⁷⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, σχετικά με μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλων πληροφοριών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν την αλλαγή του κλίματος και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 280/2004/ΕΚ (ΕΕ L 165 της 18.6.2013, σ. 13).

- 12) «ρύπανση»:
- α) η άμεση ή έμμεση εισαγωγή ρύπων στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα ή το έδαφος ως αποτέλεσμα ανθρώπινης δραστηριότητας·
 - β) στο πλαίσιο του θαλάσσιου περιβάλλοντος, η ρύπανση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 8 της οδηγίας 2008/56/EK·
 - γ) στο πλαίσιο του υδάτινου περιβάλλοντος, η ρύπανση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 33 της οδηγίας 2000/60/EK·
- 13) «οικοσύστημα»: δυναμικό συγκρότημα κοινότητων φυτών, ζώων και μικροοργανισμών και του αβιοτικού περιβάλλοντός τους που αλληλοεπιδρούν ως λειτουργική μονάδα·
- 14) «υπηρεσίες οικοσυστημάτων»: οι άμεσες και έμμεσες συνεισφορές των οικοσυστημάτων στα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και άλλα οφέλη που αποκομίζει ο άνθρωπος από τα εν λόγω οικοσυστήματα·
- 15) «βιοποικιλότητα»: η ποικιλομορφία των ζώντων οργανισμών προερχόμενη από όλες τις πηγές στις οποίες συμπεριλαμβάνονται τα χερσαία, τα θαλάσσια και άλλα υδάτινα οικοσυστήματα και τα οικολογικά συμπλέγματα των οποίων αποτελούν τμήμα και συμπεριλαμβάνει την ποικιλομορφία εντός και μεταξύ των ειδών και την ποικιλομορφία των οικοσυστημάτων·
- 16) «καλή κατάσταση» σε σχέση με ένα οικοσύστημα: ένα οικοσύστημα που είναι σε καλή φυσική, χημική και βιολογική κατάσταση ή έχει καλή φυσική, χημική και βιολογική ποιότητα και που διαθέτει ικανότητα αυτοαναπαραγωγής ή αυτοαποκατάστασης της ισορροπίας, στο οποίο δεν θίγονται η σύνθεση των ειδών, η δομή των οικοσυστημάτων και οι οικολογικές λειτουργίες·
- 17) «ενεργειακή απόδοση»: η αποτελεσματικότερη χρήση της ενέργειας σε όλα τα στάδια της ενεργειακής αλυσίδας από την παραγωγή έως την τελική κατανάλωση·
- 18) «θαλάσσια ύδατα»: τα θαλάσσια ύδατα όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 1 της οδηγίας 2008/56/EK·
- 19) «επιφανειακά ύδατα»: τα επιφανειακά ύδατα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 1 της οδηγίας 2000/60/EK·
- 20) «υπόγεια ύδατα»: τα υπόγεια ύδατα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2 της οδηγίας 2000/60/EK·
- 21) «καλή περιβαλλοντική κατάσταση»: η καλή περιβαλλοντική κατάσταση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 5 της οδηγίας 2008/56/EK·
- 22) «καλή κατάσταση»:
- α) στην περίπτωση των επιφανειακών υδάτων, τόσο «καλή οικολογική κατάσταση» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 22 της οδηγίας 2000/60/EK όσο και «καλή χημική κατάσταση» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 24 της εν λόγω οδηγίας·
 - β) στην περίπτωση των υπόγειων υδάτων, τόσο «καλή χημική κατάσταση» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 25 της οδηγίας 2000/60/EK όσο και «καλή ποσοτική κατάσταση» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 28 της εν λόγω οδηγίας·
- 23) «καλό οικολογικό δυναμικό»: καλό οικολογικό δυναμικό όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 23 της οδηγίας 2000/60/EK.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Άρθρο 3

Κριτήρια των περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων

Προκειμένου να προσδιοριστεί ο βαθμός στον οποίο μία επένδυση είναι περιβαλλοντικά βιώσιμη, μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται περιβαλλοντικά βιώσιμη όταν η εν λόγω οικονομική δραστηριότητα:

- α) συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους περιβαλλοντικούς στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 9 σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 16·
- β) σύμφωνα με το άρθρο 17, δεν επιβαρύνει σημαντικά κανέναν από τους περιβαλλοντικούς στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 9·
- γ) ασκείται σύμφωνα με τις ελάχιστες διασφαλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 18, και
- δ) συμμορφώνεται προς τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που θεσπίζει η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3, το άρθρο 11 παράγραφος 3, το άρθρο 12 παράγραφος 2, το άρθρο 13 παράγραφος 2, το άρθρο 14 παράγραφος 2 ή το άρθρο 15 παράγραφος 2.

Άρθρο 4

Χρήση κριτηρίων των περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων σε δημόσια μέτρα, σε πρότυπα και σε σήματα

Τα κράτη μέλη και η Ένωση εφαρμόζουν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 3 για τον προσδιορισμό εάν μια οικονομική δραστηριότητα μπορεί να χαρακτηριστεί ως περιβαλλοντικά βιώσιμη, για τους σκοπούς οποιωνδήποτε μέτρων προβλέπουν απαιτήσεις για τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή τους εκδότες αναφορικά με χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή εταιρικά ομόλογα τα οποία διατίθενται ως «περιβαλλοντικά βιώσιμα».

Άρθρο 5

Διαφάνεια των περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων σε προσυμβατικές γνωστοποιήσεις και σε περιοδικές εκθέσεις

Όταν χρηματοπιστωτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, 2 ή 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 επενδύει σε οικονομική δραστηριότητα που συμβάλλει σε περιβαλλοντικό στόχο κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 17 του εν λόγω κανονισμού, οι πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 και με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- α) τις πληροφορίες σχετικά με τον περιβαλλοντικό στόχο ή τους περιβαλλοντικούς στόχους όπως ορίζονται στο άρθρο 9 του παρόντος κανονισμού στους οποίους συμβάλλει η υποκείμενη επένδυση του χρηματοπιστωτικού προϊόντος, και
- β) περιγραφή του τρόπου και του βαθμού στον οποίο οι υποκείμενες επενδύσεις του χρηματοπιστωτικού προϊόντος αποτελούν οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες δυνάμει του άρθρου 3 του παρόντος κανονισμού.

Η περιγραφή που αναφέρεται στο στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου του παρόντος άρθρου προσδιορίζει την αναλογία των επενδύσεων σε περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες που επιλέγονται για το χρηματοπιστωτικό προϊόν, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών σχετικά με τα ποσοστά ευνοϊκών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων μετάβασης που αναφέρονται στο άρθρο 16 και στο άρθρο 10 παράγραφος 2, αντίστοιχα, ως ποσοστό επί του συνόλου των επενδύσεων που έχουν επιλεγεί για το χρηματοπιστωτικό προϊόν.

Άρθρο 6

Διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών προϊόντων που προωθούν τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά σε προσυμβατικές γνωστοποιήσεις και σε περιοδικές εκθέσεις

Όταν ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 προωθεί περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, εφαρμόζεται κατ' αναλογία το άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού.

Οι πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 και με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 συνοδεύονται από την ακόλουθη δήλωση:

«Η απαίτηση “εφόσον δεν βλάπτουν σοβαρά” εφαρμόζεται μόνο σε εκείνες τις υποκείμενες επενδύσεις του χρηματοπιστωτικού προϊόντος οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια της ΕΕ για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.

Οι υποκείμενες επενδύσεις του εναπομένοντος τμήματος του παρόντος χρηματοπιστωτικού προϊόντος δεν λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια της ΕΕ για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.».

Άρθρο 7

Διαφάνεια άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων σε προσυμβατικές γνωστοποιήσεις και σε περιοδικές εκθέσεις

Όταν ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν δεν υπόκειται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 ή στο άρθρο 9 παράγραφος 1, 2 ή 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088, οι πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της τομεακής νομοθεσίας που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 και στο άρθρο 11 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού συνοδεύονται από την ακόλουθη δήλωση:

«Οι υποκείμενες επενδύσεις του παρόντος χρηματοπιστωτικού προϊόντος δεν λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια της ΕΕ για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.».

Άρθρο 8

Διαφάνεια μη οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων

1. Κάθε επιχείρηση που υπόκειται σε υποχρέωση δημοσίευσης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 19α ή με το άρθρο 29α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ περιλαμβάνει στη μη χρηματοοικονομική κατάσταση της ή στην ενοποιημένη μη χρηματοοικονομική κατάσταση πληροφορίες για τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίο οι δραστηριότητες της επιχείρησης συνδέονται με οικονομικές δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες, δυνάμει των άρθρων 3 και 9 του παρόντος κανονισμού.
2. Ειδικότερα, οι μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις γνωστοποιούν τα ακόλουθα:
 - α) το ποσοστό του κύκλου εργασιών τους από προϊόντα ή υπηρεσίες που συνδέονται με οικονομικές δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες βάσει των άρθρων 3 και 9, και
 - β) το ποσοστό των κεφαλαιουχικών δαπανών τους και η αναλογία των λειτουργικών δαπανών τους που σχετίζονται με περιουσιακά στοιχεία ή διαδικασίες που συνδέονται με οικονομικές δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες βάσει των άρθρων 3 και 9.
3. Εάν μια επιχείρηση δημοσιεύει μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 19α ή με το άρθρο 29α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ σε χωριστή έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 19α παράγραφος 4 ή το άρθρο 29α παράγραφος 4 της εν λόγω οδηγίας, οι πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου δημοσιεύονται στην εν λόγω χωριστή έκθεση.
4. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 23 για να συμπληρώσει τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου προκειμένου να διευκρινίσει το περιεχόμενο και την παρουσίαση των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται σύμφωνα με τις εν λόγω παραγράφους, συμπεριλαμβανομένης της μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται ώστε να συμμορφωθεί με αυτές, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες τόσο των χρηματοπιστωτικών όσο και των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, καθώς και τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που θεσπίστηκαν δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή εκδίδει την εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξη έως την 1η Ιουνίου 2021.

Άρθρο 9

Περιβαλλοντικοί στόχοι

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι περιβαλλοντικοί στόχοι είναι οι εξής:

- α) ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής·
- β) η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή·
- γ) η βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων·
- δ) η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία·
- ε) η πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης·
- στ) η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Άρθρο 10

Σημαντική συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής

1. Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής όταν η δραστηριότητα αυτή συμβάλλει σημαντικά στη σταθεροποίηση των συγκεντρώσεων αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα σε επίπεδο που να εμποδίζει την επικίνδυνη ανθρωπογενή παρέμβαση στο κλιματικό σύστημα σύμφωνα με τον μακροπρόθεσμο στόχο της συμφωνίας του Παρισιού σχετικά με τη θερμοκρασία μέσω της αποφυγής ή της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή της αύξησης της απορρόφησης των αερίων του θερμοκηπίου, μεταξύ άλλων μέσω καινοτομιών στις διαδικασίες ή καινοτομιών στα προϊόντα, όπως:
 - α) παραγωγή, μεταφορά, αποθήκευση, διανομή ή χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, μεταξύ άλλων με χρήση καινοτόμου τεχνολογίας με δυνατότητα σημαντικής εξοικονόμησης στο μέλλον ή μέσω σημαντικής ενίσχυσης ή επέκτασης του δικτύου·
 - β) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, με εξαίρεση τις δραστηριότητες παραγωγής ενέργειας που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 3·
 - γ) ενίσχυση της καθαριότητας ή κλιματικά ουδέτερης κινητικότητας·

- δ) μετάβαση στη χρήση ανανεώσιμων υλικών που προέρχονται από βιώσιμες πηγές·
- ε) ενίσχυση της χρήσης περιβαλλοντικά ασφαλών τεχνολογιών δέσμευσης και χρήσης διοξειδίου του άνθρακα (CCU) και δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCS) που πετυχαίνουν καθαρή μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου·
- στ) ενίσχυση των καταβोधρών άνθρακα, μεταξύ άλλων μέσω της αποφυγής της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών, της αποκατάστασης των δασών, της βιώσιμης διαχείρισης και της αποκατάστασης των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, των λειμώνων και των υδροβιότοπων, της δάσωσης και της αναγέννησης της γεωργίας·
- ζ) δημιουργία των ενεργειακών υποδομών που είναι απαραίτητες προκειμένου να καταστεί εφικτή η απεξάρτηση των ενεργειακών συστημάτων από τον άνθρακα·
- η) παραγωγή καθαρών και αποδοτικών καυσίμων από ανανεώσιμες πηγές ή πηγές με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα, ή
- θ) καθιστώντας δυνατή οποιαδήποτε εκ των ανωτέρω ενεργειών που παρατίθενται στα στοιχεία α) έως η) της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με το άρθρο 16.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, μια οικονομική δραστηριότητα για την οποία δεν υπάρχει τεχνολογικά και οικονομικά εφικτή εναλλακτική λύση χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, όπου στηρίζει τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία που συνάδει με την πορεία για τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής εξάλειψης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ιδίως των εκπομπών από στερεά ορυκτά καύσιμα, και εφόσον η εν λόγω δραστηριότητα:

- α) διαθέτει επίπεδα εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που αντιστοιχούν στις καλύτερες επιδόσεις στον τομέα ή στον κλάδο·
- β) δεν παρεμποδίζει την εξέλιξη και την ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και
- γ) δεν οδηγεί σε εγκλωβισμό περιουσιακών στοιχείων υψηλής έντασης άνθρακα, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ζωή των στοιχείων αυτών.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου και για τη θέσπιση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 19, η Επιτροπή αξιολογεί τη δυνητική συμβολή και σκοπιμότητα όλων των σχετικών υφιστάμενων τεχνολογιών.

3. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό:

- α) να συμπληρώνει τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου με τη θέσπιση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, και
- β) να συμπληρώνει το άρθρο 17 με τη θέσπιση, για κάθε σχετικό περιβαλλοντικό στόχο, τεχνικών κριτηρίων ελέγχου προκειμένου να προσδιορίζεται κατά πόσο μια οικονομική δραστηριότητα, ανάλογα με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με το στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου, επιβαρύνει σημαντικά έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω στόχους.

4. Πριν από την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή συμβουλευτεί την πλατφόρμα που αναφέρεται στο άρθρο 20 σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

5. Η Επιτροπή καθορίζει τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου σε μία κατ' εξουσιοδότηση πράξη, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 19.

6. Η Επιτροπή εκδίδει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 3 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, ώστε να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της από την 1η Ιανουαρίου 2022.

Άρθρο 11

Σημαντική συμβολή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

1. Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή όταν η εν λόγω δραστηριότητα:

- α) περιλαμβάνει λύσεις προσαρμογής που είτε μειώνουν σημαντικά τον κίνδυνο του αρνητικού αντικτύπου των υφιστάμενων και αναμενόμενων μελλοντικών κλιματικών συνθηκών στην ίδια την οικονομική δραστηριότητα είτε μειώνουν σημαντικά τον εν λόγω αρνητικό αντίκτυπο, χωρίς να αυξάνουν τον κίνδυνο αρνητικού αντικτύπου σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία, ή
- β) παρέχει λύσεις προσαρμογής οι οποίες, επιπλέον της ικανοποίησης των όρων που ορίζονται στο άρθρο 16, συμβάλλουν σημαντικά στην πρόληψη ή τη μείωση του κινδύνου αρνητικού αντικτύπου των υφιστάμενων και αναμενόμενων μελλοντικών κλιματικών συνθηκών σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία, χωρίς να αυξάνεται ο κίνδυνος αρνητικού αντικτύπου σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία.

2. Οι λύσεις προσαρμογής που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) αξιολογούνται και ιεραρχούνται με χρήση των βέλτιστων διαθέσιμων προβλέψεων για το κλίμα και, κατ' ελάχιστον, αποτρέπουν ή περιορίζουν:

- α) τον αρνητικό αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στην οικονομική δραστηριότητα για συγκεκριμένη τοποθεσία και συγκεκριμένο πλαίσιο, ή
- β) τον πιθανό αρνητικό αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στο περιβάλλον στο πλαίσιο του οποίου ασκείται η οικονομική δραστηριότητα.

3. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό:

- α) να συμπληρώνει τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου θεσπίζοντας τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, και
- β) να συμπληρώνει το άρθρο 17 θεσπίζοντας, για κάθε σχετικό περιβαλλοντικό στόχο, τεχνικά κριτήρια ελέγχου προκειμένου να προσδιορίζεται κατά πόσο μια οικονομική δραστηριότητα, για την οποία έχουν θεσπιστεί τεχνικά κριτήρια ελέγχου δυνάμει του στοιχείου α) της παρούσας παραγράφου, επιβαρύνει σημαντικά έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω στόχους.

4. Πριν από την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή συμβουλευέται την πλατφόρμα που αναφέρεται στο άρθρο 20 σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

5. Η Επιτροπή καθορίζει τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου σε μία κατ' εξουσιοδότηση πράξη, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 19.

6. Η Επιτροπή εκδίδει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 3 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, ώστε να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της από την 1η Ιανουαρίου 2022.

Άρθρο 12

Σημαντική συμβολή στη βιώσιμη χρήση και στην προστασία των υδάτων και των θαλάσσιων πόρων

1. Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στη βιώσιμη χρήση και στην προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων όταν η εν λόγω δραστηριότητα είτε συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη της καλής κατάστασης των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, ή στην πρόληψη της επιδείνωσης των υδατικών συστημάτων που βρίσκονται ήδη σε καλή κατάσταση, ή συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων, ή στην πρόληψη της επιδείνωσης των θαλάσσιων υδάτων που βρίσκονται ήδη σε καλή περιβαλλοντική κατάσταση, μέσω:

- α) της προστασίας του περιβάλλοντος από τις δυσμενείς επιπτώσεις της απόρριψης αστικών και βιομηχανικών λυμάτων, μεταξύ άλλων και από ρυπαντές που προκαλούν μεγάλη ανησυχία, όπως τα φαρμακευτικά προϊόντα και τα μικροπλαστικά, για παράδειγμα διασφαλίζοντας την κατάλληλη συλλογή, επεξεργασία και απόρριψη αστικών και βιομηχανικών λυμάτων·
- β) της προστασίας της ανθρώπινης υγείας από τον αρνητικό αντίκτυπο τυχόν μόλυνσης του νερού που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση διασφαλίζοντας ότι δεν περιέχει μικροοργανισμούς, παράσιτα και ουσίες που συνιστούν δυνητικό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία και ενισχύει την πρόσβαση των πολιτών σε καθαρό πόσιμο νερό·
- γ) της βελτίωσης της διαχείρισης και της αποδοτικότητας των υδάτων, μεταξύ άλλων μέσω της προστασίας και της ενίσχυσης της κατάστασης των υδάτινων οικοσυστημάτων, μέσω της προώθησης της βιώσιμης χρήσης των υδάτων βάσει της μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδάτινων πόρων μεταξύ άλλων βάσει μέτρων όπως η επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, μέσω της διασφάλισης της σταδιακής μείωσης των εκπομπών ρύπων στα επιφανειακά και τα υπόγεια ύδατα, μέσω της συμβολής στον μετριασμό των επιπτώσεων φαινομένων πλημμύρας ή ξηρασίας, ή βάσει οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας που προστατεύει ή βελτιώνει την ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υδατικών συστημάτων·

- δ) της διασφάλισης της βιώσιμης χρήσης των υπηρεσιών θαλάσσιων οικοσυστημάτων ή της συμβολής στην καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων, μεταξύ άλλων με την προστασία, τη διατήρηση ή την αποκατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και με την πρόληψη και τον περιορισμό των εισροών στο θαλάσσιο περιβάλλον, ή
- ε) καθιστώντας δυνατή οποιαδήποτε εκ των ενεργειών που παρατίθενται στα στοιχεία α) έως δ) της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με το άρθρο 16.

2. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό:

- α) να συμπληρώνει την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου θεσπίζοντας τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων, και
- β) να συμπληρώνει το άρθρο 17 θεσπίζοντας, για κάθε σχετικό περιβαλλοντικό στόχο, τεχνικά κριτήρια ελέγχου προκειμένου να προσδιορίζεται κατά πόσο μια οικονομική δραστηριότητα, για την οποία έχουν θεσπιστεί τεχνικά κριτήρια ελέγχου δυνάμει του στοιχείου α) της παρούσας παραγράφου, επιβαρύνει σημαντικά έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω στόχους.

3. Πριν από την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή συμβουλευέται την πλατφόρμα που αναφέρεται στο άρθρο 20 σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

4. Η Επιτροπή καθορίζει τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 19.

5. Η Επιτροπή εκδίδει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, ώστε να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Άρθρο 13

Σημαντική συμβολή στη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία

1. Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης, όταν η εν λόγω δραστηριότητα:

- α) της χρησιμοποιεί τους φυσικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών πρώτων υλών που προέρχονται από βιώσιμες πηγές και άλλων πρώτων υλών, στην παραγωγή πιο αποδοτικά, μεταξύ άλλων:
- i) μειώνοντας τη χρήση πρωτογενών πρώτων υλών ή αυξάνοντας τη χρήση υποπροϊόντων και δευτερογενών πρώτων υλών, ή
 - ii) λαμβάνοντας μέτρα για τους πόρους και την ενεργειακή απόδοση·
- β) ενισχύει την ανθεκτικότητα, τη δυνατότητα επισκευής, αναβάθμισης ή επαναχρησιμοποίησης των προϊόντων, ιδίως στο πλαίσιο σχεδιαστικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων·
- γ) ενισχύει την ανακυκλωσιμότητα των προϊόντων, περιλαμβανομένων μεμονωμένων υλικών που περιέχονται στα εν λόγω προϊόντα, μεταξύ άλλων μέσα από την υποκατάσταση ή τη μειωμένη χρήση προϊόντων και υλικών τα οποία δεν είναι ανακυκλώσιμα, ιδίως στο πλαίσιο σχεδιαστικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων·
- δ) μειώνει σημαντικά την περιεκτικότητα των υλικών και προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες και υποκαθιστώντας τις ουσίες πολύ υψηλού κινδύνου σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο δικαίωμα της Ένωσης, μεταξύ άλλων αντικαθιστώντας τις ουσίες αυτές με ασφαλέστερες εναλλακτικές λύσεις και διασφαλίζοντας την ιχνηλασιμότητα·
- ε) παρατείνει τη χρήση των προϊόντων, μεταξύ άλλων με την επαναχρησιμοποίηση, τον σχεδιασμό για μεγάλη διάρκεια ζωής, τη μετασκευή, την αποσυναρμολόγηση, την ανακατασκευή, την αναβάθμιση και την επισκευή, και την κοινή χρήση των προϊόντων·
- στ) ενισχύει τη χρήση δευτερογενών πρώτων υλών και την ποιότητά τους, μεταξύ άλλων μέσω υψηλής ποιότητας ανακύκλωσης των αποβλήτων·
- ζ) αποτρέπει ή περιορίζει την παραγωγή αποβλήτων μεταξύ άλλων της παραγωγής αποβλήτων από την εξόρυξη ορυκτών και αποβλήτων από την ανέγερση και κατεδάφιση κτιρίων·

- η) ενισχύει την προετοιμασία για την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των αποβλήτων·
- θ) αυξάνει την ανάπτυξη της υποδομής για τη διαχείριση αποβλήτων η οποία χρειάζεται για την πρόληψη, για την προετοιμασία της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι τα ανακτώμενα υλικά ανακυκλώνονται ως εισροή υψηλής ποιότητας δευτερογενών πρώτων υλών στην παραγωγή, αποφεύγοντας με αυτόν τον τρόπο την υποβαθμιστική ανακύκλωση·
- ι) ελαχιστοποιεί την αποτέφρωση των αποβλήτων και αποφεύγει τη διάθεση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής ταφής, σύμφωνα με τις αρχές της ιεράρχησης των αποβλήτων·
- ια) αποφεύγει και μειώνει τη δημιουργία απορριμμάτων, ή
- ιβ) καθιστά δυνατή οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες που παρατίθενται στα στοιχεία α) έως ια) της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με το άρθρο 16.
2. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό:
- α) να συμπληρώνει την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου θεσπίζοντας τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, και
- β) να συμπληρώνει το άρθρο 17 θεσπίζοντας, για κάθε σχετικό περιβαλλοντικό στόχο τεχνικά κριτήρια ελέγχου προκειμένου να προσδιορίζεται κατά πόσο μια οικονομική δραστηριότητα, για την οποία έχουν θεσπιστεί τεχνικά κριτήρια ελέγχου δυνάμει του στοιχείου α) της παρούσας παραγράφου, επιβαρύνει σημαντικά έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω στόχους.
3. Πριν από την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή συμβουλευέται την πλατφόρμα που αναφέρεται στο άρθρο 20 σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.
4. Η Επιτροπή καθορίζει τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου σε μία κατ' εξουσιοδότηση πράξη, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 19.
5. Η Επιτροπή εκδίδει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, ώστε να εξασφαλιστεί η έναρξη εφαρμογής της από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Άρθρο 14

Σημαντική συμβολή στην πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης

1. Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στην πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης όταν η εν λόγω δραστηριότητα συμβάλλει σημαντικά στην προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση με οποιονδήποτε μέσω:
- α) της αποτροπής ή, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, της μείωσης των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα ή το έδαφος, άλλων από τα αέρια του θερμοκηπίου·
- β) της βελτίωσης των επιπέδων της ποιότητας της ατμόσφαιρας, των υδάτων και του εδάφους σε τομείς στους οποίους λαμβάνει χώρα η οικονομική δραστηριότητα, ενώ παράλληλα ελαχιστοποιεί κάθε αρνητική συνέπεια για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον ή τον κίνδυνο αυτών·
- γ) της αποτροπής ή της ελαχιστοποίησης οποιωνδήποτε δυσμενών επιπτώσεων της παραγωγής, χρήσης και διάθεσης χημικών ουσιών στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον·
- δ) της απομάκρυνσης των απορριμμάτων και άλλων μορφών ρύπανσης, ή
- ε) καθιστώντας δυνατή οποιαδήποτε εκ των ανωτέρω ενεργειών που παρατίθενται στα στοιχεία α) έως δ) της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με το άρθρο 16.
2. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό:
- α) να συμπληρώνει την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου θεσπίζοντας τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στην πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης, και
- β) να συμπληρώνει το άρθρο 17 θεσπίζοντας τεχνικά κριτήρια ελέγχου για κάθε σχετικό περιβαλλοντικό στόχο προκειμένου να προσδιορίζεται κατά πόσο μια οικονομική δραστηριότητα, για την οποία έχουν θεσπιστεί τεχνικά κριτήρια ελέγχου δυνάμει του στοιχείου α) της παρούσας παραγράφου, επιβαρύνει σημαντικά έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω στόχους.

3. Πριν από την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή συμβουλευέται την πλατφόρμα που αναφέρεται στο άρθρο 20 σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.
4. Η Επιτροπή καθορίζει τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου σε μία κατ' εξουσιοδότηση πράξη, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 19.
5. Η Επιτροπή εκδίδει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, ώστε να εξασφαλιστεί η έναρξη εφαρμογής της από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Άρθρο 15

Σημαντική συμβολή στην προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων

1. Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στην προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων όταν η εν λόγω δραστηριότητα συμβάλλει σημαντικά στην προστασία, τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας ή στην επίτευξη της καλής κατάστασης των οικοσυστημάτων, ή στην προστασία των οικοσυστημάτων που βρίσκονται ήδη σε καλή κατάσταση, μέσω:
 - α) της διατήρησης της φύσης και της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της επίτευξης ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των φυσικών και ημιφυσικών οικοτόπων και ειδών ή της πρόληψης της υποβάθμισης τους όταν βρίσκονται ήδη σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, και της προστασίας και αποκατάστασης χερσαίων, θαλάσσιων και άλλων υδάτινων οικοσυστημάτων ώστε να βελτιωθεί η κατάστασή τους και να ενισχυθεί η ικανότητά τους να παρέχουν υπηρεσίες οικοσυστημάτων·
 - β) της βιώσιμης χρήσης και διαχείρισης της γης, περιλαμβανομένης επαρκούς προστασίας της βιοποικιλότητας του εδάφους, μηδενικής υποβάθμισης της γης και αποκατάστασης μολυσμένων χώρων·
 - γ) των βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, περιλαμβανομένων εκείνων που συμβάλλουν στη βελτίωση της βιοποικιλότητας ή στην αναχαίτιση ή την πρόληψη της υποβάθμισης των εδαφών και άλλων οικοσυστημάτων, της αποψίλωσης και της απώλειας οικοτόπων·
 - δ) της βιώσιμης διαχείρισης των δασών συμπεριλαμβανομένων πρακτικών και χρήσεων δασών και δασικών εκτάσεων, που συμβάλλουν στη βελτίωση της βιοποικιλότητας ή στην αναχαίτιση ή την πρόληψη της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, της αποψίλωσης ή της απώλειας οικοτόπων, ή
 - ε) καθιστώντας δυνατή οποιαδήποτε εκ των ανωτέρω ενεργειών που παρατίθενται στα στοιχεία α) έως δ) της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με το άρθρο 16.
2. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό:
 - α) να συμπληρώνει την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου θεσπίζοντας τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στην προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, και
 - β) να συμπληρώνει το άρθρο 17 θεσπίζοντας για κάθε σχετικό περιβαλλοντικό στόχο τεχνικά κριτήρια ελέγχου προκειμένου να προσδιορίζεται κατά πόσο μια οικονομική δραστηριότητα, για την οποία έχουν θεσπιστεί τεχνικά κριτήρια ελέγχου δυνάμει του στοιχείου α) της παρούσας παραγράφου, επιβαρύνει σημαντικά έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω στόχους.
3. Πριν από την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή συμβουλευέται την πλατφόρμα που αναφέρεται στο άρθρο 20 σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.
4. Η Επιτροπή καθορίζει τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου σε μία κατ' εξουσιοδότηση πράξη, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 19.
5. Η Επιτροπή εκδίδει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, ώστε να εξασφαλιστεί η έναρξη εφαρμογής της από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Άρθρο 16

Ευνοϊκές δραστηριότητες

- Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά σε έναν ή περισσότερους από τους περιβαλλοντικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 9 όταν διαμορφώνει με άμεσο τρόπο ευνοϊκές συνθήκες ώστε άλλες δραστηριότητες να μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά σε έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω στόχους υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική δραστηριότητα αυτή:
- α) δεν οδηγεί σε εγκλωβισμό περιουσιακών στοιχείων που υπονομεύουν μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ζωή των στοιχείων αυτών, και
 - β) έχει σημαντικό θετικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο, βάσει εκτιμήσεων αναφορικά με τον κύκλο ζωής.

Άρθρο 17

Σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 3 στοιχείο β), λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο ζωής των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχονται από μια οικονομική δραστηριότητα, μεταξύ άλλων στοιχεία από τις υφιστάμενες αξιολογήσεις του κύκλου ζωής, η εν λόγω οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι επιβαρύνει σημαντικά:

- α) τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, όταν η εν λόγω δραστηριότητα οδηγεί σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου·
- β) την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, όταν η εν λόγω δραστηριότητα οδηγεί σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στην ίδια τη δραστηριότητα ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία·
- γ) τη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων, όταν η εν λόγω δραστηριότητα είναι επιβαρυντική:
 - i) για την καλή κατάσταση ή για το καλό οικολογικό δυναμικό των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, ή
 - ii) για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων·
- δ) την κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης, όταν:
 - i) η εν λόγω δραστηριότητα οδηγεί σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς τη χρήση υλικών ή στην άμεση ή έμμεση χρήση φυσικών πόρων όπως μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πρώτων υλών, ύδατος και εδάφους σε ένα ή περισσότερα στάδια του κύκλου ζωής των προϊόντων, μεταξύ άλλων από άποψη ανθεκτικότητας, δυνατότητας επισκευής, αναβάθμισης, επαναχρησιμοποίησης ή ανακύκλωσης των προϊόντων·
 - ii) η εν λόγω δραστηριότητα οδηγεί σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων, ή
 - iii) η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων ενδέχεται να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον·
- ε) την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης, όταν η εν λόγω δραστηριότητα οδηγεί σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος, σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την έναρξη της δραστηριότητας· ή
- στ) την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, όταν η εν λόγω δραστηριότητα:
 - i) είναι σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντική για την καλή κατάσταση και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων, ή
 - ii) είναι επιβαρυντική για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων όσων είναι ενωσιακού ενδιαφέροντος.

2. Κατά την αξιολόγηση μιας οικονομικής δραστηριότητας βάσει των κριτηρίων που παρατίθενται στην παράγραφο 1, λαμβάνονται υπόψη οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις τόσο της ίδιας της δραστηριότητας όσο και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων και υπηρεσιών που προκύπτουν από αυτήν τη δραστηριότητα για ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους, ιδίως εξετάζοντας την παραγωγή, τη χρήση και το τέλος του κύκλου ζωής των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών.

Άρθρο 18

Ελάχιστες διασφαλίσεις

1. Οι ελάχιστες διασφαλίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχείο γ) είναι διαδικασίες τις οποίες εφαρμόζει μία επιχείρηση που ασκεί οικονομική δραστηριότητα προκειμένου να διασφαλίζει την ευθυγράμμιση με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των αρχών και των δικαιωμάτων που καθορίζονται στις οχτώ θεμελιώδεις συμβάσεις που προσδιορίζονται στη διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα εργασίας και στον Διεθνή Χάρτη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Κατά την εφαρμογή των διαδικασιών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, οι επιχειρήσεις τηρούν την απαίτηση «εφόσον δεν βλάπτουν σοβαρά» που αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088.

Άρθρο 19

Απαιτήσεις σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου

1. Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3, το άρθρο 11 παράγραφος 3, το άρθρο 12 παράγραφος 2, το άρθρο 13 παράγραφος 2, το άρθρο 14 παράγραφος 2 και το άρθρο 15 παράγραφος 2:

- α) προσδιορίζουν τις πλέον συναφείς δυνητικές συνεισφορές στον δεδομένο περιβαλλοντικό στόχο, τηρώντας παράλληλα την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις βραχυπρόθεσμες όσο και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις μιας συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας·
- β) προσδιορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να ικανοποιούνται προκειμένου να αποτρέπεται σημαντική επιβάρυνση όλων των συναφών περιβαλλοντικών στόχων, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις βραχυπρόθεσμες όσο και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις μιας συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας·
- γ) είναι ποσοτικά και περιλαμβάνουν κατώτατα όρια στο βαθμό που είναι δυνατόν, διαφορετικά είναι ποιοτικά·
- δ) εφόσον συντρέχει περίπτωση, βασίζονται στα ενωσιακά συστήματα επισημάνσης και πιστοποίησης, στις ενωσιακές μεθοδολογίες για την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και στα ενωσιακά συστήματα στατιστικής ταξινόμησης, λαμβάνουν δε υπόψη οποιαδήποτε συναφή ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία·
- ε) στο μέτρο του δυνατού, χρησιμοποιούν δείκτες βιωσιμότητας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088·
- στ) βασίζονται σε αδιάσειστα επιστημονικά στοιχεία και στην αρχή της προφύλαξης που προβλέπεται στο άρθρο 191 ΣΛΕΕ·
- ζ) λαμβάνουν υπόψη τον κύκλο ζωής, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων από τις υφιστάμενες αξιολογήσεις του κύκλου ζωής, εξετάζοντας τόσο τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ίδιας της οικονομικής δραστηριότητας, όσο και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων και υπηρεσιών που αυτή η δραστηριότητα παρέχει, ιδίως εξετάζοντας την παραγωγή, τη χρήση και το τέλος του κύκλου ζωής των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών·
- η) λαμβάνουν υπόψη τη φύση και την κλίμακα της οικονομικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των εξής στοιχείων:
 - i) εάν είναι ευνοϊκή δραστηριότητα όπως αναφέρεται στο άρθρο 16, ή
 - ii) εάν είναι δραστηριότητα που συμβάλλει στη μετάβαση όπως αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2·
- θ) λαμβάνουν υπόψη τον δυνητικό αντίκτυπο στην αγορά από τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη οικονομία, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ορισμένα περιουσιακά στοιχεία να καταστούν εξ αυτού μη αξιοποιήσιμα σε μια τέτοια μετάβαση, καθώς και του κινδύνου δημιουργίας μη συνεκτικών κινήτρων για τις βιώσιμες επενδύσεις·
- ι) καλύπτουν όλες τις συναφείς οικονομικές δραστηριότητες στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου τομέα και διασφαλίζουν ότι αυτές οι δραστηριότητες αντιμετωπίζονται ισότιμα εφόσον συμβάλλουν ισότιμα στους περιβαλλοντικούς στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 9 του παρόντος κανονισμού, ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση του ανταγωνισμού στην αγορά, και
- ια) είναι εύκολα στη χρήση και ορίζονται κατά τρόπο ώστε να διευκολύνουν τον έλεγχο της συμμόρφωσής τους.

Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου επισημαίνουν σαφώς, όπου αρμόζει, εάν η οικονομική δραστηριότητα ανήκει σε μία από τις κατηγορίες που αναφέρονται στο στοιχείο η).

2. Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν επίσης κριτήρια για δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια και που συνάδουν με την πορεία για τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, ειδικότερα την ενεργειακή απόδοση και την ανανεώσιμη ενέργεια, στον βαθμό που οι εν λόγω δραστηριότητες συμβάλλουν σημαντικά σε οποιονδήποτε από τους περιβαλλοντικούς στόχους.

3. Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1 διασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες παραγωγής ενέργειας που χρησιμοποιούν στερεά ορυκτά καύσιμα δεν χαρακτηρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.

4. Τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν επίσης κριτήρια για δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μετάβαση στην καθαρή ή κλιματικά ουδέτερη κινητικότητα, μεταξύ άλλων με την αλλαγή του τρόπου εκτέλεσης των μεταφορών, με μέτρα αποδοτικότητας και εναλλακτικά καύσιμα, στον βαθμό που συμβάλλουν σημαντικά σε οποιονδήποτε από τους περιβαλλοντικούς στόχους.

5. Η Επιτροπή επανεξετάζει τακτικά τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, τροποποιεί τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται βάσει του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

Στο πλαίσιο αυτό, πριν από την τροποποίηση ή αντικατάσταση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή των κριτηρίων αυτών λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα της εφαρμογής τους από τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τον αντίκτυπο τους στις κεφαλαιαγορές, συμπεριλαμβανομένης της διοχέτευσης επενδύσεων σε περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.

Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι οικονομικές δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 βρίσκονται σε αξιόπιστη πορεία μετάβασης που συνάδει με μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, η Επιτροπή αναθεωρεί τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τις δραστηριότητες αυτές τουλάχιστον ανά τριετία και, όπου αρμόζει, τροποποιεί την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 3 σύμφωνα με τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

Άρθρο 20

Πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση

1. Η Επιτροπή συγκροτεί πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (η «πλατφόρμα»). Την πλατφόρμα απαρτίζουν, με ισορροπημένο τρόπο, οι ακόλουθες ομάδες:

α) εκπρόσωποι:

- i) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος·
- ii) των ΕΕΑ·
- iii) της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων· και
- iv) του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

β) εμπειρογνώμονες που εκπροσωπούν συναφείς ιδιώτες ενδιαφερομένους, συμπεριλαμβανομένων των συμμετεχόντων των χρηματοπιστωτικών και μη χρηματοπιστωτικών αγορών, και των επιχειρηματικών τομέων, που εκπροσωπούν συναφείς κλάδους, καθώς και πρόσωπα με εμπειρογνωσία στον τομέα της λογιστικής και της υποβολής εκθέσεων·

γ) εμπειρογνώμονες που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων προσώπων με εμπειρογνωσία σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα καθώς και στο πεδίο της διακυβέρνησης·

δ) εμπειρογνώμονες που ορίζονται υπό την προσωπική τους ιδιότητα, οι οποίοι έχουν αποδεδειγμένη γνώση και πείρα σε τομείς που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό·

ε) εμπειρογνώμονες που εκπροσωπούν την ακαδημαϊκή κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων των πανεπιστημίων, των ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλων επιστημονικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων προσώπων με παγκόσμια εμπειρογνωσία.

2. Η πλατφόρμα:

α) συμβουλευεί την Επιτροπή σχετικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που αναφέρονται στο άρθρο 19 καθώς και σχετικά με την ενδεχόμενη αναγκαιότητα επικαιροποίησης των εν λόγω κριτηρίων·

β) αναλύει τον αντίκτυπο των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου όσον αφορά το δυνητικό κόστος και τα οφέλη της εφαρμογής τους·

γ) επικουρεί την Επιτροπή στην ανάλυση των αιτημάτων που υποβάλλουν τα ενδιαφερόμενα μέρη για την ανάπτυξη ή επανεξέταση των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για μια δεδομένη οικονομική δραστηριότητα·

δ) συμβουλευεί την Επιτροπή, όπου αρμόζει, για τον πιθανό ρόλο των λογιστικών προτύπων βιωσιμότητας και των προτύπων βιωσιμότητας όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων για τη στήριξη της εφαρμογής των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου·

ε) παρακολουθεί και υποβάλλει τακτικά εκθέσεις στην Επιτροπή για τις τάσεις σε ενωσιακό επίπεδο και σε επίπεδο κρατών μελών σχετικά με τη ροή κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις·

στ) συμβουλευεί την Επιτροπή σχετικά με την ενδεχόμενη αναγκαιότητα ανάπτυξης περαιτέρω μέτρων για τη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των δεδομένων·

ζ) συμβουλευεί την Επιτροπή σχετικά με τη χρηστικότητα των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να αποφεύγεται ο περιττός διοικητικός φόρτος·

- η) συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με την ενδεχόμενη αναγκαιότητα τροποποίησης του παρόντος κανονισμού·
- θ) συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με την αξιολόγηση και ανάπτυξη βιώσιμων πολιτικών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων συνοχής μεταξύ πολιτικών·
- ι) συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με την αντιμετώπιση άλλων στόχων βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών στόχων·
- ια) συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 18 και την πιθανή ανάγκη να συμπληρωθούν οι απαιτήσεις του.
3. Η πλατφόρμα λαμβάνει υπόψη τις απόψεις ενός ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων.
4. Η Επιτροπή προεδρεύει της πλατφόρμας, η οποία συγκροτείται σύμφωνα με τους οριζόντιους κανόνες για τη δημιουργία και τη λειτουργία των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή δύναται να καλέσει εμπειρογνώμονες με συγκεκριμένη εμπειρογνομονία σε ad hoc βάση.
5. Η πλατφόρμα εκτελεί τα καθήκοντά της σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας. Η Επιτροπή δημοσιεύει τα πρακτικά των συνεδριάσεων της πλατφόρμας, και άλλα σχετικά έγγραφα στον ιστότοπο της Επιτροπής.
6. Όταν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές θεωρούν ότι μια οικονομική δραστηριότητα η οποία δεν συμμορφώνεται προς τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού, ή για την οποία δεν έχουν ακόμη θεσπιστεί τέτοια τεχνικά κριτήρια ελέγχου, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται ως περιβαλλοντικά βιώσιμη, μπορούν να ενημερώνουν σχετικά την πλατφόρμα.

Άρθρο 21

Αρμόδιες αρχές

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 παρακολουθούν τη συμμόρφωση των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές με τις απαιτήσεις που ορίζονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος κανονισμού. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους διαθέτουν όλες τις αναγκαίες εξουσίες εποπτείας και έρευνας για την άσκηση των καθηκόντων τους σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι αρμόδιες αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους και ανταλλάσσουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, πληροφορίες όπως κρίνεται σκόπιμο για τον σκοπό της εκπλήρωσης των καθηκόντων τους στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 22

Μέτρα και κυρώσεις

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες για τα μέτρα και τις κυρώσεις που επιβάλλονται στις παραβιάσεις των άρθρων 5, 6 και 7. Τα μέτρα και οι κυρώσεις που προβλέπονται είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά.

Άρθρο 23

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 8 παράγραφος 4, στο άρθρο 10 παράγραφος 3, στο άρθρο 11 παράγραφος 3, στο άρθρο 12 παράγραφος 2, στο άρθρο 13 παράγραφος 2, στο άρθρο 14 παράγραφος 2 και στο άρθρο 15 παράγραφος 2 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από τις 12 Ιουλίου 2020.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 4, στο άρθρο 10 παράγραφος 3, στο άρθρο 11 παράγραφος 3, στο άρθρο 12 παράγραφος 2, στο άρθρο 13 παράγραφος 2, στο άρθρο 14 παράγραφος 2 και στο άρθρο 15 παράγραφος 2 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.

4. Η Επιτροπή συγκεντρώνει όλη την απαραίτητη εμπειρογνώση, πριν από την έγκριση και κατά τη διάρκεια της κατάρτισης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, μεταξύ άλλων μέσω της διαβούλευσης με τους εμπειρογνώμονες της ομάδας εμπειρογνώμωνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 24. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή ενεργεί σύμφωνα με τις αρχές και τις διαδικασίες της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 4, του άρθρου 10 παράγραφος 3, του άρθρου 11 παράγραφος 3, του άρθρου 12 παράγραφος 2, του άρθρου 13 παράγραφος 2, του άρθρου 14 παράγραφος 2 ή του άρθρου 15 παράγραφος 2 τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός τεσσάρων μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 24

Ομάδα εμπειρογνώμωνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση

1. Η ομάδα εμπειρογνώμωνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (η «ομάδα εμπειρογνώμωνων των κρατών μελών») συμβουλευεί την Επιτροπή σχετικά με την καταλληλότητα των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου και της προσέγγισης που ακολουθεί η πλατφόρμα όσον αφορά την ανάπτυξη των εν λόγω κριτηρίων σύμφωνα με το άρθρο 19.

2. Η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη μέλη μέσω συνεδριάσεων της ομάδας εμπειρογνώμωνων των κρατών μελών για να διευκολύνει την έγκαιρη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, ιδίως όσον αφορά τα βασικά αποτελέσματα της πλατφόρμας, όπως νέα τεχνικά κριτήρια ελέγχου ή ουσιαστικές επικαιροποιήσεις αυτών, ή σχέδια εκθέσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25

Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 τροποποιείται ως εξής:

1) παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 2α

Αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής ζημίας

1. Οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές που θεσπίστηκαν από τους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 (από κοινού οι «ΕΕΑ») κατ'αρτίζουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αφορούν την απαίτηση «εφόσον δεν βλάπτουν σοβαρά» που αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 17 του παρόντος κανονισμού και συνάδουν με το περιεχόμενο, τις μεθοδολογίες και την παρουσίαση των δεικτών βιωσιμότητας όσον αφορά τις δυσμενείς επιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου 4 του παρόντος κανονισμού.

2. Οι ΕΕΑ υποβάλλουν στην Επιτροπή τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 έως την 30ή Δεκεμβρίου 2020.

3. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.»

2) το άρθρο 8 τροποποιείται ως εξής:

α) παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος:

«2α. Όταν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές καθιστούν διαθέσιμο χρηματοπιστωτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*), περιλαμβάνουν στις πληροφορίες προς γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 3 του παρόντος κανονισμού πληροφορίες που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852.

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων, και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).»

β) στην παράγραφο 3, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών προς γνωστοποίηση δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου.»

γ) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«4. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 2α του παρόντος άρθρου.

Κατά την κατάρτιση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι ΕΕΑ λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τα χαρακτηριστικά τους και τις μεταξύ τους διαφορές, καθώς και τον στόχο οι γνωστοποιήσεις να είναι ακριβείς, καλόπιστες, σαφείς, μη παραπλανητικές, απλές και συνοπτικές και, όπου είναι αναγκαίο να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, καταρτίζουν σχέδια τροποποίησης των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων λαμβάνουν υπόψη τις αντίστοιχες ημερομηνίες εφαρμογής που καθορίζονται στο άρθρο 27 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού.

Οι ΕΕΑ υποβάλλουν στην Επιτροπή τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο:

α) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 ως την 1η Ιουνίου 2021, και

β) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία γ) έως στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, ως την 1η Ιουνίου 2022.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.»

3) Το άρθρο 9 τροποποιείται ως εξής:

α) παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος:

«4α. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές περιλαμβάνουν στις πληροφορίες προς γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 3 του παρόντος κανονισμού τις πληροφορίες που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852.»

β) στην παράγραφο 5, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«5. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών προς γνωστοποίηση δυνάμει των παραγράφων 1 έως 4 του παρόντος άρθρου.»

γ) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«6. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 4α του παρόντος άρθρου.

Κατά την κατάρτιση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι ΕΕΑ λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τους στόχους τους όπως αναφέρονται στην παράγραφο 4α του παρόντος άρθρου και τις μεταξύ τους διαφορές, καθώς και τον στόχο οι γνωστοποιήσεις να είναι ακριβείς, καλώςπιστες, σαφείς, μη παραπλανητικές, απλές και συνοπτικές και, όπου είναι αναγκαίο να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, καταρτίζουν σχέδια τροποποίησης στα, ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου. Τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων λαμβάνουν υπόψη τις αντίστοιχες ημερομηνίες εφαρμογής που αναφέρονται στο άρθρο 27 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού.

Οι ΕΕΑ υποβάλλουν στην Επιτροπή τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο:

- α) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, έως την 1η Ιουνίου 2021, και
- β) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία γ) έως στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, έως την 1η Ιουνίου 2022.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.»

4) Το άρθρο 11 τροποποιείται ως εξής:

- α) στην παράγραφο 1, προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία:

«γ) για ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν που υπόκειται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, τις πληροφορίες που απαιτούνται δυνάμει του εν λόγω άρθρου·

δ) για ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν που υπόκειται στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, τις πληροφορίες που απαιτούνται δυνάμει του εν λόγω άρθρου.»

- β) στην παράγραφο 4, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«4. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 1.»

- γ) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«5. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μεικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων όπου διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και δ).

Κατά την κατάρτιση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι ΕΕΑ λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τα χαρακτηριστικά τους και τους στόχους τους και τις μεταξύ τους διαφορές και, όπου αρμόζει καταρτίζουν σχέδια τροποποίησης των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου. Τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων λαμβάνουν υπόψη τις αντίστοιχες ημερομηνίες εφαρμογής που καθορίζονται στο άρθρο 27 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού. Οι ΕΕΑ επικαιροποιούν τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα υπό το φως των ρυθμιστικών και τεχνολογικών εξελίξεων.

Οι ΕΕΑ υποβάλλουν στην Επιτροπή τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο:

- α) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, έως την 1η Ιουνίου 2021, και
- β) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία γ) έως στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, έως την 1η Ιουνίου 2022.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.»

5) Στο άρθρο 20, η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου:

α) Το άρθρο 4 παράγραφος 6 και παράγραφος 7, το άρθρο 8 παράγραφος 3, το άρθρο 9 παράγραφος 5, το άρθρο 10 παράγραφος 2, το άρθρο 11 παράγραφος 4 και το άρθρο 13 παράγραφος 2 εφαρμόζονται από την 29η Δεκεμβρίου 2019·

β) Το άρθρο 2α, το άρθρο 8 παράγραφος 4, το άρθρο 9 παράγραφος 6 και το άρθρο 11 παράγραφος 5 εφαρμόζονται από τις 12 Ιουλίου 2020·

γ) το άρθρο 8 παράγραφος 2α και το άρθρο 9 παράγραφος 4α εφαρμόζονται:

i) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 ⁽¹⁾, από την 1η Ιανουαρίου 2022, και

ii) όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 στοιχεία γ) έως στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, από την 1η Ιανουαρίου 2023:

δ) Το άρθρο 11 παράγραφοι 1, 2 και 3 εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2022.».

Άρθρο 26

Επανεξέταση

1. Έως τις 13 Ιουλίου 2022 και στη συνέχεια ανά τριετία, η Επιτροπή δημοσιεύει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Η εν λόγω έκθεση αξιολογεί τα ακόλουθα:

α) την πρόοδο σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού όσον αφορά την ανάπτυξη τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες·

β) την ενδεχόμενη αναγκαιότητα αναθεώρησης και συμπλήρωσης των κριτηρίων που ορίζονται στο άρθρο 3, βάσει των οποίων μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως περιβαλλοντικά βιώσιμη·

γ) τη χρήση του ορισμού των περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων στο ενωσιακό δίκαιο, και σε επίπεδο κρατών μελών, περιλαμβανομένων των διατάξεων που απαιτούνται για τη δημιουργία μηχανισμών ελέγχου της συμμόρφωσης προς τα κριτήρια που καθορίζει ο παρών κανονισμός·

δ) την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού στη διοχέτευση ιδιωτικών επενδύσεων σε περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες και ιδίως όσον αφορά τις ροές κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων των μετοχικών κεφαλαίων, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και άλλες νομικές οντότητες, τόσο μέσω χρηματοπιστωτικών προϊόντων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό όσο και άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων·

ε) την πρόσβαση των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίοι καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό και των επενδυτών σε αξιόπιστες, έγκαιρες και επαληθεύσιμες πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με ιδιωτικές επιχειρήσεις και άλλες νομικές οντότητες συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων στις οποίες γίνονται επενδύσεις εντός και εκτός του πεδίου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και, στις δύο περιπτώσεις, σχετικά με τα μετοχικά και τα δανειακά κεφάλαια, λαμβάνοντας υπόψη τον σχετικό διοικητικό φόρτο, καθώς και τις διαδικασίες επαλήθευσης των δεδομένων, οι οποίες είναι αναγκαίες για τον προσδιορισμό του βαθμού ευθυγράμμισης με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου και την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις εν λόγω διαδικασίες·

στ) την εφαρμογή των άρθρων 21 και 22.

2. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021 η Επιτροπή δημοσιεύει έκθεση που περιγράφει τις διατάξεις που θα απαιτούνταν για την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού πέραν των περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων και που περιγράφει τις διατάξεις που απαιτούνται προκειμένου να καλυφθούν:

α) οικονομικές δραστηριότητες που δεν έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και οικονομικές δραστηριότητες που βλάπτουν σημαντικά την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, καθώς και να επανεξετάσει την καταλληλότητα συγκεκριμένων απαιτήσεων όσον αφορά τη γνωστοποίηση σχετικά με δραστηριότητες μετάβασης και ευνοϊκές δραστηριότητες, και

β) άλλοι στόχοι βιωσιμότητας, όπως κοινωνικοί στόχοι.

3. Έως τις 13 Ιουλίου 2022 η Επιτροπή αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των συμβουλευτικών διαδικασιών για την ανάπτυξη των τεχνικών κριτηρίων ελέγχου που ορίζει ο παρών κανονισμός.

⁽¹⁾ ΕΕ: Να εισαχθεί ο αριθμός του παρόντος τροποποιητικού κανονισμού.

Άρθρο 27

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
2. Τα άρθρα 4, 5, 6, και 7 και το άρθρο 8 παράγραφοι 1, 2, και 3 εφαρμόζονται:
 - α) σε ό,τι αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) του άρθρου 9 από την 1η Ιανουαρίου 2022, και
 - β) σε ό,τι αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους που αναφέρονται στα στοιχεία γ) έως στ) του άρθρου 9 από την 1η Ιανουαρίου 2023.
3. Το άρθρο 4 δεν εφαρμόζεται σε καθεστώς φορολογικών κινήτρων βάσει πιστοποιητικών που υφίστανται πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού και καθορίζουν τις απαιτήσεις για χρηματοπιστωτικά προϊόντα που αποσκοπούν στη χρηματοδότηση βιώσιμων έργων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός στο σύνολό του και ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 18 Ιουνίου 2020.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

D. M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

N. BRNJAC

7.

Κανονισμός 2019/2088 του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** της 27^{ης} Νοεμβρίου 2019 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Κανονισμός 2019/2089 του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** της 27^{ης} Νοεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 σχετικά με τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη Συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς καθώς και τις γνωστοποιήσεις σχετικά με την αειφορία για τους ενωσιακούς δείκτες.

Επίσημη Εφημερίδα L 317 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

62ο έτος

9 Δεκεμβρίου 2019

Περιεχόμενα

I Νομοθετικές πράξεις

KANONISMΟΙ

- ★ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2019 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ⁽¹⁾ 1
- ★ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2089 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 σχετικά με τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς καθώς και τις γνωστοποιήσεις σχετικά με την αειφορία για τους ενωσιακούς δείκτες ⁽¹⁾ 17

II Μη νομοθετικές πράξεις

KANONISMΟΙ

- ★ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/2090 της Επιτροπής της 19ης Ιουνίου 2019 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά περιπτώσεις υποψίας ή διαπίστωσης μη συμμόρφωσης με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση ή στα κατάλοιπα φαρμακολογικά δραστικών ουσιών οι οποίες επιτρέπονται σε κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών ή με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων φαρμακολογικά δραστικών ουσιών ή στα κατάλοιπά τους ⁽¹⁾ 28
- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/2091 της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2197 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τα στενά συσχετιζόμενα νομίματα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ 38
- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/2092 της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2019 για την επιβολή οριστικού αντισταθμιστικού δασμού στις εισαγωγές βιοντίτζελ καταγωγής Ινδονησίας 42
- ★ Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2093 της Επιτροπής της 29ης Νοεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 333/2007 όσον αφορά την ανάλυση των εστέρων λιπαρών οξέων με 3-μονοχλωροπροπανοδιόλη-1,2 (3-MCPD), των γλυκιδυλικών εστέρων λιπαρών οξέων, των υπερχλωρικών ενώσεων και του ακρυλαμιδίου ⁽¹⁾ 96

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ.

- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/2094 της Επιτροπής της 29ης Νοεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011 όσον αφορά την παράταση των περιόδων έγκρισης των δραστικών ουσιών benfluralin, dimoxystrobin, fluazinam, flutolanil, mancozeb, mecoprop-P, metirquat, metiram, oxamyl και pyraclostrobin ⁽¹⁾ 102
- ★ Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2095 της Επιτροπής της 29ης Νοεμβρίου 2019 για τη μείωση της αλιευτικής ποσόστωσης για τον σολομό Ατλαντικού που διατίθεται στην Πολωνία το 2019 λόγω υπεραλίευσης το 2018 105

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- ★ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2019/2096 της Επιτροπής Πολιτικής και Ασφάλειας της 28ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με τον διορισμό του διοικητή δυνάμεων αποστολής της ΕΕ για τη στρατιωτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα συμβάλει στην εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι (EUTM Mali) και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/948 (EUTM Mali/2/2019) 108
- ★ Απόφαση (ΕΕ) 2019/2097 του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2019 για τον διορισμό ενός τακτικού και ενός αναπληρωματικού μέλους, έπειτα από πρόταση της Ρουμανίας, στην Επιτροπή των Περιφερειών 110
- ★ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/2098 της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2019 για τις προσωρινές απαιτήσεις υγείας των ζώων για φορτία προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα οποία προέρχονται από την Ένωση και επιστρέφουν στην Ένωση ύστερα από άρνηση τρίτης χώρας να τους επιτρέψει την είσοδο [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2019) 8092] ⁽¹⁾ 111

Διορθωτικά

- ★ Διορθωτικό στην οδηγία (ΕΕ) 2016/798 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για την ασφάλεια των σιδηροδρόμων (ΕΕ L 138 της 26.5.2016) 114

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ.

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2088 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27ης Νοεμβρίου 2019

περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε ένα νέο παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη: το θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη («το θεματολόγιο του 2030»), στον πυρήνα του οποίου βρίσκονται οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2016 σχετικά με τα επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον συνδέει τους ΣΒΑ με το ενωσιακό πλαίσιο πολιτικής, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι δράσεις και πρωτοβουλίες πολιτικής της Ένωσης, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, περιλαμβάνουν τους ΣΒΑ εξ αρχής. Στα συμπεράσματά του της 20ής Ιουνίου 2017, το Συμβούλιο επιβεβαίωσε τη δέσμευση της Ένωσης και των κρατών μελών της να εφαρμόσουν το θεματολόγιο του 2030 με ολοκληρωμένο, συνεπή, περιεκτικό, συστηματικό και αποτελεσματικό τρόπο και σε στενή συνεργασία με εταίρους και άλλους ενδιαφερομένους.
- (2) Η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, πιο αειφόρο και πιο αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων σύμφωνα με τους ΣΒΑ, είναι ζωτική για την μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Ένωσης. Η συμφωνία του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή («η συμφωνία του Παρισιού»), η οποία εκδόθηκε από την Ένωση στις 5 Οκτωβρίου 2016 ⁽³⁾ και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Νοεμβρίου 2016, επιδιώκει μια βελτιωμένη αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, μεταξύ άλλων, καθιστώντας τις χρηματοδοτικές ροές συμβατές με την κατεύθυνση προς την ανάπτυξη με χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και την ανθεκτικότητα στις κλιματικές μεταβολές.
- (3) Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της συμφωνίας του Παρισιού και να μειωθούν σημαντικά οι κίνδυνοι και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ο παγκόσμιος στόχος είναι η συγκράτηση της αύξησης της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας αρκετά κάτω από τους 2°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και η συνέχιση των προσπάθειών για να περιοριστεί η αύξηση της θερμοκρασίας σε 1,5°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα.

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 97.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Απριλίου 2019 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2019.

⁽³⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2016/1841 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2016, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συμφωνίας του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 1).

- (4) Κοινός στόχος των οδηγιών 2009/65/EK ⁽⁴⁾, 2009/138/EK ⁽⁵⁾, 2011/61/EE ⁽⁶⁾, 2013/36/EE ⁽⁷⁾, 2014/65/EE ⁽⁸⁾, (EE) 2016/97 ⁽⁹⁾, (EE) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁰⁾, και των κανονισμών (EE) αριθ. 345/2013 ⁽¹¹⁾, (EE) αριθ. 346/2013 ⁽¹²⁾, (EE) 2015/760 ⁽¹³⁾ και (EE) 2019/1238 ⁽¹⁴⁾ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου είναι να διευκολυνθούν οι δραστηριότητες των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), των πιστωτικών ιδρυμάτων, των διαχειριστών οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕΕ) που διαχειρίζονται ή διαθέτουν στην αγορά οργανισμούς εναλλακτικών επενδύσεων –περιλαμβανομένων των ευρωπαϊκών μακροπρόθεσμων επενδυτικών κεφαλαίων (ΕΜΕΚ), των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων επενδύσεων, των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ), των διαχειριστών εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου που πληρούν τις προϋποθέσεις (διαχειριστές EuVECA), των διαχειριστών ταμείων κοινωνικής συνταξιοδοτικών προϊόντων (PEPP). Οι εν λόγω οδηγίες και κανονισμοί εξασφαλίζουν πιο ομοιόμορφη προστασία των τελικών επενδυτών και τους διευκολύνουν να αξιοποιήσουν ευρύ φάσμα χρηματοπιστωτικών προϊόντων, ενώ παράλληλα προβλέπουν κανόνες οι οποίοι τους επιτρέπουν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες επενδυτικές αποφάσεις.
- (5) Οι γνωστοποιήσεις προς τους τελικούς επενδυτές σχετικά με την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας, τη συνεκτίμηση δυσμενών επιπτώσεων στη βιωσιμότητα και των στόχων αειφόρων επενδύσεων, ή την προώθηση των περιβαλλοντικών ή των κοινωνικών παραμέτρων στη διαδικασία λήψης επενδυτικών αποφάσεων και στις συμβουλευτικές διαδικασίες, είναι ανεπαρκείς γιατί δεν υπόκεινται ακόμη σε εναρμονισμένες απαιτήσεις.
- (6) Η εξαίρεση από τον παρόντα κανονισμό των χρηματοοικονομικών συμβούλων που απασχολούν λιγότερα από τρία άτομα δεν θα πρέπει να θίγει την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας μεταφοράς των οδηγιών 2014/65/EE και (EE) 2016/97 στο εθνικό δίκαιο, ιδίως ως προς τους κανόνες περί επενδυτικών και ασφαλιστικών συμβούλων. Συνεπώς, παρόλο που οι εν λόγω σύμβουλοι δεν υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τους τους κινδύνους βιωσιμότητας όταν παρέχουν συμβουλές.
- (7) Οι οντότητες που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, ανάλογα με τη φύση των δραστηριοτήτων τους, θα πρέπει να τηρούν τους κανόνες για τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές όταν δημιουργούν χρηματοπιστωτικά προϊόντα και τους κανόνες για τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους όταν παρέχουν επενδυτικές ή ασφαλιστικές συμβουλές. Ως εκ τούτου, για τους σκοπούς των γνωστοποιήσεων συγκεκριμένης δραστηριότητας στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, όταν οι εν λόγω οντότητες ασκούν ταυτόχρονα δραστηριότητες τόσο συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές όσο και χρηματοοικονομικών συμβούλων, αυτές θα πρέπει να θεωρούνται συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές, εάν ενεργούν υπό την ιδιότητα των δημιουργών χρηματοπιστωτικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης χαρτοφυλακίου, ενώ θα πρέπει να θεωρούνται χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι, εάν παρέχουν επενδυτικές ή ασφαλιστικές συμβουλές.
- (8) Καθώς η Ένωση βρίσκεται όλο και περισσότερο αντιμέτωπη με τις καταστροφικές και απρόβλεπτες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, της εξάντλησης των πόρων και άλλων ζητημάτων αειφορίας, απαιτείται επείγουσα κινητοποίηση κεφαλαίων, όχι μόνο μέσω δημόσιων πολιτικών αλλά και μέσω του τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Συνεπώς, θα πρέπει να απαιτείται από τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους να γνωστοποιούν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τις επιλογές τους όσον αφορά την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας και των δυσμενών επιπτώσεων στη βιωσιμότητα.

⁽⁴⁾ Οδηγία 2009/65/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (EE L 302 της 17.11.2009, σ. 32).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) (EE L 335 της 17.12.2009, σ. 1).

⁽⁶⁾ Οδηγία 2011/61/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2011, σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (EE L 174 της 1.7.2011, σ. 1).

⁽⁷⁾ Οδηγία 2013/36/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/EK και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK (EE L 176 της 27.6.2013, σ. 338).

⁽⁸⁾ Οδηγία 2014/65/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/EK και της οδηγίας 2011/61/EE (EE L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

⁽⁹⁾ Οδηγία (EE) 2016/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2016, σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (EE L 26 της 2.2.2016, σ. 19).

⁽¹⁰⁾ Οδηγία (EE) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) (EE L 354 της 23.12.2016, σ. 37).

⁽¹¹⁾ Κανονισμός (EE) αριθ. 345/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου (EE L 115 της 25.4.2013, σ. 1).

⁽¹²⁾ Κανονισμός (EE) αριθ. 346/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τα ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας (EE L 115 της 25.4.2013, σ. 18).

⁽¹³⁾ Κανονισμός (EE) 2015/760 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια (EE L 123 της 19.5.2015, σ. 98).

⁽¹⁴⁾ Κανονισμός (EE) 2019/1238 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με τη θέσπιση πανευρωπαϊκού ατομικού συνταξιοδοτικού προϊόντος (PEPP) (EE L 198 της 25.7.2019, σ. 1).

- (9) Ελλείπει εναρμονισμένων ενωσιακών κανόνων για τις γνωστοποιήσεις στους τελικούς επενδυτές σχετικά με την αειφορία, είναι πιθανό να εξακολουθήσουν να θεσπίζονται αποκλίνοντα μέτρα σε εθνικό επίπεδο και να παραμείνουν οι διαφορετικές προσεγγίσεις σε διαφορετικούς τομείς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με αποτέλεσμα σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, λόγω σημαντικών διαφορών στα πρότυπα γνωστοποίησης. Επιπλέον, η παράλληλη εξέλιξη βασισμένων στην αγορά πρακτικών, βάσει προτεραιοτήτων εμπορικού χαρακτήρα που παράγουν αποκλίνοντα αποτελέσματα, προκαλεί περαιτέρω κατακερματισμό της αγοράς και ενδέχεται να επιδεινώσει μελλοντικά τις ανεπάρκειες στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Τα αποκλίνοντα πρότυπα γνωστοποίησης και οι βασισμένες στην αγορά πρακτικές καθιστούν πολύ δύσκολη τη σύγκριση μεταξύ των διαφορετικών χρηματοπιστωτικών προϊόντων, δημιουργούν άνισους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των προϊόντων αυτών και για διαύλους διανομής, και εγείρουν πρόσθετους φραγμούς εντός της εσωτερικής αγοράς. Τέτοιες αποκλίσεις θα μπορούσαν επίσης να προκαλούν σύγχυση στους τελικούς επενδυτές και να αλλοιώνουν τις επενδυτικές τους αποφάσεις. Εφαρμόζοντας τη συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα, υπάρχει κίνδυνος τα κράτη μέλη να θεσπίσουν αποκλίνοντα εθνικά μέτρα με αποτέλεσμα εμπόδια στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να διξουν τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους. Επιπλέον, η έλλειψη εναρμονισμένων κανόνων διαφάνειας καθιστά δύσκολη για τους τελικούς επενδυτές την αποτελεσματική σύγκριση διαφορετικών χρηματοπιστωτικών προϊόντων σε διαφορετικά κράτη μέλη ως προς τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους και τους στόχους των αειφόρων επενδύσεων. Είναι συνεπώς αναγκαία η αντιμετώπιση των υφιστάμενων εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η ενίσχυση της συγκρισιμότητας των χρηματοπιστωτικών προϊόντων, προκειμένου να αποφευχθούν πιθανά μελλοντικά εμπόδια.
- (10) Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί στη μείωση των ασυμετριών πληροφόρησης στις σχέσεις εντολέα-εντολοδόχου όσον αφορά την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας, τη λήψη υπόψη των δυσμενών επιπτώσεων στη βιωσιμότητα και την προώθηση περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών, καθώς και τις αειφόρες επενδύσεις απαιτώντας από τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους προσυμβατικές και συνεχείς γνωστοποιήσεις προς τους τελικούς επενδυτές όταν ενεργούν ως εντολοδόχοι των εν λόγω τελικών χρηστών (εντολέων).
- (11) Ο παρών κανονισμός θεσπίζει απαιτήσεις γνωστοποίησης συμπληρωματικές των κανόνων των οδηγιών 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/ΕΕ, 2014/65/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/97, (ΕΕ) 2016/2341, και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 345/2013, (ΕΕ) αριθ. 346/2013, (ΕΕ) 2015/760 και (ΕΕ) 2019/1238, καθώς και του εθνικού δικαίου περί προσωπικών και ατομικών συνταξιοδοτικών προϊόντων. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή και αποτελεσματική εσοπτεία της συμμόρφωσης προς τον παρόντα κανονισμό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να βασίζονται στις αρμόδιες αρχές που έχουν ήδη οριστεί δυνάμει των εν λόγω κανόνων.
- (12) Ο παρών κανονισμός διατηρεί την υποχρέωση των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και των χρηματοοικονομικών συμβούλων να ενεργούν προς το βέλτιστο συμφέρον των τελικών επενδυτών, συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της απαίτησης δέουσας επιμέλειας πριν από την πραγματοποίηση επενδύσεων, όπως προβλέπεται στις οδηγίες 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/ΕΕ, 2013/36/ΕΕ, 2014/65/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/97, (ΕΕ) 2016/2341, και τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 345/2013 και (ΕΕ) αριθ. 346/2013, καθώς και στο εθνικό δίκαιο που διέπει τα προσωπικά και ατομικά συνταξιοδοτικά προϊόντα. Προκειμένου να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις τους, βάσει των κανόνων αυτών, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι θα πρέπει να ενσωματώνουν στις διαδικασίες τους, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών δέουσας επιμέλειας, και να αξιολογούν συνεχώς, όχι μόνον όλους τους σχετικούς χρηματοοικονομικούς κινδύνους, αλλά και όλους τους σχετικούς κινδύνους βιωσιμότητας που πιθανώς θα έχουν σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στη χρηματοοικονομική απόδοση μιας επένδυσης ή στις συμβουλές. Συνεπώς, θα πρέπει οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι να προσδιορίζουν στις πολιτικές τους τον τρόπο με τον οποίο ενσωματώνουν τους εν λόγω κινδύνους και να δημοσιεύουν τις εν λόγω πολιτικές.
- (13) Ο παρών κανονισμός απαιτεί από τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους που παρέχουν επενδυτικές ή ασφαλιστικές συμβουλές όσον αφορά τα βασισμένα στην ασφάλιση επενδυτικά προϊόντα (IBIP), ανεξάρτητα από τον σχεδιασμό των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και την αγορά-στόχο, να δημοσιεύουν γραπτές πολιτικές σχετικά με την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας και να διασφαλίζουν τη διαφάνεια της εν λόγω ενσωμάτωσης.
- (14) Ως κίνδυνος βιωσιμότητας νοείται γεγονός ή κατάσταση στον περιβαλλοντικό ή κοινωνικό τομέα ή στον τομέα της διακυβέρνησης, που εάν επέλθει θα μπορούσε να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην αξία της επένδυσης, όπως καθορίζεται στην τομεακή νομοθεσία, και ιδίως στις οδηγίες 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/ΕΕ, 2013/36/ΕΕ, 2014/65/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/97, (ΕΕ) 2016/2341, ή στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και στα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με αυτές.
- (15) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη των κανόνων σχετικά με την ενσωμάτωση των κινδύνων σύμφωνα με τις οδηγίες 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/ΕΕ, 2013/36/ΕΕ, 2014/65/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/97, (ΕΕ) 2016/2341, και τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 345/2013 και (ΕΕ) αριθ. 346/2013, καθώς και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο που διέπει τα προσωπικά και ατομικά συνταξιοδοτικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εφαρμοστέων κριτηρίων αναλογικότητας όπως είναι το μέγεθος, η εσωτερική οργάνωση και η φύση, το εύρος και η πολυπλοκότητα των εκάστοτε

δραστηριοτήτων. Ο παρών κανονισμός επιδιώκει μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι ενσωματώνουν τους κινδύνους βιωσιμότητας στις επενδυτικές αποφάσεις τους και στις επενδυτικές ή ασφαλιστικές συμβουλές τους. Όταν η αξιολόγηση των κινδύνων βιωσιμότητας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι για το χρηματοπιστωτικό προϊόν, θα πρέπει να αναφέρεται η αιτιολογία. Όταν η αξιολόγηση δείχνει ότι οι κίνδυνοι αυτοί είναι σημαντικοί, θα πρέπει να γνωστοποιείται είτε με ποιοτικούς είτε με ποσοτικούς όρους ο βαθμός που ενδέχεται να επηρεάσουν την απόδοση του χρηματοπιστωτικού προϊόντος. Οι αξιολογήσεις των κινδύνων βιωσιμότητας και οι συναφείς προσυμβατικές γνωστοποιήσεις των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις προσυμβατικές γνωστοποιήσεις των χρηματοοικονομικών συμβούλων. Οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι θα πρέπει να γνωστοποιούν τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους βιωσιμότητας κατά τη διαδικασία επιλογής του χρηματοπιστωτικού προϊόντος που παρουσιάζεται στους τελικούς επενδυτές, προτού παράσχουν τις συμβουλές, ανεξαρτήτως των προτιμήσεων βιωσιμότητας των τελικών επενδυτών. Τούτο δεν θα πρέπει να θίγει την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας μεταφοράς των οδηγιών 2014/65/ΕΕ και (ΕΕ) 2016/97 στο εθνικό δίκαιο, ιδίως ως προς τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και των χρηματοοικονομικών συμβούλων όσον αφορά την παρακολούθηση των προϊόντων, τις αξιολογήσεις καταλληλότητας και συμβατότητας και τις δοκιμές απαιτήσεων και αναγκών.

- (16) Οι επενδυτικές αποφάσεις και συμβουλές ενδέχεται να προκαλέσουν ή να συνδέονται άμεσα με επιπτώσεις επί των παραγόντων αειφορίας αρνητικές, σημαντικές ή πιθανώς σημαντικές.
- (17) Για μια συνεκτική και συνεπή εφαρμογή του παρόντος κανονισμού χρειάζεται να εναρμονισμένος ορισμός των «αιφόρων επενδύσεων», που θα προβλέπει ότι οι εταιρείες στις οποίες πραγματοποιούνται επενδύσεις ακολουθούν ορθές πρακτικές διακυβέρνησης και την αρχή της προφύλαξης, τούτεστιν της «μη πρόκλησης σημαντικής ζημίας», ώστε να μην βλάπτονται σημαντικά ούτε ο περιβαλλοντικός ούτε ο κοινωνικός στόχος.
- (18) Όταν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το μέγεθός τους, τη φύση και την κλίμακα των δραστηριοτήτων τους και τα είδη των χρηματοπιστωτικών προϊόντων που διαθέτουν, εκτιμούν τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις, οι οποίες είναι ή είναι πιθανό να είναι σημαντικές, των επενδυτικών αποφάσεών τους για τους παράγοντες αειφορίας, θα πρέπει να ενσωματώνουν στις διαδικασίες τους, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών δέουσας επιμέλειας, τις διαδικασίες για την προσμέτρηση των κύριων δυσμενών επιπτώσεων, παράλληλα με τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και τους κινδύνους βιωσιμότητας. Οι πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες μπορούν να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές εκπληρώνουν τις σχετικές με την αειφορία υποχρεώσεις διαχείρισης, ή άλλες δεσμεύσεις μετόχων. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να περιλαμβάνουν στους δικτυακούς τους τόπους πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες και περιγραφές των κύριων δυσμενών επιπτώσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η μικτή επιτροπή της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁵⁾ (ΕΑΤ), της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁶⁾ (ΕΑΕΑΣ) και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁷⁾ (ΕΑΚΑΑ) («η μικτή επιτροπή»), καθώς και οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές δέουσας επιμέλειας για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά που εκπονήθηκαν από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και τις υποστηριζόμενες από τα Ηνωμένα Έθνη αρχές υπεύθυνης επένδυσης.
- (19) Η λήψη υπόψη των παραγόντων αειφορίας στις διαδικασίες λήψης επενδυτικών αποφάσεων και παροχής επενδυτικών συμβουλών μπορεί να αποφέρει οφέλη πέραν των χρηματοπιστωτικών αγορών αυξάνοντας την ανθεκτικότητα της πραγματικής οικονομίας και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Με τον τρόπο αυτό, μπορεί να επηρεάσει εντέλει τα χαρακτηριστικά κινδύνου/απόδοσης των χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες, ώστε οι τελικοί επενδυτές να λαμβάνουν τεκμηριωμένες επενδυτικές αποφάσεις.

⁽¹⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 12).

⁽¹⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/79/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 48).

⁽¹⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/77/ΕΚ (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 84).

- (20) Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές που λαμβάνουν υπόψη τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων για τους παράγοντες αειφορίας θα πρέπει, για κάθε χρηματοπιστωτικό προϊόν, να γνωστοποιούν με προσυμβατική πληροφόρηση, συνοπτικά σε ποιοτικούς ή ποσοτικούς όρους, τον τρόπο με τον οποίο έχουν συνυπολογισθεί οι κύριες δυσμενείς επιπτώσεις, καθώς και δήλωση ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις στους παράγοντες αειφορίας είναι διαθέσιμες στο πλαίσιο της διαρκούς υποβολής εκθέσεων. Ως κύριες δυσμενείς επιπτώσεις θα πρέπει να νοούνται οι επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων και των συμβουλών που θίγουν τους παράγοντες αειφορίας.
- (21) Μέχρι σήμερα έχουν αναπτυχθεί βιώσιμα προϊόντα με διαφορετικό βαθμό φιλοδοξίας. Ως εκ τούτου, για τους σκοπούς των προσυμβατικών γνωστοποιήσεων και των γνωστοποιήσεων σε περιοδικές εκθέσεις, είναι αναγκαίο να γίνεται διάκριση, μεταξύ των απαιτήσεων για τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που προωθούν περιβαλλοντικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά και των απαιτήσεων για τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που επιδιώκουν θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και την κοινωνία. Κατά συνέπεια, όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα με περιβαλλοντικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να γνωστοποιούν εάν και με ποιον τρόπο ο καθορισμένος δείκτης, ο δείκτης βιωσιμότητας ή ο γενικός δείκτης, ευθυγραμμίζεται με τα εν λόγω χαρακτηριστικά και –όπου δεν χρησιμοποιείται δείκτης αναφοράς– να γνωστοποιούν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πληρούνται τα χαρακτηριστικά βιωσιμότητας των χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που έχουν ως στόχο τον θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και την κοινωνία, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να γνωστοποιούν τον βιώσιμο δείκτη αναφοράς που χρησιμοποιούν για τη μέτρηση των βιώσιμων επιδόσεων και όταν δεν χρησιμοποιείται δείκτης αναφοράς να επεξηγούν τον τρόπο με τον οποίο εκπληρώνεται ο στόχος αειφορίας. Οι εν λόγω γνωστοποιήσεις θα πρέπει να είναι στις ετήσιες εκθέσεις τους.
- (22) Ο παρών κανονισμός ισχύει με την επιφύλαξη των κανόνων σχετικά με τις αποδοχές ή την αξιολόγηση της απόδοσης του προσωπικού των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και των χρηματοοικονομικών συμβούλων σύμφωνα με τις οδηγίες 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/EE, 2013/36/EE, 2014/65/EE, (ΕΕ) 2016/97, (ΕΕ) 2016/2341, και τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 345/2013 και (ΕΕ) αριθ. 346/2013, ή των εκτελεστικών πράξεων και του εθνικού δικαίου που διέπουν τα προσωπικά και ατομικά συνταξιοδοτικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων και των εφαρμοστέων κριτηρίων αναλογικότητας όπως είναι το μέγεθος, η εσωτερική οργάνωση και η φύση, το εύρος και η πολυπλοκότητα των εκάστοτε δραστηριοτήτων. Χρειάζεται ωστόσο μεγαλύτερη διαφάνεια, από ποιοτική ή ποσοτική άποψη, ως προς τις πολιτικές αμοιβών των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και των χρηματοοικονομικών συμβούλων τους, όσον αφορά τις επενδυτικές ή ασφαλιστικές συμβουλές τους, ότι προωθούν την ορθή και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων βιωσιμότητας, ενώ η δομή των αποδοχών τους δεν ενθαρρύνει την υπερβολική ανάλυση κινδύνων σε σχέση με τους κινδύνους βιωσιμότητας και συνδέεται με την προσαρμοσμένη στον κίνδυνο απόδοση.
- (23) Για την ενίσχυση της διαφάνειας και την ενημέρωση των τελικών επενδυτών, η πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο που οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι ενσωματώνουν τους σχετικούς κινδύνους βιωσιμότητας, σημαντικούς ή δυνητικά σημαντικούς, στις διαδικασίες λήψης επενδυτικών αποφάσεων τους, συμπεριλαμβανομένων και θέματα οργάνωσης, διαχείρισης κινδύνου και διακυβέρνησης αυτών των διαδικασιών, και στις συμβουλευτικές διαδικασίες τους, αντίστοιχα, θα πρέπει να ρυθμίζεται υποχρεώνοντας τις εν λόγω οντότητες να εμφανίζουν πλήρη ενημέρωση για τις εν λόγω πολιτικές στους δικτυακούς τόπους τους.
- (24) Οι ισχύουσες απαιτήσεις γνωστοποίησης του ενωσιακού δικαίου δεν προβλέπουν τη γνωστοποίηση όλων των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την ορθή ενημέρωση των τελικών επενδυτών όσον αφορά τον αντίκτυπο των επενδύσεών τους στην αειφορία σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα με περιβαλλοντικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά ή χρηματοπιστωτικά προϊόντα που επιδιώκουν στόχους βιωσιμότητας. Συνεπώς, είναι σκόπιμο να καθοριστούν περισσότερες συγκεκριμένες και τυποποιημένες απαιτήσεις γνωστοποίησης όσον αφορά τέτοιες επενδύσεις. Για παράδειγμα, ο συνολικός αντίκτυπος των χρηματοπιστωτικών προϊόντων στην αειφορία θα πρέπει να αναφέρεται τακτικά μέσω δεικτών που συνδέονται με τη μέτρηση του επιλεγμένου στόχου αειφόρου επένδυσης. Όταν έχει καθοριστεί κατάλληλος δείκτης αναφοράς, οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει επίσης να παρέχονται για τον καθορισμένο δείκτη και για έναν δείκτη ευρείας βάσης, ώστε να μπορεί να γίνει σύγκριση. Όταν οι διαχειριστές των EuSEF καθιστούν διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις θετικές κοινωνικές επιπτώσεις στις οποίες στοχεύει κάποιο δεδομένο ταμείο, το συνολικό κοινωνικό αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε και τις συναφείς μεθόδους που χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 346/2013, δύνανται, κατά περίπτωση, να χρησιμοποιούν τις εν λόγω πληροφορίες για τις γνωστοποιήσεις στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.
- (25) Η οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁸⁾ επιβάλλει υποχρεώσεις διαφάνειας όσον αφορά τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και σχετικές με την εταιρική διακυβέρνηση πτυχές στην υποβολή μη χρηματοοικονομικών εκθέσεων. Ωστόσο, η απαιτούμενη από την εν λόγω οδηγία μορφή και παρουσίαση δεν είναι πάντοτε κατάλληλες για άμεση χρήση από τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους, όταν συναλλάσσονται με τους τελικούς επενδυτές. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι θα πρέπει να έχουν την επιλογή να χρησιμοποιούν πληροφορίες από τις εκθέσεις διαχείρισης και τις μη χρηματοοικονομικές καταστάσεις για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία, κατά περίπτωση.

⁽¹⁸⁾ Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 182 της 29.6.2013, σ. 19).

- (26) Για να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία των πληροφοριών που δημοσιεύονται στους δικτυακούς τόπους των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και των χρηματοοικονομικών συμβούλων, οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να τηρούνται ενήμερες, και οποιαδήποτε αναθεώρηση ή αλλαγή των πληροφοριών αυτών θα πρέπει να εξηγείται σαφώς.
- (27) Παρά το γεγονός ότι ο παρών κανονισμός δεν καλύπτει τα εθνικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης που εμπίπτουν στους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και (ΕΚ) αριθ. 987/2009, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό επί των καθεστώτων αυτών, εν όψει του γεγονότος ότι ολόένα και περισσότερα τμήματα της διαχείρισης των καθεστώτων υποχρεωτικής συνταξιοδότησης στο πλαίσιο των εθνικών καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης ανοίγουν σε συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή άλλες οντότητες ιδιωτικού δικαίου, ενώ τα καθεστώτα αυτά είναι εκτεθειμένα σε κινδύνους βιωσιμότητας και θα μπορούσαν να εξετάσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της αειφορίας, να προωθούν περιβαλλοντικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά ή να επιδιώκουν αειφόρες επενδύσεις, προκειμένου να μετριαστούν οι ασυμμετρίες πληροφόρησης σε τέτοιες σχέσεις εντολέα-εντολοδόχου.
- (28) Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να εμποδίζει κράτος μέλος να εισαγάγει ή να διατηρήσει αυστηρότερες διατάξεις για τη δημοσίευση πολιτικών για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για πρόσθετες γνωστοποιήσεις σε τελικούς επενδυτές σχετικά με κινδύνους βιωσιμότητας υπό την προϋπόθεση ότι οι θιγόμενοι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι έχουν την εταιρική έδρα τους στην επικράτειά του. Ωστόσο, οι διατάξεις αυτές δεν θα πρέπει να εμποδίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος κανονισμού ή την επίτευξη των στόχων του.
- (29) Δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341, τα ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) πρέπει ήδη να μεριμνούν ώστε οι κανόνες διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων να εφαρμόζονται στις επενδυτικές τους αποφάσεις και τις αξιολογήσεις κινδύνων έτσι ώστε να εξασφαλίζονται η συνέχεια και η κανονικότητα. Οι επενδυτικές αποφάσεις και η αξιολόγηση κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και σχετικών με τη διακυβέρνηση, θα πρέπει να γίνονται με τρόπο που διασφαλίζει συμμόρφωση με τα συμφέροντα των μελών και των δικαιούχων των ΙΕΣΠ. Η ΕΑΑΕΣ θα πρέπει να εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές που θα διευκρινίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι επενδυτικές αποφάσεις και η εκτίμηση των κινδύνων από τα ΙΕΣΠ θα λαμβάνουν υπόψη τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία.
- (30) Η ΕΑΤ, η ΕΑΑΕΣ και η ΕΑΚΑΑ (από κοινού γνωστές ως «ΕΕΑ») θα πρέπει να εξουσιοδοτηθούν να καταρτίσουν σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, μέσω της μικτής επιτροπής, τα οποία θα διευκρινίζουν περαιτέρω το περιεχόμενο, τις μεθοδολογίες και την παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με τους δείκτες βιωσιμότητας, το κλίμα και άλλες αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, για κοινωνικά και εργασιακά ζητήματα, για τον σεβασμό ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για την καταπολέμηση της διαφθοράς και δωροδοκίας, καθώς και οι λεπτομέρειες σχετικά με την παρουσίαση και το περιεχόμενο των πληροφοριών που αφορούν την προώθηση περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών και για τους στόχους των αειφόρων επενδύσεων που πρέπει να γνωστοποιούνται στα προσυμβατικά έγγραφα, στις ετήσιες εκδόσεις και στους δικτυακούς τόπους των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010. Θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει τα εν λόγω κανονιστικά τεχνικά πρότυπα μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων δυνάμει του άρθρου 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.
- (31) Οι ΕΕΑ θα πρέπει να εξουσιοδοτηθούν μέσω της μικτής επιτροπής να αναπτύξουν σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων που θα προβλέπουν την τυποποιημένη παρουσίαση πληροφοριών για την προώθηση περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών και αειφόρων επενδύσεων σε ανακοινώσεις εμπορίας. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξουσιοδοτηθεί να εγκρίνει τα εν λόγω εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα δυνάμει εκτελεστικής πράξης σύμφωνα με το άρθρο 291 ΣΛΕΕ και σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1095/2010,
- (32) Δεδομένου ότι οι ετήσιες εκδόσεις συνοψίζουν κατά βάση τα επιχειρηματικά αποτελέσματα για ολόκληρα ημερολογιακά έτη, οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού σχετικά με τις απαιτήσεις διαφάνειας για τις εν λόγω εκδόσεις δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται έως την 1η Ιανουαρίου 2022.
- (33) Οι κανόνες γνωστοποίησης που περιέχονται στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να συμπληρώνουν τις διατάξεις των οδηγιών 2009/65/ΕΚ, 2009/138/ΕΚ, 2011/61/ΕΕ, 2014/65/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/97, (ΕΕ) 2016/2341, και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 345/2013, (ΕΕ) αριθ. 346/2013, (ΕΕ) 2015/760 και (ΕΕ) 2019/1238.
- (34) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (35) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, ήτοι η ενίσχυση της προστασίας των τελικών επενδυτών και η βελτίωση των γνωστοποιήσεων σε αυτούς, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων διασυννοριακών αγορών από τελικούς επενδυτές, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, αλλά μπορούν, λόγω της ανάγκης να καθιερωθούν ενιαίες απαιτήσεις γνωστοποίησης, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός καθορίζει εναρμονισμένους κανόνες για τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τους χρηματοοικονομικούς συμβούλους σχετικά με τη διαφάνεια όσον αφορά την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας και την εξέταση των δυσμενών επιπτώσεων βιωσιμότητας στις διαδικασίες τους και την παροχή σχετικών με τη βιωσιμότητα πληροφοριών όσον αφορά χρηματοπιστωτικά προϊόντα.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «συμμετέχων στις χρηματοπιστωτικές αγορές»:
 - α) ασφαλιστική επιχείρηση που διαθέτει επενδυτικό προϊόν βασιζόμενο σε ασφάλιση (IBIP),
 - β) επιχείρηση επενδύσεων που παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου,
 - γ) ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ),
 - δ) κατασκευαστής συνταξιοδοτικού προϊόντος,
 - ε) διαχειριστής οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕΕ),
 - στ) πάροχος πανευρωπαϊκών ατομικών συνταξιοδοτικών προϊόντων (PEPP),
 - ζ) διαχειριστής εταιρείας επιχειρηματικού κεφαλαίου που πληροί τις προϋποθέσεις, ο οποίος έχει καταχωριστεί σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 345/2013,
 - η) διαχειριστής ταμείου κοινωνικής επιχειρηματικότητας που πληροί τις προϋποθέσεις, ο οποίος έχει καταχωριστεί σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 346/2013,
 - θ) εταιρεία διαχείρισης ενός οργανισμού συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (εταιρεία διαχείρισης ΟΣΕΚΑ) ή
 - ι) πιστωτικό ίδρυμα που παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου·
- 2) «ασφαλιστική επιχείρηση»: ασφαλιστική επιχείρηση που έχει λάβει άδεια σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας 2009/138/ΕΚ·
- 3) «επενδυτικό προϊόν βασιζόμενο σε ασφάλιση» ή «IBIP»:
 - α) επενδυτικό προϊόν βασιζόμενο σε ασφάλιση, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1286/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁹⁾ ή
 - β) επενδυτικό προϊόν, το οποίο διατίθεται σε επαγγελματία επενδυτή και προσφέρει ληκτότητα ή αξία εξαγοράς η οποία είναι συνολικά ή μερικά εκτεθειμένη, άμεσα ή έμμεσα, σε διακυμάνσεις της αγοράς·
- 4) «διαχειριστής οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων» ή «ΔΟΕΕ»: ΔΟΕΕ όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2011/61/ΕΕ·
- 5) «επιχείρηση επενδύσεων»: επιχείρηση επενδύσεων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ·
- 6) «διαχείριση χαρτοφυλακίου»: διαχείριση χαρτοφυλακίου όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 8) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ·
- 7) «ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών» ή «ΙΕΣΠ»: ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών που είναι εγκεκριμένο ή καταχωρισμένο σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341, εκτός εάν πρόκειται για ίδρυμα έναντι του οποίου ένα κράτος μέλος έχει επιλέξει να εφαρμόσει το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας ή για ίδρυμα που διαχειρίζεται συνταξιοδοτικά καθέστωτα τα οποία έχουν λιγότερα από 15 μέλη συνολικά·

⁽¹⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1286/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τα έγγραφα βασικών πληροφοριών που αφορούν συσκευασμένα επενδυτικά προϊόντα για ιδιώτες επενδυτές και επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση (PRIIP) (ΕΕ L 352 της 9.12.2014, σ. 1).

- 8) «συνταξιοδοτικό προϊόν»:
- α) συνταξιοδοτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1286/2014,
 - β) ατομικό συνταξιοδοτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1286/2014.
- 9) «πανευρωπαϊκό ατομικό συνταξιοδοτικό προϊόν» ή «PEPP»: προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1238.
- 10) «εταιρεία διαχείρισης ΟΣΕΚΑ»:
- α) εταιρεία διαχείρισης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2009/65/EK, ή
 - β) εταιρεία επενδύσεων που έχει λάβει άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την οδηγία 2009/65/EK και η οποία δεν έχει ορίσει εταιρεία διαχείρισης εγκεκριμένη σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία για τη διαχείρισή της.
- 11) «χρηματοοικονομικός σύμβουλος»:
- α) ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που παρέχει ασφαλιστικές συμβουλές όσον αφορά IBIP,
 - β) ασφαλιστική επιχείρηση που παρέχει ασφαλιστικές συμβουλές όσον αφορά IBIP,
 - γ) πιστωτικό ίδρυμα που παρέχει επενδυτικές συμβουλές,
 - δ) επιχείρηση επενδύσεων που παρέχει επενδυτικές συμβουλές,
 - ε) ΔΟΕΕ που παρέχει επενδυτικές συμβουλές σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 στοιχείο β) σημείο i) της οδηγίας 2011/61/ΕΕ, ή
 - στ) εταιρεία διαχείρισης ΟΣΕΚΑ που παρέχει επενδυτικές συμβουλές σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο β) σημείο i) της οδηγίας 2009/65/EK.
- 12) «χρηματοπιστωτικό προϊόν»:
- α) χαρτοφυλάκιο που η διαχείρισή του γίνεται σύμφωνα με το σημείο 6) του παρόντος άρθρου,
 - β) οργανισμός εναλλακτικών επενδύσεων (ΟΕΕ),
 - γ) IBIP,
 - δ) συνταξιοδοτικό προϊόν,
 - ε) συνταξιοδοτικό καθεστώς,
 - στ) ΟΣΕΚΑ, ή
 - ζ) PEPP.
- 13) «οργανισμοί εναλλακτικών επενδύσεων» ή «ΟΕΕ»: ΟΕΕ όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2011/61/ΕΕ.
- 14) «συνταξιοδοτικό καθεστώς»: συνταξιοδοτικό καθεστώς όπως ορίζεται στο άρθρο 6 σημείο 2) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341.
- 15) «οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες» ή «ΟΣΕΚΑ»: οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες ο οποίος έχει λάβει άδεια σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 2009/65/EK.
- 16) «επενδυτική συμβουλή»: επενδυτική συμβουλή όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 4) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ.
- 17) «αιφώρες επενδύσεις»: επένδυση σε οικονομική δραστηριότητα που συμβάλλει στην επίτευξη περιβαλλοντικού στόχου, η οποία μετράται με βασικούς δείκτες αποδοτικότητας των πόρων ως προς τη χρήση ενέργειας, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πρώτων υλών, υδάτων και γης, ως προς την παραγωγή αποβλήτων και τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, καθώς και ως προς τις επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και την κυκλική οικονομία, ή επένδυση σε οικονομική δραστηριότητα η οποία συμβάλλει σε επίτευξη κοινωνικού στόχου, όπως η αντιμετώπιση της ανισότητας, που προωθεί την κοινωνική συνοχή, την κοινωνική ένταξη και τις εργασιακές σχέσεις, ή επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο ή σε οικονομικά ή κοινωνικά μειονεκτούσες κοινότητες εφόσον δεν βλάπτουν σοβαρά κανέναν από αυτούς τους στόχους ενώ οι εταιρείες-αποδέκτες των επενδύσεων ακολουθούν ορθές πρακτικές διακυβέρνησης, ιδίως ως προς τις ορθές δομές διαχείρισης, τις εργασιακές σχέσεις, την αμοιβή του προσωπικού και τη φορολογική συμμόρφωση.
- 18) «επαγγελματίας επενδυτής»: πελάτης που πληροί τα κριτήρια που καθορίζονται στο παράρτημα II της οδηγίας 2014/65/ΕΕ.
- 19) «ιδιώτης επενδυτής»: επενδυτής που δεν είναι επαγγελματίας επενδυτής.
- 20) «ασφαλιστικός διαμεσολαβητής»: ασφαλιστικός διαμεσολαβητής όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 3) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97.

- 21) «ασφαλιστική συμβουλή»: συμβουλή όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 15) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97·
- 22) «κίνδυνος βιωσιμότητας»: γεγονός ή κατάσταση στον περιβαλλοντικό ή κοινωνικό τομέα ή στον τομέα της διακυβέρνησης που, εάν επέλθει, θα μπορούσε να έχει πραγματικές ή δυνητικές σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην αξία της επένδυσης·
- 23) «ευρωπαϊκό μακροπρόθεσμο επενδυτικό κεφάλαιο» ή «ΕΜΕΚ»: κεφάλαιο, αδειοδοτημένο σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/760·
- 24) «παράγοντες αειφορίας»: περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα, ζητήματα προσωπικού, σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταπολέμησης της διαφθοράς και της δωροδοκίας.

Άρθρο 3

Διαφάνεια πολιτικών κινδύνου βιωσιμότητας

1. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δημοσιεύουν στους ιστοτόπους τους πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές τους για την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας στη διαδικασία λήψης των επενδυτικών τους αποφάσεων.
2. Οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι δημοσιεύουν στους ιστοτόπους τους πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές τους για την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας στις επενδυτικές ή ασφαλιστικές συμβουλές που παρέχουν.

Άρθρο 4

Διαφάνεια των δυσμενών επιπτώσεων στη βιωσιμότητα σε επίπεδο οντότητας

1. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δημοσιεύουν και διατηρούν στους ιστοτόπους τους:
 - α) όταν λαμβάνουν υπόψη τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας, δήλωση σχετικά με τις πολιτικές δέουσας επιμέλειας σε σχέση με αυτές τις επιπτώσεις, εκτιμώντας δεόντως το μέγεθος, τη φύση και την κλίμακα των δραστηριοτήτων τους και τα είδη των χρηματοπιστωτικών προϊόντων που διαθέτουν, ή
 - β) όταν δεν λαμβάνουν υπόψη τις δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας, δίδουν σαφή αιτιολογία και, κατά περίπτωση, πληροφορίες σχετικά με το εάν και τότε προτίθενται να το πράξουν.
2. Οι πληροφορίες που παρέχονται από τους συμμετέχοντες χρηματοπιστωτικών αγορών σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) περιλαμβάνουν τουλάχιστον:
 - α) πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές τους για τον εντοπισμό και την ιεράρχηση των κύριων δυσμενών επιπτώσεων και δεικτών βιωσιμότητας,
 - β) περιγραφή των κύριων δυσμενών επιπτώσεων στη βιωσιμότητα και των μέτρων που έχουν ληφθεί σχετικώς ή ενδεχομένως πρόκειται να ληφθούν,
 - γ) σύντομες περιλήψεις των πολιτικών ενεργού συμμετοχής σύμφωνα με το άρθρο 3ζ της οδηγίας 2007/36/ΕΚ, κατά περίπτωση,
 - δ) αναφορά στην τήρηση υπεύθυνων κωδίκων επιχειρηματικής συμπεριφοράς και διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων για τη δέουσα επιμέλεια και την υποβολή εκθέσεων και, κατά περίπτωση, στον βαθμό ευθυγράμμισης με τους στόχους της συμφωνίας των Παρισιών.
3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, από τις 30 Ιουνίου 2021, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές που υπερβαίνουν κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού το κριτήριο του μέσου αριθμού των 500 εργαζομένων κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, δημοσιεύουν και διατηρούν στους ιστοτόπους τους δήλωση σχετικά με τις πολιτικές δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας. Η δήλωση αυτή περιλαμβάνει τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.
4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, από τις 30 Ιουνίου 2021, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές που είναι μητρικές επιχειρήσεις μεγάλου ομίλου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 7 της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, οι οποίες υπερβαίνουν κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού του ομίλου, σε ενοποιημένη βάση, το κριτήριο του μέσου αριθμού των πεντακοσίων εργαζομένων κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, δημοσιεύουν και διατηρούν στους ιστοτόπους τους δήλωση σχετικά με τις πολιτικές δέουσας επιμέλειας τους όσον αφορά τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας. Η δήλωση περιλαμβάνει τουλάχιστον τις πληροφορίες της παραγράφου 2.

5. Οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι δημοσιεύουν και διατηρούν στους ιστοτόπους τους:

- α) πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσον, συνεκτιμώντας δεόντως το μέγεθος, τη φύση και την κλίμακα των δραστηριοτήτων τους και τα είδη των χρηματοπιστωτικών προϊόντων για τα οποία παρέχουν συμβουλές, λαμβάνουν υπόψη στις επενδυτικές τους συμβουλές ή στις ασφαλιστικές τους συμβουλές τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις στους παράγοντες αειφορίας, ή
- β) πληροφορίες σχετικά με τους λόγους για τους οποίους δεν συνεκτιμούν στις επενδυτικές τους συμβουλές ή στις ασφαλιστικές τους συμβουλές τις δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας καθώς και, κατά περίπτωση, πληροφορίες σχετικά με το εάν και πότε προτιθενται να λάβουν υπόψη αυτές τις δυσμενείς επιπτώσεις.

6. Έως τις 30 Δεκεμβρίου 2020, οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μικτής επιτροπής, ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα υπό μορφή σχεδίου, σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 με θέμα το περιεχόμενο, τις μεθοδολογίες και την παρουσίαση των πληροφοριών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 5 του παρόντος άρθρου, όσον αφορά τους δείκτες βιωσιμότητας σχετικά με δυσμενείς κλιματικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Οι ΕΕΑ ζητούν, κατά περίπτωση, στοιχεία από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό δια της εγκρίσεως των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων του πρώτου εδαφίου, κατά τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

7. Έως τις 30 Δεκεμβρίου 2021, οι ΕΕΑ καταρτίζουν μέσω της μικτής επιτροπής ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα υπό μορφή σχεδίου, σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 με θέμα το περιεχόμενο, τις μεθοδολογίες και την παρουσίαση των πληροφοριών των παραγράφων 1 έως 5 του παρόντος άρθρου, όσον αφορά τους δείκτες βιωσιμότητας σχετικά με τις δυσμενείς επιπτώσεις σε κοινωνικά ζητήματα και ζητήματα προσωπικού, σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταπολέμησης της διαφθοράς και της δωροδοκίας.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό δια της εγκρίσεως των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων του πρώτου εδαφίου, κατά τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

Άρθρο 5

Διαφάνεια στις πολιτικές αμοιβών όσον αφορά την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας

1. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι περιλαμβάνουν στις πολιτικές αμοιβών τους πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω πολιτικές συνάδουν με την ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας και δημοσιεύουν τις πληροφορίες αυτές στους ιστοτόπους τους.

2. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνονται στις πολιτικές αμοιβών που καταρτίζουν και διατηρούν υποχρεωτικώς οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι, σύμφωνα με την τομεακή νομοθεσία και ιδίως τις οδηγίες 2009/65/EK, 2009/138/EK, 2011/61/ΕΕ, 2013/36/ΕΕ, 2014/65/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/97 και (ΕΕ) 2016/2341.

Άρθρο 6

Διαφάνεια στην ενσωμάτωση των κινδύνων βιωσιμότητας

1. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές συμπεριλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία στις προσυμβατικές γνωστοποιήσεις:

- α) τον τρόπο με τον οποίο οι κίνδυνοι βιωσιμότητας ενσωματώνονται στις επενδυτικές τους αποφάσεις, και
- β) τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των πιθανών επιπτώσεων των κινδύνων βιωσιμότητας στις αποδόσεις των χρηματοπιστωτικών προϊόντων που διαθέτουν.

Όταν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές θεωρούν ότι οι κίνδυνοι βιωσιμότητας δεν είναι σημαντικοί, οι περιγραφές του πρώτου εδαφίου περιλαμβάνουν σαφή και συνοπτική σχετική αιτιολόγηση.

2. Οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία στις προσυμβατικές γνωστοποιήσεις:

- α) τον τρόπο με τον οποίο οι κίνδυνοι βιωσιμότητας ενσωματώνονται στις επενδυτικές ή ασφαλιστικές τους συμβουλές και
- β) το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των πιθανών επιπτώσεων των κινδύνων βιωσιμότητας στις αποδόσεις των χρηματοπιστωτικών προϊόντων επί των οποίων παρέχουν συμβουλές.

Όταν οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι θεωρούν ότι οι κίνδυνοι βιωσιμότητας δεν είναι σημαντικοί, οι περιγραφές του πρώτου εδαφίου περιλαμβάνουν σαφή και συνοπτική αιτιολόγηση.

3. Οι γνωστοποιήσεις των πληροφοριών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου γίνονται ως εξής:
- α) για τους ΔΟΕΕ, στο πλαίσιο της πληροφόρησης των επενδυτών που αναφέρεται στο άρθρο 23 παράγραφος 1 της οδηγίας 2011/61/ΕΕ,
 - β) για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο της παροχής των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 185 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/138/ΕΚ ή, όπου αρμόζει, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97,
 - γ) για τα ΙΕΣΠ, στο πλαίσιο της παροχής των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 41 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341,
 - δ) για τους διαχειριστές εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου που πληρούν τις προϋποθέσεις, στο πλαίσιο της παροχής των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 345/2013,
 - ε) για τους διαχειριστές ταμείων κοινωνικής επιχειρηματικότητας που πληρούν τις προϋποθέσεις, στο πλαίσιο της παροχής των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 346/2013,
 - στ) για τους κατασκευαστές συνταξιοδοτικών προϊόντων, γραπτώς και εγκαίρως, προτού ο ιδιώτης επενδυτής δεσμευτεί με σύμβαση που αφορά το συνταξιοδοτικό προϊόν,
 - ζ) για τις εταιρείες διαχείρισης ΟΣΕΚΑ, στο πλαίσιο του ενημερωτικού δελτίου που αναφέρεται στο άρθρο 69 της οδηγίας 2009/65/ΕΚ,
 - η) για τις επιχειρήσεις επενδύσεων που παρέχουν διαχείριση χαρτοφυλακίου ή παρέχουν επενδυτικές συμβουλές, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ,
 - θ) για τα πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν διαχείριση χαρτοφυλακίου ή που παρέχουν επενδυτικές συμβουλές, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ,
 - ι) για τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που παρέχουν ασφαλιστικές συμβουλές όσον αφορά IBIP και για τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που παρέχουν ασφαλιστικές συμβουλές όσον αφορά συνταξιοδοτικά προϊόντα που εκτίθενται στις διακυμάνσεις της αγοράς, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97,
 - ια) για τους ΔΟΕΕ των ΕΜΕΚ, στο πλαίσιο του ενημερωτικού δελτίου που αναφέρεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/760,
 - ιβ) για τους παρόχους PEPP, στο έγγραφο βασικών πληροφοριών PEPP που αναφέρεται στο άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1238.

Άρθρο 7

Διαφάνεια των δυσμενών επιπτώσεων στη βιωσιμότητα σε επίπεδο χρηματοπιστωτικού προϊόντος

1. Έως τις 30 Δεκεμβρίου 2022, για κάθε χρηματοπιστωτικό προϊόν, όταν ένας συμμετέχων στις χρηματοπιστωτικές αγορές εφαρμόζει το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α), ή το άρθρο 4 παράγραφος 3 ή 4, οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- α) σαφή και αιτιολογημένη εξήγηση του εάν, με ποιον τρόπο, ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν λαμβάνει υπόψη τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις στους παράγοντες αειφορίας,
- β) δήλωση ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις στους παράγοντες αειφορίας είναι διαθέσιμες στις πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2.

Όταν οι πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 περιλαμβάνουν ποσοτικοποιημένες κύριες δυσμενείς επιπτώσεις στους παράγοντες αειφορίας, οι εν λόγω πληροφορίες μπορούν να βασίζονται στις διατάξεις των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που έχουν εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 6 και 7.

2. Όταν ένας συμμετέχων στις χρηματοπιστωτικές αγορές εφαρμόζει το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β), οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 περιλαμβάνουν για κάθε χρηματοπιστωτικό προϊόν δήλωση ότι ο συμμετέχων στις χρηματοπιστωτικές αγορές δεν λαμβάνει υπόψη τις δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας καθώς και τη σχετική αιτιολόγηση.

Άρθρο 8

Διαφάνεια όσον αφορά την προώθηση των περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών σε προσυμβατικές γνωστοποιήσεις

1. Όταν ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν ενέχει, μεταξύ άλλων, προώθηση περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών, ή συνδυασμό αυτών, και εφόσον οι εταιρείες στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις ακολουθούν ορθές πρακτικές διακυβέρνησης, οι πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφοι 1 και 3 περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- α) πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πληρούνται τα εν λόγω χαρακτηριστικά,
- β) εάν έχει καθοριστεί κάποιος δείκτης ως δείκτης αναφοράς, πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσον και με ποιον τρόπο ο δείκτης αυτός συνάδει με τα εν λόγω χαρακτηριστικά.

2. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές περιλαμβάνουν στις πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 3 ένδειξη του πού βρίσκεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του δείκτη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

3. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, όπου διευκρινίζονται περαιτέρω οι λεπτομέρειες της παρουσίασης και του περιεχομένου των πληροφοριών που πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του παρόντος άρθρου.

Κατά την κατάρτιση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, οι ΕΕΑ λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τα χαρακτηριστικά τους και τις διαφορές μεταξύ τους, καθώς και τον στόχο για ακριβείς, δίκαιες, σαφείς, μη παραπλανητικές, απλές και συνοπτικές γνωστοποιήσεις.

Οι ΕΕΑ υποβάλλουν τα εν λόγω σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στην Επιτροπή έως τις 30 Δεκεμβρίου 2020.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώσει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

Άρθρο 9

Διαφάνεια των αιφώρων επενδύσεων στις προσυμβατικές γνωστοποιήσεις

1. Όταν ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν έχει ως στόχο του αιφώρες επενδύσεις και έχει καθοριστεί ένας δείκτης ως δείκτης αναφοράς, οι πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 3 συνοδεύονται από τα ακόλουθα:

- α) πληροφορίες για το πώς ο καθορισμένος δείκτης ευθυγραμμίζεται με τον εν λόγω στόχο,
- β) επεξήγηση του λόγου και του τρόπου με τον οποίο ο ευθυγραμμιζόμενος με τον εν λόγω στόχο καθορισμένος δείκτης διαφοροποιείται από έναν δείκτη ευρείας βάσης.

2. Όταν ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν έχει ως στόχο του αιφώρες επενδύσεις και δεν έχει καθοριστεί δείκτης ως δείκτης αναφοράς, οι προς αποκάλυψη πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 και 3 περιλαμβάνουν επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο επιτυγχάνεται ο εν λόγω στόχος.

3. Όταν ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν έχει ως στόχο του τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, οι πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 3 περιλαμβάνουν τον στόχο για έκθεση σε χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα με σκοπό την επίτευξη των μακροπροθέσμων στόχων υπερθέρμανσης του πλανήτη, της συμφωνίας των Παρισιών.

Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, όταν δεν είναι διαθέσιμος ο ενωσιακός δείκτης αναφοράς για την κλιματική μετάβαση ούτε ο εναρμονισμένος με τη συμφωνία των Παρισιών ενωσιακός δείκτης αναφοράς σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁰⁾, οι πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 6 περιλαμβάνουν λεπτομερή επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο εξασφαλίζεται η διαρκής προσπάθεια να εκπληρωθεί ο στόχος της μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με σκοπό την επίτευξη των μακροπροθέσμων στόχων υπερθέρμανσης του πλανήτη, της συμφωνίας των Παρισιών.

4. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές περιλαμβάνουν στις πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 3 ένδειξη του πού βρίσκονται η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των δεικτών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και οι δείκτες αναφοράς που αναφέρονται στην παράγραφο 3 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου.

5. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, όπου διευκρινίζονται περαιτέρω οι λεπτομέρειες της παρουσίασης και του περιεχομένου των πληροφοριών που πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του παρόντος άρθρου.

Κατά την κατάρτιση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι ΕΕΑ λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τους στόχους τους όπως αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 και τις διαφορές μεταξύ τους, καθώς και τον στόχο για ακριβείς, δίκαιες, σαφείς, μη παραπλανητικές, απλές και συνοπτικές γνωστοποιήσεις.

⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2014/17/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 (ΕΕ L 171 της 29.6.2016, σ. 1).

Οι ΕΕΑ υποβάλλουν τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στην Επιτροπή έως τις 30 Δεκεμβρίου 2020.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώσει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

Άρθρο 10

Διαφάνεια όσον αφορά την προώθηση των περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών και των αιφώρων επενδύσεων σε δικτυακούς τόπους

1. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δημοσιεύουν και τηρούν στους δικτυακούς τόπους τους τις ακόλουθες πληροφορίες για κάθε χρηματοπιστωτικό προϊόν που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 και στο άρθρο 9 παράγραφοι 1, 2 και 3:

- α) περιγραφή των περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών ή του στόχου των αιφώρων επενδύσεων,
- β) πληροφορίες σχετικά με τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για να αξιολογηθούν, να μετρηθούν και να παρακολουθηθούν τα περιβαλλοντικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά ή ο αντίκτυπος των αιφώρων επενδύσεων που έχουν επιλεγεί για το χρηματοπιστωτικό προϊόν, συμπεριλαμβανομένων των πηγών των δεδομένων του, των κριτηρίων ελέγχου για τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία και των σχετικών δεικτών αιφώρας που χρησιμοποιούνται για να μετρηθούν τα περιβαλλοντικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά ή ο συνολικός αντίκτυπος του χρηματοπιστωτικού προϊόντος στην αιφώρα,
- γ) τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9,
- δ) τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11.

Οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται βάσει του πρώτου εδαφίου είναι σαφείς, συνοπτικές και κατανοητές για τους επενδυτές. Δημοσιεύονται κατά τρόπο ακριβή, δίκαιο, σαφή, μη παραπλανητικό, απλό και συνοπτικό και σε εμφανή και εύκολα προσβάσιμη περιοχή του δικτυακού τόπου.

2. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, όπου διευκρινίζονται περαιτέρω οι λεπτομέρειες του περιεχομένου των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχεία α) και β) και οι απαιτήσεις παρουσίασης, όπως αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της εν λόγω παραγράφου.

Κατά την κατάρτιση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι ΕΕΑ λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τα χαρακτηριστικά και τους στόχους τους που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και τις διαφορές μεταξύ τους. Οι ΕΕΑ επικαιροποιούν τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα υπό το πρίσμα των ρυθμιστικών και τεχνολογικών εξελίξεων.

Οι ΕΕΑ υποβάλλουν τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στην Επιτροπή έως τις 30 Δεκεμβρίου 2020.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώσει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

Άρθρο 11

Διαφάνεια όσον αφορά την προώθηση των περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών και των αιφώρων επενδύσεων στις περιοδικές εκδόσεις

1. Όταν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές καθιστούν διαθέσιμο χρηματοπιστωτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 ή στο άρθρο 9 παράγραφος 1, 2 ή 3, περιλαμβάνουν επίσης τα κάτωθι στοιχεία στις περιοδικές εκδόσεις:

- α) για χρηματοπιστωτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, τον βαθμό επίτευξης των περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών·
- β) για χρηματοπιστωτικό προϊόν όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, 2 ή 3,
 - i) τον συνολικό αντίκτυπο του χρηματοπιστωτικού προϊόντος ως προς την αιφώρα, μέσω σχετικών δεικτών αιφώρας, ή
 - ii) όπου έχει καθοριστεί δείκτης αναφοράς, σύγκριση μεταξύ του συνολικού αντικτύπου του χρηματοπιστωτικού προϊόντος, ως προς την αιφώρα, και του αντικτύπου του καθορισμένου δείκτη και του δείκτη ευρείας βάσης, μέσω δεικτών αιφώρας.

2. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δημοσιοποιούνται ως εξής:
- α) για τους ΔΟΕΕ, στην ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 22 της οδηγίας 2011/61/ΕΕ,
 - β) για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ετησίως και γραπτώς, σύμφωνα με το άρθρο 185 παράγραφος 6 της οδηγίας 2009/138/ΕΚ,
 - γ) για τα ΙΕΣΠ, στην ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 29 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341,
 - δ) για τους διαχειριστές εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου που πληρούν τις προϋποθέσεις, στην ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 345/2013,
 - ε) για τους διαχειριστές ταμείων κοινωνικής επιχειρηματικότητας που πληρούν τις προϋποθέσεις, στην ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 346/2013,
 - στ) για τους κατασκευαστές συνταξιοδοτικών προϊόντων, γραπτώς σε ετήσια έκθεση ή σε έκθεση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο,
 - ζ) για τις εταιρείες διαχείρισης ΟΣΕΚΑ, στην ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 69 της οδηγίας 2009/65/ΕΚ,
 - η) για τις επιχειρήσεις επενδύσεων που παρέχουν διαχείριση χαρτοφυλακίου, σε περιοδική έκθεση όπως αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 6 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ,
 - θ) για τα πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν διαχείριση χαρτοφυλακίου, σε περιοδική έκθεση όπως αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 6 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ,
 - ι) για τους παρόχους PEPP, στην δήλωση παροχών PEPP που αναφέρεται στο άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1238.
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δύνανται να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες σε εκδόσεις διαχείρισης που καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 19 της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, ή σε μη χρηματοοικονομικές δηλώσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 19α της εν λόγω οδηγίας, κατά περίπτωση.
4. Οι ΕΕΑ καταρτίζουν, μέσω της μικτής επιτροπής, σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, όπου διευκρινίζονται περαιτέρω οι λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
- Κατά την κατάρτιση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, οι ΕΕΑ λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα είδη χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τα χαρακτηριστικά και τους στόχους τους και τις διαφορές μεταξύ τους. Οι ΕΕΑ επικαιροποιούν τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα υπό το πρίσμα των ρυθμιστικών και τεχνολογικών εξελίξεων.
- Οι ΕΕΑ υποβάλλουν τα εν λόγω σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στην Επιτροπή έως τις 30 Δεκεμβρίου 2020.
- Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να συμπληρώσει τον παρόντα κανονισμό εγκρίνοντας τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 14 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

Άρθρο 12

Αναθεώρηση των γνωστοποιήσεων

1. Οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές διασφαλίζουν ότι οποιαδήποτε πληροφορία δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 3, 5 ή 10 επικαιροποιείται διαρκώς. Όταν ο συμμετέχων στις χρηματοπιστωτικές αγορές τροποποιεί τις εν λόγω πληροφορίες, δημοσιεύεται σαφής επεξήγηση της τροποποίησης αυτής στον ίδιο δικτυακό τόπο.
2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, στους χρηματοοικονομικούς συμβούλους όσον αφορά τις πληροφορίες που δημοσιεύονται σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 5.

Άρθρο 13

Διαφημιστικές ανακοινώσεις

1. Με την επιφύλαξη αυστηρότερης τομεακής νομοθεσίας, ιδίως των οδηγιών 2009/65/ΕΚ, 2014/65/ΕΕ και (ΕΕ) 2016/97 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1286/2014, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι μεριμνούν ώστε οι διαφημιστικές τους ανακοινώσεις να μην αντιφάσκουν με τις πληροφορίες που γνωστοποιούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
2. Οι ΕΕΑ δύνανται να καταρτίζουν, μέσω της μικτής επιτροπής, σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων για τον καθορισμό της τυποποιημένης παρουσίασης πληροφοριών για την προώθηση περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών και αιφύρων επενδύσεων.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εγκρίνει τα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο σύμφωνα με το άρθρο 15 των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010.

Άρθρο 14

Αρμόδιες αρχές

1. Κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι οι αρμόδιες αρχές που έχουν οριστεί σύμφωνα με την τομεακή νομοθεσία, και ιδίως την τομεακή νομοθεσία που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού, και βάσει της οδηγίας 2013/36/ΕΕ, παρακολουθούν τη συμμόρφωση των συμμετεχόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές και των χρηματοοικονομικών συμβούλων προς τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από τον παρόντα κανονισμό. Οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν όλες τις εξουσίες εποπτείας και έρευνας που είναι αναγκαίες για την άσκηση των καθηκόντων τους σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι αρμόδιες αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους και ανταλλάσσουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, πληροφορίες που σχετίζονται με την εκπλήρωση των καθηκόντων τους στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 15

Διαφάνεια των ΙΕΣΠ και των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών

1. Τα ΙΕΣΠ δημοσιεύουν και τηρούν τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 7 και στο άρθρο 10 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 2 στοιχείο στ) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341.
2. Οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές κοινοποιούν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 3, στο άρθρο 4 παράγραφος 5, στο άρθρο 5, στο άρθρο 6 και στο άρθρο 10 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 23 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/97.

Άρθρο 16

Συνταξιοδοτικά προϊόντα που καλύπτονται από τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και (ΕΚ) αριθ. 987/2009

1. Τα κράτη μέλη δύνανται να αποφασίσουν να εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό στους κατασκευαστές συνταξιοδοτικών προϊόντων που διαχειρίζονται εθνικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης τα οποία εμπίπτουν στους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και (ΕΚ) αριθ. 987/2009. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι κατασκευαστές συνταξιοδοτικών προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 1) στοιχείο δ) του παρόντος κανονισμού περιλαμβάνουν τους κατασκευαστές συνταξιοδοτικών προϊόντων που διαχειρίζονται εθνικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης και των συνταξιοδοτικών προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 8) του παρόντος κανονισμού. Στην περίπτωση αυτή, ο κατά το άρθρο 2 σημείο 8) του παρόντος κανονισμού ορισμός του συνταξιοδοτικού προϊόντος τεκμαίρεται ότι περιλαμβάνει τα συνταξιοδοτικά προϊόντα της πρώτης περιόδου.
2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή και στις ΕΕΑ τις αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει της παραγράφου 1.

Άρθρο 17

Εξαιρέσεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που παρέχουν ασφαλιστικές συμβουλές όσον αφορά τα IBIP ούτε σε επιχειρήσεις επενδύσεων που παρέχουν επενδυτικές συμβουλές όταν πρόκειται για επιχειρήσεις – ασχέτως νομικής μορφής – περιλαμβανομένων των φυσικών προσώπων ή των ελεύθερων επαγγελματιών, εφόσον απασχολούν λιγότερα από τρία άτομα.
2. Τα κράτη μέλη δύνανται να εφαρμόσουν τον παρόντα κανονισμό στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που παρέχουν ασφαλιστικές συμβουλές όσον αφορά τα IBIP ή στις επιχειρήσεις επενδύσεων που παρέχουν επενδυτικές συμβουλές όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1.
3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή και στις ΕΕΑ τις αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει της παραγράφου 2.

Άρθρο 18

Έκθεση

Οι ΕΕΑ προβαίνουν σε αξιολόγηση της έκτασης των εκούσιων γνωστοποιήσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο α). Το αργότερο στις 10 Σεπτεμβρίου 2022, οι ΕΕΑ υποβάλλουν ετήσια έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές και διατυπώνουν συστάσεις όσον αφορά τα πρότυπα εκούσιας υποβολής στοιχείων. Στην ετήσια έκθεση εξετάζονται οι συνέπειες των πρακτικών δέουσας επιμέλειας επί των γνωστοποιήσεων βάσει του παρόντος κανονισμού και παρέχονται σχετικές οδηγίες. Η έκθεση δημοσιοποιείται και διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Άρθρο 19

Αξιολόγηση

1. Έως τις 30 Δεκεμβρίου 2022, η Επιτροπή διενεργεί αξιολόγηση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και εξετάζει ιδίως εάν:
 - α) η αναφορά στον μέσο αριθμό εργαζομένων στο άρθρο 4 παράγραφοι 3 και 4 θα πρέπει να διατηρηθεί, να αντικατασταθεί ή να συνοδευτεί από άλλα κριτήρια, και εξετάζει τα οφέλη και την αναλογικότητα του σχετικού διοικητικού φόρτου·
 - β) εάν η λειτουργία του παρόντος κανονισμού παρεμποδίζεται από την έλλειψη δεδομένων ή την ανεπαρκή ποιότητά τους, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών για τις δυσμενείς επιπτώσεις στους παράγοντες βιωσιμότητας από τις εταιρείες στις οποίες γίνονται επενδύσεις.
2. Η αξιολόγηση της παραγράφου 1 συνοδεύεται ενδεχομένως από νομοθετική πρόταση.

Άρθρο 20

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από τις 10 Μαρτίου 2021.
3. Ωστόσο, κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, το άρθρο 4 παράγραφοι 6 και 7, το άρθρο 8 παράγραφος 3, το άρθρο 9 παράγραφος 5, το άρθρο 10 παράγραφος 2, το άρθρο 11 παράγραφος 4 και το άρθρο 13 παράγραφος 2 εφαρμόζονται από τις 29 Δεκεμβρίου 2019 και το άρθρο 11 παράγραφοι 1 έως 3 εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2022.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Στρασβούργο, 27 Νοεμβρίου 2019.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
D. M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο
Η Πρόεδρος
T. TUPPURAINEN

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2089 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 27ης Νοεμβρίου 2019****για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 σχετικά με τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς καθώς και τις γνωστοποιήσεις σχετικά με την αειφορία για τους ενωσιακούς δείκτες****(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε ένα νέο παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη: το θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη («το Θεματολόγιο του 2030») στον πυρήνα του οποίου βρίσκονται οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2016 σχετικά με τα επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον συνδέει τους ΣΒΑ με το ενωσιακό πλαίσιο πολιτικής, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι δράσεις και πρωτοβουλίες πολιτικής της Ένωσης, τόσο σε ενωσιακό όσο και παγκόσμιο επίπεδο, περιλαμβάνουν τους ΣΒΑ εξ αρχής. Στα συμπεράσματά του της 20ής Ιουνίου 2017, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε τη δέσμευση της Ένωσης και των κρατών μελών της για εφαρμογή του θεματολογίου του 2030 με ολοκληρωμένο, συνεπή, περιεκτικό, ενσωματωμένο και αποτελεσματικό τρόπο και σε στενή συνεργασία με εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους.
- (2) Το 2015 η Ένωση συνήψε τη συμφωνία του Παρισιού που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή («η συμφωνία του Παρισιού»), η οποία εγκρίθηκε από την Ένωση στις 5 Οκτωβρίου 2016 ⁽³⁾ και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Νοεμβρίου 2016, και θέτει ως στόχο την ενίσχυση της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, καθιστώντας, μεταξύ άλλων, τις χρηματοδοτικές ροές συμβατές με την πορεία προς την επίτευξη χαμηλών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την ανάπτυξη με ανθεκτικότητα στις κλιματικές μεταβολές.
- (3) Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της συμφωνίας του Παρισιού για τη σημαντική μείωση των κινδύνων και επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ο παγκόσμιος στόχος είναι η συγκράτηση της αύξησης της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας αρκετά κάτω από τους 2 °C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και η συνέχιση των προσπαθειών για να περιοριστεί η αύξηση της θερμοκρασίας στον 1,5 °C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα.
- (4) Στις 8 Οκτωβρίου 2018 η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Αλλαγή του Κλίματος (IPCC) δημοσίευσε την ειδική έκθεση σχετικά με την άνοδο της θερμοκρασίας στον πλανήτη κατά 1,5 °C, η οποία ανέφερε ότι η συγκράτηση της αύξησης της θερμοκρασίας σε παγκόσμιο επίπεδο στον 1,5 °C θα απαιτούσε ταχείες και άνευ προηγουμένου αλλαγές σε όλους τους τομείς της κοινωνίας και ότι ο περιορισμός της αύξησης της θερμοκρασίας στον 1,5 °C σε σύγκριση με τους 2 °C θα μπορούσε να συμβαδίζει με τη διασφάλιση μιας πιο βιώσιμης και δίκαιης κοινωνίας.
- (5) Η βιωσιμότητα και η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία με χαμηλά επίπεδα εκπομπών άνθρακα, με ανθεκτικότητα στις κλιματικές μεταβολές και αποδοτικότερη χρήση των πόρων είναι ζωτική για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Ένωσης. Η βιωσιμότητα ανέκαθεν αποτελούσε κεντρικό στοιχείο του ενωσιακού εγχειρήματος, και η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) αντικατοπτρίζουν τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές της διαστάσεις. Υπάρχει περιορισμένο χρονικό περιθώριο για αλλαγή νοοτροπίας του χρηματοπιστωτικού τομέα και στροφή προς τη βιωσιμότητα, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας παγκοσμίως θα παραμείνει αρκετά κάτω από τους 2 °C. Ως εκ τούτου, είναι ουσιώδες οι νέες επενδύσεις σε υποδομές να είναι βιώσιμες μακροπρόθεσμα.

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 103.⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Μαρτίου 2019 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2019.⁽³⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2016/1841 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2016, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συμφωνίας του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 1).

- (6) Στην ανακοίνωσή της στις 8 Μαρτίου 2018, η Επιτροπή δημοσίευσε το σχέδιο δράσης της σχετικά με τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης, για τη χάραξη μιας φιλόδοξης και ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη βιώσιμη χρηματοδότηση. Ένας από τους στόχους του σχεδίου δράσης είναι ο αναπροσανατολισμός των ροών κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις προκειμένου να επιτευχθεί βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η μεγαλύτερη έμφαση στον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής είναι ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι οι καταστροφές λόγω απρόβλεπτων καιρικών συνθηκών έχουν αυξηθεί δραματικά.
- (7) Η απόφαση αριθ. 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*) ζητούσε αύξηση της ιδιωτικής χρηματοδότησης για δαπάνες που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα, ιδίως με τη δημιουργία κινήτρων και μεθόδων που ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να μετρούν το περιβαλλοντικό κόστος των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων και τα κέρδη από τη χρήση περιβαλλοντικών υπηρεσιών.
- (8) Η επίτευξη των ΣΒΑ στην Ένωση απαιτεί διοχέτευση κεφαλαίων σε βιώσιμες επενδύσεις. Είναι σημαντικό να αξιοποιούνται στο έπακρον οι δυνατότητες της εσωτερικής αγοράς για την επίτευξη των εν λόγω στόχων ενώ είναι καίριας σημασίας να αρθούν τα εμπόδια στην αποτελεσματική κίνηση των κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις στην εσωτερική αγορά και να αποτραπεί η εμφάνιση νέων εμποδίων.
- (9) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (**) θεσπίζει ενιαίους κανόνες για τους δείκτες αναφοράς στην Ένωση και προβλέπει διαφορετικά είδη δεικτών. Ένας αυξανόμενος αριθμός επενδυτών ακολουθεί επενδυτικές στρατηγικές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και χρησιμοποιεί δείκτες αναφοράς χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών για τη μέτρηση της απόδοσης των χαρτοφυλακίων επενδύσεων. Η καθιέρωση ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς, βάσει μεθοδολογίας συνδεομένης με τις δεσμεύσεις της συμφωνίας του Παρισιού όσον αφορά τις ανθρακούχες εκπομπές, θα συμβάλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και θα αποτρέψει την προβολή ψευδοπράσινης ταυτότητας.
- (10) Σήμερα, μια μεγάλη ποικιλία δεικτών ομαδοποιούνται ως δείκτες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς για χαρτοφυλάκια επενδύσεων και προϊόντα που πωλούνται διασυνورياκά. Η ποιότητα και η ακεραιότητα των δεικτών αυτών επηρεάζουν την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε ένα ευρύ φάσμα μεμονωμένων και συλλογικών χαρτοφυλακίων επενδύσεων. Πολλοί δείκτες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της απόδοσης χαρτοφυλακίων επενδύσεων, ιδίως για χωριστούς λογαριασμούς επενδύσεων και οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, διατίθενται μεν σε ένα κράτος μέλος αλλά χρησιμοποιούνται από διαχειριστές χαρτοφυλακίων και στοιχείων ενεργητικού και σε άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, οι διαχειριστές συχνά αντισταθμίζουν τους κινδύνους έκθεσης σε ανθρακούχες εκπομπές χρησιμοποιώντας δείκτες αναφοράς που παράγονται σε άλλα κράτη μέλη.
- (11) Έχουν εμφανιστεί στην αγορά διαφορετικές κατηγορίες δεικτών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών με διαφορετικού βαθμού φιλοδοξίες. Ορισμένοι δείκτες αποσκοπούν στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα ενός τυποποιημένου χαρτοφυλακίου επενδύσεων, ενώ άλλοι στην επιλογή μόνο των στοιχείων που συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου των 2 °C, της συμφωνίας του Παρισιού. Παρά τους διαφορετικούς στόχους και στρατηγικές, πολλοί από τους εν λόγω δείκτες προωθούνται γενικά ως δείκτες αναφοράς χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.
- (12) Οι αποκλίνουσες μεθοδολογίες των δεικτών αναφοράς οδηγούν σε κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς διότι οι χρήστες των δεικτών αναφοράς δεν ξέρουν αν ένας συγκεκριμένος δείκτης χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών είναι δείκτης αναφοράς ευθυγραμμισμένος με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού ή απλώς ένας δείκτης αναφοράς που αποσκοπεί στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα ενός τυποποιημένου χαρτοφυλακίου επενδύσεων. Για να αντιμετωπιστούν δυνητικά παράνομοι ισχυρισμοί διαχειριστών σχετικά με τον χαρακτήρα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών των δεικτών αναφοράς τους, τα κράτη μέλη είναι πιθανό να θεσπίσουν τους δικούς τους κανόνες για την προστασία των επενδυτών από τη σύγχυση και την ασάφεια όσον αφορά τους στόχους και το επίπεδο φιλοδοξίας που διέπουν διαφορετικές κατηγορίες των αποκαλούμενων δεικτών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών οι οποίοι χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς για χαρτοφυλάκια επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.
- (13) Ελλείπει εναρμονισμένου πλαισίου για τη διασφάλιση της ακρίβειας και της ακεραιότητας των βασικών κατηγοριών των δεικτών αναφοράς χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών που χρησιμοποιούνται σε ατομικά ή συλλογικά χαρτοφυλάκια επενδύσεων, οι διαφορετικές προσεγγίσεις των κρατών μελών είναι πιθανό να δημιουργήσουν εμπόδια στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(*) Απόφαση αριθ. 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 171).

(**) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2014/17/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 (ΕΕ L 171 της 29.6.2016, σ. 1).

- (14) Προκειμένου να διατηρηθεί η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς προς όφελος των επενδυτών, να βελτιωθεί περαιτέρω η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και των επενδυτών, είναι σκόπιμο να τροποποιηθεί ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 με τη θέσπιση ενός ρυθμιστικού πλαισίου που θα καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις σε ενωσιακό επίπεδο για τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι εν λόγω δείκτες να μην διγουν σημαντικά άλλους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) στόχους.
- (15) Η θέσπιση σαφούς διάκρισης μεταξύ ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς και η ανάπτυξη ελάχιστων προτύπων για καθέναν από τους δείκτες αυτούς θα συνέβαλλαν στη συνοχή μεταξύ τους. Οι ευθυγραμμισμένοι με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακοί δείκτες αναφοράς θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού σε επίπεδο δείκτη.
- (16) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ονομασίες «Ενωσιακός δείκτης αναφοράς για την κλιματική μετάβαση» και «Ευθυγραμμισμένος με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακός δείκτης αναφοράς» είναι αξιόπιστες και εύκολα αναγνωρίσιμες για τους επενδυτές σε ολόκληρη την Ένωση, μόνο όσοι διαχειριστές τηρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να είναι επιλέξιμοι να χρησιμοποιούν τις εν λόγω ονομασίες κατά την εμπορική προώθηση των ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και των ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς στην Ένωση.
- (17) Προκειμένου να παροτρύνονται οι εταιρείες να γνωστοποιούν αξιόπιστους στόχους μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών, ο διαχειριστής ενός ενωσιακού δείκτη αναφοράς για την κλιματική μετάβαση, όταν επιλέγει ή σταθμίζει τα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη εταιρείες που αποσκοπούν στη μείωση των ανθρακούχων εκπομπών τους προς την κατεύθυνση των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να δημοσιοποιούνται και να είναι αξιόπιστοι με την έννοια ότι θα πρέπει να περιλαμβάνουν μια ουσιαστική δέσμευση για απαλλαγή από ανθρακούχες εκπομπές, επαρκώς λεπτομερείς και τεχνικά βιώσιμοι.
- (18) Οι χρήστες των δεικτών αναφοράς δεν διαθέτουν πάντοτε τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά τον βαθμό στον οποίο η методολογία των διαχειριστών δεικτών αναφοράς λαμβάνει υπόψη παράγοντες ΠΚΔ. Οι εν λόγω πληροφορίες συχνά είναι διάσπαρτες, ή ανύπαρκτες, και δεν επιτρέπουν αποτελεσματική σύγκριση σε διασυνοριακό επίπεδο για επενδυτικούς σκοπούς. Για να είναι σε θέση οι συμμετέχοντες στην αγορά να προβαίνουν σε ενημερωμένες επιλογές, όλοι οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς εξαιρουμένων των διαχειριστών δεικτών αναφοράς επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών, θα πρέπει υποχρεωτικώς να δημοσιοποιούν στην οικεία δήλωση δείκτη αναφοράς, κατά πόσον οι δείκτες αναφοράς ή οι οικογένειες δεικτών αναφοράς τους επιδιώκουν στόχους ΠΚΔ, και κατά πόσον ο διαχειριστής δεικτών αναφοράς προσφέρει τέτοιους δείκτες αναφοράς.
- (19) Προκειμένου να ενημερώνονται οι επενδυτές σχετικά με τον βαθμό κατά τον οποίο σημαντικοί δείκτες αναφοράς ιδίων κεφαλαίων και ομολόγων, καθώς και ενωσιακοί δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένοι με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακοί δείκτες αναφοράς συμβάλλουν στην πλήρωση των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού, οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς θα πρέπει να δημοσιοποιούν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το αν και κατά πόσο εξασφαλίζεται ένας συνολικός βαθμός ευθυγράμμισης με τον στόχο μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών ή επίτευξης των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού.
- (20) Οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση, και ενωσιακών αλλά και ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού, θα πρέπει επίσης να δημοσιοποιούν τη методολογία με την οποία υπολογίζουν τους δείκτες. Θα πρέπει να περιγράφουν τον τρόπο επιλογής και στάθμισης των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού, τα στοιχεία ενεργητικού που αποκλείστηκαν καθώς και τη σχετική αιτιολογία. Για να αξιολογηθεί ο τρόπος με τον οποίο ο δείκτης αναφοράς συμβάλλει στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων, ο διαχειριστής του θα πρέπει να γνωστοποιήσει τον τρόπο μέτρησης των ανθρακούχων εκπομπών των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού, τις αντίστοιχες αξίες, συμπεριλαμβανομένου του συνολικού αποτυπώματος άνθρακα του δείκτη αναφοράς, και του τύπου και της πηγής των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν. Για να μπορούν να επιλέγουν τον πλέον κατάλληλο δείκτη αναφοράς για την επενδυτική στρατηγική τους, οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς θα πρέπει να εξηγούν αφενός το σκεπτικό στο οποίο βασίζονται οι παράμετροι της методολογίας τους και αφετέρου τον τρόπο με τον οποίο ο δείκτης αναφοράς συμβάλλει στους περιβαλλοντικούς στόχους. Θα πρέπει να δίνουν πληροφορίες και σχετικά με τη συχνότητα επανεξέτασης και τη διαδικασία που ακολουθείται.
- (21) Οι методολογίες που χρησιμοποιούνται για τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς θα πρέπει να βασίζονται σε επιστημονικά τεκμηριωμένες τροχιές απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές, ή σε μια συνολική ευθυγράμμιση με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού.
- (22) Για μια σταθερή προσήλωση στον στόχο του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, οι διαχειριστές ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς θα πρέπει να επανεξετάζουν τακτικά τις методολογίες τους και να ενημερώνουν τους χρήστες σχετικά με τις εφαρμοστέες διαδικασίες πραγματοποίησης οποιασδήποτε ουσιαστικής αλλαγής στις εν λόγω методολογίες. Όταν γίνεται μια ουσιαστική αλλαγή, οι διαχειριστές θα πρέπει να γνωστοποιούν τους λόγους και να εξηγούν πώς η αλλαγή συνάδει με τους αρχικούς στόχους των δεικτών αναφοράς.

- (23) Οι δείκτες αναφοράς που δεν έχουν υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού με αντίκτυπο στην κλιματική αλλαγή, όπως για παράδειγμα οι δείκτες αναφοράς επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών, θα πρέπει να εξαιρούνται από την υποχρέωση να γνωστοποιείται στη δήλωση δείκτη αναφοράς κατά πόσον εξασφαλίζεται ένας συνολικός βαθμός ευθυγράμμισης με τον στόχο τους για μείωση των ανθρακούχων εκπομπών ή την επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού. Επιπλέον, για κάθε δείκτη ή για κάθε οικογένεια δεικτών που δεν επιδιώκουν στόχους μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών, θα πρέπει να αρκεί να διευκρινίζεται στη δήλωση δείκτη αναφοράς ότι δεν επιδιώκουν τέτοιους στόχους.
- (24) Για να βελτιωθεί η διαφάνεια και να διασφαλιστεί επαρκής εναρμόνιση, η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ θα πρέπει να ανατίθεται στην Επιτροπή προκειμένου να καθορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο των υποχρεώσεων κοινοποίησης στις οποίες πρέπει να υπόκεινται οι διαχειριστές ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και οι διαχειριστές ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς, και να καθορίζει τα ελάχιστα πρότυπα εναρμόνισης της μεθοδολογίας των ανωτέρω δεικτών αναφοράς, περιλαμβανομένης της μεθόδου για τον υπολογισμό των ανθρακούχων εκπομπών που συνδέονται με τα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού, λαμβάνοντας υπόψη τις μεθόδους για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα προϊόντων και οργανισμών, όπως ορίζεται στο σημείο 2 στοιχεία α) και β) της σύστασης 2013/179/ΕΕ της Επιτροπής⁽⁶⁾ και τις εργασίες της ομάδας τεχνικών εμπειρογνομόνων για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (TEG). Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, τις κατάλληλες ανοιχτές και δημόσιες διαβουλεύσεις για κάθε μία από τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι δε διαβουλεύσεις να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁽⁷⁾. Πιο συγκεκριμένα, για να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνομόνους των κρατών μελών, και οι εμπειρογνομόνους τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, και τους παρέχονται τα πρακτικά όλων των συνεδριάσεων της ομάδας τεχνικών εμπειρογνομόνων για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (TEG).
- (25) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 προβλέπει μεταβατική περίοδο κατά την οποία ο παρέχων δείκτες αναφοράς στις 30 Ιουνίου 2016 πρέπει να υποβάλλει αίτηση έγκρισης έως την 1η Ιανουαρίου 2020. Η διακοπή ενός δείκτη αναφοράς κρίσιμης σημασίας θα μπορούσε να επηρεάσει την ακεραιότητα της αγοράς, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, τους καταναλωτές, την πραγματική οικονομία και τη χρηματοδότηση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στα κράτη μέλη. Η διακοπή ενός τέτοιου δείκτη θα μπορούσε επίσης να επηρεάσει την εγκυρότητα χρηματοπιστωτικών συμβάσεων ή χρηματοπιστωτικών μέσων και να προκαλέσει διαταραχές για επενδυτές και καταναλωτές, με ενδεχομένως σοβαρές επιπτώσεις στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Επιπλέον, εάν τα δεδομένα εισόδου για τους δείκτες αναφοράς κρίσιμης σημασίας δεν είναι πλέον διαθέσιμα, αυτό θα μπορούσε να υπονομεύσει τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα των δεικτών και την ικανότητα των δεικτών να αντικατοπτρίζουν την υποκείμενη κατάσταση στην αγορά ή την οικονομική πραγματικότητα. Ως εκ τούτου, η μέγιστη περίοδος υποχρεωτικής διαχείρισης δεικτών αναφοράς κρίσιμης σημασίας, καθώς και η μέγιστη περίοδος επιβολής υποχρεωτικών συνεισφορών στους δείκτες αυτούς, θα πρέπει να αυξηθεί μέχρι συνολική περίοδο πέντε ετών. Οι δείκτες αναφοράς κρίσιμης σημασίας βρίσκονται επί του παρόντος σε διαδικασία μεταρρύθμισης. Η μετάβαση από έναν υφιστάμενο δείκτη αναφοράς κρίσιμης σημασίας σε κατάλληλο διάδοχο συντελεστή απαιτεί μια μεταβατική περίοδο για την απρόσκοπτη ολοκλήρωση όλων των νομικών και τεχνικών ρυθμίσεων που απαιτούνται. Κατά τη μεταβατική περίοδο, ο υφιστάμενος δείκτης αναφοράς κρίσιμης σημασίας δημοσιεύεται παράλληλα με τον διάδοχο του συντελεστή. Είναι, επομένως, αναγκαίο να παραταθεί η περίοδος κατά την οποία ένας υφιστάμενος δείκτης αναφοράς κρίσιμης σημασίας μπορεί να δημοσιευθεί και να χρησιμοποιηθεί χωρίς ο διαχειριστής του να έχει υποβάλει αίτηση έγκρισης.
- (26) Ως εκ τούτου, ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 τροποποιείται ως εξής:

1) Στο άρθρο 3 παράγραφος 1 παρεμβάλλονται τα ακόλουθα σημεία:

«23α) “ενωσιακός δείκτης αναφοράς για την κλιματική μετάβαση”: δείκτης αναφοράς που επισημαίνεται ως ενωσιακός δείκτης αναφοράς για την κλιματική μετάβαση, και ικανοποιεί τις εξής απαιτήσεις:

⁽⁶⁾ Σύσταση 2013/179/ΕΕ της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 2013, σχετικά με τη χρήση κοινών μεθόδων για τη μέτρηση και τη γνωστοποίηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων κατά τον κύκλο ζωής των προϊόντων και των οργανισμών (ΕΕ L 124 της 4.5.2013, σ. 1).

⁽⁷⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

- α) για τους σκοπούς του σημείου 1) στοιχείο β) σημείο ii) της παρούσας παραγράφου, τα υποκείμενα στοιχεία του ενεργητικού του επιλέγονται, σταθμίζονται ή εξαιρούνται κατά τρόπο ώστε το προκύπτον χαρτοφυλάκιο αναφοράς να βρίσκεται σε τροχιά απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές, και
- β) είναι διαρθρωμένοι σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα που ορίζονται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις του άρθρου 19α παράγραφος 2.
- 23β) “ευθυγραμμισμένος με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακός δείκτης αναφοράς”: δείκτης αναφοράς που επισημαίνεται ως ευθυγραμμισμένος με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακός δείκτης αναφοράς και ικανοποιεί τις εξής απαιτήσεις:
- α) για τους σκοπούς του σημείου 1) στοιχείο β) σημείο ii) της παρούσας παραγράφου και των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων του άρθρου 19γ τα υποκείμενα στοιχεία του ενεργητικού του επιλέγονται, σταθμίζονται ή εξαιρούνται κατά τρόπο ώστε οι ανθρακούχες εκπομπές του χαρτοφυλακίου αναφοράς να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (“η συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα”) που εγκρίθηκε από την Ένωση στις 5 Οκτωβρίου 2016 (*),
- β) είναι διαρθρωμένοι σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα που ορίζονται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις του άρθρου 19α παράγραφος 2, και
- γ) οι δραστηριότητες σχετικά με τα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού του δεν θίγουν σημαντικά άλλους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) στόχους.
- 23γ) “τροχιά απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές”: μετρήσιμη, επιστημονικά τεκμηριωμένη και χρονικά προσδιορισμένη τροχιά με στόχο την ευθυγράμμιση με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού μέσω μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών των πεδίων εφαρμογής 1, 2 και 3, κατά το παράρτημα III σημείο 1) στοιχείο ε).

(*) Απόφαση (ΕΕ) 2016/1841 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2016, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συμφωνίας του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 41).».

2) Το άρθρο 13 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 1 τροποποιείται ως εξής:

i) προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο:

«δ) εξήγηση του τρόπου με τον οποίο τα βασικά στοιχεία της μεθοδολογίας που ορίζονται στο στοιχείο α) αντικατοπτρίζουν ΠΚΔ παράγοντες για κάθε δείκτη αναφοράς ή οικογένεια δεικτών αναφοράς με την εξαίρεση των δεικτών αναφοράς επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών.».

ii) προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις του στοιχείου δ) του πρώτου εδαφίου έως τις 30 Απριλίου 2020.».

β) παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος:

«2α. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 49 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τον καθορισμό του ελάχιστου περιεχομένου της εξήγησης που αναφέρεται στο στοιχείο δ) του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου καθώς και του τυποποιημένου μορφότυπου που πρέπει να χρησιμοποιείται.».

3) Στον τίτλο III, παρεμβάλλεται το ακόλουθο κεφάλαιο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3α

Ενωσιακοί δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένοι με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακοί δείκτες αναφοράς

Άρθρο 19α

Ενωσιακοί δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένοι με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακοί δείκτες αναφοράς

1. Οι απαιτήσεις που ορίζονται στο παράρτημα III εφαρμόζονται στην παροχή και τη συνεισφορά σε ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση ή ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς, επιπροσθέτως ή προς υποκατάσταση των απαιτήσεων των τίτλων II, III και IV.

2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 49 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού διά της θεσπίσεως των ελαχίστων προτύπων για τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και για ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς, με σκοπό τον καθορισμό:

- α) των κριτηρίων για την επιλογή των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, τυχόν κριτηρίων αποκλεισμού για τα στοιχεία ενεργητικού,
- β) των κριτηρίων και της μεθόδου στάθμισης των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού στον δείκτη αναφοράς,

- γ) του προσδιορισμού της τροχιάς απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές για τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση.
3. Ο διαχειριστής δεικτών αναφοράς που παρέχει έναν ενωσιακό δείκτη αναφοράς για την κλιματική μετάβαση ή έναν ευθυγραμμισμένο με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακό δείκτη αναφοράς συμμορφώνεται προς τον παρόντα κανονισμό έως τις 30 Απριλίου 2020.

Άρθρο 19β

Απαιτήσεις για ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση

Οι διαχειριστές των ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση επιλέγουν, σταθμίζουν ή εξαιρούν τα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού που εκδίδονται από εταιρείες οι οποίες ακολουθούν πορεία απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές έως την 31η Δεκεμβρίου 2022, σύμφωνα με τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- i) οι εταιρείες γνωστοποιούν μετρήσιμους και χρονικά προσδιορισμένους στόχους μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών,
- ii) οι εταιρείες γνωστοποιούν μείωση των ανθρακούχων εκπομπών που αναλύεται σε επίπεδο σχετικών θυγατρικών επιχειρήσεων,
- iii) οι εταιρείες γνωστοποιούν πληροφορίες σε ετήσια βάση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται προς την επίτευξη των εν λόγω στόχων,
- iv) οι δραστηριότητες σχετικά με τα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού δεν θίγουν σημαντικά άλλους στόχους ΠΚΔ.

Άρθρο 19γ

Εξαιρέσεις για ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεως σύμφωνα με το άρθρο 49 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού διά της επισημάνσεως, όσον αφορά τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού, των τομέων που θα εξαιρούνται διότι δεν έχουν μετρήσιμους και χρονικά προσδιορισμένους στόχους μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών που να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού. Η εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξη εκδίδεται από την Επιτροπή μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2021 και ενημερώνεται κάθε τρία έτη.
2. Κατά την εκπόνηση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις εργασίες της ομάδας τεχνικών εμπειρογνομόνων για τη βιώσιμη χρηματοδότηση.

Άρθρο 19δ

Προσπάθεια παροχής ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση

Έως την 1η Ιανουαρίου 2022, οι διαχειριστές που βρίσκονται στην Ένωση και παρέχουν σημαντικούς δείκτες αναφοράς οι οποίοι προσδιορίζονται βάσει της αξίας ενός ή περισσότερων υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού ή τιμών επιδιώκουν την παροχή ενός ή περισσότερων ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση.».

- 4) Στο άρθρο 21 παράγραφος 3, το τρίτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«Έως το τέλος της περιόδου αυτής, η αρμόδια αρχή επανεξετάζει την απόφασή της να υποχρεώσει τον διαχειριστή να συνεχίσει να δημοσιεύει τον δείκτη αναφοράς και μπορεί, όταν είναι αναγκαίο, να παρατείνει τη χρονική περίοδο έως 12 μήνες. Η μέγιστη περίοδος υποχρεωτικής διαχείρισης δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη.».
- 5) Το άρθρο 23 τροποποιείται ως εξής:
 - α) στην παράγραφο 6 το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«Η μέγιστη περίοδος υποχρεωτικής συνεισφοράς δυνάμει του πρώτου εδαφίου στοιχεία α) και β) δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη.»
 - β) η παράγραφος 10 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«10. Σε περίπτωση παύσης της παροχής ενός δείκτη αναφοράς κρίσιμης σημασίας, κάθε εποπτευόμενος συνεισφέρων στον εν λόγω δείκτη αναφοράς εξακολουθεί να συνεισφέρει δεδομένα εισόδου για χρονική περίοδο που καθορίζεται από την αρμόδια αρχή, χωρίς ωστόσο να υπερβαίνει τη μέγιστη προθεσμία πέντε ετών που καθορίζεται στην παράγραφο 6 δεύτερο εδάφιο.».
- 6) Στο άρθρο 27, παρεμβάλλονται οι ακόλουθες παράγραφοι:
 - «2α. Μέχρι τις 30 Απριλίου 2020, για καθμία από τις απαιτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, η δήλωση δείκτη αναφοράς επεξηγεί τον τρόπο με τον οποίο οι παράγοντες ΠΚΔ αντικατοπτρίζονται σε κάθε παρεχόμενο και δημοσιευόμενο δείκτη αναφοράς, ή οικογένεια δεικτών αναφοράς. Για τους εν λόγω δείκτες αναφοράς ή τις οικογένειες δεικτών αναφοράς,

που δεν επιδιώκουν στόχους ΠΚΔ, οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς αρκεί να αναφέρουν σαφώς στη δήλωση δείκτη αναφοράς ότι δεν επιδιώκουν τέτοιους στόχους.

Εάν δεν υπάρχει ενωσιακός δείκτης αναφοράς για την κλιματική μετάβαση ούτε ευθυγραμμισμένος με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακός δείκτης αναφοράς μέσα στο χαρτοφυλάκιο του εν λόγω μεμονωμένου διαχειριστή δεικτών αναφοράς, ή εάν ο μεμονωμένος διαχειριστής δεν έχει δείκτες αναφοράς που επιδιώκουν ή λαμβάνουν υπόψη παράγοντες ΠΚΔ, αυτό αναφέρεται στις δηλώσεις δείκτη αναφοράς όλων των δεικτών αναφοράς που παρέχει ο εν λόγω διαχειριστής. Για τους σημαντικούς δείκτες αναφοράς ιδίων κεφαλαίων και ομολόγων, καθώς και για ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και τους ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς, οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς δημοσιεύουν στις δηλώσεις δείκτη αναφοράς τους λεπτομέρειες σχετικά με το εάν και κατά πόσο εξασφαλίζεται ένας συνολικός βαθμός ευθυγράμμισης με τον στόχο μείωσης των εκπομπών άνθρακα ή επίτευξης των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού, σύμφωνα με τους κανόνες γνωστοποίησης για τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, του άρθρου 9 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*).

Έως την 31η Δεκεμβρίου 2021, οι διαχειριστές δεικτών αναφοράς, για κάθε δείκτη αναφοράς ή ενδεχομένως κάθε οικογένεια δεικτών αναφοράς, εξαιρουμένων των δεικτών αναφοράς επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών, περιλαμβάνουν στη δήλωση δείκτη αναφοράς τους επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο η μεθοδολογία τους ευθυγραμμίζεται με τον στόχο μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών ή επιτυγχάνει τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού.

2β. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 49 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τον περαιτέρω προσδιορισμό των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται στη δήλωση δείκτη αναφοράς σύμφωνα με την παράγραφο 2α του παρόντος άρθρου, καθώς και του τυποποιημένου μορφοτύπου που πρέπει να χρησιμοποιείται για τις αναφορές σε παράγοντες ΠΚΔ, προκειμένου να μπορούν οι συμμετέχοντες της αγοράς να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες επιλογές και να διασφαλίζεται η τεχνική εφικτότητα της συμμόρφωσης προς την εν λόγω παράγραφο.

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2019, για τις δημοσιεύσεις βιωσιμότητας στον τομέα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. (ΕΕ L 317 της 9.12.2019, σ. 1).».

7) Στο άρθρο 42 παράγραφος 1, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Με την επιφύλαξη των εποπτικών εξουσιών των αρμόδιων αρχών σύμφωνα με το άρθρο 41 και του δικαιώματος των κρατών μελών να προβλέπουν και να επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις, τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, αναθέτουν στις αρμόδιες αρχές την εξουσία να επιβάλλουν κατάλληλες διοικητικές κυρώσεις και άλλα διοικητικά μέτρα όσον αφορά τουλάχιστον τις εξής παραβάσεις:

α) τις παραβάσεις του άρθρου 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19α, 19β, 19γ, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 ή 34, όπου έχουν εφαρμογή· και

β) μη συνεργασία ή μη συμμόρφωση με έρευνα, επιθεώρηση ή αίτημα που καλύπτεται από το άρθρο 41.».

8) Το άρθρο 49 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 49

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2, στο άρθρο 13 παράγραφος 2α, στο άρθρο 19α παράγραφος 2, στο άρθρο 19γ παράγραφος 1, στο άρθρο 20 παράγραφος 6, στο άρθρο 24 παράγραφος 2, στο άρθρο 27 παράγραφος 2β, στο άρθρο 33 παράγραφος 7, στο άρθρο 51 παράγραφος 6 και στο άρθρο 54 παράγραφος 3 ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο πέντε ετών από τις 10 Δεκεμβρίου 2019. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί το αργότερο έως τις 11 Μαρτίου 2024. Η εξουσιοδότηση ανανεώνεται αυτομάτως για περαιτέρω περιόδους ίδιας διάρκειας, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλουν αντιρρήσεις το αργότερο εντός τριών μηνών πριν από τη λήξη της κάθε περιόδου.

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2, στο άρθρο 13 παράγραφος 2α, στο άρθρο 19α παράγραφος 2, στο άρθρο 19γ παράγραφος 1, στο άρθρο 20 παράγραφος 6, στο άρθρο 24 παράγραφος 2, στο άρθρο 27 παράγραφος 2β, στο άρθρο 33 παράγραφος 7, στο άρθρο 51 παράγραφος 6 και στο άρθρο 54 παράγραφος 3 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ήδη ισχύουν.

4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

5. Η Επιτροπή, μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 2, του άρθρου 13 παράγραφος 2α, του άρθρου 19α παράγραφος 2, του άρθρου 19γ παράγραφος 1, του άρθρου 20 παράγραφος 6, του άρθρου 24 παράγραφος 2, του άρθρου 27 παράγραφος 2β, του άρθρου 33 παράγραφος 7, του άρθρου 51 παράγραφος 6 ή του άρθρου 54 παράγραφος 3 τίθεται σε ισχύ μόνον εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός τριών μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά τρεις μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

9) Το άρθρο 51 τροποποιείται ως εξής:

α) παρεμβάλλονται οι ακόλουθες παράγραφοι:

«4α. Οι πάροχοι δεικτών δύνανται να συνεχίσουν να παρέχουν ένα υφιστάμενο δείκτη αναφοράς χαρακτηρισμένο ως κρίσιμης σημασίας με εκτελεστική πράξη που εκδίδει η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 20 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, ή όταν ο διαχειριστής δείκτη υποβάλει αίτηση αδειάς κατά την παράγραφο 1, εκτός αν, και έως ότου, η αίτηση απορριφθεί.

4β. Υφιστάμενος δείκτης αναφοράς χαρακτηρισμένος ως κρίσιμης σημασίας με εκτελεστική πράξη που έχει εκδοθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 20, μπορεί να χρησιμοποιείται σε υφιστάμενα και νέα χρηματοπιστωτικά μέσα, χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή μετρήσεις της απόδοσης επενδυτικού κεφαλαίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2021 ή όταν ο διαχειριστής δείκτη υποβάλει αίτηση αδειάς κατά την παράγραφο 1, εκτός αν, και έως ότου, η αίτηση απορριφθεί.»

β) η παράγραφος 5 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«5. Εκτός από την περίπτωση όπου η Επιτροπή έχει εκδώσει απόφαση ισοδυναμίας σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 2 ή 3, ή την περίπτωση όπου διαχειριστής έχει αναγνωριστεί σύμφωνα με το άρθρο 32, ή ένας δείκτης αναφοράς έχει προσυπογραφεί σύμφωνα με το άρθρο 33, η χρήση από εποπτευόμενες οντότητες στην Ένωση δείκτη αναφοράς που παρέχεται από διαχειριστή ευρισκόμενο σε τρίτη χώρα, εφόσον ο δείκτης αυτός χρησιμοποιείται ήδη στην Ένωση ως αναφορά σε χρηματοπιστωτικά μέσα, χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικού κεφαλαίου, επιτρέπεται μόνο για χρηματοπιστωτικά μέσα, χρηματοπιστωτικές συμβάσεις και μετρήσεις της απόδοσης επενδυτικού κεφαλαίου στα οποία ο συγκεκριμένος δείκτης αναφοράς αναφερόταν ήδη στην Ένωση ή τα οποία προσέδωσαν αναφορά σε τέτοιον δείκτη αναφοράς πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2021.»

10) Στο άρθρο 54, προστίθενται οι ακόλουθες παράγραφοι:

«4. Έως την 31η Δεκεμβρίου 2022, η Επιτροπή επανεξετάζει τα ελάχιστα πρότυπα για ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και για τους ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η επιλογή των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού συνάδει με τις περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις όπως ορίζονται από ένα πλαίσιο που ισχύει σε ενωσιακό επίπεδο.

5. Πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2022, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τον αντίκτυπο του παρόντος κανονισμού και τη σκοπιμότητα “δεικτών αναφοράς ΠΚΔ”, λαμβάνοντας υπόψη την εξελισσόμενη φύση των δεικτών βιωσιμότητας και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη μέτρησή τους. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, από νομοθετική πρόταση.

6. Έως την 1η Απριλίου 2020, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τον αντίκτυπο του παρόντος κανονισμού στη λειτουργία των δεικτών αναφοράς τρίτων χωρών στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της προσφυγής των διαχειριστών δεικτών αναφοράς τρίτων χωρών στην προσυπογραφή, την αναγνώριση ή την ισοδυναμία, και σε πιθανές ελλείψεις του ισχύοντος πλαισίου. Η εν λόγω έκθεση αναλύει τις συνέπειες της εφαρμογής του άρθρου 51 παράγραφοι 4α, 4β και 4γ στους διαχειριστές ενωσιακών και μη ενωσιακών δεικτών αναφοράς, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους ίδιους όρους ανταγωνισμού. Η έκθεση αυτή αξιολογεί ειδικότερα αν υπάρχει ανάγκη για τροποποίηση του παρόντος κανονισμού και συνοδεύεται από νομοθετική πρόταση, αν είναι σκόπιμο.»

11) Τα παραρτήματα τροποποιούνται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Στρασβούργο, 27 Νοεμβρίου 2019.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
D. M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο
Η Πρόεδρος
T. TUPPURAINEN

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προστίθεται το ακόλουθο παράρτημα:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

**Ενωσιακοί δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ενωσιακοί δείκτες αναφοράς
ευθυγραμμισμένοι με τη συμφωνία του Παρισιού**

Μεθοδολογία για ενωσιακούς δείκτες αναφοράς για την κλιματική μετάβαση

- 1) Ο διαχειριστής ενός ενωσιακού δείκτη αναφοράς για την κλιματική μετάβαση επισημοποιεί, τεκμηριώνει και δημοσιοποιεί κάθε μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του δείκτη αναφοράς και δίνει τα ακόλουθα στοιχεία, διασφαλίζοντας την εμπιστευτικότητα και την προστασία της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν αποκαλύπτονται (εμπορικών απορρήτων), όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*):
 - α) τον κατάλογο των κύριων συνιστωσών του δείκτη αναφοράς·
 - β) όλα τα κριτήρια και τις μεθόδους, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων επιλογής και των συντελεστών στάθμισης, των μετρήσεων και των υποκατάστατων δεικτών που χρησιμοποιούνται για τη μεθοδολογία του δείκτη αναφοράς·
 - γ) τα κριτήρια που εφαρμόζονται για την εξαίρεση στοιχείων ενεργητικού ή εταιρειών που συνδέονται με επίπεδα αποτυπώματος άνθρακα ή αποθεμάτων ορυκτών καυσίμων τα οποία δεν είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν στον δείκτη αναφοράς·
 - δ) τα κριτήρια για τον καθορισμό της τροχιάς απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές·
 - ε) το είδος και την πηγή των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της τροχιάς απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές για:
 - i) ανθρακούχες εκπομπές πεδίου εφαρμογής 1, δηλαδή εκπομπές παραγόμενες από πηγές υπό τον έλεγχο της εταιρείας που εκδίδει τα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού·
 - ii) ανθρακούχες εκπομπές πεδίου εφαρμογής 2, δηλαδή εκπομπές από την κατανάλωση αγορασμένης ηλεκτρικής ενέργειας, ατμού, ή άλλων πηγών ενέργειας που παράγονται σε προηγούμενο στάδιο από την εταιρεία που εκδίδει τα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού·
 - iii) ανθρακούχες εκπομπές πεδίου εφαρμογής 3, δηλαδή όλες οι έμμεσες εκπομπές που δεν καλύπτονται από τα σημεία i) και ii) οι οποίες προκύπτουν στην αξιακή αλυσίδα της εταιρείας παροχής στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων τόσο των εκπομπών που παράγονται σε προηγούμενο όσο και σε επόμενο στάδιο, ιδίως για τομείς με υψηλό αντίκτυπο στην κλιματική αλλαγή και στον μετριασμό της·
 - iv) το κατά πόσον τα δεδομένα χρησιμοποιούν τις μεθόδους περιβαλλοντικού αποτυπώματος προϊόντων και οργανισμών, όπως καθορίζονται στο σημείο 2 στοιχεία α) και β) της σύστασης 2013/179/ΕΕ της Επιτροπής, ή παγκόσμια πρότυπα όπως αυτά της ειδικής ομάδας του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που σχετίζονται με το κλίμα·
 - στ) τις συνολικές ανθρακούχες εκπομπές του χαρτοφυλακίου δείκτη·

Όταν ένας μητρικός δείκτης χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ενωσιακού δείκτη αναφοράς για την κλιματική μετάβαση, γνωστοποιείται το σφάλμα παρακολούθησης μεταξύ του ενωσιακού δείκτη αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και του μητρικού δείκτη.

Όταν ένας μητρικός δείκτης χρησιμοποιείται για την κατασκευή ενός ενωσιακού δείκτη αναφοράς για την κλιματική μετάβαση, γνωστοποιείται ο λόγος της αγοραίας αξίας των τίτλων που υπάγονται στον ενωσιακό δείκτη αναφοράς για την κλιματική μετάβαση προς την αγοραία αξία των τίτλων που υπάγονται στον μητρικό δείκτη.

Μεθοδολογία για ευθυγραμμισμένους με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακούς δείκτες αναφοράς

- 2) Επιπλέον του σημείου 1 στοιχεία α), β) και γ), ο διαχειριστής ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς καθορίζει τον τύπο ή τον υπολογισμό που χρησιμοποιείται προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον οι εκπομπές συνάδουν με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού, διασφαλίζοντας παράλληλα την εμπιστευτικότητα και την προστασία της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν αποκαλύπτονται (εμπορικών απορρήτων), όπως ορίζεται από την οδηγία (ΕΕ) 2016/943.

Μεταβολές στη μεθοδολογία

- 3) Οι διαχειριστές ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς εγκρίνουν τις διαδικασίες για την πραγματοποίηση μεταβολών στη μεθοδολογία τους. Δημοσιοποιούν τις εν λόγω διαδικασίες και δημοσιοποιούν τυχόν προτεινόμενες μεταβολές στη μεθοδολογία τους και το σχετικό για τις μεταβολές αυτές. Οι εν λόγω διαδικασίες συνάδουν με τον πρωταρχικό στόχο οι υπολογισμοί των δεικτών αναφοράς να συμμορφώνονται με το άρθρο 3 παράγραφος 1 σημεία 23α) και 23β). Οι εν λόγω διαδικασίες παρέχουν:

- α) προειδοποίηση εντός σαφούς χρονικού πλαισίου, που δίνει στους χρήστες δεικτών αναφοράς επαρκείς ευκαιρίες να αναλύσουν και να διατυπώσουν σχόλια για τον αντίκτυπο των εν λόγω προτεινόμενων μεταβολών, λαμβάνοντας υπόψη τον υπολογισμό των συνολικών συνθηκών εκ μέρους των διαχειριστών·
- β) τη δυνατότητα στους χρήστες δεικτών αναφοράς να διατυπώσουν σχόλια για τις εν λόγω μεταβολές και στους διαχειριστές να απαντήσουν στα εν λόγω σχόλια, και καθιστούν τα εν λόγω σχόλια προσβάσιμα σε όλους τους χρήστες της αγοράς μετά από κάθε δεδομένη περίοδο διαβούλευσης, εκτός από τις περιπτώσεις που ο σχολιαστής έχει ζητήσει τήρηση του απορρήτου.
- 4) Οι διαχειριστές ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση και ευθυγραμμισμένων με τη συμφωνία του Παρισιού ενωσιακών δεικτών αναφοράς εξετάζουν τακτικά τις μεθοδολογίες τους, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, για να διασφαλίσουν ότι οι δείκτες αναφοράς τους αντικατοπτρίζουν αξιόπιστα τους δεδηλωμένους στόχους και εφαρμόζουν διαδικασία για να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις που διατυπώνονται από όλους τους σχετικούς χρήστες.»

(*) Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, περί προστασίας της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους (ΕΕ L 157 της 15.6.2016, σ. 1).

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2090 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19ης Ιουνίου 2019

για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά περιπτώσεις υποψίας ή διαπίστωσης μη συμμόρφωσης με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση ή στα κατάλοιπα φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών οι οποίες επιτρέπονται σε κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών ή με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών ή στα κατάλοιπά τους

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 19 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 θεσπίζει κανόνες για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων και άλλων επίσημων δραστηριοτήτων από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών με σκοπό την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία της Ένωσης όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης και της διανομής. Προβλέπει ειδικούς κανόνες για τους επίσημους ελέγχους σε σχέση με ουσίες των οποίων η χρήση μπορεί να οδηγήσει σε κατάλοιπα στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.
- (2) Τα άρθρα 137 και 138 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 θεσπίζουν, αντιστοίχως, υποχρεώσεις για τις αρμόδιες αρχές όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε περίπτωση υποψίας μη συμμόρφωσης και απαριθμούν τις ενέργειες και τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται στην περίπτωση διαπιστωθείσας μη συμμόρφωσης.
- (3) Με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 καταργείται η οδηγία 96/23/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽²⁾ με ισχύ από τις 14 Δεκεμβρίου 2019. Με την εν λόγω οδηγία θεσπίζονται μέτρα για την παρακολούθηση ορισμένων ουσιών και των καταλοίπων τους σε ζώοντα ζώα και ζωικά προϊόντα και, συγκεκριμένα, καθορίζονται τα μέτρα επιβολής που πρέπει να λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές σε περιπτώσεις υποψίας ή διαπίστωσης μη συμμόρφωσης σε σχέση με τις ουσίες και τα κατάλοιπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

⁽¹⁾ ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1.

⁽²⁾ Οδηγία 96/23/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1996, περί της λήψης μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπά τους σε ζώοντα ζώα και στα προϊόντα τους και κατάργησης των οδηγιών 85/358/ΕΟΚ και 86/469/ΕΟΚ και των αποφάσεων 89/187/ΕΟΚ και 91/664/ΕΟΚ (ΕΕ L 125 της 23.5.1996, σ. 10).

- (4) Οι κανόνες που θεσπίζονται με την οδηγία 96/23/EK εξασφαλίζουν την εναρμονισμένη επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ για την ασφάλεια των τροφίμων η οποία αφορά τη χρήση φαρμακολογικά δραστικών ουσιών και τα κατάλοιπά τους. Για την εκλογίκευση και την απλούστευση όλου του νομοθετικού πλαισίου, οι κανόνες που εφαρμόζονται στους επίσημους ελέγχους σε ειδικούς τομείς της νομοθεσίας για την αγροδιατροφική αλυσίδα έχουν ενσωματωθεί στο πλαίσιο για τους επίσημους ελέγχους που έχει θεσπιστεί με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625. Για να εξασφαλιστεί η συνεχής και εναρμονισμένη επιβολή, οι κανόνες της οδηγίας 96/23/EK που αφορούν τη συνέχεια που δίνεται σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης θα πρέπει να ενσωματωθούν στο νέο νομικό πλαίσιο που διαμορφώνεται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.
- (5) Οι κανόνες που θεσπίζονται με τον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να εξασφαλίζουν, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, διατήρηση των απαιτήσεων για τη συνέχεια που δίνεται όσον αφορά περιπτώσεις υποψίας ή διαπίστωσης μη συμμόρφωσης με τους κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση ή στα κατάλοιπα φαρμακολογικά δραστικών ουσιών που επιτρέπονται σε κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών ή με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων φαρμακολογικά δραστικών ουσιών ή στα κατάλοιπά τους, ιδίως όπως οι κανόνες αυτοί καθορίζονται στις ακόλουθες πράξεις:
- στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 470/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ για θέσπιση διαδικασιών για τον καθορισμό ορίων καταλοίπων των φαρμακολογικά δραστικών ουσιών στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης και για τη διάθεση στην αγορά τροφίμων ζωικής προέλευσης που περιέχουν κατάλοιπα φαρμακολογικά δραστικών ουσιών·
 - στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 37/2010 της Επιτροπής ⁽⁴⁾, με τον οποίο ταξινομούνται οι φαρμακολογικά δραστικές ουσίες σε επιτρεπόμενες και απαγορευμένες και ορίζονται ανώτατα όρια καταλοίπων·
 - στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾, ο οποίος θεσπίζει κανόνες για την επιτρεπόμενη χρήση ορισμένων κτηνιατρικών φαρμάκων ως πρόσθετων υλών ζωοτροφών και στις νομικές πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, όπου καθορίζονται οι όροι έγκρισης ορισμένων ουσιών και τα ανώτατα όρια καταλοίπων τους στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης·
 - στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1950/2006 της Επιτροπής ⁽⁶⁾, με τον οποίο καταρτίζεται κατάλογος των ουσιών που είναι απαραίτητες για τη θεραπεία ιπποειδών·
 - στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 124/2009 της Επιτροπής ⁽⁷⁾, με τον οποίο ορίζονται ανώτατα όρια κοκκιδιοστατικών ή ιστομοναδοστατικών στα τρόφιμα ως αποτέλεσμα της αναπόφευκτης μεταφοράς των εν λόγω ουσιών σε μη στοχευόμενες ζωοτροφές ⁽⁸⁾, βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 315/93 του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινοτικών διαδικασιών για τις προσμείξεις των τροφίμων ⁽⁹⁾·
 - στην οδηγία 96/22/EK του Συμβουλίου ⁽¹⁰⁾, η οποία απαγορεύει τη χρήση ορισμένων ουσιών που έχουν ορμονική ή θυρεοστατική δράση στη ζωική παραγωγή καθώς και των β-αγωνιστών.
- (6) Στις περιπτώσεις όπου, βάσει των ενωσιακών κανόνων που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 5, ανακαλύπτονται απαγορευμένες ή μη εγκεκριμένες ουσίες στην κατοχή μη εξουσιοδοτημένων προσώπων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται υποψία παράνομης χορήγησης και να υπάρχουν ενδεχομένως συνέπειες για την ασφάλεια των τροφίμων, θα πρέπει να εφαρμόζονται τα μέτρα για την επίσημη δέσμευση και τις έρευνες, όπως αυτά προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 και στον παρόντα κανονισμό.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 470/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, για θέσπιση κοινοτικών διαδικασιών για τον καθορισμό ορίων καταλοίπων των φαρμακολογικά δραστικών ουσιών στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης, για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2377/90 του Συμβουλίου και τροποποίηση της οδηγίας 2001/82/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 726/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 152 της 16.6.2009, σ. 11).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 37/2010 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 2009, σχετικά με φαρμακολογικά δραστικές ουσίες και την ταξινόμησή τους όσον αφορά τα ανώτατα όρια καταλοίπων στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης (ΕΕ L 15 της 20.1.2010, σ. 1).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, για τις πρόσθετες ύλες που χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων (ΕΕ L 268 της 18.10.2003, σ. 29).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1950/2006 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2006, για την κατάρτιση, σύμφωνα με την οδηγία 2001/82/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί κοινοτικού κώδικα για τα κτηνιατρικά φάρμακα, καταλόγου ουσιών απαραίτητων για τη θεραπεία ιπποειδών και ουσιών που αποφέρουν πρόσθετο κλινικό όφελος (ΕΕ L 367 της 22.12.2006, σ. 33).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 124/2009 της Επιτροπής, της 10ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με τον καθορισμό ανώτατων ορίων για την παρουσία κοκκιδιοστατικών ή ιστομοναδοστατικών στα τρόφιμα ως αποτέλεσμα της αναπόφευκτης μεταφοράς των εν λόγω ουσιών σε μη στοχευόμενες ζωοτροφές (ΕΕ L 40 της 11.2.2009, σ. 7).

⁽⁸⁾ Η μη συμμόρφωση με αυτά τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα θεωρείται μη συμμόρφωση με τους κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων και στα κατάλοιπά τους.

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 315/93 του Συμβουλίου, της 8ης Φεβρουαρίου 1993, για τη θέσπιση κοινοτικών διαδικασιών για τις προσμείξεις των τροφίμων (ΕΕ L 37 της 13.2.1993, σ. 1).

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 96/22/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1996, περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησεως ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους και καταργήσεως των οδηγιών 81/602/ΕΟΚ, 88/146/ΕΟΚ και 88/299/ΕΟΚ (ΕΕ L 125 της 23.5.1996, σ. 3).

- (7) Η οδηγία 2001/82/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾ θεσπίζει το κανονιστικό πλαίσιο για τη διάθεση στην αγορά, την παρασκευή, την εισαγωγή, την εξαγωγή, τη διάθεση, τη διανομή, τη φαρμακοεπαγρύπνηση, τον έλεγχο και τη χρήση των κτηνιατρικών φαρμάκων. Οι φαρμακολογικώς δραστικές ουσίες που δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στα κτηνιατρικά φάρμακα δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σε παραγωγικά ζώα, με εξαίρεση τη χρήση των ουσιών που είναι απαραίτητες για τη θεραπεία ιπποειδών, όπως καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1950/2006. Οι επακόλουθες ενέργειες σε περίπτωση διαπίστωσης ή υποψίας μη συμμόρφωσης ως προς τη χρήση κτηνιατρικών φαρμάκων που έχουν ενδεχόμενη ή διαπιστωθείσα συνέπεια για την ασφάλεια των τροφίμων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 και του παρόντος κανονισμού. Η οδηγία 2001/82/ΕΚ καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/6 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα κτηνιατρικά φάρμακα (ο νέος κανονισμός για τα κτηνιατρικά φάρμακα) ⁽¹²⁾, ο οποίος θα αρχίσει να εφαρμόζεται από τις 28 Ιανουαρίου 2022 και ο οποίος, μεταξύ άλλων, προβλέπει περιορισμούς στη χρήση αντιμικροβιακών κτηνιατρικών φαρμάκων στα ζώα.
- (8) Δεδομένου ότι διαφορετικές πρακτικές επιβολής της νομοθεσίας θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ανομοιόμορφη προστασία της υγείας του ανθρώπου και των ζώων, σε διαταραχές στην εσωτερική αγορά και σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 θα πρέπει να συμπληρωθεί με ειδικούς κανόνες για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων στα ζώα και στα αγαθά σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης, της διανομής και της χρήσης σε περίπτωση υποψίας ή διαπίστωσης μη συμμόρφωσης ως προς τις εν λόγω ουσίες και για τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε συνέχεια των επίσημων ελέγχων.
- (9) Λόγω του ειδικού χαρακτήρα των ενεργειών και των ελέγχων που πρέπει να διενεργούνται σε περίπτωση υποψίας ή διαπίστωσης μη συμμόρφωσης με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση και στα κατάλοιπα φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών σε παραγωγικά ζώα, και προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη σε ενωσιακό επίπεδο εφαρμογή των μέτρων επιβολής, θα πρέπει να διευκρινιστούν οι περιπτώσεις στις οποίες λαμβάνονται τα μέτρα που περιγράφονται στα άρθρα 137 και 138 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.
- (10) Σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, οι δαπάνες που προκαλούνται λόγω των υποχρεωτικών τελών ή επιβαρύνσεων για τους επίσημους ελέγχους που πραγματοποιούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να βαρύνουν τον υπεύθυνο της επιχείρησης για τα ζώα και τα προϊόντα.
- (11) Το άρθρο 50 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να κοινοποιούν, μέσω δικτύου που έχει συσταθεί για τον σκοπό αυτόν, τυχόν άμεσο ή έμμεσο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία που προέρχεται από τρόφιμα ή ζωοτροφές. Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης σχετικές με κατάλοιπα φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών και οι οποίες συνιστούν τέτοιου είδους κίνδυνο θα πρέπει, συνεπώς, να κοινοποιούνται κατάλληλα. Επιπλέον, όταν εντοπίζονται περιπτώσεις μη συμμόρφωσης σε σχέση με ζώα ή προϊόντα ζωικής προέλευσης από άλλο κράτος μέλος, οι αρχές του κράτους μέλους που εντόπισαν τη μη συμμόρφωση και το κράτος μέλος προέλευσης θα πρέπει να προσφεύγουν στις διατάξεις παροχής συνδρομής που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 και να αναλαμβάνουν τις κατάλληλες επακόλουθες ενέργειες, όπως ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.
- (12) Επειδή οι κανόνες που θεσπίζονται με την οδηγία 96/23/ΕΚ για τις επακόλουθες ενέργειες που αναλαμβάνονται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ή υποψίας μη συμμόρφωσης σε σχέση με τις ουσίες και τα κατάλοιπά τους που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας καταργούνται από τις 14 Δεκεμβρίου 2019, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμοστεί από την εν λόγω ημερομηνία,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες που αφορούν ειδικές απαιτήσεις για τους επίσημους ελέγχους και εφαρμοστέα μέτρα σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ή υποψίας μη συμμόρφωσης με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονται στη χρήση εγκεκριμένων, μη εγκεκριμένων ή απαγορευμένων φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών σε παραγωγικά ζώα και στα κατάλοιπα των ουσιών αυτών.

⁽¹¹⁾ Οδηγία 2001/82/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινοτικού κώδικος για τα κτηνιατρικά φάρμακα (ΕΕ L 311 της 28.11.2001, σ. 1).

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/6 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τα κτηνιατρικά φάρμακα και για την κατάργηση της οδηγίας 2001/82/ΕΚ (ΕΕ L 4 της 7.1.2019, σ. 43).

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ορισμοί του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, της οδηγίας 2001/82/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 470/2009. Ισχύουν επίσης οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «φαρμακολογικός δραστική ουσία»: κάθε ουσία ή μείγμα ουσιών που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στην παρασκευή κτηνιατρικού φαρμάκου και η οποία, όταν χρησιμοποιηθεί στην παρασκευή του, καθίσταται δραστικό συστατικό του φαρμάκου αυτού,
- β) «μη εγκεκριμένες ουσίες»: οι φαρμακολογικές δραστικές ουσίες που δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα 1 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 37/2010 ή οι ουσίες που δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1831/2003, με την εξαίρεση των ουσιών που είναι απαραίτητες για τη θεραπεία των ιπποειδών και των ουσιών που αποφέρουν προστιθέμενο κλινικό όφελος σε σύγκριση με άλλες εναλλακτικές αγωγές που υπάρχουν για τα ιπποειδή, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1950/2006.
- γ) «παράνομη χορήγηση»: η χρήση σε παραγωγικά ζώα

— απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων ουσιών ή προϊόντων ή

— ουσιών ή κτηνιατρικών φαρμάκων που επιτρέπονται δυνάμει της ενωσιακής νομοθεσίας για σκοπούς ή υπό συνθήκες διαφορετικές από εκείνες που καθορίζονται στην εν λόγω νομοθεσία ή, ανάλογα με την περίπτωση, στην εθνική νομοθεσία.

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, για ουσίες ή κτηνιατρικά φάρμακα που επιτρέπονται δυνάμει της ενωσιακής νομοθεσίας, η μη συμμόρφωση με τον χρόνο αναμονής ή τα κατώλυτα φαρμακολογικά δραστικών ουσιών που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο καταλοίπων ή το μέγιστο επιτρεπτό επίπεδο δεν θεωρείται παράνομη χορήγηση, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλες οι άλλες προϋποθέσεις για τη χρήση της ουσίας ή του κτηνιατρικού φαρμάκου που προβλέπονται στην ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία.

- δ) «κατώλυτα φαρμακολογικά δραστικών ουσιών που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο καταλοίπων»: η παρουσία καταλοίπων εγκεκριμένων φαρμακολογικών δραστικών ουσιών σε προϊόντα ζωικής προέλευσης σε συγκέντρωση που υπερβαίνει τα ανώτατα όρια καταλοίπων που έχει θεσπίσει η ενωσιακή νομοθεσία·
- ε) «κατώλυτα φαρμακολογικά δραστικών ουσιών που υπερβαίνουν το μέγιστο επιτρεπτό επίπεδο»: η παρουσία καταλοίπων φαρμακολογικών δραστικών ουσιών σε προϊόντα ζωικής προέλευσης ως αποτέλεσμα της αναπόφευκτης μεταφοράς των εν λόγω ουσιών σε μη στοχευόμενες ζωοτροφές, σε συγκέντρωση που υπερβαίνει τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα που έχει θεσπίσει η ενωσιακή νομοθεσία·
- στ) «παρτίδα ζώων»: ομάδα ζώων του ίδιου είδους και της ίδιας ομάδας ηλικίας τα οποία έχουν εκτραφεί στην ίδια εκμετάλλευση ταυτόχρονα και υπό ομοιόμορφες συνθήκες.

Άρθρο 3

Οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν στο σφαγείο σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ή υποψίας μη συμμόρφωσης

1. Αν ο επίσημος κτηνίατρος που διενεργεί τους επίσημους ελέγχους σε σφαγείο ή ο επίσημος βοηθός που εκτελεί ορισμένα καθήκοντα στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων υποψιάζεται ή έχει αποδείξεις για παράνομη χορήγηση ουσιών στα ζώα, τότε ο επίσημος κτηνίατρος διασφαλίζει ότι γίνονται τα ακόλουθα:

- α) δίνει εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να κρατήσει τα εν λόγω ζώα χωριστά από άλλες παρτίδες ζώων που βρίσκονται στο σφαγείο ή προσκομίζονται εκεί υπό συνθήκες που θα ορίσει η αρμόδια αρχή·
- β) φροντίζει ώστε τα ζώα να σφάζονται χωριστά από άλλες παρτίδες ζώων που βρίσκονται στο σφαγείο·
- γ) δίνει εντολή ώστε ο υπεύθυνος επιχείρησης να διαχωρίζει τα σφάγια, το κρέας, τα εντόσθια και τα υποπροϊόντα από τα εν λόγω ζώα, να ταυτοποιούνται αυτά αμέσως και να παραμένουν χωριστά από άλλα προϊόντα ζωικής προέλευσης, και δίνει εντολή να μη μετακινηθούν, να μη μεταποιηθούν ούτε να απορριφθούν τα προϊόντα αυτά χωρίς την προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας αρχής·
- δ) δίνει εντολή να ληφθούν τα αναγκαία δείγματα για την ανίχνευση της παρουσίας απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων ουσιών ή εγκεκριμένων ουσιών στην περίπτωση υποψίας ή διαπιστωθείσας χρήσης υπό όρους άλλους πλην αυτών που έχει θεσπίσει η νομοθεσία.

2. Αν διαπιστωθεί παράνομη χορήγηση, η αρμόδια αρχή δίνει εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να απορρίψει τα σφάγια, το κρέας, τα εντόσθια και τα υποπροϊόντα όπως προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁴⁾, χωρίς αποζημίωση ή αντιστάθμισμα.

3. Αν ο επίσημος κτηνίατρος που διενεργεί τους επίσημους ελέγχους σε σφαγείο ή ο επίσημος βοηθός που εκτελεί ορισμένα καθήκοντα στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων υποψιάζεται ότι στα ζώα που βρίσκονται στο σφαγείο έχει δοθεί εγκεκριμένο κτηνιατρικό φάρμακο, αλλά ότι δεν έχει τηρηθεί ο χρόνος αναμονής που αναφέρεται στην οδηγία 2001/82/ΕΚ, ο επίσημος κτηνίατρος δίνει εντολή να διαχωριστούν τα εν λόγω ζώα από άλλες παρτίδες ζώων που βρίσκονται εκεί ή πρόκειται να προσκομιστούν στο σφαγείο, υπό συνθήκες που θα ορίσει η αρμόδια αρχή. Ο επίσημος κτηνίατρος:

- αναβάλλει τη σφαγή με δαπάνες του υπευθύνου επιχείρησης, έως ότου τηρηθεί ο χρόνος αναμονής, ή:
- αποφασίζει τη σφαγή των ζώων χωριστά και, έως ότου η έρευνα αποδώσει αποτέλεσμα, δίνει εντολή να ταυτοποιηθούν αμέσως και παραμείνουν χωριστά από άλλα προϊόντα ζωικής προέλευσης τα σφάγια, το κρέας, τα εντόσθια και τα υποπροϊόντα των εν λόγω ζώων.

Η σφαγή μπορεί να αναβληθεί μόνο προσωρινά, υπό την προϋπόθεση ότι ο επίσημος κτηνίατρος έχει επαληθεύσει ότι τηρείται η ενωσιακή νομοθεσία για την καλή μεταχείριση των ζώων και ότι τα εν λόγω ζώα μπορούν να διαχωριστούν από τα άλλα ζώα.

4. Όταν η σφαγή αναβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 3, ο χρόνος αναμονής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μικρότερος από:

- τον χρόνο αναμονής που προβλέπεται στην περιλήψη των χαρακτηριστικών των προϊόντων της άδειας κυκλοφορίας για τα κτηνιατρικά φάρμακα·
- τον χρόνο αναμονής που έχει καθοριστεί δυνάμει του κανονισμού με τον οποίο επιτρέπεται η χρήση ορισμένων φαρμακολογικών δραστικών ουσιών ως πρόσθετων υλών ζωοτροφών, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1831/2003·
- τον χρόνο αναμονής που έχει ορίσει ο κτηνίατρος για χρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 2001/82/ΕΚ ή, αν δεν έχει οριστεί χρόνος αναμονής για τέτοιες χρήσεις, τον ελάχιστο χρόνο αναμονής που έχει οριστεί στο άρθρο 11 της οδηγίας 2001/82/ΕΚ.

Μετά την αναβολή της σφαγής, η αρμόδια αρχή μπορεί να λάβει δείγματα με δαπάνη του υπευθύνου επιχείρησης για να επαληθεύσει τη συμμόρφωση με τα ανώτατα όρια καταλοίπων, αμέσως μετά τη σφαγή των ζώων μετά την εκπνοή του χρόνου αναμονής.

5. Αν ο επίσημος κτηνίατρος που διενεργεί τους επίσημους ελέγχους σε σφαγείο ή ο επίσημος βοηθός που εκτελεί ορισμένα καθήκοντα στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων έχει αποδείξεις ότι στα ζώα που βρίσκονται στο σφαγείο έχει δοθεί εγκεκριμένο κτηνιατρικό φάρμακο, αλλά ότι δεν έχει τηρηθεί ο χρόνος αναμονής που αναφέρεται στην οδηγία 2001/82/ΕΚ, ο επίσημος κτηνίατρος δίνει εντολή να διαχωριστούν τα εν λόγω ζώα από άλλες παρτίδες ζώων που βρίσκονται εκεί ή πρόκειται να προσκομιστούν στο σφαγείο, υπό συνθήκες που θα ορίσει η αρμόδια αρχή. Ο επίσημος κτηνίατρος:

- αναβάλλει τη σφαγή με δαπάνη του υπευθύνου επιχείρησης υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο και στο άρθρο 3 παράγραφος 4 έως ότου τηρηθεί ο χρόνος αναμονής, ή·
- δίνει εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να θανατώσει τα ζώα χωριστά. Στην περίπτωση αυτή ο επίσημος κτηνίατρος δηλώνει ότι αυτά είναι ακατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο, ενώ λαμβάνει όλες τις αναγκαίες προφυλάξεις για να διασφαλίσει την υγεία των ζώων και τη δημόσια υγεία.

6. Αν ο υπεύθυνος επιχείρησης δεν λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με τις εντολές του επίσημου κτηνίατρο ή της αρμόδιας αρχής σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφοι 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του παρόντος κανονισμού, ο επίσημος κτηνίατρος ή η αρμόδια αρχή λαμβάνει μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος, με δαπάνη του υπευθύνου της επιχείρησης.

Άρθρο 4

Έρευνα

1. Σε περίπτωση που υπάρχει υπέρβαση των ανώτατων ορίων καταλοίπων φαρμακολογικών δραστικών ουσιών που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στα κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών, τα οποία έχουν καθοριστεί βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 470/2009 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 ή, σε περίπτωση που υπάρχει υπέρβαση των μέγιστων επιτρεπτών επιπέδων για κατάλοιπα φαρμακολογικών δραστικών ουσιών ως αποτέλεσμα της αναπόφευκτης μεταφοράς των εν λόγω ουσιών σε μη στοχευόμενες ζωοτροφές, τα οποία καθορίστηκαν βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 315/93, οπότε αυτές οι περιπτώσεις υπέρβασης συνιστούν μη συμμόρφωση, τότε η αρμόδια αρχή:

⁽¹⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα) (ΕΕ L 300 της 14.11.2009, σ. 1).

α) λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο ή διεξάγει έρευνα, που θεωρεί κατάλληλη σε σχέση με το εν λόγω εύρημα. Σε αυτά μπορεί να συμπεριλαμβάνεται κάθε έρευνα στο αγρόκτημα προέλευσης ή αναχώρησης των ζώων, συμπεριλαμβανομένων ελέγχων σε ζώα ή σε παρτίδες ζώων στα αγροκτήματα προέλευσης ή στον τόπο αναχώρησης, ώστε να προσδιοριστεί η έκταση και η προέλευση της μη συμμόρφωσης και να διαπιστωθεί ο βαθμός των ευθυνών του υπευθύνου επιχείρησης·

β) ζητά από τον κάτοχο των ζώων ή τον υπεύθυνο κτηνίατρο να προσκομίσει τη συνταγή και τα αρχεία της χορήγησης των φαρμάκων καθώς και οποιοδήποτε έγγραφο δικαιολογεί τη φύση της χορήγησης.

2. Σε περίπτωση που προσδιοριστούν συγκεντρώσεις καταλοίπων κάτω από τα ανώτατα όρια καταλοίπων για φαρμακολογικά δραστικές ουσίες που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στα κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών, αλλά η παρουσία των εν λόγω καταλοίπων δεν συνάδει με τις πληροφορίες για την αλυσίδα τροφίμων, οπότε προκαλείται υποψία μη συμμόρφωσης ή παράνομης χορήγησης, η αρμόδια αρχή λαμβάνει κάθε μέτρο έρευνας που θεωρεί κατάλληλο για τη διερεύνηση της πηγής των εν λόγω καταλοίπων ή των παρατυπιών στις πληροφορίες για την αλυσίδα τροφίμων.

3. Σε περίπτωση που υπάρχει υποψία υπέρβασης των ανώτατων ορίων καταλοίπων ή των μέγιστων επιτρεπτών επιπέδων που έχουν θεσπιστεί από την ενωσιακή νομοθεσία για φαρμακολογικά δραστικές ουσίες που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στα κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών, τότε η αρμόδια αρχή λαμβάνει κάθε μέτρο έρευνας που θεωρεί κατάλληλο.

4. Σε περίπτωση που υπάρχει υποψία ή διαπίστωση παράνομης χορήγησης, ή όταν ανακαλυφθούν στην κατοχή μη εξουσιοδοτημένων προσώπων, ή υπευθύνων επιχειρήσεων, ουσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 96/22/ΕΚ ή σε περίπτωση που ανακαλυφθούν στην κατοχή μη εξουσιοδοτημένων προσώπων ή υπευθύνων επιχειρήσεων απαγορευμένες ή μη εγκεκριμένες ουσίες ή προϊόντα, η αρμόδια αρχή:

α) θέτει αμέσως τα ζώα και τα προϊόντα που τελούν υπό έρευνα σε επίσημη δέσμευση·

β) όσο διαρκεί η επίσημη δέσμευση, η αρμόδια αρχή:

— δίνει εντολή να μην μετακινηθούν χωρίς την προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής τα ζώα που αφορά η έρευνα και αυτό για όσο διαρκεί η έρευνα·

— δίνει εντολή να μην απομακρυνθούν από το αγρόκτημα ή την εγκατάσταση προέλευσης τα σφάγια, το κρέας, τα εντόσθια, τα υποπροϊόντα, το γάλα, τα αυγά και το μέλι των εν λόγω ζώων και να μη δοθούν σε άλλο πρόσωπο χωρίς την προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής·

— δίνει εντολή να παραμείνουν διαχωρισμένα και να μην απομακρυνθούν από το αγρόκτημα ή την εγκατάσταση προέλευσης η ζωοτροφή, το νερό και όποια άλλα προϊόντα έχουν σχέση, ανάλογα με την περίπτωση·

— εξασφαλίζει ότι τα ζώα που αφορά η έρευνα φέρουν επίσημη σήμανση ή άλλο μέσο ταυτοποίησης ή, στην περίπτωση των πουλερικών, των ψαριών και των μελισσών, ότι παραμένουν σε χώρο ή κυψέλη που φέρει σήμανση·

— λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προφύλαξης ανάλογα με τη φύση της ουσίας ή των ουσιών που ταυτοποιήθηκαν·

γ) ζητά από τον κάτοχο ζώων και τον υπεύθυνο κτηνίατρο να προσκομίσουν οποιοδήποτε έγγραφο δικαιολογεί τη φύση της χορήγησης.

δ) διεξάγει κάθε άλλο επίσημο έλεγχο στα ζώα ή τις παρτίδες των ζώων στο αγρόκτημα προέλευσης ή το μέρος αναχώρησης των ζώων, ο οποίος είναι απαραίτητος για να εξακριβωθεί τέτοιου είδους χρήση·

ε) διεξάγει κάθε άλλο επίσημο έλεγχο που απαιτείται για να εξακριβωθεί η αγορά και η παρουσία μη εγκεκριμένων ή απαγορευμένων ουσιών·

στ) διεξάγει κάθε άλλο επίσημο έλεγχο που απαιτείται για να διευκρινιστεί η προέλευση των απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων ουσιών ή προϊόντων ή των ζώων που υπέστησαν την αγωγή.

5. Οι επίσημοι έλεγχοι που αναφέρονται στο παρόν άρθρο μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν ελέγχους στους παραγωγούς, τους διανομείς, τους μεταφορείς, τους χώρους παραγωγής των φαρμακολογικών δραστικών ουσιών και των κτηνιατρικών φαρμάκων, στα φαρμακεία, σε κάθε σχετικό παράγοντα της αλυσίδας εφοδιασμού και οποιονδήποτε άλλο χώρο αφορά η έρευνα.

6. Οι επίσημοι έλεγχοι που αναφέρονται στο παρόν άρθρο μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν επίσημη δειγματοληψία, μεταξύ άλλων του νερού, των ζωοτροφών, του κρέατος, των εντοσθίων, του αίματος, των ζωικών υποπροϊόντων, των μαλλιών, των ούρων, των περιττωμάτων και άλλου ζωικού υλικού. Η αρμόδια αρχή λαμβάνει όσα δείγματα θεωρεί αναγκαία για την έρευνα της εμποτευθείσας ή διαπιστωθείσας μη συμμόρφωσης ή της παράνομης χορήγησης. Όταν πρόκειται για ζώα υδατοκαλλιέργειας, μπορεί να απαιτηθούν δείγματα από τα ύδατα στα οποία έγινε η εκτροφή τους ή η αλιεύσή τους και, όταν πρόκειται για μέλισσες, μπορεί να απαιτηθούν δείγματα από τις κυψέλες.

Άρθρο 5

Επακόλουθες ενέργειες για κατάλοιπα φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στα κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών και τα οποία υπερβαίνουν τα ισχύοντα ανώτατα όρια καταλοίπων ή τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα

1. Σε περίπτωση που έχει γίνει υπέρβαση των ανώτατων ορίων καταλοίπων φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στα κτηνιατρικά φάρμακα ή ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών, τα οποία έχουν καθοριστεί βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 470/2009 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 ή, σε περίπτωση που έχει γίνει υπέρβαση των μέγιστων επιτρεπτών επιπέδων για κατάλοιπα φαρμακολογικώς δραστικών ουσιών ως αποτέλεσμα της αναπόφευκτης μεταφοράς των εν λόγω ουσιών σε μη στοχευόμενες ζωοτροφές, τα οποία καθορίστηκαν βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 315/93, τότε η αρμόδια αρχή:
 - δηλώνει τα εν λόγω σφάλματα και τα προϊόντα που αφορά η μη συμμόρφωση ακατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο και δίνει εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να απορρίψει όλα τα προϊόντα ως υλικό κατηγορίας 2, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009·
 - λαμβάνει όποια άλλα μέτρα είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας και στα οποία περιλαμβάνεται η απαγόρευση της απομάκρυνσης από το αγρόκτημα ή από την εγκατάσταση των εν λόγω ζώων ή προϊόντων για μια συγκεκριμένη περίοδο·
 - δίνει εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να προβεί σε όποια ενέργεια είναι κατάλληλη για την αντιμετώπιση των αιτίων της μη συμμόρφωσης·
 - εκτελεί πρόσθετους επίσημους ελέγχους για να επαληθεύσει ότι είχαν αποτέλεσμα οι ενέργειες στις οποίες προέβλεψε ο υπεύθυνος επιχείρησης για να αντιμετωπίσει την αιτία της μη συμμόρφωσης. Στους ελέγχους αυτούς μπορεί να περιλαμβάνονται όσα επακόλουθα δείγματα θεωρούνται αναγκαία σε σχέση με τα ζώα ή τα προϊόντα από το ίδιο αγρόκτημα ή εγκατάσταση.
2. Στην περίπτωση επανειλημμένης μη συμμόρφωσης από τον ίδιο υπεύθυνο επιχείρησης, η αρμόδια αρχή διενεργεί τακτικούς πρόσθετους επίσημους ελέγχους, συμπεριλαμβανομένης δειγματοληψίας και ανάλυσης, στα ζώα και τα προϊόντα από τον υπεύθυνο επιχείρησης για περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία διαπιστώθηκε η δεύτερη μη συμμόρφωση. Δίνει επίσης εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να εξασφαλίσει ότι τα εν λόγω ζώα καθώς και τα σφάλματα, το κρέας, τα εντόσθια, τα υποπροϊόντα, το γάλα, τα αυγά και το μέλι των εν λόγω ζώων διατηρούνται χωριστά από άλλα ζώα, δεν απομακρύνονται από το αγρόκτημα ή την εγκατάσταση προέλευσης και δεν δίνονται σε άλλο πρόσωπο χωρίς την προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής.
3. Αν ο υπεύθυνος της επιχείρησης δεν λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με τις εντολές της αρμόδιας αρχής σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η αρμόδια αρχή λαμβάνει μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος, με δαπάνη του υπευθύνου της επιχείρησης.

Άρθρο 6

Επακόλουθες ενέργειες για τις περιπτώσεις παράνομης χορήγησης και κατοχής απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων ουσιών ή προϊόντων

1. Σε περίπτωση που ανακαλυφθούν στην κατοχή μη εξουσιοδοτημένων προσώπων ουσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 96/22/ΕΚ, απαγορευμένες ή μη εγκεκριμένες ουσίες ή προϊόντα, με αποτέλεσμα να υπάρχει υποψία παράνομης χορήγησης, τότε οι εν λόγω ουσίες ή προϊόντα τίθενται σε επίσημη δέσμευση έως ότου ληφθούν από την αρμόδια αρχή τα μέτρα που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου, με την επιφύλαξη της μεταγενέστερης καταστροφής των προϊόντων και της ενδεχόμενης επιβολής κυρώσεων στον/στους παραβάτη/-ες.
2. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράνομη χορήγηση, ή όταν ανακαλυφθούν στην κατοχή μη εξουσιοδοτημένων υπευθύνων επιχειρήσεων ή προσώπων ουσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 96/22/ΕΚ, απαγορευμένες ή μη εγκεκριμένες ουσίες ή προϊόντα, η αρμόδια αρχή:
 - θέτει ή φυλάσσει τα ζώα καθώς και τα σφάλματα, το κρέας, τα εντόσθια και τα υποπροϊόντα των ζώων τα οποία αφορά η παράνομη χορήγηση μαζί με το γάλα, τα αυγά και το μέλι των εν λόγω ζώων υπό επίσημη δέσμευση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β)·
 - λαμβάνει δείγματα από όλες τις σχετικές παρτίδες των ζώων που ανήκουν στο αγρόκτημα·
 - δίνει εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να θανατώσει το ζώο ή τα ζώα για τα οποία διαπιστώθηκε η παράνομη χορήγηση και να τα απορρίψει όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009·
 - δηλώνει όλα τα σφάλματα ή τα προϊόντα που αφορά η παράνομη χορήγηση ακατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο και δίνει εντολή στον υπεύθυνο επιχείρησης να τα απορρίψει, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2:

- σε όλα τα ζώα της παρτίδας ή των παρτίδων απ' όπου επιβεβαιώθηκε ότι ένα ή περισσότερα ζώα υποβλήθηκαν σε παράνομη χορήγηση απαγορευμένων ή μη εγκεκριμένων ουσιών θεωρείται ότι έχει γίνει παράνομη χορήγηση, εκτός αν η αρμόδια αρχή, κατόπιν αιτήματος και με δαπάνη του υπευθύνου επιχείρησης, συμφωνήσει να διενεργηθούν πρόσθετοι επίσημοι έλεγχοι σε όλα τα ζώα της σχετικής παρτίδας ή παρτίδων για να εξακριβωθεί ότι δεν έχει γίνει παράνομη χορήγηση στα εν λόγω ζώα·
- σε όλα τα ζώα της παρτίδας ή των παρτίδων απ' όπου επιβεβαιώθηκε ότι ένα ή περισσότερα ζώα υποβλήθηκαν σε παράνομη χορήγηση λόγω της χρήσης σε παραγωγικά ζώα ουσιών ή κτηνιατρικών φαρμάκων που έχουν εγκριθεί δυνάμει της ενωσιακής νομοθεσίας για τους σκοπούς ή υπό όρους άλλους πλην αυτών που έχουν θεσπιστεί στην εν λόγω νομοθεσία ή, ανάλογα με την περίπτωση, στην εθνική νομοθεσία, θεωρείται ότι έχει γίνει παράνομη χορήγηση, εκτός αν η αρμόδια αρχή, κατόπιν αιτήματος και με δαπάνη του υπευθύνου επιχείρησης, συμφωνήσει να διενεργηθούν πρόσθετοι επίσημοι έλεγχοι στα ζώα της σχετικής παρτίδας ή παρτίδων, για τα οποία υπάρχει υποψία παράνομης χορήγησης, ώστε να εξακριβωθεί ότι δεν έχει γίνει παράνομη χορήγηση στα εν λόγω ζώα.

4. Στην περίπτωση διαπιστωθείσας παράνομης χορήγησης σε υδατοκαλλιέργεια, λαμβάνονται δείγματα από όλες τις λιμνοδεξαμενές, τις ιχθυομάνδρες και τους κλωβούς. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράνομη χορήγηση σε υδατοκαλλιέργεια, αν το δείγμα που λαμβάνεται από συγκεκριμένη τεχνητή λίμνη, υδροστάσιο ή κλωβό είναι μη συμμορφούμενο, όλα τα ζώα στην εν λόγω τεχνητή λίμνη, υδροστάσιο ή κλωβό θεωρείται ότι έχουν υποβληθεί σε παράνομη χορήγηση.

5. Η αρμόδια αρχή διενεργεί τακτικούς πρόσθετους επίσημους ελέγχους για περίοδο τουλάχιστον 12 μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία εξακριβώθηκε η μη συμμόρφωση στο αγρόκτημα ή τα αγροκτήματα υπό την ευθύνη του ίδιου υπευθύνου επιχείρησης και στα ζώα και στα αγαθά που ανήκουν στο/στα εν λόγω αγρόκτημα/-τα.

6. Τα αγροκτήματα ή οι εγκαταστάσεις που προμηθεύουν την εκμετάλλευση στην οποία διαπιστώθηκε η μη συμμόρφωση, καθώς και όλα τα αγροκτήματα στην ίδια αλυσίδα εφοδιασμού ζώων και ζωοτροφών με αυτή του αγροκτήματος προέλευσης ή αναχώρησης μπορεί να υποβληθούν σε επίσημους ελέγχους για τον προσδιορισμό της προέλευσης της εν λόγω ουσίας:

- κατά τη μεταφορά, τη διανομή και την πώληση ή την αγορά φαρμακολογικά δραστικών ουσιών·
- σε οποιοδήποτε στάδιο της αλυσίδας παραγωγής και διανομής των ζωοτροφών·
- σε όλη την αλυσίδα παραγωγής των ζώων και των προϊόντων ζωικής προέλευσης.

7. Αν ο υπεύθυνος της επιχείρησης δεν λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με τις εντολές της αρμόδιας αρχής σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η αρμόδια αρχή λαμβάνει μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος, με δαπάνη του υπευθύνου της επιχείρησης.

Άρθρο 7

Απαιτήσεις για αναλυτικές μεθόδους και δειγματοληψία

Όλα τα δείγματα που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό λαμβάνονται και αναλύονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 και τις αποφάσεις 1998/179/ΕΚ ⁽¹⁵⁾ και 2002/657/ΕΚ της Επιτροπής ⁽¹⁶⁾.

Άρθρο 8

Ενέργειες για τις ρυθμίσεις καταχώρισης, αδειοδότησης και επίσημης έγκρισης

Σε περίπτωση που η κατοχή, η χρήση ή η παραγωγή μη εγκεκριμένων ουσιών ή προϊόντων επιβεβαιωθεί, όλες οι ρυθμίσεις για την καταχώριση, την αδειοδότηση ή την επίσημη έγκριση που έχει λάβει η εγκατάσταση ή ο υπεύθυνος της εν λόγω επιχείρησης αναβάλλονται για χρονική περίοδο που ορίζει η αρμόδια αρχή.

Σε περίπτωση υποτροπής, οι ρυθμίσεις αυτές ανακαλούνται από την αρμόδια αρχή. Σε περίπτωση ανάκλησης, ζητείται από τον υπεύθυνο της επιχείρησης να ζητήσει εκ νέου άδεια για τις ρυθμίσεις καταχώρισης, αδειοδότησης ή επίσημης έγκρισης και να αποδείξει ότι συμμορφώνεται με τις σχετικές απαιτήσεις για τον σκοπό αυτό.

⁽¹⁵⁾ Απόφαση 1998/179/ΕΚ της Επιτροπής, της 23ης Φεβρουαρίου 1998, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων όσον αφορά την επίσημη δειγματοληψία για τον έλεγχο της ανίχνευσης ορισμένων ουσιών και των καταλοίπων τους σε ζώα και στα προϊόντα τους (ΕΕ L 65 της 5.3.1998, σ. 31).

⁽¹⁶⁾ Απόφαση 2002/657/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Αυγούστου 2002, για εφαρμογή της οδηγίας 96/23/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με την επίδοση των αναλυτικών μεθόδων και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων (ΕΕ L 221 της 17.8.2002, σ. 8).

Άρθρο 9**Διοικητική συνδρομή**

Σε περίπτωση που έχει βεβαιωθεί η μη συμμόρφωση που αναφέρεται στα άρθρα 5 και 6 ως προς τα ζώα ή τα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, η αρμόδια αρχή που διεξάγει την έρευνα κοινοποιεί τη διαπιστωθείσα μη συμμόρφωση σύμφωνα με τα άρθρα 105 και 106 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 και, αν απαιτηθεί, ζητά διοικητική συνδρομή από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 104 του εν λόγω κανονισμού. Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προέλευσης εφαρμόζει τα άρθρα 5 και 6 του παρόντος κανονισμού στο αγρόκτημα ή την εγκατάσταση προέλευσης ή αναχώρησης.

Άρθρο 10**Παραπομπές**

Οι παραπομπές στο άρθρο 13, στο άρθρο 15 παράγραφος 3, στο άρθρο 16 παράγραφος 2, στο άρθρο 16 παράγραφος 3, στο άρθρο 17, στο άρθρο 18 και στα άρθρα 22 έως 25 της οδηγίας 96/23/ΕΚ νοούνται ως παραπομπές στον παρόντα κανονισμό και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας στο παράρτημα.

Άρθρο 11**Έναρξη ισχύος και εφαρμογή**

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από τις 14 Δεκεμβρίου 2019.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2019.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Jean-Claude JUNCKER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 10

Οδηγία 96/23/ΕΚ	Παρών κανονισμός
Άρθρο 13	Άρθρο 4
Άρθρο 15 παράγραφος 3	Άρθρα 4, 5, 6 και 9
Άρθρο 16 παράγραφος 2	Άρθρα 4, 5 και 6
Άρθρο 17	Άρθρο 6
Άρθρο 18	Άρθρο 5
Άρθρο 22	Άρθρο 6 παράγραφος 1
Άρθρο 23 παράγραφος 1	Άρθρο 4 παράγραφος 4
Άρθρο 23 παράγραφοι 2, 3, 4 και 5	Άρθρο 6
Άρθρο 24	Άρθρο 3
Άρθρο 25	Άρθρο 8

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2091 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 28ης Νοεμβρίου 2019

για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2197 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τα στενά συσχετιζόμενα νομίσματα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 354 παράγραφος 3,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Για να διασφαλιστεί ότι τα ζεύγη νομισμάτων που παρατίθενται στο παράρτημα του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2197 του Συμβουλίου ⁽²⁾ εξακολουθούν να αποτυπώνουν την πραγματική συσχέτιση μεταξύ των αντίστοιχων νομισμάτων, είναι απαραίτητο να επικαιροποιηθεί ο κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων.
- (2) Η 31η Μαρτίου 2018 χρησιμοποιείται στον κατάλογο ως καταληκτική ημερομηνία για τον υπολογισμό των τριετών και πενταετών χρονολογικών σειρών δεδομένων που απαιτούνται για την αξιολόγηση των ζευγών νομισμάτων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 575/2013.
- (3) Ο παρών κανονισμός βασίζεται στα σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) στην Επιτροπή.
- (4) Δεδομένου ότι οι αναγκαίες τροποποιήσεις του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2197 δεν συνεπάγονται σημαντικές αλλαγές επί της ουσίας, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾, η ΕΑΤ δεν προέβη σε ανοικτή δημόσια διαβούλευση, θεωρώντας ότι θα ήταν δυσανάλογη σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής και τις επιπτώσεις των εν λόγω σχεδίων εκτελεστικών τεχνικών προτύπων.
- (5) Επομένως, ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/2197 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2197 αντικαθίσταται από το κείμενο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2019.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Jean-Claude JUNKER

⁽¹⁾ ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1.

⁽²⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/2197 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 2015, για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τα στενά συσχετιζόμενα νομίσματα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 313 της 28.11.2015, σ. 30).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 12).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το παράρτημα του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2197 της Επιτροπής αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων*Μέρος 1 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του ευρώ (EUR)*

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), πολωνικό ζλότι (PLN), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), σουηδική κορόνα (SEK).

Μέρος 2 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED)

Κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), ινδική ρουπία (INR), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 3 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του αλβανικού λεκ (ALL)

Μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), μαροκινό ντιράμ (MAD), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), ευρώ (EUR).

Μέρος 4 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του μάρκου Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM)

Αλβανικό λεκ (ALL), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), πολωνικό ζλότι (PLN), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), σουηδική κορόνα (SEK), ευρώ (EUR).

Μέρος 5 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του βουλγαρικού λεβ (BGN)

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), πολωνικό ζλότι (PLN), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), σουηδική κορόνα (SEK), ευρώ (EUR).

Μέρος 6 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του ελβετικού φράγκου (CHF)

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), μαροκινό ντιράμ (MAD), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), ευρώ (EUR).

Μέρος 7 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του κινεζικού γιουάν (CNY)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), λίρα Λιβάνου (LBP), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 8 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι της τσεχικής κορόνας (CZK)

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), πολωνικό ζλότι (PLN), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), ευρώ (EUR).

Μέρος 9 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι της δανικής κορόνας (DKK)

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), πολωνικό ζλότι (PLN), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), σουηδική κορόνα (SEK).

Μέρος 10 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του δολαρίου Χονγκ Κονγκ (HKD)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), ινδική ρουπία (INR), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 11 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι της κροατικής κούνα (HRK)

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), ευρώ (EUR).

Μέρος 12 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του ουγγρικού φιορίνι (HUF)

Μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), μαροκινό ντιράμ (MAD), πολωνικό ζλότι (PLN), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), ευρώ (EUR).

Μέρος 13 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του νέου σέκελ Ισραήλ (ILS)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 14 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι της ινδικής ρουπίας (INR)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 15 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του ουόν Νότιας Κορέας (KRW)

Δολάριο Σιγκαπούρης (SGD).

Μέρος 16 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι της λίρας Λιβάνου (LBP)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 17 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του μαροκινού ντιράμ (MAD)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο ΗΠΑ (USD), ευρώ (EUR).

Μέρος 18 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του δηναρίου Βόρειας Μακεδονίας (MKD)

Μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), μαροκινό ντιράμ (MAD), ρουμανικό λέου (RON), δηνάριο Σερβίας (RSD), ευρώ (EUR).

Μέρος 19 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του πατάκα Μακάο (MOP)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), ινδική ρουπία (INR), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 20 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του πέσο Φιλιππινών (PHP)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), ινδική ρουπία (INR), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πατάκα Μακάο (MOP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 21 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του πολωνικού ζλότι (PLN)

Μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), ευρώ (EUR).

Μέρος 22 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του ρουμανικού λέου (RON)

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), δηνάριο Σερβίας (RSD), ευρώ (EUR).

Μέρος 23 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του δηναρίου Σερβίας (RSD)

Αλβανικό λεκ (ALL), μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), ελβετικό φράγκο (CHF), τσεχική κορόνα (CZK), δανική κορόνα (DKK), κροατική κούνα (HRK), ουγγρικό φιορίνι (HUF), μαροκινό ντιράμ (MAD), δηνάριο Βόρειας Μακεδονίας (MKD), ρουμανικό λέου (RON), ευρώ (EUR).

Μέρος 24 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι της σουηδικής κορόνας (SEK)

Μάρκο Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (BAM), βουλγαρικό λεβ (BGN), δανική κορόνα (DKK), ευρώ (EUR).

Μέρος 25 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του δολαρίου Σιγκαπούρης (SGD)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), ουόν Νότιας Κορέας (KRW), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 26 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του μπατ Ταϊλάνδης (THB)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), ινδική ρουπία (INR), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), δολάριο Ταϊβάν (TWD), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 27 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του δολαρίου Ταϊβάν (TWD)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), λίρα Λιβάνου (LBP), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο ΗΠΑ (USD).

Μέρος 28 — Κατάλογος στενά συσχετιζόμενων νομισμάτων έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (USD)

Ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (AED), κινεζικό γιουάν (CNY), δολάριο Χονγκ Κονγκ (HKD), νέο σέκελ Ισραήλ (ILS), ινδική ρουπία (INR), λίρα Λιβάνου (LBP), μαροκινό ντιράμ (MAD), πατάκα Μακάο (MOP), πέσο Φιλιππινών (PHP), δολάριο Σιγκαπούρης (SGD), μπατ Ταϊλάνδης (THB), δολάριο Ταϊβάν (TWD).».

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2092 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 28ης Νοεμβρίου 2019

για την επιβολή οριστικού αντισταθμιστικού δασμού στις εισαγωγές βιοντίζελ καταγωγής Ινδονησίας

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1037 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο επιδοτήσεων εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹⁾ (ο «βασικός κανονισμός»), και ιδίως το άρθρο 15,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1.1. Έναρξη διαδικασίας

- (1) Στις 6 Δεκεμβρίου 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή («η Επιτροπή») κίνησε έρευνα κατά των επιδοτήσεων όσον αφορά τις εισαγωγές βιοντίζελ καταγωγής Ινδονησίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση («η Ένωση»), με βάση το άρθρο 10 του βασικού κανονισμού.
- (2) Η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση για την έναρξη διαδικασίας στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽²⁾ («η ανακοίνωση για την έναρξη διαδικασίας»).
- (3) Η Επιτροπή κίνησε την έρευνα έπειτα από καταγγελία η οποία υποβλήθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2018 από το European Biodiesel Board («ο καταγγέλλων» ή «το EBB») εξ ονόματος παραγωγών που αντιπροσωπεύουν το 32 % της συνολικής ενωσιακής παραγωγής.

1.2. Προσωρινά μέτρα

- (4) Στις 14 Αυγούστου 2019 η Επιτροπή επέβαλε προσωρινούς αντισταθμιστικούς δασμούς στις εισαγωγές βιοντίζελ καταγωγής Ινδονησίας στην Ένωση με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1344 της Επιτροπής ⁽³⁾ («ο κανονισμός για την επιβολή προσωρινού δασμού»).
- (5) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η έρευνα για τις επιδοτήσεις και τη ζημία κάλυψε την περίοδο από την 1η Οκτωβρίου 2017 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2018 («περίοδος έρευνας» ή «ΠΕ») και η εξέταση των συναφών τάσεων για την εκτίμηση της ζημίας κάλυψε την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως το τέλος της περιόδου έρευνας («η εξεταζόμενη περίοδος»).

1.3. Επακόλουθη διαδικασία

- (6) Μετά την κοινοποίηση των ουσιαστών πραγματικών περιστατικών και του σκεπτικού βάσει των οποίων αποφασίστηκε η επιβολή προσωρινών αντισταθμιστικών δασμών («κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων»), το EBB, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και οι τέσσερις Ινδονήσιοι παραγωγοί-εξαγωγείς κοινοποίησαν γραπτώς τις απόψεις τους σχετικά με τα προσωρινά πορίσματα.
- (7) Τα μέρη που το ζήτησαν έγιναν δεκτά σε ακρόαση. Ακροάσεις πραγματοποιήθηκαν με το EBB, την κυβέρνηση της Ινδονησίας και τους τέσσερις Ινδονήσιους παραγωγούς-εξαγωγείς.
- (8) Η Επιτροπή εξέτασε τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις έλαβε υπόψη όπως αναφέρεται λεπτομερώς στον παρόντα κανονισμό.

⁽¹⁾ ΕΕ L 176 της 30.6.2016, σ. 55.⁽²⁾ ΕΕ C 439 της 6.12.2018, σ. 16.⁽³⁾ ΕΕ L 212 της 13.8.2019, σ. 1.

- (9) Η Επιτροπή ενημέρωσε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά και το σκεπτικό βάσει των οποίων σκόπευε να επιβάλει οριστικό αντιταξιαστικό δασμό στις εισαγωγές βιοντίτζελ καταγωγής Ινδονησίας στην Ένωση («κοινοποίηση τελικών πορισμάτων»).
- (10) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, το EBB, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και τρεις από τους τέσσερις Ινδονήσιους παραγωγούς-εξαγωγείς υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις με τις οποίες γνωστοποίησαν τις απόψεις τους σχετικά με τα οριστικά πορίσματα. Η Επιτροπή επισήμανε ότι οι παρατηρήσεις της κυβέρνησης της Ινδονησίας και δύο εξαγωγών-παραγωγών ήταν από κάθε άποψη ίδιες, και στον παρόντα κανονισμό αυτές οι παρατηρήσεις σχετικά με την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων θα παρουσιαστούν συνοπτικά ως παρατηρήσεις της κυβέρνησης της Ινδονησίας.
- (11) Τα μέρη που το ζήτησαν έγιναν δεκτά σε ακρόαση. Ακροάσεις μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων πραγματοποιήθηκαν με το EBB, την κυβέρνηση της Ινδονησίας και δύο από τους τέσσερις Ινδονήσιους παραγωγούς-εξαγωγείς.
- (12) Στις παρατηρήσεις τους σχετικά με την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και δύο από τους παραγωγούς-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν ότι δεν είχαν γίνει σεβαστά τα δικαιώματα υπεράσπισής τους, ιδίως όσον αφορά τους υπολογισμούς της υποτιμολόγησης και την κοινοποίηση στα ενδιαφερόμενα μέρη των αριθμών ελέγχου προϊόντος («PCN») του ενωσιακού κλάδου παραγωγής που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς, των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στα μείγματα του ενωσιακού κλάδου παραγωγής και του σημείου απόφραξης ψυχρού φίλτρου («CFPP») (*) των πωλήσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (13) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας και δύο από τους τέσσερις Ινδονήσιους παραγωγούς-εξαγωγείς ζήτησαν ακρόαση παρουσία του συμβούλου ακροάσεων, η οποία και πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 2019.
- (14) Όλα τα ανωτέρω σημεία είχαν ήδη εξεταστεί στην κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων και είχαν εξηγηθεί στην κυβέρνηση της Ινδονησίας κατά τη διάρκεια των ακροάσεων που πραγματοποιήθηκαν μετά τη διαβίβαση της κοινοποίησης των τελικών πορισμάτων.
- (15) Η Επιτροπή εξέτασε τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν τα ενδιαφερόμενα μέρη μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων και τις έλαβε υπόψη όπως αναφέρεται λεπτομερώς στον παρόντα κανονισμό.

1.4. Περίοδος έρευνας και εξεταζόμενη περίοδος

- (16) Ελλείπει παρατηρήσεων όσον αφορά την περίοδο έρευνας και την εξεταζόμενη περίοδο, επιβεβαιώθηκε η αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

2. ΥΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΙ ΟΜΟΕΙΔΕΣ ΠΡΟΪΟΝ

2.1. Ισχυρισμοί όσον αφορά το πεδίο κάλυψης του προϊόντος

- (17) Μετά τη δημοσίευση του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, ο όμιλος Wilmar (η «Wilmar»), Ινδονήσιος παραγωγός-εξαγωγέας, ισχυρίστηκε ότι οι εξαγωγές κλασματοποιημένων μεθυλεστέρων τις οποίες πραγματοποιεί δεν θα πρέπει να θεωρηθούν εξαγωγές του υπό εξέταση προϊόντος. Η Wilmar επισήμανε ότι είχε διατυπώσει τον ισχυρισμό αυτό εντός της προθεσμίας, καθώς περιλαμβανόταν στο παράρτημα I του εντύπου δειγματοληψίας της.
- (18) Ωστόσο, ο ισχυρισμός δεν διατυπώθηκε χωριστά και, ως εκ τούτου, δεν έγινε αντιληπτός από τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη μέχρι τη λήψη των παρατηρήσεων σχετικά με τον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (19) Η Επιτροπή επισήμανε ότι ο ίδιος ισχυρισμός διατυπώθηκε στο πλαίσιο της προηγούμενης έρευνας αντιντάμπινγκ σχετικά με τις εισαγωγές βιοντίτζελ από την Ινδονησία από τον ίδιο παραγωγό-εξαγωγέα βάσει των ίδιων πληροφοριών και απορρίφθηκε τόσο στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού (²) όσο και στον κανονισμό για την επιβολή οριστικού δασμού (³) («η αρχική έρευνα»).
- (20) Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, η Επιτροπή απέρριψε εκ νέου το αίτημα εξαίρεσης του προϊόντος για τους ίδιους τρεις λόγους με αυτούς που εκτίθενται στον προηγούμενο κανονισμό αντιντάμπινγκ, οι οποίοι έχουν ως εξής.

(*) Το CFPP είναι η κατώτατη θερμοκρασία στην οποία μια δεδομένη ποσότητα βιο(ντίτζελ) μπορεί να διέλθει μέσα από ένα τυποποιημένο φίλτρο. Παρέχει εκτίμηση του κατώτατου ορίου θερμοκρασίας για τη χρήση του βιο(ντίτζελ).

(²) ΕΕ L 141 της 28.5.2013, σ. 6, αιτιολογικές σκέψεις 35 και 36.

(³) ΕΕ L 315 της 26.11.2013, σ. 2, αιτιολογικές σκέψεις 17 έως 21.

- (21) Πρώτον, οι κλασματοποιημένοι μεθυλεστέρες είναι μεθυλεστέρες λιπαρών οξέων και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για βιοντίτζελ. Υπό την έννοια αυτή, το βιοντίτζελ που δηλώνεται για χρήση ως μη καύσιμο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως καύσιμο, αφού έχει τις ίδιες φυσικές και τεχνικές ιδιότητες.
- (22) Δεύτερον, είναι δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ μεθυλεστέρων λιπαρών οξέων χωρίς τη διενέργεια χημικής ανάλυσης στον λιμένα εισαγωγής.
- (23) Τρίτον, παρότι οι κλασματοποιημένοι μεθυλεστέρες δεν πληρούν το ευρωπαϊκό πρότυπο (EN 14214), μπορούν να αναμειχθούν με άλλα βιοντίτζελ για τη δημιουργία ενός μείγματος που πληροί το πρότυπο.
- (24) Η Wilmar ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να επιβεβαιώσει ότι καταρχήν οι κλασματοποιημένοι μεθυλεστέρες μπορούν να επωφεληθούν από την τελωνειακή διαδικασία ειδικού προορισμού, στο πλαίσιο της οποίας εφαρμόζεται δασμολογική απαλλαγή εφόσον η εταιρεία μπορεί να αποδείξει με ικανοποιητικό τρόπο στην εθνική τελωνειακή αρχή ότι ο ειδικός προορισμός του κλασματοποιημένου μεθυλεστέρα δεν είναι να χρησιμοποιηθεί ως καύσιμο.
- (25) Η Επιτροπή επισήμανε ότι έχει χορηγηθεί αναστολή δασμών υπό τελωνειακή επιτήρηση ειδικού προορισμού σε ορισμένες εισαγωγές κλασματοποιημένων μεθυλεστέρων όπως αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/2069 του Συμβουλίου (7). Ωστόσο, η απαλλαγή αυτή αφορά μόνο τους αυτόνομους δασμούς του κοινού δασμολογίου και εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της εφαρμογής των αντισταθμιστικών δασμών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα απαλλαγής ειδικού προορισμού στο μέτρο που αφορά την εφαρμογή των αντισταθμιστικών δασμών.
- (26) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar διατύπωσε εκ νέου τον ισχυρισμό της για απαλλαγή ειδικού προορισμού όσον αφορά τους αντισταθμιστικούς δασμούς για τις οικείες εξαγωγές κλασματοποιημένων μεθυλεστέρων. Δεν παρασχεθήκαν νέες πληροφορίες ή λόγοι για τους οποίους η απαλλαγή ειδικού προορισμού θα έπρεπε να επεκταθεί ώστε να παρασχεθεί απαλλαγή από τους αντισταθμιστικούς δασμούς· κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν συντρέχει βάσιμος λόγος για την εξαίρεση των κλασματοποιημένων μεθυλεστέρων από το πεδίο κάλυψης του προϊόντος. Απλώς και μόνο το γεγονός ότι οι κλασματοποιημένοι μεθυλεστέρες μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τη Wilmar σε άλλες χρήσεις εκτός του καυσίμου δεν σημαίνει ότι ο συγκεκριμένος τύπος προϊόντος πρέπει να εξαιρεθεί από το πεδίο κάλυψης της παρούσας έρευνας.
- (27) Ελλείψει άλλων παρατηρήσεων όσον αφορά το πεδίο κάλυψης του προϊόντος, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματα που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 31 έως 37 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

3. ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ

3.1. Στήριξη του Δημοσίου προς τον κλάδο παραγωγής βιοντίτζελ με άμεση μεταφορά κεφαλαίων μέσω του ταμείου καλλιεργειών παραγωγής φοινικέλαιου

3.1.1. Χρηματοδοτική συνεισφορά

- (28) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει την ύπαρξη χρηματοδοτικής συνεισφοράς υπέρ των παραγωγών-εξαγωγέων.
- (29) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας καθώς και όλοι οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν ότι το ταμείο καλλιεργειών παραγωγής φοινικέλαιου («OPPF») χρηματοδοτείται αποκλειστικά από την είσπραξη της εισφοράς κατά την εξαγωγή που επιβάλλεται στο ακατέργαστο φοινικέλαιο και στα παράγωγα προϊόντα και, κατά μεγάλο μέρος, από τους ίδιους τους παραγωγούς βιοντίτζελ. Επιπλέον, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε ότι η εισφορά κατά την εξαγωγή καταβάλλεται απευθείας από τους παραγωγούς-εξαγωγείς στο ταμείο OPPF πριν από την εξαγωγή των προϊόντων. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, δεν διατίθενται χρήματα από τον γενικό κρατικό προϋπολογισμό και, συνεπώς, δεν υπάρχει χρηματοδοτική συνεισφορά.
- (30) Εν προκειμένω, η Επιτροπή επανέλαβε ότι, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 56 έως 61 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, ο οργανισμός διαχείρισης του ταμείου καλλιεργειών παραγωγής φοινικέλαιου (ο «οργανισμός διαχείρισης») ενεργεί ως δημόσιος οργανισμός κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο β) του βασικού κανονισμού σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) του βασικού κανονισμού και σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του ΠΟΕ. Συνεπώς, τα κεφάλαια που χρησιμοποιεί ο οργανισμός διαχείρισης συνιστούν δημόσια κεφάλαια.

(7) ΕΕ L 331 της 28.12.2018, σ. 4.

- (31) Επιπλέον, στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της κυβέρνησης της Ινδονησίας, η Επιτροπή επιδίωξε να εξασφαλίσει και να επαληθεύσει στοιχεία που να αποδεικνύουν τον ισχυρισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας σύμφωνα με τον οποίο τα κεφάλαια του ταμείου OPPF δεν αποτελούν μέρος του κρατικού προϋπολογισμού. Ωστόσο, η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν μπόρεσε να παράσχει τέτοια στοιχεία.
- (32) Αντιθέτως, η κυβέρνηση της Ινδονησίας υπέβαλε στοιχεία που καταδεικνύουν ότι οι παραγωγοί-εξαγωγείς πράγματι κατέβαλλαν την εισφορά κατά την εξαγωγή πριν από την εξαγωγή των προϊόντων τους. Ωστόσο, δεν μπόρεσε να παράσχει στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι οι πληρωμές αυτές πραγματοποιούνται σε ειδικό λογαριασμό του ταμείου OPPF ο οποίος είναι διακριτός από τον γενικό κρατικό προϋπολογισμό, κάτι που θα είχε ως αποτέλεσμα να αποτρέπεται, αφενός, η εισροή στον γενικό κρατικό προϋπολογισμό των πληρωμών που εισπράττονται από την εισφορά που επιβάλλεται κατά την εξαγωγή στο ακατέργαστο φοινικέλαιο και στα παράγωγα προϊόντα του και, αφετέρου, η χρήση των πληρωμών αυτών για οποιοδήποτε άλλον σκοπό κρίνει κατάλληλο η κυβέρνηση της Ινδονησίας. Επιπλέον, δεν υπάρχει καμία ένδειξη από την οποία να προκύπτει ότι το ταμείο OPPF διαθέτει χωριστούς λογαριασμούς για την είσπραξη των εισφορών κατά την εξαγωγή που προέρχονται από το βιοντίτζελ και άλλα προϊόντα (συμπεριλαμβανομένου του ακατέργαστου φοινικέλαιου). Αυτό συνεπάγεται ότι τα κεφάλαια που έχει στη διάθεσή του ο οργανισμός διαχείρισης δεν εξαρτώνται από την καταβολή, πρώτα, της εισφοράς από τους παραγωγούς-εξαγωγείς του βιοντίτζελ, δεδομένου ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας μπορεί να έχει ήδη εισπράξει δημόσια έσοδα μέσω της επιβολής εισφορών κατά την εξαγωγή σε άλλα προϊόντα. Συνεπώς, ελλείψει περαιτέρω στοιχείων που να αποδεικνύουν το αντίθετο, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματα που διατυπώνονται στην αιτιολογική σκέψη 64 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (33) Η Επιτροπή παρατήρησε επιπλέον ότι ο χαρακτηρισμός του ταμείου OPPF ως δημόσιου οργανισμού δεν αμφισβητήθηκε ούτε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας ούτε από κάποιον παραγωγό-εξαγωγέα. Συνεπώς, και λαμβανομένης υπόψη της μη παροχής από την κυβέρνηση της Ινδονησίας αδιάσειστων στοιχείων περί του αντιθέτου, τα κεφάλαια που έχει στη διάθεσή του το ταμείο OPPF θεωρούνται δημόσια κεφάλαια και, επομένως, αντλούνται από κυβερνητικούς πόρους (όπως η υποχρεωτική εισφορά κατά την εξαγωγή).
- (34) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας και όλοι οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν επιπλέον ότι ήταν σφάλμα της Επιτροπής να αναλύσει τις πληρωμές του ταμείου OPPF μεμονωμένα και όχι ως μέρος της πληρωμής την οποία κατέβαλλε η κυβέρνηση της Ινδονησίας κατά την αγορά βιοντίτζελ. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας και όλοι οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν επίσης ότι η Επιτροπή χαρακτήρισε εσφαλμένα το καθεστώς ως επιχορήγηση, ενώ δεν θα έπρεπε να χαρακτηριστεί ως κάτι περισσότερο από αγορά αγαθών εκ μέρους της κυβέρνησης έναντι τιμήματος μεγαλύτερου από το κανονικό.
- (35) Για τους λόγους που εκτίθενται κατωτέρω, η Επιτροπή απέρριψε τον ισχυρισμό ότι εξέτασε τις πληρωμές που πραγματοποίησε το ταμείο OPPF μεμονωμένα και ότι το πρόγραμμα θα έπρεπε να θεωρηθεί ως αγορά αγαθών (βιοντίτζελ) από την κυβέρνηση της Ινδονησίας.
- (36) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν αγοράζει το βιοντίτζελ, το οποίο αγοράζεται αντιθέτως από τις επιλεγμένες εταιρείες ανάμειξης (Pertamina και AKR). Η κυβέρνηση της Ινδονησίας, μέσω του ταμείου OPPF, δεν έχει καμία συμβατική σχέση αγοράς με τους παραγωγούς βιοντίτζελ και δεν λαμβάνει τίποτα ως αντάλλαγμα για τα χρήματα που διαθέτει στους παραγωγούς βιοντίτζελ. Επιπλέον, κανένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν ισχυρίστηκε στο πλαίσιο της έρευνας ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας έχει οποιαδήποτε συμβατική σχέση με τους παραγωγούς βιοντίτζελ.
- (37) Η ισχύουσα νομοθεσία επιβάλλει στους προμηθευτές βιοντίτζελ που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτό το πρόγραμμα την υποχρέωση να παραδίδουν τον μεθυλεστέρα φοινικέλαιου στις διορισθείσες ως «Petrofuel Entity» (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 45 και 46 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού) εταιρείες Pertamina και AKR, οι οποίες το αναμειγνύουν στη συνέχεια με ορυκτό ντίτζελ για τη λήψη ντίτζελ B20. Η ισχύουσα νομοθεσία παρέχει στους παραγωγούς βιοντίτζελ που συμμετέχουν σε αυτό το πρόγραμμα το δικαίωμα να λαμβάνουν α) την πληρωμή για το βιοντίτζελ από τις εταιρείες ανάμειξης· και β) τα πρόσθετα χρήματα από το ταμείο OPPF. Οι παραγωγοί βιοντίτζελ δεν υπέχουν συμβατικές υποχρεώσεις έναντι της κυβέρνησης της Ινδονησίας ούτε έναντι του ταμείου OPPF, παρά μόνο το καθήκον συμμόρφωσης με την υποχρέωση που έχει υποβληθεί σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες και για την οποία λαμβάνουν αποζημίωση. Ελλείψει αμοιβαίας συμβατικής υποχρέωσης, τα χρήματα που διατίθενται από το ταμείο OPPF δεν αποτελούν, ως εκ τούτου, μέρος σύμβασης εξ επαχθούς αιτίας (όπως η αγορά βιοντίτζελ από την κυβέρνηση έναντι τιμήματος). Με απλά λόγια, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επιβάλλει σε κάθε παραγωγό βιοντίτζελ που συμμετέχει στο πρόγραμμα την υποχρέωση να πωλεί συγκεκριμένες ποσότητες βιοντίτζελ στην Pertamina ή στην AKR σε δεδομένη τιμή (τιμή αναφοράς του ορυκτού ντίτζελ) και η κυβέρνηση της Ινδονησίας παρέχει πρόσθετα κεφάλαια απευθείας στους παραγωγούς βιοντίτζελ. Δεδομένου ότι ο σκοπός και το πλαίσιο του προγράμματος είναι η παροχή κινήτρων για τη χρήση του βιοντίτζελ στην εγχώρια αγορά, η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν αγοράζει βιοντίτζελ απευθείας και το χρησιμοποιεί στη συνέχεια για κυβερνητικούς σκοπούς ή το μεταπωλεί στην αγορά. Αντιθέτως, η κυβέρνηση της Ινδονησίας στηρίζει τις πωλήσεις βιοντίτζελ παρέχοντας πρόσθετα κεφάλαια στους παραγωγούς βιοντίτζελ ακόμη και σε συναλλαγές με ιδιωτικούς φορείς (όπως η AKR). Ούτε η κυβέρνηση της Ινδονησίας ούτε οι παραγωγοί-εξαγωγείς προσκόμισαν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η Pertamina και η AKR είναι εν προκειμένω δημόσιοι φορείς. Είναι φορείς εκμετάλλευσης οι οποίοι συμμετέχουν εθελοντικά σε αυτό το πρόγραμμα.

- (38) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέτασε το πρόγραμμα εντός αυτού του πλαισίου και διαπίστωσε ότι οι εκταμιεύσεις του ταμείου OPPF υπέρ των παραγωγών βιοντίζελ δεν μπορούν να χαρακτηριστούν πληρωμές που οφείλονται στο πλαίσιο σύμβασης αγοράς μεταξύ της κυβέρνησης της Ινδονησίας και των παραγωγών βιοντίζελ αλλά συνιστούν άμεση μεταφορά κεφαλαίων, όπως συνάχθηκε στην αιτιολογική σκέψη 69 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (39) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας, η Wilmar, οι PT Pelita Agung Agrindustri και PT Permata Hijau Palm Oleo (από κοινού «όμιλος Permata») και η PT Ciliandra Perkasa ισχυρίστηκαν ότι οι πληρωμές από το ταμείο OPPF δεν μπορούν να θεωρηθούν χρηματοδοτική συνεισφορά. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, αυτό οφείλεται στο ότι το ταμείο OPPF χρηματοδοτείται από την εισπραξη της εισφοράς κατά την εξαγωγή που επιβάλλεται στο φοινικέλαιο και στα παράγωγα προϊόντα και, συνεπώς, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι ιδιωτικά χρηματοδοτούμενο.
- (40) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι ο ισχυρισμός αυτός είχε προβληθεί ήδη από την κυβέρνηση της Ινδονησίας μετά τα προσωρινά μέτρα και είχε εξεταστεί από την Επιτροπή (αιτιολογικές σκέψεις 30 έως 33 ανωτέρω). Τα μέρη δεν προσκόμισαν νέα αποδεικτικά στοιχεία προς επίρρωση των επαναλαμβανόμενων επιχειρημάτων τους. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματα που συνάχθηκαν στις εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις και απέρριψε αυτόν τον ισχυρισμό.
- (41) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας, η PT Ciliandra Perkasa και ο όμιλος Permata ισχυρίστηκαν ότι ήταν σφάλμα της Επιτροπής να επιβεβαιώσει τα πορίσματα βάσει των οποίων τα κεφάλαια του ταμείου OPPF είναι δημόσια χρήματα και δεν προέρχονται από πηγές του ιδιωτικού τομέα για τους λόγους που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 32. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, αυτό οφείλεται στο ότι οι ισχύουσες διατάξεις του κανονισμού του υπουργού Οικονομικών (ΕΚ) αριθ. 133/2015 και του προεδρικού διατάγματος αριθ. 66 του 2018 ορίζουν 1) ότι το ταμείο OPPF χρηματοδοτείται αποκλειστικά από την εισπραξη της εισφοράς κατά την εξαγωγή και 2) ότι τα κεφάλαια αυτά χρησιμοποιούνται μόνο για συγκεκριμένες εκταμιεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της καταβολής επιχορηγήσεων στους παραγωγούς βιοντίζελ.
- (42) Όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 31 ανωτέρω, στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου, η Επιτροπή ζήτησε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας να παράσχει στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πληρωμές της εισφοράς κατά την εξαγωγή συνυπολογίζονται στον προϋπολογισμό. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο προς επίρρωση του ισχυρισμού της βάσει του οποίου τα κεφάλαια του ταμείου OPPF δεν αποτελούν μέρος του κρατικού προϋπολογισμού.
- (43) Σε κάθε περίπτωση, τα ανωτέρω δεν ασκούν επιρροή στο συμπέρασμα ότι τα κεφάλαια του ταμείου OPPF συνιστούν δημόσια κεφάλαια όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 63 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού. Τα κεφάλαια εισπράττονται σύμφωνα με μια υποχρεωτική εισφορά κατά την εξαγωγή. Συνεπώς, σε αντίθεση με μια κατάσταση στην οποία ιδιωτικοί φορείς αποφασίζουν ελεύθερα σχετικά με την εισπραξη ιδιωτικών κεφαλαίων για μια συγκεκριμένη χρήση, στην παρούσα περίπτωση η κυβέρνηση της Ινδονησίας επιβάλλει σε ορισμένους παραγωγούς (συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των παραγωγών βιοντίζελ) την υποχρέωση να καταβάλλουν την εισφορά κατά την εξαγωγή.
- (44) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας, η PT Ciliandra Perkasa, ο όμιλος Permata και η Wilmar ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή χαρακτήρισε εσφαλμένα τις πληρωμές του ταμείου OPPF ως επιχορήγηση, ενώ θα έπρεπε να χαρακτηριστούν ως αγορά βιοντίζελ. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στην έρευνα, ομοίως εσφαλμένη ήταν η παραδοχή της Επιτροπής ότι δεν υφίσταται συμβατική σχέση μεταξύ των παραγωγών βιοντίζελ και του ταμείου OPPF. Προς επίρρωση του ισχυρισμού της, η Wilmar υπέβαλε επίσης αντίγραφα των συμφωνιών της με το ταμείο OPPF. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, οι πληρωμές του ταμείου OPPF θα πρέπει να θεωρηθούν τίμημα για την αγορά αγαθών (συγκεκριμένα βιοντίζελ) διότι η Pertamina είναι κρατική επιχείρηση και, συνεπώς, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ενιαία οικονομική οντότητα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, η οποία είναι ο τελικός αγοραστής του βιοντίζελ.
- (45) Η Επιτροπή έκρινε ότι οι συμβάσεις θα έπρεπε να έχουν υποβληθεί νωρίτερα, προκειμένου να διενεργηθεί δέουσα επαλήθευση. Ακόμη και αν αναγνωριστεί ότι υπάρχουν σε ισχύ συμβάσεις μεταξύ του ταμείου OPPF και των παραγωγών βιοντίζελ, η Επιτροπή επισήμανε ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, οι συμβάσεις αυτές δεν δημιουργούν συμβατική υποχρέωση των παραγωγών βιοντίζελ έναντι του ταμείου OPPF. Αντιθέτως, όπως εξήγησε η κυβέρνηση της Ινδονησίας, στις συμβάσεις αυτές απλώς επαναλαμβάνεται η νομική υποχρέωση την οποία υπέχει το ταμείο OPPF να καταβάλει τη διαφορά μεταξύ της τιμής που καταβάλλεται από τις εταιρείες ανάμειξης και της τιμής αναφοράς του βιοντίζελ αφού ο σχετικός παραγωγός βιοντίζελ παραδώσει το βιοντίζελ στην Pertamina. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε κανένα σημείο αυτών των συμβάσεων δεν αναφέρεται ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας αγοράζει βιοντίζελ και ότι οι πληρωμές πραγματοποιούνται για τον λόγο αυτόν. Αντιθέτως, μάλιστα, η ισχύουσα σύμβαση μεταξύ του ταμείου OPPF και των παραγωγών βιοντίζελ δεν αναφέρεται σε αγορά βιοντίζελ που πραγματοποιείται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, αλλά περιέχει τους όρους σύμφωνα με τους οποίους η κυβέρνηση της Ινδονησίας διαδίδει τα λεγόμενα «κεφάλαια χρηματοδότησης του βιοντίζελ» στους παραγωγούς βιοντίζελ. Πιο συγκεκριμένα, οι συμβάσεις ορίζουν ότι το ταμείο OPPF παρέχει χρηματοδότηση στους παραγωγούς βιοντίζελ αφού αυτοί παραδώσουν το βιοντίζελ σε μία από τις εταιρείες ανάμειξης και επαληθευτεί η παράδοση.
- (46) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι η ύπαρξη συμβάσεων μεταξύ του ταμείου OPPF και των παραγωγών βιοντίζελ δεν μεταβάλλει το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή, σύμφωνα με το οποίο οι πληρωμές του ταμείου OPPF συνιστούν επιχορήγηση. Και τούτο διότι μεταξύ της Pertamina και των προμηθευτών βιοντίζελ ισχύουν μόνο συμβάσεις με αμοιβαίες υποχρεώσεις (δηλαδή παράδοση των αγαθών και καταβολή της τιμής). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή απέρριψε αυτόν τον ισχυρισμό.

- (47) Για τους λόγους που εκτίθενται κατωτέρω, η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός σύμφωνα με τον οποίο θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι η Pertamina και η κυβέρνηση της Ινδονησίας αποτελούν ενιαία οικονομική οντότητα.
- (48) Όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 53 και 54, πέραν του ότι είναι κρατική επιχείρηση, δεν υπάρχει άλλο στοιχείο που να αποδεικνύει ότι η Pertamina είναι δημόσιος οργανισμός και, συνεπώς, μέρος της κυβέρνησης. Επιπλέον, στον ισχυρισμό της η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν ανέφερε ότι η Pertamina δεν είναι η μόνη εταιρεία ανάμειξης που υπόκειται στην υποχρέωση ανάμειξης, αλλά ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας στην ίδια υποχρέωση υπόκειται και η AKR. Παράλληλα, η AKR, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 37 ανωτέρω, είναι ιδιωτική εταιρεία. Τόσο η AKR όσο και η Pertamina εκπληρώνουν την υποχρέωση ανάμειξης δυνάμει των ίδιων νομικών πράξεων και στο πλαίσιο του ίδιου συστήματος. Κατά συνέπεια, βάσει της υποχρέωσης ανάμειξης, η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν αγοράζει το βιοντίζελ, εκτός εάν η κυβέρνηση της Ινδονησίας εκτιμά επίσης ότι η AKR θα πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί μέρος της ίδιας οικονομικής οντότητας.
- (49) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή ενέμεινε στο συμπέρασμά της σύμφωνα με το οποίο η Pertamina, παρά το γεγονός ότι είναι κρατική επιχείρηση, ενεργεί ως φορέας της αγοράς που αγοράζει βιοντίζελ από τους παραγωγούς βιοντίζελ, προκειμένου να το αναμειξει με ορυκτό ντίζελ το οποίο πωλείται στη συνέχεια από την Pertamina.
- (50) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ενέμεινε επίσης στο συμπέρασμά της σύμφωνα με το οποίο οι πληρωμές που πραγματοποιούνται από τον οργανισμό διαχείρισης του ταμείου OPPF συνιστούν επιχορήγηση. Όπως εξηγήθηκε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, ούτε στην ισχύουσα νομοθεσία ούτε στις συμβάσεις μεταξύ του ταμείου OPPF και των εταιρειών ανάμειξης προβλέπονται αμοιβαίες υποχρεώσεις. Αντιθέτως, στη συνολική δομή της υποχρέωσης ανάμειξης οι μόνες αμοιβαίες υποχρεώσεις είναι μεταξύ των παραγωγών βιοντίζελ (που υποχρεούνται να προμηθεύουν το βιοντίζελ) και των εταιρειών ανάμειξης (που υποχρεούνται να καταβάλλουν μια τιμή). Επομένως, κατά την άποψη της Επιτροπής, ο οργανισμός διαχείρισης του ταμείου OPPF εκταμιεύει τα χρήματα χωρίς να αναμένει κάποιο αντάλλαγμα. Ως εκ τούτου, οι καταβολές από το ταμείο OPPF μπορούν να χαρακτηριστούν επιχορηγήσεις.
- (51) Η Wilmar, ο όμιλος Permata και η PT Ciliandra Perkasa ισχυρίστηκαν επιπλέον ότι η Pertamina, η οποία ανήκει εξολοκλήρου στο κράτος, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί δημόσιο οργανισμό. Κανένας από τους συμμετέχοντες στην έρευνα δεν υπέβαλε κάποιο στοιχείο προς επίρρωση του ισχυρισμού αυτού.
- (52) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι για να θεωρηθεί η Pertamina δημόσιος οργανισμός για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας (ο οποίος αγοράζει βιοντίζελ από κοινού με τον οργανισμό διαχείρισης του ταμείου OPPF), η κυβέρνηση της Ινδονησίας θα έπρεπε να έχει προβάλει τον ισχυρισμό αυτό σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας έρευνας και θα έπρεπε να έχει δώσει εντολή στην Pertamina να συνεργαστεί και να συμμετάσχει στην έρευνα.
- (53) Η Επιτροπή έκρινε ότι η κρατική ιδιοκτησία δεν ισοδυναμεί αυτή καθαυτή με την έννοια του «δημόσιου οργανισμού». Όπως εξηγήθηκε ήδη στην αιτιολογική σκέψη 55 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο του ΠΟΕ στην έκθεση για την υπόθεση ΗΠΑ - δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί (Κίνα), έκρινε ότι ο όρος «δημόσιος οργανισμός» σημαίνει μια οντότητα που «κατέχει, ασκεί ή είναι επιφορτισμένη με κυβερνητική εξουσία»⁽⁸⁾. Απλές επίσημες ενδείξεις ελέγχου (όπως η κρατική ιδιοκτησία) δεν επαρκούν για να διαπιστωθεί η ύπαρξη δημόσιου οργανισμού⁽⁹⁾.
- (54) Κανένα από τα μέρη δεν τεκμηρίωσε τους ισχυρισμούς του αναλύοντας με ποιον τρόπο είναι η Pertamina επιφορτισμένη με κυβερνητική εξουσία. Η Επιτροπή επισήμανε ότι η Pertamina, όπως και η AKR, πρέπει να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υποχρέωση ανάμειξης. Ωστόσο, η συμμόρφωση με μια νομική απαίτηση δεν σημαίνει ότι μια οντότητα έχει επιφορτιστεί με δημόσια εξουσία. Επιπλέον, η Pertamina (όπως και η AKR) απλώς αγοράζει το βιοντίζελ και δεν διαδραματίζει κανένα ρόλο στην εκταμίευση της επιχορήγησης υπέρ των παραγωγών βιοντίζελ.
- (55) Τέλος, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η AKR, μια ιδιωτική εταιρεία, υπάγεται στην ίδια υποχρέωση ανάμειξης και έχει τις ίδιες υποχρεώσεις με την Pertamina. Εάν γίνονταν δεκτοί οι ισχυρισμοί των συμμετεχόντων στην έρευνα, η Επιτροπή δεν θα είχε άλλη επιλογή από το να διαπιστώσει ότι και η AKR είναι δημόσιος οργανισμός, επιφορτισμένος με κυβερνητική εξουσία. Ωστόσο, σε αντίθεση με το ίδιο τους το σκεπτικό, κανένας από τους συμμετέχοντες στην έρευνα δεν προέβαλε τέτοιον ισχυρισμό. Πράγματι, τα μέρη δεν αναφέρονται στον τρόπο με τον οποίο ο ισχυρισμός τους περί από κοινού αγοράς βιοντίζελ από την Pertamina και το ταμείο OPPF συμφωνεί με το σύστημα που εφαρμόζονταν στην ιδιωτικής ιδιοκτησίας AKR. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απέρριψε τον ισχυρισμό.

⁽⁸⁾ Έκθεση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου, ΗΠΑ – Οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα, WT/DS379/AB, 11 Μαρτίου 2011, παράγραφος 317. Βλέπε επίσης την έκθεση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου, ΗΠΑ – Μέτρα αντισταθμιστικών δασμών για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα, WT/DS437/AB/RW, εκδόθηκε στις 16 Ιουλίου 2019, παράγραφος 5.96.

⁽⁹⁾ Έκθεση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου, ΗΠΑ – Οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα, WT/DS379/AB, 11 Μαρτίου 2011, παράγραφος 318.

- (56) Επιπλέον, η Wilmar ισχυρίστηκε ότι, ακόμη και αν η Pertamina δεν θεωρείτο δημόσιος οργανισμός, στις εταιρείες ανάμειξης έχει ανατεθεί ή δοθεί εντολή από την κυβέρνηση της Ινδονησίας να αγοράζουν βιοντίζελ για λογαριασμό της κυβέρνησης και/ή στους προμηθευτές βιοντίζελ έχει ανατεθεί ή δοθεί εντολή να πωλούν βιοντίζελ στις εταιρείες ανάμειξης. Η Wilmar δεν υπέβαλε κανένα στοιχείο προς επίρρωση του ισχυρισμού αυτού. Πράγματι, από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει αντιθέτως ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας εφαρμόζεται ένα πρόγραμμα στο πλαίσιο του οποίου οι εταιρείες ανάμειξης και οι παραγωγοί βιοντίζελ συμμετέχουν πρόθυμα στο πλαίσιο όπου η κυβέρνηση της Ινδονησίας επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις ανάμειξης και η κυβέρνηση της Ινδονησίας παρεμβαίνει οικονομικά ώστε να μετριάσει την επιβάρυνση που απορρέει από την υποχρέωση ανάμειξης.
- (57) Η Επιτροπή επισήμανε ότι η απλή ύπαρξη υποχρέωσης ανάμειξης επιβάλλει νομική υποχρέωση αγοράς βιοντίζελ, αλλά δεν συνεπάγεται ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας αγοράζει βιοντίζελ στην αγορά. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας απλώς επιβάλλει το ποσοστό του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που πρέπει να αναμειγνύεται με ορυκτό ντίζελ. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν αγοράζει μεθυλεστέρα φοινικέλαιου ούτε έχει πρόθεση να τον αγοράσει.
- (58) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απέρριψε και αυτόν τον ισχυρισμό.

3.1.2. Όφελος

- (59) Όλοι οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν ότι ακόμη και αν η Επιτροπή χαρακτήρισε ορθώς τις πληρωμές που λήφθηκαν από το ταμείο OPPF ως επιχορήγηση, η εκτίμησή της περί ύπαρξης οφέλους ήταν εσφαλμένη.
- (60) Συνοπτικά, οι παραγωγοί-εξαγωγείς υποστήριξαν ότι επειδή το ταμείο OPPF χρηματοδοτείται αποκλειστικά από την εισφορά κατά την εξαγωγή την οποία καταβάλλουν, μεταξύ άλλων, οι παραγωγοί βιοντίζελ, οι εν λόγω παραγωγοί δεν αποκομίζουν όφελος διότι καταβάλλουν στο ταμείο περισσότερα χρήματα από αυτά που λαμβάνουν από αυτό. Σύμφωνα με τους παραγωγούς-εξαγωγείς, το ταμείο OPPF είναι ιδιωτικά χρηματοδοτούμενο και, επομένως, η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αφαιρέσει τα ποσά που καταβλήθηκαν στο ταμείο OPPF σε επίπεδο ομίλου. Επιπλέον, οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αφαιρέσει το ποσό της καταβληθείσας εισφοράς κατά την εξαγωγή για κάθε προϊόν που υπόκειται σε αυτήν, και όχι μόνο το ποσό της εισφοράς που καταβλήθηκε για την εξαγωγή βιοντίζελ.
- (61) Για τους κατωτέρω λόγους, η Επιτροπή διαφώνησε με τον ισχυρισμό αυτόν.
- (62) Πρώτον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι όλες οι εταιρείες που συμμετέχουν στην αξιακή αλυσίδα του ακατέργαστου φοινικέλαιου, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών βιοντίζελ, υποχρεούνται να καταβάλλουν την εισφορά δυνάμει κανονιστικών διατάξεων. Όπως και στην περίπτωση της γενικής φορολογίας, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αξιακή αλυσίδα του ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν διαθέτουν διακριτική ευχέρεια ως προς τη συνεισφορά ή όχι στο ταμείο OPPF και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι το εν λόγω ταμείο είναι ιδιωτικά χρηματοδοτούμενο. Αντιθέτως, το ταμείο OPPF χρηματοδοτείται μέσω της κανονικής δημοσιονομικής δραστηριότητας και δραστηριότητας εισπραχής δημοσίων εσόδων της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Πράγματι, η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν προσκόμισε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα έσοδα που εισπράττονται μέσω της εισφοράς κατά την εξαγωγή καταλογίζονται άμεσα σε ειδικό λογαριασμό του ταμείου OPPF αντί του γενικού κρατικού προϋπολογισμού. Συνεπώς, η αφαίρεση των εισφορών κατά την εξαγωγή που καταβλήθηκαν από τους παραγωγούς βιοντίζελ για τη διαπίστωση της ύπαρξης οφέλους θα ήταν εξίσου ακατάλληλη με την αφαίρεση όλων των φόρων που καταβλήθηκαν από τους δικαιούχους.
- (63) Δεύτερον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι, σε κάθε περίπτωση, ο ισχυρισμός βάσει του οποίου οι παραγωγοί βιοντίζελ κατέβαλαν περισσότερα χρήματα στο ταμείο OPPF από αυτά που έλαβαν είναι αντικειμενικά εσφαλμένος. Ο ισχυρισμός αυτός βασίζεται στην πραγματικότητα στη συνολική εισφορά κατά την εξαγωγή η οποία καταβλήθηκε σε επίπεδο ομίλου και για όλα τα προϊόντα που υπόκεινται στην εισφορά κατά την εξαγωγή. Ωστόσο, εάν ληφθεί υπόψη μόνο η εισφορά που καταβλήθηκε από τους παραγωγούς-εξαγωγείς (μεμονωμένα, όχι σε επίπεδο ομίλου) για το βιοντίζελ, τα ποσά που καταβλήθηκαν στο ταμείο OPPF είναι χαμηλότερα από τα ποσά που λήφθηκαν υπό τη μορφή επιχορηγήσεων από το εν λόγω ταμείο.
- (64) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας και οι παραγωγοί-εξαγωγείς Wilmar, όμιλος Permata και PT Ciliandra Perkasa υποστήριξαν επιπλέον ότι ήταν εσφαλμένη η διαπίστωση της Επιτροπής βάσει της οποίας το πρόγραμμα αυτό χορηγεί όφελος υπέρ των παραγωγών βιοντίζελ. Και τούτο διότι, ελλείψει των πληρωμών του ταμείου OPPF, οι εταιρείες ανάμειξης θα αναγκάζονταν να αγοράσουν το βιοντίζελ στην τιμή αναφοράς του. Συνεπώς, οι παραγωγοί βιοντίζελ θα λάμβαναν το ίδιο ποσό χρημάτων με αυτό που λαμβάνουν σήμερα και, ως εκ τούτου, δεν βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν σε διαφορετική περίπτωση.

- (65) Η Επιτροπή διαφώνησε με τον ισχυρισμό αυτόν. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το ορθό αντιπαράδειγμα δεν είναι ότι απουσία του ταμείου OPPF οι εταιρείες ανάμειξης θα κατέβαλλαν την τιμή αναφοράς του βιοντίζελ. Ένας από τους στόχους πολιτικής του ταμείου OPPF και ο σκοπός της υποχρέωσης ανάμειξης είναι η προώθηση της χρήσης βιοντίζελ στην Ινδονησία (αντί της χρήσης ορυκτού ντίζελ). Δεδομένου ότι η τιμή του ορυκτού ντίζελ είναι συνήθως χαμηλότερη από την τιμή του βιοντίζελ, η κυβέρνηση της Ινδονησίας παρεμβαίνει για να διευκολύνει την πώληση βιοντίζελ από τους παραγωγούς βιοντίζελ. Παράλληλα, οι πληρωμές αυτές συμβάλλουν στην εκπλήρωση των απαιτήσεων υποχρεωτικής ανάμειξης. Απλώς και μόνο η ύπαρξη του προγράμματος του OPPF δείχνει ότι οι συνήθεις συνθήκες της αγοράς δεν θα ήταν ευνοϊκές για την τιμή αναφοράς του βιοντίζελ, η οποία χρησιμοποιείται για τη συμπλήρωση των συναλλαγών μεταξύ των Pertamina/AKR και των παραγωγών βιοντίζελ. Ως εκ τούτου, χωρίς την υποχρέωση ανάμειξης, οι εταιρείες ανάμειξης δεν θα είχαν κανένα κίνητρο να αγοράσουν βιοντίζελ. Απουσία του ταμείου OPPF και των πληρωμών του, δεν θα υπήρχαν εγχώριες πωλήσεις βιοντίζελ. Οι παραγωγοί βιοντίζελ θα έπρεπε να ανταγωνιστούν τους παραγωγούς ορυκτού ντίζελ. Εάν δεν υπήρχε το ταμείο OPPF και το πρόγραμμα που έθεσε σε εφαρμογή η κυβέρνηση της Ινδονησίας, οι παραγωγοί βιοντίζελ δεν θα λάμβαναν τα πρόσθετα κεφάλαια στο επίπεδο της τιμής αναφοράς του βιοντίζελ που έχει καθοριστεί από την κυβέρνηση της Ινδονησίας.
- (66) Κατά την άποψη της Επιτροπής, βάσει του ορθού αντιπαδείγματος, οι παραγωγοί βιοντίζελ θα ήταν σε χειρότερη κατάσταση απ' ό,τι κατά τη διάρκεια και μετά την περίοδο έρευνας. Για τους παραγωγούς βιοντίζελ η υποχρέωση ανάμειξης συνεπάγεται στην ουσία την ύπαρξη προβλέψιμης και αξιόπιστης πηγής εισοδήματος μέσω εγγυημένων πωλήσεων. Επιπλέον, τα συνολικά έσοδα από τις εγχώριες πωλήσεις, ήτοι το ποσό που καταβάλλεται από τις εταιρείες ανάμειξης στην επιχορήγηση που διατίθεται από το ταμείο OPPF, καθορίζονται εκ των προτέρων από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, θωρακίζοντας αποτελεσματικά τους προμηθευτές βιοντίζελ από τις συνήθεις διακυμάνσεις των τιμών με τις οποίες θα βρίσκονταν διαφορετικά αντιμέτωποι σε μια ελεύθερη αγορά, εφόσον υπήρχε.
- (67) Εν προκειμένω, η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι ο υπολογισμός της τιμής αναφοράς για το βιοντίζελ που καταβάλλεται σε ανεξάρτητους προμηθευτές δεν αντικατοπτρίζει τη ζήτηση και προσφορά υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς χωρίς παρέμβαση της κυβέρνησης. Πράγματι, η Pertamina, ανεξάρτητα από το αν έλαβε όφελος ή όχι, δεν ήταν πρόθυμη να καταβάλει την τιμή αναφοράς για το βιοντίζελ, αλλά μόνο μια χαμηλότερη τιμή. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώθηκε επίσης από την κυβέρνηση της Ινδονησίας κατά τον επιτόπιο έλεγχο, στο πλαίσιο του οποίου εξήγησε ότι εάν η Pertamina αγόραζε βιοντίζελ στην τιμή αναφοράς του βιοντίζελ, θα κατέγραφε ζημία. Η δήλωση αυτή απέδειξε ότι, σε μη στρεβλωμένες συνθήκες της αγοράς, η αγοραία τιμή για το βιοντίζελ θα ήταν σημαντικά χαμηλότερη από την τιμή αναφοράς του βιοντίζελ, η οποία καθορίζεται επί του παρόντος από την κυβέρνηση της Ινδονησίας.
- (68) Η Επιτροπή συνήγαγε από τη δήλωση της κυβέρνησης της Ινδονησίας ότι κανένας αγοραστής –όπως και η Pertamina– δεν θα ήταν σε θέση να ασκεί επικερδή δραστηριότητα εάν η τιμή του βιοντίζελ ήταν η τιμή αναφοράς που καθορίζεται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας. Ως εκ τούτου, είτε δεν θα πωλείτο βιοντίζελ στην Ινδονησία και, συνεπώς, δεν θα υπήρχαν έσοδα για τους παραγωγούς βιοντίζελ, είτε οι τιμές του βιοντίζελ θα ήταν χαμηλότερες από το επίπεδο που καθορίζεται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας. Δεδομένου ότι στην Ινδονησία η κυβέρνηση της Ινδονησίας καθορίζει και εφαρμόζει υποχρέωση ανάμειξης (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 49 και 50 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού), το πρώτο σενάριο είναι πολύ απίθανο να συμβεί. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεώρησε ότι –ελλείψει του υπό ανάλυση καθεστώτος– το πιο πιθανό αντιπαράδειγμα ήταν ότι οι τιμές του βιοντίζελ θα ήταν χαμηλότερες.
- (69) Ειδικότερα, η Επιτροπή παρατήρησε ότι οι τιμές αναφοράς που χρησιμοποιούνται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας για τον καθορισμό του ποσού της επιχορήγησης που διατίθεται από το ταμείο OPPF δεν είναι ενδεικτικές μιας αγοραίας τιμής, καθώς ο τύπος υπολογισμού τους δεν βασίζεται σε μια μη στρεβλωμένη πραγματικότητα της αγοράς. Αυτό οφείλεται, αφενός, στο ότι ολόκληρη η αγορά, τόσο προηγούμενου όσο και επόμενου σταδίου, είναι στρεβλωμένη και δεν μπορεί, συνεπώς, να είναι αντιπροσωπευτική κανονικών, ανταγωνιστικών συνθηκών αγοράς. Αφετέρου, η Επιτροπή έκρινε ότι το ποσό του κόστους μετατροπής που υπολογίστηκε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας στο πλαίσιο του χρησιμοποιούμενου τύπου για τον υπολογισμό της τιμής αναφοράς για το βιοντίζελ (η μέση εγχώρια τιμή για το ακατέργαστο φοινικέλαιο συν ένα τέλος μετατροπής ύψους 100 USD ανά τόνο) είναι υπερβολικό. Η Επιτροπή επαλήθευσε το πραγματικό κόστος μεταποίησης για ορισμένους από τους παραγωγούς-εξαγωγείς και παρατήρησε ότι ο υπολογισμός της κυβέρνησης της Ινδονησίας υπερεκτιμά το κόστος αυτό. Το εν λόγω πραγματικό κόστος μεταποίησης ανερχόταν, κατά μέσο όρο, σε ένα ποσό μεταξύ 60 και 80 USD ανά τόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας ⁽¹⁰⁾.
- (70) Ως εκ τούτου, ακόμη και αν η Επιτροπή έκανε δεκτό τον ισχυρισμό ότι οι συνδυασμένες πληρωμές των εταιρειών ανάμειξης και του ταμείου OPPF συνιστούν καταβολή της τιμής του βιοντίζελ, κάτι που δεν ισχύει, η Επιτροπή θα έπρεπε ωστόσο να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η «τιμή» που καταβλήθηκε στους προμηθευτές βιοντίζελ ήταν υπερβολική.

⁽¹⁰⁾ Η Επιτροπή επισήμανε ότι ένας παραγωγός-εξαγωγέας ανέφερε υψηλότερο κόστος μετατροπής για μία από τις εγκαταστάσεις του. Ο συγκεκριμένος παραγωγός εξήγησε ότι αυτό οφείλεται στο ότι η εγκατάσταση είναι καινούργια και η απόσβεση έχει σημαντικό αντίκτυπο στο κόστος. Ωστόσο, εξήγησε περαιτέρω ότι το κόστος των άλλων εγκαταστάσεών του είναι αντιπροσωπευτικότερο. Το συγκεκριμένο κόστος κυμαίνεται στο προαναφερόμενο εύρος. Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη αυτό το κόστος, το οποίο είναι ωστόσο χαμηλότερο από το κόστος μετατροπής που υπολογίστηκε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας.

- (71) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ύπαρξη του προγράμματος θέτει τους παραγωγούς βιοντίζελ σε καλύτερη κατάσταση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν διαφορετικά και, επομένως, τους χορηγεί όφελος.
- (72) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας και όλοι οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν επίσης ότι ακόμη κι αν υπήρχε όφελος, αυτό μετακυλιόταν πλήρως στις εταιρείες ανάμειξης (Pertamina και AKR). Και τούτο διότι οι παραγωγοί βιοντίζελ εξασφαλίζουν κατά τους ισχυρισμούς την αγοραία τιμή για το βιοντίζελ, ενώ οι εταιρείες ανάμειξης επωφελούνται από την αγορά του σε χαμηλότερη τιμή (συγκεκριμένα, στην τιμή αναφοράς για το ορυκτό ντίζελ).
- (73) Η Επιτροπή δεν συμφώνησε με τον ισχυρισμό αυτό. Όπως αναλύθηκε ήδη στις αιτιολογικές σκέψεις 195 έως 201 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, και εξετάστηκε επίσης στην αιτιολογική σκέψη 67, η Επιτροπή έκρινε ότι στην Ινδονησία δεν υπάρχει πραγματική τιμή της αγοράς για το βιοντίζελ, καθώς η κυβέρνηση της Ινδονησίας ρυθμίζει και στρεβλώνει ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα ακατέργαστου φοινικέλαιου-βιοντίζελ. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η μόνη τιμή που υπάρχει στην αγορά είναι αυτή που καταβαλλόταν από τις εταιρείες ανάμειξης (συγκεκριμένα, η τιμή αναφοράς για το ορυκτό ντίζελ).
- (74) Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το πρόγραμμα ωφελεί τις εταιρείες ανάμειξης, οι οποίες καταβάλλουν εντέλει χαμηλότερη τιμή για το βιοντίζελ που αγοράζουν, η Επιτροπή επισήμανε ότι το ζήτημα του αν η Pertamina ή η AKR επωφελούνται (επίσης) από το πρόγραμμα αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας έρευνας, διότι δεν είναι παραγωγοί-εξαγωγείς του υπό εξέταση προϊόντος.
- (75) Μετά την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας, η PT Ciliandra Perkasa, ο όμιλος Permata και η Wilmar ισχυρίστηκαν ότι ήταν εσφαλμένη η διαπίστωση της Επιτροπής ότι το ταμείο OPPF χορηγεί όφελος στους παραγωγούς βιοντίζελ για τους εξής λόγους:
- α) το αντιπαράδειγμα που προσδιορίστηκε από την Επιτροπή είναι εσφαλμένο στο μέτρο που διαπιστώνει ότι απουσία του ταμείου OPPF οι παραγωγοί βιοντίζελ θα λάμβαναν χαμηλότερη τιμή για το βιοντίζελ τους. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, απουσία του ταμείου OPPF και ελλείψει οποιασδήποτε νομικής υποχρέωσης των παραγωγών να πωλούν βιοντίζελ στην εγχώρια αγορά, οι παραγωγοί βιοντίζελ απλώς θα μεγιστοποιούσαν το κέρδος τους και θα πραγματοποιούσαν πωλήσεις στην εξαγωγική αγορά· και
 - β) το κόστος μετατροπής το οποίο χρησιμοποίησε η κυβέρνηση της Ινδονησίας στον τύπο υπολογισμού της τιμής αναφοράς του βιοντίζελ δεν είναι υπερβολικό διότι δεν συνυπολογίζονται τα έξοδα πώλησης και τα γενικά διοικητικά έξοδα, ούτε το κέρδος.
- (76) Η Επιτροπή εξέτασε το αντιπαράδειγμα που παρουσιάζεται στην κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων και διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 65 ανωτέρω. Ωστόσο, η Επιτροπή έκρινε ότι ο ισχυρισμός που προβάλλεται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας επιβεβαιώνει περαιτέρω ότι το ταμείο OPPF χορηγεί όφελος στους παραγωγούς βιοντίζελ. Το επιχείρημα της κυβέρνησης της Ινδονησίας βασίζεται σε δύο κύρια στοιχεία: 1) οι παραγωγοί βιοντίζελ δεν υπέχουν νομική υποχρέωση να πωλούν βιοντίζελ στην εγχώρια αγορά· και 2) οι παραγωγοί βιοντίζελ είναι ορθολογικοί οικονομικοί φορείς οι οποίοι επιδιώκουν να μεγιστοποιήσουν το κέρδος τους.
- (77) Η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε τα δύο στοιχεία που επικαλέστηκε η κυβέρνηση της Ινδονησίας. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το γεγονός ότι παρά την έλλειψη σχετικής νομικής υποχρέωσης οι ορθολογικοί οικονομικοί φορείς όπως οι παραγωγοί βιοντίζελ αποφασίζουν να συμμετάσχουν στο καθεστώς του ταμείου OPPF συνιστά εμπειρική και αδιαμφισβήτητη απόδειξη ότι αυτή είναι η βέλτιστη επιλογή τους για την άσκηση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων.
- (78) Εάν, όπως ισχυρίστηκε η κυβέρνηση της Ινδονησίας, ισχυρισμός τον οποίο η Επιτροπή δεν είχε κανέναν λόγο να αμφισβητήσει, «οι ιδιωτικές ιδιοκτησίας παραγωγοί βιοντίζελ (πολλοί εκ των οποίων ανήκουν σε πολυεθνικούς ομίλους) έχουν ως στόχο τη μεγιστοποίηση της κερδοφορίας»⁽¹¹⁾, αυτό σημαίνει ότι η συμμετοχή στο καθεστώς του ταμείου OPPF είναι ο πιο επικερδής τρόπος τον οποίο έχουν στη διάθεσή τους για την άσκηση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων. Συνεπώς, στο πλαίσιο οποιουδήποτε αντιπαδείγματος, οι παραγωγοί βιοντίζελ θα ήταν σε χειρότερη κατάσταση. Εάν δεν ίσχυε κάτι τέτοιο, ένας ορθολογικός οικονομικός φορέας, ελεύθερος από οποιονδήποτε νομικό περιορισμό, θα είχε επιλέξει μια πιο επικερδή επιλογή αντί της συμμετοχής στο καθεστώς.
- (79) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι παραγωγοί βιοντίζελ βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση στο πλαίσιο αυτού του καθεστώτος ανεξάρτητα από το εναλλακτικό αντιπαράδειγμα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή επιβεβαίωσε το συμπέρασμά της ότι το ταμείο OPPF χορηγεί όφελος στους παραγωγούς βιοντίζελ.
- (80) Όσον αφορά τον ισχυρισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας ότι το κόστος μετατροπής που χρησιμοποιήθηκε στον τύπο υπολογισμού της τιμής αναφοράς του βιοντίζελ δεν είναι υπερβολικό, η Επιτροπή παρατήρησε ότι έκρινε ότι οι πληρωμές από το ταμείο OPPF στους παραγωγούς βιοντίζελ συνιστούν επιχορήγηση και δεν αποτελούν μέρος του τιμήματος για την αγορά βιοντίζελ. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη της Επιτροπής, το υπερβολικό ή μη ύψος αυτού του κόστους μετατροπής δεν ασκούσε επιρροή στον καθορισμό της ύπαρξης οφέλους.

⁽¹¹⁾ Παρατηρήσεις επί του εγγράφου κοινοποίηση γενικών τελικών πορισμάτων εξ ονόματος της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Ινδονησίας, 14 Οκτωβρίου 2019, παράγραφος 16.

- (81) Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν η Επιτροπή ακολουθούσε το σκεπτικό της κυβέρνησης της Ινδονησίας ότι δεν υπάρχει όφελος στη συγκεκριμένη περίπτωση διότι οι πληρωμές του ταμείου OPPF συνιστούν το τίμημα για την αγορά βιοντίζελ, η Επιτροπή παρατήρησε ότι το ποσό του κόστους μετατροπής δεν μεταβάλλεται τακτικά και έχει οριστεί σε 100 USD/τόνο από τις 21 Μαρτίου 2016. Η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου ότι το κόστος μετατροπής αναθεωρείται ετησίως. Ωστόσο, η Επιτροπή έκρινε ότι το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας αναθεώρησης δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα της αγοράς διότι το ποσό του κόστους μετατροπής είναι υψηλότερο από το πραγματικό κόστος το οποίο εσωμίζονται οι παραγωγοί βιοντίζελ όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 69.
- (82) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε επίσης ότι θεωρούσε μη αντιπροσωπευτικό το φάσμα του κόστους μετατροπής που συλλέχθηκε από την Επιτροπή. Εν προκειμένω, η Επιτροπή παρατήρησε καταρχάς ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία προς επίρρωση της δήλωσής της. Δεύτερον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι επαλήθευσε το κόστος αυτό στο πλαίσιο των επιτόπιων ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν στις εγκαταστάσεις ορισμένων παραγωγών βιοντίζελ. Για λόγους σαφήνειας, για τον υπολογισμό του κόστους αυτού η Επιτροπή αφαίρεσε την αξία της γλυκερίνης που παράγεται κατά τη διαδικασία του εξευγενισμού από ακατέργαστο φοινικέλαιο σε βιοντίζελ ⁽¹²⁾.
- (83) Με βάση τα ανωτέρω, ακόμη και αν η Επιτροπή έκανε δεκτό τον ισχυρισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας, σύμφωνα με τον οποίο οι πληρωμές του ταμείου OPPF αποτελούν το τίμημα για την αγορά βιοντίζελ, κάτι που δεν ισχύει, θα εξακολουθούσε να υπάρχει όφελος υπέρ των παραγωγών βιοντίζελ. Ακόμη και αν δεν υπήρχε η υποχρέωση ανάμειξης, οι παραγωγοί βιοντίζελ δεν θα λάμβαναν την πλήρη αποζημίωση που παρέχεται από το ταμείο OPPF.
- (84) Η Wilmar ισχυρίστηκε επιπλέον ότι η καθορισμένη τιμή αναφοράς για το εγχώριο βιοντίζελ Ινδονησίας αντικατοπτρίζει και ακολουθεί στενά τη δυναμική μιας μη στρεβλωμένης αγοράς. Η Επιτροπή παρατήρησε ότι η εγχώρια αγορά βιοντίζελ της Ινδονησίας είναι εξ ολοκλήρου ρυθμιζόμενη, από την τιμή του ακατέργαστου φοινικέλαιου μέχρι την τιμή και τη ζήτηση βιοντίζελ. Οι προμηθευτές βιοντίζελ είναι υποχρεωμένοι να πωλούν συγκεκριμένες ποσότητες σε συγκεκριμένη τιμή, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με έναν τύπο που έχει καθοριστεί εκ των προτέρων και βασίζεται σε στοιχεία που δεν συνάδουν με την πραγματικότητα της αγοράς. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ενέμεινε στο συμπέρασμά της ότι η τιμή αναφοράς που καθορίζεται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν αντικατοπτρίζει την τιμή που θα υπήρχε σε μη στρεβλωμένες συνθήκες της αγοράς. Και τούτο διότι η Επιτροπή έκρινε ότι η μόνη αξιόπιστη υποκατάστατη μεταβλητή για μια μη στρεβλωμένη τιμή στην εγχώρια αγορά είναι αυτή την οποία καταβάλλουν οι εταιρείες ανάμειξης. Συνεπώς, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε.
- (85) Μετά την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και η Wilmar ισχυρίστηκαν ότι ήταν εσφαλμένη η διαπίστωση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι το ταμείο OPPF χορηγεί όφελος και στις εταιρείες ανάμειξης. Και τούτο, σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, διότι το γεγονός ότι το ταμείο OPPF αποσκοπεί στη χορήγηση οφέλους (και) στις εταιρείες ανάμειξης σημαίνει ότι δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιχορήγηση.
- (86) Όπως εξηγείται στις αιτιολογικές σκέψεις 64 έως 74, η Επιτροπή έκρινε ότι το κατά πόσον οι εταιρείες ανάμειξης επωφελήθηκαν από το επίμαχο πρόγραμμα δεν ασκεί επιρροή για τον σκοπό της παρούσας έρευνας. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι το ταμείο OPPF παρέχει επιχορήγηση υπέρ των παραγωγών βιοντίζελ, μια επιχορήγηση η οποία, απουσία του προγράμματος, δεν θα λάμβανε χώρα. Συνεπώς, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε.

3.1.3. Χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του συνολικού ποσού του οφέλους

- (87) Όλοι οι παραγωγοί-εξαγωγείς υποστήριξαν ότι η Επιτροπή έσφαλε στον υπολογισμό του ποσού του οφέλους το οποίο προσπορίστηκαν οι παραγωγοί-εξαγωγείς, διότι στον υπολογισμό αυτό συμπεριλήφθηκε το χρηματικό ποσό το οποίο κατέβαλε το ταμείο OPPF ως επιστροφή εξόδων μεταφοράς. Σύμφωνα με τους παραγωγούς-εξαγωγείς, τα χρήματα αυτά αποτελούν απλώς επιστροφή εξόδων με τα οποία ήδη επιβαρύνθηκαν και, συνεπώς, δεν συνιστούν όφελος. Επιπλέον, ένας παραγωγός-εξαγωγέας ισχυρίστηκε ότι τα έξοδα αυτά πρέπει να χαρακτηριστούν ως πραγματοποιηθέντα έξοδα που είναι επιλέξιμα για το καθεστώς επιδοτήσεων και, συνεπώς, πρέπει να εξαιρεθούν δυνάμει του άρθρου 7 παράγραφος 1 στοιχείο α) του βασικού κανονισμού.

⁽¹²⁾ Η χημική αντίδραση που χρησιμοποιείται κατά τη διαδικασία εξευγενισμού παράγει γλυκερίνη ως υποπροϊόν. Η γλυκερίνη πωλείται στη συνέχεια στην αγορά και, επομένως, δεν αντιπροσωπεύει κόστος.

- (88) Για τους λόγους που εκτίθενται κατωτέρω, η Επιτροπή διαφώνησε με τον ισχυρισμό αυτό διότι δεν θεωρεί τα έξοδα μεταφοράς στα οποία υποβλήθηκαν οι παραγωγοί βιοντίζελ ως «κάθε τέλος για την υποβολή της σχετικής αίτησης και κάθε άλλο αναγκαίο έξοδο που πραγματοποιήθηκε με σκοπό την εξασφάλιση του δικαιώματος προς επιδότηση ή τη λήψη της επιδότησης».
- (89) Πρώτον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι στις κατευθύνσεις για τον υπολογισμό του ποσού της επιδότησης στις έρευνες με αντικείμενο την επιβολή αντισταθμιστικού δασμού («οι κατευθύνσεις») διευκρινίζεται ότι «τα μόνα τέλη ή έξοδα που μπορούν κανονικά να αφαιρεθούν είναι αυτά που καταβλήθηκαν απευθείας στο Δημόσιο κατά την περίοδο της έρευνας. Πρέπει να αποδειχθεί ότι η πληρωμή αυτή είναι υποχρεωτική για τη χορήγηση της επιδότησης. Συνεπώς, δεν αφαιρούνται πληρωμές σε ιδιώτες, π.χ. δικηγόρους ή λογιστές, κατά την υποβολή αίτησης για επιδότηση» ⁽¹³⁾.
- (90) Σε αντίθεση με τα όσα ορίζονται στις κατευθύνσεις, τα επίμαχα έξοδα μεταφοράς δεν καταβάλλονται απευθείας στην κυβέρνηση της Ινδονησίας αλλά σε ιδιωτικές εταιρείες. Ούτε εξήγησε ο παραγωγός-εξαγωγέας με ποιον τρόπο αυτά τα έξοδα μεταφοράς είναι «υποχρεωτικά» για τη λήψη της επιδότησης.
- (91) Δεύτερον, η Επιτροπή έκρινε ότι τα έξοδα μεταφοράς είναι έξοδα τα οποία επωμίζονται συνήθως οι παραγωγοί βιοντίζελ στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών τους με τις εταιρείες ανάμειξης. Τα έξοδα μεταφοράς αποτελούν συνήθως μέρος της τιμής/σύμβασης αγοράς και, ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι υπάρχει αντικειμενική αιτιολογία για την επιστροφή τους. Κατά συνέπεια, το χρηματικό ποσό που καταβλήθηκε από το ταμείο OPPF ως επιστροφή των εξόδων μεταφοράς συνιστά όφελος.
- (92) Με βάση τα ανωτέρω, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε και η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η επιστροφή των εξόδων μεταφοράς που πραγματοποιήθηκαν από τους παραγωγούς βιοντίζελ δεν πρέπει να αφαιρεθεί από τον υπολογισμό του οφέλους. Τα κεφάλαια που παρασχέθηκαν από τον οργανισμό διαχείρισης στους παραγωγούς βιοντίζελ καλύπτουν όχι μόνο τη διαφορά μεταξύ της τιμής αναφοράς του ορυκτού ντίζελ και της τιμής αναφοράς του βιοντίζελ, αλλά και τα έξοδα μεταφοράς, στο πλαίσιο της ίδιας επιχορήγησης.
- (93) Οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν επίσης ότι επιβαρύνονται με κόστος πίστωσης που σχετίζεται με τις πληρωμές του ταμείου OPPF. Σύμφωνα με τους παραγωγούς βιοντίζελ, αυτό οφείλεται στο ότι το ταμείο OPPF εκταμιεύει την επιχορήγηση αρκετούς μήνες μετά την έκδοση τιμολογίου από τους παραγωγούς προς τη σχετική εταιρεία ανάμειξης.
- (94) Η Επιτροπή διαφώνησε με τον ισχυρισμό αυτόν, καθώς ενέμεινε στο συμπέρασμά της σύμφωνα με το οποίο οι πληρωμές του ταμείου OPPF συνιστούν επιχορήγηση και όχι πληρωμή για την αγορά αγαθών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έκρινε ότι οι παραγωγοί-εξαγωγείς δεν θα έπρεπε να έχουν λάβει αυτές τις επιχορηγήσεις εξαρχής και ότι κανένα κόστος πίστωσης οποιουδήποτε είδους δεν μπορεί να συνδεθεί με αυτές τις επιχορηγήσεις.
- (95) Με βάση τα ανωτέρω, ο ισχυρισμός αυτός απορρίφθηκε και η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επικαλούμενο κόστος πίστωσης το οποίο επωμίστηκαν οι παραγωγοί βιοντίζελ δεν πρέπει να αφαιρεθεί από τον υπολογισμό του οφέλους.
- (96) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ενέμεινε στα συμπεράσματά της, βάσει των οποίων η στήριξη που παρασχέθηκε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας στον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ με την άμεση μεταφορά κεφαλαίων μέσω του «ταμείου επιδότησης βιοντίζελ» συνιστούσε αντισταθμίσιμη επιδότηση, όπως συνάχθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 80 έως 83 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (97) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας, η PT Ciliandra Perkasa, ο όμιλος Permata και η Wilmar ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή απέρριψε εσφαλμένα τον ισχυρισμό των παραγωγών-εξαγωγών σύμφωνα με τον οποίο η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει αφαιρέσει το κόστος μεταφοράς και το κόστος πίστωσης από τον υπολογισμό του οφέλους. Και τούτο, σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, διότι τα έξοδα αυτά είναι αναγκαία έξοδα που πραγματοποιούνται με σκοπό την εξασφάλιση της καταβολής της επιχορήγησης.
- (98) Η Επιτροπή ανέλυσε ήδη τον ισχυρισμό αυτό στην αιτιολογική σκέψη 89 ανωτέρω. Επιπλέον των όσων εξηγήθηκαν ήδη στην αιτιολογική σκέψη 91 ανωτέρω, η Επιτροπή επισήμανε ότι σύμφωνα με τις κατευθύνσεις «τα μόνα τέλη ή έξοδα που μπορούν κανονικά να αφαιρεθούν είναι αυτά που καταβλήθηκαν απευθείας στο Δημόσιο κατά την περίοδο της έρευνας». Στην παρούσα περίπτωση, το κόστος μεταφοράς δεν καταβάλλεται στο Δημόσιο, αλλά σε ιδιωτικούς φορείς, και στη συνέχεια επιστρέφεται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εμμένει στο συμπέρασμά της σύμφωνα με το οποίο το κόστος μεταφοράς δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως έξοδο που μπορεί να αφαιρεθεί σύμφωνα με τις κατευθύνσεις. Συνεπώς, ο ισχυρισμός απορρίπτεται.

⁽¹³⁾ EE C 394 της 17.12.1998, σ. 13.

- (99) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή έσφαλε μη αφαιρώντας τις εισροές στο ταμείο OPPF κατά τον υπολογισμό του οφέλους που λήφθηκε στο πλαίσιο του καθεστώτος αυτού. Ωστόσο, οι εισροές αυτές συνδεόνταν με την καταβολή εισφορών κατά την εξαγωγή τις οποίες επέβαλλε η κυβέρνηση της Ινδονησίας σε διάφορα προϊόντα με βάση το ακατέργαστο φοινικέλαιο τα οποία εξάγονται από την Ινδονησία. Οι εν λόγω εισφορές εισπράττονταν, επομένως, για πολλά άλλα προϊόντα εκτός του προϊόντος που αποτελεί αντικείμενο της έρευνας. Όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 64 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, και αναλύεται περαιτέρω στην αιτιολογική σκέψη 62 ανωτέρω, οι εισφορές αυτές αποτελούν δημόσιους πόρους. Το σημείο αυτό είναι ορθό ανεξάρτητα από τον κρατικό φορέα που είναι αρμόδιος για την είσπραξή τους. Συνάχθηκε, επομένως, το συμπέρασμα ότι δεν έπρεπε να αφαιρεθούν οι εισροές στο ταμείο OPPF από τα ληφθέντα οφέλη. Συνεπώς, ο ισχυρισμός αυτός απορρίφθηκε.
- (100) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε επίσης ότι η Επιτροπή έσφαλε χρησιμοποιώντας τον κύκλο εργασιών του βιοντίζελ για τον καθορισμό του ποσού της επιδότησης. Σύμφωνα με τον ισχυρισμό, θα έπρεπε να έχει χρησιμοποιηθεί ο συνολικός κύκλος εργασιών των παραγωγών βιοντίζελ (συμπεριλαμβανομένων, επομένως, και άλλων προϊόντων εκτός του βιοντίζελ). Ωστόσο, ο αποκλειστικός λόγος χορήγησης των επιδοτήσεων από το ταμείο OPPF ήταν ότι οι παραγωγοί είχαν πωλήσει βιοντίζελ. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε ότι είχε χρησιμοποιήσει τον ορθό κύκλο εργασιών στον υπολογισμό της και, επομένως, αυτός ο ισχυρισμός απορρίφθηκε.
- (101) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν προέβαλε περαιτέρω επιχειρήματα προς επίρρωση των ισχυρισμών της και, συνεπώς, επιβεβαίωσε τα πορίσματά της στην αιτιολογική σκέψη 95.

3.2. Στήριξη του Δημοσίου προς τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ μέσω της παροχής ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό.

- (102) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας καθώς και οι περισσότεροι από τους παραγωγούς-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν ότι ήταν εσφαλμένος ο χαρακτηρισμός, εκ μέρους της Επιτροπής, των περιορισμών στις εξαγωγές, τους οποίους επέβαλε η κυβέρνηση της Ινδονησίας στο ακατέργαστο φοινικέλαιο και στα παράγωγά του, ως αντισταθμίσιμη επιδότησης. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας και τους παραγωγούς-εξαγωγείς, αυτό οφείλεται στο ότι, κατά την πάγια νομολογία του ΠΟΕ, οι περιορισμοί στις εξαγωγές δεν θεωρείται ότι συνιστούν αντισταθμίσιμες επιδοτήσεις.
- (103) Όσον αφορά τον ισχυρισμό αυτό, η Επιτροπή παρατήρησε ότι στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού οι περιορισμοί στις εξαγωγές δεν θεωρούνται αυτοί καθαυτοί αντισταθμίσιμες επιδοτήσεις. Αντίθετα, η Επιτροπή έκρινε ότι η επιβολή περιορισμών στις εξαγωγές (όπως φόρων και εισφορών κατά την εξαγωγή) αποτελεί ένα από τα μέσα ή εργαλεία τα οποία χρησιμοποιεί η κυβέρνηση της Ινδονησίας για την παροχή ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό. Η Επιτροπή διαπίστωσε (βλέπε αιτιολογική σκέψη 172 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού) ότι, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων στοιχείων στην παρούσα έρευνα και σύμφωνα με τη νομολογία της ΕΕ και του ΠΟΕ, η παροχή ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό συνιστούσε αντισταθμίσιμη επιδότηση.
- (104) Η Επιτροπή θα εξετάσει κατωτέρω τους ισχυρισμούς τους οποίους προέβλεπαν τα ενδιαφερόμενα μέρη όσον αφορά τα προσωρινά πορίσματα της Επιτροπής, σύμφωνα με τα οποία η στήριξη που παρέχεται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας στον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ μέσω της παροχής ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό συνιστά χρηματοδοτική συνεισφορά βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv) του βασικού κανονισμού και/ή στήριξη του εισοδήματος ή των τιμών βάσει του άρθρου παράγραφος 1 στοιχείο β) του ίδιου κανονισμού. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης τους ισχυρισμούς περί σφαλμάτων στον καθορισμό του οφέλους.
- (105) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και ο όμιλος Permata ισχυρίστηκαν ότι περιορισμοί τους οποίους επιβάλλει μια κυβέρνηση στις εξαγωγές ουδέποτε ισοδυναμούν με χρηματοδοτική συνεισφορά. Εν προκειμένω, η Επιτροπή παρατήρησε ότι ο ισχυρισμός αυτός δεν ασκεί επιρροή για τους σκοπούς της παρούσας υπόθεσης. Και τούτο διότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η χρηματοδοτική συνεισφορά που χορηγήθηκε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας υπέρ των παραγωγών εξαγωγέων απορρέει από την παροχή ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος χαμηλότερου του κανονικού. Συνεπώς, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε.

3.2.1. Μη απόδειξη της ύπαρξης χρηματοδοτικής συνεισφοράς

- (106) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας, ο όμιλος Permata και η Wilmar ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη χρηματοδοτικής συνεισφοράς. Κατά την άποψη των συμμετεχόντων στην έρευνα, αυτό οφείλεται στους εξής λόγους:
- α) Οι περιορισμοί στις εξαγωγές δεν εισπράχθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας καθώς ο εξαγωγικός φόρος ανεστάλη κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας, η δε εισφορά κατά την εξαγωγή ανεστάλη μετά την περίοδο έρευνας. Επιπλέον, η αναστολή καταδεικνύει ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν έχει πλέον την πρόθεση να επιβάλει περιορισμούς στις εξαγωγές και

β) η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη ανάθεσης ή εντολής για τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου.

- (107) Όσον αφορά τον ανωτέρω ισχυρισμό υπό α), η Επιτροπή παρατήρησε ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας η εισφορά κατά την εξαγωγή ίσχυε και εισπραττόταν. Ως εκ τούτου, είναι αντικειμενικά εσφαλμένος ο ισχυρισμός της κυβέρνησης της Ινδονησίας σύμφωνα με τον οποίο δεν εισπραττόταν περιορισμοί στις εξαγωγές κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας, καθώς η εισφορά κατά την εξαγωγή εφαρμοζόταν και παρήγαγε αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας.
- (108) Η Επιτροπή διαφώνησε με το δεύτερο σκέλος του επιχειρήματος. Εάν η κυβέρνηση της Ινδονησίας είχε την πρόθεση να μην επιβάλλει πλέον περιορισμούς στις εξαγωγές ακατέργαστου φοινικέλαιου και παραγώγων του, θα είχε καταργήσει τη νομοθεσία. Ο προσωρινός καθορισμός μηδενικού συντελεστή για την εισφορά και τον φόρο κατά την εξαγωγή καταδεικνύει ότι πρόθεση της κυβέρνησης της Ινδονησίας εξακολουθεί να είναι να έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει αυτούς τους περιορισμούς στο μέλλον. Η διαπίστωση αυτή μπορεί επίσης να επιβεβαιωθεί από δημόσιες δηλώσεις μελών της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Για παράδειγμα, σε άρθρο στον Τύπο με ημερομηνία 25 Σεπτεμβρίου 2019 αναφέρονται τα εξής: «Η κυβέρνηση έχει αποφασίσει να αναστείλει τον εξαγωγικό φόρο που επιβάλλεται στο ακατέργαστο φοινικέλαιο και στα παράγωγα προϊόντα του έως το επόμενο έτος προκειμένου να μετριαστεί η οικονομική επιβάρυνση για τους παραγωγούς φοινικέλαιου εν μέσω της πτώσης των τιμών του ακατέργαστου φοινικέλαιου στην παγκόσμια αγορά. Ο υπουργός Οικονομικού Συντονισμού Darmin Nasution δήλωσε στην Τζακάρτα την Τρίτη ότι ο εξαγωγικός φόρος αναστάλη έως τον Ιανουάριο του επόμενου έτους, καθώς η κυβέρνηση ξεκινά επισήμως την εφαρμογή του υποχρεωτικού προγράμματός της για το βιοντίζελ B-30. Ο Darmin δήλωσε ότι ήλπιζε ότι η εφαρμογή της πολιτικής για το βιοντίζελ B-30, η οποία εικάζεται ότι θα αυξήσει σημαντικά τη ζήτηση φοινικέλαιου, θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών φοινικέλαιου στην εγχώρια αγορά. Δήλωσε ότι η αναστολή του εξαγωγικού φόρου είχε εγκριθεί από τον πρόεδρο Joko «Jokowi» Widodo. Βάσει κανονισμού του υπουργείου Οικονομικών του 2019, η κυβέρνηση θα είχε επιβάλει εξαγωγικό φόρο έως 25 USD ανά τόνο εάν οι τιμές κυμαίνονταν μεταξύ 570 USD και 619 USD/τόνο, και έως 50 USD εάν οι τιμές υπερεβάναν τα 619 USD/τόνο. Στις 20 Σεπτεμβρίου η τιμή του ακατέργαστου φοινικέλαιου ανερχόταν σε 574,9 USD/τόνο και αναμένεται να σημειώσει ελαφρά μείωση σε 570 USD/τόνο έως το τέλος του τρέχοντος έτους. Ως εκ τούτου, ο υπουργός ζήτησε την αναθεώρηση του κανονισμού προκειμένου να καταστεί δυνατή η αναστολή του εξαγωγικού φόρου διότι, βάσει του ανωτέρω τύπου τιμών, εξακολουθούσε να ισχύει»⁽¹⁴⁾.
- (109) Η δήλωση αυτή δημιουργεί επίσης άμεση σύνδεση μεταξύ της επιβολής περιορισμών στις εξαγωγές (σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία που προκαλούν τη συγκεκριμένη συμπεριφορά των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου) και του πραγματικού επιπέδου των τιμών στην εγχώρια αγορά. Καταδεικνύει επίσης ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας χρησιμοποιεί τα μέσα αυτά προκειμένου να επηρεάσει το επίπεδο των εν λόγω τιμών.
- (110) Παρά τον ισχυρισμό τον οποίο διατύπωσαν η κυβέρνηση της Ινδονησίας και η Wilmar στην απάντησή τους στην κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πρόθεση της κυβέρνησης της Ινδονησίας είναι να συνεχίσει μελλοντικά να χρησιμοποιεί την εισφορά κατά την εξαγωγή και, πιθανώς, τον εξαγωγικό φόρο. Συνεπώς, το γεγονός ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν εισέπραττε προσωρινά φόρους και εισφορές, λαμβανομένου επίσης υπόψη ότι αυτά αποτελούν μόνο μερικά από τα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιεί η κυβέρνηση της Ινδονησίας για την παροχή ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό, δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη χρηματοδοτικής συνεισφοράς.

3.2.2. Μη απόδειξη της ύπαρξης ανάθεσης ή εντολής βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv) του βασικού κανονισμού

- (111) Σύμφωνα με όλους τους παραγωγούς-εξαγωγείς, ο ισχυρισμός της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη ανάθεσης ή εντολής βασίζεται στο εσφαλμένο πόρισμα ότι ο φόρος και η εισφορά κατά την εξαγωγή που επιβάλλονται από την κυβέρνηση της Ινδονησίας επί του ακατέργαστου φοινικέλαιου και των παραγώγων του αποσκοπούν στη στήριξη του κλάδου παραγωγής βιοντίζελ. Επιπλέον, η Wilmar και η Permata ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή έκρινε εσφαλμένα ότι οι εγχώριες τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου καθορίζονται de facto από την PT Perkebunan Nusantara, έναν παραγωγό ακατέργαστου φοινικέλαιου που ανήκει εξολοκλήρου στην κυβέρνηση της Ινδονησίας («PTPN»).
- (112) Όσον αφορά τον πρώτο ισχυρισμό, οι παραγωγοί-εξαγωγείς διευκρίνισαν περαιτέρω ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας ο εξαγωγικός φόρος ήταν μηδενικός και, συνεπώς, είναι επουσιώδης για την εκτίμηση. Αντιθέτως, η εισφορά κατά την εξαγωγή δεν ήταν μηδενική και, σε κάθε περίπτωση, δεν αποσκοπούσε στη στήριξη του κλάδου παραγωγής βιοντίζελ, αλλά στη χρηματοδότηση του ταμείου OPPF.

⁽¹⁴⁾ <https://www.thejakartapost.com/news/2019/09/25/palm-oil-export-levies-suspended-to-help-producers-cope-with-low-prices.html>, τελευταία προσπέλαση στις 21 Οκτωβρίου 2019.

- (113) Η Επιτροπή αναγνώρισε στην αιτιολογική σκέψη 88 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας ο εξαγωγικός φόρος ήταν μηδενικός. Ωστόσο, ακόμη και αν δεν εφαρμόζονταν κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας λόγω των ειδικών συνθηκών της αγοράς, ο εξαγωγικός φόρος συνιστά απόδειξη των εργαλείων τα οποία χρησιμοποιεί η κυβέρνηση της Ινδονησίας ώστε να εξαναγκάσει τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου να παρέχουν ακατέργαστο φοινικέλαιο έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό. Επιπλέον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι ο εξαγωγικός φόρος, αν και μηδενικός κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας, δεν έχει καταργηθεί από την κυβέρνηση της Ινδονησίας. Η Επιτροπή παρατήρησε επίσης ότι, όπως αναλύθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 117 έως 121 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, δεν έχει αμφισβητηθεί ότι με τη χρήση του εξαγωγικού φόρου πρόθεση της κυβέρνησης της Ινδονησίας ήταν η διατήρηση των εγχώριων τιμών του ακατέργαστου φοινικέλαιου σε τεχνικά χαμηλό επίπεδο.
- (114) Όσον αφορά την εισφορά κατά την εξαγωγή, η Επιτροπή παρατήρησε ότι, παρότι στη νομοθεσία επιβολής της εισφοράς κατά την εξαγωγή δεν αναφέρεται ρητά ότι σκοπός της εν λόγω εισφοράς είναι η στήριξη του κλάδου παραγωγής βιοντίζελ μέσω της παροχής ακατέργαστου φοινικέλαιου σε χαμηλότερες τιμές, οι εισφορές κατά την εξαγωγή, οι οποίες καθίστανται μέρος του ταμείου OPPF, στηρίζουν de facto αποκλειστικά τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ μέσω των επιχορηγήσεων του ταμείου OPPF. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, η Επιτροπή μπόρεσε πράγματι να επαληθεύσει ότι, παρά την ευρύτερη επίσημη δικαιοδοσία, το ταμείο OPPF στηρίζει σχεδόν αποκλειστικά τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας.
- (115) Επιπλέον, η θέσπιση της εισφοράς κατά την εξαγωγή, το 2015, από την κυβέρνηση της Ινδονησίας συνέπεσε με μια περίοδο κατά την οποία οι ινδονησιακές τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου ήταν σχεδόν πανομοιότυπες με τις διεθνείς τιμές. Εν προκειμένω, και όπως καταδείχθηκε ήδη στις αιτιολογικές σκέψεις 64 έως 68 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η εισφορά κατά την εξαγωγή δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μεμονωμένα αλλά στο πλαίσιο μιας ευρύτερης δέσμης μέτρων με σκοπό τη στήριξη του κλάδου παραγωγής βιοντίζελ και τη ρύθμιση των εγχώριων τιμών ακατέργαστου φοινικέλαιου.
- (116) Επιπλέον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι, στην πράξη, η εισφορά κατά την εξαγωγή έχει επιτύχει τον επιδιωκόμενο στόχο της συμπίεσης των εγχώριων τιμών ακατέργαστου φοινικέλαιου. Στην ανάλυσή της, η Επιτροπή μπόρεσε καταρχήν να διαπιστώσει διαφορά μεταξύ των εγχώριων τιμών και των τιμών εξαγωγής ακατέργαστου φοινικέλαιου της Ινδονησίας. Η Επιτροπή έκρινε ότι αυτή η διαφορά τιμής μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι η ίδια η επιβολή της εισφοράς κατά την εξαγωγή συμπίεσε τις εγχώριες τιμές με την τεχνητή παραμονή του ακατέργαστου φοινικέλαιου στη χώρα στις χαμηλές τιμές που καθορίστηκαν από την κυβέρνηση της Ινδονησίας και ακολουθήθηκαν de facto από τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου.
- (117) Το γεγονός ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν κατάργησε τον εξαγωγικό φόρο, αλλά απλώς καθόρισε μηδενικό συντελεστή, καταδεικνύει σαφώς ότι πρόθεσή της εξακολουθεί να είναι η διατήρηση των τιμών του ακατέργαστου φοινικέλαιου σε χαμηλά επίπεδα. Έχοντας θέσει σε εφαρμογή δύο μέσα που έχουν τον ίδιο αντίκτυπο στις εγχώριες τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου και έχοντας επιτύχει το επιθυμητό αποτέλεσμα, η κυβέρνηση της Ινδονησίας αποφάσισε επομένως ευλόγως να διατηρήσει ενεργό το μέσο με το ευρύτερο φάσμα επιθυμητών αποτελεσμάτων (δηλαδή διατήρηση των τιμών ακατέργαστου φοινικέλαιου σε χαμηλά επίπεδα και χρηματοδότηση του ταμείου OPPF), ήτοι την εισφορά κατά την εξαγωγή.
- (118) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι το συνολικό σύστημα των περιορισμών επί των εξαγωγών, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, έχει ως σκοπό να ωφελήσει τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ με τη διατήρηση των εγχώριων τιμών ακατέργαστου φοινικέλαιου σε τεχνητά χαμηλά επίπεδα (σε αντίθεση με μια απλή παράπλευρη επίπτωση ενός κυβερνητικού μέτρου είσπραξης δημοσίων εσόδων).
- (119) Όσον αφορά τον ισχυρισμό βάσει του οποίου οι εγχώριες τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν καθορίζονται de facto από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, η Wilmar ισχυρίστηκε περαιτέρω ότι το συμπέρασμα της Επιτροπής ήταν εσφαλμένο για τους εξής λόγους:
- α) οι προσφορές των ενδιαφερόμενων αγοραστών βασίζονται συνήθως στις τιμές στη διεθνή αγορά·
 - β) η διαδικασία υποβολής προσφορών είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική και η PTPN μπορεί να προβεί σε αναπροσφορά εάν η τιμή θεωρηθεί υπερβολικά χαμηλή·
 - γ) δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η PTPN δεν ενεργεί ως ορθολογικός φορέας·
 - δ) οι εγχώριοι προμηθευτές φοινικέλαιου, βάσει των αποτελεσμάτων των προσφορών, επιλέγουν αν θα πωλήσουν το ακατέργαστο φοινικέλαιό τους και σε ποιες τιμές·
 - ε) το γεγονός ότι η PTPN πωλεί ακατέργαστο φοινικέλαιο μέσω δημόσιων προσκλήσεων υποβολής προσφορών την καθιστά αποδέκτη τιμών και όχι φορέα που καθορίζει τις τιμές.
- (120) Όσον αφορά τον ανωτέρω ισχυρισμό υπό α), η Επιτροπή υπενθύμισε ότι, όπως επισημαίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 91 έως 99 και 126 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή έπρεπε να βασιστεί στα διαθέσιμα στοιχεία λόγω της μη συνεργασίας των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου και της PTPN. Στις παρατηρήσεις τους επί του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού κανένας παραγωγός-εξαγωγέας δεν προσκόμισε στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνουν τις προσφορές τους για ακατέργαστο φοινικέλαιο, παρά μόνο αόριστους ισχυρισμούς ότι βασίζονται εν γένει στις «τιμές της διεθνούς αγοράς».

- (121) Ελλείπει επαληθεύσιμων στοιχείων που να αποδεικνύουν αυτή τη δήλωση, η Επιτροπή απέρριψε συνεπώς τον ισχυρισμό αυτό. Αντί να καθορίζουν ανεξάρτητα τις τιμές τους με βάση τις διεθνείς τιμές, οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ακολουθούν τις τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου που καθορίζονται στην πραγματικότητα από την RTPN.
- (122) Όσον αφορά τον ανωτέρω ισχυρισμό υπό β), η Επιτροπή εξήγησε στην αιτιολογική σκέψη 133 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού ότι στην πραγματικότητα η RTPN δεν υποχρεούται να προβεί σε αντιπροσφορά υψηλότερης τιμής εάν οι ληφθείσες προσφορές είναι χαμηλότερες από την «εκτίμηση τιμής» για τη συγκεκριμένη ημέρα. Πράγματι, η Επιτροπή επιβεβαίωσε στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου ότι η RTPN αποδεχόταν σε τακτική βάση προσφορές που ήταν χαμηλότερες από την τιμή αυτή.
- (123) Η Επιτροπή παρατήρησε επιπλέον ότι, όπως εξηγείται στο τμήμα 3.3.2 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, εφάρμοσε τις διατάξεις του άρθρου 28 παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού καθώς η RTPN δεν απάντησε στο προσάρτημα Β του ερωτηματολογίου κατά των επιδοτήσεων (ερωτηματολόγιο για τους προμηθευτές φοινικέλαιου) το οποίο απευθυνόταν σε όλους τους παραγωγούς και διανομείς φοινικέλαιου. Επιπλέον, στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου στα γραφεία της κυβέρνησης της Ινδονησίας, η RTPN δεν εξήγησε τον τρόπο με τον οποίο καθορίζει την ημερήσια «εκτίμηση τιμής» για το ακατέργαστο φοινικέλαιο. Αντ' αυτού, η RTPN εξήγησε αορίστως ότι ο τρόπος αυτός βασίζεται σε διεθνείς δείκτες αναφοράς χωρίς να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες.
- (124) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να εξασφαλίσει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η «εκτίμηση τιμής» αντικατοπτρίζει μια τιμή της αγοράς που προκύπτει από μια ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών. Αντιθέτως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η εγχώρια τιμή του ακατέργαστου φοινικέλαιου είναι χαμηλότερη από οποιονδήποτε από τους επικαλούμενους διεθνείς δείκτες αναφοράς (συμπεριλαμβανομένης της τιμής εξαγωγής της Ινδονησίας), οι οποίοι αποτελούσαν, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς, τη βάση των τιμών της RTPN.
- (125) Σε σχέση με τον ισχυρισμό υπό γ), η Επιτροπή παρατήρησε ότι όσον αφορά την RTPN, δεν απάντησε στο προαναφερόμενο ερωτηματολόγιο της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εφάρμοσε τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της. Στο πλαίσιο του ελέγχου της κυβέρνησης της Ινδονησίας, η RTPN υπέβαλε αντίγραφο των ελεγμένων λογαριασμών της για το 2016 και το 2017. Από τους εν λόγω λογαριασμούς προέκυψε ότι η RTPN κατέγραφε ζημίες. Σε μεταγενέστερο στάδιο και μάλιστα μετά την παρέλευση της προθεσμίας για την υποβολή παρατηρήσεων επί της επιστολής με την οποία ανακοινωνόταν ότι η Επιτροπή θα εφάρμοζε τα διαδεδειγμένα στοιχεία, η RTPN προσκόμισε συμπληρωματικές πληροφορίες. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε ότι οι συμπληρωματικές αυτές πληροφορίες θα έπρεπε να αλλάξουν την εκτίμηση της Επιτροπής. Η Επιτροπή επισήμανε ότι οι πληροφορίες παρασχεθήκαν με μεγάλη καθυστέρηση και πολύ μετά την παρέλευση των προθεσμιών. Η RTPN δεν υπέβαλε ελεγμένους λογαριασμούς για το έτος 2018. Όσον αφορά την τελευταία περίοδο, η Επιτροπή έλαβε ως εκ τούτου ελεγμένους λογαριασμούς μόνο για ένα τρίμηνο της περιόδου έρευνας (τελευταίο τρίμηνο του 2017). Από τους ελεγμένους λογαριασμούς που έλαβε η Επιτροπή προέκυψε ότι η RTPN κατέγραφε ζημίες. Οι καθυστερημένες πληροφορίες που υποβλήθηκαν από την κυβέρνηση της Ινδονησίας σχετικά με την περίοδο από το 2016 έως την περίοδο έρευνας (ειδικότερα ένας πίνακας Excel) επιχειρούν να αποδείξουν ότι οι δραστηριότητες ακατέργαστου φοινικέλαιου της RTPN (που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων της) ήταν επικερδείς και ότι η εταιρεία κατέγραφε το ίδιο κέρδος στις εγχώριες και τις εξαγωγικές πωλήσεις της. Ωστόσο, οι πληροφορίες αυτές δεν υποστηρίζονταν από ελεγμένους λογαριασμούς. Αντιθέτως, οι πληροφορίες που παρασχεθήκαν βάσει ελεγμένων λογαριασμών επιβεβαίωναν ότι η RTPN δεν κατέγραφε κέρδη κατά την πώληση του ακατέργαστου φοινικέλαιού της, με αποτέλεσμα να μην ενεργεί όπως θα ενεργούσε ένας ορθολογικός οικονομικός φορέας. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι πληροφορίες που υποβλήθηκαν σε τόσο προχωρημένο στάδιο (ακόμη και μετά τις παρατηρήσεις επί του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού) δεν μπορούν να γίνουν δεκτές γιατί δεν μπορούν να επαληθευτούν. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε.
- (126) Όσον αφορά τον ισχυρισμό υπό δ), η κυβέρνηση της Ινδονησίας και οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν επίσης ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η συμπεριφορά των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν ήταν ορθολογική, δεδομένου ότι οι δραστηριότητές τους ήταν επικερδείς. Ο ισχυρισμός αυτός αφορά τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο της Επιτροπής, καθώς και την RTPN ⁽¹⁵⁾.
- (127) Η Επιτροπή έκρινε ότι η έννοια της μη ορθολογικής συμπεριφοράς δεν περιορίζεται στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας με ζημία αλλά περιλαμβάνει επίσης ενέργειες που θέτουν μια επιχειρηματική δραστηριότητα σε λιγότερο πλεονεκτική (λιγότερο επικερδή) θέση. Η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη σαφούς διαφοράς τιμής μεταξύ των εγχώριων τιμών και των τιμών εξαγωγής ακατέργαστου φοινικέλαιου στην Ινδονησία, με αποτέλεσμα, εάν δεν υπήρχε η εισφορά κατά την εξαγωγή, η πώληση προς εξαγωγή να ήταν πιο επικερδής για τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου.

⁽¹⁵⁾ Όπως αναλύεται κατωτέρω στην αιτιολογική σκέψη 142, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να καταλήξει, με βάση τις απαντήσεις του προμηθευτή ακατέργαστου φοινικέλαιου, σε συμπέρασμα σχετικά με την κερδοφορία του.

- (128) Επιπλέον, η διαπίστωση ότι το σύστημα περιορισμών στις εξαγωγές, το οποίο έχει θέσει σε εφαρμογή η κυβέρνηση της Ινδονησίας, αποτρέπει ουσιαστικά τους εγχώριους παραγωγούς ακατέργαστου φοινικέλαιου από το να ενεργούν ορθολογικά επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι εξαγωγές αναμένεται να αυξηθούν ως αποτέλεσμα της κατάργησης της εισφοράς κατά την εξαγωγή. Εν προκειμένω, σε πρόσφατο άρθρο στον Τύπο επισημαίνονταν τα εξής: «Η Ένωση Φοινικέλαιου Ινδονησίας, ή GAPKI, προέβλεψε ότι οι εξαγωγές ακατέργαστου φοινικέλαιου της χώρας μπορεί να σημειώσουν αλματώδη αύξηση της τάξης του 10 % έως 15 % μετά τη μείωση της εισφοράς κατά την εξαγωγή σε μηδέν, έναντι 50 USD ανά τόνο προηγουμένως, σύμφωνα με δηλώσεις του γενικού γραμματέα Togar Sitanggang. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του κ. Sitanggang, οι μηνιαίες εξαγωγές ακατέργαστου φοινικέλαιου της Ινδονησίας έχουν ήδη αυξηθεί σε 800000 με 900000 τόνους, έναντι 700000 τόνων κατά μέσο όρο προηγουμένως. «Δεν θα αποτελέσει έκπληξη αν οι μηνιαίες εξαγωγές ακατέργαστου φοινικέλαιου ανέλθουν σε ένα εκατομμύριο τόνους εάν παραμείνει η μηδενική εισφορά κατά την εξαγωγή», πρόσθεσε. Η Ινδονησία έχει ήδη εξαγάγει 6 εκατομμύρια τόνους ακατέργαστου φοινικέλαιου αυτό το έτος, περίπου το ένα πέμπτο των συνολικών μέχρι σήμερα εξαγωγών ακατέργαστου φοινικέλαιου και άλλων παραγώγων φοινικέλαιου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της GAPKI»⁽¹⁶⁾.
- (129) Ένα ακόμη άρθρο στον Τύπο επαληθεύει περαιτέρω τη διαπίστωση ότι η είσπραξη της εισφοράς κατά την εξαγωγή έχει ως αποτέλεσμα να αναγκάζονται οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου να πωλούν στην εγχώρια αγορά αντί να πωλούν για μεγαλύτερο κέρδος στην εξαγωγική αγορά. Στο εν λόγω άρθρο, ανεξάρτητη αναλύτρια διαπίστωσε ότι «τα νέα αυτά (δηλαδή ο μηδενισμός της εισφοράς κατά την εξαγωγή) είναι θετικά για τους ανάντη καλλιεργητές με έκθεση στην Ινδονησία, καθώς η αναθεώρηση των συντελεστών της εισφοράς κατά την εξαγωγή θα μπορούσε να συμβάλει στη στήριξη των τιμών ακατέργαστου φοινικέλαιου στα τρέχοντα επίπεδά τους. Ωστόσο, η κ. Ng δεν αναμένει καθαρό κέρδος για τους καλλιεργητές στις προβλέψεις για το οικονομικό έτος 2019-2020 – και προειδοποιεί ότι τα νέα είναι αρνητικά για τους Ινδονήσιους κατάντη μεταποιητές διότι η αναθεωρημένη εισφορά σε χαμηλότερες τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου θα περιορίσει το πλεονέκτημα περιθωρίου, το οποίο συνίσταται επί του παρόντος στη διαφορά τιμών μεταξύ του ακατέργαστου φοινικέλαιου και των μεταποιημένων προϊόντων φοινικέλαιου. «Εμμένουμε στην άποψή μας ότι η κατάργηση της εισφοράς κατά την εξαγωγή θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των Ινδονήσιων εξαγωγέων προϊόντων φοινικέλαιου διότι θα εξοικονομήσουν εξαγωγικό φόρο μεταξύ 20 και 50 USD ανά τόνο όταν η τιμή του ακατέργαστου φοινικέλαιου είναι χαμηλότερη από 570 USD ανά τόνο. Η εξοικονόμηση ενδέχεται να επιστραφεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της στους Ινδονήσιους γεωργούς μέσω υψηλότερων εγχώριων τιμών για το ακατέργαστο φοινικέλαιο»⁽¹⁷⁾.
- (130) Το τελευταίο αυτό άρθρο στον Τύπο επιβεβαιώνει επίσης τη διαπίστωση ότι επιτεύχθηκε το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της εισφοράς κατά την εξαγωγή, ήτοι η συμπίεση των εγχώριων τιμών ακατέργαστου φοινικέλαιου. Το γεγονός ότι πραγματοποιούνται ορισμένες εξαγωγές ακατέργαστου φοινικέλαιου από την Ινδονησία δεν σημαίνει ότι τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση της Ινδονησίας για τη διατήρηση του ακατέργαστου φοινικέλαιου εντός της Ινδονησίας δεν ανάγκασαν τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου να ακολουθήσουν μη ορθολογική οικονομική συμπεριφορά. Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή απέρριψε, επομένως, αυτούς τους ισχυρισμούς.
- (131) Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό υπό ε), η Επιτροπή παρατήρησε ότι προκειμένου να στηρίξει το επιχείρημά της βάσει του οποίου η PTPN ενεργεί ως αποδέκτης τιμών, η Wilmar παραθέτει μόνο ένα μέρος της αιτιολογικής σκέψης 146 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού. Στο πλαίσιο αυτό, η Wilmar ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή κατέληξε σε ένα συμπέρασμα το οποίο στην πραγματικότητα ερχόταν σε αντίφαση με το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη. Ειδικότερα, αφού ανέφερε ότι, «[ε]πίσης, από την έρευνα προέκυψε ότι η αγορά ευνοεί σημαντικά τους αγοραστές ακατέργαστου φοινικέλαιου από άποψη διαπραγματευτικής ισχύος», όπως ορδή παρέδωσε η Wilmar, η Επιτροπή εξήγησε περαιτέρω ότι «[...] Στο πλαίσιο αυτό, κάθε αγοραστής θα διαθέτει σημαντικό βαθμό αγοραστικής δύναμης, με την οποία θα μπορεί να αντιστέκεται σε τυχόν απόπειρες του προμηθευτή του να ζητήσει τιμή υψηλότερη από εκείνη που έχει ρυθμίσει η κυβέρνηση της Ινδονησίας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κοινοποιώντας με διαφάνεια τις ημερήσιες τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου, η κυβέρνηση της Ινδονησίας, μέσω της PTPN, καθορίζει στην πράξη τις μέγιστες ημερήσιες τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου στην Ινδονησία». Ως εκ τούτου, στην αιτιολογική σκέψη 146 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού συνάχθηκε αντίθετο συμπέρασμα από αυτό που ισχυρίστηκε η Wilmar. Η PTPN ενεργεί στην πραγματικότητα ως φορέας που καθορίζει τις τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου στην αγορά καθώς οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ακολουθούν de facto την τιμή αυτή, παρά τη διάρθρωση της αγοράς (η οποία δείχνει καταρχήν ότι οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου έχουν σημαντική διαπραγματευτική ισχύ η οποία δεν χρησιμοποιείται σε βάρος των αγοραστών).
- (132) Πέραν του παραπάνω πραγματικού σφάλματος, η Επιτροπή επισήμανε επιπλέον το γεγονός ότι η παρατήρηση της Wilmar δεν υποστηρίζεται από κανένα πραγματικό στοιχείο. Ελλείψει νέων πραγματικών στοιχείων, η Επιτροπή απέρριψε αυτόν τον ισχυρισμό.
- (133) Η Wilmar ισχυρίστηκε επιπλέον ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας αναγκάζει τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου να παρέχουν ακατέργαστο φοινικέλαιο έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό.

⁽¹⁶⁾ <https://lloydslst.maritimeintelligence.informa.com/LL1125599/Indonesia-CPO-exports-get-boost-from-levy-relief>, προσελάσθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2019.

⁽¹⁷⁾ <https://www.theedgessingapore.com/new-indonesian-export-levies-great-news-upstream-planters-threat-processors-cgs-cimb>, προσελάσθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2019.

- (134) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι η Wilmar δεν προσκόμισε στοιχεία που να στηρίζουν τον ισχυρισμό ότι δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Εν προκειμένω, η Επιτροπή υπενθυμίζει τον ισχυρισμό που διατύπωσε το EBB σχετικά με τον περιορισμένο αριθμό απαντήσεων που έδωσαν οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου στο ερωτηματολόγιο. Λόγω της μη συνεργασίας των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου και με βάση τα στοιχεία που περιέχονται στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή έκρινε ότι υπάρχουν σημαντικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι στους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ανατέθηκε ή δόθηκε εντολή από την κυβέρνηση της Ινδονησίας να παρέχουν ακατέργαστο φοινικέλαιο έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό με σκοπό την επίτευξη των στόχων πολιτικής της κυβέρνησης της Ινδονησίας για τη στήριξη της ανάπτυξης του κλάδου παραγωγής βιοντίζελ.
- (135) Επιπλέον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι ο ισχυρισμός της Wilmar αντιβαίνει στη μη αμφισβητούμενη πραγματική διαπίστωση ότι σχεδόν όλες οι εγχώριες αγορές ακατέργαστου φοινικέλαιου στην Ινδονησία πραγματοποιούνται στις ημερήσιες τιμές της PTPN, προσαρμοσμένες στο κόστος μεταφοράς που αναλύεται στην αιτιολογική σκέψη 168 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού. Εάν ο ισχυρισμός της Wilmar είναι ορθός και οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ενεργούν εντελώς ανεξάρτητα από οποιαδήποτε εντολή της κυβέρνησης, η τέλεια αυτή εναρμόνιση των τιμών του ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν θα μπορούσε να εξηγηθεί σε μια αγορά που είναι κατακερματισμένη.
- (136) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απέρριψε αυτόν τον ισχυρισμό.
- (137) Η Wilmar ισχυρίστηκε επιπλέον ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη ανάθεσης ή εντολής προς τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου για την παροχή ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό. Ο ισχυρισμός της Wilmar βασίζεται ουσιαστικά στο γεγονός ότι 1) η PTPN δεν καθορίζει τις τιμές και, συνεπώς, το ακατέργαστο φοινικέλαιο δεν παρέχεται έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό και 2) οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν αποτρέπονται από το να πραγματοποιούν πωλήσεις στην εξαγωγική αγορά.
- (138) Η Επιτροπή εξέτασε ήδη τα σημεία αυτά και τα απέρριψε στις αιτιολογικές σκέψεις 127 έως 135. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έκρινε ότι ο ισχυρισμός της Wilmar βασίζεται σε εσφαλμένα γεγονότα και δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Από τα διαθέσιμα στοιχεία στην παρούσα έρευνα προέκυψε ότι η PTPN ενεργεί ως φορέας που καθορίζει τις τιμές για το ακατέργαστο φοινικέλαιο στην αγορά και ότι η ικανότητα των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου να εξαγουν ακατέργαστο φοινικέλαιο υπονομεύεται από τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση της Ινδονησίας.
- (139) Παρόμοιοι ισχυρισμοί διατυπώθηκαν από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, την PT Intibenua Perkasatama και την PT Musim Mas («όμιλος Musim Mas») και την Permata. Στις παρατηρήσεις της, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε ότι οι τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου καθορίζονται από δυνάμεις της αγοράς και ότι οι αγοραστές διαμορφώνουν συνήθως τις εκτιμήσεις τιμών τους βάσει των τιμών της διεθνούς αγοράς.
- (140) Η Επιτροπή εξέτασε ήδη παρόμοια επιχειρήματα στις αιτιολογικές σκέψεις 62 έως 96 και έκρινε ότι δεν μπορούν να γίνουν δεκτά. Το ίδιο συμπέρασμα ισχύει για τους ισχυρισμούς της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Η Επιτροπή παρατήρησε εκ νέου ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν προσκόμισε νέα αποδεικτικά στοιχεία προς επίρρωση του ισχυρισμού της.
- (141) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι υπάρχει σχέση που δύναται να αποδειχθεί μεταξύ της συμπεριφοράς των παραγωγών ακατέργαστου φοινικέλαιου και των μέτρων της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Εν προκειμένω, η Επιτροπή επισήμανε εκ νέου το συμπέρασμα που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 168 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, το οποίο υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 137. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το γεγονός ότι όλοι οι ανεξάρτητοι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ακολουθούν σχεδόν πάντα τις τιμές της PTPN αποτελεί αδιαμφισβήτητη απόδειξη της ύπαρξης αυτής της σύνδεσης (πολύ περισσότερο σε μια αγορά που είναι κατακερματισμένη όσον αφορά τον αριθμό των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου καθώς και από γεωγραφική άποψη/μεγάλος αριθμός νησιών). Και ακόμη περισσότερο στο πλαίσιο μιας κατάστασης στην οποία οι εγχώριες τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν αντικατοπτρίζουν μια τιμή της αγοράς που θα ήταν μη στρεβλωμένη εάν δεν εφαρμόζονταν τα στοχευμένα μέτρα της κυβέρνησης της Ινδονησίας.
- (142) Στις παρατηρήσεις της η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε επίσης ότι η Επιτροπή ανέθεσε στην κυβέρνηση της Ινδονησίας και στους ανεξάρτητους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου να παράσχουν λεπτομερείς πληροφορίες αλλά δεν επαλήθευσε αυτές τις πληροφορίες. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε περαιτέρω ότι η Επιτροπή παρέβλεψε εντελώς τις πληροφορίες αυτές κατά την εξαγωγή των συμπερασμάτων της. Τέλος, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε εν προκειμένω ότι η Επιτροπή εφάρμοσε το άρθρο 28 του βασικού κανονισμού στην κυβέρνηση της Ινδονησίας διότι δεν επιδίωξε την εξασφάλιση περισσότερων τέτοιων απαντήσεων και δεν έλαβε περισσότερες πληροφορίες από την PTPN.

- (143) Εν προκειμένω, η Επιτροπή έκρινε ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι αντικειμενικά εσφαλμένος. Η Επιτροπή ανέλυσε όλες τις απαντήσεις που έλαβε από τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου. Ωστόσο, η Επιτροπή επισήμανε ότι, παρά τις υπενθυμίσεις που εστάλησαν, όλοι εκτός από έναν ανεξάρτητο προμηθευτή ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν υπέβαλαν μη εμπιστευτική έκδοση των απαντήσεών τους. Βάσει του άρθρου 29 παράγραφος 3 του βασικού κανονισμού, η Επιτροπή μπορεί να μην λάβει υπόψη παρασχεθείσες πληροφορίες για τις οποίες δεν παρασχέθηκε κατάλληλη περίληψη από τον υποβάλλοντα. Επιπλέον, η συντριπτική πλειονότητα των απαντήσεων ήταν ελλιπείς και πολλές εξ αυτών δεν περιείχαν πληροφορίες σχετικά με την κερδοφορία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορούσε να εξαγάγει κανένα συμπέρασμα από αυτές τις απαντήσεις. Πράγματι, η μη συνεργασία της κυβέρνησης της Ινδονησίας καθώς και των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου ήταν μια περαιτέρω ένδειξη ότι οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ενεργούν σύμφωνα με την εντολή της κυβέρνησης της Ινδονησίας προς στήριξη των παραγωγών βιοντίζελ.
- (144) Ομοίως, ο ισχυρισμός της κυβέρνησης της Ινδονησίας, βάσει του οποίου η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την απάντηση της RPTN, δεν είναι αιτιολογημένος. Όπως εξηγείται ανωτέρω, η Επιτροπή ζήτησε επανειλημμένα αλλά ανεπιτυχώς τη συνεργασία της RPTN. Όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 29 και 30 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η RPTN, η οποία ανήκει εξολοκλήρου στην κυβέρνηση της Ινδονησίας, δεν απάντησε στο προσάρτημα Β του ερωτηματολογίου της κυβέρνησης της Ινδονησίας εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Επομένως, η Επιτροπή απέστειλε επιστολή σύμφωνα με το άρθρο 28 προς την κυβέρνηση της Ινδονησίας, η οποία περιοριζόταν στις συγκεκριμένες πληροφορίες που δεν υποβλήθηκαν. Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 98 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η κυβέρνηση της Ινδονησίας υπέβαλε απάντηση στο προσάρτημα Β για την RPTN στις 30 Ιουνίου 2019, δηλαδή πολύ μετά την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των εν λόγω πληροφοριών (14 Μαρτίου 2019) και μετά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Επομένως, οι παρατηρήσεις υποβλήθηκαν πολύ μετά την παρέλευση της προθεσμίας, δεν ήταν επαληθεύσιμες και η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν επέδειξε κάθε δυνατή επιμέλεια σύμφωνα με το άρθρο 28 του βασικού κανονισμού. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή χρησιμοποίησε όλα τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από την RPTN και τα οποία κατέστη δυνατό να επαληθευτούν. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αξιολόγησε ορθά τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από την RPTN μαζί με τα άλλα διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με την αγορά του ακατέργαστου φοινικέλαιου στην Ινδονησία.
- (145) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας, ο όμιλος Permata και η Wilmar ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή έσφαλε κατά τη διαπίστωση της ύπαρξης ανάθεσης ή εντολής για τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου για τους εξής λόγους:
- α) σκοπός των περιορισμών στις εξαγωγές δεν είναι να στηρίξουν τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ και τυχόν αντίκτυπος στις τιμές αποτελεί απλώς παράπλευρη επίπτωση των μέτρων·
 - β) η RPTN καθορίζει τις τιμές της μέσω διαγωνισμών και έχει κερδοφορία·
 - γ) η εναρμόνιση των τιμών των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου με την RPTN δεν δείχνει ανάθεση ή εντολή·
 - δ) οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου είναι ορθολογικοί φορείς στην αγορά και η Επιτροπή δεν προέβη σε επαλήθευση των απαντήσεών τους· και
 - ε) η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι υπάρχει σχέση που δύναται να αποδειχθεί μεταξύ της ενέργειας της κυβέρνησης της Ινδονησίας, μέσω της RPTN, και της ενέργειας των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, το περιορισμένο μερίδιο αγοράς της RPTN δεν θα της επέτρεπε να καθορίζει τις τιμές της αγοράς.
- (146) Η Επιτροπή παρατήρησε καταρχάς ότι η εισφορά κατά την εξαγωγή αποσκοπεί αποκλειστικά στη στήριξη του ταμείου OPPF και ότι σκοπός του ταμείου OPPF είναι η στήριξη του κλάδου παραγωγής φοινικέλαιου εν γένει, αλλά, όπως εξηγείται στις αιτιολογικές σκέψεις 76 και 77 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, το εν λόγω ταμείο στηρίζει de facto μόνο τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ. Επιπλέον, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η στήριξη της κυβέρνησης της Ινδονησίας προς τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ επιτυγχάνεται επίσης με την παροχή ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με το συνδυαστικό αποτέλεσμα διαφόρων μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της εισφοράς κατά την εξαγωγή.
- (147) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η επιβολή της εισφοράς κατά την εξαγωγή έχει, από την έναρξη εφαρμογής της, δύο διαφορετικούς στόχους: τη χρηματοδότηση του ταμείου OPPF και τη συμπίεση των εγχώριων τιμών αποτελώντας μέρος μιας δέσμης μέτρων. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επιδίωξε σκόπιμα (και κατόρθωσε) να εξασφαλίσει το συγκεκριμένο αποτέλεσμα στην αγορά και αυτό δεν συνιστά απλή παράπλευρη επίπτωση μιας κυβερνητικής πολιτικής.

- (148) Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η PTPN καθορίζει τις τιμές της μέσω διαγωνισμών και ότι, συνεπώς, αυτό το αποτέλεσμα θα έπρεπε να θεωρηθεί τιμή της αγοράς, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι, όπως επισημαίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 91 έως 99 και 126 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή έπρεπε να βασιστεί στα διαθέσιμα στοιχεία λόγω της μη συνεργασίας των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου και της PTPN. Στις παρατηρήσεις τους επί του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού κανένας παραγωγός-εξαγωγέας δεν προσκόμισε στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνουν τις προσφορές τους για ακατέργαστο φοινικέλαιο, παρά μόνο αόριστους ισχυρισμούς ότι βασίζονται εν γένει στις «τιμές της διεθνούς αγοράς». Ωστόσο, δεν υπήρχαν διαθέσιμα άμεσα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου καθορίζουν τις τιμές τους· αντίθετως, τα γεγονότα καταδεικνύουν εναρμόνιση των τιμών με την τιμή που καθορίζεται από την PTPN.
- (149) Εν προκειμένω, στις παρατηρήσεις της σχετικά με την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η Wilmar επισήμανε ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής ρώτησαν κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου στις εγκαταστάσεις της με ποιον τρόπο καταλήγει σε απόφαση σχετικά με την τιμή που θα προσφέρει σε κάθε πρόσκληση υποβολής προσφορών της PTPN. Η Wilmar εξήγησε περαιτέρω ότι από τη μετέπειτα έκθεση αποστολής δεν προκύπτει έλλειψη πληροφοριών. Εν προκειμένω, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η Wilmar δεν αμφισβητεί ότι οι πληροφορίες τις οποίες είχε παράσχει στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν ιδιαίτερα ασαφείς. Επιπλέον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η Wilmar δεν θεώρησε σκόπιμο να παράσχει λεπτομερέστερη εξήγηση σχετικά με τον μηχανισμό αυτό σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο στάδιο της έρευνας, παρά τις επανειλημμένες σχετικές αναφορές της Επιτροπής.
- (150) Ελλείψει επαληθεύσιμων στοιχείων που να αποδεικνύουν αυτή τη δήλωση, η Επιτροπή απέρριψε τον ισχυρισμό αυτό. Αντί να καθορίζουν ανεξάρτητα τις τιμές τους με βάση τις διεθνείς τιμές, οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ακολουθούν τις τιμές ακατέργαστου φοινικέλαιου που καθορίζονται στην πραγματικότητα από την PTPN.
- (151) Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η PTPN είναι κερδοφόρα, η Επιτροπή παρατήρησε ότι, επιπλέον των όσων ήδη εξηγήθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 125 και 144, η κυβέρνηση της Ινδονησίας υπέβαλε καθυστερημένα ελεγμένους λογαριασμούς της PTPN για το 2018 μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων. Ωστόσο, λήφθηκε μέτρα μόνο για μέρος των λογαριασμών αυτών. Από τους λογαριασμούς του 2018 φαίνεται να προκύπτει ότι η PTPN σημείωσε κερδοφορία το 2018. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μπορούσε να αξιολογήσει το στοιχείο αυτό διότι βασικά μέρη των λογαριασμών δεν ήταν μεταφρασμένα και διότι οι λογαριασμοί αυτοί κάλυπταν όλα τα προϊόντα και όχι μόνο τα έσοδα από τις πωλήσεις ακατέργαστου φοινικέλαιου. Επιπλέον, όπως εξηγείται ανωτέρω, τα δεδομένα τόσο για τις πωλήσεις ακατέργαστου φοινικέλαιου όσο και για την εταιρεία στο σύνολό της υποβλήθηκαν με καθυστέρηση και, συνεπώς, δεν ήταν δυνατό να επαληθευτούν. Τούτο προστίθεται στο γεγονός ότι η PTPN δεν συνεργάστηκε στο πλαίσιο της έρευνας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ακρίβεια του διατυπωθέντος ισχυρισμού δεν μπορούσε να αξιολογηθεί και έπρεπε να απορριφθεί. Όσον αφορά τον ανωτέρω ισχυρισμό υπό β), η Επιτροπή εξήγησε στην αιτιολογική σκέψη 133 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού ότι στην πραγματικότητα η PTPN δεν υποχρεούται να προβεί σε αναπροσφορά υψηλότερης τιμής εάν οι ληφθείσες προσφορές είναι χαμηλότερες από την «εκτίμηση τιμής» για τη συγκεκριμένη ημέρα. Πράγματι, η Επιτροπή επιβεβαίωσε στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου ότι η PTPN αποδεχόταν σε τακτική βάση προσφορές που ήταν χαμηλότερες από την τιμή αυτή. Επιπλέον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας μπορεί να επηρεάσει και επηρεάζει τις αποφάσεις της PTPN όσον αφορά την τιμολογιακή πολιτική της ⁽¹⁸⁾.
- (152) Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η εναρμόνιση των τιμών των προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου με τις καθημερινές τιμές της PTPN αποτελεί ένδειξη του γεγονότος ότι η αγορά δεν είναι στρεβλωμένη και όχι ένδειξη ανάθεσης ή εντολής, η Επιτροπή παρατήρησε ότι όλοι οι ανεξάρτητοι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου πρόσφεραν τιμές που είναι ίδιες ή χαμηλότερες σε σύγκριση με την τιμή της PTPN τη συγκεκριμένη ημέρα. Κατά την άποψη της Επιτροπής, αυτό δεν μπορεί να αποτελεί ένδειξη μιας μη στρεβλωμένης δυναμικής της αγοράς· δεν μπορεί να υποστηριχθεί ευλόγως ότι σε μια ανταγωνιστική αγορά όλοι οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν θα πωλούσαν σε τιμή υψηλότερη από αυτή την οποία ορίζει ένας ανταγωνιστής (εκτός εάν ο ανταγωνιστής ορίζει στην πραγματικότητα τη μέγιστη τιμή για το συγκεκριμένο αγαθό στην αγορά και η κυβέρνηση δίνει εντολή ή αναγκάζει όλους τους άλλους παράγοντες να τηρούν το ανώτατο αυτό όριο).
- (153) Όσον αφορά τον ισχυρισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας ότι οι παραγωγοί ακατέργαστου φοινικέλαιου είναι ορθολογικοί φορείς της αγοράς καθώς το 70 % του ακατέργαστου φοινικέλαιου εξάγεται, η Επιτροπή παρατήρησε ότι, σύμφωνα με δημόσιες πηγές, η εγχώρια κατανάλωση ακατέργαστου φοινικέλαιου ανέρχεται στο 30 % της παραγωγής ⁽¹⁹⁾. Αυτό σημαίνει ότι οι παραγωγοί ακατέργαστου φοινικέλαιου καλύπτουν πλήρως την εγχώρια ζήτηση και, αφού καλύψουν τη ζήτηση αυτή, καταφεύγουν στην εξαγωγή. Συνεπώς, το γεγονός ότι το 70 % της παραγωγής ακατέργαστου φοινικέλαιου εξάγεται δεν έρχεται σε αντίφαση με τη διαπίστωση ότι οι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου στερούνται ορθολογικής επιλογής, ακριβώς το αντίθετο. Εάν οι Ινδονήσιοι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου

⁽¹⁸⁾ Όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 133 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, «[...] όταν η τιμή που προσφέρει ο υποψήφιος αγοραστής είναι χαμηλότερη από την εκτίμηση τιμής, το θέμα παραπέμπεται στο διοικητικό συμβούλιο το οποίο μπορεί να αποφασίσει να αποδεχτεί την προσφορά». Κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι τέτοιου είδους εγκριτικές αποφάσεις λαμβάνονται σε τακτική βάση. Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι οι αποφάσεις σχετικά με τις τιμές λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο της PTPN, στο οποίο εκπροσωπείται αποκλειστικά η κυβέρνηση της Ινδονησίας, καταδεικνύει ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας ασκεί ουσιαστικό έλεγχο στην PTPN και τη συμπεριφορά της σε σχέση με τις αποφάσεις για την τιμολογιακή πολιτική.

⁽¹⁹⁾ Ετήσια έκθεση GAIN για τους ελαιούχους σπόρους και τα προϊόντα στην Ινδονησία, 2019.

συμπεριφέρονταν ορθολογικά, δεν θα κάλυπταν την εγχώρια ζήτηση και θα εξήγαγαν το σύνολο, ή σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό, της παραγωγής τους προς χώρες στις οποίες θα μπορούσαν να επιτύχουν μεγαλύτερο κέρδος. Αυτά τα δυνητικά επιπλέον κέρδη από τις εξαγωγές περιορίζονται από τους περιορισμούς τους οποίους επιβάλλει η κυβέρνηση της Ινδονησίας στις εξαγωγές προκειμένου να εξαναγκάσει τους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου να πωλούν σε εγχώριο επίπεδο και να καλύπτουν τις τοπικές ανάγκες. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι καλύπτεται το σύνολο της εγχώριας ζήτησης καταδεικνύει αντιθέτως ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας πέτυχε τον στόχο της για εφοδιασμό της εγχώριας αγοράς σε τιμές ευνοϊκές για τους παραγωγούς βιοντίζελ.

- (154) Στις παρατηρήσεις της σχετικά με την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η Wilmar ισχυρίστηκε επιπλέον ότι το γεγονός ότι, μετά τον καθορισμό μηδενικού συντελεστή για την εισφορά κατά την εξαγωγή, το μερίδιο εξαγωγών του ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν αυξήθηκε αποδεικνύει ότι ήταν εσφαλμένο το συμπέρασμα της Επιτροπής σύμφωνα με το οποίο η εισφορά κατά την εξαγωγή αποσκοπεί στην παραμονή του ακατέργαστου φοινικέλαιου στη χώρα και στη συμπίεση της τιμής του.
- (155) Εν προκειμένω, η Επιτροπή παρατήρησε ότι από τα στοιχεία που υπέβαλε η Wilmar προέκυψε ότι η εγχώρια κατανάλωση αυξήθηκε και ότι, συνεπώς, εξασφάλισε μεγαλύτερο ποσοστό στη συνολική παραγωγή ακατέργαστου φοινικέλαιου. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να λειτουργήσει προς επίρρωση του ισχυρισμού της Wilmar εάν η κυβέρνηση της Ινδονησίας είχε εκφράσει την πρόθεση να καταργήσει το σύστημα των περιορισμών στις εξαγωγές. Ωστόσο, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 108, πρόθεση της κυβέρνησης της Ινδονησίας δεν είναι να καταργήσει τον μηχανισμό περιορισμών στις εξαγωγές. Αντιθέτως, είναι σαφές ότι ο συντελεστής του συστήματος περιορισμών στις εξαγωγές είναι μηδενικός απλώς και μόνο ως αντίδραση σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως η παγκόσμια πτώση των τιμών φοινικέλαιου. Όλοι οι Ινδονήσιοι παραγωγοί γνωρίζουν καλά ότι το επίπεδο αυτό είναι μόνο προσωρινό και, συνεπώς, εξακολουθούν να προτιμούν να καλύπτουν πρώτα την εγχώρια ζήτηση.
- (156) Η Wilmar παρέσχε επίσης στην απάντησή της πληροφορίες σχετικά με τις τιμές, υποστηρίζοντας ότι από την επιβολή μηδενικού συντελεστή στην εισφορά κατά την εξαγωγή οι εγχώριες τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου δεν αυξήθηκαν σημαντικά. Η Επιτροπή ανέλυσε τις πληροφορίες αυτές και παρατήρησε ότι δεν μπορούσε να προσδιορίσει την πηγή των στοιχείων που χρησιμοποίησε η Wilmar: ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορούσε να επαληθεύσει ούτε να αξιολογήσει την ακρίβειά τους. Ωστόσο, η Επιτροπή, στηριζόμενη σε αυτά τα στοιχεία, παρατήρησε ότι, παρά τον προσωρινό χαρακτήρα του γεγονότος ότι ο συντελεστής της εισφοράς κατά την εξαγωγή είναι μηδενικός, καταδεικνύεται εναρμόνιση της εγχώριας τιμής με τις τιμές εξαγωγής. Ειδικότερα, παρότι κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας η μέση διαφορά μεταξύ των δύο τιμών ανερχόταν σε περίπου 50 USD/τόνο, από τα στοιχεία που παρέσχε η Wilmar προέκυψε ότι οι εγχώριες τιμές έχουν προσεγγίσει τις τιμές εξαγωγής, με τη διαφορά να ανέρχεται πλέον σε κάτω από 20 USD/τόνο. Το γεγονός ότι οι εγχώριες τιμές δεν αυξήθηκαν σημαντικά σε απόλυτους όρους οφείλεται απλώς στην πτώση των τιμών παγκοσμίως.
- (157) Κατά την άποψη της Επιτροπής, αυτό τεκμηριώνει τη διαπίστωσή της ότι το σύστημα περιορισμών στις εξαγωγές έχει σχεδιαστεί, μεταξύ άλλων και μαζί με άλλα μέτρα, με σκοπό τη συμπίεση των εγχώριων τιμών του ακατέργαστου φοινικέλαιου.
- (158) Όσον αφορά τον ισχυρισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας ότι η Επιτροπή δεν επαλήθευσε τις απαντήσεις των ανεξάρτητων προμηθευτών ακατέργαστου φοινικέλαιου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι αντικειμενικά εσφαλμένος. Όπως αναφέρθηκε ήδη στην αιτιολογική σκέψη 143, η Επιτροπή ανέλυσε δεόντως όλες τις απαντήσεις που έλαβε, αλλά παρατήρησε ότι οι απαντήσεις αυτές ήταν στη συντριπτική πλειονότητά τους ελλιπείς, καθώς πολλές από αυτές δεν περιείχαν πληροφορίες σχετικά με την κερδοφορία, ενώ για πολλές από αυτές δεν παρέχονταν μη εμπιστευτικές εκδόσεις.
- (159) Επιπλέον του ισχυρισμού αυτού, η κυβέρνηση της Ινδονησίας υποστήριξε ότι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής στην κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, οι οποίοι αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 143, είναι εσφαλμένοι διότι δεν μπόρεσε να εντοπίσει τις υπενθυμίσεις στον μη εμπιστευτικό φάκελο. Όσον αφορά τον ισχυρισμό αυτό, η Επιτροπή παρατήρησε ότι οι εν λόγω υπενθυμίσεις αποτελούν μέρος του περιορισμένου φακέλου και παρατίθενται στον κατάλογο των περιορισμένων εγγράφων που βρίσκονται στη διάθεση των ενδιαφερομένων μερών. Ωστόσο, η Επιτροπή παρέσχε στην κυβέρνηση της Ινδονησίας κατάλογο των σχετικών αριθμών στο πλαίσιο ακρόασης που πραγματοποιήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2019. Η Επιτροπή παρατήρησε επίσης ότι τα ερωτηματολόγια που απευθύνονταν σε ανεξάρτητους προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου αποτελούσαν μέρος του ερωτηματολογίου που απευθυνόταν στην κυβέρνηση της Ινδονησίας και, συνεπώς, την ευθύνη συντονισμού, συλλογής και διασφάλισης της έγκαιρης αποστολής των ολοκληρωμένων απαντήσεων έφερε εξολοκλήρου η κυβέρνηση της Ινδονησίας.
- (160) Όσον αφορά τον ισχυρισμό υπό ε) ανωτέρω, η Επιτροπή εξήγησε στις αιτιολογικές σκέψεις 124 έως 143 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση της Ινδονησίας, μέσω της PTPN, ενεργεί ως φορέας καθορισμού των τιμών στην εγχώρια αγορά της Ινδονησίας, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο όλοι οι ανεξάρτητοι προμηθευτές ακατέργαστου φοινικέλαιου ακολουθούν αυτές τις ενδείξεις τιμών. Στις παρατηρήσεις της σχετικά με την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφερε ότι, λαμβανομένου υπόψη του περιορισμένου μεριδίου αγοράς της PTPN, το αποτέλεσμα αυτό είναι απίθανο. Ωστόσο, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν προσκόμισε κανένα πραγματικό στοιχείο το οποίο να τεκμηριώνει τη δήλωσή της και να αντικρούει τη διαπίστωση της Επιτροπής.

- (161) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή απέρριψε τους ισχυρισμούς της κυβέρνησης της Ινδονησίας και των παραγωγών-εξαγωγών και επιβεβαίωσε τη διαπίστωση της περί ύπαρξης ανάθεσης και εντολής.

3.2.3. Μη απόδειξη της στήριξης του εισοδήματος ή των τιμών βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) του βασικού κανονισμού

- (162) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη στήριξης του εισοδήματος και των τιμών υπέρ των παραγωγών βιοντίζελ σύμφωνα με το απαιτούμενο μέτρο απόδειξης που καθορίζεται από τη νομολογία του ΠΟΕ.
- (163) Επ' αυτού, η Επιτροπή παρατήρησε ότι ούτε η κυβέρνηση της Ινδονησίας ούτε οι παραγωγοί-εξαγωγείς υπέβαλαν νέες πληροφορίες ή στοιχεία που να τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό περί έλλειψης στήριξης του εισοδήματος ή των τιμών. Στους ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν εν προκειμένω προβάλλεται απλώς η διαφωνία με την ερμηνεία της νομολογίας την οποία ακολουθεί η Επιτροπή. Η Επιτροπή έκρινε ότι η ανάλυση που πραγματοποιείται στο τμήμα 3.3.3.7 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού πληροί το μέτρο απόδειξης που προβλέπεται στον βασικό κανονισμό, στη συμφωνία ΕΑΜ και στη νομολογία του ΠΟΕ.
- (164) Έλλειψι νέων πραγματικών στοιχείων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε επαναξιολόγηση του πορίσματός της, η Επιτροπή επιβεβαίωσε το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε στο τμήμα 3.3.3.7 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (165) Μετά την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας υποστήριξε ότι ήταν εσφαλμένη η διαπίστωση της Επιτροπής περί στήριξης του εισοδήματος και των τιμών, διότι για τη διαπίστωση αυτή απαιτείται η ύπαρξη μέτρου το οποίο εξασφαλίζει ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα, και όχι οποιουδήποτε μέτρου που έχει παρεμπιπτόσα επίπτωση στις τιμές.
- (166) Εν προκειμένω, η Επιτροπή εξήγησε ήδη στις αιτιολογικές σκέψεις 153 και 160 ότι η δέσμη μέτρων έχει ως στόχο τη ρύθμιση και τη συμπίεση των εγχώριων τιμών, και ότι αυτό δεν αποτελεί απλώς παράπλευρη επίπτωση της πολιτικής της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Επιπλέον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι ούτε η κυβέρνηση της Ινδονησίας ούτε οι παραγωγοί-εξαγωγείς υπέβαλαν νέες πληροφορίες ή στοιχεία που να τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό περί έλλειψης στήριξης του εισοδήματος ή των τιμών.
- (167) Η Wilmar ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε τους ισχυρισμούς της σε απάντηση στην κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων και παρότρυνε την Επιτροπή να το πράξει.
- (168) Αντίθετα με τον ισχυρισμό της Wilmar, η Επιτροπή ανέλυσε αυτούς τους ισχυρισμούς και, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 163, δεν μπόρεσε να βρει κάποιο νέο πραγματικό στοιχείο. Αντιθέτως, η Wilmar εξηγεί για ποιον λόγο διαφωνεί με την ερμηνεία της Επιτροπής όσον αφορά τη νομολογία του ΠΟΕ και τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης. Σε αυτές τις παρατηρήσεις, η Wilmar αναλύει επίσης την άποψή της σχετικά με το ορθό αντιπαράδειγμα.
- (169) Για λόγους σαφήνειας, η Επιτροπή επανέλαβε ότι διαφωνούσε με την ερμηνεία της Wilmar όσον αφορά τη νομολογία του ΠΟΕ και τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως παρατίθεται στο τμήμα III.B.3 των παρατηρήσεων σχετικά με τον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού, και επιβεβαίωσε εξολοκλήρου το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε στο τμήμα 3.3.3.7 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

3.2.4. Μη απόδειξη της ύπαρξης οφέλους: σφάλμα στον προσδιορισμό του κατάλληλου δείκτη αναφοράς

- (170) Στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού η Επιτροπή έκρινε ότι οι τιμές εξαγωγής FOB για το ακατέργαστο φοινικέλαιο από την Ινδονησία προς τον υπόλοιπο κόσμο, όπως διαπιστώθηκε από τα στατιστικά στοιχεία εξαγωγών της Ινδονησίας, συνιστούν κατάλληλο δείκτη αναφοράς, καθώς ρυθμίζονται βάσει των αρχών της ελεύθερης αγοράς, ανταγωνίζονται τις τιμές άλλων προϊόντων σε ξένες αγορές, αποτυπώνουν τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά της Ινδονησίας και δεν στρεβλώνονται από την παρέμβαση του Δημοσίου. Επιπλέον, η Επιτροπή έκρινε ότι ο δείκτης αναφοράς που χρησιμοποίησε αντιστοιχεί όσο το δυνατόν ακριβέστερα στη μη στρεβλωμένη τιμή της Ινδονησίας που θα υπήρχε χωρίς την παρέμβαση εκ μέρους της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης ότι οι τιμές FOB που χρησιμοποιούνται ως δείκτης αναφοράς συνάδουν με τις διεθνείς τιμές (όπως, για παράδειγμα, με την τιμή CIF του Ρότερνταμ).
- (171) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή υπολόγισε το ποσό της αντισταθμίσιμης επιδότησης για κάθε παραγωγό-εξαγωγέα με βάση το όφελος που προσπορίζεται ο αποδέκτης της επιδότησης και το οποίο διαπιστώνεται και καθορίζεται κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας. Η Επιτροπή υπολόγισε το όφελος ως το άθροισμα των διαφορών μεταξύ των τιμών που καταβλήθηκαν για ακατέργαστο φοινικέλαιο που αγοράστηκε σε εγχώριο επίπεδο και της τιμής αναφοράς του ακατέργαστου φοινικελαιού που υπολογίστηκε ανά μήνα της περιόδου έρευνας.

- (172) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας, η Wilmar και ο όμιλος Permata ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή έσφαλε 1) στην εκτίμηση του δείκτη αναφοράς ως κατάλληλου και 2) στον υπολογισμό του συνολικού οφέλους. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας, η Wilmar και ο όμιλος Permata ισχυρίζονται ότι αυτό οφείλεται στο ότι η τιμή εξαγωγής FOB περιλαμβάνει την εισφορά κατά την εξαγωγή και είναι, συνεπώς, στρεβλωμένη. Το EBB διατύπωσε με τη σειρά του παρόμοιο ισχυρισμό.
- (173) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι ο ισχυρισμός βάσει του οποίου η τιμή εξαγωγής είναι στρεβλωμένη επιδιώκει ουσιαστικά την εννοιολογική αντιστροφή του σκεπτικού της υπόθεσης. Παρότι η Επιτροπή έκρινε ότι οι εγχώριες τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου είναι τεχνητά χαμηλές, οι εξαγωγείς ισχυρίζονται ότι είναι υπερβολικά υψηλές οι τιμές εξαγωγής (οι οποίες συμβαδίζουν κατά προσέγγιση με τις διεθνείς τιμές). Με άλλα λόγια, οι εξαγωγείς ισχυρίζονται ότι η εισφορά κατά την εξαγωγή καθιστά τις τιμές εξαγωγής υπερβολικά υψηλές. Ωστόσο, στρεβλωμένη είναι η εγχώρια τιμή λόγω της εισφοράς κατά την εξαγωγή, μεταξύ άλλων. Τέλος, η ίδια η κυβέρνηση της Ινδονησίας υποστήριξε ότι η εισφορά κατά την εξαγωγή δεν περιλαμβάνεται στην τιμή εξαγωγής που χρησιμοποιήθηκε από την Επιτροπή στους υπολογισμούς της ⁽²⁰⁾. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη αυτόν τον ισχυρισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας. Ωστόσο, θεώρησε ότι τα αποτελέσματα της εισφοράς κατά την εξαγωγή συνυπολογίζονται στην τιμή FOB. Πράγματι, η Επιτροπή έκρινε ότι ο πωλητής λαμβάνει υπόψη την υποχρέωση καταβολής της εισφοράς κατά τον καθορισμό της τιμής εξαγωγής, η οποία κοινοποιείται στη συνέχεια στις αρχές της κυβέρνησης της Ινδονησίας για στατιστικούς σκοπούς.
- (174) Επιπλέον, όπως εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 198 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή έκρινε ότι η μηνιαία τιμή εξαγωγής FOB, η οποία αναφέρεται στα στατιστικά στοιχεία της Ινδονησίας, συνιστά τον πλέον κατάλληλο δείκτη αναφοράς. Η Επιτροπή θεώρησε αυτόν τον δείκτη αναφοράς κατάλληλο για τις επιμέρους συναλλαγές αγοράς. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο διεθνής εμπορικός όρος FOB της τιμής αναφοράς και οι διεθνείς εμπορικοί όροι των εγχώριων συναλλαγών αγοράς τους οποίους διαμόρφωσαν οι παραγωγοί-εξαγωγείς ήταν συγκρίσιμοι. Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη εν προκειμένω.
- (175) Επιπλέον των ανωτέρω, η Wilmar ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή έσφαλε στον υπολογισμό του ποσού του οφέλους που προσπορίστηκε η πρώτη διότι θα έπρεπε να έχει αφαιρέσει από τον υπολογισμό του οφέλους τα ποσά κατά τα οποία η τιμή αγοράς ακατέργαστου φοινικέλαιου υπερβαίνει τον δείκτη αναφοράς. Εν προκειμένω, η Επιτροπή επισήμανε ότι είχε λάβει υπόψη μόνο τις συναλλαγές για τις οποίες χορηγήθηκε όφελος (με άλλα λόγια, τις συναλλαγές στις οποίες η τιμή που καταβλήθηκε από τους παραγωγούς-εξαγωγείς ήταν χαμηλότερη του δείκτη αναφοράς). Πρόκειται για τις συναλλαγές στις οποίες το επίμαχο πρόγραμμα οδηγεί στη χορήγηση οφελών στους παραγωγούς-εξαγωγείς. Συνεπώς, δεν θα είχε νόημα να αφαιρεθούν συναλλαγές στις οποίες δεν χορηγήθηκε πλεονέκτημα καθώς ήταν σύμφωνες με την αγορά. Υπό την έννοια αυτή, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η ειδική ομάδα του ΠΟΕ στην υπόθεση *Ηνωμένες Πολιτείες – Οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα* ⁽²¹⁾, κατά την εξέταση του τρόπου με τον οποίο το υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ (USDOC) είχε καθορίσει το ποσό του οφέλους που χορηγήθηκε μέσω της επίμαχης επιχορήγησης, που αναφέρθηκε ως παροχή «καουτσούκ» έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό ⁽²²⁾, επισήμανε ότι οι επικαλούμενες επιδοτήσεις «πρέπει να αναλυθούν σε σχέση με μια συγκεκριμένη περίοδο ώστε να προκύψει εντέλει ένα συνολικό ύψος επιδότησης του υπό εξέταση προϊόντος» ⁽²³⁾ και ότι «το άρθρο 14 στοιχείο δ) της συμφωνίας ΕΑΜ δεν περιέχει αναφορά σε καμία έννοια αντιστάθμισης ή “αρνητικών οφελών”, ή μέσου όρου κατά την περίοδο της έρευνας, για ένα συγκεκριμένο προϊόν» ⁽²⁴⁾. Η σύγκριση είναι μια σύγκριση επιμέρους συναλλαγών αγοράς με έναν ατομικό δείκτη αναφοράς για την εκάστοτε συναλλαγή αγοράς. Η Επιτροπή πραγματοποίησε σύγκριση συναλλαγής προς συναλλαγή ώστε να διαπιστώσει αν υφίστατο όφελος και το ύψος αυτού. Το συνολικό ποσό των οφελών που διαπιστώθηκαν ανά συναλλαγή είναι το ύψος της επιδότησης. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός αυτός απορρίπτεται.

⁽²⁰⁾ t19.005028.

⁽²¹⁾ Βλέπε έκθεση της ειδικής ομάδας, *Ηνωμένες Πολιτείες – Οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα*, (WT/DS379/R), παράγραφοι 11.38 – 11.69.

⁽²²⁾ Το USDOC υπολόγισε τις μηνιαίες τιμές αναφοράς αγοράς για κάθε τύπο καουτσούκ, βάσει των πραγματικών αγορών καουτσούκ των παραγωγών ελαστικών από ιδιωτικές πηγές, και χρησιμοποίησε τους μηνιαίους αυτούς δείκτες αναφοράς προκειμένου να διαπιστώσει, σε μηνιαία βάση, αν είχε χορηγηθεί όφελος. Για κάθε παραγωγό ελαστικών, το USDOC άθροιζε τα θετικά ποσά οφέλους που υπολογίστηκαν με τον παραπάνω τρόπο για κάθε τύπο καουτσούκ, ώστε να καταλήξει σε ένα συνολικό όφελος το οποίο προσπορίστηκε κατά την περίοδο έρευνας ο συγκεκριμένος παραγωγός ελαστικών από τον συγκεκριμένο τύπο ελαστικού. Αυτά τα ειδικά για τις εισροές προϊόντων σύνολα οφελών αθροίστηκαν στη συνέχεια ώστε να προκύψει το συνολικό όφελος για τον παραγωγό ελαστικών από την παροχή, εκ μέρους της κυβέρνησης, εισροών καουτσούκ όλων των ειδών κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας. Η Κίνα ισχυρίστηκε ότι παρότι ορισμένες αγορές κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας πραγματοποιήθηκαν έναντι τιμής υψηλότερης από τον δείκτη αναφοράς ή την τιμή της αγοράς, το συνολικό ύψος αυτών των ποσών «αρνητικών» οφελών, όπως μετρήθηκαν με βάση την τιμή αναφοράς, πρέπει, σύμφωνα με τον νόμο, να συμψηφιστεί με τα ποσά των «θετικών» οφελών για ολόκληρη την περίοδο της έρευνας.

⁽²³⁾ Βλέπε έκθεση της ειδικής ομάδας, *Ηνωμένες Πολιτείες – Οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα*, (WT/DS379/R), παράγραφος 11.45. Βλέπε επίσης, προς την ίδια κατεύθυνση, την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, της 10ης Απριλίου 2019, στην υπόθεση T-300/16, Jindal Saw, ECLI:EU:T:2019:235, σκέψεις 180 – 182.

⁽²⁴⁾ Βλέπε έκθεση της ειδικής ομάδας, *Ηνωμένες Πολιτείες – Οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα*, (WT/DS379/R), παράγραφος 11.47.

- (176) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε επίσης ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη οφέλους διότι 1) είναι παράλογο να διαπιστωθεί όφελος υπό τη μορφή περιορισμών στις εξαγωγές σε μια ανταγωνιστική χρηματοπιστωτική αγορά και 2) οι εγχώριες τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου ακολουθούν τη δυναμική της ανταγωνιστικής αγοράς.
- (177) Εν προκειμένω, η Επιτροπή επιθυμεί να επισημάνει εκ νέου ότι το όφελος στην παρούσα υπόθεση έχει τη μορφή της παροχής ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό. Ως εκ τούτου, ο πρώτος ισχυρισμός της κυβέρνησης της Ινδονησίας απορρίπτεται.
- (178) Όσον αφορά τον ισχυρισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας ότι οι εγχώριες τιμές του ακατέργαστου φοινικέλαιου ακολουθούν τη δυναμική μιας ανταγωνιστικής και μη στρεβλωμένης αγοράς, η Επιτροπή παραπέμπει στην ανάλυσή της και, ιδίως, στην αιτιολογική σκέψη 151.
- (179) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ενέμεινε στο συμπέρασμά της σύμφωνα με το οποίο το καθεστώς αυτό χορηγεί όφελος στους παραγωγούς-εξαγωγείς.
- (180) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας υποστήριξε επίσης ότι ο προσδιορισμός της τιμής αναφοράς από την Επιτροπή ήταν εσφαλμένος, διότι στην τιμή την οποία χρησιμοποίησε περιλαμβάνονταν η εισφορά κατά την εξαγωγή, καθώς και ότι θα έπρεπε να αφαιρέσει την εισφορά κατά την εξαγωγή από την τιμή αναφοράς.
- (181) Εν προκειμένω, η Επιτροπή διαπίστωσε αντίφαση μεταξύ αυτής της δήλωσης και της απάντησης της κυβέρνησης της Ινδονησίας στην επιστολή της 14ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την ανεπάρκεια των στοιχείων. Στην εν λόγω απάντηση, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφερε τα εξής: «Η κυβέρνηση της Ινδονησίας επιβεβαιώνει ότι τα στατιστικά στοιχεία για τις εξαγωγές προς την ΕΕ καλύπτουν μόνο το βιοντίζελ που παράγεται στην Ινδονησία. Η αναφερθείσα αξία της εξαγωγής είναι FOB και δεν περιλαμβάνεται η εισφορά/ο φόρος κατά την εξαγωγή». Η Επιτροπή παρατήρησε επιπλέον ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας δεν προσκόμισε πρόσθετα πραγματικά στοιχεία προς επίρρωση της δήλωσής της. Όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 173, η Επιτροπή έκρινε ότι η αναφερθείσα τιμή εξαγωγής FOB περιλαμβάνει de facto τις επιπτώσεις της εισφοράς κατά την εξαγωγή.
- (182) Η Wilmar ισχυρίστηκε ότι η τιμή αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του οφέλους ήταν υπερβολική διότι είχε χρησιμοποιηθεί μια τιμή αναφοράς «εκτός χώρας». Οστόσο, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, κατά τον καθορισμό της ακριβέστερης και καταλληλότερης τιμής αναφοράς που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί, η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε τιμές αναφοράς «εκτός χώρας» όπως αυτές που υπάρχουν στη Μαλαισία ή στην Ευρώπη, όπως η τιμή CIF στο Ρότερνταμ. Χρησιμοποιήθηκαν οι τιμές εξαγωγής της Ινδονησίας αφενός διότι είναι της Ινδονησίας (και υπό την έννοια αυτή είναι τιμές εντός χώρας) και, αφετέρου, διότι αντιπροσωπεύουν μια αξιόπιστη βάση της αγοράς για σκοπούς σύγκρισης. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός αυτός απορρίφθηκε.
- (183) Η Επιτροπή επιβεβαίωσε, επομένως, το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε στην αιτιολογική σκέψη 172.

3.2.5. Ατομικός χαρακτήρας

- (184) Μετά την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τον ατομικό χαρακτήρα του προγράμματος. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της Ινδονησίας, μια επιδότηση έχει ατομικό χαρακτήρα αν αφορά μόνο έναν κλάδο παραγωγής.
- (185) Η Επιτροπή διαφώνησε με τον ισχυρισμό αυτόν. Η Επιτροπή επισήμανε ότι η ειδική ομάδα στην υπόθεση ΗΠΑ-Upland Cotton εξήγησε τα εξής: «Σύμφωνα με το κείμενο του άρθρου 2 της συμφωνίας ΕΑΠ, μια επιδότηση έχει “ατομικό χαρακτήρα” αν αφορά ειδικά μια επιχείρηση ή κλάδο παραγωγής ή ομάδα επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής (αναφέρονται στη συμφωνία ΕΑΜ ως “ορισμένες επιχειρήσεις”) εντός της δικαιοδοσίας της αρμόδιας για τη χορήγηση της επιδότησης αρχής[...]». Η ειδική ομάδα εξήγησε περαιτέρω ότι «[...] ο “ατομικός χαρακτήρας” εκτείνεται σε μια ομάδα κλάδων παραγωγής διότι οι λέξεις “ορισμένες επιχειρήσεις” ορίζονται με ευρύ τρόπο στην αρχή του άρθρου 2.1 ως επιχείρηση ή κλάδος παραγωγής ή ομάδα επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής». ⁽²⁵⁾
- (186) Το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο στην υπόθεση ΗΠΑ – Δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί (Κίνα) εξέτασε την έννοια του όρου «ορισμένες επιχειρήσεις» στο άρθρο 2: «Επιπλέον, μια επιδότηση έχει ατομικό χαρακτήρα βάσει του άρθρου 2.1(a) της συμφωνίας ΕΑΜ όταν βάσει του ρητού περιορισμού παρέχεται πρόσβαση στη συγκεκριμένη επιδότηση σε “ορισμένες επιχειρήσεις”. Η εισαγωγική φράση του άρθρου 2.1 ορίζει ότι ο όρος “ορισμένες επιχειρήσεις” αναφέρεται σε “μια επιχείρηση ή κλάδο παραγωγής ή ομάδα επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής”. Επισημανύουμε καταρχάς ότι η λέξη “ορισμένος(-οι)” ορίζεται ως “[γ]νωστός(-οί) και συγκεκριμένος(-οι), αλλά όχι ρητά

⁽²⁵⁾ Έκθεση της ειδικής ομάδας, United States – Subsidies on Upland Cotton (ΗΠΑ – Επιδότησεις για το βαμβάκι), WT/DS267/R, προσθήκη 1 έως προσθήκη 3 και διορθωτικό 1, εκδόθηκε στις 21 Μαρτίου 2005, όπως τροποποιήθηκε από την έκθεση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου, WT/DS267/AB/R, DSR 2005: II, σ. 299, παράγραφος 7.1140.

προσδιοριζόμενος(-οι): (σε ενικό αριθμό) ένας συγκεκριμένος, (σε πληθυντικό αριθμό) μερικοί συγκεκριμένοι". Η λέξη "ομάδα", με τη σειρά της, ορίζεται συνήθως ως "ένας αριθμός ατόμων ή πραγμάτων που θεωρείται ότι απαρτίζουν μια ενότητα ή ένα σύνολο λόγω αμοιβαίας ή κοινής σχέσης ή σκοπού, ή ταξινομούνται μαζί λόγω ενός βαθμού ομοιότητας". Όσον αφορά τα ουσιαστικά που χαρακτηρίζονται με τις λέξεις "ορισμένες/-οι" και "ομάδα", βλέπουμε ότι η "επιχείρηση" μπορεί να οριστεί ως "επιχείρηση, εταιρεία", ενώ ο όρος "κλάδος παραγωγής" σημαίνει "μία συγκεκριμένη μορφή ή κλάδο παραγωγικής εργασίας, εμπορίου, κατασκευής". Επισημαίνουμε ότι η ειδική ομάδα στην υπόθεση ΗΠΑ-Upland Cotton έκρινε ότι "ένας κλάδος παραγωγής ή μια ομάδα 'κλάδων παραγωγής' μπορεί εν γένει να ορίζεται με βάση τον τύπο προϊόντων που παράγει· ότι "η έννοια του 'κλάδου παραγωγής' αφορά τους παραγωγούς ορισμένων προϊόντων· και ότι το "εύρος αυτής της έννοιας του 'κλάδου παραγωγής' μπορεί να εξαρτάται από διάφορους παράγοντες σε μια δεδομένη υπόθεση". Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο όρος "ορισμένες επιχειρήσεις" αναφέρεται σε μία μόνο επιχείρηση ή κλάδο παραγωγής ή σε μία ομάδα επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής που είναι γνωστοί και συγκεκριμένοι. Ωστόσο, συμφωνούμε με την Κίνα ότι η έννοια αυτή "περιβάλλεται από μια σχετική απροσδιοριστία", ενώ παράλληλα συμφωνούμε με την ειδική ομάδα στην υπόθεση ΗΠΑ – Upland Cotton ότι οποιοσδήποτε προσδιορισμός του αν ένας αριθμός επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής συνιστούν "ορισμένες επιχειρήσεις" μπορεί να πραγματοποιείται μόνο κατά περίπτωση». ⁽²⁶⁾

- (187) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επισήμανε ότι, κατά τη νομολογία του ΠΟΕ, μια επιδότηση δεν απαιτείται να αφορά έναν κλάδο παραγωγής προκειμένου να έχει ατομικό χαρακτήρα·αντιθέτως, μπορεί επίσης να αφορά «μία ομάδα επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής που είναι γνωστοί και συγκεκριμένοι». Στην παρούσα υπόθεση, στην αιτιολογική σκέψη 202 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η δέσμη μέτρων έχει ατομικό χαρακτήρα διότι ωφελεί τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αλυσίδα αξίας του φοινικέλαιου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή –σύμφωνα με τη νομολογία του ΠΟΕ– κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η δέσμη μέτρων έχει ατομικό χαρακτήρα διότι αφορά «μία ομάδα επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής που είναι γνωστοί και συγκεκριμένοι». Συνεπώς, ο ισχυρισμός της κυβέρνησης της Ινδονησίας απορρίπτεται.

3.3. Στήριξη του Δημοσίου προς τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ μέσω της απαλλαγής από εισαγωγικούς δασμούς για εισαγόμενα μηχανήματα σε ελεγχόμενες ζώνες

- (188) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 237 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή υπολόγισε το όφελος που προσπορίστηκαν οι παραγωγοί-εξαγωγείς από την απαλλαγή από εισαγωγικούς δασμούς για εισαγόμενα μηχανήματα ως το συνολικό ποσό των μη καταβληθέντων δασμών, που αντιστοιχεί στην περίοδο έρευνας, βάσει της ωφέλιμης ζωής των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού. Οι παραγωγοί-εξαγωγείς ισχυρίστηκαν ότι, κατά τον υπολογισμό των οφελών που προέκυψαν από την απαλλαγή από εισαγωγικούς δασμούς για εισαγόμενα μηχανήματα, η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει κατανείμει τα εισπραχθέντα ποσά στον συνολικό κύκλο εργασιών των σχετικών εταιρειών και όχι μόνο στον κύκλο εργασιών του υπό εξέταση προϊόντος. Οι παραγωγοί-εξαγωγείς εξήγησαν ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο κατάλογος των μηχανημάτων που εισάγονται χωρίς δασμούς δεν περιλαμβάνει μόνο μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή βιοντίζελ, αλλά και για άλλα προϊόντα.
- (189) Εν προκειμένω, ήδη στο ερωτηματολόγιο προς τους παραγωγούς-εξαγωγείς η Επιτροπή ζήτησε από τις εταιρείες να παράσχουν κατάλογο των μηχανημάτων και να αναφέρουν τη χρήση τους. Η Επιτροπή επισήμανε ότι κανένας από τους παραγωγούς-εξαγωγείς δεν έθεσε το ζήτημα ενδεχόμενης διπλής χρήσης συγκεκριμένων μηχανημάτων πριν από τον επιτόπιο έλεγχο, σε στιγμή κατά την οποία θα ήταν δυνατή η επαλήθευση των πληροφοριών. Δεδομένου ότι δεν ήταν δυνατό να εξακριβωθεί, ο ισχυρισμός αυτός απορρίφθηκε.
- (190) Όσον αφορά τις εισαγωγές μηχανημάτων σε ελεγχόμενες ζώνες, κατόπιν της δημοσίευσης του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από το EBB σχετικά με τη μερική συνεργασία της Wilmar εν προκειμένω. Το EBB υπενθύμισε το γεγονός ότι η Wilmar δεν αποκάλυψε το ύψος των επιδοτήσεων που έλαβε στο πλαίσιο του καθεστώτος επιδοτήσεων ελεγχόμενων ζωνών. Επιπλέον, το EBB επισήμανε ότι ο προσωρινός δασμός που επιβλήθηκε στη Wilmar δεν αποτελεί τον υψηλότερο συντελεστή δασμού μεταξύ των προσωρινών δασμών που επιβάλλονται για το συγκεκριμένο καθεστώς.
- (191) Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι, λόγω της μερικής έλλειψης συνεργασίας όσον αφορά τα δεδομένα σχετικά με τις ελεγχόμενες ζώνες, η Επιτροπή εφάρμοσε εν προκειμένω στη Wilmar τα διαθέσιμα στοιχεία σύμφωνα με το άρθρο 28 του βασικού κανονισμού.

⁽²⁶⁾ WT/DS379/AB/R (ΗΠΑ – Δασμοί αντντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί για ορισμένα προϊόντα από την Κίνα), έκθεση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου της 11ης Μαρτίου 2011, DS 379, παράγραφος 373.

- (192) Μετά την κοινοποίηση των οριστικών πορισμάτων, η PT Ciliandra Perkasa ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή έσφαλε απορρίπτοντας τον ισχυρισμό της σύμφωνα με τον οποίο η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει κατανείμει τα εισπραχθέντα ποσά στον συνολικό κύκλο εργασιών των σχετικών εταιρειών και όχι μόνο στον κύκλο εργασιών του υπό εξέταση προϊόντος. Σύμφωνα με την PT Ciliandra Perkasa, αυτό οφείλεται στο ότι η Επιτροπή μπορούσε να μαντέψει από τον παρεχόμενο κατάλογο αν κάθε επιμέρους μηχανήμα χρησιμοποιείται μόνο για βιοντίζελ ή έχει διπλή χρήση.
- (193) Η Επιτροπή επισήμανε στην αιτιολογική σκέψη 189 ότι κανένας από τους παραγωγούς-εξαγωγείς, συμπεριλαμβανομένης της PT Ciliandra Perkasa, δεν έθεσε το ζήτημα ενδεχόμενης διπλής χρήσης συγκεκριμένων μηχανημάτων πριν από τον επιτόπιο έλεγχο, σε στιγμή κατά την οποία θα ήταν δυνατή η επαλήθευση των πληροφοριών. Δεδομένου ότι δεν ήταν δυνατό να εξακριβωθεί, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε.

3.4. Γενική παρατήρηση σχετικά με τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία για τους υπολογισμούς των επιδοτήσεων

- (194) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η Wilmar υποστήριξε ότι ο υπολογισμός του ύψους της επιδότησης από την Επιτροπή ήταν εσφαλμένος διότι πραγματοποιήθηκε μέσω κατανομών στον κύκλο εργασιών. Η Wilmar ισχυρίζεται ότι, βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού, η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει υπολογίσει το ύψος της επιδότησης ανά μονάδα του προϊόντος που επιδοτείται αντί για κάθε πρόγραμμα.
- (195) Η Επιτροπή επισήμανε ότι δεν χορηγήθηκε καμία επιδότηση με βάση τις κατασκευασθείσες, παραχθείσες, εξαχθείσες ή μεταφερθείσες ποσότητες. Ως εκ τούτου, το ύψος της συνολικής επιδότησης κατανεμήθηκε στον σχετικό κύκλο εργασιών πωλήσεων των εταιρειών του ομίλου Wilmar σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 του βασικού κανονισμού, το οποίο έχει ως εξής: «Όταν η επιδότηση χορηγείται ανεξάρτητα από τις κατασκευασθείσες, παραχθείσες, εξαχθείσες ή μεταφερθείσες ποσότητες, το ύψος της αντισταθμίσιμης επιδότησης καθορίζεται με προσηκόντα κατανομή της αξίας της συνολικής επιδότησης σε συνάρτηση με το επίπεδο της παραγωγής, των πωλήσεων ή των εξαγωγών του συγκεκριμένου προϊόντος κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας».
- (196) Δεδομένου ότι καμία από τις επιδοτήσεις αυτές δεν χορηγείται με βάση τις κατασκευασθείσες, παραχθείσες, εξαχθείσες ή μεταφερθείσες ποσότητες, ο σχετικός κύκλος εργασιών πωλήσεων της εταιρείας είναι ο πλέον κατάλληλος παρονομαστής. Εν προκειμένω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο σχετικός κύκλος εργασιών έχει προσδιοριστεί κατά τρόπο ώστε να διασφαλιστεί ότι αντικατοπτρίζει όσο το δυνατόν περισσότερο την αξία των πωλήσεων των προϊόντων που πωλούνται από την αποδέκτρια εταιρεία. Οποιαδήποτε άλλη προτεινόμενη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ύψους της αντισταθμίσιμης επιδότησης θα αντέβαινε στις σχετικές διατάξεις του βασικού κανονισμού (άρθρα 7 και 15) και στη διοικητική πρακτική την οποία ακολουθεί η Επιτροπή στις οικείες διαδικασίες κατά των επιδοτήσεων στο πλαίσιο της επιλογής του κατάλληλου αριθμητή/παρονομαστή για την κατανομή του ύψους της αντισταθμίσιμης επιδότησης. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός της Wilmar απορρίπτεται.

3.5. Συμπέρασμα σχετικά με τις επιδοτήσεις

- (197) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε παρατηρήσεις σχετικά με την κατάσταση της στήριξης προς τον κλάδο παραγωγής βιοντίζελ με την άμεση μεταφορά κεφαλαίων μέσω του ταμείου OPPF, καθώς και μέσω της παροχής ακατέργαστου φοινικέλαιου έναντι τιμήματος μικρότερου από το κανονικό. Ειδικότερα, η κυβέρνηση της Ινδονησίας παρατήρησε ότι το ταμείο OPPF είχε σταματήσει την καταβολή κεφαλαίων στους εξαγωγείς βιοντίζελ τον Σεπτέμβριο του 2018 και ότι η εισφορά κατά την εξαγωγή ακατέργαστου φοινικέλαιου ήταν μηδενική από τις 4 Δεκεμβρίου 2018.
- (198) Σε απάντηση, η Επιτροπή επισήμανε ότι και τα δύο προγράμματα εξακολουθούν να ισχύουν και ότι δεν έχουν καταργηθεί επισήμως. Δεδομένου του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν, τα οφέλη που προκύπτουν από αυτά για τους παραγωγούς-εξαγωγείς θα συνεχιστούν και στο μέλλον. Οι πληρωμές από το ταμείο OPPF σταμάτησαν λόγω της διαφοράς μεταξύ της τιμής αναφοράς του ορυκτού ντίζελ και της τιμής αναφοράς του βιοντίζελ, και όχι λόγω της κατάργησης του προγράμματος. Επιπλέον, οι πληρωμές από το ταμείο OPPF στους παραγωγούς βιοντίζελ ξανάρχισαν τον Δεκέμβριο του 2018. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 15 παράγραφος 1 και απέρριψε τον ισχυρισμό αυτόν.
- (199) Τα οριστικά ποσοστά επιδότησης όσον αφορά τη δέσμη μέτρων που περιγράφονται ανωτέρω, εκφρασμένα ως ποσοστό της τιμής CIF στα σύνορα της Ένωσης, πριν από την καταβολή δασμού, είναι τα εξής:

Πίνακας 1

Οριστικά ποσοστά επιδότησης

Εταιρεία	Οριστικό ποσοστό επιδότησης
PT Ciliandra Perkasa	8,0 %
PT Intibenua Perkasatama και PT Musim Mas (όμιλος Musim Mas)	16,3 %
PT Pelita Agung Agrindustri και PT Permata Hijau Palm Oleo (όμιλος Permata)	18,0 %
PT Wilmar Nabati Indonesia και PT Wilmar Bioenergi Indonesia (όμιλος Wilmar)	15,7 %
Όλες οι άλλες εταιρείες	18,0 %

4. ΖΗΜΙΑ

4.1. Ορισμός του ενωσιακού κλάδου παραγωγής και της ενωσιακής παραγωγής

- (200) Μετά τη δημοσίευση του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, ο Ινδονήσιος παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar ζήτησε να μάθει αν η Masol, ένας Ισπανός παραγωγός βιοντίτζελ και μέρος του δείγματος, ήταν νομίμως μέλος του ενωσιακού κλάδου παραγωγής δεδομένης της σχέσης του με τον όμιλο Musim Mas, Ινδονήσιο παραγωγό-εξαγωγέα, και του γεγονότος ότι η εταιρεία αγοράζει βιοντίτζελ και παράλληλα το παρασκευάζει στην Ένωση.
- (201) Η Επιτροπή θεώρησε ότι η Masol εμπίπτει στον ορισμό του ενωσιακού κλάδου παραγωγής δεδομένου ότι παράγει βιοντίτζελ στις εγκαταστάσεις της στην Ένωση. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο α) του βασικού κανονισμού, η Επιτροπή μπορεί (αλλά δεν υποχρεούται) να συμπεριλάβει ενωσιακούς παραγωγούς στον ορισμό του κλάδου παραγωγής ακόμη και όταν εισάγουν επίσης το υπό εξέταση προϊόν. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επισήμανε ότι το επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων της Masol βρίσκεται επίσης στην Ένωση καθώς η παραγωγή της στην Ένωση υπερβαίνει κατά πολύ τις αγορές βιοντίτζελ από την Ινδονησία ή αλλού.
- (202) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ζήτησε εκ νέου να ενημερωθεί σχετικά με το αν η Masol θα έπρεπε να εξαιρεθεί από τον ορισμό του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, δεδομένου ότι είναι κατά πλήρη ιδιοκτησία θυγατρική του ομίλου Musim Mas που είναι παραγωγός-εξαγωγέας.
- (203) Η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα αυτό αλλά έκρινε ότι η Masol εξακολουθούσε να αποτελεί μέρος του ενωσιακού κλάδου παραγωγής ως ενωσιακός παραγωγός βιοντίτζελ. Η ιδιοκτησία αυτής της εταιρείας αποτελεί ένα μόνο από τα στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη εν προκειμένω και δεν ασκεί αποφασιστική επιρροή στο καθεστώς αυτής ως ενωσιακού παραγωγού στην παρούσα υπόθεση, δεδομένου του σημαντικού μεριδίου της παραγωγής της στην Ένωση.
- (204) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η Wilmar διατύπωσε επίσης παρατηρήσεις σχετικά με το επίπεδο της ενωσιακής παραγωγής στον πίνακα 3 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, επισημαίνοντας ότι εάν η παραγωγή είχε αυξηθεί κατά το ίδιο ποσοστό με την κατανάλωση (33 %) από το 2015 έως την περίοδο έρευνας, τότε η παραγωγή κατά την περίοδο έρευνας θα είχε υπερβεί την κατανάλωση κατά την ίδια περίοδο.
- (205) Η Επιτροπή επισήμανε ότι η σύγκριση αυτή βασίζεται σε στρογγυλοποίηση, καθώς η ακριβής αύξηση της κατανάλωσης ήταν 32,58 % κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Η παραγωγή ήταν χαμηλότερη από την ενωσιακή κατανάλωση το 2015. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν οι δύο αριθμοί αυξάνονται κατά το ίδιο ποσοστό, είναι μαθηματικά αδύνατο ο αρχικά χαμηλότερος αριθμός (η παραγωγή) να υπερβεί τον αρχικά υψηλότερο αριθμό (την κατανάλωση) εάν και οι δύο αριθμοί αυξάνονται με μαθηματικά ορθό τρόπο κατά το ίδιο ποσοστό.
- (206) Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε ότι η δήλωση που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 269 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, στην οποία σημειώνεται ότι η παραγωγή του ενωσιακού κλάδου παραγωγής δεν ανταποκρίθηκε στη ζήτηση, είναι αντικειμενικά ορθή. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή επισήμανε ότι καθ' όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής διέθετε την απαιτούμενη πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα για να αυξήσει την παραγωγή του και να ανταποκριθεί στην αύξηση του επιπέδου κατανάλωσης, κάτι που δεν κατόρθωσε λόγω των επιδοτούμενων εισαγωγών βιοντίτζελ.
- (207) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar διατύπωσε εκ νέου την ίδια παρατήρηση, επισημαίνοντας ότι η ενωσιακή παραγωγή αντιστοιχούσε σχεδόν στο 100 % της ενωσιακής κατανάλωσης το 2015 και ότι, ως εκ τούτου, εάν η Επιτροπή ανέμενε ότι η παραγωγή θα αυξανόταν συμβαδίζοντας πλήρως με την κατανάλωση, τότε ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής θα μονοπωλούσε πράγματι ολόκληρη την κατανάλωση της ΕΕ.

- (208) Ωστόσο, στην αιτιολογική σκέψη 269 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού αναφέρεται απλώς ότι η ενωσιακή παραγωγή δεν ανταποκρίθηκε στην ενωσιακή ζήτηση και ότι η διαφορά ήταν οι εισαγωγές βιοντίτζελ στην Ένωση. Η δήλωση αυτή παραμένει αντικειμενικά ορθή. Είναι επίσης αντικειμενικά ανακριβές να μιλά κανείς για μονοπώλιο του ενωσιακού κλάδου παραγωγής. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 264 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής αποτελείται από περισσότερους από 200 παραγωγούς, οι οποίοι ανταγωνίζονται μεταξύ τους στην αγορά της Ένωσης. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να μιλά κανείς για πιθανό μονοπώλιο του ενωσιακού κλάδου παραγωγής στην παρούσα υπόθεση.
- (209) Εφόσον δεν υποβλήθηκαν άλλες παρατηρήσεις σχετικά με τον ορισμό του ενωσιακού κλάδου παραγωγής και της ενωσιακής παραγωγής, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 264 έως 269 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.2. Ενωσιακή κατανάλωση

- (210) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, ο Ινδονήσιος παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επισήμανε ότι, κατά την ανάλυση της ενωσιακής κατανάλωσης, η Επιτροπή δεν έκανε αναφορά στη δεύτερη οδηγία RED ⁽²⁷⁾ («RED II») ούτε στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό της Επιτροπής ⁽²⁸⁾ που αφορά τις πρώτες ύλες υψηλού κινδύνου έμμεσης αλλαγής της χρήσης γης.
- (211) Η Επιτροπή επισήμανε ότι τα δύο αυτά έγγραφα αφορούν τη μελλοντική και όχι την παρελθούσα κατανάλωση και αποτελούν συνέχεια της ενωσιακής πολιτικής η οποία συνίσταται στην ενθάρρυνση της χρήσης βιοντίτζελ σε κινητήρες ντίτζελ, καθώς και ότι η άποψη της Wilmar, βάσει της οποίας αυτές οι νομοθετικές πράξεις ενδέχεται να περιορίσουν σημαντικά την κατανάλωση μεθυλεστέρα φοινικέλαιου, ουδόλως σχετίζεται με τη συνολική ενωσιακή κατανάλωση βιοντίτζελ.
- (212) Επιπλέον, η Wilmar επιβεβαίωσε στις παρατηρήσεις της σχετικά με την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων ότι η κατανάλωση μεθυλεστέρα φοινικέλαιου μπορεί να παραμείνει στα επίπεδα του 2019 έως το τέλος του 2023 ⁽²⁹⁾. Μόνο μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2023 θα μειωθεί η κατανάλωση πρώτων υλών υψηλού κινδύνου αλλαγής της χρήσης γης.
- (213) Επιπλέον, σημαντικό μέρος του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου παράγεται επί του παρόντος από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής. Οι εισαγωγές της Ινδονησίας μπορεί να συνεχίσουν να αυξάνονται μεσοπρόθεσμα μέσω της αντικατάστασης του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που παράγεται επί του παρόντος από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (214) Ελλείψει παρατηρήσεων όσον αφορά την ενωσιακή κατανάλωση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 270 έως 278 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.3. Εισαγωγές από την Ινδονησία και υποτιμολόγηση

- (215) Όσον αφορά τον όγκο και το μερίδιο αγοράς των εισαγωγών από την Ινδονησία, μετά τη δημοσίευση του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις σχετικά με τον όγκο των εισαγωγών από την Ινδονησία κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου από Ινδονήσιους εξαγωγείς, την Gunvor (έναν μη συνδεδεμένο έμπορο βιοντίτζελ) και την κυβέρνηση της Ινδονησίας.
- (216) Στις παρατηρήσεις διατυπωνόταν ότι η ανάλυση των εισαγωγών από την Ινδονησία ήταν εσφαλμένη διότι δεν κάλυπτε την περίοδο 2010-2012, δηλαδή πριν από την επιβολή των δασμών αντιντάμπινγκ το 2013.
- (217) Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές, αλλά στις αιτιολογικές σκέψεις 279 έως 282 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού περιγράφονται ορθά οι όγκοι εισαγωγών από την Ινδονησία και η Επιτροπή καθιστά σαφές στις αιτιολογικές σκέψεις 281 και 282 το αποτέλεσμα των δασμών αντιντάμπινγκ που ήταν σε ισχύ.

⁽²⁷⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

⁽²⁸⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/807 της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 2019, για τη συμπλήρωση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον καθορισμό των πρώτων υλών υψηλού κινδύνου έμμεσης αλλαγής της χρήσης γης για τις οποίες παρατηρείται σημαντική επέκταση της περιοχής παραγωγής σε εκτάσεις με υψηλά αποθέματα άνθρακα και για την πιστοποίηση των βιοκαυσίμων, βιορευστών και καυσίμων βιομάζας χαμηλού κινδύνου έμμεσης αλλαγής της χρήσης γης (ΕΕ L 133 της 21.5.2019, σ. 1).

⁽²⁹⁾ Άρθρο 26 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

- (218) Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι η εξεταζόμενη περίοδος ξεκινά το 2015 και, ως εκ τούτου, η ανάλυση του όγκου των εισαγωγών από την Ινδονησία δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί αναδρομικά για την περίοδο 2010-2012 χωρίς να θιγεί η συνοχή με την εξεταζόμενη περίοδο στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας. Η διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου στην παρούσα υπόθεση είναι η συνήθης χρονική περίοδος που χρησιμοποιείται για τέτοιου είδους έρευνες. Σε κάθε περίπτωση, από την εξέταση των όγκων εισαγωγών από την Ινδονησία όπως προσδιορίστηκαν στην έρευνα αντιντάμπινγκ που ολοκληρώθηκε το 2013, προκύπτει ότι οι όγκοι των εισαγωγών από την Ινδονησία την περίοδο 2010-2011 ήταν παρόμοιοι με τους υφιστάμενους όγκους κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου έρευνας, καθώς και με τους αναμενόμενους όγκους στο εγγύς μέλλον, εάν δεν επιβληθούν μέτρα ⁽³⁰⁾.
- (219) Η Gunvor παρατήρησε επίσης ότι κατά την εκτίμηση των εισαγωγών μόνο από την Ινδονησία δεν λήφθηκε υπόψη το επίπεδο των εισαγωγών από την Αργεντινή κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας. Ωστόσο, η ανάλυση αυτή πραγματοποιήθηκε στο τμήμα 6 περί αιτιώδους συνάφειας του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, στις αιτιολογικές σκέψεις 368 έως 370.
- (220) Όσον αφορά την υποτιμολόγηση, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων από τους Ινδονήσιους παραγωγούς-εξαγωγείς και την κυβέρνηση της Ινδονησίας, βάσει των οποίων οι υπολογισμοί της υποτιμολόγησης έρχονταν προσαρμογών ή περαιτέρω διευκρινίσεων.
- (221) Στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού εκτίθενται τρεις μέθοδοι υπολογισμού της υποτιμολόγησης μεταξύ των εισαγωγών βιοντίτζελ από την Ινδονησία και των πωλήσεων βιοντίτζελ στην ενωσιακή αγορά. Η Επιτροπή θα αποσαφηνίσει περαιτέρω τις τρεις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα υπόθεση για τη διαπίστωση της ύπαρξης σημαντικής υποτιμολόγησης βάσει των στοιχείων που αφορούν τους παραγωγούς-εξαγωγείς του δείγματος.
- (222) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε παρατηρήσεις σχετικά με τις τρεις μεθόδους της Επιτροπής για τον υπολογισμό της υποτιμολόγησης και ανέφερε ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει υπόψη διάφορες δικαστικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.
- (223) Η Επιτροπή διαφωνεί. Οι τρεις μέθοδοι που παρουσιάζονται κατωτέρω αναλύουν λεπτομερώς την υποτιμολόγηση των τιμών της Ένωσης λόγω των εισαγωγών βιοντίτζελ από την Ινδονησία· και οι τρεις μέθοδοι οδηγούν σε διαπίστωση υποτιμολόγησης.
- (224) Στις παρατηρήσεις της σχετικά με την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε επίσης ορισμένα γενικά σχόλια σχετικά με την υποτιμολόγηση, τα οποία εξετάζονται στην παρούσα ενότητα.
- (225) Πρώτον, η κυβέρνηση της Ινδονησίας συνέκρινε τον μεθυλεστέρα φοινικέλαιου με τον μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης και επισήμανε ότι έχουν διαφορετικές φυσικές ιδιότητες (ο ένας έχει CFPP +13C και ο άλλος -14C) και τιμές.
- (226) Η Επιτροπή συμφωνεί με την κυβέρνηση της Ινδονησίας και για τον λόγο αυτόν δεν έχει πραγματοποιήσει άμεση σύγκριση μεταξύ των πωλήσεων μεθυλεστέρα φοινικέλαιου και μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης.
- (227) Δεύτερον, η κυβέρνηση της Ινδονησίας παραθέτει την αιτιολογική σκέψη 290 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, στην οποία αναφέρεται ότι ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου κατά κανόνα δεν χρησιμοποιείται στην καθαρή του μορφή αλλά αναμειγνύεται συνήθως με άλλα βιοκαύσιμα για την παραγωγή ενός μείγματος με χαμηλότερο CFPP.
- (228) Διευκρινίζεται ότι το γεγονός ότι ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου αναμειγνύεται συνήθως με άλλα βιοκαύσιμα δεν σημαίνει ότι ο εν λόγω μεθυλεστέρας δεν αναμειγνύεται απευθείας με ορυκτό ντίτζελ. Από ανάλυση των πωλήσεων των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος προέκυψαν σημαντικές πωλήσεις καθαρού μεθυλεστέρα φοινικέλαιου απευθείας σε διυλιστήρια ορυκτού ντίτζελ, που θα είναι σε άμεσο ανταγωνισμό με τις εισαγωγές καθαρού μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από την Ινδονησία.

4.3.1. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την αγορά βιοντίτζελ της ΕΕ

- (229) Το βιοντίτζελ είναι ένα ομοιογενές προϊόν με μία κυρίαρχη χρήση, συγκεκριμένα ως καύσιμο σε κινητήρες ντίτζελ. Παράγεται από διάφορες μη ορυκτές πρώτες ύλες. Ανάλογα με την πρώτη ύλη, υπάρχουν ορισμένες διαφορές στις φυσικές ιδιότητες, και συγκεκριμένα στο CFPP. Η αγορά συχνά περιγράφει το βιοντίτζελ με ένα συγκεκριμένο CFPP ως FAMEX ⁽³¹⁾, όπως FAME0 για το βιοντίτζελ με CFPP 0 °C ή FAME5 για το βιοντίτζελ με CFPP 5 °C.

⁽³⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 490/2013 της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2013, για την επιβολή προσωρινού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές βιοντίτζελ καταγωγής Αργεντινής και Ινδονησίας πινάκας 2 (ΕΕ L 141 της 28.5.2013, σ. 6).

⁽³¹⁾ Από χημική άποψη, το βιοντίτζελ είναι συνήθως ένας μεθυλεστέρας λιπαρών οξέων ή FAME.

- (230) Οι περισσότεροι τύποι βιοντίζελ, συμπεριλαμβανομένου του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου, πωλούνται είτε στην καθαρή τους μορφή είτε ως μείγματα με άλλους τύπους βιοντίζελ. Στο πλαίσιο αυτό, ο όρος «μείγμα» αναφέρεται σε ένα μείγμα που αποτελείται από διάφορους τύπους βιοντίζελ, αλλά όχι ορυκτό ντίζελ. Αυτό δεν θα πρέπει να συγχέεται με το «μείγμα» που πωλείται συνήθως στην αντλία, το οποίο στην Ένωση για παράδειγμα αποτελείται συνήθως από έως 10 % βιοντίζελ και τουλάχιστον 90 % ορυκτό ντίζελ.
- (231) Η ζήτηση βιοντίζελ καθοδηγείται από δύο βασικούς παράγοντες: την κατανάλωση καυσίμου ντίζελ και την περιεκτικότητα του καυσίμου αυτού σε βιοντίζελ. Η τιμή του βιοντίζελ δεν έχει αξιοσημείωτο αντίκτυπο σε κανέναν από αυτούς τους παράγοντες, ειδικότερα λόγω του περιορισμένου αντίκτυπου της τιμής του βιοντίζελ στην τιμή του καυσίμου ντίζελ στην αντλία.
- (232) Ως εκ τούτου, σε αντίθεση με πολλά άλλα προϊόντα, η ζήτηση βιοντίζελ είναι ανελαστική από την άποψη των τιμών. Η χαμηλή τιμή του βιοντίζελ δεν οδηγεί συνήθως σε αυξημένη κατανάλωση στην αγορά βιοντίζελ. Ο ανταγωνισμός τιμών στην αγορά βιοντίζελ είναι, επομένως, ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος, στο πλαίσιο του οποίου τις ποσότητες που κερδίζει ένας φορέας της αγοράς τις χάνουν στο ίδιο επίπεδο άλλοι φορείς της αγοράς.
- (233) Ως εκ τούτου, με σταθερή ζήτηση, η αύξηση των εισαγόμενων ποσοτήτων επιδοτούμενου βιοντίζελ, σε χαμηλές τιμές, θα έχει αντίκτυπο στο ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης, με αποτέλεσμα να υπάρξει υπερπροσφορά στο σύνολο της αγοράς βιοντίζελ. Σε μια κατάσταση υπερπροσφοράς στην αγορά βιοντίζελ συνολικά, η διαθεσιμότητα φθηνότερης επιλογής, όπως οι επιδοτούμενες εισαγωγές, θα ασκήσει καθοδικές πιέσεις και στις τιμές στην αγορά βιοντίζελ στο σύνολό της, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν αρνητικά όλοι οι παραγωγοί βιοντίζελ, ανεξάρτητα από τις χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες.

4.3.2. Μέθοδος 1 — Σύγκριση των εισαγωγών μεθυλεστέρα φοινικέλαιου με τον μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που παράγεται στην ΕΕ

- (234) Στο πλαίσιο της πρώτης μεθόδου, που περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 292 έως 295 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, πραγματοποιήθηκε σύγκριση των εισαγωγών μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από την Ινδονησία με τις πωλήσεις μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που παράγεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα περιθώρια υποτιμολόγησης κυμαίνονταν από 6,0 % έως 11,6 %.
- (235) Για να αποσαφηνιστεί ο υπολογισμός, κατόπιν αιτήματος των μερών που υπέβαλαν παρατηρήσεις, πραγματοποιήθηκε ακριβής σύγκριση μεταξύ μεθυλεστέρα φοινικέλαιου με σημείο απόφραξης ψυχρού φίλτρου («CFPP») + 13 από την Ινδονησία και μεθυλεστέρα φοινικέλαιου με CFPP +10 από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής ⁽³²⁾. Ο πωλούμενος μεθυλεστέρας φοινικέλαιου με CFPP +10 δεν αναμειχθηκε για την εξασφάλιση του συγκεκριμένου CFPP· στο βιοντίζελ προστέθηκε πρόσθετο με κόστος μικρότερο από 1 EUR ανά μετρικό τόνο, ήτοι μόνο της τάξης του 0,1 % περίπου του κόστους παραγωγής. Η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι απαιτείται προσαρμογή για το συγκεκριμένο πρόσθετο καθώς δεν θα είχε αντίκτυπο στους υπολογισμούς.
- (236) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η Wilmar παρατήρησε ότι στην αιτιολογική σκέψη 287 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού η Επιτροπή θα έπρεπε να εξηγήσει περαιτέρω με ποιον τρόπο έλαβε υπόψη το ειδικό γερμανικό σύστημα του «διπλού υπολογισμού».
- (237) Προς αποσαφήνιση της μεθοδολογίας, η Γερμανία έχει θέσει υποχρεωτικούς στόχους για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τους οποίους πρέπει να εκπληρώνουν οι πετρελαϊκές εταιρείες. Ως αποτέλεσμα, οι συναλλαγές με χαμηλά επίπεδα εκπομπών CO₂ τυγχάνουν πριμοδότησης τιμής. Οι συναλλαγές πωλήσεων για τη γερμανική αγορά προσδιορίστηκαν με χρήση του δείκτη «2» στον PCN κατά περίπτωση (εκπομπές κάτω των 9g/MJ), ώστε η Επιτροπή να μπορέσει να συγκρίνει τις συναλλαγές αυτές με τις ισοδύναμες εισαγωγές από την Ινδονησία σε άλλα κράτη μέλη στα οποία εφαρμόζεται σύστημα διπλού υπολογισμού.
- (238) Η Επιτροπή επισήμανε ότι, όπως εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 288 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, οι εισαγωγές από την Ινδονησία χωρίς πιστοποιητικό RED συγκρίθηκαν με τις πωλήσεις του ενωσιακού κλάδου παραγωγής με πιστοποιητικό RED. Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar και η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφεραν ότι το βιοντίζελ χωρίς πιστοποιητικό RED ήταν φθηνότερο από το βιοντίζελ με πιστοποιητικό RED και ζήτησαν προσαρμογή.
- (239) Η Επιτροπή επισήμανε ότι τα μέρη αυτά δεν αμφισβήτησαν ότι το προϊόν αυτό ήταν πανομοιότυπο με τον μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που πωλείται με πιστοποιητικό RED και δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι το προϊόν αυτό δεν βρίσκεται σε άμεσο ανταγωνισμό με τον μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που παράγεται από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν απαιτείτο προσαρμογή για τη διαφορά τιμής, ειδικότερα αφού δεν υποβλήθηκαν αδιάσειστα στοιχεία σχετικά με αυτή τη διαφορά τιμής κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας.

⁽³²⁾ PCN P101P και P102P.

- (240) Συνεπώς, η Επιτροπή εξακολούθησε να θεωρεί ότι η μέθοδος αυτή δείχνει με ακρίβεια την υποτιμολόγηση που οφείλεται στον τύπο βιοντίτζελ που εισάγεται από την Ινδονησία. Σε κάθε περίπτωση, το περιθώριο υποτιμολόγησης που προσδιορίστηκε για τα προϊόντα χωρίς πιστοποιητικό RED υπερβαίνει σημαντικά την επικαλούμενη από τη Wilmar διαφορά τιμής. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν είχε χορηγηθεί η προσαρμογή την οποία επικαλείται η Wilmar, ο αντίκτυπος αυτής θα ήταν μέτριος και θα εξακολουθούσε να υπάρχει σημαντική υποτιμολόγηση για τις εισαγωγές από την Ινδονησία.
- (241) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και η Wilmar ζήτησαν αμοιότερες να πραγματοποιηθεί προσαρμογή προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διαφορά τιμής μεταξύ του βιοντίτζελ CFPP10 και του βιοντίτζελ CFPP13.
- (242) Η Επιτροπή δεν διαπίστωσε τέτοια διαφορά τιμής, ενώ ούτε η κυβέρνηση της Ινδονησίας ούτε η Wilmar υπέβαλαν κάποιο στοιχείο που να αποδεικνύει την ύπαρξη διαφοράς τιμής. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το βιοντίτζελ προσφερόταν στις αγορές ως καθαρός μεθυλεστέρας ελαιοκράμβης, FAME0 και καθαρός μεθυλεστέρας φοινικέλαιου. Στις προσφερόμενες τιμές για τον καθαρό μεθυλεστέρα φοινικέλαιου δεν γινόταν αναφορά στο πραγματικό CFPP του προϊόντος, αλλά μόνο στον μεθυλεστέρα φοινικέλαιου, στοιχείο που ενισχύει το επιχείρημα της Επιτροπής ότι όλα τα είδη μεθυλεστέρα φοινικέλαιου πωλούνται σε παρόμοιες τιμές ανεξάρτητα από το ακριβές CFPP. Συνεπώς, ο ισχυρισμός αυτός απορρίφθηκε.
- (243) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Επιτροπή έλαβε νέο αίτημα από τη Wilmar και την κυβέρνηση της Ινδονησίας για προσαρμογή της τιμής προκειμένου να γίνει σύγκριση των εισαγωγών μεθυλεστέρα φοινικέλαιου χωρίς πιστοποιητικό RED με την παραγωγή μεθυλεστέρα φοινικέλαιου στην Ένωση με πιστοποιητικό RED.
- (244) Η Επιτροπή επανέλαβε τη θέση της ότι η προσαρμογή αυτή δεν είναι απαραίτητη και απέρριψε το αίτημα. Κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας εισήχθησαν στην Ένωση μεγάλες ποσότητες μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από την Ινδονησία χωρίς πιστοποιητικό RED και ο συγκεκριμένος μεθυλεστέρας φοινικέλαιου χρησιμεύει για ανάμειξη με ορυκτό ντίτζελ μόνο εάν συνοδεύεται από πιστοποιητικό RED. Η Wilmar δεν υπέβαλε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι ο εισαγόμενος μεθυλεστέρας φοινικέλαιου χωρίς πιστοποιητικό RED δεν ανταγωνιζόταν την παραγωγή μεθυλεστέρα φοινικέλαιου στην Ένωση με πιστοποιητικό RED.

4.3.3. Μέθοδος 2 — Σύγκριση των εισαγωγών μεθυλεστέρα φοινικέλαιου με τις πωλήσεις μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που παράγεται στην ΕΕ, καθώς και βιοντίτζελ που παράγεται στην ΕΕ με CFPP0 (FAME0)

- (245) Στο πλαίσιο της δεύτερης μεθόδου, που περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 296 έως 297 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, διευρύνθηκε η ποσότητα παραγόμενου στην Ένωση βιοντίτζελ που συγκρίθηκε με τις εισαγωγές από την Ινδονησία μέσω συμπερίληψης στη σύγκριση των πωλήσεων βιοντίτζελ FAME0 από τους ενωσιακούς παραγωγούς του δείγματος.
- (246) Για τη σύγκριση των ενωσιακών πωλήσεων FAME0 με τις εισαγωγές μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από την Ινδονησία σε εθνικό επίπεδο, η τιμή των ενωσιακών FAME0 αναπροσαρμόστηκε και, ως αποτέλεσμα, μειώθηκε στο επίπεδο τιμών των ενωσιακών πωλήσεων μεθυλεστέρα φοινικέλαιου προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αγοραία αξία των διαφοροποιημένων φυσικών ιδιοτήτων.
- (247) Προς διευκρίνιση του υπολογισμού, κατόπιν αιτήματος των μερών που υπέβαλαν παρατηρήσεις, η τιμή της ανωτέρω μείωσης κυμάνθηκε μεταξύ 100 και 130 EUR ανά μετρικό τόνο. Επίσης, προς διευκρίνιση του υπολογισμού, το 55 % όλων των πωλήσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής που καλύπτονται από αυτή τη σύγκριση περιλαμβάνει τόσο μεθυλεστέρα φοινικέλαιου όσο και FAME0 ⁽³³⁾.
- (248) Το περιθώριο υποτιμολόγησης σε εθνικό επίπεδο που προέκυψε από αυτή τη μέθοδο ήταν 7,4 %.
- (249) Η Επιτροπή θεώρησε ότι ο υπολογισμός αυτός συνιστά εύλογη εκτίμηση του αποτελέσματος των εισαγωγών από την Ινδονησία στην τιμή του FAME0.
- (250) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar αμφισβήτησε αυτή τη σύγκριση, παραθέτοντας τα συμπεράσματα στην υπόθεση διακανονισμού του ΠΟΕ *Ευρωπαϊκή Ένωση – Μέτρα αντανάκτινγκ για το βιοντίτζελ από την Ινδονησία* ⁽³⁴⁾, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή πραγματοποίησε παρόμοια προσαρμογή. Η ειδική ομάδα ανέφερε στην παράγραφο 7.157 τα εξής:

«Παρότι τόσο ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου από την Ινδονησία όσο και το αναμειγμένο βιοντίτζελ CFPP 0 ανταγωνίζονται για πωλήσεις στις εταιρείες που αναμειγνύουν βιοντίτζελ με ορυκτό ντίτζελ, αυτό δεν αναιρεί το γεγονός ότι η αρχές της ΕΕ δεν εξήγησαν αν η σύγκριση μεταξύ των πωλήσεων μεθυλεστέρα φοινικέλαιου και αναμειγμένου βιοντίτζελ CFPP 0 πραγματοποιήθηκε σε ορθό επίπεδο σύγκρισης, δεδομένου ότι ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου αποτελεί εισροή στα μείγματα, συμπεριλαμβανομένου του βιοντίτζελ CFPP 0».

⁽³³⁾ Το υπόλοιπο 45 % των πωλήσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής έχουν CFPP που δεν είναι +10 και 0.

⁽³⁴⁾ WT/DS480/R Ευρωπαϊκή Ένωση – Μέτρα αντανάκτινγκ για το βιοντίτζελ από την Ινδονησία.

- (251) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αγορά της Ένωσης έχει αλλάξει από την αρχική έρευνα των εισαγωγών από την Ινδονησία. Η ειδική ομάδα επισήμανε ότι την περίοδο εκείνη «μεθυλεστέρας φοινικέλαιου μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο σε μείγμα και είναι στην πραγματικότητα συστατικό διαφόρων μειγμάτων τα οποία πωλούνται σε τελικούς χρήστες στην αγορά της ΕΕ». ⁽³⁵⁾
- (252) Στο πλαίσιο της αρχικής έρευνας σε βάρος της Ινδονησίας, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής δεν ήταν σε θέση να παράγει μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από εισαγόμενο φοινικέλαιο, διότι η τιμή του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου ήταν στην πραγματικότητα χαμηλότερη από την τιμή του φοινικέλαιου. Ως εκ τούτου, ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής αγόραζε καθαρό μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από την Ινδονησία και τον αναμειγνυε με τη δική του παραγωγή άλλων βιοκαυσίμων πριν από τη μεταπώληση ⁽³⁶⁾.
- (253) Ωστόσο, στο πλαίσιο της τρέχουσας έρευνας η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου που παρασκευαζόταν στην Ένωση πωλείτο απευθείας στις πετρελαϊκές εταιρείες· ως εκ τούτου, η δυναμική της αγοράς έχει εν προκειμένω αλλάξει.
- (254) Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι μεθυλεστέρας φοινικέλαιου εισάγεται επίσης στην Ένωση προκειμένου να αναμειχθεί με άλλα βιοκαύσιμα για την παραγωγή, για παράδειγμα, FAME0. Ωστόσο, η ποσότητα του εισαγόμενου μεθυλεστέρα φοινικέλαιου εξαρτάται από την τιμή των εισαγωγών αυτών, καθώς και από τις φυσικές ιδιότητες· συνεπώς, η τιμή του εισαγόμενου μεθυλεστέρα φοινικέλαιου ασκεί πίεση και στις τιμές των μειγμάτων. Ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου περιλαμβάνεται μεταξύ των φθηνότερων τύπων βιοντίζελ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μείγματα όπως το FAME0 και το FAME+5, τα οποία είναι κατάλληλα για χρήση σε σημαντικό μέρος της αγοράς της Ένωσης καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Ως εκ τούτου, οι εισαγωγές μεθυλεστέρα φοινικέλαιου ανταγωνίζονται απευθείας με άλλους τύπους βιοντίζελ που παράγονται στην ΕΕ, οι οποίοι διαφορετικά θα αναμειγνύονταν σε μεγαλύτερες ποσότητες για την επίτευξη του ίδιου αποτελέσματος μείγματος.
- (255) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας απέρριψε αυτή τη μέθοδο υπολογισμού, αναφέροντας ότι αφορούσε μόνο ένα τμήμα της αγοράς της Ένωσης και δεν κάλυπτε όλους τους τύπους προϊόντων που πωλούνται από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής. Η Επιτροπή διαφώνησε για τον λόγο ότι ο υπολογισμός που ζητήθηκε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, ο οποίος θα κάλυπτε όλους τους τύπους προϊόντων που πωλούνται από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής, αναλύεται κατωτέρω ως μέθοδος 3.

4.3.4. Μέθοδος 3 — Σύγκριση όλων των εισαγωγών βιοντίζελ από την Ινδονησία με όλες τις ενωσιακές πωλήσεις βιοντίζελ χωρίς καμία αναπροσαρμογή της τιμής

- (256) Στο πλαίσιο της τρίτης μεθόδου, που περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 298 έως 299 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, πραγματοποιήθηκε σύγκριση των εισαγωγών βιοντίζελ από την Ινδονησία σε εθνικό επίπεδο με το σύνολο των πωλήσεων βιοντίζελ των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος. Το περιθώριο υποτιμολόγησης σε εθνικό επίπεδο που προέκυψε από αυτή τη μέθοδο ήταν 17,1 % ⁽³⁷⁾.
- (257) Η Επιτροπή θεώρησε ότι ο υπολογισμός αυτός, στο πλαίσιο του οποίου συγκρίνονται οι εισαγωγές του υπό εξέταση προϊόντος από την Ινδονησία σε εθνικό επίπεδο με τις πωλήσεις του ομοειδούς προϊόντος στην ενωσιακή αγορά από τους ενωσιακούς παραγωγούς του δείγματος, καταδεικνύει ότι ακόμη και κατά τη διενέργεια σύγκρισης μεταξύ όλων των τύπων προϊόντων, υπάρχει σημαντική υποτιμολόγηση από την Ινδονησία. Τούτο επιβεβαιώνεται επίσης βάσει των στοιχείων που είναι διαθέσιμα και αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 284 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (258) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar αναφέρθηκε στην ύπαρξη ασυνέπειας μεταξύ των όγκων πωλήσεων που γνωστοποιήθηκαν για τις μεθόδους 2 και 3 και του ποσοστού 55 % του συνόλου των πωλήσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής που καλύπτονται από τη μέθοδο 2.
- (259) Η Επιτροπή επισημαίνει τη διαφορά αυτή στην κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η οποία συνίσταται στο ότι το σύνολο της μεθόδου 2 δεν αντιστοιχεί στο 55 % του συνόλου της μεθόδου 3, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 296 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (260) Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι αυτό οφειλόταν στις διαφορετικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της υποτιμολόγησης μεταξύ των τριών μεθόδων, οι οποίες παρατίθενται στην αιτιολογικές σκέψεις 292 έως 299 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (261) Στη μέθοδο 1 χρησιμοποιήθηκαν οι κατάλογοι πωλήσεων για κάθε συναλλαγή των Ινδονησίων παραγωγών-εξαγωγέων προκειμένου να υπολογιστεί μια τιμή μονάδας ανά μετρικό τόνο για κάθε μεθυλεστέρα φοινικέλαιου και, στη συνέχεια, αυτή η τιμή μονάδας ανά μετρικό τόνο υποβλήθηκε σε σύγκριση με χρήση των καταλόγων πωλήσεων για κάθε συναλλαγή των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος.

⁽³⁵⁾ Έκθεση της ειδικής ομάδας, ΕΕ – Βιοντίζελ (Ινδονησία) παράγραφος 7.156.

⁽³⁶⁾ ΕΕ L 141 της 28.5.2013, σ. 19, αιτιολογικές σκέψεις 133 έως 135.

⁽³⁷⁾ Επισημαίνεται ότι στην αιτιολογική σκέψη 298 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού υπήρχε εκ παραδρομής σφάλμα και αναφερόταν περιθώριο υποτιμολόγησης της τάξης του 17,5 %.

- (262) Στη μέθοδο 2 χρησιμοποιήθηκαν οι ίδιοι κατάλογοι για κάθε συναλλαγή της μεθόδου 1 για τους Ινδονήσιους παραγωγούς-εξαγωγείς και, στη συνέχεια, προστέθηκαν οι πωλήσεις FAMEO από τους καταλόγους των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος.
- (263) Ωστόσο, η μέθοδος 3 υπολογίστηκε με σύγκριση των καταλόγων για κάθε συναλλαγή της μεθόδου 1 για τους Ινδονήσιους παραγωγούς-εξαγωγείς με την τιμή μονάδας των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος όπως αναφέρθηκε στις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο και όχι με βάση τους καταλόγους συναλλαγών τους. Αυτό έγινε για να εξασφαλιστεί ότι για τη μέθοδο 3 στη συνολική κάλυψη δεν περιλαμβανόταν η ποσότητα που αγοράσθηκε και στη συνέχεια μεταπωλήθηκε από τους ενωσιακούς παραγωγούς.
- (264) Ως εκ τούτου, τα σύνολα για τις μεθόδους 1 και 2 δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με το σύνολο για τη μέθοδο 3 διότι οι πηγές διαφέρουν.
- (265) Κανένα ενδιαφερόμενο μέρος δεν πρότεινε άλλη μέθοδο υπολογισμού της υποτιμολόγησης μεταξύ των εισαγωγών από την Ινδονησία και των πωλήσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, και κανένα ενδιαφερόμενο μέρος δεν υπέβαλε υπολογισμούς που να δείχνουν ότι δεν υπήρχε υποτιμολόγηση κατά την περίοδο έρευνας.
- (266) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ανέφερε ότι «ο μόνος ορθός τρόπος υπολογισμού της υποτιμολόγησης είναι να γίνει σύγκριση τύπου προϊόντος προς τύπο προϊόντος, με προσαρμογές για τις διαφορές των φυσικών χαρακτηριστικών που επηρεάζουν τις τιμές [...], λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την πολυπλοκότητα της συγκρισιμότητας τιμών, όπως διαπιστώθηκε από την ειδική ομάδα του ΠΟΕ».
- (267) Η Επιτροπή έλαβε υπόψη την πρόταση της Wilmar όσον αφορά τον υπολογισμό της υποτιμολόγησης με χρήση του συνόλου των πωλήσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν διατυπώθηκαν προτάσεις ή εκτιμήσεις σχετικά με το ποσό των προσαρμογών για τις διαφορές στα φυσικά χαρακτηριστικά, ούτε προτάσεις σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της πολυπλοκότητας της συγκρισιμότητας τιμών, όπως διαπιστώθηκε στην απόφαση της ειδικής ομάδας του ΠΟΕ, δεν ήταν δυνατό να αναληφθούν περαιτέρω ενέργειες επί αυτής της πρότασης.
- (268) Η Επιτροπή διενήργησε διάφορες συγκρίσεις τιμών προκειμένου να αποτυπωθούν όλοι οι πιθανοί συσχετισμοί τύπων προϊόντων, διασφαλίζοντας πλήρη συγκρισιμότητα στο μέτρο του δυνατού. Η Επιτροπή εξήγησε επίσης ότι η κατάσταση της αγοράς κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας διέφερε από την κατάσταση που εξετάστηκε από την ειδική ομάδα του ΠΟΕ (με απευθείας πλέον πωλήσεις μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από τους ενωσιακούς παραγωγούς. Η Επιτροπή εξέτασε επίσης την αλληλεπίδραση και την ανταγωνιστική σχέση μεταξύ των εισαγωγών μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από την Ινδονησία και των πωλήσεων της Ένωσης και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου, ο οποίος περιλαμβάνεται μεταξύ των φθηνότερων τύπων βιοντίζελ, μπορεί να ασκήσει πίεση στις τιμές όσον αφορά τις πωλήσεις στην Ένωση.
- (269) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας περιέγραψε τον υπολογισμό αυτό ως τη σύγκριση του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου Ινδονησίας με CFPP13 με παραγόμενο στην Ένωση FAMEO και μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης με CFPP -14, και ανέφερε ότι χωρίς προσαρμογές για τα φυσικά χαρακτηριστικά (δηλαδή, το CFPP), η σύγκριση αυτή είναι ουσιαστικά ανούσια.
- (270) Η Επιτροπή επισήμανε ότι ο υπολογισμός αυτός είναι η σύγκριση του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου Ινδονησίας με CFPP13 με το σύνολο των πωλήσεων της παραγωγής του ενωσιακού κλάδου παραγωγής στην ΕΕ, στην οποία παραγωγή περιλαμβάνεται επίσης μεθυλεστέρας φοινικέλαιου. Όσον αφορά τυχόν προσαρμογές, δεν προβλήθηκε σχετικός τεκμηριωμένος και ποσοτικοποιημένος ισχυρισμός.
- (271) Δεδομένων των ανωτέρω, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι τιμές των εισαγωγών από την Ινδονησία κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας ήταν σημαντικά κατώτερες από τις τιμές των πωλήσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής βάσει και των τριών μεθόδων που εξετάστηκαν.

4.3.5. Έξοδα μετά την εισαγωγή

- (272) Ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar ανέφερε ότι το επίπεδο προσαρμογής που χρησιμοποιήθηκε από την Επιτροπή για τα έξοδα μετά την εισαγωγή ύψους 8,50 EUR ανά μετρικό τόνο, τα οποία προσδιορίστηκαν στην προγενέστερη έρευνα αντιντάμπινγκ, ήταν υπερβολικά χαμηλό και προσκόμισε τεκμηρίωση προς στήριξη της προσαρμογής του αριθμού σε 14,50 EUR ανά μετρικό τόνο.
- (273) Τα υποβληθέντα στοιχεία αφορούσαν ένα φορτίο που αφίχθηκε μετά την περίοδο έρευνας και τα έξοδα συνδέονταν στην πλειονότητά τους με δραστηριότητες αποθήκευσης μετά την εισαγωγή που δεν θα έπρεπε να αποτελούν μέρος των εξόδων εισαγωγής. Η Επιτροπή δεν θεώρησε ότι τα στοιχεία αυτά αποτελούν πιο αξιόπιστη βάση από τον αριθμό που προσδιορίστηκε προηγουμένως από έναν μη συνδεδεμένο εισαγωγέα και, συνεπώς, δεν έκανε δεκτή την προσαρμογή.

- (274) Ο έμπορος βιοντίτζελ Gunvor ρώτησε αν τα στοιχεία του είχαν χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό των εξόδων εισαγωγής που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς της υποτιμολόγησης. Στα έξοδα που υπέβαλε η Gunvor στην απάντησή της στο ερωτηματολόγιο περιλαμβανόταν ένας συνδυασμένος αριθμός για τα έξοδα εισαγωγής (τα οποία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποτιμολόγησης) και τα έξοδα μετά την εισαγωγή (τα οποία πραγματοποιούνται μεταξύ της εισαγωγής και της μεταπώλησης και δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της υποτιμολόγησης).
- (275) Στο πλαίσιο της επιτόπιας έρευνας, η Gunvor υπέβαλε αναθεωρημένα αριθμητικά στοιχεία χρησιμοποιώντας δύο διαφορετικές βάσεις, ενώ τα τελικά αριθμητικά στοιχεία τα οποία υπέβαλε η Gunvor βασίζονταν σε εκτιμήσεις και δεν ήταν επαληθεύσιμα. Ως αποτέλεσμα, η Επιτροπή αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τα έξοδα εισαγωγής που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας που οδήγησε στην επιβολή δασμών αντισταθμιστικών με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1194/2013, και τα οποία χρησιμοποιήθηκαν επίσης στο πλαίσιο της προηγούμενης έρευνας κατά των εισαγωγών από την Αργεντινή ⁽³⁸⁾. Η Επιτροπή θεώρησε ότι τα έξοδα αυτά είναι πιο αξιόπιστα από αυτά που παρασχέθηκαν από την Gunvor.
- (276) Δεδομένου ότι ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα από το 2012 (περίπου 6 % συνολικά μεταξύ 2012 και 2018), η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να χρησιμοποιήσει αυτά τα έξοδα εισαγωγής χωρίς προσαρμογή στον πληθωρισμό. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν προσαρμογή κατά την έννοια αυτή δεν θα είχε αντίκτυπο στα τελικά περιθώρια υποτιμολόγησης.
- (277) Ελλείπει άλλων παρατηρήσεων όσον αφορά τις εισαγωγές από την Ινδονησία, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 279 έως 301 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4. Οικονομική κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής

4.4.1. Γενικές παρατηρήσεις

- (278) Ελλείπει παρατηρήσεων η Επιτροπή επιβεβαίωσε τις αιτιολογικές σκέψεις 302 έως 308 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.2. Μακροοικονομικοί δείκτες

4.4.2.1. Παραγωγική ικανότητα και χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας

- (279) Μετά την κοινοποίηση των πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και η Wilmar διατύπωσαν παρατηρήσεις σχετικά με την παραγωγική ικανότητα του ενωσιακού κλάδου παραγωγής επισημαίνοντας την αυξανόμενη παραγωγή και ικανότητα κατά την εξεταζόμενη περίοδο, αλλά δεν αμφισβήτησαν το επίπεδο ή την τάση των δεικτών. Υποστήριξαν ότι οι αυξήσεις αυτές καταδείκνυαν ότι το βιοντίτζελ από την Ινδονησία δεν έβλαπτε τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (280) Τα επιχειρήματα αυτά εξετάζονται στο τμήμα 6 (Αιτιώδης συνάφεια), αιτιολογικές σκέψεις 368 έως 370 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (281) Ελλείπει άλλων παρατηρήσεων όσον αφορά την παραγωγή, την παραγωγική ικανότητα και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματα που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 309 έως 313 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.2.2. Όγκος πωλήσεων και μερίδιο αγοράς

- (282) Μετά την κοινοποίηση των πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι το μερίδιο αγοράς του ενωσιακού κλάδου παραγωγής το 2015 οφειλόταν στο γεγονός ότι ο κλάδος παραγωγής ήταν «σχεδόν απόλυτο μονοπώλιο χωρίς ελεύθερο ανταγωνισμό».
- (283) Η Επιτροπή επισήμανε ότι δεδομένου ότι ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής αποτελείται από περισσότερες από 100 εταιρείες που ανταγωνίζονται μεταξύ τους, αυτό δεν μπορεί να συνιστά μονοπώλιο. Καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας δεν παρασχέθηκαν στοιχεία που να αποδεικνύουν τη μονοπωλιακή συμπεριφορά του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (284) Ο εξαγωγέας Wilmar και η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφεραν ότι η αιτιολογική σκέψη 317 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού ήταν εσφαλμένη διότι δεν έλαβε υπόψη τις εισαγωγές βιοντίτζελ από την Αργεντινή στην ΕΕ.

⁽³⁸⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/244 της Επιτροπής, της 11ης Φεβρουαρίου 2019, για την επιβολή οριστικού αντισταθμιστικού δασμού στις εισαγωγές βιοντίτζελ καταγωγής Αργεντινής (ΕΕ L 40 της 12.2.2019, σ. 1).

- (285) Οι εισαγωγές αυτές λαμβάνονται υπόψη στο τμήμα 6 (Αιτιώδης συνάφεια), αιτιολογικές σκέψεις 368 έως 370 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (286) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ισχυρίστηκε ότι η μείωση του μεριδίου αγοράς του ενωσιακού κλάδου παραγωγής μετά το 2015 δεν ήταν δείκτης ζημίας «στο μέτρο που ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής κατείχε σχεδόν μονοπωλιακή θέση» στην αγορά της Ένωσης. Η Wilmar αναφέρθηκε επίσης στην ιδιαίτερη κατάσταση που δημιουργήθηκε με τους δασμούς αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκαν ως αποτέλεσμα της αρχικής έρευνας.
- (287) Το πεδίο της έρευνας περιορίζεται στην εξεταζόμενη περίοδο, η οποία καθορίζεται στην ανακοίνωση για την έναρξη διαδικασίας. Επιπλέον, ο αντίκτυπος της κατάργησης των δασμών αντιντάμπινγκ αναγνωρίζεται στην αιτιολογική σκέψη 317 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή απέρριψε αυτόν τον ισχυρισμό.
- (288) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφερε εκ νέου ότι η Επιτροπή δεν είχε εξετάσει τα επιχειρήματά της σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις των εισαγωγών βιοντίζελ από την Αργεντινή στις επιδόσεις του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (289) Εν προκειμένω, η Επιτροπή παρέπεμψε στο τμήμα 6.2.1 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού και στο τμήμα 6.2.1 του παρόντος κανονισμού, όπου εξετάστηκε ο αντίκτυπος των εισαγωγών από την Αργεντινή στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (290) Ελλείπει άλλων παρατηρήσεων όσον αφορά τον όγκο πωλήσεων και το μερίδιο αγοράς, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματα που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 314 έως 317 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.2.3. Ανάπτυξη

- (291) Μετά την κοινοποίηση των πορισμάτων, ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επισήμανε ότι οι επιδόσεις του ενωσιακού κλάδου παραγωγής από το 2015 και μετά θα πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα της «σχεδόν μονοπωλιακής θέσης» του. Όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 283, δεν παρασχέθηκαν στοιχεία σχετικά με μια μονοπωλιακή κατάσταση.
- (292) Ελλείπει άλλων παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 318 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.2.4. Απασχόληση και παραγωγικότητα

- (293) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε παρατηρήσεις σχετικά με τις αυξητικές τάσεις που παρατίθενται στον πίνακα 10 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού αλλά δεν αμφισβήτησε τα ίδια τα επίπεδα ή τις τάσεις. Ισχυρίστηκε ότι οι αυξητικές αυτές τάσεις δεν παρέχουν ενδείξεις σημαντικής ζημίας για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (294) Δεδομένου ότι η υπόθεση βασίζεται σε κίνδυνο πρόκλησης ζημίας, οι παρατηρήσεις αυτές απορρίφθηκαν.
- (295) Ελλείπει άλλων παρατηρήσεων όσον αφορά την απασχόληση και την παραγωγικότητα, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματα που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 319 έως 320 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.2.5. Μέγεθος των αντισταθμίσεων επιδοτήσεων και ανάκαμψη από παλαιότερη επιδότηση ή πρακτική ντάμπινγκ

- (296) Στις παρατηρήσεις του μετά την κοινοποίηση των πορισμάτων, ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επισήμανε ότι η Επιτροπή δεν αξιολόγησε το αποτέλεσμα των εισαγωγών επιδοτούμενου βιοντίζελ από την Αργεντινή σε αυτό το τμήμα. Η Επιτροπή επισήμανε και πάλι ότι η ανάλυση των εισαγωγών από την Αργεντινή παρατίθεται στο τμήμα σχετικά με την αιτιώδη συνάφεια, στις αιτιολογικές σκέψεις 368 έως 370 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (297) Ελλείπει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 321 και 324 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.3. Μικροοικονομικοί δείκτες

4.4.3.1. Τιμές και παράγοντες που επηρεάζουν τις τιμές

- (298) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας αναφέρθηκε στην τάση των μοναδιαίων τιμών πώλησης και του μοναδιαίου κόστους παραγωγής, επισημαίνοντας ότι και οι δύο δείκτες αυξήθηκαν κατά σχεδόν 10 % κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας και ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επισήμαναν την ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ του κόστους παραγωγής και της τιμής πώλησης, σύνδεση την οποία η Επιτροπή δεν αμφισβητεί.

- (299) Ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επισήμανε την παρατήρηση της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 328 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, βάσει της οποίας το βιοντίτζελ είναι εμπόρευμα και η υποτιμολόγηση της τάξης του 10 % θα ασκούσε σημαντική πίεση προς τα κάτω στις τιμές. Η Wilmar διαφωνεί, υποστηρίζοντας ότι αυτό έρχεται σε αντίφαση με τη δήλωση της ίδιας της Επιτροπής, βάσει της οποίας υπάρχουν περιορισμοί στη χρήση του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου λόγω του επιπέδου CFPP.
- (300) Η Επιτροπή δεν διαπίστωσε αντίφαση μεταξύ των δύο δηλώσεων. Η Wilmar δεν αναφέρει αν κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας υπερκαλύφθηκε το όριο χρήσης μεθυλεστέρα φοινικέλαιου. Ακόμη και αν είχε υπερκαλυφθεί το υποτιθέμενο αυτό όριο, το γεγονός ότι ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου μπορεί να χρησιμοποιείται μεμονωμένα ή σε μείγμα για τη μείωση της τιμής αυτού του μείγματος σημαίνει ότι έχει αναπόφευκτα επίπτωση στις τιμές. Η Επιτροπή επισήμανε αυτό το αποτέλεσμα της ανάμειξης στην αιτιολογική σκέψη 290 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (301) Η Wilmar επισήμανε περαιτέρω ότι η Επιτροπή διαπίστωσε εσφαλμένα την ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ της πίεσης των τιμών που προκαλείται από τις εισαγωγές μεθυλεστέρα φοινικέλαιου και της κερδοφορίας του ενωσιακού κλάδου παραγωγής στην αιτιολογική σκέψη 329 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού και αναφέρθηκε, στο πλαίσιο του ισχυρισμού αυτού, στην κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής μεταξύ της περιόδου 2012-2013 και του Σεπτεμβρίου 2017.
- (302) Εν προκειμένω, η Επιτροπή επισήμανε ότι το συμπέρασμα στην αιτιολογική σκέψη 329 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού συνάχθηκε αφού λήφθηκαν υπόψη τα στοιχεία από την εξεταζόμενη περίοδο, τα οποία καθορίζονται στην έναρξη της έρευνας χωρίς αναφορά σε τυχόν εξωτερικούς παράγοντες. Η Wilmar δεν αμφισβητεί αυτή καθαυτή τη διαπιστωθείσα συσχέτιση μεταξύ της αύξησης του κόστους παραγωγής και του μη ικανοποιητικού περιθωρίου κέρδους που οφείλεται στην πίεση των τιμών των επίμαχων εισαγωγών. Επομένως, το επιχείρημα αυτό απορρίφθηκε.
- (303) Επιπλέον, η Wilmar ανέφερε ότι υπήρχαν σημαντικές διαφορές στην κερδοφορία, τις ταμειακές ροές και την απόδοση των επενδύσεων για διάφορους ενωσιακούς παραγωγούς του δείγματος, κάτι που υποδηλώνει ότι τα κέρδη και η οικονομική κατάσταση των παραγωγών της ΕΕ επηρεάζονται από παράγοντες εκτός της πίεσης που ασκείται στις τιμές από τους Ινδονήσιους παραγωγούς βιοντίτζελ.
- (304) Η Επιτροπή θεώρησε ότι όλοι οι παραγωγοί του δείγματος εμφανίζουν ατομικές τάσεις αλλά ότι το αποτέλεσμα των επιμέρους ανωμαλιών μειώνεται με τη χρήση του δείγματος συνολικά ως βάσης για την τεκμηρίωση των πορισμάτων. Επομένως, το επιχείρημα αυτό απορρίφθηκε.
- (305) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar διατύπωσε εκ νέου τα ανωτέρω επιχειρήματά της χωρίς να παράσχει νέα αποδεικτικά στοιχεία για τους ισχυρισμούς της. Ως εκ τούτου, οι ισχυρισμοί της απορρίφθηκαν εκ νέου.
- (306) Ελλείψει άλλων παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 325 έως 329 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.3.2. Κόστος εργασίας

- (307) Ελλείψει άλλων παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 330 και 331 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.3.3. Αποθέματα

- (308) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας αναφέρθηκε στην τάση που παρατηρείται στα αποθέματα των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος, χωρίς ωστόσο να αμφισβητήσει το συμπέρασμα της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 333 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (309) Ελλείψει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 332 και 333 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.3.4. Κερδοφορία, ταμειακές ροές, επενδύσεις, απόδοση επενδύσεων και ικανότητα άντλησης κεφαλαίων

- (310) Μετά την επιβολή των προσωρινών μέτρων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε την κερδοφορία του ενωσιακού κλάδου παραγωγής κατά την εξεταζόμενη περίοδο και, επομένως, την απόδοση των επενδύσεων. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε παρατηρήσεις σχετικά με την τάση της κερδοφορίας του ενωσιακού κλάδου παραγωγής έναντι του όγκου των εισαγωγών από την Ινδονησία, δηλώνοντας ότι η αρνητική κερδοφορία το 2015 δεν μπορούσε να αποδοθεί στις εισαγωγές βιοντίτζελ από την Ινδονησία καθώς ήταν αμελητέες κατά το έτος αυτό.

- (311) Το σημείο αυτό εξετάστηκε στο τμήμα 6 (Αιτιώδης συνάφεια), στις αιτιολογικές σκέψεις 361 έως 365 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού. Πράγματι, στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού, η ελαφρά αρνητική κερδοφορία το 2015 δεν αποδόθηκε στις εισαγωγές βιοντίζελ από την Ινδονησία.
- (312) Ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar παρατήρησε ότι η δήλωση στην αιτιολογική σκέψη 329 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού (ήτοι, ότι ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής δεν μπορούσε να βελτιώσει το μη ικανοποιητικό περιθώριο κέρδους του λόγω πίεσης των τιμών από τις επιδοτούμενες εισαγωγές) είναι αβάσιμη.
- (313) Η Wilmar ανέφερε ότι η οικονομική κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής δεν ήταν καλή όταν ο κλάδος παραγωγής βιοντίζελ της ΕΕ θωρακίστηκε από τους ακυρωθέντες δασμούς στο βιοντίζελ από την περίοδο 2012-2013 έως τουλάχιστον τον Σεπτέμβριο του 2017 και, συνεπώς, η έλλειψη βελτίωσης στην οικονομική κατάσταση των παραγωγών μπορεί να εξηγηθεί μόνο από ανεπάρκειες που υπάρχουν εντός του κλάδου παραγωγής.
- (314) Η Επιτροπή επισήμανε ότι κατόπιν της αιφνίδιας αύξησης των επιδοτούμενων εισαγωγών βιοντίζελ από την Ινδονησία μετά την ακύρωση των υφιστάμενων δασμών αντισταμπινγκ τον Μάρτιο του 2018, ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής δεν μπορούσε να βελτιώσει το μη ικανοποιητικό περιθώριο κέρδους του, το οποίο υπολειπόταν σημαντικά του στοχευόμενου κέρδους σε μια αναπτυσσόμενη αγορά. Ως εκ τούτου, αυτό επιβεβαιώνει το προσωρινό πόρισμα της Επιτροπής.
- (315) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επανέλαβε τις παρατηρήσεις που διατύπωσε στο προσωρινό στάδιο, οι οποίες αναλύονται ανωτέρω. Ισχυρίστηκε επίσης ότι τα χαμηλά κέρδη δεν θα μπορούσαν να συνδεθούν με τις εισαγωγές, δεδομένης της «σχεδόν μονοπωλιακής θέσης» του ενωσιακού κλάδου παραγωγής κατά την έναρξη της εξεταζόμενης περιόδου.
- (316) Το επιχείρημα αυτό είναι αβάσιμο, καθώς ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής αποτελείται από περισσότερες από 200 εταιρείες οι οποίες ανταγωνίζονται μεταξύ τους στην αγορά βιοντίζελ της Ένωσης και δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη οποιουδήποτε είδους συμπαιγνίας μεταξύ των ενωσιακών παραγωγών.
- (317) Ελλείψει άλλων παρατηρήσεων όσον αφορά την κερδοφορία, τις ταμειακές ροές, τις επενδύσεις, την απόδοση των επενδύσεων και την ικανότητα άντλησης κεφαλαίων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 334 έως 340 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.4.4. Συμπέρασμα σχετικά με τη ζημία

- (318) Μετά την επιβολή των προσωρινών μέτρων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει των δεικτών που περιέχονται στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού, ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής βρισκόταν «σε υγιή κατάσταση».
- (319) Η Επιτροπή διαφώνησε, επισημαίνοντας ότι ένας κλάδος παραγωγής του οποίου η κερδοφορία παραμένει σε επίπεδα κάτω του 1 % του κύκλου εργασιών και ο οποίος χάνει σχεδόν 15 εκατοστιαίες μονάδες σε μερίδιο αγοράς και δεν είναι σε θέση να επωφεληθεί από μια αγορά που αναπτύσσεται κατά 33 % δεν είναι υγιής.
- (320) Ελλείψει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της σχετικά με τη ζημία που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 341 έως 346 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

4.5. Οικονομικοί δείκτες μετά την περίοδο έρευνας

- (321) Προκειμένου να εξετάσει περαιτέρω την κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής στο πλαίσιο της εξαγωγής πορισμάτων σχετικά με τον κίνδυνο πρόκλησης ζημίας, η Επιτροπή απέστειλε πρόσθετες ερωτήσεις και έλαβε απαντήσεις από τους ενωσιακούς παραγωγούς του δείγματος σχετικά με στοιχεία για την περίοδο Οκτωβρίου 2018 – Ιουνίου 2019 («η περίοδος μετά την ΠΕ»). Τα στοιχεία της περιόδου μετά την ΠΕ που παρατίθενται κατωτέρω, όπως οι μικροοικονομικοί δείκτες, παρουσιάζονται ως σταθμισμένος μέσος όρος των τριών ενωσιακών παραγωγών του δείγματος.
- (322) Όσον αφορά την περίοδο μετά την ΠΕ, για ορισμένους μακροοικονομικούς δείκτες, όπως η παραγωγική ικανότητα, η χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας, η παραγωγή και οι πωλήσεις, η ανάλυση των στοιχείων ήταν εφικτή μόνο για τους ενωσιακούς παραγωγούς του δείγματος λόγω των χρονικών ορίων της έρευνας. Ως εκ τούτου, τα αριθμητικά στοιχεία για την περίοδο έρευνας δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με τα στοιχεία για την περίοδο μετά την ΠΕ. Είναι επίσης αλήθεια ότι η Επιτροπή συγκρίνει τους 12 μήνες της περιόδου έρευνας με τους 9 μήνες της περιόδου μετά την ΠΕ, αλλά στο παρόν στάδιο της έρευνας δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα στοιχεία για τους 12 μήνες της περιόδου μετά την ΠΕ.

- (323) Ωστόσο, τα αριθμητικά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αναλυθεί η εξέλιξη της κατάστασης των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος μετά την περίοδο έρευνας, και τα εν λόγω στοιχεία αποτελούν δείκτη το ένα για το άλλο σε ετήσια βάση.
- (324) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ζήτησε εκ νέου από την Επιτροπή να συλλέξει δεδομένα 12 μηνών μετά την ΠΕ (από τον Οκτώβριο του 2018 έως τον Σεπτέμβριο του 2019), ενώ ζήτησε παράλληλα από την Επιτροπή να συλλέξει δεδομένα από όλους τους ενωσιακούς παραγωγούς. Ωστόσο, η συλλογή των συμπληρωματικών αυτών πληροφοριών δεν ήταν δυνατή εντός του διαθέσιμου χρονικού διαστήματος. Κατά συνέπεια, το αίτημα απορρίφθηκε.
- (325) Η παραγωγή, οι πωλήσεις, το μοναδιαίο κόστος και οι μοναδιαίες τιμές πώλησης των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος εξελίχθηκαν ως εξής:

Πίνακας 2

Ενωσιακός κλάδος παραγωγής κατά τη διάρκεια και μετά την περίοδο έρευνας

	Περίοδος έρευνας	Οκτώβριος 2018 – Ιούνιος 2019
Συνολική παραγωγή (τόνοι)	2 510 356	1 824 599
Δείκτης (σε ετήσια βάση) ⁽³⁹⁾	100	97
Όγκος πωλήσεων στην αγορά της Ένωσης (σε τόνους)	2 524 646	1 871 962
Δείκτης (σε ετήσια βάση)	100	99
Μοναδιαίο κόστος παραγωγής (EUR/τόνο)	791	760
Δείκτης	100	96
Μέση τιμή πώλησης ανά μονάδα στην Ένωση στο σύνολο της αγοράς (ευρώ/τόνο)	794	790
Δείκτης	100	100
Ποσοστό χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας	82 %	80 %

Πηγή: Ενωσιακοί παραγωγοί του δείγματος

- (326) Η παραγωγή μετά την ΠΕ μειώθηκε ελαφρά σε σχέση με την περίοδο έρευνας, ενώ οι πωλήσεις στην αγορά της Ένωσης παρέμειναν σχετικά σταθερές.
- (327) Το μοναδιαίο κόστος παραγωγής για τις εταιρείες του δείγματος κατέγραψε ελαφρά πτώση μετά την ΠΕ, ενώ η μοναδιαία τιμή πώλησης παρέμεινε σταθερή.
- (328) Το κέρδος των εταιρειών του δείγματος υπολογίστηκε με βάση στοιχεία από το ερωτηματολόγιο μετά την ΠΕ και το μέσο κέρδος που προέκυψε για τις εταιρείες του δείγματος ήταν 3,8 % για τους εννέα μήνες μετά την ΠΕ. Οι εταιρείες του δείγματος παρέσχαν μηνιαία στοιχεία σχετικά με το κόστος και τις τιμές, τα οποία η Επιτροπή υπολόγισε στη συνέχεια ως τριμηνιαίο μέσο όρο· τα εν λόγω στοιχεία γνωστοποιούνται στον πίνακα 3 κατωτέρω.
- (329) Ωστόσο, όταν το κέρδος αυτό αναλυθεί ανά τρίμηνο, προκύπτει μια διαφορετική τάση:

Πίνακας 3

Κέρδη μετά την ΠΕ

	4ο τρίμηνο 2018	1ο τρίμηνο 2019	2ο τρίμηνο 2019	Σύνολο μετά την ΠΕ
Κέρδος των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος	10,8 %	0,1 %	-5,0 %	3,8 %

Πηγή: Ενωσιακοί παραγωγοί του δείγματος

⁽³⁹⁾ Τα στοιχεία για τον όγκο παραγωγής και πωλήσεων για την 9μηνη περίοδο μετά την έρευνα (Οκτώβριος 2018 έως Ιούνιος 2019) που καταγράφονται σε αυτόν τον πίνακα έχουν παρεκβληθεί σε ετήσια βάση πολλαπλασιάζοντας με συντελεστή 12/9 για τη λήψη συγκρίσιμων ετήσιων στοιχείων δείκτη.

- (330) Ως εκ τούτου, οι πίνακες 2 και 3 δείχνουν ότι μετά την ΠΕ η Επιτροπή παρατήρησε σχετικά μικρές αλλαγές σε σύγκριση με την περίοδο έρευνας, με εξαίρεση το επίπεδο κέρδους των παραγωγών του δείγματος, το οποίο αυξήθηκε από 0,8 % για την περίοδο έρευνας σε 3,8 % μετά την ΠΕ. Ωθηση στην αύξηση του κέρδους κατά την περίοδο μετά την ΠΕ δίνει το τέταρτο τρίμηνο του 2018.
- (331) Τα υψηλότερα κέρδη τον χειμώνα του 2018-2019 αποτέλεσαν εξαίρεση. Καταγράφηκαν από μία εταιρεία του δείγματος η οποία κατόρθωσε να επωφεληθεί μιας αβέβαιης κατάστασης στον τομέα των μεταφορών στην περιοχή της. Η προσωρινή έλλειψη εφοδιασμού που προκλήθηκε από αυτή την κατάσταση επέτρεψε στην εταιρεία να αυξήσει τις τιμές της και, συνεπώς, τα κέρδη της κατά τη συγκεκριμένη περίοδο, η οποία εκτείνεται από το τέταρτο τρίμηνο του 2018 έως μέρος του πρώτου τριμήνου του 2019 ⁽⁴⁰⁾.
- (332) Ωστόσο, τα κέρδη των άλλων εταιρειών του δείγματος παρέμειναν σημαντικά χαμηλότερα από το στοχευόμενο κέρδος σε όλα τα τρίμηνα της περιόδου μετά την ΠΕ. Το δεύτερο τρίμηνο του 2019, όταν είχε επιλυθεί η αβέβαιη κατάσταση στον τομέα των μεταφορών, τα κέρδη των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος κατέγραψαν πτώση της τάξης του 5 %.
- (333) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας υποστήριξε ότι η αρνητική κερδοφορία το δεύτερο τρίμηνο του 2019 προκλήθηκε από έκτακτα γεγονότα στην εταιρεία Saipol κατά τη διάρκεια του εν λόγω τριμήνου. Ωστόσο, παρότι ο συγκεκριμένος ενωσιακός παραγωγός αντιμετώπισε πράγματι ένα έκτακτο ζήτημα κατά την περίοδο μετά την ΠΕ, το ζήτημα αυτό επηρέασε το πρώτο τρίμηνο και όχι το δεύτερο τρίμηνο του 2019. Ως εκ τούτου, θεωρείται ότι η πτώση της κερδοφορίας οφείλεται στις σημαντικές ποσότητες επιδοτούμενων εισαγωγών που εισέρχονται στην αγορά της Ένωσης σε πολύ χαμηλές τιμές.
- (334) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar σχολίασε ότι, κατά την άποψή της, οι μη εμπιστευτικές περιλήψεις των ερωτηματολογίων μετά την ΠΕ δεν επαρκούσαν προκειμένου τα ενδιαφερόμενα μέρη να απαντήσουν στα συμπεράσματα της Επιτροπής.
- (335) Ωστόσο, όλες οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο συνοδεύονταν από μη εμπιστευτικές εκδόσεις που περιείχαν ουσιαστικά στοιχεία. Στις περιπτώσεις στις οποίες δεν ήταν δυνατή η σύνοψη των στοιχείων σε εταιρικό επίπεδο, η Επιτροπή συγκέντρωσε τα στοιχεία και τα δημοσίευσε στην κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων και στους πίνακες 2 και 3 ανωτέρω.
- (336) Για λόγους μεγαλύτερης διαφάνειας, η Επιτροπή εντόπισε συναφείς μη εμπιστευτικές πληροφορίες, οι οποίες καταδείκνυαν ότι οι τιμές του μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης ανήλθαν σε επίπεδα ρεκόρ λόγω της χαμηλής στάθμης των υδάτων στον Ρήνο τον χειμώνα του 2018-2019, και πρόσθεσε τις πληροφορίες αυτές στον μη εμπιστευτικό φάκελο.
- (337) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας απάντησε σε αυτές τις πληροφορίες και υποστήριξε ότι τα έκτακτα κέρδη που καταγράφηκαν τον χειμώνα του 2018-2019 οφείλονταν επίσης στην αυξημένη ζήτηση για μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης στην Ένωση τον χειμώνα λόγω των φυσικών χαρακτηριστικών του και στη μείωση του κόστους παραγωγής στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής κατά την περίοδο μετά την ΠΕ.
- (338) Υποστήριξε επίσης ότι η μοναδιαία τιμή πώλησης παρέμεινε σταθερή και μάλιστα μειώθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου μετά την ΠΕ, στοιχείο που καταδεικνύει ότι η αύξηση της τιμής δεν είχε έκτακτο χαρακτήρα.
- (339) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας υποστήριξε ακόμη ότι τα προβλήματα προμήθειας πρώτων υλών τον χειμώνα του 2018-2019 μπορεί να επηρέασαν τα στοιχεία κερδοφορίας για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής για το δεύτερο τρίμηνο του 2019.
- (340) Τα επιχειρήματα της κυβέρνησης της Ινδονησίας απορρίφθηκαν διότι βασίζονταν σε εικασίες και δεν σχετίζονταν με το άρθρο το οποίο η Επιτροπή είχε καταθέσει στον μη εμπιστευτικό φάκελο ώστε να βοηθήσει τα μέρη όσον αφορά την ιδιαίτερη κατάσταση που επικρατούσε τον χειμώνα του 2018-2019.
- (341) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι την περίοδο μετά την ΠΕ η οικονομική κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής επιδεινώθηκε περαιτέρω.

5. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

5.1. Η φύση των επίμαχων επιδοτήσεων

- (342) Μετά την επιβολή των προσωρινών μέτρων, ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar παρατήρησε ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει την ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ των επιδοτήσεων που διαπιστώθηκαν και της υποτιμολόγησης και συμπίεσης των τιμών.

⁽⁴⁰⁾ Για παράδειγμα, βλέπε άρθρο στον Τύπο στον ιστότοπο AGQM με ημερομηνία 14 Νοεμβρίου 2018: <https://www.agqm-biodiesel.de/en/news/news/price-european-rme-hits-all-time-high-due-low-rhine-levels> (τελευταία προσπέλαση στις 22 Οκτωβρίου 2019).

- (343) Η Επιτροπή διαφώνησε. Υπάρχει σαφής σύνδεση μεταξύ της διαθεσιμότητας ακατέργαστου φοινικέλαιου σε χαμηλές τιμές και της υποτιμολόγησης που διαπιστώθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας, καθώς τα μέλη του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, κατά τον εφοδιασμό τους με ακατέργαστο φοινικέλαιο στην παγκόσμια αγορά, πληρώνουν πολύ περισσότερο για τις πρώτες ύλες τους και, συνεπώς, δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις τιμές του επιδοτούμενου βιοντίζελ από την Ινδονησία. Η συνέχιση του προγράμματος αυτού, σε συνδυασμό με τα άλλα δύο προγράμματα επιδοτήσεων που διαπιστώθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, μπορούν να διατηρήσουν τις εξαγωγές βιοντίζελ Ινδονησίας σε επίπεδο τιμών που επηρεάζει τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (344) Η Wilmar διατύπωσε στη συνέχεια παρατηρήσεις σχετικά με την αιτιολογική σκέψη 350 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, επαναλαμβάνοντας ότι υπάρχει φυσικό όριο για τις εισαγωγές μεθυλεστέρα φοινικέλαιου στην Ένωση και, επομένως, η Επιτροπή δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι οι εισαγωγές θα αυξηθούν.
- (345) Δεδομένου ότι η Wilmar δεν εξήγησε ποιο είναι αυτό το «φυσικό όριο», ο ισχυρισμός αυτός δεν ήταν δυνατόν να εξεταστεί και, συνεπώς, απορρίπτεται. Κατά την άποψη της Επιτροπής, δεν υπάρχουν εμπόδια (πέραν της ζήτησης της αγοράς, η οποία υπόκειται στους κανόνες περί θεμιτού ανταγωνισμού) στις εισαγωγές βιοντίζελ από την Ινδονησία στην ΕΕ.
- (346) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ανέφερε εκ νέου τα επιχειρήματα που διατύπωσε κατά το προσωρινό στάδιο όσον αφορά τη σύνδεση μεταξύ των επιδοτήσεων που διαπιστώθηκαν και του κινδύνου πρόκλησης ζημίας. Ωστόσο, δεν διατυπώθηκαν νέα επιχειρήματα και, ως εκ τούτου, οι ισχυρισμοί της απορρίφθηκαν εκ νέου.
- (347) Η Wilmar επισήμανε επίσης ότι η Masol, ο μεγαλύτερος παραγωγός μεθυλεστέρα φοινικέλαιου στην Ένωση, συνδεόταν με τον όμιλο Musim Mas, Ινδονήσιο παραγωγό βιοντίζελ.
- (348) Η Επιτροπή δεν διατύπωσε παρατηρήσεις σχετικά με τις εμπιστευτικές επιχειρηματικές δραστηριότητες μεμονωμένων εταιρειών στην Ένωση ή αλλού. Ωστόσο, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η Masol προμηθεύεται το φοινικέλαιό της υπό συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, η σχέση μεταξύ του ομίλου Musim Mas και της Masol δεν επηρέασε την ανάλυση της ζημίας.
- (349) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας υποστήριξε εκ νέου ότι το ταμείο OPPF δεν ήταν πρόγραμμα επιδοτήσεων και ότι η εισφορά κατά την εξαγωγή για το ακατέργαστο φοινικέλαιο είχε μειωθεί σε μηδέν.
- (350) Η Επιτροπή επισήμανε τις διαπιστώσεις που παρατίθενται στο τμήμα 3 σχετικά με τις επιδοτήσεις ανωτέρω, οι οποίες επιβεβαιώνουν σαφώς το αντίθετο.
- (351) Ελλείψει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 349 έως 350 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

5.2. Σημαντικό ποσοστό αύξησης των επιδοτούμενων εισαγωγών

- (352) Μετά την επιβολή των προσωρινών μέτρων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει υπόψη τις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί μετά την ΠΕ στις εισαγωγές βιοντίζελ από την Ινδονησία.
- (353) Η Επιτροπή ανέλυσε τις εισαγωγές από την Ινδονησία από το τέλος της περιόδου έρευνας έως τα τέλη Ιουνίου 2019 (δηλαδή από το τέταρτο τρίμηνο του 2018 έως το δεύτερο τρίμηνο του 2019):

Πίνακας 4

Εισαγωγές από την Ινδονησία κατά τη διάρκεια και μετά την ΠΕ

	ΠΕ	2018 4ο τρίμ.	2019 1ο τρίμ.	2019 2ο τρίμ.
Σύνολο εισαγωγών βιοντίζελ (σε μετρικούς τόνους) από την Ινδονησία	516 068	139 091	234 677	207 310

Πηγή: Surveillance II

- (354) Η Επιτροπή επισήμανε ότι παρότι η περίοδος έρευνας καλύπτει τέσσερα τρίμηνα από το τέταρτο τρίμηνο του 2017 έως το τρίτο τρίμηνο του 2018, σημαντικές εισαγωγές πραγματοποιήθηκαν μόνο τα τελευταία δύο τρίμηνα. Για λόγους αναφοράς, τα τέσσερα τρίμηνα της περιόδου έρευνας απεικονίζονται εδώ:

Πίνακας 5

Εισαγωγές από την Ινδονησία κατά τη διάρκεια της ΠΕ

	2017 4ο τρίμ.	2018 1ο τρίμ.	2018 2ο τρίμ.	2018 3ο τρίμ.
Σύνολο εισαγωγών βιοντίτζελ (σε μετρικούς τόνους) από την Ινδονησία	0	25 275	227 114	263 678

Πηγή: Surveillance II

- (355) Από τα στοιχεία προκύπτει ότι οι εισαγωγές από την Ινδονησία συνεχίστηκαν μετά το τέλος της περιόδου έρευνας και, μάλιστα, σε σημαντικές ποσότητες. Ωστόσο, το υψηλό σημείο του 2018 –263 678 μετρικοί τόνοι ανά τρίμηνο το τρίτο τρίμηνο– δεν μπορεί να συγκριθεί με το τρίτο τρίμηνο του 2019, δεδομένου ότι οι εισαγωγές κατά το τρίμηνο αυτό επηρεάζονται από την επιβολή των προσωρινών δασμών. Επιπλέον, τα πρώτα τρίτα τρίμηνα μετά την περίοδο έρευνας δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με τα τελευταία τρία τρίμηνα της περιόδου έρευνας λόγω εποχιακών διαφορών, με αποτέλεσμα τα στοιχεία μετά την ΠΕ να μην επαρκούν ώστε να εξαχθεί συμπέρασμα σχετικά με το αν θα πρέπει να αναμένονται σημαντικά αυξημένες εισαγωγές στο μέλλον.
- (356) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι από τη σύγκριση του δεύτερου τριμήνου του 2019 με το δεύτερο τρίμηνο του 2018 προκύπτει ότι οι εισαγωγές από την Ινδονησία σημείωσαν πτώση κατά 9 % και, συνεπώς, αυτό καταδεικνύει ότι δεν αναμένονται σημαντικά αυξημένες εισαγωγές.
- (357) Η Επιτροπή απέρριψε αυτόν τον ισχυρισμό, διότι η διαφορά του 9 % ισοδυναμεί με 20 000 μετρικούς τόνους ή μία αποστολή βιοντίτζελ. Ως εκ τούτου, η διαφορά μεταξύ των δύο τριμήνων μπορεί να εξηγηθεί από την υπαγωγή μίας μόνο αποστολής στη μία ή στην άλλη πλευρά ενός τριμήνου. Επιπλέον, τα στοιχεία σχετικά με ένα τρίμηνο δεν αντιφάσκουν με τη διαπίστωση της Επιτροπής περί αμφισβητήσιμων στοιχείων ως προς το αν θα έπρεπε να αναμένονται σημαντικά αυξημένες εισαγωγές στο μέλλον.
- (358) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας και ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar ζήτησαν επίσης από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τον όρο «σημαντικά» σε συνάρτηση με την ποσότητα εισαγωγών βιοντίτζελ από την Αργεντινή, δεδομένου ότι η αύξηση των εισαγωγών προήλθε κατά το μεγαλύτερο μέρος από την Αργεντινή. Η Επιτροπή αναφέρθηκε ήδη στις επιπτώσεις των εισαγωγών από την Αργεντινή στις αιτιολογικές σκέψεις 368 έως 370 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, τις οποίες ούτε η κυβέρνηση της Ινδονησίας ούτε η Wilmar αμφισβητούν. Οι επιπτώσεις των εισαγωγών από την Αργεντινή αποτελούν μέρος της αξιολόγησης της αιτιώδους συνάφειας και δεν θέτουν εν αμφιβόλω τη σημαντική αύξηση των εισαγωγών από την Ινδονησία.
- (359) Ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar ζήτησε από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τον όρο «σημαντική» σε συνάρτηση με τις εισαγωγές από την Ινδονησία πριν από την εξεταζόμενη περίοδο. Δεν αποτελεί πρακτική της Επιτροπής να επεκτείνει την ανάλυσή της πέραν της εξεταζόμενης περιόδου και το επιχείρημα αυτό απορρίφθηκε. Σε κάθε περίπτωση, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, οι εισαγωγές από την Ινδονησία φαίνεται να αγγίζουν όγκους παρόμοιους με αυτούς που παρατηρήθηκαν ήδη στο πλαίσιο της έρευνας αντιντάμπινγκ του 2013.
- (360) Τόσο η Wilmar όσο και η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμαναν στη συνέχεια τις διατάξεις της οδηγίας RED II, οι οποίες θα περιορίσουν στο μέλλον τις εισαγωγές στην ΕΕ μεθυλεστέρα φοινικέλαιου υψηλού κινδύνου αλλαγής της χρήσης γης. Η Επιτροπή επισήμανε ότι το όριο αυτό αρχίζει να ισχύει από το τέλος του 2023 ⁽⁴¹⁾. Δεδομένου του γεγονότος ότι το αποτέλεσμα της εν λόγω οδηγίας δεν μπορεί να προβλεφθεί, καθώς και του ότι μπορεί να εξακολουθήσει να εισάγεται μεθυλεστέρας φοινικέλαιου στην ΕΕ στο πλαίσιο της οδηγίας αυτής υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται σε αυτήν, το επιχείρημα αυτό απορρίφθηκε επίσης διότι δεν ασκεί επιρροή στην τρέχουσα ανάλυση του κινδύνου πρόκλησης ζημίας τον οποίο ενέχουν οι εισαγωγές από την Ινδονησία για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής στο εγγύς μέλλον.
- (361) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar διατύπωσε εκ νέου τις ανωτέρω παρατηρήσεις της σχετικά με την πιθανότητα αυξημένων εισαγωγών από την Ινδονησία και ζήτησε εκ νέου από την Επιτροπή να επεκτείνει την υπό εξέταση περίοδο σε πριν από το 2013.
- (362) Η Επιτροπή απέρριψε τις παρατηρήσεις αυτές και, ιδίως, το αίτημα για τεχνητή επέκταση της εξεταζόμενης περιόδου προκειμένου να ληφθούν υπόψη περίοδοι πριν από την επιβολή των δασμών αντιντάμπινγκ, καθώς αυτό δεν αποτελεί πρακτική της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο στην παρούσα υπόθεση να εστιάσει την εξέτασή της στην εξεταζόμενη περίοδο και στις εξελίξεις μετά την ΠΕ.

⁽⁴¹⁾ Άρθρο 26 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

- (363) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι ορισμένες χώρες φαίνεται να περιορίζουν την πρόσβαση των βιοκαυσίμων που βασίζονται στο φοινικέλαιο στην αγορά, και έκανε ειδική αναφορά στη Νορβηγία και τη Γαλλία.
- (364) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Νορβηγία δεν είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, συνεπώς, η νομοθεσία της δεν έχει αντίκτυπο στην αγορά βιοντίζελ της ΕΕ. Ωστόσο, η Επιτροπή επισήμανε ότι η κυβέρνηση της Νορβηγίας φαίνεται να έχει επιβάλει τα ίδια κριτήρια βιωσιμότητας (υψηλός κίνδυνος αλλαγής της χρήσης γης) με αυτά που ισχύουν στην ΕΕ ⁽⁴²⁾. Η Επιτροπή δεν διακρίνει κάποια σύνδεση μεταξύ της ισχύουσας νομοθεσίας στη Νορβηγία και των εξαγωγών από την Ινδονησία στην ΕΕ.
- (365) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας έκανε επίσης ειδική αναφορά σε έναν κανονισμό που ψηφίστηκε στη Γαλλία «ο οποίος θα απαγορεύσει τη χρήση φοινικέλαιου στα βιοκαύσιμα από τις 31 Δεκεμβρίου 2019» ⁽⁴³⁾.
- (366) Από την ανάλυση αυτού του νόμου φαίνεται να προκύπτει ότι η γαλλική κυβέρνηση θα καταργήσει τις φορολογικές απαλλαγές για το φοινικέλαιο από την 1η Ιανουαρίου 2020 και, συνεπώς, στη Γαλλία το φοινικέλαιο δεν θα θεωρείται βιοκαύσιμο εκτός αν προέρχεται από καλλιέργεια χαμηλού κινδύνου αλλαγής της χρήσης γης ⁽⁴⁴⁾.
- (367) Η Επιτροπή επισήμανε ότι ο νόμος θα τεθεί σε ισχύ το 2020. Το έτος αυτό αποτελεί έτος έναρξης της περιόδου που προβλέπεται στην οδηγία RED II, στο πλαίσιο της οποίας θα τεθούν ως ανώτατο όριο για τις εισαγωγές βιοντίζελ από πρώτες ύλες υψηλού κινδύνου αλλαγής της χρήσης γης, όπως ο μεθυλεστέρα φοινικέλαιου, τα επίπεδα του 2019.
- (368) Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι δεδομένου ότι ο νόμος αυτός θα αρχίσει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2020, και μόνο στη Γαλλία, δεν ασκεί επιρροή στην ποσότητα μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που καταναλώνεται στην Ένωση το 2019, και δεδομένου ότι το επίπεδο του 2019 θα αποτελέσει ανώτατο όριο για το 2020, ο γαλλικός νόμος δεν θα ασκεί, ως εκ τούτου, επιρροή στην ποσότητα του μεθυλεστέρα φοινικέλαιου που εισάγεται σε ολόκληρη την Ένωση και η οποία συνυπολογίζεται στην υποχρέωση ανάμειξης τα επόμενα έτη.
- (369) Ελλείψει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 351 έως 352 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

5.3. Επαρκής και ελεύθερα διαθέσιμη παραγωγική ικανότητα και ικανότητα απορρόφησης των τρίτων χωρών

- (370) Μετά την επιβολή των προσωρινών μέτρων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας παρατήρησε ότι η Επιτροπή δεν είχε παράσχει συγκεκριμένα στοιχεία που να αποδεικνύουν τη δυνητική ικανότητα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής («ΗΠΑ») να απορροφήσουν τις πρόσθετες εξαγωγές από την Ινδονησία, η οποία παρατέθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 355 και 356 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (371) Δεδομένου του υψηλού επιπέδου των ισχυόντων μέτρων στις ΗΠΑ, η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν είναι πιθανό να απορροφήσουν οι ΗΠΑ τις εξαγωγές από την Ινδονησία στο εγγύς μέλλον.
- (372) Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι στην τελευταία έκθεση GAIN των ΗΠΑ από την Τζακάρτα ⁽⁴⁵⁾ αναλύθηκαν τα στατιστικά στοιχεία εξαγωγών της Ινδονησίας και καταδείχθηκε ότι οι εξαγωγές βιοντίζελ προς τις ΗΠΑ έπαυσαν τον Νοέμβριο του 2016 και δεν έχουν ξαναρχίσει.
- (373) Στην απάντησή του στο σύνολο των ερωτήσεων που του εστάλησαν μετά την ΠΕ, το EBB επισήμανε ότι η παραγωγική ικανότητα στην Ινδονησία αναμενόταν να αυξηθεί από 11,5 δισεκατομμύρια λίτρα σε 13 δισεκατομμύρια λίτρα έως το 2021, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση GAIN των ΗΠΑ από την Τζακάρτα.
- (374) Στη συνέχεια, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε επίσης ότι η Ινδονησία μετακινείται από μια υποχρέωση B20 προς μια υποχρέωση B30, δηλαδή από την ανάμειξη 20 % βιοντίζελ με ορυκτό ντίζελ στην ανάμειξη 30 % βιοντίζελ, και ότι αυτό θα οδηγήσει σε αύξηση της εγχώριας ζήτησης. Το ίδιο ζήτημα έθιξε επίσης ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar.
- (375) Στις παρατηρήσεις της επί των παρατηρήσεων του EBB σχετικά με τα στοιχεία μετά την ΠΕ, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι η εκπλήρωση της υποχρέωσης B30 θα απορροφήσει το σύνολο της παραγωγικής ικανότητας βιοντίζελ στην Ινδονησία.

⁽⁴²⁾ Για παράδειγμα, βλέπε <https://www.regnskog.no/en/news/palmoil-in-biodiesel-sees-massive-drop-in-norway> (τελευταία προσπέλαση στις 21 Οκτωβρίου 2019).

⁽⁴³⁾ <https://www.ofimagazine.com/news/france-bans-palm-oil-from-biofuels> (τελευταία προσπέλαση στις 21 Οκτωβρίου 2019).

⁽⁴⁴⁾ <https://www.reuters.com/article/us-total-biofuels-palmoil/french-court-rules-against-tax-breaks-for-palm-oil-biofuel-idUSKBN1WQ0ZG> (τελευταία προσπέλαση στις 21 Οκτωβρίου 2019).

⁽⁴⁵⁾ US GAIN Biofuels Annual Jakarta Indonesia 8-9-2019.

- (376) Η Επιτροπή επισήμανε τη φιλοδοξία της κυβέρνησης της Ινδονησίας για αύξηση της υποχρέωσης από B20 σε B30, αλλά επισήμανε επίσης τις παρατηρήσεις του EBB, της 29ης Απριλίου 2019, από τις οποίες προκύπτει ότι οι Ινδονήσιοι φορείς εκμετάλλευσης αντιμετώπιζαν δυσκολίες όσον αφορά τη διανομή και τη διαθεσιμότητα υποδομών αποθήκευσης και ανάμειξης στο πλαίσιο της εκπλήρωσης της υποχρέωσης B20, καθώς και ότι σκοπός της αύξησης της υποχρέωσης είναι να μειωθούν οι εισαγωγές ορυκτού ντίζελ, και όχι οι εξαγωγές βιοντίζελ σε άλλες αγορές όπως η ΕΕ.
- (377) Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε τις παρατηρήσεις του EBB στον κατάλογο ερωτήσεων Β μετά την ΠΕ, που υποβλήθηκαν στις 6 Σεπτεμβρίου 2019, βάσει των οποίων παρότι ο αριθμός των σημείων ανάμειξης μειώνεται και το μέγεθός τους αυξάνεται, αναμένεται να χρειαστεί αρκετός χρόνος για την εκπλήρωση της υποχρέωσης B30. Ορισμένοι τομείς (για παράδειγμα ο τομέας της εξόρυξης) ζητούν να καθυστερήσει η εφαρμογή της υποχρέωσης B30 καθώς ενδέχεται να απαιτούνται τεχνικές προσαρμογές στα οχήματα ώστε να λειτουργούν με καύσιμο B30, ενώ στον τομέα μη ΥΔΥ τα μηχανήματα που υπόκεινται στο πρότυπο ASTM μπορεί να μην τελούν υπό εγγύηση αν χρησιμοποιούν καύσιμο B30.
- (378) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι η μετάβαση από την υποχρέωση B20 στην υποχρέωση B30 θα περιορίσει σημαντικά την ποσότητα βιοντίζελ που εξάγεται από την Ινδονησία στην ΕΕ στο εγγύς μέλλον, δεδομένης ιδίως της πολύ σημαντικής πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας του κλάδου παραγωγής βιοντίζελ της Ινδονησίας, η οποία στην έκθεση GAIN των ΗΠΑ εκτιμάται σε 30 % για το 2019.
- (379) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας παρατήρησε ότι η Επιτροπή δεν είχε εξετάσει πλήρως το επιχειρήματός της, σύμφωνα με το οποίο η εφαρμογή της υποχρέωσης B30 συνιστά δέσμευση της κυβέρνησης της Ινδονησίας, ενώ πλήρεις δοκιμές αρχίζουν τον Νοέμβριο του 2019. Επιπλέον, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή απλώς επανέλαβε τα επιχειρήματα του EBB.
- (380) Ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να εξετάσει εκ νέου το αποτέλεσμα της υποχρέωσης B30 στη μελλοντική πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα του κλάδου παραγωγής βιοντίζελ της Ινδονησίας.
- (381) Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις επιπλέον παρατηρήσεις της κυβέρνησης της Ινδονησίας και της Wilmar και εξέτασε το ζήτημα της υποχρέωσης B30 με δέουσα προσοχή.
- (382) Ωστόσο, η τελευταία έκθεση GAIN των ΗΠΑ από την Τζακάρτα ενισχύει τις αμφιβολίες του EBB ως προς το αν η υποχρέωση B30 μπορεί να επιτευχθεί εντός του χρονοδιαγράμματος που επικαλείται η κυβέρνηση της Ινδονησίας. Στην έκθεση GAIN επισημαίνεται ότι η υποχρέωση B20, η οποία αποτελούσε υποχρεωτικό στόχο ήδη για το 2016, θα επιτευχθεί πιθανόν για πρώτη φορά μόλις το 2019, δηλαδή τρία έτη μετά την καθορισθείσα ημερομηνία.
- (383) Δεδομένου ότι η μέση αύξηση των ποσοστών ανάμειξης κυμαίνεται μεταξύ 2,5 ⁽⁴⁶⁾ και 3,2 ⁽⁴⁷⁾ ποσοστιαίων μονάδων κατ' έτος, μια αύξηση από 19,9 % σε 30 % σε ένα μόνο έτος φαίνεται εξαιρετικά φιλόδοξη.
- (384) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι απίθανο να επιτευχθεί η υποχρέωση B30, καθώς και να επηρεάσει σημαντικά την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα της Ινδονησίας, στο εγγύς μέλλον.
- (385) Στην αιτιολογική σκέψη 357 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού η Επιτροπή έκρινε ότι δεν υπήρχαν άλλες σημαντικές διαθέσιμες αγορές για τους Ινδονήσιους παραγωγούς λαμβανομένου υπόψη του απαγορευτικά υψηλού επιπέδου των δασμών που επιβάλλονται στις εισαγωγές στις ΗΠΑ.
- (386) Σε απάντηση, η Wilmar επισήμανε ότι πραγματοποιούνται εξαγωγές προς την Κίνα και θεωρεί ότι η Κίνα έχει την ικανότητα να απορροφήσει τις εξαγωγές μεθυλεστέρα φοινικέλαιου από την Ινδονησία στο μέλλον.
- (387) Η Επιτροπή επισήμανε ότι δεν ισχύει υποχρέωση ανάμειξης στην Κίνα και, συνεπώς, οι πωλήσεις δεν πραγματοποιούνται σε μακροπρόθεσμη βάση. Στην απάντησή του στο ερωτηματολόγιο μετά την ΠΕ το EBB υπέβαλε στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η Κίνα εισάγει μεθυλεστέρα φοινικέλαιου μόνο περιστασιακά, όταν είναι φθηνότερος από το ορυκτό ντίζελ. Αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί βιώσιμη μακροπρόθεσμη εναλλακτική επιλογή για τις εξαγωγές της Ινδονησίας σε σχέση με τη σταθερά αυξανόμενη ζήτηση για βιοντίζελ στην αγορά της Ένωσης λόγω της υποχρέωσης ανάμειξης.

⁽⁴⁶⁾ Μέσος όρος 2011-2019.

⁽⁴⁷⁾ Μέσος όρος 2016-2019.

- (388) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ανέφερε εκ νέου όσον αφορά την εξαγωγή μεθυλεστέρα φοινικέλαιου, καθώς και φοινικέλαιου από την Ινδονησία στην Κίνα, ότι η Κίνα ήταν «επιβεβαιωμένη και σταθερή εξαγωγική αγορά για το βιοντίτζελ Ινδονησίας».
- (389) Ωστόσο, η Wilmar επισήμανε ότι η Κίνα εισάγει φοινικέλαιο «χάρη στη χαμηλή τιμή». Αυτό ήταν το συμπέρασμα της Επιτροπής στο προσωρινό στάδιο: ότι εισαγωγές από την Ινδονησία στην Κίνα πραγματοποιούνται μόνο όταν ο μεθυλεστέρας φοινικέλαιου είναι φθηνότερος από το ορυκτό βιοντίτζελ και, επομένως, οι εξαγωγές στην Κίνα βασίζονται στην ύπαρξη της επιδότησης που έχει ήδη διαπιστωθεί.
- (390) Δεδομένου ότι στην Κίνα δεν ισχύουν υποχρεώσεις για την ανάμιξη βιοντίτζελ με ορυκτό ντίτζελ, η Επιτροπή δεν είχε στη διάθεσή της αποδεικτικά στοιχεία που να επιβεβαιώνουν τη δήλωση της Wilmar ότι η Κίνα αποτελεί επιβεβαιωμένη και σταθερή εξαγωγική αγορά για το βιοντίτζελ Ινδονησίας.
- (391) Κατά τη διάρκεια της περιόδου μετά την ΠΕ, η Κίνα αντιπροσώπευε μόλις το 27 % περίπου των εξαγωγών της Ινδονησίας, ενώ η Ένωση αντιπροσώπευε περίπου το 71 %. Επομένως, παρά τις περιστασιακές πωλήσεις βιοντίτζελ Ινδονησίας στην Κίνα, η Ένωση εξακολουθεί να είναι η σημαντικότερη εξαγωγική αγορά για τους Ινδονήσιους παραγωγούς.
- (392) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε επίσης ότι η Κίνα εισήγαγε μεγάλες ποσότητες φοινικέλαιου από την Ινδονησία και ότι οι εισαγωγές φοινικέλαιου αναμένεται να αυξηθούν, με αποτέλεσμα τη μείωση της ποσότητας φοινικέλαιου που είναι διαθέσιμη στην Ινδονησία προς μεταποίηση σε βιοντίτζελ.
- (393) Η Επιτροπή επισήμανε ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας αναμένει, επομένως, ότι η αυξημένη ζήτηση φοινικέλαιου στην Κίνα θα καλυφθεί με τη μετατόπιση του υφιστάμενου φοινικέλαιου από την παραγωγή βιοντίτζελ στις εξαγωγικές πωλήσεις. Δεν παρασχεθήκαν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι εξαγωγές φοινικέλαιου θα οδηγήσουν σε έλλειψη προσφοράς φοινικέλαιου για τους Ινδονήσιους παραγωγούς βιοντίτζελ. Η Επιτροπή θα ανέμενε ότι η αντίδραση της Ινδονησίας στην αυξημένη ζήτηση φοινικέλαιου θα ήταν να αυξήσει την προσφορά, και όχι να μετατοπίσει την υφιστάμενη προσφορά από βιομηχανικές δραστηριότητες όπως η παραγωγή βιοντίτζελ.
- (394) Η Επιτροπή ανέλυσε επίσης τις εξαγωγές φοινικέλαιου στην Κίνα με χρήση των εκθέσεων GAIN των ΗΠΑ από την Τζακάρτα για το 2019. Οι εξαγωγές στην Κίνα φαίνεται να έχουν αυξηθεί, αλλά αντικαθιστούν τις εξαγωγές στην Ινδία, όπου οι εισαγωγικοί δασμοί στο φοινικέλαιο είναι υψηλοί.
- (395) Η Επιτροπή έκρινε, επομένως, ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν μια μακροπρόθεσμη αύξηση της ζήτησης για το βιοντίτζελ που εξάγεται από την Ινδονησία στην Κίνα, ούτε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η αυξημένη ζήτηση φοινικέλαιου στην Κίνα θα είχε προκαλέσει έλλειψη εφοδιασμού με φοινικέλαιο για την παραγωγή βιοντίτζελ προς εξαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- (396) Ελλείψει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 353 έως 357 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

5.4. Επίπεδο τιμών των επιδοτούμενων εισαγωγών

- (397) Μετά την επιβολή των προσωρινών μέτρων, η Wilmar ανέφερε ότι η διαπίστωση υποτιμολόγησης δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει μια διαπίστωση ύπαρξης κινδύνου πρόκλησης ζημίας, καθώς η υποτιμολόγηση διαφέρει από τη συμπίεση και τη μείωση των τιμών.
- (398) Η Επιτροπή διαφώνησε. Οι διαπιστώσεις σχετικά με την ύπαρξη σημαντικής υποτιμολόγησης πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της εξαιρετικά ευαίσθητης κατάστασης του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, ο οποίος ωστόσο δεν υφίσταται προς το παρόν σημαντική ζημία από την παρατηρηθείσα υποτιμολόγηση. Η υποτιμολόγηση αυτή, εάν συνεχιστεί, ενέχει κίνδυνο σημαντικής ζημίας για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (399) Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης συμπίεση των τιμών στην αιτιολογική σκέψη 328 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι, λόγω της πίεσης των τιμών από τις επιδοτούμενες εισαγωγές από την Ινδονησία, ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής δεν μπόρεσε να επωφεληθεί από το μειούμενο κόστος κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας, διότι έπρεπε να μετακυλήσει πλήρως αυτή τη μείωση του κόστους στους πελάτες προκειμένου να μην χάσει ακόμη μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς.
- (400) Η Επιτροπή επισημαίνει στο πλαίσιο αυτό ότι οι εξαγωγές βιοντίτζελ από την Ινδονησία προς την Κίνα είχαν την ίδια τιμή ανά μετρικό τόνο με τις εξαγωγές προς την ΕΕ το 2018 και το πρώτο εξάμηνο του 2019.
- (401) Αυτό καταδεικνύει επίσης τη δύσκολη κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής και την τρέχουσα απειλή που συνιστούν οι επίμαχες εισαγωγές.

- (402) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων η Wilmar ανέφερε εκ νέου ότι η διαπίστωση υποτιμολόγησης δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει μια διαπίστωση ύπαρξης κινδύνου πρόκλησης ζημίας. Η Επιτροπή απαντά εκ νέου ότι η διαπιστωθείσα υποτιμολόγηση ενέχει κίνδυνο σημαντικής ζημίας για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (403) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απέρριψε τον ισχυρισμό αυτό και ενέμεινε στα πορίσματά της που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 358 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

5.5. Επίπεδο αποθεμάτων

- (404) Ελλείπει παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της σχετικά με τη ζημία που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 359 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

5.6. Συμπέρασμα

- (405) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας οι εισαγωγές από την Ινδονησία συνεπάγονταν κίνδυνο πρόκλησης σημαντικής ζημίας για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής και, επίσης, επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της σχετικά με τον κίνδυνο πρόκλησης σημαντικής ζημίας που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 360 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

6. ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

6.1. Επιπτώσεις των επιδοτούμενων εισαγωγών από την Ινδονησία

- (406) Στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού, η Επιτροπή κατέληξε στο προσωρινό συμπέρασμα ότι οι επιδοτούμενες εισαγωγές από την Ινδονησία συνεπάγονταν κίνδυνο πρόκλησης σημαντικής ζημίας στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (407) Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αύξηση των εισαγωγών κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας και η υποτιμολόγηση και συμπίεση των τιμών του ενωσιακού κλάδου παραγωγής από τις επιδοτούμενες εισαγωγές οδήγησαν σε απώλεια μεριδίου αγοράς για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής παρά τις αυξήσεις στην παραγωγή και την παραγωγική ικανότητα, και εμπόδισαν τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής να επωφεληθεί από μια ευνοϊκή κατά τα άλλα κατάσταση στην αγορά.
- (408) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας και η Wilmar επισήμαναν ότι η παραγωγή και η παραγωγική ικανότητα του ενωσιακού κλάδου παραγωγής αυξήθηκαν κατά την εξεταζόμενη περίοδο, μαζί με τις απόλυτες ποσότητες των πωλήσεων. Επισήμαναν επίσης ότι, καθώς οι εισαγωγές από την Ινδονησία αυξάνονταν, αυξανόταν και η κερδοφορία του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (409) Η Επιτροπή διαφώνησε με αυτές τις παρατηρήσεις, ιδίως με τις παρατηρήσεις σχετικά με τα κέρδη του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, τα οποία κυμάνθηκαν μεταξύ -1 % και 1 % καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Ως εκ τούτου, η μεταβολή της κερδοφορίας κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου δεν είναι σημαντική.
- (410) Όσον αφορά την παραγωγή και την παραγωγική ικανότητα του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, παρότι αμφότερες αυξήθηκαν σε απόλυτους όρους κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής δεν ήταν σε θέση να εκμεταλλευτεί πλήρως την αύξηση της κατανάλωσης, καθώς οι εισαγωγές από την Ινδονησία απέσπασαν μερίδιο αγοράς από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (411) Ο Ινδονήσιος παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επισήμανε ότι στην αιτιολογική σκέψη 346 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού η Επιτροπή κατέληξε στο προσωρινό συμπέρασμα ότι δεν υπήρχαν αδιάσειστα στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη σημαντικής ζημίας. Στη συνέχεια η Wilmar ανέφερε ότι αυτό ερχόταν σε αντίφαση με την αιτιολογική σκέψη 363 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, όπου η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι επιδοτούμενες εισαγωγές από την Ινδονησία είχαν αρνητικές επιπτώσεις στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (412) Η Επιτροπή, κατά την ανάλυση του κινδύνου πρόκλησης ζημίας, δεν διαπίστωσε αντίφαση μεταξύ της απουσίας σημαντικής ζημίας για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής και της ύπαρξης σαφών αρνητικών επιπτώσεων για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (413) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar προέβαλε εκ νέου τα επιχειρήματα που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 408 και 411, τα οποία η Επιτροπή εκ νέου απορρίπτει.
- (414) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε επίσης παρατηρήσεις σχετικά με το ζήτημα αυτό μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων. Ανέφερε εκ νέου ότι δεν διαπιστώνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ των εισαγωγών από την Ινδονησία και των επιδόσεων του ενωσιακού κλάδου παραγωγής. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη την εκ νέου διατύπωση της άποψης της κυβέρνησης της Ινδονησίας, αλλά έκρινε ξανά ότι η προηγούμενη ανάλυση κατέδειξε ότι οι εισαγωγές από την Ινδονησία ενέχουν κίνδυνο πρόκλησης ζημίας στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής ελλείψει μέτρων.

- (415) Ελλείψει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 365 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

6.2. Άλλοι γνωστοί παράγοντες

6.2.1. Εισαγωγές από την Αργεντινή

- (416) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, τόσο η κυβέρνηση της Ινδονησίας όσο και η Wilmar διατύπωσαν παρατηρήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των επιδοτούμενων εισαγωγών βιοντίζελ από την Αργεντινή στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις αυτές, η αιτία του κινδύνου πρόκλησης ζημίας στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής ήταν αποκλειστικά οι εισαγωγές από την Αργεντινή.
- (417) Όπως η Επιτροπή εξέθεσε ήδη στις αιτιολογικές σκέψεις 368 έως 370 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, οι εισαγωγές αυτές ήταν μέρος του κινδύνου πρόκλησης ζημίας στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας και για τον λόγο αυτό η Επιτροπή επέβαλε μέτρα στις εισαγωγές αυτές τον Φεβρουάριο του 2019 και αποδεχθηκε αναλήψεις υποχρεώσεων ως προς τις τιμές.
- (418) Ωστόσο, το γεγονός ότι οι εισαγωγές από την Αργεντινή συνεπάγονταν κίνδυνο πρόκλησης ζημίας κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου δεν σημαίνει ότι οι εισαγωγές από την Ινδονησία δεν συνεπάγονταν επίσης κίνδυνο πρόκλησης ζημίας, ιδίως μετά την έναρξη ισχύος των μέτρων κατά των εισαγωγών από την Αργεντινή. Πράγματι, κατά την εξέταση του κινδύνου πρόκλησης σημαντικής ζημίας στο εγγύς μέλλον διαπιστώνεται ότι, δεδομένου ότι εφαρμόζονται ήδη μέτρα κατά των εισαγωγών βιοντίζελ από την Αργεντινή, οι εισαγωγές αυτές δεν μπορεί να συνιστούν πλέον κίνδυνο για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (419) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προέβη σε διαχωρισμό και διάκριση των επιπτώσεων τις οποίες ενδέχεται να έχουν οι εισαγωγές από την Αργεντινή στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής από τις επιπτώσεις των εισαγωγών από την Ινδονησία στο πλαίσιο της διενέργειας ανάλυσης του κινδύνου πρόκλησης σημαντικής ζημίας ⁽⁴⁸⁾.
- (420) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων η Wilmar ανέφερε εκ νέου τις παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσε κατά το προσωρινό στάδιο σχετικά με τις εισαγωγές από την Αργεντινή, χαρακτηρίζοντας την απάντηση της Επιτροπής «επιφανειακή». Η Επιτροπή διαφώνησε, επισημαίνοντας ότι οι επιπτώσεις των εισαγωγών από την Αργεντινή αναλύονται στο τμήμα 6.2.1 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

6.2.2. Εισαγωγές από άλλες τρίτες χώρες

- (421) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφερε ότι οι εισαγωγές από την Κίνα θα μπορούσαν να είναι σημαντικός παράγοντας στο πλαίσιο οποιασδήποτε μελλοντικής εξέτασης της αιτίας της ζημίας για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής και επισήμανε αφενός την αύξηση –κατά 25 %– των εισαγόμενων ποσοτήτων από την Κίνα από το 2017 έως την περίοδο έρευνας και, αφετέρου, το γεγονός ότι από το 2016 έως την περίοδο έρευνας η τιμή των εισαγωγών από την Κίνα ήταν χαμηλότερη από τις τιμές του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (422) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφερε επιπλέον ότι παρότι οι τιμές των εισαγωγών από την Κίνα είναι υψηλότερες από τις τιμές των εισαγωγών από την Ινδονησία, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (423) Επισήμανε επίσης ότι το κινεζικό βιοντίζελ χρησιμοποιεί διαφορετικές πρώτες ύλες (χρησιμοποιημένα μαγειρικά έλαια) από το βιοντίζελ της Ινδονησίας. Το βιοντίζελ από χρησιμοποιημένα μαγειρικά έλαια χαρακτηρίζεται από υψηλή εξοικονόμηση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και υπόκειται στο καθεστώς διπλού υπολογισμού που προβλέπεται στην οδηγία RED. Ως εκ τούτου, φαίνεται να αποτελεί προτιμότερη επιλογή προς εισαγωγή στην ΕΕ.
- (424) Η Επιτροπή επισήμανε την ύπαρξη εισαγωγών από την Κίνα κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας και εξέτασε την ποσότητα και την τιμή τους στην αιτιολογική σκέψη 372 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, υπογραμμίζοντας ότι οι εισαγωγές από την Κίνα αφορούσαν μικρότερες ποσότητες σε σχέση με τις εισαγωγές από την Ινδονησία, και ότι η τιμή των εισαγωγών από την Κίνα ήταν υψηλότερη από εκείνη των εισαγωγών από την Ινδονησία.
- (425) Η Επιτροπή επισήμανε ότι η ενωσιακή τιμή είναι ένα μείγμα διαφόρων τύπων βιοντίζελ που πωλούνται εντός της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων με και χωρίς πριμοδότηση διπλού υπολογισμού. Οι εισαγωγές από την Κίνα είναι πράγματι ενός τύπου βιοντίζελ (που παράγεται από χρησιμοποιημένα μαγειρικά έλαια), ο οποίος τυγχάνει πριμοδότησης διπλού υπολογισμού.

⁽⁴⁸⁾ Βλέπε έκθεση της ειδικής ομάδας, Ηνωμένες Πολιτείες – Μέτρα αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικά μέτρα για ορισμένα προϊόντα επιχρισμένου χαρτιού από την Ινδονησία, WT/DS491/R, εκδόθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2018, παράγραφος 7.204-7.212.

- (426) Ωστόσο, από άποψη όγκου, οι εισαγωγές από την Κίνα είναι μικρότερες από τις εισαγωγές από την Ινδονησία (με μερίδιο αγοράς της τάξης του 1,7 % έναντι 3,3 % για την Ινδονησία) και, παράλληλα, αντίθετα με τις εισαγωγές από την Ινδονησία, υπόκεινται επίσης στον συμβατικό τελωνειακό δασμό του 6,5 %.
- (427) Η Επιτροπή δεν έλαβε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι εισαγωγές αυτές έχουν ή ενδέχεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής ούτε ισχυρισμούς για ζημία που προκλήθηκε από τις εισαγωγές από την Κίνα. Είναι σημαντικό να τονιστεί εκ νέου ότι οι τιμές του βιοντίζελ από την Κίνα είναι υψηλότερες από τις τιμές του βιοντίζελ από την Ινδονησία. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν οι εισαγωγές από την Κίνα είχαν αρνητικές επιπτώσεις στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής, οι επιπτώσεις αυτές δεν είναι τέτοιας έκτασης ώστε να αποδυναμώσουν την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ των επιδοτούμενων εισαγωγών από την Ινδονησία και του διαπιστωθέντος κινδύνου πρόκλησης ζημίας. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός αυτός απορρίφθηκε.

6.2.3. Εισαγωγές από τρίτες χώρες μετά την περίοδο έρευνας

- (428) Στις παρατηρήσεις της μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η Wilmar προέβη σε ανάλυση των εισαγωγών βιοντίζελ στην ΕΕ από τρίτες χώρες μετά το τέλος της περιόδου έρευνας και επισήμανε ότι οι εισαγωγές από την Κίνα αυξήθηκαν και ότι οι εισαγωγές από τη Μαλαισία αυξήθηκαν σημαντικά με κατακόρυφα μειούμενες τιμές. Επισήμανε επίσης ότι οι τιμές εισαγωγής από την Κίνα και τη Μαλαισία ήταν χαμηλότερες από την τιμή πώλησης του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (429) Κατά την άποψη της Wilmar, οι εισαγωγές αυτές αποδυναμώνουν και διασπούν την αιτιώδη συνάφεια με τον κίνδυνο πρόκλησης ζημίας που διαπιστώθηκε στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού.
- (430) Οι εισαγωγές από τρίτες χώρες μεταξύ Οκτωβρίου 2018 και Ιουνίου 2019 είχαν ως εξής. Το εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς για την 9μηνη περίοδο βασίζεται στην κατανάλωση για την περίοδο έρευνας.

Πίνακας 6

Εισαγωγές από τρίτες χώρες Οκτώβριος 2018 - Ιούνιος 2019

	Όγκος εισαγωγών (τόνοι)	Εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς	Μέση τιμή (EUR)
Αργεντινή	667 678	5,7 %	673
Ινδονησία	581 086	5,0 %	655
Μαλαισία	405 482	3,5 %	727
Κίνα	203 961	1,7 %	796

Πηγή: Surveillance 2

- (431) Οι εισαγωγές από την Αργεντινή υπόκειντο σε αντισταθμιστικά μέτρα κατά το δεύτερο μέρος της περιόδου μετά την ΠΕ. Παρότι οι ποσότητες ήταν ελαφρά υψηλότερες από τις εισαγωγές από την Ινδονησία, οι τιμές της Αργεντινής υπερέβαιναν επίσης τις τιμές της Ινδονησίας, παρά το γεγονός ότι υπόκειντο σε συμβατικό τελωνειακό δασμό 6,5 %. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καθόριζαν τις τιμές κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Επίσης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, δεδομένου ότι εφαρμόζονται ήδη μέτρα κατά των εισαγωγών βιοντίζελ από την Αργεντινή, οι εισαγωγές αυτές δεν μπορεί να συνιστούν πλέον κίνδυνο για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.
- (432) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων η Wilmar ισχυρίστηκε εκ νέου ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να λάβει υπόψη τις εισαγωγές από την Αργεντινή, δεδομένου ότι η τιμή του βιοντίζελ Αργεντινής κατά τη διάρκεια της περιόδου μετά την ΠΕ ήταν χαμηλότερη από την τιμή του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (433) Η Επιτροπή επανέλαβε ότι η τιμή των εισαγωγών από την Αργεντινή αυξήθηκε μετά τον Φεβρουάριο του 2019 όταν τέθηκαν σε ισχύ τα μέτρα για τις εισαγωγές από την Αργεντινή και, συνεπώς, κατά τη σύγκριση των τιμών πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ισχύει ανάληψη υποχρεώσεων ως προς τις τιμές.
- (434) Η Επιτροπή επισήμανε ότι οι κινεζικές τιμές αυξήθηκαν μεταξύ της περιόδου έρευνας και της περιόδου μετά την ΠΕ. Κατά τη διάρκεια της περιόδου μετά την ΠΕ, υπερέβησαν επίσης τη μέση τιμή την οποία χρέωνε ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής παρά το γεγονός ότι υπόκειντο σε συμβατικό τελωνειακό δασμό της τάξης του 6,5 %. Επιπλέον, το μερίδιο αγοράς τους σταθεροποιήθηκε μετά την περίοδο έρευνας.

- (435) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων η Wilmar αναφέρθηκε εκ νέου στις εισαγωγές από την Κίνα και προέβη σε υπολογισμό για τη σύγκριση της τιμής εκφορτωθέντος προϊόντος για το κινεζικό βιοντίζελ το 2018 (826 EUR ανά μετρικό τόνο) με τη μέση τιμή πώλησης του ενωσιακού κλάδου παραγωγής κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας (794 EUR ανά μετρικό τόνο).
- (436) Δεδομένου ότι από τους υπολογισμούς της προέκυψε ότι η τιμή των εισαγωγών από την Κίνα ήταν υψηλότερη από τη μέση τιμή του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, κάτι που ήταν αναμενόμενο δεδομένου ότι το κινεζικό βιοντίζελ τυγχάνει προτιμολόγησης διπλού υπολογισμού, η Επιτροπή δέχθηκε ότι από τον υπολογισμό δεν προέκυπτε πίεση των τιμών από την Κίνα.
- (437) Ενώ οι εισαγωγές από τη Μαλαισία αυξήθηκαν από άποψη ποσότητας και μειώθηκαν από άποψη τιμής μετά την ΠΕ, οι ποσότητες εξακολούθησαν να είναι μικρότερες από εκείνες από την Ινδονησία και οι τιμές παρέμειναν υψηλότερες, παρά το γεγονός ότι υπόκειντο σε συμβατικό τελωνειακό δασμό της τάξης του 6,5 %. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εισαγωγές αυτές καθόριζαν τις τιμές ούτε κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.
- (438) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων η Wilmar αναφέρθηκε εκ νέου στην αύξηση της ποσότητας και στη μείωση της τιμής των εισαγωγών από τη Μαλαισία. Η Επιτροπή επανέλαβε ότι οι τιμές από τη Μαλαισία είναι υψηλότερες από τις τιμές από την Ινδονησία και υπόκεινται σε συμβατικό τελωνειακό δασμό.
- (439) Από τα στατιστικά στοιχεία για τις εισαγωγές προκύπτει ότι παρότι υπάρχουν σημαντικές εισαγωγές βιοντίζελ από τη Μαλαισία και την Κίνα κατά τη διάρκεια της περιόδου μετά την ΠΕ, η Επιτροπή ενέμεινε στην άποψη ότι ούτε η ποσότητα ούτε η τιμή τους ήταν τέτοιες ώστε να αποδυναμώσουν την αιτιώδη συνάφεια που διαπιστώθηκε μεταξύ του κινδύνου πρόκλησης σημαντικής ζημίας και των εισαγωγών από την Ινδονησία.
- (440) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι οι τιμές των εισαγωγών στον πίνακα 6 δεν ήταν άμεσα συγκρίσιμες, διότι το βιοντίζελ από την Αργεντινή είναι καθαρός μεθυλεστέρας σόγιας, το βιοντίζελ από την Ινδονησία είναι καθαρός μεθυλεστέρας φοινικέλαιου, ενώ το βιοντίζελ από την Κίνα παρασκευάζεται από χρησιμοποιημένα μαγειρικά έλαια («UCOME»).
- (441) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι για τον υπολογισμό της υποτιμολόγησης, η Επιτροπή είχε προβεί σε προσαρμογή της τιμής του βιοντίζελ FAMEO (SME Αργεντινής) προκειμένου να συγκριθεί με το PME (βιοντίζελ Ινδονησίας).
- (442) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας υπέβαλε στοιχεία βάσει της ίδιας μεθοδολογίας από τα οποία προέκυπτε ότι η συγκρίσιμη τιμή εισαγωγής από την Αργεντινή κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας ήταν χαμηλότερη από την τιμή εισαγωγής από την Ινδονησία, ενώ η συγκρίσιμη τιμή εισαγωγής από την Κίνα κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας συμφωνούσε με την τιμή εισαγωγής από την Ινδονησία.
- (443) Ωστόσο, στον υπολογισμό της κυβέρνησης της Ινδονησίας υπερεκτιμήθηκε το μέγεθος της προσαρμογής κατά 30 % και δεν λήφθηκε υπόψη ο συμβατικός τελωνειακός δασμός που ίσχυε για τις εισαγωγές από την Αργεντινή και την Κίνα – αλλά όχι για τις εισαγωγές από την Ινδονησία.
- (444) Εάν εφαρμοστεί ορθά η προσαρμογή και αποτυπωθεί ορθά ο συμβατικός τελωνειακός δασμός, η εικόνα είναι αρκετά διαφορετική. Η συγκρίσιμη τιμή εισαγωγής από την Κίνα υπερβαίνει κατά πολύ την τιμή εισαγωγής από την Ινδονησία και η διαφορά τιμής μεταξύ των εισαγωγών από την Αργεντινή και των εισαγωγών από την Ινδονησία μειώνεται σημαντικά.
- (445) Στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού αναγνωρίστηκε ήδη ότι οι εισαγωγές από την Αργεντινή ευθύνονταν έως έναν βαθμό για την αρνητική εξέλιξη ορισμένων δεικτών ζημίας του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι η μέση τιμή εισαγωγής από την Αργεντινή –ακόμη και σε απόλυτες τιμές– ήταν χαμηλότερη κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας σε σχέση με την τιμή εισαγωγής από την Ινδονησία.
- (446) Οι τιμές Αργεντινής κατά την περίοδο μετά την ΠΕ δεν αποτυπώνουν πλήρως την επιβολή των μέτρων εναντίον τους, καθώς τα μέτρα επιβλήθηκαν μόλις τον Φεβρουάριο του 2019, δηλαδή στα μισά της περιόδου μετά την ΠΕ.
- (447) Ως εκ τούτου, η σύγκριση τιμών, όπως υποβλήθηκε από την κυβέρνηση της Ινδονησίας, δεν αποδυναμώνει την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ των εισαγωγών από την Ινδονησία και του κινδύνου πρόκλησης σημαντικής ζημίας. Το γεγονός ότι άλλοι παράγοντες ενδέχεται να έχουν συμβάλει στο να καταστεί ο εγχώριος κλάδος παραγωγής «ευάλωτος» –δηλαδή περισσότερο επιρρεπής σε μελλοντική ζημία– δεν αποκλείει τη διαπίστωση ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των επίμαχων εισαγωγών και του κινδύνου πρόκλησης μελλοντικής ζημίας στον εγχώριο κλάδο παραγωγής⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁹⁾ Βλέπε έκθεση της ειδικής ομάδας, *Ηνωμένες Πολιτείες – Μέτρα αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικά μέτρα για ορισμένα προϊόντα επιχρισμένου χαρτί από την Ινδονησία*, WT/DS491/R, εκδόθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2018, παράγραφος 7.233.

6.2.4. Εξαγωγικές επιδόσεις του ενωσιακού κλάδου παραγωγής

- (448) Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις σχετικά με τις εξαγωγές του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.

6.2.5. Τιμή πρώτων υλών

- (449) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε παρατηρήσεις σχετικά με την οικονομική κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής και την ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ της κατάστασης αυτής και της τιμής της ελαιοκράμβης στην Ένωση. Η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφερε ότι οι τιμές της ελαιοκράμβης ήταν υψηλές καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου και ότι αυτός ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίο ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής δεν πραγματοποίησε σημαντικά κέρδη κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.
- (450) Ο έμπορος βιοντίζελ Gunvor επισήμανε επίσης ότι η ελαιοκράμβη αποτελεί ακριβή πρώτη ύλη για το βιοντίζελ και ότι αυτή ήταν πιθανότατα η αιτία για την οικονομική κατάσταση του ενωσιακού κλάδου παραγωγής.
- (451) Η Επιτροπή επισήμανε ότι οι παραγωγοί βιοντίζελ του δείγματος στην Ένωση χρησιμοποιούσαν ευρύ φάσμα πρώτων υλών ⁽⁵⁰⁾ για την κάλυψη της ζήτησης σε ολόκληρη την Ένωση και σε όλες τις εποχές. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν διαπίστωσε άμεση συσχέτιση μεταξύ των τιμών της ελαιοκράμβης και των κερδών του ενωσιακού κλάδου παραγωγής για τον λόγο ότι η ελαιοκράμβη είναι μόνο μία από τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιεί ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής για τον εφοδιασμό της ενωσιακής αγοράς.
- (452) Η Επιτροπή επισήμανε τις παρατηρήσεις της στην αιτιολογική σκέψη 327 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, βάσει των οποίων το μοναδιαίο κόστος παραγωγής του ενωσιακού κλάδου παραγωγής ακολουθούσε την τάση των τιμών κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου.
- (453) Ωστόσο, η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι τον χειμώνα 2018-2019 η τιμή της ελαιοκράμβης βιοντίζελ [«μεθυλεστέρας ελαιοκράμβης»] (RME) στην Ένωση αυξήθηκε κατακόρυφα, ενώ η τιμή της ίδιας της ελαιοκράμβης παρέμεινε σταθερή. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει σταθερή σύνδεση μεταξύ της τιμής της ελαιοκράμβης και της τιμής του μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης στην ενωσιακή αγορά.
- (454) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar αμφισβήτησε αυτό το επιχείρημα, αναφέροντας ότι αυτό δεν αποτυπώνεται στον πίνακα 2 ούτε σε άλλο σημείο του εγγράφου κοινοποίησης των τελικών πορισμάτων. Ειδικότερα, αυτή η αύξηση της τιμής πώλησης του μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης θα έπρεπε να έχει αντίκτυπο στη μέση τιμή πώλησης του ενωσιακού κλάδου παραγωγής, η οποία ωστόσο παρέμεινε σταθερή διότι ο μεθυλεστέρας ελαιοκράμβης είναι κατά τους ισχυρισμούς το κυριότερο βιοντίζελ που παράγεται στην Ένωση.
- (455) Ωστόσο, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 296 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού., το FAMEO είναι ο συνηθέστερος τύπος βιοντίζελ που πωλείται από τους ενωσιακούς παραγωγούς του δείγματος. Ως εκ τούτου, η μέση τιμή πώλησης καθοδηγείται από το FAMEO, καθώς και από τις σημαντικές ποσότητες μεθυλεστέρα φοινικέλαιου και άλλων μειγμάτων που πωλούνται από τους ενωσιακούς παραγωγούς του δείγματος, επιπλέον της τιμής του μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης. Πράγματι, η αύξηση της τιμής για τον μεθυλεστέρα ελαιοκράμβης αποτυπώνεται πλήρως στα στοιχεία κερδοφορίας, ιδίως για το τέταρτο τρίμηνο του 2018. Αποτυπώνεται επίσης, έως έναν βαθμό, στη μέση τιμή πώλησης η οποία παρέμεινε σταθερή παρά την πίεση που ασκούσαν στην τιμή οι σημαντικές ποσότητες επιδοτούμενων εισαγωγών.
- (456) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας διατύπωσε εκ νέου το επιχείρημά της, σύμφωνα με το οποίο οι υψηλές τιμές της ελαιοκράμβης στην Ένωση ήταν η αιτία της έλλειψης κερδοφορίας κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Η Επιτροπή απέρριψε το επιχείρημα αυτό για τους λόγους που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 445.
- (457) Η Επιτροπή κατέληξε επομένως στο συμπέρασμα ότι οι τιμές των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται από τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής δεν αποδυναμώνουν την αιτιώδη συνάφεια.

6.2.6. Εσωτερικός ανταγωνισμός στην ΕΕ και διαφορές στις επιδόσεις μεταξύ των ενωσιακών παραγωγών του δείγματος

- (458) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ζήτησε από την Επιτροπή να εξετάσει τον εσωτερικό ανταγωνισμό μεταξύ των ενωσιακών παραγωγών. Ωστόσο, το αίτημα αυτό δεν ήταν τεκμηριωμένο. Η Wilmar ισχυρίστηκε επίσης ότι οι επιδόσεις ενός συγκεκριμένου παραγωγού, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στα μικροοικονομικά στοιχεία, μπορεί να οδηγήσουν σε αλλοίωση των συνολικών αποτελεσμάτων του δείγματος.
- (459) Η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος όσον αφορά την παραγωγή στην Ένωση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 265 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού, καθώς και όσον αφορά τον όγκο πωλήσεων, παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου.
- (460) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ενωσιακοί παραγωγοί του δείγματος αντιπροσωπεύουν ολόκληρο τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής και ότι τα μικροοικονομικά στοιχεία τους είναι αντιπροσωπευτικά του ενωσιακού κλάδου παραγωγής στο σύνολό του. Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι η ανάλυση της κατάστασης του ενωσιακού κλάδου παραγωγής διενεργείται πάντα για ολόκληρη τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής. Συνεπώς, ο ισχυρισμός απορρίφθηκε.

⁽⁵⁰⁾ Η Επιτροπή δεν διαθέτει ακριβείς πληροφορίες σχετικά με την ακριβή ανάλυση των πρώτων υλών τις οποίες χρησιμοποιεί ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής.

6.3. Συμπέρασμα σχετικά με την αιτιώδη συνάφεια

- (461) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της σχετικά με την αιτιώδη συνάφεια που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 377 έως 380 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

7. ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

7.1. Το συμφέρον του ενωσιακού κλάδου παραγωγής

- (462) Ελλείπει παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 382 έως 384 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

7.2. Το συμφέρον των μη συνδεδεμένων παραγωγών

- (463) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας επισήμανε ότι τα μέτρα θα πλήξουν τους εισαγωγείς που διαθέτουν δικές τους εγκαταστάσεις ανάμεσες βιοντίζελ ή σημεία διανομής βιοντίζελ.
- (464) Δεδομένων των σημαντικών εισαγωγών βιοντίζελ από τη Μαλαισία, την Κίνα και την Αργεντινή σε συνδυασμό, επί των οποίων δεν εφαρμόζονται μέτρα, ή ισχύει ανάληψη υποχρέωσης ως προς τις τιμές, η Επιτροπή διαφώνησε με το συμπέρασμα αυτό.
- (465) Ελλείπει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 388 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

7.3. Το συμφέρον των χρηστών

- (466) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, η κυβέρνηση της Ινδονησίας ανέφερε ότι η επιβολή μέτρων στις εισαγωγές από την Ινδονησία θα δημιουργήσει μονοπώλιο για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής στην αγορά της Ένωσης. Αυτό θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών του βιοντίζελ για τους χρήστες.
- (467) Η Επιτροπή απέρριψε τους ισχυρισμούς αυτούς. Πρώτον, ένας ενωσιακός κλάδος παραγωγής που απαρτίζεται από τόσες πολλές ανταγωνιζόμενες εταιρείες απέχει πολύ από το να χαρακτηριστεί μονοπώλιο. Δεύτερον, οι εισαγωγές από την Αργεντινή, την Κίνα και τη Μαλαισία δεν επηρεάζονται από τα μέτρα κατά της Ινδονησίας. Τέλος, ακόμη και με τα ισχύοντα μέτρα, η Ένωση εξακολουθεί να δέχεται σημαντικές εισαγωγές βιοντίζελ από την Αργεντινή στο πλαίσιο της ανάληψης υποχρέωσης.
- (468) Η κυβέρνηση της Ινδονησίας αναφέρει ότι οι οικονομικά προσιτές εισαγωγές βιοντίζελ σε επαρκείς ποσότητες είναι υψίστης σημασίας για την Ένωση. Η Επιτροπή δεν διαφωνεί με τη δήλωση αυτή, αλλά επισήμανε ότι καθώς η περιεκτικότητα σε βιοντίζελ στην αντλία δεν υπερβαίνει συνήθως το 10 %, οι αρνητικές επιπτώσεις της αύξησης της τιμής του βιοντίζελ μετακυλίνουν μόνο μερικώς στον καταναλωτή και είναι, επομένως, ασημαντες.
- (469) Στις παρατηρήσεις της σχετικά με την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, η Wilmar ισχυρίζεται ότι στον κανονισμό για την επιβολή προσωρινού δασμού δεν λήφθηκε υπόψη ο αντικτύπος των μέτρων στους παραγωγούς καυσίμου ντίζελ.
- (470) Οι παραγωγοί του καυσίμου ντίζελ είναι οι χρήστες του βιοντίζελ, δεδομένου ότι αγοράζουν το βιοντίζελ πριν να πωλήσουν ένα μείγμα βιοντίζελ και ορυκτού ντίζελ στην αντλία, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 462. Καθώς κανένας χρήστης δεν συνεργάστηκε στο πλαίσιο της ανάλυσης έρευνας ⁽⁵¹⁾, αυτό σημαίνει ότι στην παρούσα έρευνα δεν συνεργάστηκαν ούτε παραγωγοί καυσίμου βιοντίζελ.
- (471) Ελλείπει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 391 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

7.4. Επιπτώσεις από τις στρεβλώσεις του εμπορίου που προκαλούν οι επιδοτήσεις και αποκατάσταση ουσιαστικού ανταγωνισμού

- (472) Ελλείπει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 393 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

7.5. Συμπέρασμα σχετικά με το συμφέρον της Ένωσης

- (473) Εν κατακλείδι, κανένα από τα επιχειρήματα που προέβλεπαν τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν αποδεικνύει ότι συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι για τη μη επιβολή μέτρων στις εισαγωγές του υπό εξέταση προϊόντος.

⁽⁵¹⁾ Αιτιολογική σκέψη 389 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

- (474) Ελλείπει περαιτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα συμπεράσματά της που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 394 έως 395 του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού.

8. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

- (475) Μετά την κοινοποίηση των προσωρινών πορισμάτων, το EBB διαφώνησε με το συμπέρασμα της Επιτροπής βάσει του οποίου η καταγραφή των εισαγωγών δεν ήταν δικαιολογημένη.
- (476) Το EBB εξέφρασε την αντίθεσή του στο σκεπτικό της Επιτροπής, αναφέροντας ότι το άρθρο 24 παράγραφος 5 του βασικού κανονισμού επιβάλλει στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής απλώς να παρέχει επαρκή στοιχεία για την αιτιολόγηση της καταγραφής των εισαγωγών και ότι δεν υπάρχει νομική σύνδεση μεταξύ του άρθρου 24 παράγραφος 5 και του άρθρου 16 παράγραφος 4. Στο άρθρο 16 παράγραφος 4 παρατίθενται οι προϋποθέσεις για την αναδρομική είσπραξη δασμών κατά την περίοδο έρευνας.
- (477) Δεύτερον, το EBB ανέφερε ότι ακόμη και αν έπρεπε να πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 16 παράγραφος 4 του βασικού κανονισμού προκειμένου να πραγματοποιηθεί καταγραφή, η Επιτροπή έχει δικαίωμα να διαπιστώσει «κρίσιμες περιστάσεις υπό τις οποίες, προκειμένου περί του οικείου επιδοτούμενου προϊόντος, προκαλείται ζημία που είναι δύσκολο να αποκατασταθεί, εξαιτίας μαζικών εισαγωγών, σε σχετικά βραχύ χρονικό διάστημα, ενός προϊόντος που τυγχάνει αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων».
- (478) Το EBB ανέφερε ότι το άρθρο 2 στοιχείο δ) του βασικού κανονισμού επιτρέπει στην Επιτροπή να ερμηνεύει ως «κίνδυνο πρόκλησης ζημίας» τον όρο «ζημία» που περιλαμβάνεται στον κανονισμό.
- (479) Η Επιτροπή διαφώνησε με τους ισχυρισμούς του EBB, δεδομένου ότι το άρθρο 16 παράγραφος 4 καθιστά σαφές ότι η Επιτροπή πρέπει να διαπιστώσει «ζημία που είναι δύσκολο να αποκατασταθεί». Ο όρος «ζημία που είναι δύσκολο να αποκατασταθεί» αναφέρεται σε μια κατάσταση στην οποία, ελλείψει αναδρομικής είσπραξης των δασμών, η σημαντική ζημία την οποία υπέστη ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής μπορεί να επιδεινωθεί εξαιτίας μαζικών εισαγωγών πριν να καταστεί δυνατή η λήψη μέτρων. Αυτό δεν ισχύει όταν τα πορίσματα σε μια έρευνα βασίζονται σε κίνδυνο πρόκλησης σημαντικής ζημίας.
- (480) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έκρινε ότι ο «κίνδυνος πρόκλησης ζημίας που είναι δύσκολο να αποκατασταθεί» δεν εμπίπτει στο άρθρο 16 παράγραφος 4 του βασικού κανονισμού.
- (481) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα πορίσματα του κανονισμού για την επιβολή προσωρινού δασμού στις αιτιολογικές σκέψεις 403 και 404.

9. ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

- (482) Με βάση τα εξαχθέντα συμπεράσματα όσον αφορά τις επιδοτήσεις, τη ζημία, την αιτιώδη συνάφεια και το συμφέρον της Ένωσης, θα πρέπει να επιβληθούν οριστικοί αντισταθμιστικοί δασμοί προκειμένου να αποτραπεί ο επικείμενος κίνδυνος πρόκλησης σημαντικής ζημίας στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής από τις επιδοτούμενες εισαγωγές από την Ινδονησία.

9.1. Ύψος των αντισταθμιστικών μέτρων

- (483) Το άρθρο 15 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο του βασικού κανονισμού ορίζει ότι το ύψος του αντισταθμιστικού δασμού δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το συνολικό ύψος των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων.
- (484) Ακολουθώντας, το άρθρο 15 παράγραφος 1 εδάφιο 4 ορίζει ότι «[ό]ταν η Επιτροπή, βάσει όλων των στοιχείων που έχουν υποβληθεί, μπορεί να καταλήξει με ασφάλεια στο συμπέρασμα ότι δεν είναι προς το συμφέρον της Ένωσης να καθορίσει το ύψος των μέτρων σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο, το ύψος του αντισταθμιστικού δασμού είναι χαμηλότερο, εφόσον ο χαμηλότερος αυτός δασμός αρκεί για την εξάλειψη της ζημίας που υφίσταται ο ενωσιακός κλάδος παραγωγής».
- (485) Δεν υποβλήθηκαν τέτοιου είδους πληροφορίες στην Επιτροπή και, συνεπώς, το επίπεδο των αντισταθμιστικών μέτρων θα καθοριστεί σε συνάρτηση με το άρθρο 15 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο.
- (486) Μετά την κοινοποίηση των τελικών πορισμάτων, ο παραγωγός-εξαγωγέας Wilmar επισήμανε την απουσία ρητής ανάλυσης του περιθωρίου ζημίας. Ειδικότερα, η Wilmar υποστήριξε ότι το κατά πόσον το ύψος των μέτρων θα πρέπει να είναι στα επίπεδα των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων θα πρέπει να καθοριστεί με βάση το σύνολο των πληροφοριών που υποβλήθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

- (487) Κατά τον καθορισμό αυτόν λήφθηκε υπόψη το σύνολο των πληροφοριών που υποβλήθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Παρότι ένας περιορισμένος αριθμός μερών στην Ένωση εξέφρασαν πράγματι την αντίθεσή τους στα αντισταθμιστικά μέτρα εν γένει, δεν παρέσχαν καμία πληροφορία ως προς τον λόγο για τον οποίο δεν θα ήταν προς το συμφέρον της Ένωσης να επιβληθούν αντισταθμιστικοί δασμοί στο επίπεδο των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων.
- (488) Ειδικότερα, το άρθρο 31 παράγραφος 7 ορίζει ότι, στο πλαίσιο της ανάλυσης του συμφέροντος της Ένωσης, οι πληροφορίες λαμβάνονται υπόψη μόνον εφόσον συνοδεύονται από συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν την αξιοπιστία τους. Συνεπώς, μια μη τεκμηριωμένη δήλωση ένστασης στην επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων ασκεί πολύ περιορισμένη επιρροή εν προκειμένω.
- (489) Δεδομένου ότι τα οριστικά μέτρα στην παρούσα υπόθεση θα βασιστούν στο ύψος των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων, όπως αυτό έχει υπολογιστεί, το επίπεδο του περιθωρίου ζημίας δεν ασκεί επιρροή. Ως εκ τούτου, δεν εφαρμόζεται το κριτήριο που καθορίζεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 πέμπτο εδάφιο.

9.2. Προσφορές ανάληψης υποχρεώσεων ως προς τις τιμές

- (490) Ένας Ινδονήσιος παραγωγός-εξαγωγέας («ο αιτών») υπέβαλε οικειοθελώς προσφορά ανάληψης υποχρεώσεων ως προς τις τιμές σύμφωνα με το άρθρο 13 του βασικού κανονισμού. Η Επιτροπή ανέλυσε την προσφορά ανάληψης υποχρεώσεων και έκρινε ότι η αποδοχή της θα ήταν ανέφικτη για τους ακόλουθους λόγους.
- (491) Η προτεινόμενη ελάχιστη τιμή εισαγωγής ήταν ακατάλληλη διότι δεν επαρκούσε για την αντιστάθμιση του ύψους των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο του βασικού κανονισμού, η αύξηση τιμών στο πλαίσιο της ανάληψης υποχρεώσεων δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερη απ' αυτή που χρειάζεται για την αντιστάθμιση του ύψους των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων.
- (492) Το ετήσιο επίπεδο, δηλαδή το ετήσιο όριο των εισαγωγών που υπόκεινται στην ανάληψη υποχρεώσεων που προτάθηκε από τον αιτούντα, κάλυπτε το σύνολο των εξαγωγών βιοντίξελ από την Ινδονησία και ήταν δεσμευτικό για τους άλλους Ινδονήσιους εξαγωγείς που δεν είχαν υποβάλει προσφορά ανάληψης υποχρεώσεων. Στην προσφορά δεν αναφερόταν με ποιον τρόπο θα ελεγχόταν το ετήσιο επίπεδο ώστε να διασφαλιστεί η τήρησή του.
- (493) Η Επιτροπή θεώρησε υπερβολικό το ετήσιο επίπεδο των εισαγωγών στην ελάχιστη τιμή εισαγωγής. Υπερέβαινε το μερίδιο αγοράς των εισαγωγών βιοντίξελ από την Ινδονησία κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας. Σε συνδυασμό με την έλλειψη τριμηνιαίου ανώτατου ορίου για τις εισαγωγές, το προτεινόμενο ετήσιο επίπεδο αύξησε σημαντικά τον κίνδυνο εισόδου υψηλού επιπέδου εισαγωγών στην αγορά της Ένωσης κατά τη διάρκεια ορισμένων μηνών.
- (494) Η Επιτροπή επισήμανε ότι ο αιτών έχει μια πολύ περίπλοκη δομή και χρησιμοποιεί περίπλοκους διαύλους πωλήσεων. Ακόμη και στο πλαίσιο της πρόσθετης δέσμευσης που αναλήφθηκε σχετικά με τους διαύλους πωλήσεων, θα αυξανόταν η πιθανότητα καταστρατήγησης και διασταυρούμενης αποζημίωσης και θα καθίστατο ανέφικτη η αποτελεσματική παρακολούθηση.
- (495) Η Επιτροπή απέστειλε στον αιτούντα επιστολή στην οποία εξέθεσε τους λόγους απόρριψης της προσφοράς ανάληψης υποχρεώσεων και του έδωσε τη δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις. Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από τον αιτούντα σχετικά με την ελάχιστη τιμή εισαγωγής, το ετήσιο επίπεδο και τους κινδύνους διασταυρούμενης αποζημίωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο των πρόσθετων παρατηρήσεων του EBB σχετικά με την αρχική προσφορά ανάληψης υποχρεώσεων. Μαζί με τις παρατηρήσεις του, ο αιτών αναθεώρησε επίσης ορισμένα στοιχεία της προσφοράς ανάληψης υποχρεώσεων εκτός της ισχύουσας προθεσμίας.
- (496) Στις παρατηρήσεις του, ο αιτών δεν συμφώνησε με το συμπέρασμα της Επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο η ελάχιστη τιμή εισαγωγής δεν επαρκεί για την αντιστάθμιση των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων. Ο αιτών δεν άλλαξε τη μεθοδολογία υπολογισμού της προτεινόμενης ελάχιστης τιμής εισαγωγής. Η Επιτροπή ενέμεινε στα πορίσματά της και, συνεπώς, απέρριψε τον ισχυρισμό.
- (497) Ο αιτών διευκρίνισε περαιτέρω ότι το ετήσιο επίπεδο που καθορίζεται στην προσφορά ανάληψης υποχρεώσεων θα κάλυπτε αποκλειστικά τις εισαγωγές στην Ένωση προϊόντων τα οποία παράγει ή εμπορεύεται ο αιτών. Πρότεινε επίσης να μειώσει το ετήσιο επίπεδο και να ορίσει τριμηνιαίο ανώτατο όριο για τη χρήση του ετήσιου επιπέδου.
- (498) Η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για την εξήγηση όσον αφορά το ετήσιο επίπεδο και επισήμανε ότι το ετήσιο επίπεδο, όπως εξηγήθηκε από τον αιτούντα, ήταν δεσμευτικό μόνο για τον ίδιο. Αυτός ήταν ένας από τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή θεώρησε το επίπεδο υπερβολικό, καθώς το προτεινόμενο ετήσιο επίπεδο υπερέβαινε το μερίδιο αγοράς των εισαγωγών του συνόλου των Ινδονήσιων εξαγωγέων βιοντίξελ κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας, ενώ το επίπεδο προοριζόταν μόνο για έναν εξαγωγέα - τον αιτούντα. Το νέο προτεινόμενο επίπεδο ήταν χαμηλότερο από το ετήσιο επίπεδο που είχε καθοριστεί στην προσφορά ανάληψης υποχρεώσεων, αλλά εξακολουθούσε να βρίσκεται σε πολύ υψηλό επίπεδο δεδομένου ότι προσεγγίζει κατά πολύ το συνολικό επίπεδο των εισαγωγών βιοντίξελ από την Ινδονησία κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι και στην αναθεωρημένη προσφορά δεν αναφερόταν με ποιον τρόπο θα ελεγχόταν το ετήσιο επίπεδο ώστε να διασφαλιστεί η τήρησή του. Η Επιτροπή ενέμεινε στα πορίσματά της και, συνεπώς, απέρριψε τον ισχυρισμό.

- (499) Στις παρατηρήσεις του, ο αιτών διαφώνησε με τη διαπίστωση της Επιτροπής όσον αφορά την περίπλοκη δομή και τις περίπλοκες διαύλους πωλήσεων του αιτούντος. Ο αιτών δεν πρότεινε πρόσθετη δέσμευση πέραν αυτών που περιλαμβάνονται στην προσφορά ανάληψης υποχρεώσεων. Η Επιτροπή ενέμεινε στα πορίσματά της και, συνεπώς, απέρριψε τον ισχυρισμό.
- (500) Η Επιτροπή θεώρησε ανέφικτη και ανεφάρμοστη την παρακολούθηση της ανάληψης υποχρεώσεων για τους λόγους που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 490 έως 499 ανωτέρω και, συνεπώς, απέρριψε την τελική προσφορά.

9.3. Οριστικά μέτρα

- (501) Θα πρέπει να επιβληθούν οριστικά αντισταθμιστικά μέτρα στις εισαγωγές βιοντίζελ καταγωγής Ινδονησίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 15 παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού όπου αναφέρεται ότι το ύψος του οριστικού αντισταθμιστικού δασμού αντιστοιχεί στο συνολικό ύψος των αντισταθμίσιμων επιδοτήσεων, όπως αυτό έχει υπολογιστεί.
- (502) Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, οι οριστικοί αντισταθμιστικοί δασμολογικοί συντελεστές, εκφρασμένοι σε τιμή CIF στα σύνορα της Ένωσης, πριν από την καταβολή τελωνειακού δασμού, έχουν ως εξής:

Εταιρεία	Αντισταθμιστικός δασμός
PT Ciliandra Perkasa	8,0 %
PT Intibenua Perkasatama και PT Musim Mas (όμιλος Musim Mas)	16,3 %
PT Pelita Agung Agrindustri και PT Permata Hijau Palm Oleo (όμιλος Permata)	18,0 %
PT Wilmar Nabati Indonesia και PT Wilmar Bioenergi Indonesia (όμιλος Wilmar)	15,7 %
Όλες οι άλλες εταιρείες	18,0 %

- (503) Οι ατομικοί συντελεστές αντισταθμιστικού δασμού για κάθε εταιρεία, οι οποίοι προσδιορίζονται στον παρόντα κανονισμό, καθορίστηκαν βάσει των πορισμάτων της παρούσας έρευνας. Επομένως, αντικατοπτρίζουν την κατάσταση που διαπιστώθηκε κατά τη διάρκεια της έρευνας όσον αφορά τις εν λόγω εταιρείες. Οι εν λόγω δασμολογικοί συντελεστές (σε αντίθεση με τον δασμό σε επίπεδο χώρας που ισχύει για «όλες τις άλλες εταιρείες») εφαρμόζονται αποκλειστικά στις εισαγωγές του υπό εξέταση προϊόντος καταγωγής Ινδονησίας που παράγεται από τις εν λόγω εταιρείες. Τα υπό εξέταση εισαγόμενα προϊόντα που παράγονται από κάθε άλλη εταιρεία η οποία δεν αναφέρεται ρητώς στο διατακτικό του παρόντος κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων που συνδέονται με τις εταιρείες που αναφέρονται ρητώς, δεν μπορούν να επωφεληθούν από τους εν λόγω συντελεστές και υπόκεινται στον συντελεστή δασμού που ισχύει για «όλες τις άλλες εταιρείες».
- (504) Μια εταιρεία μπορεί να ζητήσει τη συνέχιση της εφαρμογής των εν λόγω ατομικών δασμολογικών συντελεστών, ακόμη και αν μεταγενέστερα αλλάξει η επωνυμία της ή η επωνυμία μίας από τις οντότητές της. Το αίτημα πρέπει να απευθύνεται στην Επιτροπή. Το αίτημα πρέπει να περιέχει όλες τις σχετικές πληροφορίες με τις οποίες η εταιρεία μπορεί να καταδείξει ότι η αλλαγή δεν θίγει το δικαίωμα της εταιρείας να επωφελείται από τον ατομικό δασμολογικό συντελεστή που ισχύει για αυτήν. Εάν η αλλαγή επωνυμίας της εταιρείας δεν επηρεάζει το δικαίωμά της να επωφελείται από τον δασμολογικό συντελεστή που ισχύει για αυτήν, θα δημοσιεύεται ανακοίνωση σχετικά με την αλλαγή επωνυμίας στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- (505) Σε περίπτωση που οι εξελίξεις μετά την περίοδο έρευνας συνεπάγονται μεταβολή των περιστάσεων η οποία είναι διαρκούς χαρακτήρα, είναι δυνατή η λήψη κατάλληλων μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 19 του βασικού κανονισμού.
- (506) Βάσει του άρθρου 109 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 ⁽⁵²⁾, για τα ποσά που πρέπει να επιστραφούν σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ισχύει το επιτόκιο που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κατά τις κύριες πράξεις της επαναχρηματοδότησης, όπως αυτό δημοσιεύεται στη σειρά C της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, την πρώτη ημερολογιακή ημέρα κάθε μήνα.

⁽⁵²⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

9.4. Αποδέσμευση των προσωρινών δασμών

- (507) Το άρθρο 16 παράγραφος 2 του βασικού κανονισμού ορίζει ότι εναπόκειται στην Επιτροπή να αποφασίζει ποιο ποσοστό του προσωρινού δασμού πρέπει να εισπραχθεί οριστικά.
- (508) Το άρθρο 16 παράγραφος 2 ορίζει επιπλέον ότι σε περίπτωση κινδύνου πρόκλησης σημαντικής ζημίας, οι προσωρινοί δασμοί δεν εισπράττονται εκτός αν διαπιστωθεί ότι ο κίνδυνος αυτός θα εξελισσόταν, αν δεν λαμβάνονταν προσωρινά μέτρα, σε σημαντική ζημία.
- (509) Δεδομένων των πορισμάτων στην παρούσα υπόθεση, τα προσωρινά ποσά αποδεσμεύονται και δεν εισπράττονται όπως ορίζεται στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του βασικού κανονισμού.
- (510) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής που συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1036 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵³⁾,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Επιβάλλεται οριστικός αντισταθμιστικός δασμός στις εισαγωγές μονοαλκυλεστέρων λιπαρών οξέων και/ή παραφινικών πετρελαϊκών κλασμάτων gasoil που προέρχονται από σύνθεση και/ή υδρογονοκατεργασία, μη ορυκτής προέλευσης, σε καθαρή μορφή ή εντός μείγματος, που υπάγονται επί του παρόντος στους κωδικούς ΣΟ ex 1516 20 98 (κωδικοί TARIC 1516 20 98 21, 1516 20 98 29 και 1516 20 98 30), ex 1518 00 91 (κωδικοί TARIC 1518 00 91 21, 1518 00 91 29 και 1518 00 91 30), ex 1518 00 95 (κωδικοί TARIC 1518 00 95 10), ex 1518 00 99 (κωδικοί TARIC 1518 00 99 21, 1518 00 99 29 και 1518 00 99 30), ex 2710 19 43 (κωδικοί TARIC 2710 19 43 21, 2710 19 43 29 και 2710 19 43 30), ex 2710 19 46 (κωδικοί TARIC 2710 19 46 21, 2710 19 46 29 και 2710 19 46 30), ex 2710 19 47 (κωδικοί TARIC 2710 19 47 21, 2710 19 47 29 και 2710 19 47 30), 2710 20 11, 2710 20 15, 2710 20 17, ex 3824 99 92 (κωδικοί TARIC 3824 99 92 10, 3824 99 92 12 και 3824 99 92 20), 3826 00 10 και ex 3826 00 90 (κωδικοί TARIC 3826 00 90 11, 3826 00 90 19 και 3826 00 90 30), καταγωγής Ινδονησίας.

2. Ο συντελεστής του οριστικού αντισταθμιστικού δασμού που εφαρμόζεται επί της καθαρής, «ελεύθερης στα σύνορα της Ένωσης» τιμής, πριν από την επιβολή δασμού, για τα προϊόντα που περιγράφονται στην παράγραφο 1 και παράγονται από τις εταιρείες που παρατίθενται κατωτέρω, καθορίζεται ως εξής:

Εταιρεία	Οριστικός αντισταθμιστικός δασμός	Πρόσθετος κωδικός TARIC
PT Ciliandra Perkasa	8,0 %	B786
PT Intibenua Perkasatama και PT Musim Mas (όμιλος Musim Mas)	16,3 %	B787
PT Pelita Agung Agrindustri και PT Permata Hijau Palm Oleo (όμιλος Permata)	18,0 %	B788
PT Wilmar Nabati Indonesia και PT Wilmar Bioenergi Indonesia (όμιλος Wilmar)	15,7 %	B789
Όλες οι άλλες εταιρείες	18,0 %	C999

3. Εκτός αν ορίζεται διαφορετικά, εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν για τους τελωνειακούς δασμούς.

Άρθρο 2

Τα ποσά που είχαν δεσμευτεί υπό μορφή προσωρινού αντισταθμιστικού δασμού σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1344 αποδεσμεύονται οριστικά.

Άρθρο 3

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

⁽⁵³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1036 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 176 της 30.6.2016, σ. 21).

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2019.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Jean-Claude JUNCKER

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2093 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Νοεμβρίου 2019

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 333/2007 όσον αφορά την ανάλυση των εστέρων λιπαρών οξέων με 3-μονοχλωροπροπανοδιόλη-1,2 (3-MCPD), των γλυκιδυλικών εστέρων λιπαρών οξέων, των υπερχλωρικών ενώσεων και του ακρυλαμιδίου

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 34 παράγραφος 6,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2007 της Επιτροπής ⁽²⁾ καθορίζει τις μεθόδους δειγματοληψίας και ανάλυσης για τον επίσημο έλεγχο των επιπέδων ορισμένων ουσιών που επιμολύνουν τα τρόφιμα.
- (2) Τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια για τους εστέρες λιπαρών οξέων με 3-μονοχλωροπροπανοδιόλη-1,2 (3-MCPD), τους γλυκιδυλικούς εστέρες λιπαρών οξέων και τις υπερχλωρικές ενώσεις σε τρόφιμα έχουν καθοριστεί με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1881/2006 της Επιτροπής ⁽³⁾. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/2158 της Επιτροπής ⁽⁴⁾ θεσπίζει μέτρα άμβλυνσης του κινδύνου και επίπεδα αναφοράς για τον περιορισμό της παρουσίας ακρυλαμιδίου σε ορισμένες κατηγορίες τροφίμων.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2007 θεσπίζει ειδικά κριτήρια επιδόσεων που πρέπει να πληρούνται από τις επικυρωμένες μεθόδους ανάλυσης για τις ουσίες που επιμολύνουν τα τρόφιμα, οι οποίες μέθοδοι εφαρμόζονται από τα σχετικά ευρωπαϊκά εργαστήρια. Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμο να καθοριστούν ειδικά κριτήρια επιδόσεων στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 333/2007, με τα οποία πρέπει να συμμορφώνεται η μέθοδος ανάλυσης για τον έλεγχο των ανώτατων επιπέδων εστέρων λιπαρών οξέων με 3-MCPD, γλυκιδυλικών εστέρων λιπαρών οξέων, υπερχλωρικών ενώσεων και ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα.
- (4) Τα εργαστήρια αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ουσιών που επιμολύνουν τις ζωοτροφές και τα τρόφιμα εκπόνησαν ένα έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με την εκτίμηση του ορίου ανίχνευσης (LOD) και του ορίου ποσοτικού προσδιορισμού (LOQ) για μετρήσεις στον εν λόγω τομέα ⁽⁵⁾. Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμο να προσαρμοστούν οι ορισμοί που περιέχει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2007 και οι οποίοι αφορούν το όριο ανίχνευσης και το όριο ποσοτικού προσδιορισμού.
- (5) Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2007 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.
- (6) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 εφαρμόζεται από τη 14η Δεκεμβρίου 2019. Κατά συνέπεια, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται από την ίδια ημέρα.
- (7) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνα με τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών,

⁽¹⁾ ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2007 της Επιτροπής, της 28ης Μαρτίου 2007, για τον καθορισμό μεθόδων δειγματοληψίας και ανάλυσης για τον έλεγχο των επιπέδων ιχνοστοιχείων, και ουσιών που επιμολύνουν τα τρόφιμα κατά την επεξεργασία τους (ΕΕ L 88 της 29.3.2007, σ. 29).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1881/2006 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2006, για καθορισμό μέγιστων επιτρεπτών επιπέδων για ορισμένες ουσίες οι οποίες επιμολύνουν τα τρόφιμα (ΕΕ L 364 της 20.12.2006, σ. 5).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2158 της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2017, για τη θέσπιση μέτρων άμβλυνσης του κινδύνου και επιπέδων αναφοράς για τον περιορισμό της παρουσίας ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα (ΕΕ L 304 της 21.11.2017, σ. 24).

⁽⁵⁾ Έγγραφο καθοδήγησης για την εκτίμηση των LOD και LOQ για μετρήσεις στον τομέα των προσμειζών στις ζωοτροφές και τα τρόφιμα, τεχνικές εκδόσεις του ΚΚΕρ 28 099 EUR (2016). Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC102946/eur%2028099%20en_lod%20loq%20guidance%20document.pdf

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 333/2007 τροποποιείται ως εξής:

1) στο άρθρο 1, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Η δειγματοληψία και η ανάλυση για τον έλεγχο των επιπέδων μολύβδου, καδμίου, υδραργύρου, ανόργανου κασσιτέρου, ανόργανου αρσενικού, 3-μονοχλωροπροπανοδιόλης-1,2 (3-MCPD), εστέρων λιπαρών οξέων με 3-MCPD, γλυκιδυλικών εστέρων λιπαρών οξέων, πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων (ΠΑΥ), και υπερχλωρικών ενώσεων που παρατίθενται στα τμήματα 3, 4, 6 και 9 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006, καθώς και για τον έλεγχο των επιπέδων ακρυλαμιδίου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2158 της Επιτροπής (*), διενεργούνται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2158 της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2017, για τη θέσπιση μέτρων άμβλυνσης του κινδύνου και επιπέδων αναφοράς για τον περιορισμό της παρουσίας ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα (ΕΕ L 304 της 21.11.2017, σ. 24).»

2) το παράρτημα τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από τις 14 Δεκεμβρίου 2019.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2019.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Jean-Claude JUNCKER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 333/2007 τροποποιείται ως εξής:

1) στο σημείο Γ.3.1 «Ορισμοί», οι ορισμοί των «LOD» και του «LOQ» αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«LOD» == Όριο ανίχνευσης, η μικρότερη μετρούμενη περιεκτικότητα από την οποία μπορεί να εξαχθεί συμπέρασμα για την παρουσία του αναλύτη με ικανοποιητική στατιστική βεβαιότητα.

«LOQ» == Όριο ποσοτικού προσδιορισμού, η μικρότερη περιεκτικότητα του αναλύτη που μπορεί να μετρηθεί με ικανοποιητική στατιστική βεβαιότητα.»

2) στο σημείο Γ.3.3.1 «Κριτήρια επίδοσης», το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β) Κριτήρια επίδοσης των μεθόδων ανάλυσης για την 3-μονοχλωροπροπανοδιόλη-1,2 (3-MCPD), τους εστέρες λιπαρών οξέων με 3-MCPD, και τους γλυκιδυλικούς εστέρες λιπαρών οξέων:

— Κριτήρια επίδοσης των μεθόδων ανάλυσης για την 3-MCPD στα τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.1 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006

Πίνακας 6α

Παράμετρος	Κριτήριο
Εφαρμογή	Τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.1 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006
Εξειδίκευση	Απουσία παρεμβολών που οφείλονται στη μήτρα ή στο φάσμα
Τυφλά δείγματα	Κάτω του LOD
Επαναληψιμότητα (RSD_r)	0,66 επί το RSD_R όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Αναπαραγωγιμότητα (RSD_R)	όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Ανάκτηση	75–110 %
LOD	$\leq 5 \mu\text{g/kg}$ (επί ξηρού)
LOQ	$\leq 10 \mu\text{g/kg}$ (επί ξηρού)

— Κριτήρια επίδοσης των μεθόδων ανάλυσης για την 3-MCPD στα τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.3 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006

Πίνακας 6β

Παράμετρος	Κριτήριο
Εφαρμογή	Τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.3. του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006
Εξειδίκευση	Απουσία παρεμβολών που οφείλονται στη μήτρα ή στο φάσμα
Τυφλά δείγματα	Κάτω του LOD
Επαναληψιμότητα (RSD_r)	0,66 επί το RSD_R όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Αναπαραγωγιμότητα (RSD_R)	όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Ανάκτηση	75–110 %
LOD	$\leq 7 \mu\text{g/kg}$
LOQ	$\leq 14 \mu\text{g/kg}$

- Κριτήρια επίδοσης των μεθόδων ανάλυσης για τους εστέρες λιπαρών οξέων με 3-MCPD, εκφραζόμενων ως 3-MCPD, σε τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.3 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006

Πίνακας 6γ

Παράμετρος	Κριτήριο
Εφαρμογή	Τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.3. του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006
Εξειδίκευση	Απουσία παρεμβολών που οφείλονται στη μήτρα ή στο φάσμα
Επαναληψιμότητα (RSD_r)	0,66 επί το RSD_R όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Αναπαραγωγιμότητα (RSD_R)	όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Ανάκτηση	70–125 %
LOD	Τρία δέκατα του LOQ
LOQ για τρόφιμα που προσδιορίζονται στα σημεία 4.3.1 και 4.3.2	$\leq 100 \text{ } \mu\text{g/kg}$ σε έλαια και λίπη
LOQ για τρόφιμα που προσδιορίζονται στα σημεία 4.3.3 και 4.3.4 με περιεκτικότητα σε λίπη $< 40 \%$	$\leq$ από τα δύο πέμπτα του μέγιστου επιπέδου
LOQ για τρόφιμα που προσδιορίζονται στην παράγραφο 4.3.4 με περιεκτικότητα σε λίπη $\geq 40 \%$	$\leq 15 \text{ } \mu\text{g/kg}$

- Κριτήρια επίδοσης για τις μεθόδους ανάλυσης για τους γλυκιδυλικούς εστέρες λιπαρών οξέων, εκφραζόμενους ως γλυκιδόλη, σε τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.2 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006

Πίνακας 6δ

Παράμετρος	Κριτήριο
Εφαρμογή	Τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.2 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1881/2006
Εξειδίκευση	Απουσία παρεμβολών που οφείλονται στη μήτρα ή στο φάσμα
Επαναληψιμότητα (RSD_r)	0,66 επί το RSD_R όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Αναπαραγωγιμότητα (RSD_R)	όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Ανάκτηση	70–125 %
LOD	Τρία δέκατα του LOQ
LOQ για τρόφιμα που προσδιορίζονται στα σημεία 4.2.1 και 4.2.2	$\leq 100 \text{ } \mu\text{g/kg}$ σε έλαια και λίπη
LOQ για τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.2.3 με περιεκτικότητα σε λίπος $< 65 \%$ και στο σημείο 4.2.4 με περιεκτικότητα σε λίπη $< 8 \%$	$\leq$ από τα δύο πέμπτα του μέγιστου επιπέδου
LOQ για τρόφιμα που προσδιορίζονται στο σημείο 4.2.3 με περιεκτικότητα σε λίπος $\geq 65 \%$ και στο σημείο 4.2.4 με περιεκτικότητα σε λίπη $\geq 8 \%$	$\leq 31 \text{ } \mu\text{g/kg}$

- 3) στο σημείο Γ.3.3.1 «Κριτήρια επίδοσης», το στοιχείο δ) «Σημειώσεις για τα κριτήρια επίδοσης» αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«δ) Κριτήρια επίδοσης για τις μεθόδους ανάλυσης για το ακρυλαμίδιο:

Πίνακας 8

Παράμετρος	Κριτήριο
Εφαρμογή	Όλα τα τρόφιμα
Εξειδίκευση	Απουσία παρεμβολών που οφείλονται στη μήτρα ή στο φάσμα
Τυφλά δείγματα	Κάτω από το όριο ανίχνευσης (LOD)
Επαναληψιμότητα (RSD_r)	0.66 φορές το RSD_R όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Αναπαραγωγιμότητα (RSD_R)	όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Ανάκτηση	75–110 %
LOD	Τρία δέκατα του LOQ
LOQ	Για τρόφιμα με επίπεδα αναφοράς $< 125 \text{ mg/kg}$: $\leq$ των δύο πέμπτων του επιπέδου αναφοράς, ωστόσο δεν απαιτείται να είναι χαμηλότερες από 20 mg/kg Για τρόφιμα με επίπεδο αναφοράς $\geq 125 \text{ mg/kg}$: $\leq 50 \text{ mg/kg}$

- 4) στο σημείο Γ.3.3.1 «Κριτήρια επίδοσης» προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία ε) και στ):

«ε) Κριτήρια επίδοσης για τις μεθόδους ανάλυσης για τις υπερχλωρικές ενώσεις:

Πίνακας 9

Παράμετρος	Κριτήριο
Εφαρμογή	Όλα τα τρόφιμα
Εξειδίκευση	Απουσία παρεμβολών που οφείλονται στη μήτρα ή στο φάσμα
Επαναληψιμότητα (RSD_r)	0,66 επί το RSD_R όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Αναπαραγωγιμότητα (RSD_R)	όπως προκύπτει από την (τροποποιημένη) εξίσωση Horwitz
Ανάκτηση	70–110 %
LOD	Τρία δέκατα του LOQ
LOQ	$\leq$ από τα δύο πέμπτα του μέγιστου επιπέδου

στ) Σημειώσεις για τα κριτήρια επίδοσης:

Η εξίσωση Horwitz (*) (για συγκεντρώσεις $1,2 \times 10^{-2} - 7 \leq C \leq 0,138$) και η τροποποιημένη εξίσωση Horwitz (**) (για συγκεντρώσεις $C < 1,2 \times 10^{-7}$) είναι γενικευμένες εξισώσεις ακριβείας που είναι ανεξάρτητες από την προσδιοριζόμενη ουσία και τη μήτρα, αλλά εξαρτώνται μόνο από τη συγκέντρωση για τις περισσότερες μεθόδους ανάλυσης ρουτίνας.

Τροποποιημένη εξίσωση Horwitz για συγκεντρώσεις $C < 1,2 \times 10^{-7}$:

$$RSD_R = 22 \%$$

όπου:

- RSD_R είναι η σχετική τυπική απόκλιση, η οποία υπολογίζεται βάσει των αποτελεσμάτων που προκύπτουν υπό συνθήκες αναπαραγωγιμότητας $[(s_R/X) \times 100]$
- C είναι το ποσοστό συγκέντρωσης (ήτοι $1 = 100 \text{ g}/100\text{g}$, $0,001 = 1\,000 \text{ mg}/\text{kg}$). Η τροποποιημένη εξίσωση Horwitz εφαρμόζεται σε συγκεντρώσεις $C < 1,2 \times 10^{-7}$.

Εξίσωση Horwitz για συγκεντρώσεις $1,2 \times 10^{-7} \leq C \leq 0,138$:

$$RSD_R = 2C^{(-0,15)}$$

όπου:

- RSD_R είναι η σχετική τυπική απόκλιση, η οποία υπολογίζεται από τα αποτελέσματα που προέκυψαν υπό συνθήκες αναπαραγωγιμότητας $[(s_R/X) \times 100]$
- C είναι το ποσοστό συγκέντρωσης (ήτοι $1 = 100 \text{ g}/100\text{g}$, $0,001 = 1\,000 \text{ mg}/\text{kg}$). Η εξίσωση Horwitz εφαρμόζεται σε συγκεντρώσεις $1,2 \times 10^{-7} \leq C \leq 0,138$.

(*) W. Horwitz, L.R. Kamps, K.W. Boyer, J.Assoc.Off.Analy.Chem., 63, 1980, 1344-1354..

(**) Thompson, Analyst, 125, 2000, 385-386.»

- 5) στο σημείο Γ.3.3.2 «Προσέγγιση της "καταλληλότητας για τον συγκεκριμένο σκοπό", οι λέξεις «Πίνακας 8» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Πίνακας 10».
-

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2094 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Νοεμβρίου 2019

για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011 όσον αφορά την παράταση των περιόδων έγκρισης των δραστικών ουσιών **benfluralin**, **dimoxystrobin**, **fluazinam**, **flutolanil**, **mancozeb**, **mecoprop-P**, **mepiquat**, **metiram**, **oxamyl** και **pyraclostrobin**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 17 πρώτο εδάφιο,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το τμήμα Α του παραρτήματος του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011 της Επιτροπής ⁽²⁾ καθορίζει τις δραστικές ουσίες που θεωρούνται εγκριθείσες σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009.
- (2) Η περίοδος έγκρισης των δραστικών ουσιών **dimoxystrobin** (διμοξυστροβίνη), **mancozeb** (μανκοζέμπ), **mecoprop-P** (μεκοπρόπιο-P), **metiram** (μετιράμη), **oxamyl** (οξαμύλη) και **pyraclostrobin** (πυρακλοστροβίνη) παρατάθηκε έως την 31η Ιανουαρίου 2020 με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2018/1796 της Επιτροπής ⁽³⁾.
- (3) Η περίοδος έγκρισης των δραστικών ουσιών **benfluralin** (βενφλουραλίνη), **fluazinam** (φλουαζινάμη), **flutolanil** (φλουτολανίλη) και **mepiquat** (μepικουάτ) παρατάθηκε έως την 29η Φεβρουαρίου 2020 με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/168 της Επιτροπής ⁽⁴⁾.
- (4) Υποβλήθηκαν αιτήσεις για την ανανέωση της έγκρισης των εν λόγω ουσιών σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 844/2012 της Επιτροπής ⁽⁵⁾.
- (5) Επειδή η αξιολόγηση των εν λόγω ουσιών έχει καθυστερήσει για λόγους ανεξάρτητους από τη θέληση των αιτούντων, οι εγκρίσεις αυτών των δραστικών ουσιών ενδέχεται να λήξουν προτού ληφθεί απόφαση σχετικά με την ανανέωσή τους. Συνεπώς, είναι αναγκαίο να παραταθούν οι περίοδοι έγκρισής τους.
- (6) Βάσει του σκοπού που αναφέρεται στο άρθρο 17 πρώτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, όσον αφορά περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή εκδίδει κανονισμό που προβλέπει ότι η έγκριση μιας δραστικής ουσίας που αναφέρεται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού δεν ανανεώνεται επειδή δεν πληρούνται τα κριτήρια έγκρισης, η Επιτροπή ορίζει ως ημερομηνία λήξης την ίδια ημερομηνία που ίσχυε πριν από τον παρόντα κανονισμό ή την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού που προβλέπει ότι η έγκριση της δραστικής ουσίας δεν ανανεώνεται, όποια από τις δύο είναι μεταγενέστερη. Όσον αφορά περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή εκδίδει κανονισμό που προβλέπει την ανανέωση δραστικής ουσίας που αναφέρεται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή θα επιδιώξει να ορίσει τη συντομότερη δυνατή ημερομηνία εφαρμογής, όπως επιβάλλουν οι περιστάσεις.

⁽¹⁾ ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 1.

⁽²⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 540/2011 της Επιτροπής, της 25ης Μαΐου 2011, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον κατάλογο των εγκεκριμένων δραστικών ουσιών (ΕΕ L 153 της 11.6.2011, σ. 1).

⁽³⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/1796 της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2018, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011 όσον αφορά την παράταση των περιόδων έγκρισης των δραστικών ουσιών **amidosulfuron**, **bifenox**, **chlorpyrifos**, **chlorpyrifos-methyl**, **clofentezine**, **dicamba**, **difenoconazole**, **diflubenzuron**, **diflufenican**, **dimoxystrobin**, **fenoxaprop-p**, **fenpropidin**, **lenacil**, **mancozeb**, **mecoprop-p**, **metiram**, **nicosulfuron**, **oxamyl**, **picloram**, **pyraclostrobin**, **pyriproxyfen** και **tritosulfuron** (ΕΕ L 294 της 21.11.2018, σ. 15).

⁽⁴⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/168 της Επιτροπής, της 31ης Ιανουαρίου 2019, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011 όσον αφορά την παράταση των περιόδων έγκρισης των δραστικών ουσιών **abamectin**, **Bacillus subtilis** (Cohn 1872) στέλεχος QST 713, **Bacillus thuringiensis subsp. Aizawai**, **Bacillus thuringiensis subsp. kurstaki**, **Beauveria bassiana**, **benfluralin**, **clodinafop**, **clorpyralid**, **Cydia pomonella Granulovirus** (CpGV), **cyprodinil**, **dichlorprop-P**, **epoxiconazole**, **fenpyroximate**, **fluazinam**, **flutolanil**, **fosetyl**, **Lecanicillium muscarium**, **mepiquat**, **Metarhizium anisopliae var. Anisopliae**, **metconazole**, **metrafenone**, **Phlebiopsis gigantea**, **pirimicarb**, **Pseudomonas chlororaphis** στέλεχος MA 342, **pyrimethanil**, **Pythium oligandrum**, **rimsulfuron**, **spinosad**, **Streptomyces K61**, **thiacloprid**, **tolclofos-methyl**, **Trichoderma asperellum**, **Trichoderma atroviride**, **Trichoderma gamsii**, **Trichoderma harzianum**, **triclopyr**, **trinexapac**, **triticonazole**, **Verticillium albo-atrum** και **ziram** (ΕΕ L 33 της 5.2.2019, σ. 1).

⁽⁵⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 844/2012 της Επιτροπής, της 18ης Σεπτεμβρίου 2012, για τον καθορισμό των διατάξεων που απαιτούνται για την εφαρμογή της διαδικασίας ανανέωσης της έγκρισης δραστικών ουσιών, που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά (ΕΕ L 252 της 19.9.2012, σ. 26).

- (7) Συνεπώς, ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 540/2011 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.
- (8) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνα με τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011 τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2019.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Jean-Claude JUNCKER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το μέρος Α του παραρτήματος του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 540/2011 τροποποιείται ως εξής:

- 1) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης», της καταχώρισης 57, Mecoprop-P, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31 Ιανουαρίου 2021»·
 - 2) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης», της καταχώρισης 81, Pyraclostrobin, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31 Ιανουαρίου 2021»·
 - 3) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης», της καταχώρισης 114, Mancozeb, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31 Ιανουαρίου 2021»·
 - 4) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης», της καταχώρισης 115, Metiram, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31 Ιανουαρίου 2021»·
 - 5) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης»), της καταχώρισης 116, Oxamyl, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31 Ιανουαρίου 2021»·
 - 6) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης»), της καταχώρισης 128, Dimoxystrobin, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31 Ιανουαρίου 2021»·
 - 7) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης»), της καταχώρισης 187, Flutolanil, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «28 Φεβρουαρίου 2021»·
 - 8) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης»), της καταχώρισης 188, Benfluralin, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «28 Φεβρουαρίου 2021»·
 - 9) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης»), της καταχώρισης 189, Fluazinam, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «28 Φεβρουαρίου 2021»·
 - 10) στην έκτη στήλη («Λήξη της έγκρισης»), της καταχώρισης 191, Meriquat, η ημερομηνία αντικαθίσταται από την ημερομηνία «28 Φεβρουαρίου 2021»·
-

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2095 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Νοεμβρίου 2019

για τη μείωση της αλιευτικής ποσόστωσης για τον σολομό Ατλαντικού που διατίθεται στην Πολωνία το 2019 λόγω υπεραλίευσης το 2018

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2009, περί θεσπίσεως ενωσιακού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής, τροποποίησης των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 847/96, (ΕΚ) αριθ. 2371/2002, (ΕΚ) αριθ. 811/2004, (ΕΚ) αριθ. 768/2005, (ΕΚ) αριθ. 2115/2005, (ΕΚ) αριθ. 2166/2005, (ΕΚ) αριθ. 388/2006, (ΕΚ) αριθ. 509/2007, (ΕΚ) αριθ. 676/2007, (ΕΚ) αριθ. 1098/2007, (ΕΚ) αριθ. 1300/2008, (ΕΚ) αριθ. 1342/2008 και καταργήσεως των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2847/93, (ΕΚ) αριθ. 1627/94 και (ΕΚ) αριθ. 1966/2006 ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 105 παράγραφοι 1, 2 και 3,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η αλιευτική ποσόστωση της Πολωνίας για τον σολομό Ατλαντικού στα ενωσιακά ύδατα των υποδιαίρεσεων 22-31 (SAL/3BCD-F) για το έτος 2018 καθορίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1970 του Συμβουλίου ⁽²⁾.
- (2) Η εν λόγω αλιευτική ποσόστωση για το έτος 2018 αυξήθηκε κατά 1369 δείγματα ύστερα από την εφαρμογή της ευελιξίας από έτος σε έτος που προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾. Η αύξηση, που αντιστοιχεί στο 10 % των επιτρεπόμενων εκφορτώσεων για το έτος 2017, υπολογίστηκε με βάση τις υπολειπόμενες μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες μετά τις δηλώσεις αλιευμάτων. Κατά τη διάρκεια των αποστολών επιθεώρησης που πραγματοποιήθηκαν στην Πολωνία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 κατά τη διάρκεια του 2018, η Επιτροπή εντόπισε εσφαλμένα και ανεπαρκή στοιχεία αλιευμάτων από τα οποία αποκαλύφθηκε ότι η πολωνική ποσόστωση του 2017 για τον σολομό Ατλαντικού στα ενωσιακά ύδατα των υποδιαίρεσεων 22-31 είχε εξαντληθεί. Ως εκ τούτου, η ευελιξία από έτος σε έτος μεταξύ 2017 και 2018 βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 9 του κανονισμού αριθ. 1380/2013 είχε χορηγηθεί αδικαιολόγητα και οι αντίστοιχες ποσότητες θα πρέπει να αφαιρεθούν αναλόγως από την ποσόστωση του 2018.
- (3) Η Επιτροπή εντόπισε επίσης περαιτέρω ανακολουθίες στα πολωνικά στοιχεία σχετικά με την αλιεία σολομού Ατλαντικού στα ενωσιακά ύδατα των υποδιαίρεσεων 22-31 για το έτος 2018, διασταυρώνοντας τα στοιχεία που είχαν καταγραφεί και αναφερθεί κατά τη διάρκεια των επιθεωρηθέντων και μη επιθεωρηθέντων αλιευτικών ταξιδιών. Οι εν λόγω ανακολουθίες στα στοιχεία που υποβλήθηκαν για τη σύνθεση των αλιευμάτων αναφοράς επιβεβαιώθηκαν από διάφορες αποστολές ελέγχου και επαλήθευσης που πραγματοποιήθηκαν στην Πολωνία κατά τη διάρκεια του 2018 και του 2019 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1224/2009. Οι σχετικές εκθέσεις ελέγχου κοινοποιήθηκαν και συζητήθηκαν δεόντως με την Πολωνία.
- (4) Τα αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν επέτρεψαν στην Επιτροπή να αποδείξει ότι η Πολωνία υπερέβη την ποσόστωση για τον σολομό Ατλαντικού στα ενωσιακά ύδατα των υποδιαίρεσεων 22-31 που της είχε χορηγηθεί για το 2018 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1970 του Συμβουλίου κατά 2 160 τεμάχια σολομού. Σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009, όταν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι κράτος μέλος υπερέβη τις αλιευτικές ποσοστώσεις που του χορηγήθηκαν, επιβάλλει μειώσεις στις μελλοντικές ποσοστώσεις του εν λόγω κράτους μέλους.
- (5) Σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009, οι εν λόγω μειώσεις πρέπει να πραγματοποιούνται το επόμενο έτος ή έτη, με εφαρμογή των αντίστοιχων πολλαπλασιαστικών συντελεστών που προβλέπονται στο ίδιο άρθρο.
- (6) Θα πρέπει να εφαρμοστεί πολλαπλασιαστικός συντελεστής 1,00 σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009, δεδομένου ότι η ποσότητα της υπεραλίευσης, όπως προσδιορίστηκε ποσοτικά από την Επιτροπή, είναι μικρότερη από 100 τόνους,

⁽¹⁾ ΕΕ L 343 της 22.12.2009, σ. 1.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1970 του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με τον καθορισμό, για το 2018, των αλιευτικών δυνατοτήτων για ορισμένα αποθέματα ιχθύων και ομάδες αποθεμάτων ιχθύων στη Βαλτική Θάλασσα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/127 (ΕΕ L 281 της 31.10.2017, σ. 1).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την κοινή αλιευτική πολιτική, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1954/2003 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και (ΕΚ) αριθ. 639/2004 και της απόφασης 2004/585/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22).

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Η αλιευτική ποσόστωση για τον σολομό Ατλαντικού στα ενωσιακά ύδατα των υποδιαίρεσεων 22-31 που κατανεμήθηκε στην Πολωνία για το έτος 2019 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1628 του Συμβουλίου (*) μειώνεται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την έβδομη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2019.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Jean-Claude JUNCKER

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1628 του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2018, σχετικά με τον καθορισμό για το 2019, των αλιευτικών δυνατοτήτων για ορισμένα αποθέματα ιχθύων και ομάδες αποθεμάτων ιχθύων στη Βαλτική Θάλασσα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/120 όσον αφορά ορισμένες αλιευτικές δυνατότητες σε άλλα ύδατα (ΕΕ L 272 της 31.10.2018, σ. 1).

ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΣΟΣΤΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΟΛΟΜΟ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ ΠΟΥ ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ ΤΟ 2019 ΓΙΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΑΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΥΠΕΡΑΛΙΕΥΣΗΣ

Κράτος μέλος	Κωδικός είδους	Κωδικός περιοχής	Ονομασία είδους	Ονομασία περιοχής	Αρχική ποσόστωση 2018 (σε τεμάχια)	Επιτρεπόμενες εκφορτώσεις για το 2018 (συνολική προσαρμοσμένη ποσότητα σε τεμάχια) ⁽¹⁾	Σύνολο αλιευμάτων το 2018 (ποσότητα σε τεμάχια)	Κατανάλωση ποσόστωσης που συνδέεται με επιτρεπόμενες εκφορτώσεις	Υπεραλίευση που συνδέεται με επιτρεπόμενες εκφορτώσεις (ποσότητα σε τεμάχια)	Πολλαπλασιαστικός συντελεστής ⁽²⁾	Πρόσθετος πολλαπλασιαστικός συντελεστής ⁽⁴⁾ ⁽³⁾	Μειώσεις που πρέπει να εφαρμοστούν το 2019 (ποσότητα σε τεμάχια)
PL	SAL	3BCD-F	Σολομός του Ατλαντικού	Ενωσιακά ύδατα των υποδιαίρεσεων 22-31	5 729	15 739 ⁽²⁾	17 899	113,72 %	2 160	1,00	/	2 160

⁽¹⁾ Ποσοστώσεις που διατίθενται σε κράτος μέλος σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς για τις αλιευτικές δυνατότητες, αφού ληφθούν υπόψη οι ανταλλαγές αλιευτικών δυνατοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22), η μεταφορά ποσοστώσεων από το 2017 στο 2018 σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 847/96 του Συμβουλίου (ΕΕ L 115 της 9.5.1996, σ. 3) και το άρθρο 15 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 ή η επαναδιάθεση και μείωση των αλιευτικών δυνατοτήτων σύμφωνα με τα άρθρα 37 και 105 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009.

⁽²⁾ Η ποσότητα αυτή περιλαμβάνει μείωση 1369 τεμαχίων σολομού, η οποία αντιστοιχεί στην ευελιξία από έτος σε έτος που χορηγήθηκε αδικαιολόγητα το 2018 βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, μετά τον εντοπισμό εσφαλμένων και ανεπαρκών στοιχείων αλιευμάτων για το 2017.

⁽³⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009. Μείωση ίση με την ποσότητα υπεραλίευσης * 1,00 εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις υπεραλίευσης ίσης ή μικρότερης των 100 τόνων.

⁽⁴⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009, και εφόσον η έκταση της υπεραλίευσης υπερβαίνει το 10 %.

⁽⁵⁾ Το γράμμα «Α» υποδηλώνει ότι έχει εφαρμοστεί πρόσθετος πολλαπλασιαστικός συντελεστής 1,5 λόγω της συνεχούς υπεραλίευσης τα έτη 2016, 2017 και 2018. Το γράμμα «C» υποδηλώνει ότι έχει εφαρμοστεί πρόσθετος πολλαπλασιαστικός συντελεστής 1,5 επειδή το απόθεμα υπόκειται σε πολυετές σχέδιο.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2019/2096 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

της 28ης Νοεμβρίου 2019

σχετικά με τον διορισμό του διοικητή δυνάμεων αποστολής της ΕΕ για τη στρατιωτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα συμβάλει στην εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι (EUTM Mali) και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/948 (EUTM Mali/2/2019)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 38,

Έχοντας υπόψη την απόφαση 2013/34/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 17ης Ιανουαρίου 2013, για στρατιωτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα συμβάλει στην εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι (EUTM Mali) ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 1 της απόφασης 2013/34/ΚΕΠΠΑ, το Συμβούλιο εξουσιοδότησε την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ) να λαμβάνει αποφάσεις για την άσκηση του πολιτικού ελέγχου και της στρατηγικής καθοδήγησης της EUTM Mali, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων για τον διορισμό των επόμενων διοικητών δυνάμεων της αποστολής της ΕΕ για την EUTM Mali.
- (2) Στις 29 Μαΐου 2019, η ΕΠΑ εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2019/948 ⁽²⁾, με την οποία διορίστηκε διοικητής δυνάμεων της αποστολής της ΕΕ για την EUTM Mali ο ταξίαρχος Christian HABERSATTE.
- (3) Στις 22 Οκτωβρίου 2019, η Πορτογαλία πρότεινε τον διορισμό του ταξιάρχου João Pedro RATO BOGA DE OLIVEIRA RIBEIRO ως διοικητή δυνάμεων της αποστολής της ΕΕ για την EUTM Mali, σε αντικατάσταση του ταξιάρχου Christian HABERSATTE, από τις 12 Δεκεμβρίου 2019.
- (4) Στις 29 Οκτωβρίου 2019, η στρατιωτική επιτροπή της ΕΕ υποστήριξε την εν λόγω εισήγηση.
- (5) Θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με τον διορισμό του ταξιάρχου João Pedro RATO BOGA DE OLIVEIRA RIBEIRO ως διοικητή δυνάμεων της αποστολής της ΕΕ για την EUTM Mali από τις 12 Δεκεμβρίου 2019.
- (6) Συνεπώς, η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2019/948 θα πρέπει να καταργηθεί.
- (7) Σύμφωνα με το άρθρο 5 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δε συμμετέχει στην εκπόνηση και την εφαρμογή αποφάσεων και δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν συνέπειες στην άμυνα. Ως εκ τούτου, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Ο ταξίαρχος João Pedro RATO BOGA DE OLIVEIRA RIBEIRO διορίζεται διοικητής δυνάμεων της αποστολής της ΕΕ για τη στρατιωτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα συμβάλει στην εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι (EUTM Mali) από τις 12 Δεκεμβρίου 2019.

Άρθρο 2

Η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2019/948 καταργείται.

⁽¹⁾ ΕΕ L 14 της 18.1.2013, σ. 19.

⁽²⁾ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2019/948 της Επιτροπής Πολιτικής και Ασφάλειας, της 29ης Μαΐου 2019, σχετικά με τον διορισμό του διοικητή δυνάμεων της αποστολής της ΕΕ για τη στρατιωτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα συμβάλει στην εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι (EUTM Mali) και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/1791 (EUTM Mali/1/2019) (ΕΕ L 152 της 11.6.2019, σ. 72).

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει στις 12 Δεκεμβρίου 2019.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2019.

Για την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας

Η Πρόεδρος

S. FROM-EMMESBERGER

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2019/2097 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 2ας Δεκεμβρίου 2019

για τον διορισμό ενός τακτικού και ενός αναπληρωματικού μέλους, έπειτα από πρόταση της Ρουμανίας,
στην Επιτροπή των Περιφερειών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 305,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της ρουμανικής κυβέρνησης,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 26 Ιανουαρίου 2015, στις 5 Φεβρουαρίου 2015 και στις 23 Ιουνίου 2015 το Συμβούλιο εξέδωσε τις αποφάσεις (ΕΕ) 2015/116 ⁽¹⁾, (ΕΕ) 2015/190 ⁽²⁾ και (ΕΕ) 2015/994 ⁽³⁾ για τον διορισμό τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Επιτροπής των Περιφερειών για την περίοδο από τις 26 Ιανουαρίου 2015 έως τις 25 Ιανουαρίου 2020. Την 3η Απριλίου 2017, με την απόφαση (ΕΕ) 2017/665 του Συμβουλίου ⁽⁴⁾, ο κ. Gheorghe CATRINOIU αντικαταστάθηκε από τον κ. Emil BOC ως αναπληρωματικό μέλος.
- (2) Μία θέση τακτικού μέλους της Επιτροπής των Περιφερειών έμεινε κενή λόγω της λήξης της θητείας του κ. Gheorghe FALCĂ.
- (3) Μία θέση αναπληρωματικού μέλους έμεινε κενή μετά τον διορισμό του κ. Emil BOC ως τακτικού μέλους της Επιτροπής των Περιφερειών,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Διορίζονται στην Επιτροπή των Περιφερειών για το εναπομένον διάστημα της θητείας, ήτοι έως τις 25 Ιανουαρίου 2020:

α) ως τακτικό μέλος:

— ο κ. Emil BOC, *Mayor of Cluj-Napoca*,

και

β) ως αναπληρωματικό μέλος:

— ο κ. Daniel Ștefan DRĂGULIN, *Mayor of Călărași*.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει από την ημέρα της έκδοσής της.

Βρυξέλλες, 2 Δεκεμβρίου 2019.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

M. OHISALO

⁽¹⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2015/116 του Συμβουλίου, της 26ης Ιανουαρίου 2015, για τον διορισμό των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Επιτροπής των Περιφερειών για την περίοδο από 26 Ιανουαρίου 2015 έως 25 Ιανουαρίου 2020 (ΕΕ L 20 της 27.1.2015, σ. 42).

⁽²⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2015/190 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 2015, για τον διορισμό τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Επιτροπής των Περιφερειών για την περίοδο από την 26η Ιανουαρίου 2015 έως την 25η Ιανουαρίου 2020 (ΕΕ L 31 της 7.2.2015, σ. 25).

⁽³⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2015/994 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2015, για τον διορισμό μελών και αναπληρωτών της Επιτροπής των Περιφερειών για την περίοδο από τις 26 Ιανουαρίου 2015 έως τις 25 Ιανουαρίου 2020 (ΕΕ L 159 της 25.6.2015, σ. 70).

⁽⁴⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2017/665 του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2017, για τον διορισμό πέντε τακτικών και εννέα αναπληρωματικών μελών, έπειτα από πρόταση της Ρουμανίας, στην Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΕ L 94 της 7.4.2017, σ. 40).

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2019/2098 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 28ης Νοεμβρίου 2019

για τις προσωρινές απαιτήσεις υγείας των ζώων για φορτία προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα οποία προέρχονται από την Ένωση και επιστρέφουν στην Ένωση ύστερα από άρνηση τρίτης χώρας να τους επιτρέψει την είσοδο

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2019) 8092]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2002/99/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για τους κανόνες υγειονομικού ελέγχου που διέπουν την παραγωγή, μεταποίηση, διανομή και εισαγωγή προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 8 παράγραφος 5 τρίτη περίπτωση,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η οδηγία 2002/99/ΕΚ καθορίζει τους γενικούς κανόνες για την υγεία των ζώων που διέπουν την εισαγωγή στην Ένωση προϊόντων ζωικής προέλευσης από τρίτες χώρες τα οποία προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο. Ειδικότερα, προβλέπει τη θέσπιση από την Επιτροπή κανόνων για ορισμένα είδη εισαγωγής των εν λόγω προϊόντων. Οι κανόνες για την υγεία των ζώων που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία δεν θίγουν τους κανόνες για τους κτηνιατρικούς ελέγχους που προβλέπονται στην οδηγία 97/78/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽²⁾ και εφαρμόζονται παράλληλα με αυτούς.
- (2) Η οδηγία 97/78/ΕΚ καθορίζει τους κανόνες που διέπουν την οργάνωση των κτηνιατρικών ελέγχων στα φορτία προϊόντων ζωικής προέλευσης που εισέρχονται στην Ένωση από τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2002/99/ΕΚ. Το άρθρο 15 της οδηγίας 97/78/ΕΚ προβλέπει ότι, σε περίπτωση που μια τρίτη χώρα δεν έχει επιτρέψει στο έδαφός της την εισαγωγή προϊόντων, τα κράτη μέλη πρέπει να εγκρίνουν την επανεισαγωγή τέτοιων προϊόντων, υπό ορισμένους όρους. Στους όρους αυτούς περιλαμβάνονται απαιτήσεις πιστοποίησης και σκοπός των όρων αυτών είναι η προστασία της δημόσιας υγείας και της υγείας των ζώων.
- (3) Με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ καταργήθηκε η οδηγία 97/78/ΕΚ με ισχύ από τις 14 Δεκεμβρίου 2019. Ο εν λόγω κανονισμός θέσπισε ένα νέο νομικό πλαίσιο για τους επίσημους ελέγχους και άλλες επίσημες δραστηριότητες για να εξακριβώνεται αν εφαρμόζεται σωστά η ενωσιακή νομοθεσία για την αγροδιατροφική αλυσίδα. Ο κανονισμός θεσπίζει κανόνες που αφορούν, μεταξύ άλλων, τους επίσημους ελέγχους σε φορτία προϊόντων ζωικής προέλευσης που εισέρχονται στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων. Επιπροσθέτως, με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾ καταργείται η οδηγία 2002/99/ΕΚ με ισχύ από τις 21 Απριλίου 2021. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/429 καθορίζει τους κανόνες για την πρόληψη των νόσων των ζώων, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για την είσοδο στην Ένωση προϊόντων ζωικής προέλευσης. Οι κανόνες που προβλέπονται στους δύο αυτούς κανονισμούς εφαρμόζονται παράλληλα, αλλά ενώ οι κανόνες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 είναι οριζόντιοι, εκείνοι που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/429 είναι ειδικοί ανά τομέα αφού αφορούν την υγεία των ζώων.
- (4) Συμπληρωματικοί κανόνες έχουν θεσπιστεί τώρα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2019/2074 της Επιτροπής ⁽⁵⁾, δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, σχετικά με τη διενέργεια επίσημων ελέγχων στα φορτία ζώων και αγαθών που προέρχονται από την Ένωση και επιστρέφουν στην Ένωση ύστερα από άρνηση τρίτης χώρας να τους επιτρέψει την είσοδο.

⁽¹⁾ ΕΕ L 18 της 23.1.2003, σ. 11.

⁽²⁾ Οδηγία 97/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1997, για καθορισμό των αρχών οργάνωσης των κτηνιατρικών ελέγχων των προϊόντων που εισάγονται στην Κοινότητα από τρίτες χώρες (ΕΕ L 24 της 30.1.1998, σ. 9).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) (ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων (νόμος για την υγεία των ζώων) (ΕΕ L 84 της 31.3.2016, σ. 1).

⁽⁵⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/... της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2019, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τους κανόνες σχετικά με τη διενέργεια ειδικών επίσημων ελέγχων

Αυτοί οι συμπληρωματικοί κανόνες έχουν ως στόχο την εξακρίβωση της συμμόρφωσης των επιστρεφόμενων φορτίων, μεταξύ άλλων με τις απαιτήσεις υγείας των ζώων και αναφέρονται στις απαιτήσεις εκείνες όπως έχουν τεθεί στους κανόνες της Ένωσης για την υγεία των ζώων. Ο εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός εφαρμόζεται από τις 14 Δεκεμβρίου 2019, σύμφωνα με την ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

- (5) Οι πράξεις της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 2002/99/ΕΚ δεν καθορίζουν επί του παρόντος ειδικές απαιτήσεις υγείας των ζώων για την επανείσοδο στην Ένωση προϊόντων ζωικής προέλευσης, τα οποία εξήχθησαν από την Ένωση και δεν τους επιτράπηκε η είσοδος από τρίτη χώρα. Συνεπώς, θα πρέπει να καθοριστούν οι απαιτήσεις υγείας των ζώων που αφορούν ειδικά την επανείσοδο στην Ένωση φορτίων προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, τα οποία εξήχθησαν από την Ένωση αλλά δεν τους επιτράπηκε η είσοδος από τρίτες χώρες, ώστε να υπάρξει ασφάλεια δικαίου όσον αφορά τις απαιτήσεις υγείας των ζώων που εφαρμόζονται στα εν λόγω φορτία και να μετριάστούν οι δυνητικοί κίνδυνοι για την υγεία των ζώων μετά τις 14 Δεκεμβρίου 2019, ύστερα από την κατάργηση της οδηγίας 97/78/ΕΚ.
- (6) Ειδικότερα, η εκφόρτωση, η αποθήκευση και η επαναφόρτωση των προϊόντων αυτών σε τρίτες χώρες δεν θα πρέπει να οδηγεί σε κινδύνους ως προς την εξάπλωση και την εισαγωγή στην Ένωση παθογόνων παραγόντων ορισμένων καταγεγραμμένων νόσων των ζώων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2002/99/ΕΚ.
- (7) Επιπλέον των πρωτότυπων εγγράφων που εξέδωσε η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εξαγωγής, θα πρέπει επίσης να επιτρέπεται η επαλήθευση της καταγωγής των φορτίων προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο βάσει του ηλεκτρονικού ισοδύναμου του πρωτότυπου επίσημου πιστοποιητικού που έχει υποβληθεί στο σύστημα διαχείρισης πληροφοριών για τους επίσημους ελέγχους το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 131 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) και θεσπίστηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1715 της Επιτροπής (*).
- (8) Θα πρέπει να επιτρέπεται η μεταφορά σ' έναν τόπο προορισμού στην Ένωση ενός φορτίου προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζεται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και το οποίο επιστρέφεται στην Ένωση ύστερα από άρνηση τρίτης χώρας να του επιτρέψει την είσοδο, αν η αρμόδια αρχή του τόπου προορισμού στην Ένωση έχει συμφωνήσει να δεχτεί το φορτίο αυτό.
- (9) Είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται ότι τα φορτία προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα οποία επιστρέφουν στην Ένωση ύστερα από άρνηση τρίτης χώρας να τους επιτρέψει την είσοδο, φθάνουν στον τόπο προορισμού τους στην Ένωση. Συνεπώς, οι διαδικαστικές απαιτήσεις που καθορίζονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2019/1666 της Επιτροπής (†) θα πρέπει να εφαρμόζονται στην παρακολούθηση της μεταφοράς και της άφιξης των εν λόγω φορτίων, από τον συνοριακό σταθμό ελέγχου της άφιξης στην Ένωση έως την εγκατάσταση στον τόπο προορισμού.
- (10) Οι απαιτήσεις υγείας των ζώων που καθορίζονται στην παρούσα εκτελεστική απόφαση θα πρέπει να εφαρμόζονται έως την 21η Απριλίου 2021, δεδομένου ότι από την ίδια ημερομηνία εφαρμόζονται ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/429 και ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής για τις απαιτήσεις υγείας των ζώων σε ό,τι αφορά την είσοδο στην Ένωση, τις μετακινήσεις και τον χειρισμό μετά την είσοδο ορισμένων ζώων, ζωικού αναπαραγωγικού υλικού και προϊόντων ζωικής προέλευσης από τρίτες χώρες ή εδάφη.
- (11) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Όταν ικανοποιούνται οι ακόλουθες απαιτήσεις, η αρμόδια αρχή στον συνοριακό σταθμό ελέγχου επιτρέπει την είσοδο στην Ένωση φορτίων προϊόντων ζωικής προέλευσης όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 4 της οδηγίας 2002/99/ΕΚ του Συμβουλίου που προέρχονται από την Ένωση και επιστρέφουν στην Ένωση ύστερα από άρνηση τρίτης χώρας να τους επιτρέψει την είσοδο:
 - α) το φορτίο συνοδεύεται από το πρωτότυπο επίσημο πιστοποιητικό ή έγγραφο που έχει εκδώσει η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εξαγωγής ή από το ηλεκτρονικό ισοδύναμο του που έχει υποβληθεί στο σύστημα διαχείρισης πληροφοριών για τους επίσημους ελέγχους το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 131 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) και θεσπίστηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1715 ή από επικυρωμένο αντίγραφο τους·

στα φορτία ορισμένων ζώων και αγαθών που προέρχονται από την Ένωση και επιστρέφουν στην Ένωση ύστερα από άρνηση τρίτης χώρας να τους επιτρέψει την είσοδο (ΕΕ L 316 της 6.12.2019, σ. 6).

- (*) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/1715 της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης πληροφοριών για τους επίσημους ελέγχους και των συστατικών μερών του συστήματος αυτού («κανονισμός IMSOC»), (ΕΕ L 261 της 14.10.2019, σ. 37).
- (†) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/1666 της Επιτροπής, της 24ης Ιουνίου 2019, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους για την παρακολούθηση της μεταφοράς και της άφιξης φορτίων ορισμένων αγαθών από τον συνοριακό σταθμό ελέγχου άφιξης στην εγκατάσταση στον τόπο προορισμού στην Ένωση (ΕΕ L 255 της 4.10.2019, σ. 1).

- β) το φορτίο συνοδεύεται από δήλωση της αρμόδιας αρχής του τόπου προορισμού στην Ένωση με την οποία η αρμόδια αρχή επιβεβαιώνει ότι συμφωνεί να παραλάβει το φορτίο και υποδεικνύει τον τόπο προορισμού για την επιστροφή του στην Ένωση·
- γ) το φορτίο συνοδεύεται από ένα από τα ακόλουθα έγγραφα όπου αναφέρεται ο λόγος της άρνησης εισόδου από την τρίτη χώρα, κατά περίπτωση ο τόπος και η ημερομηνία εκφόρτωσης, αποθήκευσης και επαναφόρτωσης στην τρίτη χώρα και οι ακόλουθες πληροφορίες:
- i) στην περίπτωση εμπορευματοκιβωτίων ή συσκευασιών με άδικτη πρωτότυπη σφραγίδα, δήλωση από τον υπεύθυνο επιχείρησης που έχει την ευθύνη για το φορτίο, με την οποία επιβεβαιώνεται ότι η μεταφορά πραγματοποιήθηκε βάσει των όρων που διέπουν το είδος προϊόντων ζωικής προέλευσης και ότι το περιεχόμενο του φορτίου δεν αλλοιώθηκε κατά τη μεταφορά· ή
 - ii) επίσημη δήλωση της αρμόδιας αρχής ή άλλης δημόσιας αρχής της τρίτης χώρας με την οποία επιβεβαιώνεται ότι ικανοποιούνται οι απαιτήσεις του στοιχείου δ)·
- δ) όταν τα προϊόντα ζωικής προέλευσης εκφορτώθηκαν σε τρίτη χώρα, η αρμόδια αρχή ή άλλη δημόσια αρχή της τρίτης χώρας βεβαιώνει ότι:
- i) τα προϊόντα ζωικής προέλευσης δεν υποβλήθηκαν σε κανένα άλλο χειρισμό πλην της εκφόρτωσης, της αποθήκευσης και της επαναφόρτωσης στην τρίτη χώρα·
 - ii) εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά μέτρα για να αποφευχθεί η μόλυνση των προϊόντων ζωικής προέλευσης με νοσογόνους παράγοντες που προκαλούν τις μεταδοτικές νόσους των ζώων που είναι καταγεγραμμένες στο παράρτημα I της οδηγίας 2002/99/EK κατά την εκφόρτωση, την αποθήκευση και την επαναφόρτωση στην τρίτη χώρα·
 - iii) ο τόπος της εκφόρτωσης, της αποθήκευσης και της επαναφόρτωσης στην τρίτη χώρα δεν υπόκεινταν σε περιορισμούς μετακινήσεων για ζωοϋγειονομικούς λόγους λόγω μεταδοτικών νόσων των ζώων που είναι καταγεγραμμένες στο παράρτημα I της οδηγίας 2002/99/EK κατά την εκφόρτωση, την αποθήκευση και την επαναφόρτωση στην τρίτη χώρα.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 στοιχείο α), στις περιπτώσεις όπου τα έγγραφα που αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη δεν είχαν εκδοθεί από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εξαγωγής, η καταγωγή του φορτίου πιστοποιείται με άλλον τρόπο βάσει τεκμηρίων που υποβάλλονται από τον υπεύθυνο επιχείρησης που είναι υπεύθυνος για το φορτίο.
3. Η αρμόδια αρχή στον συνοριακό σταθμό ελέγχου παρακολουθεί τη μεταφορά προς τον τόπο προορισμού και την άφιξη σ' αυτόν του φορτίου των προϊόντων ζωικής προέλευσης σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2019/1666 της Επιτροπής.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται από τις 14 Δεκεμβρίου 2019 έως την 21η Απριλίου 2021.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2019.

Για την Επιτροπή
Vytenis ANDRIUKAITIS
Μέλος της Επιτροπής

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ**Διορθωτικό στην οδηγία (ΕΕ) 2016/798 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για την ασφάλεια των σιδηροδρόμων***(Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 138 της 26ης Μαΐου 2016)*

Στη σελίδα 145, παράρτημα III, δεύτερο εδάφιο, σημείο 11, τρίτη περίπτωση:

- αντί:
- «— την εκτέλεση των καθηκόντων συντήρησης σύμφωνα με τις εντολές συντήρησης και την έκδοση της ειδοποίησης επαναφοράς σε λειτουργία, η οποία περιλαμβάνει ενδεχομένως περιορισμούς χρήσης,»
- διάβαζε:
- «— την εκτέλεση των καθηκόντων συντήρησης σύμφωνα με τις εντολές συντήρησης και την έκδοση της ειδοποίησης επαναφοράς σε λειτουργία, συμπεριλαμβανομένων πιθανών περιορισμών χρήσης.»
-

ISSN 1977-0669 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2547 (έντυπη έκδοση)

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL

8.

Υπόμνημα του **Φορέα Διαχείρισης Υγρότοποι Κοτυχίου – Στροφυλιάς και Κυπαρισσιακού Κόλπου** με τίτλο: «Ζητείται γνωμοδότηση για την εγκατάσταση – επέκταση μονάδας αδρανοποίησης δραστηριοτήτων ζωικών υποπροϊόντων της εταιρείας PROFAT RENDERING ΙΚΕ (πρώην FARGECO HELLAS ΕΠΕ).

Παλαιά Εθνική Οδός Πατρών – Πύργου, 27052 Λάππα Αχαΐας
Τηλ.: 26930 31939 Φαξ: 26930 31959
E-mail: fdks@otenet.gr
Ιστοσελίδα: www.strofylianationalpark.gr
Πληροφορίες: Γ. Καραμπέρου

Λάππα, 15/9/2020
Αρ.Πρωτ.: 1069

ΠΡΟΣ: Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας
Δ/ση Ανάπτυξης Π.Ε. Ηλείας
Email: da@ilia.pde.gov.gr

ΘΕΜΑ: Ζητείται γνωμοδότηση για την εγκατάσταση – επέκταση μονάδας αδρανοποίησης δραστηριοτήτων ζωικών υποπροϊόντων της εταιρείας PROFAT RENDERING IKE (πρώην FARGECO HELLAS ΕΠΕ).

Σχετ.:

1. Το αριθ.158831/2492/4-8-2020 έγγραφό σας.
2. Το αριθ. 444/14-5-2020 έγγραφο μας.

Σε απάντηση του σχετ. 1 εγγράφου σας, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

Υπενθυμίζουμε ότι ουδέποτε ζητήθηκε η σύμφωνη γνώμη του ΦΔ κατά τη διάρκεια αδειοδότησης της μονάδας ή κατά τη διάρκεια παρελθουσών αδειοδοτήσεων των τροποποιήσεων της. Στις 23/4/2020 ζητήθηκε η σύμφωνη γνώμη του ΦΔ μεμονωμένα για ήδη αδειοδοτημένη τροποποίηση (θερμοκαταστροφή), δευτερευούσης σημασίας. Η απάντησή μας στο αίτημα αυτό (σχετ. 2) κατέληγε ότι, ο ΦΔ μπορεί να γνωμοδοτήσει συνολικά για το έργο σε περίπτωση αιτήματος μελλοντικής επανααδειοδότησης και εφόσον κατατεθεί νέος Φάκελος Περιβαλλοντικών Όρων.

Δεν υφίσταται διαδικασία επανααδειοδότησης του έργου, ούτε έχει διαβιβαστεί στο Φ.Δ. σχετικός φάκελος.

Όσον αφορά την αρχική αδειοδότηση του έργου αλλά και τις τροποποιήσεις της, το υφιστάμενο θεσμικό καθεστώς, όπως γνωρίζετε έχει ως εξής:

Με την αριθ. 1671/2016 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ακυρώθηκε η υπ' αριθ. 12365/17-03-09 ΚΥΑ (ΦΕΚ159/τ.Δ' /29-04-09) χαρακτηρισμού των χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων περιοχών της λιμνοθάλασσας Κοτυχίου, του δάσους Στροφυλιάς και της ευρύτερης περιοχής τους (Ν. Αχαΐας Ν. Ηλείας) ως Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς.

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 27346/980/05-07-2017 έγγραφο του Τμήματος Βιοποικιλότητας & Προστατευόμενων Περιοχών του ΥΠΕΝ, που αφορά διευκρινίσεις για το ισχύον νομικό πλαίσιο που πρέπει να στηρίζεται ο Φ.Δ. προκειμένου να επιλαμβάνεται των θεμάτων που ρυθμίζονταν από την ακυρωθείσα ΚΥΑ χαρακτηρισμού της Προστατευόμενης Περιοχής των Υγροτόπων Κοτυχίου -Στροφυλιάς ως Εθνικού Πάρκου, συνεχίζουν να ισχύουν τα κάτωθι:

- Οι περιορισμοί που αναφέρονται στην παρ.1 του άρθρου 9 του Ν. 3937/2011 (Φ.Ε.Κ. Α' 60/31.03.2011) «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις».
- Οι διατάξεις της παρ.8 του άρθρου 5, της παρ. 2.α. του άρθρου 9 και της παρ. 5.β. και 5.γ του άρθρου 6 του Ν. 3937/2011.
- Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και ειδικότερα τα άρθρα 6.2, 6.3 και 12 και η Οδηγία 2009/147/ΕΚ.

Σύμφωνα με το Άρθρο 6 του Ν. 3937/2011 (Φ.Ε.Κ. Α' 60/31.03.2011): ισχύουν τα ακόλουθα:

- Χαρακτηρισμός των προστατευόμενων περιοχών ως Εθνικό Πάρκο γίνεται με την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος μετά από πρόταση του ΥΠΕΝ, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε εφαρμογή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης (Ε.Π.Μ.). (παρ. 1α).
- Έως την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων του προηγούμενου εδαφίου το περιεχόμενο των εγκεκριμένων ειδικών περιβαλλοντικών μελετών λαμβάνεται υποχρεωτικά υπόψη για τη χωροθέτηση οποιουδήποτε έργου ή δραστηριότητας μέσα στην περιοχή προστασίας (παρ. 5γ).

Ειδικότερα για το θέμα της απόστασης εκατέρωθεν ποταμών, χειμάρρων, ρεμάτων κ.λ.π..

- Η ανωτέρω ΚΥΑ που ακυρώθηκε το 2016 ανέφερε για τη ζώνη Γ στην οποία βρίσκεται η μονάδα ότι: *«Δεν επιτρέπεται η ίδρυση και εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων, οι οποίες κατά την παραγωγική τους διαδικασία έχουν υγρά απόβλητα, σε απόσταση 250 μ. εκατέρωθεν των ποταμών, χειμάρρων, ρεμάτων, αποστραγγιστικών τάφρων κ.λπ.»*.
- Η σχετική εγκεκριμένη ΕΠΜ αναφέρει ότι: *«Δεν επιτρέπεται η ίδρυση και εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων σε καθορισμένη απόσταση (της τάξης των 250μ.) εκατέρωθεν των ποταμών, χειμάρρων, ρεμάτων κ.λ.π., οι οποίες κατά την παραγωγική τους διαδικασία έχουν υγρά απόβλητα, ανεξάρτητα από το βαθμό καθαρισμού τους και τα οποία αποστραγγίζουν στις προστατευόμενες περιοχές της Ζώνης Α»*.

Επισημαίνουμε ότι ο ΦΔ γνωμοδοτεί μόνο για τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες. Όσες δεν επιτρέπονται δε χρήζουν όπως είναι προφανές γνωμοδότησης από το ΦΔ, αφού οι αδειοδοτούσες αρχές τις κρίνουν εξαρχής σαν μη επιτρεπόμενες.

Ανεξάρτητα με τα παραπάνω, σε ότι αφορά τις αρμοδιότητες μας, δηλαδή τη συμβατότητα της δραστηριότητας, «Μονάδα Αδρανοποίησης Ζωικών Υποπροϊόντων και υλικών Κατηγορίας 3 (Rendering) στη Τ.Κ. Αγ. Θεόδωροι Λεχαινών, ιδιοκτησίας της "Fargeco Hellas Ε.Π.Ε"», με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στην περιοχή, σας ενημερώνουμε ότι θεωρούμε ότι ενέχει σοβαρή οικολογική επιβάρυνση για την περιοχή του Εθνικού Πάρκου και επομένως δεν συμφωνούμε με τη συνέχιση της λειτουργίας της, με τη σημερινή της μορφή.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

Νικόλαος Καραβάς

9.

Έκθεση αυτοψίας των **Επιθεωρητών Ασφαλείας και Υγείας στην Εργασία** με αρ. πρωτ.:
288939/05.07.2019.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΨΙΑΣ

Για το θανατηφόρο εργατικό ατύχημα που έγινε σε βάρος του:

Άγγελου Φιλιππόπουλου του Νικολάου, ετών 32, εργαζόμενου της επιχείρησης «FARGECO HELLAS Ε.Π.Ε.», κάτοικου εν ζωή Σταφιδόκαμπου, Δήμου Ανδραβίδας - Κυλλήνης, στις 22/8/2018, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:00, κατά την εκτέλεση εργασιών στο εργοστάσιο επεξεργασίας ζωικών υποπροϊόντων στην αγροτική περιοχή «Μπάστα Καλογεροστάνη» Αγίων Θεοδώρων Λεχαινών, του Δήμου Ανδραβίδας - Κυλλήνης.

Οι υπογεγραμμένοι Επιθεωρητές Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία της Υπηρεσίας μας, Χαράλαμπος Βρυώνης του Νικολάου και Θεοφάνης Κατσωνόπουλος του Παναγιώτη, πήγαμε στις 22/8/2018, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11:55 - 14:30 (υπ' αρ. 194/22.08.2018 δελτίο ελέγχου), στον τόπο που συνέβη το εν λόγω εργατικό ατύχημα, αμέσως μετά την απευθείας, περί ώρας 11:00, τηλεφωνική ενημέρωση του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας μας από τον Διοικητή του Αστυνομικού Τμήματος Ανδραβίδας - Κυλλήνης Λεωνίδα Λαγκαδινό (εστάλη εν συνεχεία διά τηλεομοιοτύπου το με αρ. πρωτ. 1019/3/3-β'/22.08.2018 έγγραφο του Αστυνομικού Τμήματος Ανδραβίδας - Κυλλήνης, το οποίο έλαβε αρ. πρωτ. 291490/23.08.2018 στην Υπηρεσία μας), και διενεργήσαμε αυτοψία για την ανεύρεση και εξακρίβωση των αντικειμενικών συνθηκών και των ακριβών αιτίων που το προκάλεσαν.

Από την ενδελεχή εξέταση του χώρου και των αντικειμενικών στοιχείων του θανατηφόρου εργατικού ατυχήματος και τη λήψη των δηλώσεων-μαρτυριών των δύο δηλωθέντων μαρτύρων, εργαζομένων της επιχείρησης:

Κωνσταντίνου Λουκόπουλου του Νικολάου, εργάτη, κάτοικου Καβασιλών,
Δήμου Πηνειού,

Shqevi Ilirian του Ilia, εργάτη, κάτοικου Λεχαινών, Δήμου Ανδραβίδας -
Κυλλήνης,

σχηματίσαμε τη γνώμη ότι αυτό έγινε υπό τις ακόλουθες συνθήκες:

Ο θανών εργαζόμενος απασχολείτο στην επιχείρηση «FARGECO HELLAS Ε.Π.Ε.» ως εργάτης (ημερομηνία πρόσληψης: 30/5/2017), σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. 290482/22.08.2018 Αναγγελία εργατικού ατυχήματος του εργοδότη στην Υπηρεσία μας και τον με αρ. πρωτ. ΠΠ4441504/11.10.2017 Πίνακα προσωπικού της επιχείρησης.

Στις 22/8/2018, ημέρα Τετάρτη και περί ώρας 10:00, ο θανών εκτελούσε εργασία καθαρισμού της χοάνης τροφοδοσίας κεκλιμένου ατέρμονα κοχλία από ζωικά υποπροϊόντα σφαγής, εντός φρεατίου ανοικτού μόνο από την πλευρά σύνδεσης του ατέρμονα κοχλία, στο οποίο ήταν τοποθετημένη η χοάνη. Στο φρεάτιο υπήρχαν υγρά απόβλητα σε παχύρευστη μορφή, στάθμης εξήντα εκατοστών (60 cm) περίπου. Ο θανών εργαζόταν μόνος του εντός του φρεατίου, δεν ήταν εφοδιασμένος από τον

εργοδότη του και δεν χρησιμοποιούσε αναπνευστήρα ή αναπνευστική συσκευή κλειστού τύπου, μέσα ατομικής προστασίας που ήταν απαραίτητα για την αποτελεσματική προστασία του από την άκρως αποπνικτική οσμή των αερίων λόγω της προχωρημένης σήψης των ζωικών υποπροϊόντων που επιχειρούσε να αφαιρέσει και των παχύρευστων αποβλήτων, παρά χρησιμοποιούσε μόνο μια απλή και εντελώς ακατάλληλη μάσκα για την ασφαλή εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας. Πριν από την είσοδο του θανόντος στο ανεπαρκώς αεριζόμενο φρεάτιο για εκτέλεση εργασίας, δεν είχαν αναρροφηθεί και απομακρυνθεί τα επικίνδυνα υγρά απόβλητα, όπως ήταν απαραίτητο να γίνει, ώστε να ακολουθήσει η έκπλυση του χώρου. Το φρεάτιο, που ήταν κατασκευασμένο από σκυρόδεμα, δεν είχε κατάλληλα διαμορφωμένες, μη απορροφητικές επιφάνειες για να διευκολύνουν τον καθαρισμό του, ενώ δεν λειτουργούσε σύστημα αποχέτευσης. Κατά την εκτέλεση της εργασίας του, ο θανών δεν παρακολουθείτο από έτερο εργαζόμενο και δεν ήταν προσδεμένος, ενώ δεν υπήρχε σύστημα ειδοποίησης, ώστε να έχει εξασφαλιστεί η δυνατότητα άμεσης ανάσωσης και απομάκρυνσής του από το φρεάτιο σε περίπτωση ανάγκης. Δεν είχε τοποθετηθεί σήμανση ασφαλείας και δεν είχαν αναρτηθεί οδηγίες από τον εργοδότη στο χώρο του εργατικού ατυχήματος για την ασφαλή εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας.

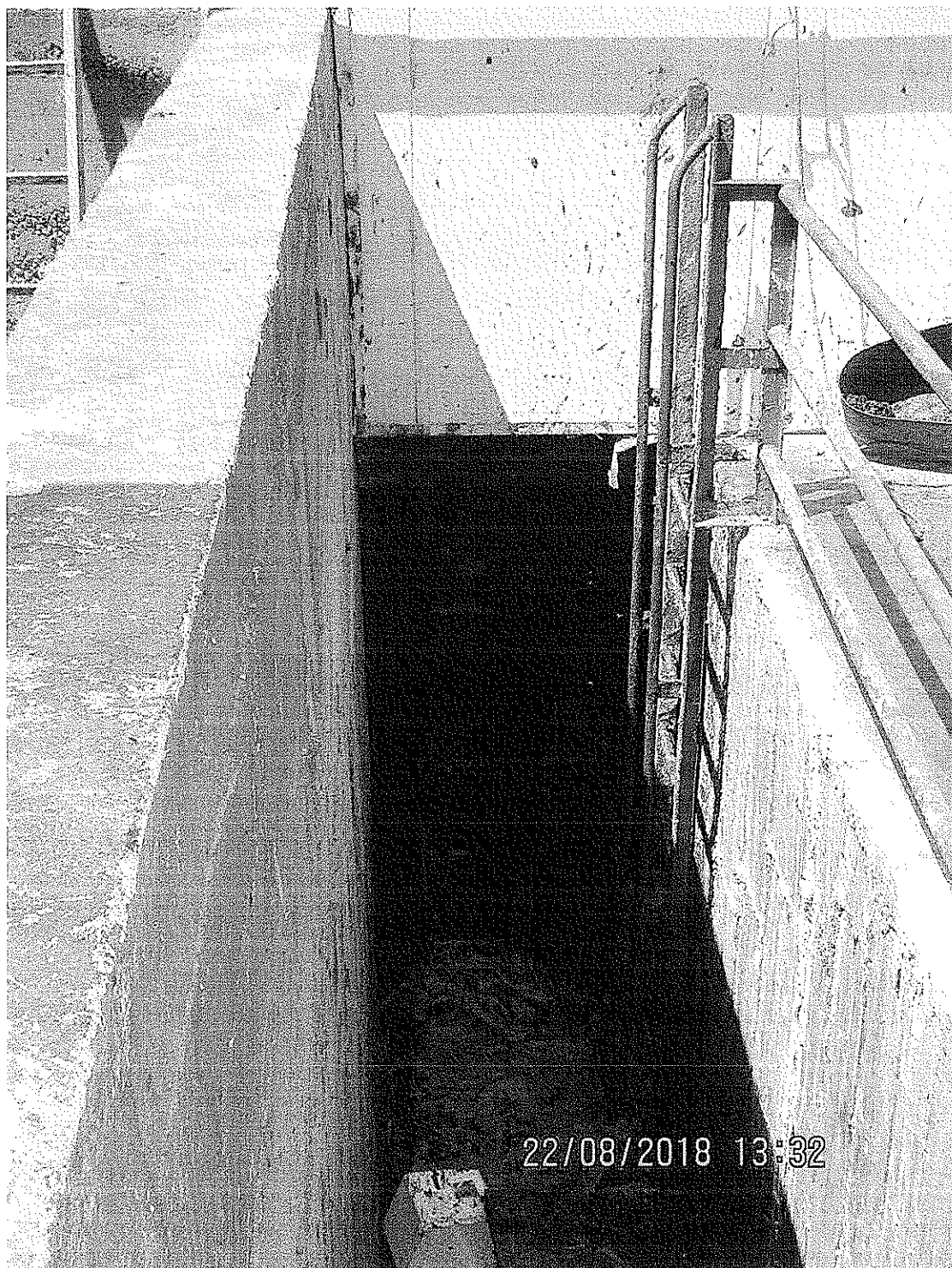
Ο θανών βρέθηκε νεκρός δίπλα στη χοάνη, με το σώμα του πλήρως καλυμμένο από τα υγρά απόβλητα εντός του φρεατίου, το οποίο ήταν μελανιασμένο.

Δεν βρέθηκε στο χώρο του εργοστασίου της επιχείρησης το θεωρημένο Βιβλίο εγγράφων υποδείξεων και συμβουλών του Τεχνικού Ασφαλείας, το οποίο ζητήθηκε επί τόπου προς έλεγχο κατά την αυτοψία και που ο εργοδότης οφείλει απαραίτητως να τηρεί στο χώρο εργασιών. Το εν λόγω βιβλίο δεν βρέθηκε ούτε στα γραφεία της επιχείρησης στα Λεχαινά, όπου συνεχίστηκε ο έλεγχος και επιδόθηκε το δελτίο ελέγχου. Ως εκ τούτου, δεν ήταν δυνατό να εξακριβωθεί αν υπήρχαν καταγραφές με συμβουλές και υποδείξεις του Τεχνικού Ασφαλείας επί του παραπάνω βιβλίου για τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία προς τον εργοδότη και αν ο εργοδότης λάμβανε γνώση ενυπογράφως γι' αυτές, όπως όφειλε, αλλά ούτε και αν ο Τεχνικός Ασφαλείας τηρούσε το θεωρημένο πρόγραμμα επισκέψεών του στο χώρο της επιχείρησης. Μετά το πέρας της αυτοψίας, στερείται κάθε εγκυρότητας οποιαδήποτε καταγραφή επί του παραπάνω μη επιδειχθέντος προς έλεγχο βιβλίου του Τεχνικού Ασφαλείας, γιατί ήταν δυνατό να έχει γίνει εκ των υστέρων.

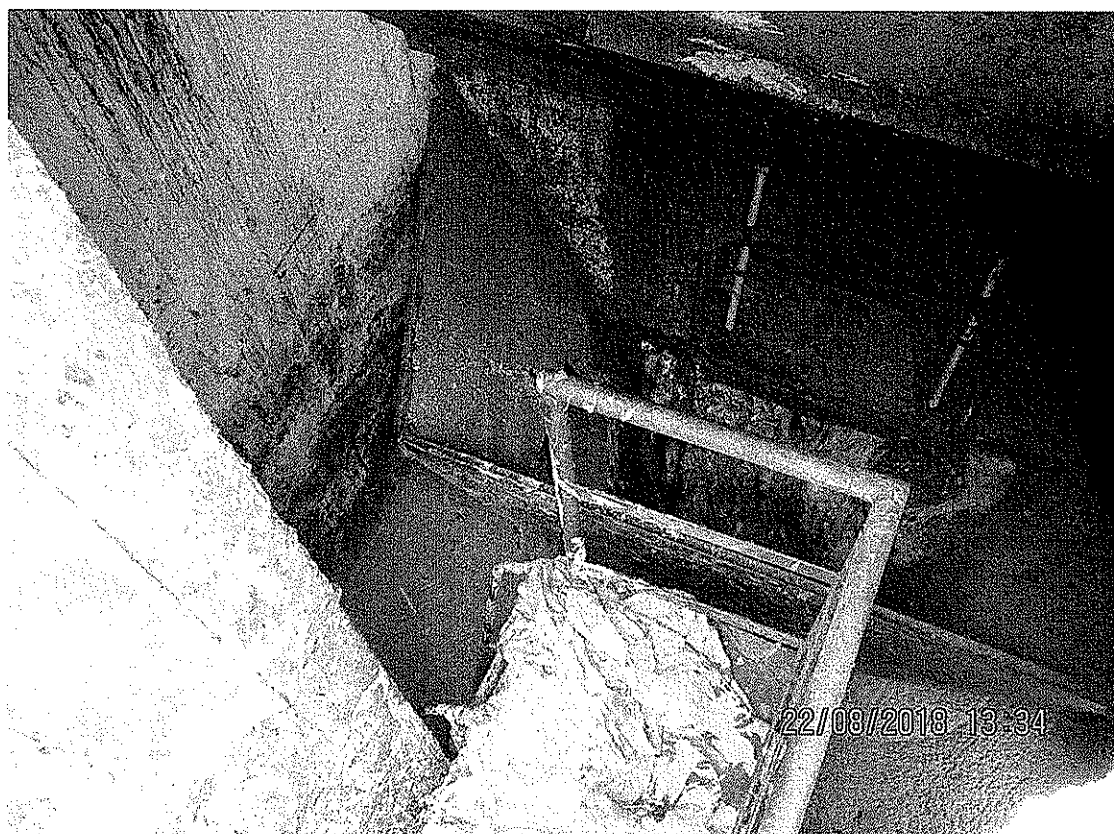
Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου, όπως εκ του νόμου ρητά όφειλε, η οποία αποτελεί το απολύτως απαραίτητο μεθοδολογικό εργαλείο για τον ακριβή προσδιορισμό των κινδύνων, την έκθεση σε χημικούς και βιολογικούς παράγοντες, την τήρηση των κανόνων και τη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

Η επιχείρηση δεν απασχολούσε Ιατρό Εργασίας, ενώ ήταν απολύτως υποχρεωμένη κατά νόμο λόγω του μεγαλύτερου αριθμού των 50 εργαζομένων της (55 εργαζόμενοι: 49 άνδρες και 6 γυναίκες).

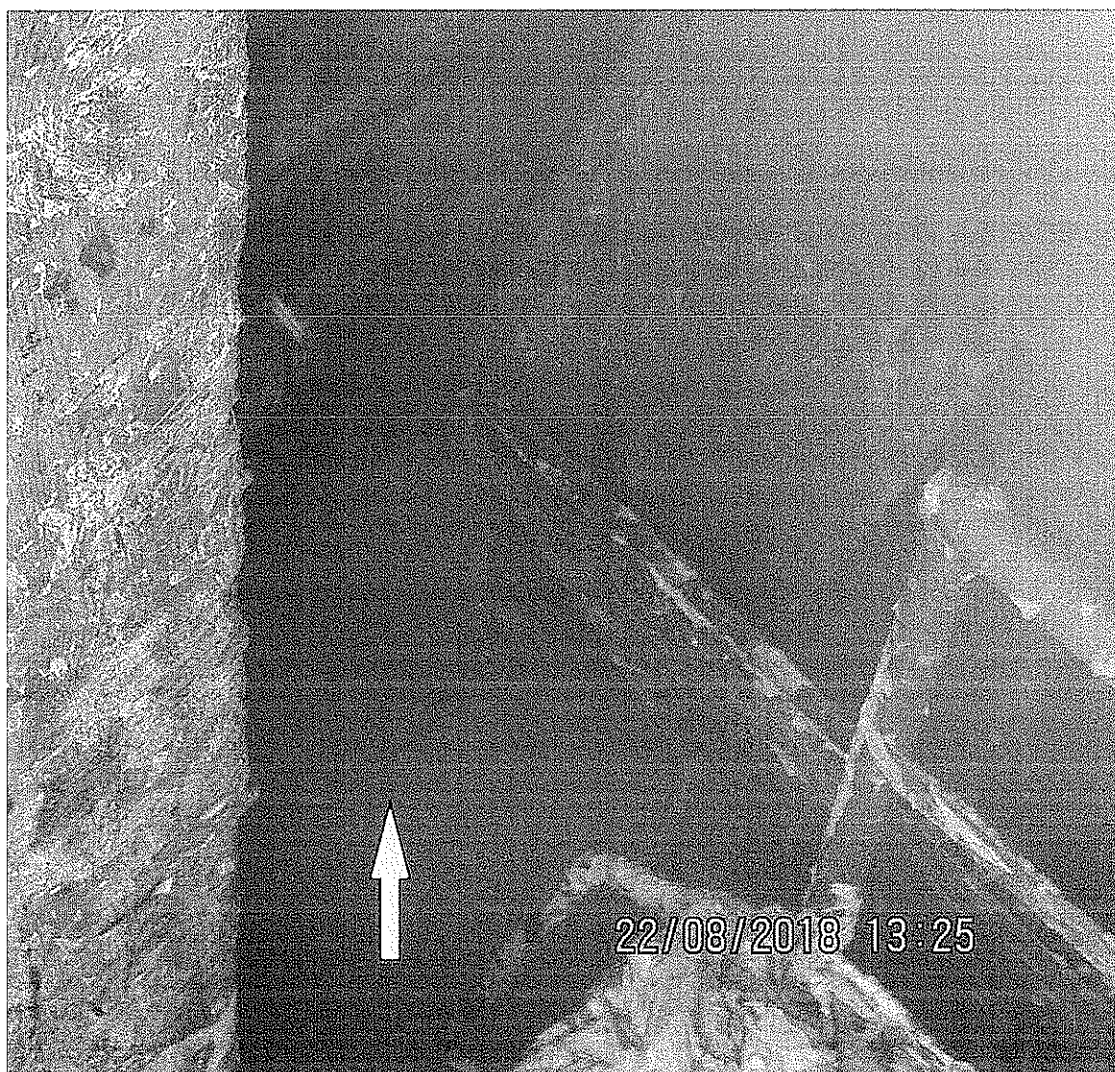
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

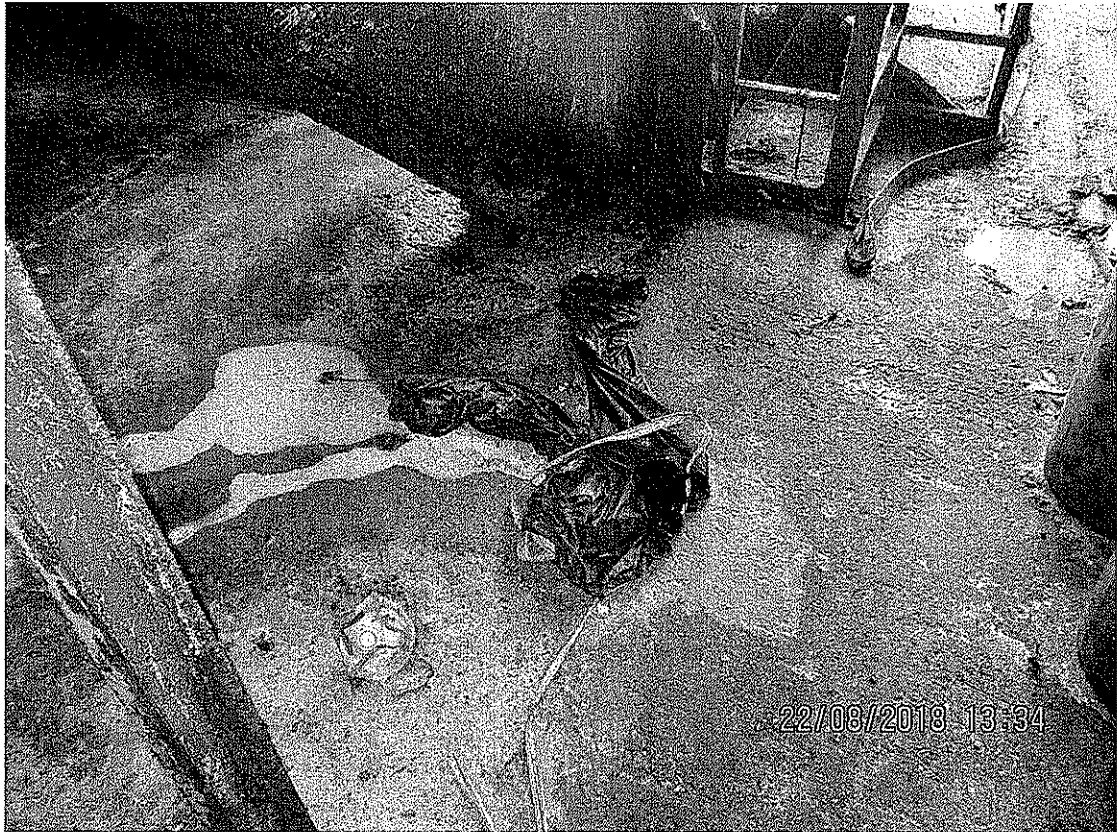
Φωτογραφία 1: Το μοναδικό άνοιγμα του φρεατίου εγκατάστασης της χοάνης όπου εκτελούσε εργασίες καθαρισμού ο θανών εργαζόμενος και η κάθετη κλίμακα πρόσβασης.

Φωτογραφία 2: Η χοάνη εντός του φρεατίου, αριστερά της οποίας βρέθηκε το σώμα του θανόντος εργαζομένου, πλήρως καλυμμένο από τα υγρά απόβλητα.

Φωτογραφία 3: Η θέση στην οποία βρέθηκε το σώμα του θανόντος εργαζομένου, πλήρως καλυμμένο από τα υγρά απόβλητα.

Φωτογραφία 4: Η φόρμα του θανόντος εργαζομένου και η εντελώς ακατάλληλη μάσκα που του είχε χορηγήσει ο εργοδότης και χρησιμοποιούσε για την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας.

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ / ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, έχουμε:

Α) Ν. 3850/2010: «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων» (Φ.Ε.Κ. 84/Α/02.06.2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

...

Άρθρο 8

**Υποχρέωση απασχόλησης τεχνικού
ασφάλειας και ιατρού εργασίας της
επιχείρησης**

2. Στις επιχειρήσεις που απασχολούν 50 και άνω εργαζομένους, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας και ιατρού εργασίας, σύμφωνα με το κεφάλαιο Β΄ του παρόντος.

...

Άρθρο 14

**Συμβουλευτικές αρμοδιότητες του
τεχνικού ασφάλειας**

1. Ο τεχνικός ασφάλειας παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις και συμβουλές, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Τις γραπτές υποδείξεις ο τεχνικός ασφάλειας καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο σελιδομετρείται και θεωρείται από την Επιθεώρηση Εργασίας. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σε αυτό το βιβλίο.

...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Άρθρο 29

Σχεδιασμός χώρων εργασίας

...

**Η επιχείρηση δεν απασχολούσε Ιατρό
Εργασίας.**

**Δεν βρέθηκε στο χώρο της επιχείρησης
το βιβλίο εγγράφων υποδείξεων και
συμβουλών του Τεχνικού Ασφαλείας, το
οποίο ζητήθηκε επί τόπου (κατά την
αυτοψία) για τον έλεγχο της τήρησης του
προγράμματος επισκέψεων και των
καταγραφών προς τον εργοδότη στα
θέματα ασφάλειας και υγείας στην
εργασία.**

3. Σε θέσεις εργασίας με αυξημένο κίνδυνο ατυχήματος, που δεν εποπτεύονται και που βρίσκονται έξω από το οπτικό ή το ακουστικό πεδίο των υπόλοιπων θέσεων εργασίας, κατά την κρίση του τεχνικού ασφάλειας, πρέπει να υπάρχουν συστήματα με τα οποία, σε περίπτωση κινδύνου, να μπορούν να ειδοποιηθούν πρόσωπα για παροχή βοήθειας.

Άρθρο 31 **Συντήρηση - Έλεγχος**

1. Ο εργοδότης οφείλει να συντηρεί τους τόπους εργασίας και να μεριμνά για την κατά το δυνατό άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων, που έχουν σχέση με την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων. Αν από τις ελλείψεις αυτές προκαλείται άμεσος και σοβαρός κίνδυνος για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, πρέπει να διακόπτεται αμέσως η εργασία, στο σημείο που εμφανίζονται οι ελλείψεις, μέχρι την αποκατάστασή τους.

Άρθρο 33 **Κριτήρια διαμόρφωσης των χώρων και θέσεων εργασίας**

1. Αερισμός - Εξαερισμός
Στους χώρους εργασίας ο αέρας πρέπει να ανανεώνεται κατάλληλα, ανάλογα με τη φύση εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της (καθιστική εργασία, ελαφρά).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ** **ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΟΥΣ, ΧΗΜΙΚΟΥΣ ΚΑΙ** **ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ**

Άρθρο 36 **Ορισμοί**

Για την εφαρμογή του κεφαλαίου αυτού νοείται ως:

α) «Παράγοντας» κάθε φυσικός, χημικός και βιολογικός παράγοντας, που

Δεν υπήρχε εγκατεστημένο σύστημα ειδοποίησης για την παροχή βοήθειας στο χώρο του φρεατίου, ενώ ο θανών εργαζόμενος δεν εποπτευόταν από έτερο εργαζόμενο κατά την εκτέλεση της επικίνδυνης εργασίας.

Δεν είχαν ληφθεί μέτρα συντήρησης και ελέγχου για την άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων στο χώρο του φρεατίου, ώστε να έχει αρθεί ο άμεσος και σοβαρός κίνδυνος κατά την εκτέλεση της εργασίας του θανόντος εργαζομένου.

Ο αέρας δεν ανανεωνόταν επαρκώς, ενώ ήταν ακατάλληλος για την εκτέλεση της επικίνδυνης εργασίας του θανόντος

ενυπάρχει κατά την εργασία και μπορεί να είναι επιβλαβής στην υγεία των εργαζομένων ή επικίνδυνος από άλλη άποψη, ανεξάρτητα από τη φυσική του κατάσταση.

β) «Οριακή τιμή έκθεσης» το ανώτερο επίπεδο έκθεσης των εργαζομένων σ' έναν παράγοντα, το οποίο καθορίζεται κατά τις διατάξεις αυτού του κεφαλαίου ως η ανώτερη τιμή συγκέντρωσης ή έντασής του στον τόπο εργασίας, πάνω από την οποία δεν επιτρέπεται να εκτίθενται οι εργαζόμενοι.

γ) «Οριακή τιμή βιολογικού δείκτη» η ανώτερη επιτρεπόμενη συγκέντρωση ενός παράγοντα, ο οποίος μετράται απευθείας σε σωματικούς ιστούς, σωματικά υγρά ή στον εκπνεόμενο αέρα ή έμμεσα από την ειδική δράση του στον οργανισμό.

Άρθρο 38

Μέτρα προστασίας των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες

1. Ο εργοδότης οφείλει να παίρνει μέτρα, ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκθεση των εργαζομένων σε παράγοντες, όσο είναι πρακτικά δυνατό. Σε κάθε περίπτωση το επίπεδο έκθεσης πρέπει να είναι κατώτερο από εκείνο που ορίζει η «οριακή τιμή έκθεσης».
2. Ο εργοδότης, για να συμμορφωθεί με τις διατάξεις της παραγράφου 1, υποχρεούται να παίρνει κατά σειρά τα πιο κάτω μέτρα:

β) να αντικαθιστά, όσο είναι πρακτικά δυνατό, παραγωγικές διαδικασίες, μεθόδους και μέσα που δημιουργούν στους χώρους εργασίας παράγοντες, οι οποίοι θεωρούνται επιβλαβείς για την υγεία ή επικίνδυνοι, με άλλες που δε δημιουργούν καθόλου τους παράγοντες αυτούς ή τους δημιουργούν σε επίπεδο χαμηλότερο από εκείνο που ορίζει η κατά περίπτωση «οριακή τιμή έκθεσης»,
γ) να περιορίζει, όσο είναι πρακτικά δυνατό, τον αριθμό των εργαζομένων που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε παράγοντες και το χρόνο έκθεσής τους

Δεν είχαν προσδιοριστεί και εκτιμηθεί οι χημικοί και βιολογικοί παράγοντες και οι επικίνδυνες συνέπειές τους στον θανόντα εργαζόμενο.

Ο εργοδότης δεν είχε λάβει μέτρα αποφυγής ή ελαχιστοποίησης της έκθεσης του θανόντος εργαζομένου στους επικίνδυνους χημικούς και βιολογικούς παράγοντες στο χώρο του φρεατίου.

και

δ) να παρέχει μέτρα και μέσα ατομικής προστασίας στους εργαζομένους, όταν δεν είναι πρακτικά δυνατό να αποφευχθεί η επιβλαβής έκθεση τους με τους τρόπους, που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή.

3. Ο εργοδότης εκτός από τις υποχρεώσεις της προηγούμενης παραγράφου πρέπει να λαμβάνει και τα εξής μέτρα:

α) να ελέγχει τη συγκέντρωση ή ένταση των παραγόντων στους χώρους εργασίας και τα επίπεδα έκθεσης των εργαζομένων σ' αυτούς, πριν αρχίσει η λειτουργία μηχανών ή εγκαταστάσεων και σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους, καθώς και να αξιολογεί τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα του ιατρικού ελέγχου των εργαζομένων, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 39 για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων,

γ) να προβλέπει και να λαμβάνει ειδικά επείγοντα μέτρα για τις περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών, που μπορεί να οδηγήσουν σε μεγάλες υπερβάσεις των «οριακών τιμών έκθεσης»,

δ) να εγκαθιστά σηματοδότηση προειδοποίησης και ασφαλείας των χώρων εργασίας και συστήματα συναγερμού και

ε) να τηρεί και να ενημερώνει, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και τις οδηγίες της αρμόδιας αρχής, καταλόγους των εργαζομένων που εκτίθενται στους παράγοντες και βιβλία καταχώρισης των αποτελεσμάτων των ελέγχων που γίνονται σύμφωνα με τις προηγούμενες περιπτώσεις.

...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ - ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο 42

Γενικές υποχρεώσεις εργοδοτών

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την υγεία και την ασφάλεια

Ο εργοδότης δεν παρείχε την κατάλληλη μάσκα κλειστού τύπου με παροχή αέρα στον θανόντα εργαζόμενο για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας στο φρεάτιο.

Δεν ελέγχονταν οι συγκεντρώσεις ή η ένταση των χημικών και βιολογικών παραγόντων στο χώρο του φρεατίου ούτε ήταν γνωστά τα επίπεδα έκθεσης του θανόντος εργαζομένου σε αυτούς. Ο εργοδότης, ενώ ήταν υποχρεωμένος κατά νόμο, δεν παρείχε στον θανόντα προληπτικές υπηρεσίες ιατρικού ελέγχου λόγω της μη απασχόλησης Ιατρού Εργασίας.

Δεν είχαν ληφθεί τα ενδεδειγμένα μέτρα ασφαλείας για την προστασία του θανόντος εργαζομένου.

Δεν υπήρχε σηματοδότηση προειδοποίησης και ασφαλείας και εγκατεστημένο σύστημα συναγερμού στο χώρο του φρεατίου.

των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια των τρίτων.

2. Αν ο εργοδότης προσφεύγει σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σε ΕΞ.Υ.Π.Π. για την ανάθεση των καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας ή/και ιατρού εργασίας, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις του στον τομέα αυτό.

3. Οι υποχρεώσεις του τεχνικού ασφάλειας, του ιατρού εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων δεν θίγουν την αρχή της ευθύνης του εργοδότη.

...

5. Στο πλαίσιο των ευθυνών του ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων.

6. Ο εργοδότης υποχρεούται:

α) να φροντίζει ώστε να προσαρμόζονται τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου ανάλογα με τις μεταβολές των περιστάσεων και να επιδιώκει τη βελτίωση των υφιστάμενων καταστάσεων,

...

γ) να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων,

δ) να γνωστοποιεί στους εργαζομένους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους,

ε) να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση,

στ) να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων,

...

η) να λαμβάνει συλλογικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων.

7. Ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 5, βάσει των ακόλουθων γενικών αρχών πρόληψης:

Ο εργοδότης, ο οποίος φέρει την αμέριστη και αποκλειστική ευθύνη για την τήρηση των κανόνων και μέτρων ασφάλειας και υγείας στο χώρο εργασίας, ανεξαρτήτως της απασχόλησης Τεχνικού Ασφαλείας (ή Ιατρού Εργασίας, που είχε υποχρέωση να απασχολεί), δεν μερίμνησε για την προστασία του θανόντος από κάθε πτυχή του εργασιακού κινδύνου.

- α) αποφυγή των κινδύνων,
- β) εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν,
- γ) προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας, καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία,
- δ) αντικατάσταση του επικινδύνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο,
- ε) προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία,
- στ) καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους,
- ζ) προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας,
- η) προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις και
- θ) παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους.

8. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του παρόντος κώδικα, ο εργοδότης οφείλει, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης:

- α) Να εκτιμά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων κατά την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, των χημικών και βιολογικών παραγόντων ή παρασκευασμάτων, κατά τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας, καθώς και τους κινδύνους τους συναφείς με την παραγωγική διαδικασία. Η εκτίμηση αυτή είναι γραπτή και συντάσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 43. Μετά την εκτίμηση αυτή, οι δραστηριότητες πρόληψης και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που χρησιμοποιούνται από τον εργοδότη πρέπει να εξασφαλίζουν τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας της ασφάλειας και

Δεν εφαρμόστηκε από τον εργοδότη καμία από τις γενικές αρχές πρόληψης του εργασιακού κινδύνου.

Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

της υγείας των εργαζομένων και να ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας.

....
δ) Να φροντίζει ώστε να έχουν πρόσβαση στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνο οι εργαζόμενοι που έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες.

Άρθρο 43

Ειδικές υποχρεώσεις εργοδοτών

1. Ο εργοδότης οφείλει:

α) Να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τους τεχνικό ασφάλειας, ιατρό εργασίας, ΕΣ.Υ.Π.Π. ή ΕΞ.Υ.Π.Π., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Στους ανωτέρω ο εργοδότης οφείλει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

....
3. Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, αποτελεί μια συστηματική εξέταση όλων των πλευρών κάθε διεξαγόμενης εργασίας από την επιχείρηση με σκοπό:

α) να εντοπισθούν οι πηγές του επαγγελματικού κινδύνου, δηλαδή τι θα μπορούσε να προκαλέσει κινδύνους για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων,
β) να διαπιστωθεί κατά πόσο και με τι μέτρα μπορούν οι πηγές κινδύνων να εξαιρεθούν ή οι κίνδυνοι αυτοί να αποφευχθούν, και αν αυτό δεν είναι δυνατόν,

γ) να καταγραφούν τα μέτρα πρόληψης που ήδη εφαρμόζονται και να προταθούν αυτά που πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν για τον έλεγχο των κινδύνων και την προστασία των εργαζομένων.

4. Η εκτίμηση πρέπει να περιλαμβάνει την αναγνώριση και καταγραφή των κινδύνων που υπάρχουν στην επιχείρηση, καθώς και αυτών που ενδέχεται να

Δεν είχαν δοθεί οδηγίες από τον εργοδότη για τον σοβαρό και ειδικό εργασιακό κίνδυνο στο χώρο του φρεατίου.

Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

εμφανισθούν, όπως κίνδυνος πτώσης, κίνδυνος από μηχανήματα και εξοπλισμό, κίνδυνος πυρκαγιάς, ηλεκτροπληξίας, έκρηξης, κίνδυνος από έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες (φυσικούς, χημικούς, βιολογικούς), κίνδυνος από την οργάνωση της εργασίας.

5. Για την πληρότητα και αποτελεσματικότητα της εκτίμησης του κινδύνου από τον τεχνικό ασφάλειας και τον ιατρό εργασίας γίνεται ποιοτικός και όπου απαιτείται και ποσοτικός προσδιορισμός των βλαπτικών παραγόντων, στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Τα αποτελέσματα του προσδιορισμού αυτού, καθώς και τα βιολογικά αποτελέσματα της έκθεσης μέσω περιοδικών προληπτικών ιατρικών εξετάσεων που θα γίνονται για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη.

6. Η εκτίμηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις βασικές αρχές πρόληψης του άρθρου 42 παρ. 7 και να εντοπίζει τη φύση του κινδύνου, το βαθμό σοβαρότητός του, τη διάρκεια έκθεσης των εργαζομένων σ' αυτόν και τη συχνότητα εμφάνισής του.

Επίσης κατά την εκτίμηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η καταγραφή και ανάλυση των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, που προβλέπεται στα άρθρα 14 και 17.

Άρθρο 45

Πρώτες βοήθειες, πυρασφάλεια, εκκένωση των χώρων από τους εργαζομένους, σοβαρός και άμεσος κίνδυνος

3. Ο εργοδότης επίσης οφείλει:

α) Να συντηρεί τους τόπους εργασίας, τα μηχανολογικά μέσα και τον εξοπλισμό και να μεριμνά για την κατά το δυνατό άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων, που έχουν σχέση με την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων. Αν από τις ελλείψεις αυτές προκαλείται άμεσος και σοβαρός κίνδυνος για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, πρέπει να

Η επιχείρηση δεν διαθέτει Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

Δεν είχαν ληφθεί μέτρα συντήρησης και ελέγχου για την άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων στο χώρο του φρεατίου, ώστε να έχει αρθεί ο άμεσος και σοβαρός κίνδυνος κατά την εκτέλεση της εργασίας του θανόντος εργαζομένου.

διακόπτεται αμέσως η εργασία στο σημείο που εμφανίζονται οι ελλείψεις, μέχρι την αποκατάστασή τους. β) Να ενημερώνει το συντομότερο δυνατό τους εργαζομένους που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε σοβαρό και άμεσο κίνδυνο, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν. ...	Ο εργοδότης δεν έλαβε μέτρα αντιμετώπισης του σοβαρού και άμεσου εργασιακού κινδύνου στο χώρο του φρεατίου.

Β) Π.Δ. 16/1996: «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ» (Φ.Ε.Κ. 10/Α/02.06.2010).

... ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ Άρθρο 3 Χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά Οι χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά μετά την 31η Δεκεμβρίου 1994 πρέπει να ικανοποιούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που περιέχονται στο παράρτημα Ι του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος. ... Άρθρο 7 Γενικές υποχρεώσεις Για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει παράλληλα ε τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν.1568/85 να φροντίζει: ... 2. Για την τεχνική συντήρηση των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, και ιδίως όσων αναφέρονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος, και για την αποκατάσταση, το συντομότερο δυνατόν, των ελαττωμάτων που διαπιστώνονται και που ενδέχεται να βλάψουν την υγεία και	Δεν είχαν ληφθεί μέτρα συντήρησης, καθαρισμού και ελέγχου για την άμεση αποκατάσταση των ελλείψεων στο χώρο του φρεατίου, ώστε να έχει αρθεί ο

την ασφάλεια των εργαζομένων.
3. Για τον τακτικό καθαρισμό των χώρων εργασίας και των εγκαταστάσεων και συστημάτων, και ιδίως όσων αναφέρονται στο παράρτημα Ι του άρθρου 10 (παράγραφος 6) και στο παράρτημα ΙΙ του άρθρου 10 (παράγραφος 6) του παρόντος διατάγματος, προκειμένου να εξασφαλίζονται ικανοποιητικές συνθήκες υγιεινής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10 Προσάρτηση Παραρτημάτων

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος διατάγματος το παράρτημα Ι που αναφέρεται στα άρθρα 3, 5, 6 και 7 και το παράρτημα ΙΙ που αναφέρεται στα άρθρα 4 και 7 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ Ή ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ Ή/ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 31-12-1994.

[άρθρα 3, 5, 6 και 7]

7. Απαγωγή παραγόντων

7.1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 26 του ν. 1568/85, οι σκόνες, καπνοί, ατμοί και τα αέρια που δημιουργούνται στους χώρους εργασίας πρέπει κατά περίπτωση να παρακρατούνται ή να απάγονται στο σημείο παραγωγής τους με τα κατάλληλα προς τούτο μέσα, συστήματα και εγκαταστάσεις, τα οποία πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας.

10.3. Δάπεδα

10.3.1. Τα δάπεδα των χώρων εργασίας

άμεσος και σοβαρός κίνδυνος κατά την εκτέλεση της εργασίας του θανόντος εργαζομένου.

Ο εργοδότης δεν είχε μεριμνήσει για την απομάκρυνση των επικίνδυνων αερίων παραγόντων, λόγω της σήψης των υποπροϊόντων σφαγής, από το χώρο εργασίας του θανόντος.

πρέπει να πληρούν τους παρακάτω γενικούς όρους:

γ. Να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος.

ζ. Να έχουν την δυνατότητα εύκολου καθαρισμού και συντήρησης.

10.3.2. Ανάλογα με τους επί μέρους κινδύνους που παρουσιάζονται από την παραγωγική διαδικασία, τις εγκαταστάσεις και την χρήση τους και την αποθήκευση υλικών, τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν και τους παρακάτω όρους:

α. Να διαθέτουν κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης (π.χ. κλίση, φρεάτια, κανάλια κλπ.), εφόσον πρέπει να πλένονται με άφθονο νερό ή υπάρχουν νερά λόγω της παραγωγικής διαδικασίας.

γ. Να είναι αδιαπότιστα όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής.

10.3.7. Τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να διατηρούνται καθαρά και ελεύθερα εμποδίων. Ζημιές, ανωμαλίες, παραμορφώσεις, ρυπάνσεις, ακάλυπτα ανοίγματα πρέπει να αποκαθίστανται χωρίς καθυστέρηση.

10.4. Τοίχοι

10.4.1. Η επιφάνεια των τοίχων και των διαχωριστικών στοιχείων των χώρων εργασίας πρέπει να μπορεί να καθαρίζεται και να συντηρείται με ευχέρεια και ασφάλεια

10.4.3. Οι τοίχοι πρέπει να είναι λείοι και αδιαπότιστοι μέχρι ύψους τουλάχιστον 1.50 μέτρα από το δάπεδο, όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής (π.χ. αποχωρητήρια, λουτρά) ή όπου λόγω της χρήσης τους πρέπει να πλένονται (π.χ. κατεργασία ζωικών υλών).

17. Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων - Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας

17.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια, ύψος και όγκο αέρα που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να

Ο εργοδότης δεν μερίμνησε για την απομάκρυνση των επικίνδυνων παχύρευστων αποβλήτων και το πλύσιμο του φρεατίου πριν από την είσοδο του θανόντος για την εκτέλεση εργασίας.

Δεν λειτουργούσε σύστημα ή μέσο απομάκρυνσης των επικίνδυνων ρυπαρών, παχύρευστων αποβλήτων από το φρεάτιο και οι απορροφητικές γυμνές επιφάνειές του από σκυρόδεμα δεν επέτρεπαν να καθαρίζεται και να συντηρείται αποτελεσματικά για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του θανόντος.

Οι πολύ περιορισμένες διαστάσεις του φρεατίου, η έλλειψη επαρκούς όγκου καθαρού αέρα και η μεγάλη συγκέντρωση επικίνδυνων παραγόντων δεν επέτρεπαν

εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία και την ευεξία τους. 17.2. Οι διαστάσεις των χώρων εργασίας πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εργασιών κανονικής λειτουργίας, ρύθμισης, λίπανσης, συντήρησης, επισκευής, εγκατάστασης, συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης των μηχανημάτων και των εγκαταστάσεων, καθώς και στις ανάγκες κυκλοφορίας ανθρώπων και μηχανικών μέσων, διακίνησης των υλικών και συντήρησης και καθαρισμού των ιδίων χώρων. ...	την ασφαλή εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας χωρίς τη λήψη από τον εργοδότη των αναγκαίων μέτρων πρόληψης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης του σοβαρού εργασιακού κινδύνου για τον θανόντα.

Γ) Π.Δ. 396/1994: «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ» (Φ.Ε.Κ. 220/Α/19.12.1994).

... ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ... Άρθρο 3 Γενικός κανόνας Οι εξοπλισμοί ατομικής προστασίας πρέπει να χρησιμοποιούνται εφόσον οι κίνδυνοι δεν είναι δυνατό να αποφευχθούν ή να περιορισθούν επαρκώς με τεχνικά μέτρα ή μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας. ... ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ Άρθρο 4 Γενικές διατάξεις 1. Οι εξοπλισμοί ατομικής προστασίας πρέπει να είναι σύμφωνοι προς τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις σχετικά με το σχεδιασμό και την κατασκευή τους.	Δεν είχαν ληφθεί από τον εργοδότη τεχνικά μέτρα ή μέσα συλλογικής προστασίας έναντι του σοβαρού εργασιακού κινδύνου. Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

από πλευράς ασφάλειας και υγείας. Σε κάθε περίπτωση οι εξοπλισμοί ατομικής προστασίας πρέπει:

- α) Να είναι κατάλληλοι για τους κινδύνους που πρέπει να προλαμβάνονται και να μη συνεπάγεται η χρήση τους νέους κινδύνους.
- β) Να ανταποκρίνονται στις συνθήκες που επικρατούν στο χώρο εργασίας.
- γ) να έχουν επιλεγεί με πρόνοια για τις εργονομικές ανάγκες και τις ανάγκες προστασίας της υγείας των εργαζομένων.
- δ) Να έχουν υποστεί τις απαραίτητες προσαρμογές ώστε να ταιριάζουν στο χρήστη.

2. Στην περίπτωση πολλαπλών κινδύνων, για τους οποίους απαιτείται να φορά ο εργαζόμενος ταυτόχρονα περισσότερους από έναν εξοπλισμούς προστασίας, οι εξοπλισμοί αυτοί πρέπει να είναι συμβατοί και να διατηρούν την αποτελεσματικότητά τους έναντι των αντιστοίχων κινδύνων.

3.3. Οι εξοπλισμοί ατομικής προστασίας πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για τις προβλεπόμενες χρήσεις και σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή.

5. Οι όροι κάτω από τους οποίους πρέπει να χρησιμοποιείται ένας εξοπλισμός ατομικής προστασίας, ιδίως όσον αφορά τη διάρκεια του χρόνου κατά τον οποίο ο εργαζόμενος πρέπει να φορά τον εξοπλισμό αυτό, θα καθορίζονται από τη σοβαρότητα του κινδύνου, τη συχνότητα της έκθεσης στον κίνδυνο, τα χαρακτηριστικά της θέσης εργασίας του κάθε εργαζόμενου, καθώς και από την απόδοση του εξοπλισμού ατομικής προστασίας.

6. Οι εξοπλισμοί ατομικής προστασίας χορηγούνται από τον εργοδότη δωρεάν στους εργαζόμενους και πρέπει να προορίζονται για προσωπική χρήση.

7. Ο εργοδότης μεριμνά και παρέχει τις κατάλληλες διευκολύνσεις και μέσα για την καλή λειτουργία των εξοπλισμών ατομικής προστασίας και την ικανοποιητική κατάστασή τους από την άποψη της αποτελεσματικής προστασίας των εργαζομένων, με τις αναγκαίες

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

συντηρήσεις, επισκευές και καθαρισμούς και με την άμεση αντικατάστασή τους στις περιπτώσεις που παρουσιάζουν προχωρημένη φθορά ή έχει λήξει ο επιτρεπόμενος χρόνος χρήσης τους.

8. Μέσα στην επιχείρηση ή/και στην εγκατάσταση, πρέπει, για κάθε εξοπλισμό ατομικής προστασίας, να παρέχονται και να είναι διαθέσιμες οι κατάλληλες πληροφορίες που απαιτούνται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2.

9. Ο εργοδότης ενημερώνει εκ των προτέρων τους εργαζόμενους σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας.

10. Ο εργοδότης εξασφαλίζει την εκπαίδευση καθώς επίσης και την οργάνωση, ενδεχομένως, ασκήσεων για τη χρησιμοποίηση των εξοπλισμών ατομικής προστασίας.

Άρθρο 5

Αξιολόγηση των εξοπλισμών ατομικής προστασίας

1. Πριν από την επιλογή ενός εξοπλισμού ατομικής προστασίας ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη του την έγγραφη γνώμη του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας και να αξιολογεί κατά πόσον ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας, τον οποίο προτίθεται να χρησιμοποιήσει, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 4 παράγραφ. 1 και 2. Η αξιολόγηση αυτή θα περιλαμβάνει: α) Την καταγραφή, ανάλυση και εκτίμηση των κινδύνων που δεν είναι δυνατό να αποφευχθούν με άλλα μέτρα ή μέσα. β) Τον καθορισμό των χαρακτηριστικών που απαιτούνται για να ανταποκρίνεται ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας στους κινδύνους που αναφέρονται στην περίπτωση (α), έχοντας υπόψη τις ενδεχόμενες πηγές κινδύνων που είναι δυνατό να δημιουργήσει ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας. γ) Την εκτίμηση των χαρακτηριστικών των υπό εξέταση διαθέσιμων εξοπλισμών ατομικής προστασίας, σε

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

Δεν είχε γίνει σωστή αξιολόγηση των εξοπλισμών ατομικής προστασίας από τον εργοδότη, καθώς δεν βρέθηκε το βιβλίο εγγράφων υποδείξεων και συμβουλών του Τεχνικού Ασφάλειας στο χώρο της επιχείρησης, δεν απασχολείτο Ιατρός Εργασίας και δεν υπήρχε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

σχέση με τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στην περίπτωση (β). Χρήσιμα στοιχεία για τη διευκόλυνση της παραπάνω αξιολόγησης περιέχονται στα καθοδηγητικού χαρακτήρα παραρτήματα Ι και ΙΙ του άρθρου 10, τα οποία περιλαμβάνουν ενδεικτικό διάγραμμα για την καταγραφή των κινδύνων και ενδεικτικό, μη εξαντλητικό, κατάλογο των διαφόρων ειδών εξοπλισμού ατομικής προστασίας αντίστοιχα.

...

3. Η αξιολόγηση που προβλέπεται στην παράγραφο 1, πρέπει να αναθεωρείται ανάλογα με τις μεταβολές που γίνονται στα στοιχεία τα οποία την αποτελούν.

...

Άρθρο 7 **Κανόνες χρησιμοποίησης**

1. Ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων εφαρμόζοντας υποχρεωτικά κατά σειρά τις πιο κάτω διαδικασίες :

α) Καταγραφή, ανάλυση και εκτίμηση των κινδύνων.

β) Αποτροπή της εμφάνισης των κινδύνων.

γ) Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το λιγότερο επικίνδυνο.

δ) Εγκλεισμό του κινδύνου ή περιορισμό της περιοχής του κατά τρόπο που εξασφαλίζει ότι σε κανονική λειτουργία δεν εκτίθενται σε κίνδυνο οι εργαζόμενοι.

ε) Περιορισμό του αριθμού των εργαζομένων που εκτίθενται στον κίνδυνο ή του χρόνου έκθεσής τους.

στ) Χορήγηση κατάλληλου και κατάλληλα συντηρημένου εξοπλισμού ατομικής προστασίας.

ζ) Επανελέγχο για εκ νέου καταγραφή κινδύνων και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που

Δεν εφαρμόστηκε από τον εργοδότη καμία από τις γενικές αρχές πρόληψης του εργασιακού κινδύνου.

έχουν ήδη ληφθεί.

2. Σε κάθε περίπτωση ο εργοδότης πρέπει να εξασφαλίζει:

α) Επαρκή συντήρηση των εγκαταστάσεων και των μηχανισμών προστασίας. β) Ότι οι εργαζόμενοι έχουν σαφή και πλήρη γνώση των κινδύνων που παραμένουν καθώς και των τρόπων αντιμετώπισής τους.

3. Η χρησιμοποίηση εξοπλισμού ατομικής προστασίας για την προφύλαξη από τον επαγγελματικό κίνδυνο επιτρέπεται, αλλά και απαιτείται, εφόσον είναι αποτελεσματική, στις πιο κάτω περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις:

α) όταν έχει εξαντληθεί κάθε άλλης μορφής μέτρο για να εξαλειφθούν ή μετριασθούν οι κίνδυνοι και δεν υπάρχει άλλος λογικά εφικτός τρόπος για να αποφευχθούν οι κίνδυνοι που παραμένουν,

β) σαν προσωρινό μέτρο σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου,

γ) σαν προσωρινό μέτρο μέχρις ότου ολοκληρωθεί η λήψη μόνιμων μέτρων, και μόνο υπό τις εξής προϋποθέσεις:

α) Ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας που διατίθεται, να είναι κατάλληλος για τους κινδύνους, την περίσταση και τον χρήστη. Να είναι ακόμη κατάλληλα συντηρημένος, καθαρός και εφόσον απαιτείται να απολυμαίνεται.

β) Οι εργαζόμενοι που θα τον χρησιμοποιήσουν, να έχουν εκπαιδευθεί στη σωστή του χρήση και να έχουν αποδείξει ότι την ξέρουν και την εφαρμόζουν σωστά.

...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10 Προσάρτηση παραρτημάτων

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος τα παραρτήματα Ι και ΙΙ που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 και στο άρθρο 9 παράγραφος 4 του παρόντος καθώς και το παράρτημα ΙΙΙ που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 4 του παρόντος και έχουν ως ακολούθως:

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΗ
ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ
ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
[άρθρο 5 παρ.1, άρθρο 9 παρ.4]

4. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΤΩΝ
ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΩΝ ΟΔΩΝ

- ...
- 4.2. Συσκευές που απομονώνουν από τον αέρα του περιβάλλοντος με τροφοδοσία σε αέρα.
- ...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΗ
ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΜΕΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ
ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΝΑ
ΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ
ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
[άρθρο 9 παρ. 4]

...

4. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΤΩΝ
ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΩΝ ΟΔΩΝ

- 4.1. Συσκευές προστασίας των αναπνευστικών οδών.
- ...
- 4.1.7. Εργασίες σε φρέατα, σήραγγες και άλλα υπόγεια στοιχεία του δικτύου υπονόμων.
- ...

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

Δ) Π.Δ. 77/1993: «Για την Προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ/τος 307/86 (135/A) σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ.» (Φ.Ε.Κ. 34/A/18.03.1993).

Άρθρο 2

Μέτρα προστασίας των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες

1. Για κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να συνεπάγεται κίνδυνο έκθεσης των εργαζομένων σε παράγοντες, ο εργοδότης οφείλει να προσδιορίζει τη φύση και το επίπεδο έκθεσης των εργαζομένων, ώστε να είναι δυνατόν να εκτιμήσει όλους τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλειά τους και να καθορίσει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

2. Ο εργοδότης οφείλει να παίρνει τα μέτρα του άρθρου 26 του Ν. 1568/85 «Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων» ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκθεση των εργαζομένων σε παράγοντες, όσο είναι πρακτικά δυνατόν. Σε κάθε περίπτωση το επίπεδο έκθεσης πρέπει να είναι κατώτερο από εκείνο που ορίζουν οι «οριακές τιμές έκθεσης».

3. Σε περίπτωση υπέρβασης μιας οριακής τιμής έκθεσης, ο εργοδότης καθορίζει, χωρίς καθυστέρηση, τα αίτια της υπέρβασης αυτής και εφαρμόζει, το ταχύτερο δυνατόν τα κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης και τον περιορισμό της έκθεσης των εργαζομένων στα επιτρεπόμενα επίπεδα. Στο ενδιάμεσο διάστημα χορηγεί στους εργαζόμενους, για προσωρινή χρήση, κατάλληλα ατομικά μέσα προστασίας.

Ο εργοδότης δεν είχε προσδιορίσει τη φύση και το επίπεδο έκθεσης των εργαζομένου σε παράγοντες για να εκτιμήσει όλους τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλειά του και να καθορίσει τα ληπτέα μέτρα.

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

Ε) Π.Δ. 338/2001: «Προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες» (Φ.Ε.Κ. 227/Α/09.10.2001).

...

ΤΜΗΜΑ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

...

Άρθρο 2
Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος, νοούνται ως:

α. Χημικός παράγοντας:

Κάθε χημικό στοιχείο ή ένωση, ελεύθερο ή σε πρόσμειξη, όπως υφίσταται σε φυσική κατάσταση ή όπως παράγεται, χρησιμοποιείται ή απελευθερώνεται, μεταξύ των άλλων υπό μορφή αποβλήτων, μέσω οιασδήποτε εργασιακής δραστηριότητας, είτε παράγεται σκοπίμως είτε όχι και είτε διατίθεται στο εμπόριο είτε όχι.

β. Επιβλαβής χημικός παράγοντας:

i) κάθε χημικός παράγοντας που πληροί τα κριτήρια κατάταξης ως επικίνδυνης ουσίας σύμφωνα με τα κριτήρια του παραρτήματος VI της ΚΥΑ 378/94 (705/Β) "Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 67/548/ΕΟΚ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει", είτε η ουσία αυτή έχει καταταγεί δυνάμει της εν λόγω ΚΥΑ είτε όχι, εκτός από τις ουσίες οι οποίες πληρούν μόνο τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνων για το περιβάλλον,

ii) κάθε χημικός παράγοντας ο οποίος πληροί τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνου παρασκευάσματος κατά την έννοια της ΚΥΑ 1197/89 (567/Β) "Ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων παρασκευασμάτων", είτε το παρασκεύασμα αυτό έχει καταταγεί δυνάμει της εν λόγω ΚΥΑ είτε όχι, εκτός από τα παρασκευάσματα τα οποία πληρούν μόνον τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνων για το περιβάλλον,

iii) κάθε χημικός παράγοντας που δεν πληροί μεν τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνου, σύμφωνα με τα σημεία i) και ii), ενδέχεται όμως να συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων λόγω των φυσικοχημικών, χημικών ή τοξικολογικών ιδιοτήτων του και του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιείται ή υπάρχει στο χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένου κάθε χημικού παράγοντα για τον οποίο έχει καθοριστεί οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης.

γ. Δραστηριότητα όπου υπεισέρχονται χημικοί παράγοντες:

Κάθε εργασία στην οποία χρησιμοποιούνται ή πρόκειται να χρησιμοποιηθούν χημικοί παράγοντες σε οποιαδήποτε διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής, του χειρισμού, της αποθήκευσης, της μεταφοράς ή της εξάλειψης και της επεξεργασίας, ή που προκύπτουν από τέτοια εργασία

δ. Οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης ή Οριακή τιμή έκθεσης σε χημικό παράγοντα:

Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση 8ωρη χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε 8ωρης ημερήσιας και 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας του.

ε. Ανώτατη οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης ή Ανώτατη οριακή τιμή έκθεσης σε χημικό παράγοντα:

Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε δεκαπεντάλεπτης περιόδου μέσα στο χρόνο εργασίας του, έστω και αν τηρείται η οριακή τιμή έκθεσης.

στ. Βιολογική οριακή τιμή:

Το όριο της συγκέντρωσης, εντός του συγκεκριμένου βιολογικού μέσου, του εκάστοτε χημικού παράγοντα, του μεταβολίτη του, ή ενός δείκτη επίδρασης

ζ. Επίβλεψη της υγείας:

Η εξέταση ενός εργαζομένου προκειμένου να καθοριστεί η κατάσταση της υγείας του σε συσχετισμό προς την έκθεσή του σε συγκεκριμένους χημικούς παράγοντες κατά την εργασία

η. Εγγενής κίνδυνος ή Πηγή κινδύνου:

Η εγγενής ιδιότητα ενός χημικού παράγοντα που μπορεί να προκαλέσει βλάβη

θ. Κίνδυνος:

Η πιθανότητα να προκληθεί βλάβη υπό τις προϋποθέσεις χρησιμοποίησης ή/και έκθεσης και η πιθανή έκταση της βλάβης.

...

ΤΜΗΜΑ II ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

Άρθρο 4

Καθορισμός και εκτίμηση κινδύνου των επιβλαβών χημικών παραγόντων

1. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, που ορίζονται στο άρθρο 7 παράγραφος 8 και στο άρθρο 8 του π.δ. 17/96 "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ"(ΦΕΚ 11/Α/18-1-96), ο εργοδότης οφείλει, καταρχήν, να αξιολογήσει αν στο χώρο εργασίας υφίστανται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες. Εάν αυτό συμβαίνει, τότε εκτιμά κάθε κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ο οποίος οφείλεται στην παρουσία των εν λόγω χημικών παραγόντων, λαμβάνοντας υπόψη τα εξής:

- τις εγγενώς επιβλαβείς ιδιότητές τους,
- τις πληροφορίες περί ασφάλειας και υγείας που παρέχονται από τον προμηθευτή (π.χ. στο δελτίο δεδομένων ασφάλειας σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 378/94 ή της ΚΥΑ 1197/89),
- το επίπεδο, τον τύπο και τη διάρκεια της έκθεσης,
- τις περιστάσεις της εργασίας όπου υπεισέρχονται τέτοιοι παράγοντες, περιλαμβανομένης της ποσότητάς τους,
- τις οριακές τιμές έκθεσης ή βιολογικές

Η επιχείρηση δεν διαθέτε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

οριακές τιμές σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία,

- τα αποτελέσματα των ληφθέντων ή ληπτέων προληπτικών μέτρων,
- εφόσον υπάρχουν, τα πορίσματα της τυχόν επίβλεψης της υγείας που έχει ήδη πραγματοποιηθεί. Ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει συμπληρωματικές πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτίμηση του κινδύνου, είτε από τον προμηθευτή είτε από άλλες εύκολα διαθέσιμες πηγές. Εάν χρειάζεται, οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν την ειδική αξιολόγηση του κινδύνου για τους χρήστες με βάση την ισχύουσα νομοθεσία περί χημικών παραγόντων (ΚΥΑ 378/94, ΚΥΑ 1197/89 κλπ).

2. Ο εργοδότης πρέπει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων από χημικούς παράγοντες, σύμφωνα με το άρθρο 8 του π.δ. 17/96, και προσδιορίζει τα μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 του παρόντος διατάγματος. Η εκτίμηση κινδύνου πρέπει να τεκμηριώνεται με τη δέουσα μορφή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και πρακτική, και μπορεί να περιλαμβάνει απόδειξη από τον εργοδότη ότι η φύση και η έκταση των κινδύνων που σχετίζονται με τους χημικούς παράγοντες καθιστά περιττή περαιτέρω λεπτομερή εκτίμηση των κινδύνων. Η εκτίμηση κινδύνου πρέπει να ενημερώνεται, ιδίως εάν έχουν σημειωθεί σημαντικές αλλαγές οι οποίες την καθιστούν ξεπερασμένη ή όταν τα αποτελέσματα της επίβλεψης της υγείας το καθιστούν αναγκαίο.

3. Στην εκτίμηση κινδύνου πρέπει να περιλαμβάνονται ορισμένες δραστηριότητες μέσα στην επιχείρηση ή την εγκατάσταση, όπως η συντήρηση, σχετικά με τις οποίες μπορεί να προβλεφθεί ότι υπάρχει ενδεχόμενο σημαντικής έκθεσης ή οι οποίες ενδέχεται να έχουν επιβλαβή αποτελέσματα για την ασφάλεια και την υγεία για άλλους λόγους, ακόμη και μετά τη λήψη όλων των τεχνικών μέτρων.

4. Στην περίπτωση δραστηριοτήτων που συνεπάγονται την έκθεση σε πολλούς επιβλαβείς χημικούς παράγοντες, ο

Η επιχείρηση δεν διαθέτει Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

κίνδυνος εκτιμάται βάσει του κινδύνου που παρουσιάζει ο συνδυασμός όλων αυτών των χημικών παραγόντων.

5. Στην περίπτωση νέας δραστηριότητας όπου υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες, η εργασία αρχίζει μόνον όταν έχει γίνει η εκτίμηση του κινδύνου που ενέχει η δραστηριότητα αυτή και έχουν εφαρμοστεί όλα τα προβλεπόμενα προληπτικά μέτρα.

Άρθρο 5

Γενικές αρχές για την πρόληψη των κινδύνων που συνδέονται με επιβλαβείς χημικούς παράγοντες και εφαρμογή των άρθρων 6, 7 και 10 του διατάγματος όσον αφορά την εκτίμηση των κινδύνων

1. Κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσής του να διασφαλίζει την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την άσκηση οιασδήποτε δραστηριότητας στην οποία υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία προληπτικά μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφοι 5, 6 και 7 του π.δ. 17/96, καθώς και τα μέτρα που προβλέπονται στο παρόν διάταγμα.

2. Οι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία όπου υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες πρέπει να εξαλείφονται ή να περιορίζονται στο ελάχιστο με:

- το σχεδιασμό και την οργάνωση εργασίας στο χώρο εργασίας,
- την πρόβλεψη κατάλληλου εξοπλισμού για την εργασία με χημικούς παράγοντες και διαδικασιών συντήρησης που διασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία,
- τη μείωση στο ελάχιστο του αριθμού των εργαζομένων που υφίστανται ή είναι πιθανόν να υποστούν έκθεση,
- τον περιορισμό στο ελάχιστο της διάρκειας και της έντασης της έκθεσης,
- κατάλληλα μέτρα υγιεινής,
- περιορισμό της ποσότητας χημικών παραγόντων που υπάρχουν στο χώρο

Η επιχείρηση δεν διαθέτε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

εργασίας στο ελάχιστο που απαιτείται για το συγκεκριμένο τύπο εργασίας, - κατάλληλες διαδικασίες εργασίας που περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για τον ασφαλή χειρισμό, αποθήκευση και μεταφορά, εντός του χώρου εργασίας, επιβλαβών χημικών παραγόντων και αποβλήτων που περιέχουν τέτοιους χημικούς παράγοντες.

3. Όταν τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 καταδεικνύουν ότι υπάρχει κίνδυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, εφαρμόζονται τα ειδικά μέτρα προστασίας, πρόληψης και παρακολούθησης που προβλέπονται στα άρθρα 6, 7 και 10.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 6, 7 και 10 δεν εφαρμόζονται εάν τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 αποδεικνύουν ότι οι ποσότητες επιβλαβούς χημικού παράγοντα που υπάρχουν στο χώρο εργασίας παρουσιάζουν μικρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και ότι τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου είναι επαρκή για τη μείωση του κινδύνου αυτού.

Άρθρο 6

Ειδικά προστατευτικά και προληπτικά μέτρα

1. Ο εργοδότης διασφαλίζει ότι ο κίνδυνος από επιβλαβή χημικό παράγοντα για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων κατά την εργασία εξαλείφεται ή μειώνεται στο ελάχιστο.
2. Για την εφαρμογή της παραγράφου 1 προτιμάται η αντικατάσταση, δηλαδή ο εργοδότης αποφεύγει τη χρησιμοποίηση ενός επιβλαβούς χημικού παράγοντα, αντικαθιστώντας τον με χημικό παράγοντα ή διεργασία που, υπό τις συνθήκες χρήσης, δεν είναι επιβλαβής ή, κατά περίπτωση, είναι λιγότερο επιβλαβής για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων. Όταν η φύση

Η επιχείρηση δεν διαθέτει Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

Δεν εφαρμόστηκε από τον εργοδότη καμία από τις αρχές πρόληψης του εργασιακού κινδύνου.

της δραστηριότητας δεν επιτρέπει την εξάλειψη του κινδύνου μέσω αντικατάστασης, λαμβανομένων υπόψη των δραστηριοτήτων και της εκτίμησης του δυνητικού κινδύνου που προβλέπεται στο άρθρο 4, ο εργοδότης διασφαλίζει ότι ο κίνδυνος περιορίζεται στο ελάχιστο, μέσω της εφαρμογής προστατευτικών και προληπτικών μέτρων, τα οποία συνάδουν με την εκτίμηση του κινδύνου που γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 4. Στα εν λόγω μέτρα συγκαταλέγονται, κατά σειρά προτεραιότητας, τα εξής:

α. Ο σχεδιασμός των κατάλληλων εργασιακών διαδικασιών και μηχανικών ελέγχων και η χρησιμοποίηση κατάλληλου εξοπλισμού και υλικών, ούτως ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκλυση επιβλαβών χημικών παραγόντων οι οποίοι ενδέχεται

να παρουσιάζουν κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στο χώρο εργασίας

β. Η εφαρμογή μέτρων συλλογικής προστασίας στην πηγή του κινδύνου, όπως επαρκούς αερισμού και κατάλληλων οργανωτικών μέτρων

γ. Όταν η έκθεση δεν είναι δυνατόν να αποφευχθεί με άλλα μέσα, η εφαρμογή μέτρων ατομικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένου προσωπικού προστατευτικού εξοπλισμού.

3. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου συνοδεύονται από επίβλεψη της υγείας σύμφωνα με το άρθρο 10 εφόσον είναι σκόπιμο λόγω της φύσης του κινδύνου.

4. Ο εργοδότης πραγματοποιεί τακτικά, και όποτε επέρχεται οιαδήποτε μεταβολή στις συνθήκες που ενδέχεται να επηρεάσει την έκθεση των εργαζομένων σε χημικούς παράγοντες, τις αναγκαίες μετρήσεις των χημικών παραγόντων που ενδέχεται να παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων στο χώρο εργασίας, ιδίως σε σχέση με τις οριακές τιμές έκθεσης, εκτός εάν ο εργοδότης αποδεικνύει σαφώς με άλλα μέσα, σύμφωνα με την παράγραφο 2, ότι έχει επιτευχθεί κατάλληλη πρόληψη και προστασία. Όταν διενεργείται τακτικός έλεγχος του περιβάλλοντος τηρούνται τα

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

βιβλία και οι κατάλογοι που προβλέπονται από το άρθρο 26 του ν. 1568/85, όπου καταχωρούνται με ακρίβεια όλα τα στοιχεία των ελέγχων. Για την τήρηση των στοιχείων αυτών μπορεί να εφαρμοσθεί το σύστημα τήρησης αρχείου το οποίο ακολουθεί η επιχείρηση, αρκεί το σύστημα αυτό να εξασφαλίζει τη συστηματική και οργανωμένη καταχώρηση αλλά και την εύκολη και γρήγορη ανεύρεση και αξιολόγησή τους. Η καταχώρηση των στοιχείων των ελέγχων του περιβάλλοντος θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

- α) Την ημερομηνία, τον αριθμό, τη θέση (ή τον χώρο), τη διάρκεια κάθε δειγματοληψίας, τον τύπο της (“ατομική” ή “στατική”) και το αν διενεργείται, σε επίπεδο ομάδας, καθώς και τα ονοματεπώνυμα των αντίστοιχων εργαζομένων και το είδος της εργασίας.
- β) Τον τύπο του οργάνου της δειγματοληψίας, το φορέα της ανάλυσης των δειγμάτων και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τη μέτρηση.
- γ) Το αποτέλεσμα της μέτρησης και το εκτιμώμενο επίπεδο έκθεσης στη διάρκεια 8ωρης ημερήσιας εργασίας.
- δ) Στοιχεία και παρατηρήσεις σχετικά με τα τεχνικά ή άλλα μέτρα και μέσα πρόληψης καθώς και με άλλους παράγοντες που χαρακτηρίζαν τις συνθήκες εργασίας και έκθεσης των εργαζομένων στο χημικό παράγοντα κατά τη διάρκεια της δειγματοληψίας και ήταν δυνατόν να επηρεάσουν το αποτέλεσμά της.

5. Κατά τη διεκπεραίωση των υποχρεώσεων που θεσπίζονται στο άρθρο 4 ή απορρέουν από αυτό, ο εργοδότης λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των διαδικασιών που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου. Οπωσδήποτε, όποτε σημειώνεται υπέρβαση μιας οριακής τιμής έκθεσης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ο εργοδότης λαμβάνει αμέσως μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη το χαρακτήρα του ορίου αυτού, για να διορθώσει την κατάσταση, λαμβάνοντας προληπτικά και προστατευτικά μέτρα.

6. Επί τη βάση της συνολικής εκτίμησης

Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

και των γενικών αρχών πρόληψης των κινδύνων που προβλέπονται στα άρθρα 4 και 5, ο εργοδότης λαμβάνει τεχνικά ή/και οργανωτικά μέτρα, ανάλογα με το χαρακτήρα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της αποθήκευσης, του χειρισμού και του διαχωρισμού των μη συμβατών, μεταξύ τους, χημικών παραγόντων, για την προστασία των εργαζομένων από τις πηγές κινδύνου που προέρχονται από τις φυσικοχημικές ιδιότητες των χημικών παραγόντων.

Άρθρο 7

Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση ατυχημάτων, συμβάντων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης

2. Σε περίπτωση κατάστασης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, ο εργοδότης λαμβάνει αμέσως μέτρα για να μετριάσει τις επιπτώσεις και για να ενημερώσει σχετικά τους ενδιαφερόμενους εργαζόμενους. Για την αποκατάσταση της ομαλότητας:

- ο εργοδότης εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης το συντομότερο δυνατό,
- μόνο οι εργαζόμενοι που είναι απαραίτητοι για τη διενέργεια των επισκευών και άλλων αναγκαίων εργασιών επιτρέπεται να εργάζονται στην προσβεβλημένη ζώνη.

3. Οι εργαζόμενοι οι οποίοι επιτρέπεται να εργάζονται στην προσβεβλημένη ζώνη εφοδιάζονται με κατάλληλο προστατευτικό ιματισμό, εξοπλισμό ατομικής προστασίας, ειδικό εξοπλισμό και εγκαταστάσεις ασφαλείας που πρέπει να χρησιμοποιούν ενόσω διαρκεί η κατάσταση αυτή. Η κατάσταση αυτή δεν πρέπει να είναι μόνιμη. Τα μη προστατευόμενα πρόσωπα δεν επιτρέπεται να παραμένουν στην προσβεβλημένη ζώνη.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 9 του π.δ. 17/96, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει τα συστήματα προειδοποίησης και άλλα συστήματα επικοινωνίας που απαιτούνται για την επισήμανση αυξημένου κινδύνου για την ασφάλεια και την υγεία, προκειμένου να καταστεί

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

Ο εργοδότης δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα εξασφάλισης των απαραίτητων συστημάτων προειδοποίησης και επικοινωνίας για την επισήμανση του αυξημένου κινδύνου για την ασφάλεια και την υγεία του θανόντος, για την

δυνατή η δέουσα αντίδραση και να αναληφθούν ενέργειες αντιμετώπισης, παροχής βοήθειας, διαφυγής και διάσωσης, αμέσως μόλις παραστεί ανάγκη.

αποτελεσματική αντίδραση με τις κατάλληλες ενέργειες αντιμετώπισης, παροχής βοήθειας, διαφυγής και διάσωσης.

ΣΤ) Π.Δ. 186/1995: «Προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες του Συμβουλίου 90/679/ΕΟΚ και 93/88/ΕΟΚ» (Φ.Ε.Κ. 97/Α/30.05.1995) [σημειώνεται ότι το παρόν διάταγμα τροποποιείται και συμπληρώνεται με το Π.Δ. 174/1997 (Φ.Ε.Κ. 150/Α/15.07.1997), καθώς και με το Π.Δ. 15/1999 (Φ.Ε.Κ. 9/Α/02.02.1999)].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 3 Εντοπισμός και εκτίμηση των κινδύνων

1. Για κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να συνεπάγεται κίνδυνο έκθεσης σε βιολογικούς παράγοντες, ο εργοδότης οφείλει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
2. Στην εκτίμηση αυτή προσδιορίζεται η φύση, ο βαθμός και η διάρκεια της έκθεσης των εργαζομένων, ώστε να είναι δυνατό να αξιολογούνται όλοι οι κίνδυνοι για την ασφάλεια ή την υγεία των εργαζομένων και να καθορίζονται τα ληπτέα μέτρα.
3. Για τις δραστηριότητες που συνεπάγονται έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες διαφόρων ομάδων, ο κίνδυνος εκτιμάται με βάση τον κίνδυνο που παρουσιάζουν όλοι οι επικίνδυνοι βιολογικοί παράγοντες που είναι παρόντες.
4. Η εκτίμηση πρέπει να επαναλαμβάνεται τακτικά και, οπωσδήποτε, όταν μεταβάλλονται καθ' οιονδήποτε τρόπο οι συνθήκες που επηρεάζουν την έκθεση των εργαζομένων στους βιολογικούς

Η επιχείρηση δεν διαθέτει Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

παράγοντες.

5. Ο εργοδότης οφείλει να παρέχει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η εκτίμηση της παραγράφου 1.

6. Η εκτίμηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, πραγματοποιείται βάσει όλων των διαθέσιμων στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- α) Της κατάταξης των βιολογικών παραγόντων οι οποίοι συνιστούν ή ενδέχεται να συνιστούν κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, όπως αναφέρεται παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 17.
- β) Των συστάσεων της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας οι οποίες αναφέρουν ότι ο βιολογικός παράγοντας πρέπει να ελέγχεται για να προστατεύεται η υγεία των εργαζομένων, στην περίπτωση που οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν στον βιολογικό αυτόν παράγοντα λόγω της εργασίας τους.
- γ) Των πληροφοριών για τις ασθένειες οι οποίες ενδέχεται να προσβάλλουν τους εργαζόμενους λόγω της εργασίας τους.
- δ) Των αλλεργικών ή τοξικών συνεπειών που είναι δυνατόν να έχει η εργασία τους.
- ε) Της γνώσης μιας ασθένειας που έχει διαγνωσθεί σε έναν εργαζόμενο και η οποία συνδέεται άμεσα με την εργασία του.

Άρθρο 4

Εφαρμογή των διαφόρων άρθρων σύμφωνα με την εκτίμηση των κινδύνων

1. Τα άρθρα 5 έως 17 δεν εφαρμόζονται, εάν από τα αποτελέσματα της εκτίμησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 αποδεικνύεται ότι η έκθεση ή η ενδεχόμενη έκθεση αφορά βιολογικό παράγοντα της ομάδας 1 με κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων που δεν μπορεί να προσδιοριστεί. Θα πρέπει, ωστόσο, να τηρούνται οι προβλέψεις της παραγράφου 1 του παραρτήματος VI του άρθρου 17.

2. Εάν από τα αποτελέσματα της εκτίμησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 αποδεικνύεται ότι η δραστηριότητα δεν

Η επιχείρηση δεν διαθέτε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

συνεπάγεται ηθελημένη πρόθεση χειρισμού ή χρήσης κάποιου βιολογικού παράγοντα, αλλά ότι μπορεί να οδηγήσει σε έκθεση των εργαζομένων σε κάποιο βιολογικό παράγοντα, όπως κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, των οποίων ενδεικτικός κατάλογος περιέχεται στο παράρτημα Ι του άρθρου 17, εφαρμόζονται τα άρθρα 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13 και 14, εκτός εάν βάσει των αποτελεσμάτων της αναφερόμενης στο άρθρο 3 εκτίμησης, η εφαρμογή τους δεν κρίνεται αναγκαία.

...

Άρθρο 6 **Περιορισμός των κινδύνων**

1. Η έκθεση των εργαζομένων πρέπει να προλαμβάνεται όταν, από τα αποτελέσματα της εκτίμησης που αναφέρεται στο άρθρο 3, προκύπτει ότι υπάρχει κίνδυνος για την υγεία ή την ασφάλειά τους.
2. Εάν αυτό δεν είναι τεχνικώς εφικτό, λόγω της δραστηριότητας και της εκτίμησης του κινδύνου που αναφέρεται στο άρθρο 3, ο κίνδυνος έκθεσης πρέπει να μειώνεται σε τόσο χαμηλό επίπεδο ώστε να προστατεύεται επαρκώς η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων, ιδίως με τη λήψη των ακόλουθων μέτρων τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 3:
 - α) Περιορισμό στο ελάχιστο δυνατόν, του αριθμού των εργαζομένων που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν.
 - β) Σχεδιασμό των μεθόδων εργασίας και των τεχνικών μέτρων ελέγχου έτσι ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η απελευθέρωση βιολογικών παραγόντων στο χώρο εργασίας.
 - γ) Μέτρα συλλογικής προστασίας ή/και, όταν δεν είναι δυνατόν να αποφευχθεί η έκθεση με άλλον τρόπο, μέτρα ατομικής προστασίας.
 - δ) Μέτρα υγιεινής συμβατά με την πρόληψη ή τον περιορισμό της λόγω λάθους μεταφοράς ή απελευθέρωσης κάποιου βιολογικού παράγοντα από το χώρο εργασίας.
 - ε) Χρήση του σήματος βιολογικού

Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

Δεν εφαρμόστηκε μέθοδος και δεν λήφθηκαν μέτρα απομάκρυνσης των επικίνδυνων υγρών αποβλήτων και το πλύσιμο του φρεατίου πριν την έναρξη της συγκεκριμένης εργασίας, για την αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των βιολογικών παραγόντων.

κινδύνου που περιγράφεται στο παράρτημα II του άρθρου 17 και άλλων σχετικών προειδοποιητικών σημάτων.

στ) Εκπόνηση σχεδίων για την αντιμετώπιση ατυχημάτων στα οποία ενέχονται βιολογικοί παράγοντες.

ζ) Έλεγχος, όπου απαιτείται και είναι τεχνικώς εφικτό, της παρουσίας βιολογικών παραγόντων εκτός του χώρου του πρωτογενούς φυσικού περιορισμού.

η) Μέσα για την ασφαλή συλλογή, αποθήκευση και αποκομιδή των αποβλήτων από τους εργαζόμενους, ύστερα από τυχόν απαιτούμενη κατάλληλη επεξεργασία. Στα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνεται η χρήση ασφαλών και αναγνωρίσιμων δοχείων.

θ) Μέτρα για τον ασφαλή χειρισμό και μεταφορά των βιολογικών παραγόντων στο χώρο εργασίας.

Άρθρο 7

Ενημέρωση της αρμόδιας αρχής

1. Όταν από τα αποτελέσματα της εκτίμησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 προκύπτει ότι υπάρχει κίνδυνος για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων, ο εργοδότης οφείλει να θέτει στη διάθεση της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με:

α) Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

β) Τις δραστηριότητες κατά τις οποίες οι εργαζόμενοι έχουν εκτεθεί ή ενδέχεται να έχουν εκτεθεί σε βιολογικούς παράγοντες.

γ) Τον αριθμό των εργαζομένων που έχουν εκτεθεί.

δ) Το ονοματεπώνυμο και τα τυπικά προσόντα του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας της επιχείρησης.

ε) Τα προστατευτικά και προληπτικά μέτρα που λαμβάνονται, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών και μεθόδων εργασίας.

στ) Ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης για την προστασία των εργαζομένων από έκθεση σε βιολογικό παράγοντα της ομάδας 3 ή της ομάδας 4, η οποία θα μπορούσε να προκληθεί από βλάβη του φυσικού περιορισμού.

Δεν υπήρχε σήμα βιολογικού κινδύνου στο χώρο του εργατικού ατυχήματος.

Δεν είχαν απομακρυνθεί με οποιοδήποτε μέσο τα επικίνδυνα υγρά απόβλητα από το φρεάτιο πριν από την έναρξη της εργασίας του θανόντος.

Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

Άρθρο 8

Υγιεινή και ατομική προστασία

1. Κατά την άσκηση δραστηριοτήτων οι οποίες συνεπάγονται κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων λόγω της εργασίας με βιολογικούς παράγοντες, οι εργοδότες είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι:

β) Χορηγείται στους εργαζόμενους κατάλληλος προστατευτικός ιματισμός ή άλλος κατάλληλος ειδικός ιματισμός.

Άρθρο 9

Εκπαίδευση των εργαζομένων

1. Στα πλαίσια της εκπαίδευσης των εργαζομένων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους στην επιχείρηση ή την εγκατάσταση να λαμβάνουν κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση, βάσει όλων των διαθέσιμων πληροφοριών, ιδίως με τη μορφή ενημέρωσης και οδηγιών, σχετικά με:

α) Τους ενδεχόμενους κινδύνους για την υγεία.

β) Τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται για την πρόληψη της έκθεσης.

γ) Τις απαιτήσεις υγιεινής.

δ) Τη χρήση του προστατευτικού εξοπλισμού και ιματισμού.

ε) Τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν οι εργαζόμενοι σε περίπτωση ατυχήματος και για την πρόληψη ατυχημάτων.

2. Η εκπαίδευση που αναφέρεται στη παράγραφο 1 πρέπει:

α) Να παρέχεται κατά την έναρξη της εργασίας που συνεπάγεται επαφή με βιολογικούς παράγοντες.

β) Να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και στην εμφάνιση νέων κινδύνων.

γ) Να επαναλαμβάνεται περιοδικά, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο.

Ο εργοδότης δεν χορήγησε στον θανόντα τα απολύτως αναγκαία μέσα ατομικής προστασίας για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας του.

Δεν γινόταν η προβλεπόμενη εκπαίδευση και ενημέρωση των εργαζομένων από τον εργοδότη για την αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου.

Άρθρο 10 **Ενημέρωση των εργαζομένων**

1. Στα πλαίσια της ενημέρωσης των εργαζομένων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, οι εργοδότες οφείλουν να παρέχουν γραπτές οδηγίες στο χώρο εργασίας και, εφόσον απαιτείται, να αναρτούν αφίσες στις οποίες ορίζεται τουλάχιστον η διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται στην περίπτωση:

α) Σοβαρού ατυχήματος ή περιστατικού που σχετίζεται με τον χειρισμό βιολογικού παράγοντα.

....

Άρθρο 14 **Επίβλεψη της υγείας - Ιατρική παρακολούθηση**

1. Εάν τα αποτελέσματα της εκτίμησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 καταδεικνύουν κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση:

α) Να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες γιατρού εργασίας, όπως αυτός ορίζεται στο ν. 1568/85, ανεξάρτητα από τον αριθμό εργαζομένων στην επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.

β) Να εξασφαλίζει σύμφωνα με τις υποδείξεις του γιατρού εργασίας, ότι κάθε εργαζόμενος, πριν από την έκθεση και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα, υπόκειται σε ιατρική εξέταση για την εκτίμηση της κατάστασης της υγείας του.

γ) Να λαμβάνει άμεσα μέτρα ατομικής υγιεινής των εργαζομένων και μέτρα υγιεινής της εργασίας.

2. Με την εκτίμηση που αναφέρεται στο άρθρο 3 πρέπει να εντοπίζονται οι εργαζόμενοι για τους οποίους ενδέχεται να απαιτούνται ειδικά προστατευτικά μέτρα.

...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 17 **Προσάρτηση των παραρτημάτων**

Δεν γινόταν η προβλεπόμενη εκπαίδευση και ενημέρωση των εργαζομένων από τον εργοδότη για την αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου.

Η επιχείρηση δεν διέθετε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

Η επιχείρηση δεν απασχολούσε Ιατρό Εργασίας.

Προσαρτώνται και αποτελούν
αναπόσπαστο μέρος του παρόντος τα
παρακάτω παραρτήματα:

1. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι που αναφέρεται στο
άρθρο 4 παράγραφος 2.
2. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ που αναφέρεται στο
άρθρο 5 παράγραφος 2 εδάφιο ε.

...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
[Άρθρο 4, παράγραφος 2]

...

3. Δραστηριότητες κατά τις οποίες
υπάρχει επαφή με ζώα ή/και προϊόντα
ζωικής προέλευσης.

...

6. Εργασίες σε εγκαταστάσεις διάθεσης
απορριμμάτων.

...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
ΣΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
[Άρθρο. 6 παρ.2 εδάφ. ε]

Δεν υπήρχε σήμα βιολογικού κινδύνου
στο χώρο του εργατικού ατυχήματος.

Ζ) Π.Δ. 105/1995: «Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ» (Φ.Ε.Κ. 67/Α/10. 04.1995).

...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 3
Γενικοί κανόνες

1. Ο εργοδότης πρέπει να προβλέπει και να εξασφαλίζει την ύπαρξη σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, όταν οι υπαρκτοί ή πιθανοί κίνδυνοι δεν μπορούν να αποφευχθούν ή να μειωθούν επαρκώς με τα τεχνικά μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας.
2. Η σηματοδότηση ασφάλειας των χώρων εργασίας, σε καμιά περίπτωση δεν υποκαθιστά ή περιορίζει την λήψη των αναγκαίων εκάστοτε μέτρων προστασίας των εργαζομένων.
3. Για τη επιλογή της κατάλληλης σήμανσης, ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει υπόψη την γραπτή εκτίμηση κινδύνου που γίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
4. Η σήμανση που εφαρμόζεται στην οδική, σιδηροδρομική, ποτάμια, θαλάσσια και εναέρια κυκλοφορία πρέπει να χρησιμοποιείται, αν χρειάζεται, και για την κυκλοφορία στο εσωτερικό των επιχειρήσεων ή/και των εγκαταστάσεων, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των διατάξεων του παραρτήματος V του άρθρου 9.

...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 9
Προσάρτηση παραρτημάτων

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος τα παραρτήματα I, II, III, IV, VI, VII, VIII,

Δεν υπήρχε σήμανση ασφαλείας στο χώρο του εργατικού ατυχήματος.

Δεν είχαν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα αποφυγής του εργατικού ατυχήματος.

Δεν υπήρχε Γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου για την επιλογή της κατάλληλης σήμανσης ασφαλείας.

IX που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 και το παράρτημα V που αναφέρεται στα άρθρα 3 (παράγραφος 4), 4 και 5 του παρόντος και έχουν ως ακολούθως:

...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II
ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ
ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ
ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ
[άρθρα 4 και 5]

...

3.2. Προειδοποιητικές πινακίδες.

3.2.1. Εγγενή χαρακτηριστικά:

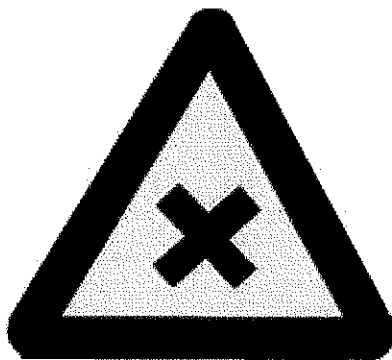
- α) Σχήμα τριγωνικό.
- β) Μαύρο εικονοσύμβολο σε κίτρινο φόντο, μαύρο περίγραμμα (το κίτρινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50% της επιφάνειας της πινακίδας).

...

Βιολογικός κίνδυνος

...

Βλαβερές ή ερεθιστικές ύλες (Το φόντο της πινακίδας αυτής μπορεί, κατ' εξαίρεση, να είναι πορτοκαλί χρώματος εάν το χρώμα αυτό δικαιολογείται σε σχέση με άλλη υφιστάμενη πινακίδα οδικής κυκλοφορίας)

Δεν υπήρχε προειδοποιητική πινακίδα για τον βιολογικό κίνδυνο στο χώρο του εργατικού ατυχήματος.

Δεν υπήρχε προειδοποιητική πινακίδα για βλαβερές ή ερεθιστικές ύλες στο χώρο του εργατικού ατυχήματος.

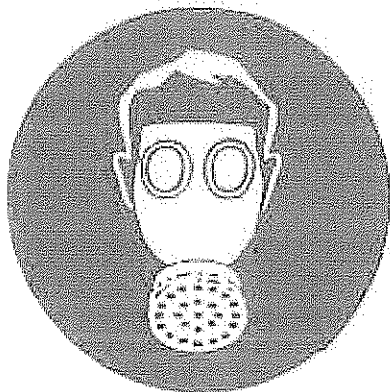
3.3. Πινακίδες υποχρέωσης

3.3.1. Εγγενή χαρακτηριστικά:

α) Σχήμα κυκλικό.

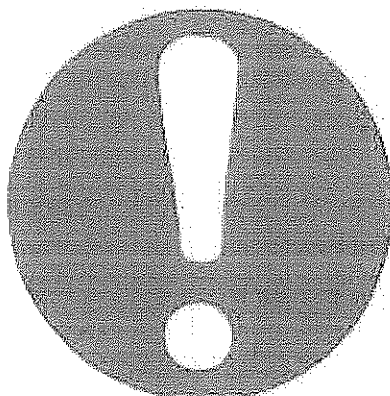
β) Λευκό εικονοσύμβολο σε μπλέ φόντο
(το μπλέ πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον
το 50% της επιφάνειας της πινακίδας).

...

Υποχρεωτική προστασία των
αναπνευστικών οδών

...

Γενική υποχρέωση (συνοδευόμενη
ενδεχομένως από πρόσθετη πινακίδα)

Δεν υπήρχε πινακίδα υποχρέωσης για τη
χρήση μάσκας αποτελεσματικής
προστασίας των αναπνευστικών στο χώρο
του εργατικού ατυχήματος.

Δεν υπήρχε προειδοποιητική πινακίδα
γενικής υποχρέωσης στο χώρο του
εργατικού ατυχήματος.

Οι διενεργήσαντες την αυτοψία
Επιθεωρητές Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία

Θεοφάνης Π. Κατσωνόπουλος

10.

Ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομίας της **Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Πατρών** της
12^{ης} Μαρτίου 2019.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΑΤΡΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Π.Γ.Ν. Ρίου Πατρών
Ταχ. Κώδικας : 26504
Τηλέφωνο : 2610.999932
Fax : 2610.999922
e-mail : idkpatras@pgnp.gr

Αρ.Πρωτ. Νεκροτομής **394/2018**

Πάτρα 12.03.2019

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΝΕΚΡΟΨΙΑΣ - ΝΕΚΡΟΤΟΜΙΑΣ

Ο υπογράφων Ειδικός Ιατροδικαστής Ανδρέας Διον. Γκότσης, Ιατροδικαστής Β' Τάξεως της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Πατρών, διενήργησα στο Νεκροτομείο του Π.Γ.Ν. Ρίου Πατρών, (παρουσία των Τεχνικών Συμβούλων κ. Κων/νου ΑΝΔΡΕΟΥ και κ. Σωκράτη ΤΣΑΝΤΙΡΗ), την 30.08.2018, μετά την υπ' αριθμ. πρωτ.: 1019/3/3, με ημερομηνία 22.08.2018 έγγραφη παραγγελία του **Αστυνομικού Τμήματος Ανδραβίδας - Κυλλήνης**, νεκροψία και νεκροτομία σε πτώμα ανδρός με τα παρακάτω στοιχεία, προκειμένου να γνωματεύσω για την αιτία του θανάτου.

[επ.] ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΣ [ον.] ΑΓΓΕΛΟΣ

του Νικολάου και της Μαρίας
γεννηθείς 14.04.1986 - ΠΑΤΡΑ ΑΧΑΪΑΣ
κάτοικος εν ζωή ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΜΠΟΥ ΗΛΕΙΑΣ

Σύμφωνα με τις συμπληρωματικές πληροφορίες του ως άνω εγγράφου: «Ο παραπάνω βρέθηκε νεκρός την 22-8-2018 και ώρα 10:00 εντός του εργοστασίου που εργαζόταν τους Αγίους Θεοδώρους Λεχαιών σε φρεάτιο με λύματα από επεξεργασία αδρανοποίησης υποπροϊόντων σφαγής, στο εργοστάσιο FARGECO HELLAS Ε.Π.Ε. Τελευταία φορά εθεάθη ζωντανός την 22-8-2018 και ώρα 09:50. ΔΕΝ υπάρχουν ενδείξεις εγκληματικής ενέργειας.»

A. ΝΕΚΡΟΨΙΑ

Πτώμα ανδρός. Πτωματικά φαινόμενα: Πτωματικές υποστάσεις κατά τη ραχιαία επιφάνεια του σώματος. Πτώμα σε αρχόμενη σήψη, πράσινη κηλίδα κατά το δεξιό λαγόνιο βόθρο.

Εκροή αίματος και λυμάτων κατά τους ρώθωνες και τη δεξιά γωνία του στόματος.

Κυάνωση ονύχων χειρών.

Κηλίδωση κάτω άκρων υπό λυμάτων.

Στο πτώμα διαπιστώθηκαν οι ακόλουθες κακώσεις, εν ζωή γενόμενες:

- Μία (01) εκδορά, διαμέτρου 3 εκ. περίπου, κατά την αριστερή κροταφική χώρα.
- Τρεις (03) μικροεκδορές, διαμέτρου 0,1 εκ. περίπου, κατά τη δεξιά έξω κογχική χώρα.
- Μία (01) εκδορά, διαστάσεων 0,4Χ0,1 εκ. περίπου, κατά την πρόσθια άνω τραχηλική χώρα.
- Τρεις (03) περγαμνηνοειδείς γραμμοειδείς εκδορές, μήκους 1 εκ., 0,9 εκ. και 0,2 εκ. περίπου, κατά το δεξιό υποχόνδριο, πέριξ του θανάτου γενόμενες, προφανώς κατά το σημείο επαφής των ονύχων του θανόντος με το θώρακα.

- Εφελκισμένη εκδορά, διαστάσεων 2,2Χ0,4 εκ. περίπου, κατά την αριστερή μέση θωρακική χώρα.
- Πέντε (05) εκχυμώσεις, μελανέρυθρης χροιάς, μετά συστοίχων μικροεκδορών, διαμέτρου 0,6 έως 1,5 εκ. περίπου, κατά τη δεξιά οπίσθια αγκωνιαία χώρα, συμβατές με απλή πτώση.
- Δύο (02) εκχυμώσεις, μελανέρυθρης χροιάς, διαμέτρου 0,9 εκ. και 0,4 εκ. περίπου, κατά την άνω οπίσθια έξω επιφάνεια του δεξιού αντιβραχίου, συμβατές με απλή πτώση.
- Δύο (02) παράλληλες εκδορές, διαστάσεων 3Χ0,2 εκ. και 1Χ0,1 εκ. περίπου, κατά τη δεξιά έξω καρπική χώρα.
- Εκχύμωση, μελανέρυθρης χροιάς, αμυδρά διαγραφόμενη, κατά την αριστερή άνω έξω μηριαία χώρα μετά δύο κεντρικών εκδορών, διαμέτρου 0,6 εκ. και 0,3 εκ. περίπου, περγαμνηοειδών, πέριξ του θανάτου γενομένων.
- Εκδορά, συνολικών διαστάσεων 1,5Χ0,5 εκ. περίπου, κατά την αριστερή έξω αστραγαλοκνημιαία χώρα.

Β. ΝΕΚΡΟΤΟΜΙΑ

Κεφαλή: Μαλακά μόρια: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Οστά του θόλου και της βάσεως του κρανίου: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Μήνιγγες, εγκέφαλος και παρεγκεφαλίδα, αγγεία της βάσεως του εγκεφάλου: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Κατά την ιστολογική εξέταση παρατηρείται ήπιο εγκεφαλικό οίδημα. Συμφόρηση λεπτομηνίγγων.

Στόμα-Λαιμός: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Θώρακας: Θωρακικά τοιχώματα: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Ημιθωράκια: Άνευ συμφύσεων και ποσότητας ελευθέρου υγρού.

Λάρυγγας-Τραχεία: Μαλακά μόρια και οστεοχόνδρινο σκελετός λάρυγγος: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Υγροειδές οστόν ακέραιο.

Αυλός τραχείας ελεύθερος ξένου σώματος.

Πνεύμονες: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Μετά ποσότητας υγρού, ρυπαρής χροιάς, εντός των κυρίων βρογχικών κλάδων. Κατά την ιστολογική εξέταση διεπιστώθη μαζική εισρόφηση λυμάτων φρεατίου στους πνεύμονες.

Καρδιά: Βάρους 306 γρ. Περικάρδιο: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Μεγάλα αγγειακά πρεμνά, Καρδιακές κοιλότητες, Μυοκάρδιο, Στεφανιαίες αρτηρίες (αριστερή στεφανιαία, πρόσθιος κατιών κλάδος - περισπώμενος κλάδος, δεξιά στεφανιαία αρτηρία): Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Κατά την ιστολογική εξέταση παρατηρούνται: «Ο επιμήκης άξονας της καρδιάς είναι 12 εκ. και ο εγκάρσιος 10εκ. Το πάχος του τοιχώματος της δεξιάς κοιλίας είναι 0,6 εκ., της αριστερής 1,2 εκ. και του μεσοκοιλιακού διαφράγματος 1,1 εκ. Το ενδοκάρδιο και οι βαλβίδες έχουν κανονική διαμόρφωση. Οι στεφανιαίες αρτηρίες εκφύονται και πορεύονται κανονικά και είναι βατές χωρίς ιστοπαθολογικές αλλοιώσεις. Μικροσκοπικώς παρατηρούνται πρόσφατες ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεις του μυοκαρδίου.»

Κοιλία: Κοιλιακά τοιχώματα: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Κύτος κοιλίας άνευ συμφύσεων και ποσότητας ελευθέρου υγρού.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Στόμαχος: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Μετά μικρής ποσότητας χυλώδους περιεχομένου, καστανόφαιης χροιάς. Ελήφθη όλος προς διενέργεια τοξικολογικών αναλύσεων.

Κατά την ιστολογική εξέταση το τμήμα του στομάχου δεν παρουσιάζει ιστοπαθολογικές αλλοιώσεις.

Οισοφάγος: Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Ελεύθερος.

Ήπαρ: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Χοληδόχος κύστη σχεδόν κενή χολής. Κατά την ιστολογική εξέταση το ιστοτεμάχιο του ήπατος δεν παρουσιάζει ιστοπαθολογικές αλλοιώσεις.

Σπλην: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Κατά την ιστολογική εξέταση το ιστοτεμάχιο του σπληνός δεν παρουσιάζει ιστοπαθολογικές αλλοιώσεις.

Πάγκρεας: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Κατά την ιστολογική εξέταση το ιστοτεμάχιο του παγκρέατος δεν παρουσιάζει ιστοπαθολογικές αλλοιώσεις.

Περιτόναιο-Έντερο (Λεπτό-Παχύ): Άνευ κακώσεων ή παθολογοανατομικών αλλοιώσεων, μακροσκοπικώς ορατών.

Νεφροί: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Κατά την ιστολογική εξέταση παρατηρείται συμφόρηση νεφρού.

Επινεφρίδιο: Άνευ κακώσεων, μακροσκοπικώς ορατών. Κατά την ιστολογική εξέταση παρατηρείται συμφόρηση κεντρικής μοίρας επινεφριδίου.

Ουροδόχος κύστη: Κενή ούρων.

Από τα λοιπά όργανα και το λοιπό μυοσκελετικό σύστημα ουδεμία κάκωση ή ετέρα παθολογοανατομική αλλοίωση μακροσκοπικώς ορατή παρατηρείται.

Γ. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

1. Α) Ελήφθη ποσότητα αίματος και στομαχικού περιεχομένου, η χοληδόχος κύστη, (ούρα δεν ανευρέθησαν), καθώς και ιστοτεμάχια πνεύμονος (x3) και ήπατος (x2), προς διενέργεια τοξικολογικών αναλύσεων.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ.: 2290 | 25-01-2019 Έκθεση Τοξικολογικής Εξετάσεως εκ του Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία παρελήφθη από την Υπηρεσία μας την 06.02.2019,

από τις πραγματοποιηθείσες αναλύσεις επί των ανωτέρω βιολογικών υλικών προέκυψαν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Εξέταση	Είδος Δείγματος	Αποτελέσματα ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	Αποτελέσματα ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ (αίμα)
Γενική Τοξικολογική	Αίμα	Αρνητικό	---
Ψευδαισθησιογόνα – Παραισθησιογόνα	Αίμα	Αρνητικό για κανναβινοειδή	---
Διεγερτικά του ΚΝΣ	Αίμα	Αρνητικό για μεταβολίτες της κοκαΐνης	---
Κατασταλτικά του ΚΝΣ	Αίμα	Αρνητικό για βενζοδιαζεπινικά παράγωγα	---
Οπιούχα	Αίμα	Αρνητικό	---
Αιθυλική αλκοόλη (οινόπνευμα)	Αίμα	Αρνητικό	---

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Ο προσδιορισμός ανθρακυλαιμοσφαιρίνης διενεργήθηκε στο τοξικολογικό εργαστήριο της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών. Το αποτέλεσμα επισυνάπτεται.

[Η ανωτέρω Έκθεση Τοξικολογικής Εξετάσεως επισυνάπτεται]

Β) Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Βιβλ. Εργαστ.: 1503/2018 με ημερομηνία 19-10-2018, Εργαστηριακή Έκθεση τοξικολογικής εξέτασης εκ της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών για τον προσδιορισμό της ανθρακυλαιμοσφαιρίνης στο δείγμα αίματος με κωδικό αριθμό 2290:

«Αποτελέσματα: Αρνητικό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Σύμφωνα με το πρωτόκολλο εργασίας του Εργαστηρίου, στο αίμα με κωδικό αριθμό 2290 δεν διαπιστώθηκε η παρουσία ανθρακυλαιμοσφαιρίνης (HbCO, ένωσης που σχηματίζεται από το εισπνεόμενο μονοξείδιο του άνθρακα).»

[Η ανωτέρω Εργαστηριακή Έκθεση τοξικολογικής εξέτασης επισυνάπτεται]

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

2. Επίσης ελήφθησαν προς Ιστολογική Εξέταση, απεστάλησαν και εξετάστηκαν:

- Καρδιά, βάρους 306 γρ.
- 5 ιστοτεμάχια πνευμόνων, συνολικών διαστάσεων 5X3X2 εκ.
- 3 ιστοτεμάχια εγκεφάλου και παρεγκεφαλίδας, συνολικών διαστάσεων 7X5X3 εκ.
- 1 ιστοτεμάχιο ήπατος, διαστάσεων 7X3X2 εκ.
- 1 ιστοτεμάχιο σπληνός, διαστάσεων 3X2X1 εκ.
- 1 ιστοτεμάχιο παγκρέατος, διαστάσεων 6,5X3X2 εκ.
- 2 ιστοτεμάχια νεφρού, διαστάσεων 6X4X1,5 εκ.
- 1 ιστοτεμάχιο επινεφριδίου, διαστάσεων 4X1,5X0,8 εκ.
- 1 τμήμα στομάχου, εκτάσεως 7X5 εκ.

Σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ.: 522/18 της 13.12.2018 Ιστολογική Έκθεση (επισυνάπτεται), ημερομηνία παραλαβής στην Υπηρεσία μας 08.02.2019:

«Ο επιμήκης άξονας της καρδιάς είναι 12 εκ. και ο εγκάρσιος 10 εκ. Το πάχος του τοιχώματος της δεξιάς κοιλίας είναι 0,6 εκ., της αριστερής 1,2 εκ. και του μεσοκοιλιακού διαφράγματος 1,1 εκ. Το ενδοκάρδιο και οι βαλβίδες έχουν κανονική διαμόρφωση. Οι στεφανιαίες αρτηρίες εκφύονται και πορεύονται κανονικά και είναι βατές χωρίς ιστοπαθολογικές αλλοιώσεις. Μικροσκοπικώς παρατηρούνται πρόσφατες ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεις του μυοκαρδίου.

- Μαζική εισρόφηση λυμάτων φρεατίου στους πνεύμονες.
- Ήπιο εγκεφαλικό οίδημα. Συμφόρηση λεπτομηνίγγων.
- Συμφόρηση νεφρού και κεντρικής μοίρας επινεφριδίου.
- Το τμήμα του στομάχου, το ιστοτεμάχιο του ήπατος, του σπληνός και του παγκρέατος δεν παρουσιάζουν ιστοπαθολογικές αλλοιώσεις.»

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

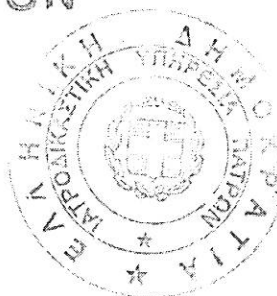
Εκ της ιστολογικής εξέτασεως προέκυψαν δύο (02) σημαντικά ευρήματα: μαζική εισρόφηση λυμάτων φρεατίου στους πνεύμονες και πρόσφατες ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεις του μυοκαρδίου.

Τελική αιτία θανάτου δύναται να θεωρηθεί η διαπιστωθείσα ιστολογικώς μαζική εισρόφηση λυμάτων φρεατίου στους πνεύμονες.

Οι διαπιστωθείσες στην ιστολογική εξέταση πρόσφατες ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεις του μυοκαρδίου δεν περιγράφονται επακριβώς ώστε να εκτιμηθεί η ηλικία αυτών, έτσι ώστε είτε να αποδοθούν συνεπεία των στρεσογόνων συνθηκών κατά την παραμονή του εντός του φρεατίου (υπόθεση η οποία αποδυναμώνεται από τις παρασχεθείσες συμπληρωματικές πληροφορίες στην έγγραφη παραγγελία διενέργειας νεκροψίας-νεκροτομής: «Ο παραπάνω βρέθηκε νεκρός την 22-8-2018 και ώρα 10:00 εντός του εργοστασίου που εργαζόταν τους Αγίους Θεοδώρους Λεχαινών σε φρεάτιο με λύματα από επεξεργασία αδρανοποίησης υποπροϊόντων σφαγής, στο εργοστάσιο FARGECO HELLAS Ε.Π.Ε. Τελευταία φορά εθεάθη ζωντανός την 22-8-2018 και ώρα 09:50. ΔΕΝ υπάρχουν ενδείξεις εγκληματικής ενέργειας.», εκ των οποίων προκύπτει χρονικό διάστημα μόλις δέκα (10) λεπτών, διάστημα στο οποίο θα πρέπει να εικάσουμε πως έπεσε στο φρεάτιο και εν συνεχεία έλαβε χώρα επακόλουθο καρδιακό ισχαιμικό επεισόδιο) είτε να αποδοθούν σε εν εξελίξει καρδιακό ισχαιμικό επεισόδιο το οποίο και δυνητικά να προκάλεσε την πτώση στο φρεάτιο και την επακόλουθη πνιγμονή (υπόθεση η οποία αποδυναμώνεται από τη μη ακριβή περιγραφή των διαπιστωθεισών στην ιστολογική εξέταση πρόσφατων ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεων του μυοκαρδίου, έτσι ώστε να εξαχθεί με ασφάλεια η ηλικία αυτών και να υποστηριχθεί επαρκώς πως ήταν προγενέστερες της πτώσεως εντός του φρεατίου, ώστε αυτή και η επακόλουθη πνιγμονή να αποδοθούν συνεπεία αυτών).

Η αρνητική τοξικολογική ανάλυση δεν δύναται να αποκλείσει την ύπαρξη μη πρακτικά ανιχνεύσιμων αερίων (μεθάνιο, υδρόθειο κτλ) που να προκάλεσαν αίσθηση ζάλης ή και απώλεια των αισθήσεων, συνεπικουρώντας έτσι ως προς τον τελικό μηχανισμό επέλευσης του θανάτου.

Ε. ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ: Ο θάνατος του **Αγγελου ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΥ** επήλθε συνεπεία μαζικής εισροφήσεως λυμάτων φρεατίου στους πνεύμονες.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ**Ο ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ**

Το παρόν έγγραφο αποτελεί αντιγραφή του πρωτοτύπου που βρίσκεται στο αρχείο της ΕΣΙΑ. Η αντιγραφή αυτή γίνεται με σκοπό την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων φορέων και δεν έχει την ισχύ του πρωτοτύπου.